JOHN KATZENBACH

Ne tas žmogus

TYTO ALBA

JOHN KATZENBACH

Ne tas žmogus

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Vytautas Petrukaitis

VILNIUS 2008

UDK 820(73)-3
Ka598

John KATZENBACH
THE WRONG MAN
Ballantine Books, New York, 2007

ISBN 978-9986-16-671-9

Skiriu įprastiems įtariamiesiems:

žmonai, vaikams ir šuniui

– Ar norėtumėte išgirsti istoriją? Neįprastą istoriją.

– Žinoma.

– Gerai, bet pirma turite man prižadėti, kad niekada neprasitarsite, kur ją išgirdote. O jeigu kada nors ją perpasakosite – nesvarbu, kokiomis aplinkybėmis, kur ar kokia forma, – turėsite nuslėpti tiek, kad niekuomet nebūtų įmanoma suprasti, jog čia kuo nors dėta aš ar žmonės, apie kuriuos ketinu jums pasakoti. Niekas niekada neturi sužinoti, čia tiesa ar ne. Niekas niekada neturi išsiaiškinti šios istorijos šaltinio. Ir turite prižadėti: viską perteiksite taip, kad visi iškart nuspręs, jog čia lygiai tokia pat istorija kaip ir visos kitos jūsų pasakotos – išgalvota. Pramanas.

– Atrodo labai jau dramatiška. Kokia tai istorija?

– Tai istorija apie žmogžudystę. Viskas įvyko prieš keletą metų. Kita vertus, gal ir neįvyko. Ar norite išgirsti šią istoriją?

– Noriu.

– Tada duokite man žodį.

– Gerai. Duodu jums žodį.

Jos akyse įžvelgiau keistą nerimą, kažką rimtesnio už paprastą susirūpinimą. Jos balse jutau blogos nuojautos gaideles. Ji palinko į priekį, giliai įkvėpė ir tarė:

– Ko gero, galima sakyti, kad viskas prasidėjo tą akimirką, kai jis rado meilės laišką.

1

Istorijos profesorius ir dvi moterys

Kai Skotas Frimenas pirmąsyk perskaitė laišką, kurį rado viršutiniame dukros komodos stalčiuje – suglamžytą, nukištą už senų baltų sportinių kojinių, – iškart suprato, kad kažkas mirs.

To pojūčio jis nebūtų galėjęs tuoj pat apibūdinti, bet jis apėmė Skotą panašiai, kaip būtų apėmęs neišvengiamos nelaimės pojūtis, ir skleisdamas šaltį liko tūnoti giliai krūtinėje. Skotas negalėjo pasijudinti iš vietos. Jo akys dar ir dar kartą bėgo žodžiais, parašytais popieriaus lape: *Niekas niekada negalėtų tavęs mylėti taip, kaip myliu aš. Niekas niekada taip ir nemylės. Mes sukurti vienas kitam, ir niekas mums nesukliudys. Ničniekas. Mudu būsime kartu amžinai, vienaip ar kitaip.*

Laiškas buvo nepasirašytas.

Jis buvo išspausdintas paprastame kompiuterių popieriuje. Tekstas buvo parašytas kursyvu, todėl laiškas kėlė beveik senovinio jausmingumo įspūdį. Skotas nerado voko, kuriame laiškas buvo atsiųstas, tad nesužinojo siuntėjo adreso. Nebuvo net pašto antspaudo, iš kurio būtų galėjęs šį tą išsiaiškinti. Skotas padėjo laišką ant komodos ir pabandė išlyginti raukšles, nuo kurių jis atrodė piktas ir įsakmus. Dar kartą pažiūrėjo į žodžius ir bandė įsivaizduoti, kad jie geranoriški. Vaikiškas meilės pri-

sipažinimas, ne daugiau kaip laikinas kokio Ešlės bendrakursio susižavėjimas; kažkodėl dukra slėpė laiškelį be jokio rimto pagrindo – gal grynai iš kokio romantizmo, nukreipto į jo nevertą žmogų, ir kvailumo. *Dievaži, tu teiki jam per daug reikšmės*, tarė sau Skotas.

Bet niekas, ką jis tą akimirką įsivaizdavo, negalėjo nustelbti to stingdančio pojūčio krūtinėje.

Skotas nemanė esąs neapdairus žmogus, be to, greitai nesupykdavo ir nebuvo linkęs daryti skubotų sprendimų. Kaskart, kai reikėdavo rinktis, jis apgalvodavo kiekvieną galimybę, išnagrinėdavo kiekvieną savo gyvenimo aspektą, tarsi tai būtų po mikroskopu apžiūrinėjama deimanto briauna. Jis buvo mokslininkas ir pagal savo darbo pobūdį, ir savo prigimtimi. Plaukus nešiojo netvarkingai ilgus, kad primintų sau jaunystės laikus – septintojo dešimtmečio pabaigą; mėgo vilkėti džinsais, gerokai apsitrynusiu velvetiniu sportinio kirpimo švarku su odos lopais ant alkūnių ir avėti sportbačiais. Vienus akinius naudojo skaityti, kitus – vairuoti ir visada stengdavosi nepamiršti abejus turėti su savimi. Formą palaikė kasdien mankštindamasis. Kai oras būdavo tinkamas, dažnai bėgiodavo lauke, o ilgais Naujosios Anglijos žiemos vakarais bute mindavo bėgtakį. Iš dalies sportavo norėdamas atpirkti kaltę už tuos kartus, kai vienas smarkiai pasigerdavo nuo škotiško viskio su ledukais, retsykiais dar ir užtraukdamas marihuanos cigaretę. Skotas didžiavosi esąs dėstytojas, taigi kasdien žiūrėdamas į sausakimšą auditoriją galėjo jaustis kaip arogantiškas pramogų verslo atstovas. Jam labai patiko jo tyrimų sritis, tad kiekvieno rugsėjo laukdavo su entuziazmu ir beveik be cinizmo, būdingo daugeliui jo koledžo kolegų. Jis manė, kad jo gyvenimas be galo pastovus, ir baiminosi, kad pernelyg daug dėmesio skiria praeities smulkmenoms, tad retkarčiais leisdavo sau elgtis prieštaringai: kasdien, jei tik nesnigdavo, vairuodavo dešimties metų *Porsche 911*, visu garsu

paleidęs rokenrolą per stereogrotuvą. Žiemą važinėdavo senu, išklerusiu pikapu. Retkarčiais užmegzdavo kokį romaniuką, bet tik su panašaus amžiaus kaip pats moterimis, nes šios buvo tikroviškesnių lūkesčių, o aistras tausojo *Red Sox* beisbolo, *Patriots* futbolo, *Celtics* krepšinio, *Bruins* ledo ritulio ir visoms savo koledžo sporto komandoms.

Jis laikė save žmogumi, kuriam itin svarbu nusistovėjusi tvarka, ir kartais pagalvodavo, kad būdamas suaugęs patyrė vos tris tikrus nuotykius. Kartą su draugais plaukiojant baidarėmis palei uolėtą Meino pakrantę stipri srovė ir staiga nusileidęs rūkas atskyrė jį nuo bendražygių ir jis ištisas valandas plūduriavo pilkoje rimties tirštynėje. Vienintelis jį pasiekiantis garsas buvo bangelių teškenimas į plastikinės baidarės šonus ir retkarčiais pasigirstantis netoliese į paviršių iškilusio ruonio ar delfino šnarpštimas. Jį gaubė šaltis ir drėgmė, jie skverbėsi vis labiau ir temdė regą. Jis suprato atsidūręs pavojuje ir patekęs į kur kas didesnę bėdą, negu gali įsivaizduoti, bet išliko ramus ir sulaukė, kol pakrančių apsaugos kateris išniro iš jį siaučiančios ūkanos. Kapitonas jam paaiškino, kad buvo vos per kelis metrus nuo galingos tolyn tekančios srovės ir ji veikiausiai būtų nunešusi jį į jūrą. Taigi išgelbėtas jis kur kas labiau persigando negu tada, kai jam iš tikro grėsė pavojus.

Tai buvo vienas nuotykis. Kiti du truko ilgiau. 1968-aisiais, kai Skotas buvo aštuoniolikos ir įstojo į koledžą, atsisakė būti atleistas nuo karo tarnybos kaip studentas, nes jam atrodė morališkai nepriimtina, kad kitų tykos pavojai, kurių jis nenori patirti kartu su jais. Šitoks svaigus romantizmas tuo metu atrodė didžiadvasiškas, bet jis bemat išgaravo, kai Skotas gavo laišką iš šaukimo komisijos. Netrukus jis buvo pašauktas, apmokytas ir išsiųstas į artilerijos dalinį Vietname. Ten tarnavo vienuolika mėnesių. Jo pareiga buvo perduoti gautas per siųstuvą koordinates baterijos vadui. Šis pakoreguodavo ugnies aukštį ir ats-

tumą, paskui įsakydavo šaudyti. Sviediniai lėkdavo skleisdami švilpesį, ir šis visuomet atrodydavo garsesnis bei sodresnis už perkūno griaudėjimą. Vėliau Skotą kamuodavo košmarai, kad dalyvauja žudynėse jam nematomose, nepasiekiamose ir beveik negirdimose vietose; atsibudęs nakties gūdumoje jis spėliodavo, kiek žmonių nužudė – dešimtis, gal šimtus, o gal nė vieno. Po kiek mažiau negu metų jį pakeitė ir jis grįžo namo taip nė karto ir neiššovęs iš jokio ginklo į žmogų, kurį matė.

Po tarnybos jis vengė politikos, nors ja buvo užsikrėtusi visa šalis, ir pasinėrė į studijas su tokiu įkarščiu, kad net pats nustebo. Pamačius karą – bent jau vieną jo pusę – istorija jį guodė, nes jos sprendimai jau buvo padaryti, jos aistros aidėjo jau praėjusiame laike. Jis nekalbėdavo apie tarnybą kariuomenėje ir dabar, pusamžis, turintis garbingą akademinį laipsnį, jis abejojo, ar bent vienas iš jo bendradarbių žino, kad jis dalyvavo kare. Po teisybei, jam pačiam dažnai atrodė, kad karas tebuvo sapnas, galbūt košmaras, ir ilgainiui ėmė galvoti, kad tų konfliktų ir mirties metų gal apskritai nebuvo.

Skotas žinojo, kad jo trečias nuotykis buvo Ešlė.

Profesorius paėmė laišką ir priėjęs atsisėdo ant Ešlės lovos krašto. Ant jos gulėjo trys pagalvės. Vieną jų su siuvinėta širdele Skotas padovanojo jai daugiau negu prieš dešimtį metų Šv. Valentino dienos proga. Ant lovos dar gulėjo du pliušiniai meškiukai, Ešlės pavadinti Alfonsu ir Gastonu, o užtiesta ji buvo nušiurusia dygsniuota antklode, dovanota jai, kai gimė. Žiūrėdamas į ją Skotas prisiminė, kaip kelios savaitės prieš gimstant dukrai šypseną jiems sukėlė, kad abi būsimos senelės dovanojo pasaulį netrukus išvysiančiam vaikeliui po antklodę. Skotas žinojo, kad antra užtiesta ant panašios lovos panašiame kambaryje Ešlės motinos namuose.

Jis apžvelgė kambarį. Ant vienos sienos lipnia juosta prilipdytos Ešlės ir jos draugių nuotraukos; visokie dailūs mažmo-

žiai; sklandžiu, tiksliu paauglių mergaičių braižu rašyti rašteliai; sportininkų ir poetų plakatai; įrėmintas Viljamo Batlerio Jeitso eilėraštis, pasibaigiantis žodžiais: „Dūsauju, kai tave bučiuoju, nes žinau – ilgėsiuos tokios, kokia dabar esi, mieloji." Skotas dovanojo jį Ešlei penkto gimtadienio proga, be to, dažnai jį šnibždėdavo prieš jai užmiegant. Buvo ir įvairių Ešlės futbolo ir beisbolo komandų fotografijų bei įrėminta mokslo metų pabaigos vakarėlio nuotrauka. Joje Ešlė buvo užfiksuota kaip tik tuo metu, kai paauglės būna tobulos: suknelė lipte lipo prie visų ką tik atsiradusių kūno išlinkių, plaukai nuostabiai krito ant nuogų pečių, oda spindėjo. Skotas Frimenas suvokė žiūrįs į prisiminimų kolekciją, į vaikystę, užfiksuotą įprastai, galbūt lygiai taip pat, kaip tai daro kiekvienas jaunuolis savo kambaryje, bet vis dėlto nepakartojamai. Brendimo archeologija.

Vienoje nuotraukoje jie buvo visi trys. Ji buvo daryta, kai Ešlei buvo šešeri, gal mėnuo prieš jos motinai jį paliekant. Jų šeima tada atostogavo prie jūros. Skotui dingtelėjo, kad po tomis jų šypsenomis glūdi bejėgiškumas – jos sunkiai slėpė įtampą, vyraujančią jų gyvenime. Ešlė su motina tą dieną statė smėlio pilį. Kylantis potvynis ir bangos niekais vertė visas jų pastangas nuplaudamas visus statinius, kad ir kaip karštligiškai jos kasė apsauginius griovius ir storino smėlio sienas.

Jis apžiūrėjo sienas, rašomąjį stalą ir komodos viršų, bet nepastebėjo nieko, kas būtų bent kiek ne vietoje. Tai sukėlė jam dar didesnį nerimą.

Skotas pažvelgė į laišką. *Niekas niekada negalėtų tavęs mylėti taip, kaip myliu aš.*

Jis papurtė galvą. Netiesa, pamanė. Ešlę myli visi.

Jį baugino, kad kažkas gali tikėti laiške išsakytais jausmais. Akimirką vėl bandė save įtikinti, kad elgiasi kvailai, kad pernelyg ja rūpinasi. Ešlė – nebe paauglė ir, galima sakyti, net nebe studentė. Ji netrukus baigs meno istorijos bakalauro studijas Bostone, jau ruošiasi į magistrantūrą ir gyvena savarankiškai.

Laiškas buvo nepasirašytas. Vadinasi, ji žino, kas jį atsiuntė. Anonimiškumas buvo toks pat aiškus parašas kaip bet koks parašytas vardas.

Prie Ešlės lovos buvo rausvas telefonas. Skotas pakėlė ragelį ir surinko jos mobiliojo numerį.

Ji atsiliepė po antro pyptelėjimo.

– Sveikas, tėti. Kas naujo?

Jos balsas buvo kupinas jaunystės, entuziazmo ir pasitikėjimo. Skotas akimirksniu nurimo ir iš lėto iškvėpė.

– Kas naujo pas tave? – paklausė jis. – Aš tik norėjau išgirsti tavo balsą.

Ešlė akimirką dvejojo.

Jam tai nepatiko.

– Ne kažin kas. Paskaitos – gerai. Darbas... na, darbas yra darbas. Bet visa tai žinai. Tiesą sakant, niekas turbūt nepasikeitė nuo tada, kai aną savaitę buvau namie.

Skotas giliai įkvėpė.

– Bemaž nemačiau tavęs. Ir mudu turėjome mažai progų pasišnekėti. Aš tik norėjau įsitikinti, kad viskas gerai. Neturi bėdų su nauju viršininku ar dėstytojais? Ar turi kokių žinių iš kursų, į kuriuos prašeisi priimama?

Ji vėl kurį laiką tylėjo.

– Ne. Tikrai nieko naujo.

Skotas kostelėjo.

– O kaip berniukai? Turbūt reikėtų sakyti „vyrai“? Gal ką nors turėčiau žinoti?

Ji iš karto neatsakė.

– Ešle?

– Ne, – bemat tarstelėjo ji. – Tikrai nieko. Nieko ypatinga. Nieko, su kuo negalėčiau susitvarkyti pati.

Jis laukė, bet dukra nieko daugiau nesakė.

– Gal nori ką nors man papasakoti? – paklausė Skotas.

– Ne. Tikrai ne. Ko čia tardai, tėti?

Klausimą ji uždavė tartum juokais, o jis pats juto tik nerimą.

– Aš tik norėjau sužinoti naujienas. Tavo gyvenimas bėga pro šalį man bežiūrint, ir aš kartais jaučiu poreikį tave pasivyti.

Ji nusijuokė, bet jos balse buvo justi kažkokia tuštuma.

– Na, tas tavo senas automobilis pakankamai greitas.

– Ar nėra nieko, apie ką mums reikėtų pasikalbėti? – kitais žodžiais to paties paklausė Skotas ir susiraukė supratęs, kad ji tai pastebės.

– Ne, – iškart atsakė ji. – Sakau antrą kartą. Kodėl klausi? Tau viskas gerai?

– Taip, taip, viskas gerai.

– O kaip mama? Ir Houp? Jai viskas gerai, ar ne?

Jis sulaikė kvapą. Motinos partnerės vardą ji visuomet tardavo familiariai, ir tai jį stebindavo, nors žinojo, kad po tiek metų neturi taip reaguoti.

– Gerai. Manau, joms abiem viskas gerai.

– Tai ko skambini? Dar kas nors neduoda ramybės?

Jis pažiūrėjo į laišką priešais.

– Ne, nieko panašaus. Šiaip sau. Tiesiog noriu sužinoti naujienas. Taip jau elgiasi tėvai – amžinai nerimauja. Nervinasi. Mes pajėgiame įsivaizduoti vien blogiausia. Už kiekvieno kampo slypinčias nelaimes, neviltį ir sunkumus. Štai kodėl mes tokie neprilygstamai nuobodūs ir mirtinai įkyrūs.

Klausydamasis jos juoko Skotas pasijuto šiek tiek geriau.

– Klausyk, aš dabar einu į muziejų, tad ryšys nutrūks. Netrukus susiskambinkime vėl, gerai?

– Gerai. Myliu tave.

– Ir aš myliu tave, tėti. Iki.

Skotas padėjo ragelį ir pamanė, kad kartais tai, ko negirdi, būna kur kas svarbiau už tai, ką girdi. Šįsyk jis girdėjo vien bėdą.

Houp Freizjer įdėmiai stebėjo varžovių komandos kraštinę saugę. Mergina per ilgai užsibūdavo savo krašte, todėl gynėja už jos tapdavo įveikiama. Houp komandos saugė iš arti ją dengė ir kol kas nepastebėjo, kad gali pasinaudoti rizikingu varžovės žaidimu ir pati surengti kontrataką. Houp žingsniavo prie šoninės linijos. Toptelėjo mintis žaidėją pakeisti, bet paskui apsigalvojo. Iš užpakalinės kišenės ji išsitraukė bloknotėlį, iš švarkelio – pieštuko galą ir paskubomis užsirašė. Reikės paminėti per treniruotę, pamanė. Už nugaros išgirdo šnibždantis merginas ant atsarginių suolo – jos buvo įpratusios matyti staiga pasirodantį bloknotėlį. Kartais tai reikšdavo pagyrimą, o kitąsyk – keletą ratų bėgte aplink stadioną po treniruotės kitą dieną. Houp atsigręžė į merginas.

– Ar kuri nors matot tai, ką matau aš?

Merginos padvejojo. *Ko norėti iš vidurinės mokyklos mergaičių?* – pamanė ji. – *Vieną akimirką – narsios kaip liūtės, kitą – baikščios kaip pelytės.* Viena pakėlė ranką.

– Na, Mole, sakyk.

Molė atsistojo ir parodė ranka į varžovių saugę.

– Ji pridaro mums nemažai nemalonumų dešinėje, bet mes galim pasinaudoti tuo, kad ji užsimiršta...

Houp suplojo delnais.

– Taigi!

Ji pamatė kitas mergaites šypsantis. Rytoj neteks bėgti aplink stadioną.

– Gerai, Mole, apšilk ir bėk į aikštę. Pakeisk Sarą centre, o kai gausi kamuolį, suregzk ką nors toje jos paliekamoje erdvėje.

Houp priėjo prie suolo ir atsisėdo į Molės vietą.

– Matykite aikštę, merginos, – tyliai tarė. – Matykite visą vaizdą. Futbolo esmė – ne vien kamuolys palei kojas, bet erdvė, laikas, kantrybė ir aistra. Šis žaidimas panašus į šachmatus. Silpnybes reikia paversti pranašumu.

Ji išgirdo žiūrovus šaukiant garsiau ir pakėlė akis. Kitame aikštės gale prie šoninės linijos susidūrė žaidėjos, ir ne vienas aistruolis gestais ragino teisėją parodyti geltoną kortelę. Houp matė, kad vienas itin įtūžęs tėvas laksto pirmyn atgal prie šoninės linijos, pašėlusiai mostaguodamas rankomis. Ji atsistojo ir nuėjo prie šoninės linijos norėdama išsiaiškinti, kas nutiko.

– Trenere...

Ji pakėlė akis ir pamatė, kad šoninis teisėjas jai moja.

– Man rodos, jiems reikia jūsų...

Houp pamatė, kad varžovių trenerė jau tursena per aikštę, tad išsitraukusi iš krepšio butelį *Gatorade* ir pirmosios pagalbos vaistinėlę pasileido tekina. Pribėgusi prie Molės tarė:

– Mole, pražiopsojau tą epizodą. Kas atsitiko?

– Jos susitrenkė galvomis, trenere. Atrodo, Vikė ėmė dusti, bet kita mergina nukentėjo labiau.

Kai Houp atbėgo į susidūrimo vietą, jos žaidėja jau sėdosi, bet varžovė gulėjo ant vejos, ir Houp girdėjo ją tyliai aimanuojant. Houp iš pradžių priėjo prie savo žaidėjos.

– Vike, tu sveika?

Mergina linksėjo, bet vis dar gaudė kvapą ir jos veide buvo matyti baimė.

– Nieko neskauda?

Vikė papurtė galvą. Aplink susirinko kelios žaidėjos, bet Houp mostu paliepė joms grįžti į vietas.

– Manai, pajėgsi atsistoti?

Vikė vėl linktelėjo. Houp paėmė ją už rankos ir padėjo atsistoti.

– Pasėdėkime truputį ant suolo, – tarė ji ramiai.

Vikė buvo bepradedanti purtyti galvą, bet Houp tvirčiau sugniaužė jai ranką.

Už šoninės linijos tas pats tėvas dar labiau pakėlė balsą ir dabar koneveikė varžovių trenerę. Kol kas keiksmai nepasipy-

lė, bet Houp žinojo, kad jų neilgai reikės laukti. Trenerė atsisuko į jį.

– Ramiau, – tarė. – Juk žinot, kas gresia už įžeidinėjimą.

Tėvas nukreipė žvilgsnį į ją. Houp matė, kad jis prasižioja tarsi norėdamas kažką sakyti, bet užsičiaupia. Kurį laiką atrodė, kad jis išlies savo įtūžį, bet paskui išraiška parodė, kad jam vargais negalais pavyko susitvardyti. Jis tik sužaibavo akimis į Houp ir nusisuko. Varžovių trenerė gūžtelėjo pečiais.

– Kvaiša! – išgirdo jį suniurnant panosėje.

Houp iš lėto nusivedė Vikę per aikštę. Mergina vis dar ne itin tvirtai laikėsi ant kojų, bet sugebėjo išspausti:

– Mano tėvas kartais baisiai įsiunta.

Tie žodžiai buvo ištarti taip paprastai, bet podraug su tokia nuoskauda, kad Houp bemat suprato, jog tas akimirką trukęs susidūrimas aikštėje – toli gražu ne viskas.

– Gal tau reikėtų ateiti su manim apie tai pasikalbėti po treniruotės šią savaitę. O gal užsuk į profesinės konsultacijos kabinetą, kai turėsi laisvą pamoką.

Vikė papurtė galvą.

– Atleiskite, trenere, negaliu. Jis man neleis.

Štai ir išlindo yla iš maišo.

Houp paspaudė paauglei ranką.

– Išsiaiškinsim kitą kartą.

Ji tikėjosi, kad taip ir bus. Pasodinusi Vikę ant suolo ir pakeitusi ją kita žaidėja pamanė, kad niekas nėra sąžininga, lygu ar teisinga. Ji pažiūrėjo į kitą aikštės pusę, kur kiek atokiau nuo kitų gimdytojų stovėjo Vikės tėvas – susidėjęs rankas ant krūtinės, žaibuodamas akimis, tarsi skaičiuotų, kiek sekundžių nežaidžia dukra. Tą akimirką Houp suprato žaidžianti futbolą geriau ir greičiau už jį, galbūt labiau apie jį išmananti ir tikrai turinti kur kas didesnę žaidimo patirtį. Ji gavo visas trenerio licencijas, lankė kvalifikacijos kėlimo kursus. Varinėdamasi

kamuolį būtų nušluosčiusi nosį tam nerangiam tėvui; jam būtų susisukusi galva nuo vikrių jos kojų judesių ir kaitaliojamo ritmo. Ji galėtų parodyti jam ne tik savo gebėjimus, bet dar pirmenybėse laimėtus trofėjus ir Nacionalinės koledžų sportininkų asociacijos čempionės diplomą. Tačiau visa tai ničnieko nepakeistų. Houp suėmė neviltingas pyktis, bet paslėpė jį širdyje šalia kitų tokiomis akimirkomis patirtų emocijų. Jai apie tai bemąstant viena iš jos žaidėjų dešiniame krašte atitrūko nuo ją dengiančios varžovės ir greitu, beveik nepastebimu meistrišku smūgiu nukreipė kamuolį į vartus. Kai jos žaidėjos pašoko – pliaukšėdamos viena kitai per iškeltą delną, šypsodamosi, juokdamosi, šaukdamos iš džiaugsmo, kad įmuštas įvartis, Houp suprato, jog pergalės yra bene vienintelis dabar ją gelbstintis dalykas.

Selė Frimen-Ričards liko laukti savo kabinete tvyrant spalio prieblandai, kai jos sekretorė bei abu partneriai atsisveikino ir per vakaro eismo spūstį išvažiavo namo. Kartais, ypač rudenį, besileidžianti saulė agresyviai krisdavo už artimajame koledžo miestelio krašte dunksančios episkopalinės bažnyčios baltų smailių ir akinamai švytėdama atsimušdavo nuo gretimų kontorų langų. Šiuo metų laiku visko galėjai tikėtis. Tie akinami atspindžiai temdydavo sąmonę ir keldavo pavojų. Keletą kartų po vėlyvų paskaitų skubantys studentai eidami per gatvę buvo partrenkti vairuotojų, kurie nieko nematė dėl šviesos, užliejusios visą priekinį stiklą. Metams bėgant Selė susidūrė su šiuo reiškiniu dvejopai: kartą ji gynė teisme nelaimėlį vairuotoją, kitąsyk į teismą padavė draudimo bendrovę studento, kuriam lūžo abi kojos, vardu.

Selė žiūrėjo, kaip saulės šviesa plūsta į kabinetą, išrėždama šešėlius, piešdama ant sienų keistas, neatpažįstamas figūras. Ji džiaugėsi šia akimirka. Keista, pamanė ji, kad taip geranoriškai

atrodanti šviesa gali slėpti tokius pavojus. Na, bet jie priklausė nuo to, kur buvai pačiu netinkamiausiu metu.

Ji atsiduso pamaniusi, kad ir teisėje apstu tokių dalykų. Žvilgtelėjo į rašomojo stalo viršų ir susiraukė pamačiusi šūsnį šviesiai rudų vokų ir aplankų, sukrautų viename kampe. Jų ten buvo ne mažiau kaip šešetas, visi su teisiniais niekais. Nuosavybės teisės į namą sandoris. Kompensacijos už darbo vietoje patirtą traumą byla. Niekingas kaimynų bylinėjimasis dėl ginčijamo žemės lopinėlio. Ant kito kampo atskiroje dėžėje laikė sau įdomesnes bylas, iš esmės sudarančias jos praktikos pagrindą. Jos buvo susijusios su kitomis lesbietėmis iš viso rajono. Pareiškimai buvo įvairūs – pradedant įvaikinimu, baigiant santuokos nutraukimu. Buvo net popieriai nužudymo per neatsargumą bylos, kurioje Selė atstovavo klientei. Su darbo krūviu ji dorojosi sumaniai, ėmė ne per didžiausius honorarus, daug kam vos ne motiniškai padėjo ir manė, kad geriausiai jai sekasi kaip advokatei bylų dėl nepastovių, ne į tą žmogų nukreiptų emocijų. Ji žinojo, kad iš dalies jos polinkiai aiškintini noru atsimokėti, grąžinti skolą, bet ji nebuvo linkusi taip gilintis į savo gyvenimą, kaip dažnai buvo priversta gilintis į kitų.

Selė čiupo pieštuką ir atsivertė vieną iš tų nuobodžiųjų bylų, bet iškart nustūmė į šalį. Pieštuką įmetė į ąsotėlį su užrašu GERIAUSIA MAMA PASAULYJE. Ji abejojo, ar šis teiginys atitinka tikrovę.

Selė atsistojo pamaniusi, kad nėra nieko svarbaus, dėl ko jai reikėtų užsisėdėti darbe. Dingtelėjo mintis, ar Houp jau namie ir ką ji gali pataisyti vakarienės. Tuo metu suskambo telefonas.

– Selė Frimen-Ričards.

– Sveika, Sele, čia Skotas.

Ji kiek nustebo išgirdusi buvusio vyro balsą.

– Sveikas, Skotai. Kaip tik ėjau pro duris...

Skotas įsivaizdavo jos kabinetą. Tikriausiai tvarkingas, vis-

kas sudėta į vietas, pamanė jis, o ne užgriozdintas kaip jo. Jis sukando lūpą, galvodamas, kaip jam nemalonu, kad ji pasiliko jo pavardę – girdi, Ešlei taip bus lengviau, kol suaugs, – tik rašė ją per brūkšnelį su mergautine.

– Turi minutę?

– Iš balso atrodai sunerimęs.

– Nežinau. Gal man reikėtų nerimauti. O gal ir ne.

– Kokios bėdos?

– Su Ešle.

Selė Frimen-Ričards sulaikė kvapą. Su buvusiu vyru ji dažniausiai kalbėdavosi glaustai, dalykiškai dėl kokios nors smulkmenos, likusios po jų skyrybų. Bėgant metams po jų išsiskyrimo ryšys tarp jųdviejų išliko vien dėl Ešlės, taigi jie daugiausia aiškindavosi dėl to, kada dukra atvažiuos pas vieną, kada – pas kitą, katras mokės už mokslus ir automobilio draudimą. Per tuos metus jiems pavyko kiek sumažinti tarpusavio santykių įtampą ir iškylančius reikalus spręsdavo atsainiai, bet veiksmingai. Jie mažai pasakojo vienas kitam, kaip klostosi gyvenimas ir kodėl; jai toptelėjo, kad jie prisimindavo ar vaizduodavosi vienas kitą taip, tarsi gyvenimas būtų sustojęs vietoje jų skyrybų akimirką.

– Kas atsitiko?

Skotas Frimenas dvejojo. Jis nelabai žinojo, kaip žodžiais išsakyti tai, kas nedavė jam ramybės.

– Tarp jos daiktų radau nerimą keliantį dalyką, – tarė jis.

Selė irgi sudvejojo.

– Kodėl tu rauseisi po jos daiktus?

– Tai neturi jokios reikšmės. Esmė ta, kad jį radau.

– Nesu įsitikinusi, kad tai neturi reikšmės. Turėtum gerbti jos asmeninį gyvenimą.

Skotas akimirksniu užpyko, bet nusprendė to nerodyti.

– Ji paliko išmėtytas kojines ir apatinius. Dėjau viską į stalčių. Pamačiau laišką. Perskaičiau. Jis sukėlė man nerimą. Ko

gero, man nereikėjo skaityti to laiško, bet aš jį perskaičiau. Ką aš bloga padariau, Sele?

Selė neatsakė į šį klausimą, nors į galvą šovė iškart keli atsakymai. Ji tik paklausė:

– Koks laiškas ten buvo?

Skotas atsikrenkštė – taip elgdavosi mokykloje, kad laimėtų kiek laiko, – tada tiesiog atsakė „Klausyk“ ir perskaitė laišką.

Jam baigus, abu kurį laiką nepertraukė tylos.

– Atrodo ne taip jau blogai, – galop tarė ji. – Matyt, ji turi slaptą gerbėją.

– Slaptą gerbėją. Keistokas žodžių derinys – lyg iš karalienės Viktorijos laikų.

Ji praleido pro ausis jo pašaipą ir nieko neatsakė.

Skotas kiek palaukė, paskui paklausė:

– Turi tokių dalykų patirtį, nagrinėji daugybę tokių bylų. Ar tau neatrodo, kad laiške tarp eilučių galima įžvelgti maniją? Gal net kai ką daugiau negu maniją? Koks žmogus rašinėja tokius laiškus?

Selė giliai įkvėpė, mintyse bandydama atsakyti į tuos pačius klausimus.

– Ar ji ką nors tau minėjo? Apie ką nors tokio? – neatlyžo Skotas.

– Ne.

– Esi jos motina. Argi ji nesikreiptų į tave, jei turėtų kokių bėdų dėl vyrų?

Žodžiai „bėdų dėl vyrų“, rodos, kabojo ore prieš ją, skleisdami pykčio bangas tarp jųdviejų. Ji nenorėjo atsakyti.

– Taip. Manau, kad taip. Bet ji nesikreipė.

– Kai lankėsi pas tave – ar ką nors sakė? Ar pastebėjai ką nors jos elgesyje?

– „Ne“ į abu klausimus. O kai buvo pas tave? Ji gyveno porą dienų...

– Ne. Beveik jos nemačiau. Ji eidavo lankyti draugių iš mokyklos laikų. Na, žinai: vakare išeina, grįžta antrą nakties, miega iki vidurdienio, paskui pasitrina po namus, ir vėl viskas iš pradžių.

Selė Frimen-Ričards giliai įkvėpė.

– Žinai, Skotai, – lėtai tarė ji, – nemanau, kad dėl tokių dalykų reikėtų rautis plaukus nuo galvos. Jeigu ji turi kokių bėdų, anksčiau ar vėliau pasisakys vienam iš mudviejų. Gal iki to laiko palikime Ešlę ramybėje. Ir nemanau, kad būtų labai protinga spėti, jog ji turi bėdą, kol apie tai neišgirdome iš jos pačios. Man atrodo, tu teiki tam per daug reikšmės.

Koks logiškas atsakymas! – pamanė Skotas. Labai apsišvietusio žmogaus. Labai pakantus. Labai tinkamas, turint galvoje, kas jie yra ir kur gyvena. Ir, pamanė jis, visiškai klaidingas.

•

Ji atsistojo, priėjo prie senovinės spintos svetainės kampe ir užgaišo sekundę pataisyti parodai išstatytą kinišką lėkštę. Kai žengtelėjo į šalį ir ją apžiūrėjo, jos veide šmėstelėjo nepatenkinta išraiška. Tolumoje girdėjau garsiai šūkaujant žaidžiančius vaikus. Bet kambaryje, kur tęsėsi mūsų pokalbis, buvo girdėti vien kaip laikrodis tiksinti įtampa.

– Kaip Skotas suprato, kad kažkas negerai? – pakartojo mano paties klausimą jinai.

– Taigi. Laiškas – toks, kokį citavote, – galėjo reikšti beveik ką tik nori. Jo buvusi žmona protingai pasielgė, kad nepuolė daryti skubotų išvadų.

– Elgėsi, kaip ir dera advokatei? – piktokai paklausė ji.

– Jei turite galvoje „atsargiai“ – taip.

– Ir manote, kad protingai? – toliau kamantinėjo ji ir mostelėjo ranka tarsi parodydama, kad mano samprotavimai jai nė motais. – Jis suprato todėl, kad suprato, ir tiek. Ko gero, galėtumėte pavadinti tai nuojauta, bet taip viską pernelyg supaprastintumėte. Veikiau tai buvo

kažkur visų mūsų viduje vis dar glūdintys gyvuliško pojūčio likučiai, kartais įspėjantys mus, kad kažkas ne taip.

– Ar ne per daug fantazuojate?

– Nejaugi? Ar kada esate matęs vieną iš tų dokumentinių filmų apie gyvūnus Serengečio plynaukštėje Afrikoje? Daugybę kartų kamera užfiksuoja, kaip gazelė pakelia galvą, nes staiga išsigąsta. Ji nemato netoliese tykančio plėšrūno, bet...

– Gerai. Kol kas jumis patikėsiu. Bet vis tiek nesuprantu, kaip...

– Jeigu pažinotumėte žmogų, apie kurį kalbu, – pertarė ji, – gal suprastumėte.

– Taip. Ko gero, tai padėtų. Galų gale argi Skotui neiškilo ta pati problema?

– Iškilo. Iš pradžių jis išties nieko nežinojo. Jis nežinojo to žmogaus pavardės, adreso, amžiaus, kaip jis atrodo, kur ir kuo dirba, nematė jo vairuotojo pažymėjimo nei socialinio draudimo kortelės. Žodžiu, nežinojo nieko. Jis teturėjo vieną puslapį išsakytų jausmų ir giliai širdyje graužiantį nerimą.

– Baimę.

– Taip, baimę. Ir, kaip jūs teigiate, ne visai pagrįstą. Jis buvo vienas su savo baime. Argi toks nerimas nėra pats bjauriausias? Dėl neapibrėžto, nežinomo pavojaus. Jis atsidūrė keblioje padėtyje, tiesa?

– Taip. Tokiu atveju dauguma žmonių nieko nedarytų.

– Matyt, Skotas buvo ne toks kaip dauguma žmonių.

Nieko neatsakiau. Prieš kalbėdama toliau ji giliai įkvėpė.

– Bet jeigu jau tada, iš pat pradžių, būtų žinojęs, su kuo susidūrė, ko gero, būtų... – ji nutilo.

– Ką?

– Sutrikęs.

2

Nepaprastai piktas vyras

Tatuiruotojo adata dūzgė įkyriai primindama jam aplink galvą besisukančią širšę. Su adata palinkęs prie jo vyras buvo kresnas, raumeningas. Abiem jo rankomis ir pečiais lyg vijokliai šliaužė susipynę margaspalviai raštai; apsirangę aplink kaklą, jie baigėsi apnuogintais nuodingais gyvatės dantimis po kaire ausimi. Su adata rankoje jis pasilenkė tarsi melstis nusiteikęs žmogus. Jau norėjo imtis darbo, bet sudvejojo ir pakėlęs akis paklausė:

– Tu įsitikinęs, brolau?

– Įsitikinęs, – atsakė Maiklas O'Konelis.

– Tokios tatuiruotės dar niekam nesu daręs.

– Vadinasi, atėjo metas pirmai, – griežtai atsakė O'Konelis.

– Tikiuosi, žinai, ką darai, brolau. Porą dienų skaudės.

– Aš visada žinau, ką darau, – atkirto O'Konelis.

Jis iš skausmo negarsiai sugriežė dantimis ir atsilošė ant tatuiruočių salono kėdės. Nuleidęs akis žiūrėjo, kaip žaliūkas pradeda tatuiruotę. Maiklas O'Konelis išsirinko juodos strėlės pervertą skaisčiai raudoną širdį, iš kurios laša kruvinos ašaros. Sužeistos širdies viduryje bus inicialai EF. Tatuiruotė buvo neįprasta savo vieta. Jis matė, kad meistras turi šiek tiek vargo. Jam buvo sunkiau išpaišyti širdį su inicialais ant O'Konelio dešinės

pėdos pagalvėlės negu O'Koneliui nejudinant laikyti iškeltą koją. Adatai pervėrus odą O'Konelis laukė. Ši vieta jautri. Gali kutenti ją vaikui ar glostyti mylimajai. Ar sutraiškyti ja vabalą. Ši vieta labiausiai tinka daugialypiams jo jausmams išreikšti, pamanė jis.

Maiklas O'Konelis iš pažiūros atrodė nevaržomas, bet viduje jį tvirtai tramdė storos virvės, spygliuotos vielos ir įleistinės spynos. Jis buvo šimto aštuoniasdešimt dviejų centimetrų ūgio, juodų garbanotų plaukų. Jo pečiai buvo platūs, nes mokykloje lankė imtynių treniruotes ir daug valandų kilnojo svarmenis, o juosmuo lieknas. Jis žinojo, kad yra išvaizdus ir kad lenkti jo antakiai bei laisvumas bet kokioje padėtyje savotiškai traukia žmones. Jis stengėsi rengtis nerūpestingai, todėl kitiems atrodydavo gerai pažįstamas ir draugiškas; pirmenybę teikė ne odiniams, o medvilniniams drabužiams, kad geriau pritaptų prie studentijos, be to, vengė tokių, kurie primintų, kur jis užaugo, – pavyzdžiui, pernelyg aptemptų džinsų ir marškinėlių standžiai atraitotomis rankovėmis. Maiklas ėjo Boilstono gatve Fenvėjaus rajono link, jusdamas, kaip iš visų pusių jį glosto ryto vėjas. Jis kėlė nuo gatvės nukritusius lapus bei šiukšles, suko viską nedideliais purvinais verpetais, ir jo alsavimas dvelkė lapkričiu. Maiklui oro kvapas šiek tiek priminė Naująjį Hampšyrą ir podraug vaikystę.

Pėdą skaudėjo, bet skausmas buvo malonus.

Tatuiruotojas davė jam porą tablečių tailenolio ir uždėjo ant tatuiruotės sterilų tamponą. Jis įspėjo O'Konelį, kad primynus tatuiruota pėdos vieta skaudės. Bet Maiklui buvo nė motais, kad kelias dienas bus vos ne luošys.

Jis buvo netoli Bostono universiteto miestelio. Žinojo, kad netoliese yra anksti atidaromas baras. Kiek susikūprinęs Maiklas šlubčiojo šalutine gatvele kiekviename žingsnyje bandydamas išmatuoti smelkiantį skausmą, iš pėdos sklindantį aukštyn.

Šiek tiek panašu į žaidimą, pamanė jis. Pirmas žingsnis – pajusiu skausmą iki kulkšnies. Antras – iki blauzdos. Ar pajusiu skausmą iki pat kelio ar dar aukščiau? Jis stumtelėjęs atidarė baro duris ir kurį laiką stovėjo, kol akys apsiprato su tamsiu, prirūkytu vidumi.

Palinkę prie baro sėdėjo pora vyresnių vyrų, nepaleidžiančių iš rankų gėrimų. Nuolatiniai lankytojai, pamanė Maiklas. Žmonės, kuriems visa, ko reikia gyvenime, – doleris ir taurelė.

O'Konelis priėjo prie baro, padėjo du dolerius ir pamojo barmenui.

– Alaus ir taurelę, – tarė O'Konelis.

Barmenas niurgztelėjo, įgudusiais judesiais prileido bokaliuką alaus su gero centimetro puta, paskui pripylė taurelę gintarinio škotiško viskio. O'Konelis susivertė taurelę, o kai ši deginte nudegino burną, užsigėrė dideliu alaus gurkšniu. Jis parodė į stikliuką.

– Pakartot, – tarė.

– Pirma parodyk pinigus, – atsakė barmenas.

O'Konelis vėl parodė į stikliuką.

– Pakartot.

Barmenas tylėjo – jis jau pasakė, ko nori.

O'Konelis svarstė kelias frazes, kurias galėtų drėbtelėti – visos tikriausiai baigtųsi muštynėmis. Jis juto, kaip į ausis plūsta adrenalinas. Tokiomis akimirkomis jam nerūpėdavo, laimės ar pralaimės, svarbiausia – palengvėjimas, kurį pajus mušdamasis. Pojūtis, kurį patirdavo kumščiui atsitrenkus į kito vyro kūną, Maiklą svaigindavo labiau negu alkoholis. Maiklas žinojo, kad po muštynių užmirš pėdos skausmą, o energijos pakaks ne vienai valandai. Jis įdėmiai pažvelgė į barmeną. Šis buvo gerokai vyresnis už jį, išbalęs, su atsikišusiu pilvu. Prilupti jį būtų nesunku, pamanė O'Konelis, jusdamas, kaip standūs raumenys įsitempia prašydami paleisti juos į darbą. Barmenas įtariai jį ste-

bėjo; daug metų išstovėjęs anapus baro iš lankytojo veido ėmė suprasti, ką šis ketina daryti.

– Manai, aš neturiu pinigų? – paklausė O'Konelis.

– Turiu juos pamatyti, – atsakė barmenas.

Jis pasitraukė kiek atgal, ir Maiklas pastebėjo, kad kiti du lankytojai taip pat atsiplėšia nuo baro, o akis pakelia į tamsias lubas. Jie irgi buvo iki valios prisižiūrėję tokių konfliktų.

O'Konelis vėl pažvelgė į barmeną. Vyriškis buvo per daug senas ir patyręs šiame niūrių aptriušusio baro užkaborių pasaulyje, kad būtum galėjęs užklupti jį nepasirengusį. Tą akimirką Maiklas suvokė, kad barmenas turės paruošęs kokį parankų įnagį, kuris sulygintų jųdviejų jėgas. Aliumininę beisbolo lazdą, o gal kuoką trumpu kotu. Gal ką nors rimtesnio, pavyzdžiui, chromuotą revolverį, šaudantį devynių milimetrų kulkomis, ar kokį šratinį šautuvą. Ne, pamanė Maiklas, ne revolverį – per daug sunku jį užtaisyti. Ką nors senesnio, labiau atgyvenusio. Kad ir trisdešimt aštunto kalibro smitą ir vesoną su išjungtu iš anksto saugikliu. Tikriausiai jis užtaisytas kulkomis bukais galais – kad padarytų kuo daugiau žalos kūnui ir kuo mažiau barui. Jis būtų paslėptas lengvai pasiekiamoje vietoje. Maiklas abejojo, ar jam pavyktų taip greitai peršokti per barą, kad pasiektų barmeną šiam dar nespėjus čiupti ginklo.

Taigi Maiklas tik gūžtelėjo pečiais. Pasisukęs įsmeigė akis į vyrą prie baro, sėdintį už poros žingsnių.

– Ko spoksai, senas pirdžiau? – piktai paklausė.

Vyras nė nemanė pažiūrėti jam į akis.

– Nori dar taurelės? – įsakmiu tonu tarė barmenas.

O'Konelis nebematė barmeno rankų.

Jis nusijuokė.

– Tik ne tokioj šūdinoj skylėj kaip ši.

Jis atsistojo ir pasuko eiti iš baro. Pasiekė tarpdurį, bet nė vienas iš vyrų taip ir neprasižiojo. Maiklas nusprendė kada nors čia

grįžti ir pajuto pasitenkinimo antplūdį. Nieko nėra maloniau gyvenime, pamanė, kaip priėjus prie kokios nors ribos susvyruoti. Pyktis buvo kaip narkotikas – saikingas jo kiekis Maiklą vežsaid davo. Bet labai dažnai reikėdavo jo padauginti, kol visai smigdavo. Jis pažiūrėjo į laikrodį: priešpiečių metas jau prasidėjęs. Kartais Ešlė mėgdavo suvalgyti sumuštinį aikštėje po medžiu kartu su draugėmis, su kuriomis lankė meno paskaitas. Ten jis lengvai galės ją stebėti ir likti nematomas. Jis nusprendė prieiti arčiau ir pasižiūrėti.

Maiklas O'Konelis atsitiktinai susipažino su Ešle Frimen prieš kokį pusmetį. Jis dirbo ne visu etatu degalinėje prie pat Masačusetso greitkelio automechaniku, o laisvalaikiu lankė kompiuterijos kursus. Kad sudurtų galą su galu, savaitgaliais dirbo barmenu studentų mėgstamoje užeigoje prie Bostono universiteto. Ešlė su kambario draugėmis savaitgalį paslidinėjusios važiavo namo. Dešinė užpakalinė jų automobilio padanga plyšo į skutus, pataikiusi į kelio duobę – jų Bostone gausu. Žiemą taip dažnai nutinka. Kambario draugė atvairavo automobilį iki degalinės, ir O'Konelis pakeitė sprogusią padangą. Merginos savaitgalį leido sau pagyventi prabangiai, tad kambario draugės *Visa* kortelėje buvo likę per mažai pinigų. Tada O'Konelis sumokėjo už padangą savo kortele – šis kilnus vos ne gerojo samariečio poelgis keturių automobiliu važiavusių merginų neliko nepastebėtas. Jos nežinojo, kad kortelė, kuria jis sumokėjo, buvo vogta, ir mielai užrašė jam savo adresą ir telefonų numerius bei pažadėjo grąžinti pinigus iki savaitės vidurio – jam tik reikėsią užsukti jų pasiimti. Nauja padanga ir darbas už jos montavimą iš viso kainavo du šimtus dvidešimt vieną dolerį. Nė viena automobiliu važiavusi mergina tuomet nesuprato, už kokią ironiškai menką sumą jos įsileido Maiklą O'Konelį į savo gyvenimą.

O'Konelis ne tik buvo gražus, bet dar ir turėjo itin aštrią regą.

Jis lengvai įžiūrėjo Ešlės apybrėžas iš kokio šimto metrų atstumo. Prisėlinęs prie ąžuolo ėmė nesivaržydamas stebėti merginas. Jis žinojo, kad niekas jo nepastebės: per didelis atstumas, per daug važiuojančių pro šalį automobilių, per daug praeivių, pernelyg skaisti spalio saulė. Be to, žinojo, kad jam pavyko išsiugdyti chameleono gebėjimą susilieti su aplinka. Jis manė, kad jam reikėjo tapti kino žvaigžde – tada būtų iki galo išnaudojęs savo gebėjimą visada atrodyti kuo nors kitu.

Aptriušusiame bare, aptarnaudamas girtuoklius ir niekingiausius nusikaltėlius, jis galėjo dėtis kietuoliu. Kita vertus, tarp gausių Bostono studentų galėjo atrodyti esąs vienas iš jų. Tą įspūdį sukelti padėdavo kuprinė, grūste prigrūsta tekstų apie kompiuterius. Maiklas O'Konelis manė sumaniai pereinąs iš vieno sluoksnio į kitą; jis visuomet tikėdavo, kad žmonės jo neperpras, nes negali skirti daugiau negu sekundę jam įvertinti.

Jeigu galėtų, pamanė, išsigąstų.

Jis stebėjo būrelį; Ešlę lengvai išskyrė dėl jos šviesių rusvų plaukų. Kokie šeši jauni žmonės susėdę ratu valgė priešpiečius, juokėsi, kažką pasakojo. Jeigu jis būtų buvęs septintas, būtų tylėjęs. Jam gerai sekėsi meluoti ir prasimanyti pasakėles apie save, iš kur atvykęs, ką anksčiau veikęs, bet didesnėje draugijoje jis visuomet nerimaudavo, kad gali persistengti, pasakyti ką nereikalinga ar neįtikima ir prarasti pasitikėjimą, o šis jam buvo svarbus. Vienudu su tokia kaip Ešlė jis lengvai galėjo atrodyti gundantis ar išprašyti sau užuojautos.

Maiklas O'Konelis stebėjo nė nemėgindamas tvardyti įsiūčio.

Šis jausmas jam buvo gerai pažįstamas, Maiklui jis buvo malonus, bet kartu atgrasus. Jis skyrėsi nuo pykčio, kurį jusdavo rengdamasis muštynėms ar kai įsiveldavo į ginčą su viršininku viename iš daugybės atsitiktinių darbų, kuriuos turėjo, ar su savo butuko savininku, ar su senute kaimyne, kuri erzino jį savo katėmis ir įtariais žvilgsniais. Jis galėjo apsižodžiuoti su kuo tik

nori, net susimušti – jam tai buvo vieni niekai. Bet su Ešle buvo kitaip.

Maiklas žinojo, kad ją myli.

Stebėdamas ją iš saugaus atstumo, jos neatpažintas, nematomas, viduje jis virė. Bandė nurimti, bet negalėjo. Nusisuko, nes stebėti buvo pernelyg skausminga, bet iškart vėl atsigręžė, nes nežiūrėti į ją buvo dar skaudžiau. Kaskart, kai ji atlošdama galvą nusijuokdavo ir jos plaukai gundančiai krisdavo ant pečių, kaskart, kai ji palinkdavo į priekį klausytis pašnekovo, jį draskydavo neapsakoma kančia. Kaskart, kai ji ištiesdavo ranką ir net visiškai netyčia paliesdavo kieno nors kito, Maiklui atrodydavo, kad jam giliai į krūtinę suvaro ledo kirtiklį.

Maiklas O'Konelis stebėjo ir beveik minutę jam atrodė, kad nepajėgia kvėpuoti.

Ešlė gniaužė kiekvieną jo mintį.

Jis įkišo ranką į kišenę, kur laikė peilį. Tai nebuvo peiliukas su daugybe kitų įrankių kriaunose, kokį galėjai rasti šimtų Bostono studentų kuprinėse. Tai buvo sunkus lenktinis peilis su dešimties centimetrų geležte, pavogtas iš turizmo prekių parduotuvės Somersete. Jis apėmė peilį ranka ir suspaudė taip smarkiai, kad nors ašmenys buvo kriaunose, jie vis tiek rėžėsi į delną. Truputis papildomo skausmo, pamanė jis, padeda aiškiau mąstyti.

Maiklui O'Koneliui patiko nešiotis peilį, nes su juo jausdavosi pavojingas.

Kartais jam atrodydavo, kad jis sukiojasi dar tik kažkuo tapsiančių žmonių pasaulyje. Studentai, tokie kaip Ešlė, visi dėjo pastangas virsti kuo kitu, negu yra dabar. Teisės fakultetas rengė būsimus advokatus, medicinos – būsimus gydytojus. Menų fakultetas. Filosofijos kursai. Kalbų studijos. Paskaitos apie filmus. Visi buvo kažkuo betampą. Tuoj tuoj prie kažko prisidėsią.

Kartais jis gailėjosi nėjęs į kariuomenę. Jis beveik neabejojo, kad jo gabumai būtų buvę gerai pritaikyti kariškio gyvenime – jei tik būtų įstengęs įveikti savo nenorą paklusti įsakymams. Gal jam reikėjo bandyti gauti darbo CŽV. Iš jo būtų išėjęs puikus žvalgas. Ar samdomas žudikas. Jam toks darbas būtų patikęs. Jis būtų antras Džeimsas Bondas. Tokiems darbams jis tiko geriausiai.

Bet Maiklas suvokė, kad jam lemta būti nusikaltėliu. Jam patiko studijuoti pavojų.

Iš savo slėptuvės jis matė, kad būrelis ruošiasi eiti. Beveik vienu metu visi jaunuoliai pakilo, delnais nusivalė drabužius nematydami ir negirdėdami nieko aplink, vien savo pačių juoką ir smagias kalbas.

Maiklas iš lėto nusekė jiems įkandin nė kiek neprisiartindamas, stengdamasis neišsiskirti iš praeivių, stebėdamas, kol Ešlė su kitais užlipo laiptais ir įėjo į kažkokį pastatą.

Jis žinojo, kad paskutinė jos paskaita baigiasi pusę penkių. Paskui ji važiuos į muziejų, kur turi dalį etato, ir dirbs dvi valandas. Jis spėliojo, ar ji turi kokių planų vakarui.

Taip, spėliojo. Jis visuomet spėliodavo.

•

– Bet aš kai ką nelabai suprantu.

– Ką būtent? – jos balse girdėjai kantrumą, tarsi būtų mokytoja, besikalbanti su nenuovokiu vaiku.

– Jei tas vaikinas...

– Maiklas. Maiklas O'Konelis. Graži airiška pavardė. Bostonietiška pavardė. Žmonių tokia pavarde nuo Broktono iki Somervilio ir jo apylinkių tikriausiai tūkstantis. Ji asocijuojasi su berniukais, patarnaujančiais per mišias, choro repeticijomis, ugniagesiais su sijonėliais, žvarbią, vėjuotą Šventojo Patriko dieną grojančiais dūdmaišiais.

– Iš tikrųjų jo pavardė kitokia, ar ne? Prasimanėte, kad galvosū-

kis būtų dar sunkesnis – sakysite, ne? Jei bandyčiau aiškintis, jokio Maiklo O'Konelio nerasčiau, tiesa?

– Gal nerastumėte. O gal rastumėte.

– Viską sunkinate labiau, negu reikėtų.

– Nejaugi? Ar aš ne pati turėčiau tai spręsti? Gal aš numanau, kad ateis metas, kai liausitės uždavinėjęs man klausimus ir pats imsitės žygių, nes norėsite sužinoti tiesą. Jau dabar žinote užtektinai – bent jau tam, kad galėtumėte pradėti. Vėliau imsite lyginti tai, ką sakiau, su tuo, ką jums pavyks sužinoti. Dėl to ir reikia visa tai pasakoti. Ir šį tą pasunkinti. Pavadinote tai galvosūkiu. Taiklus apibūdinimas.

Jos balsas rodė, kad ji kalba atvirai. Žodžiai tarsi irgi tai patvirtino.

– Na, gerai, – atsakiau, – žiūrėkime toliau. Jei tas Maiklas iš tikrųjų ėjo šunkeliais ir jau buvo pasukęs smulkaus nusikaltėlio keliu, kuo čia dėta Ešlė? Turiu galvoje, ji būtų neblogai perpratusi tą vyruką per dvi sekundes, ar ne? Ji juk buvo išsilavinusi. Tikriausiai mokykloje per pamokas ar koledže per paskaitas buvo girdėjusi apie merginas persekiojančius vyrus. Rupūs miltai, valstijos mokykliniuose medicinos vadovėliuose iškart po skyriaus apie lytiniu būdu perduodamas ligas eina skyrelis apie juos, nes temos ten išdėstytos abėcėlės tvarka. Taigi ji greitai būtų supratusi, kas jis per paukštis. O paskui padariusi viską, ką gali, kad jo atsikratytų. Leidžiate suprasti, kad tai buvo kažkokia nesveika meilė. Bet atrodo, kad tas O'Konelis buvo psichopatas ir...

– Pradedantis psichopatas. Psichopato embrionas. Žmogus, norintis tapti psichopatu.

– Gerai, tiek suprantu. Bet iš kur atsirado ta manija?

– Geras klausimas, – atsakė jinai. – Ir į jį būtina atsakyti. Bet klystumėte, jei manytumėte, kad Ešlė, nors ir turėjo daugybę pranašumų, buvo tinkamai pasirengusi įveikti problemas, kurias kėlė Maiklas O'Konelis.

– Turbūt jūs teisi. Bet kur ji manė patekusi?

– Į teatrą, – atsakė ji. – Bet ji tiesiog nesuprato, koks čia galėtų būti spektaklis.

3

Vidutiniškai neišprususi mergina

Už dviejų stalelių nuo to, kur Ešlė Frimen sėdėjo su trejetu draugų, šeši Šiaurės rytų universiteto beisbolo komandos nariai karštai ginčijosi dėl *Yankees* ir *Red Sox* santykinių pranašumų. Jie garsiai ir dažnai nepraustaburniškai vertino vieną ar kitą komandą. Baisus jų keliamas triukšmas būtų galėjęs trikdyti Ešlę, bet per ketverius studijų Bostone metus praleidusi nemažai valandų studentų pamėgtuose baruose tokių ginčų ji buvo prisiklausiusi iki valiai. Retkarčiais jie baigdavosi apsistumdymu ar net apsikumščiavimu, bet dažniau tik pasipildavo nešvankybių lavinos. Neretai išgirsdavai gana vaizdingas spėliones apie neįprastus *Yankees* ar *Red Sox* žaidėjų lytinius polinkius, pasireiškiančius po treniruočių ar rungtynių. Šiuose pramanuose svarbus vaidmuo tekdavo gyvuliams.

Priešais Ešlę sėdintys draugai irgi aistringai diskutavo. Tema jie pasirinko Harvardo universitete demonstruojamus garsiuosius Gojos ofortus, vaizduojančius karo baisumus. Draugų būrelis metro nuvažiavo į parodą, o paskui su nerimu apžiūrinėjo nespalvotus piešinius – kankinimus, žudynes, nutraukytas galūnes ir siaubingas kančias. Ešlei padarė įspūdį tai, kad nors piešiniuose visada galėjai atskirti kareivius nuo civilių gyvento-

jų, nei vieni, nei kiti nebuvo anonimiški. Nebuvo jie ir saugūs. Mirtis, pamanė ji, sugeba visus sulyginti. Ji gniuždo dvasią neatsižvelgdama į politinius įsitikinimus. Ji nepermaldaujama.

Kiek nesmagiai pasijutusi ji pasimuistė ant kėdės. Vaizdai, ypač smurto vaizdai, jau nuo vaikystės ją žeisdavo. Tiek Salomė, besimėgaujanti Jono Krikštytojo galva šiurpiame Renesanso paveiksle, tiek Bembio motina, bandanti pasprukti nuo persekiotojų, nepageidaujamos tūnojo jos atmintyje. Ją trikdė net banalokos žmogžudystės Tarantino filme „Nužudyti Bilą".

Tą vakarą Ešlės kavalierius buvo ilgakojis, ilgaplaukis Bostono koledžo psichologijos magistrantas Vilis. Pasilenkęs virš stalo jis kažką įrodinėjo, tuo pat metu stengdamasis sumažinti atstumą tarp savo peties ir jos rankos. Ji pamanė, kad bendraujant su vaikinu tokie nekalti prisilietimai yra labai svarbūs. Net menkiausi drauge patirti pojūčiai gali vesti prie rimtesnių dalykų. Ešlė gerai nežinojo, ką mano apie Vilį. Jis buvo akivaizdžiai protingas ir dėmesingas. Tą dieną jis pasirodė jos bute su pustuziniu rožių – girdi, tai psichologinis atviruko su užrašu „Linkiu išeiti iš kalėjimo į laisvę" atitikmuo. Iš to Ešlė padarė išvadą, kad jis gali pasakyti ar padaryti ką nors įžeidžiančio ar kvailo ir kad ji bent jau kartą jam veikiausiai dovanos. Tuzinas rožių, paaiškino jis, būtų buvę per daug; ji būtų pamaniusi, kad jis bando gudrauti. O pusė tiek bent jau bylojo apie kažkokį pažadą ir podraug paslaptį. Jai tai pasirodė juokinga ir kartu teisinga, tad iš pradžių buvo linkusi justi jam simpatiją, nors gana greitai ėmė įtarti, kad jis truputėlį pernelyg savimi patenkintas ir mažiau linkęs išklausyti, negu kalbėti pats, o tai Ešlei nelabai patiko.

Ešlė nusibraukė plaukus nuo veido ir pabandė klausytis.

– Goja siekė šokiruoti. Jis stengėsi sviesti karo tikrovę į veidą jį idealizuojantiems politikams ir aristokratams. Jis norėjo, kad...

Paskutinius jo teiginio žodžius užgožė papliūpa nuo gretimo stalelio:

– Aš tau pasakysiu, ką gerai moka Derekas Džeteris. Jis gerai moka pasilenkti ir...

Ešlė nejučia šyptelėjo pati sau. Jai atrodė, kad įkliuvo į vien tik Bostonui būdingą dvilypę padėtį: pretenzingumas ir plebėjiškumas čia visada šalia.

Ji toliau muistėsi ant kėdės, stengdamasi išlaikyti neutralų atstumą, kad nesuteiktų Viliui per daug vilčių, bet kartu kad visai jo neatstumtų, ir galvojo apie tai, jog jai visuomet velniškai nesiseka meilės reikalai. Jai toptelėjo, ar tai praeis, kaip bręstant praeina daug dalykų, ar jai ir ateityje nieko kita nėra ko tikėtis. Ešlė juto esanti ant kažkokio slenksčio, bet gerai nežinojo kokio.

– Taip, bet kai menu šokiruoji ir parodai tikrą karo prigimtį, dilema yra ta, kad menas karo niekados nesustabdo, užtat jis yra išaukštinamas kaip menas. Mes būriais traukiame žiūrėti „Gernikos“ ir negalime atsistebėti paveikslo vizijos gelme, bet ar mes iš tikrųjų ką nors jaučiame tiems subombarduotiems valstiečiams? Vieną dieną jie buvo tikri žmonės. Jų mirtis buvo tikra. Bet jų tiesa pajungta menui.

Kalbėjo Vilis, jos kavalierius. Ešlė pamanė, kad jo pastaba išmintinga. Kita vertus, šitaip samprotautų milijonas studentų, turinčių teisingas politines pažiūras. Ešlė pažiūrėjo į triukšmingus beisbolininkus. Alkoholio kaitinamas jų ginčas vyko be galo energingai. Ešlė pajuto šiokių tokių abejonių. Jai patikdavo sėdėti *Red Sox* stadione ir gurkšnoti alų. Patikdavo vaikštinėti po Bostono dailės muziejų. Ji ilgokai svarstė, katrame iš tų dviejų ginčų jai reikėtų dalyvauti.

Ešlė vogčiomis dirstelėjo į Vilį. Ji spėjo jį manant, kad greičiausiai gali ją suvilioti visokiomis pompastiškomis intelektualiomis frazėmis. Magistrantai buvo įpratę taip galvoti. Ešlė nusprendė jį sugluminti.

Ji staiga pastūmė kėdę atgal ir atsistojo.

– Ei! – sušuko ji. – Iš kur jūs, vaikinai? Iš Bostono koledžo? Iš Bostono universiteto? Iš Šiaurės rytų universiteto?

Beisbolininkai iškart nutilo. Kai graži mergina šaukia vaikinams, pamanė Ešlė, ji visada patraukia jų dėmesį.

– Iš Šiaurės rytų, – atsakė vienas pusiau atsistodamas ir palenkdamas galvą į jos pusę. Triukšmingame bare šis Tolimiesiems Rytams labiau tinkantis mandagumo gestas liko beveik nepastebėtas.

– Palaikyti *Yankees* komandą yra beveik tas pats, kas palaikyti *General Motors*, IBM ar Respublikonų partiją. O remti *Red Sox* yra tolygu poezijai. Kiekvienam gyvenime ateina lemtinga akimirka, kai reikia rinktis. Dėkui už dėmesį.

Jaunuoliai prie staliuko pratrūko kvatoti, kiti apsimetė besipiktiną.

Vilis šypsodamasis atsilošė.

– Glaustai pasakyta, – pagyrė.

Ešlė nusišypsojo ir pagalvojo, kad jis vis dėlto neblogas vyrukas.

Vaikystėje Ešlė manė, kad geriau būti negražiai. Ji žinojo, kad negražios mergaitės gali pasislėpti.

Prasidėjus paauglystės metams atėjo dramatiška stadija, kai ji priešinosi beveik viskam: garsiai, trypdama kojomis prieštaraudavo motinai, tėvui, mokytojams, draugams, vilkėjo apsmukusiais, į maišus panašiais žemės spalvos drabužiais, vieną plaukų sruogą nusidažydavo ryškiai raudonai, kitą – juodai, klausydavosi triukšmingo roko, gerdavo stiprią juodą kavą, bandė rūkyti cigaretes ir labai norėjo tatuiruočių bei veriamų papuošalų įvairiose kūno vietose. Ši stadija truko vos porą mėnesių, bet to pakako susipykti beveik su visais mokytojais ir treneriais. Be to, ji prarado keletą draugų, o tie, kurie nuo jos nenusigręžė, ėmė kiek įtariai į ją žiūrėti.

Ešlės nuostabai, vienintelis suaugęs žmogus, su kuriuo ji įstengė kalbėti bent kiek mandagiau šiuo gyvenimo laikotarpiu, buvo jos motinos partnerė Houp. Tai Ešlę stebino, nes viduje už

tėvų išsiskyrimą labiausiai kaltino būtent Houp ir dažnai sakydavo draugėms už tai jos nekenčianti. Ta netiesa graužė ją, nes manė šitaip kalbanti daugiau dėl to, kad draugės nori tai iš jos girdėti, ir mintis, jog dėl šitokios niekingos priežasties paklūsta jų nuomonei, ją trikdė. Po triukšmingo roko ir gotų stadijos ji užsigeidė į brangią privačią mokyklą, paskui ėmė aktyviai sportuoti, vėliau porą savaičių pabuvo vegetare ir valgė sojų varškę bei daržovių suvožtinius. Ji pabandė vaidinti ir visai pakenčiamai suvaidino bibliotekininkę Marianą „Muzikante", padarė šūsnis nuoširdžių įrašų dienoraštyje, įvairiais laikotarpiais mėgdžiojo Emilę Dikinson*, Eleonorą Ruzvelt** ir Kerę Neišen*** bei šiek tiek Gloriją Steinem**** ir Miją Ham*****. Ji padėjo statyti namą organizacijai *Habitat for Humanity*, o kartą su didžiausiu mokyklos narkotikų prekeiviu leidosi bauginančion kelionėn į gretimą miestą pirkti kokaino porcijos. Šį įvykį užfiksavo policijos kameros, o detektyvai paskambino jos motinai. Selė Frimen-Ričards įtūžo, kelias savaites neišleido iš namų, šaukė, girdi, jai nepaprastai pasisekė, kad jos nesuėmė, ir jai bus sunku atgauti motinos pasitikėjimą. Houp ir tėvas skyriumi padarė geranoriškesnes išvadas. Jie daugiau kalbėjo apie paauglišką maištą, o tėvas dar prisiminė kvailysčių, kurių iškrėtė bręsdamas. Juodu pasijuokė, ir Ešlė daugmaž apsiramino. Jai neatrodė, kad ji sąmoningai išdarinėja pavojingus dalykus, nors suprato retkarčiais rizikuojanti ir kad jai pasisekė, nes ligi šiol

* Emily Dickinson (1830–1886) – amerikiečių poetė *(čia ir toliau – vertėjo pastabos)*.
** Eleanor Roosevelt (1884–1962) – JAV prezidento Franklino D. Roosevelto žmona, politikė, pilietinių teisių gynėja.
*** Carry Nation (1846–1911) – blaivybės judėjimo aktyvistė, garsėjusi vandalizmo aktais.
**** Gloria Steinem (g. 1934) – žurnalistė, moterų teisių gynėja.
***** Mia Hamm (g. 1972) – buvusi JAV moterų futbolo rinktinės žaidėja, pelniusi daugiausia įvarčių šios sporto šakos istorijoje.

neteko rimčiau atsakyti už savo poelgius. Ešlė dažnai įsivaizdavo esanti molis ant puodžiaus rato – vis besisukantis, įgyjantis pavidalą, laukiantis, kol užgrūdins krosnies karštis.

Ešlė jautėsi blaškoma gyvenimo vėjų. Jai ne itin patiko darbas muziejuje, kur ji padėjo kataloguoti eksponatus. Kas ten galėjo patikti – kiurksai kambarėlyje negalėdama iškišti nosies ir atsitraukti nuo kompiuterio ekrano. Ji turėjo abejonių dėl meno istorijos magistrantūros studijų, į kurias parašė prašymą, bet atsakymo dar nesulaukė, nes kartais pamanydavo pasirinkusi šią sritį vien todėl, kad moka darbuotis pieštuku, rašikliu ir teptuku. Jai tai kėlė didelį nerimą, nes kaip ir dažnas jaunas žmogus manė privalanti daryti vien tai, kas jai prie širdies, bet kol kas gerai nežinojo, kas tai galėtų būti.

Jie išėjo iš baro, ir Ešlė standžiau susijuosė apsiaustą, nes vakaras buvo vėsus. Ji gailėjosi beveik nesiklausiusi Vilio. Jis buvo išvaizdus, dėmesingas ir, ko gero, turintis humoro jausmą. Jis keistai žirgliojo jai prie šono. Ta eisena buvo paperkanti – galimas daiktas, ji irgi verta daugiau jos dėmesio. Kita vertus, jai dingtelėjo, kad juodu praėjo jau beveik du kvartalus – dar penkiasdešimt metrų ir jie pasieks jos daugiabučio duris, – o jis dar neuždavė jai nė vieno klausimo.

Ji nusprendė truputį pažaisti. Jeigu Vilis paklaus jos ko nors, kas jai pasirodys įdomu, ji sutiks ateiti į antrą pasimatymą. O jeigu tik paklaus, ar gali pas ją užeiti, bus atstumtas.

– Kaip manai, – staiga prašneko jis, – vaikinai bare ginčijasi dėl beisbolo todėl, kad jiems labai patinka šis žaidimas, ar todėl, kad jiems labai patinka ginčytis? Juk galų gale tinkamų atsakymų nėra – vien ištikimybė komandai. O dėl aklos ištikimybės ginčytis nėra prasmės, ar ne?

Ešlė nusišypsojo. Antras pasimatymas bus.

– Be abejo, – pridūrė jis, – tuos, kuriems patinka *Red Sox*, tikriausiai reikia tyrinėti per psichologijos seminarus, skirtus psichikos sutrikimams.

Ji nusijuokė. Antras pasimatymas tikrai įvyks.

– Aš čia gyvenu, – tarė ji. – Šįvakar man buvo smagu.

Vilis į ją pažiūrėjo.

– Gal galėtume drauge praleisti vakarą kokioj ramesnėj vietoj? Ko gero, būtų lengviau vienam kitą pažinti, kai nereikėtų stengtis perrėkti vyrukų, pakeltais balsais ir paklaikusiomis akimis įrodinėjančių, kad Derekas Džeteris mėgsta odinius rimbus ir neregėto dydžio sekso žaislus, bei spėliojančių, kokiose angose gali juos su vaizduote panaudoti. Ar dislokuoti.

– Norėčiau, – atsakė Ešlė. – Paskambinsi man?

– Būtinai.

Ji žengė vieną žingsnį laiptais į savo butą, susigriebė, kad tebelaiko jo ranką, grįžo ir pabučiavo. Bučinys buvo beveik tyras – jos liežuvis vos palietė jo lūpas. Jis buvo daug žadantis, bet leido suprasti, kad ateinančiomis dienomis Vilis gali tikėtis daugiau, bet šiai nakčiai nėra kviečiamas. Ešlei patiko, kad jis, matyt, tai suprato, nes žengtelėjo pusę žingsnio atatupstas, rafinuotai nusilenkė ir lyg koks aštuoniolikto amžiaus dvariškis pabučiavo ranką.

– Labanakt, – tarė ji. – Man tikrai buvo smagu.

Ešlė nusigręžė ir pasuko į daugiabutį. Tarp dvejų stiklintų durų ji atsisuko pasižiūrėti. Lemputė virš lauko durų skleidė šviesos kūgį, ir Vilis stovėjo prie pat blausios geltonos šviesos apskritimo, greitai nykstančio sėlinančioje sodrioje Naujosios Anglijos naktyje. Vilio veidą lyg kokia jį susiradusi tamsos strėlė rėžė šešėlis. Bet Ešlė dėl to nesusimąstė, tik pamojo ranka ir pasuko laiptais į savo butą jusdama dvasios pokylį dėl atsiveriančių galimybių, patenkinta savimi, kad net nesvarstė vienos nakties nuotykio – santykių būdo, itin paplitusio koledžų sluoksniuose, iš kurių ji buvo bebaigianti ištrūkti. Ešlė papurtė galvą. Paskutinis kartas, kai pasidavė tokiai pagundai, nepavyko tiesiog siaubingai. Apie jį neseniai priminė netikėtai paskambinęs tėvas.

Bet jau kitą akimirką ieškodama rakto nuo savo buto metė iš galvos visas mintis apie nevykusias naktis praeityje ir leidosi šildoma kuklių šio vakaro prisiminimų.

Jai dingtelėjo, kiek laiko praeis po pirmojo pasimatymo, kai Vilis paskambins ir įvyks antras.

Vilis Gudvinas dar kurį laiką stovėjo tamsoje, kai Ešlė dingo už antrų durų. Jis pajuto užplūstant entuziazmą, nerūpestingą jaudulį dėl praėjusio vakaro ir to, kuris jo dar laukia ateityje.

Jis netvėrė džiaugsmu. Draugo mergina, davusi jam Ešlės telefono numerį, sakė, kad ji graži ir protinga, tik gal kiek paslaptinga, bet visais požiūriais ji net pranoko jo lūkesčius. Vilis manė tik per plauką nepasirodęs jai nuobodus.

Susigūžęs nuo smarkėjančio vėjo, Vilis susikišo rankas giliai į skrandos kišenes ir leidosi į kelią. Oras atrodė kažkoks antikinis, tarsi amžinai būtų purtęs vis taip pat – keitėsi ištisos žmonių kartos, bet kiekvieną spalį žvarba vis taip pat negailestingai varstė žmones, einančius Bostono gatvėmis. Vilis juto, kaip žandai ima rausti nuo pasiryžusios sušaldyti nakties, ir nuskubėjo į metro. Ėjo greitai, miesto šaligatvio metrai tirpte tirpo po ilgomis kojomis. O ji aukšta, pamanė Vilis. Beveik metro aštuoniasdešimties, spėjo, liekna kaip manekenė – to neįstengė paslėpti net džinsai ir apsmukęs medvilninis nertinis. Eidamas per gatvę lakstė tarp mašinų ir stebėjosi, kad vaikinai nesekioja paskui ją būriais – spėjo, kad dėl kokio nepavykusio romano ar kokio kito nemalonaus potyrio. Vilis nusprendė nespėlioti, tik dėkoti kažkokiai laimingai žvaigždei, kad suvedė su Ešle. Mano moksluose, pamanė jis, viskas susiję su tikimybe ir spėjimais. Vargu ar statistiką, kurią jis taiko atlikdamas klinikinius tyrimus su žiurkėmis, galima taikyti pažinčiai su tokia kaip Ešlė.

Vilis mintyse nusišypsojo ir šuoliais pasileido laiptais žemyn į metro.

Kaip ir daugelio miestų, Bostono metro praėjus pro sukamuosius vartelius ir nusileidus į požeminį kelionių pasaulį kelia įspūdį, kad atsidūrei kitoje planetoje. Šviesos atsimuša nuo baltomis plytelėmis dengtų sienų; šešėliai glaudžiasi tarp plieninių kolonų. Triukšmas nesiliauja, nes vieni traukiniai atvažiuoja, kiti nuvažiuoja ir dunda tolumoje. Išorinis pasaulis atskirtas, jį pakeitusi kažkokia padrika visata, kur tokie dalykai kaip vėjas, lietus, sniegas ir net skaisti šilta saulė atrodo tegalį būti kitoje planetoje ir kitame laike.

Atvažiavo Vilio traukinys, laibai sucypė stabdžiai. Vilis greitai įlipo kartu su dešimčia kitų keleivių. Nuo šviesų vagone visi atrodė perbalę, liguisti. Kurį laiką jis spėliojo apie kitus keleivius. Visi buvo įsikniaubę į laikraščius, įnikę į knygas ar žiūrėjo prieš save nieko nematančiomis akimis. Jis atlošė galvą, užsimerkė ir kurį laiką leido greitai lekiančiam, siūbuojančiam į šalis traukiniui jį pasūpuoti lyg motina kūdikį. Paskambins jai rytoj, pamanė. Pakvies į pasimatymą ir pabandys pakalbinti telefonu. Ėmė rinktis temą ir mėgino įsivaizduoti, kokia būtų jai netikėta. Negalėjo apsispręsti, kur ją nusivesti. Vakarienės ir į kiną? Pernelyg nuspėjama. Jis juto, kad Ešlė iš tų merginų, kurios norėtų pamatyti ką nors ypatinga. Gal nusivesti į kokį spektaklį? O gal į naktinį klubą, kur pasirodo koks komikas? O paskui vėlai pavakarieniauti kokioje užeigoje, geresnėje už paprastą aludę. Bet ne per daug snobiškoje. Ir kad būtų tylu. Taigi jie pajuokaus, paskui padarys ką nors romantiška. Gal ir ne pats nuostabiausias planas, pamanė jis, bet ir ne prastas.

Traukinys atvažiavo į jo stotį. Jis iššoko ir greitai, bet kiek nerūpestingai pakilo į viršų ir išėjo į gatvę. Porterio aikštės šviesos skrodė tamsą sukeldamos įspūdį, kad čia vis dar nemažai veiksmo, nors taip nebuvo. Jis susigūžė nuo šalto vėjo gūsio ir perėjęs aikštę įsuko į šalutinę gatvelę. Jis gyveno už ketu-

rių kvartalų. Eidamas rausėsi atmintyje bandydamas nuspręsti, koks restoranas tiktų nusivesti Ešlę.

Išgirdęs lojant šunį staiga sunerimo ir ėmė eiti lėčiau. Tolumoje nakties tylą pertraukė greitosios pagalbos sirena. Kai kuriuose gretimų namų languose švietė televizorių ekranai, bet dauguma buvo tamsūs.

Viliui pasirodė, kad dešinėje tarp dviejų gyvenamųjų namų išgirdo kažką krebždant, ir jis pasisuko į tą pusę. Staiga pamatė atlekiantį link jo kažkokį juodą pavidalą. Jis nustebęs žengė atatupstas ir iškėlė ranką, kad apsisaugotų. Kilo mintis šauktis pagalbos, bet viskas klostėsi pernelyg greitai, tad jis turėjo vos vieną akimirką pajusti šoką, baimę ir visiškai nesuvokiamą siaubą, nes suprato, kad kažkas greitai prie jo artinasi. Tai buvo cinkuotas vamzdis. Švilpdamas ore lyg kardas jis negailestingai trenkė jam į kaktą.

•

Vieną dieną beveik septynias valandas įtempęs akis skaičiau laikraštį *The Boston Globe*, kol radau Vilio Gudvino pavardę. Tiesa, pavardė buvo kita. Ji buvo vietos žinių skiltyje, puslapio apačioje, žinutėje, pavadintoje POLICIJA IEŠKO ŽMOGAUS, APIPLĖŠUSIO IR SUŽALOJUSIO STUDENTĄ. Žinutė buvo vos keturių pastraipų, informacijos joje buvo labai mažai. Tebuvo pranešta, kad sunkiai sužeistas dvidešimt ketverių metų magistrantūros studentas kritinės būklės paguldytas į Masačusetso ligoninę. Kruviną jo kūną anksti ryte praeivis pastebėjo skersgatvyje tarp aliumininių šiukšlių dėžių. Policija prašo padėti Somervilio rajono gyventojų, kurie galėjo matyti ar girdėti ką nors įtartina.

Nieko daugiau.

Jokių naujų pranešimų nei kitą dieną, nei per ateinančias savaites. Viso labo trumpa miesto smurto akimirka – deramai pastebėta, užfiksuota ir paskui taip pat greitai užmiršta, dingusi tarp nuolatos gausėjančių naujienų.

Sugaišau dar dvi dienas prie telefono, kol gavau Vilio adresą. Bostono koledžo absolventų skyrius man pranešė, kad jis taip ir nebaigė studijų, į kurias buvo užsirašęs, ir rado jo namų adresą Bostono Konkordo priemiestyje. Telefono numerio abonentų knygoje nebuvo.

Konkordas – gražus rajonas, apstatytas didingais senove dvelkiančiais namais. Žalioje aikštėje stovi įspūdinga viešoji biblioteka, parengiamoji mokykla, o žaviame rajono centre gausu stilingų parduotuvių. Būdamas jaunesnis atsivesdavau vaikus pasivaikščioti netoliese esančiose mūšių vietose ir deklamuodavau jiems garsųjį Longfelou eilėraštį. Deja, šis miestas kaip tiek daug kitų Masačusetse ėmė teikti pirmenybę naujoms statyboms, o ne istorijai. Tačiau jaunuolis, kurį pažinau kaip Vilį Gudviną, gyveno senesniame – ankstyvųjų kolonistų stiliaus – name, ne tokiame pretenzingame kaip naujesni. Jis stovėjo už kokių penkiasdešimties metrų nuo šalutinio keliuko, prie jo vedė žvyruotas privažiavimas. Kažkas aiškiai negailėjo laiko sodindamas gėles sode priešais namą. Ant žvilgančios baltos išorinės sienos pamačiau lentelę su užrašytais statybos metais – 1789-aisiais. Prie šoninių durų buvo įtaisyta medinė nuovaža invalido vežimėliui. Priėjau prie priekinių durų, kur užuodžiau netoliese žydinčias kinrožes, ir nedrąsiai pabeldžiau.

Duris atidarė liekna moteris. Nors buvo žilaplaukė, į senelę dar nepanėšėjo.

– Kuo galiu padėti? – paklausė ji.

Prisistačiau, atsiprašiau, kad atėjau iš anksto nesusitaręs, bet pasiteisinau negalėjęs paskambinti, nes jų numerio nėra telefonų knygoje. Pasakiau esąs rašytojas, besidomintis kai kuriais nusikaltimais, prieš keletą metų įvykusiais Kembridžo, Niutono ir Somervilio rajonuose. Ar negalėčiau užduoti keletą klausimų apie Vilį ar, dar geriau, pasikalbėti su juo akis į akį.

Ji nustebo, bet iškart neužtrenkė durų man prieš nosį.

– Nežinau, ar galime jums padėti, – mandagiai atsakė.

– Atsiprašau, kad užklupau jus nepasiruošusią, – atsakiau. – Aš tik noriu pateikti kelis klausimus.

Ji papurtė galvą.

– Jis ne... – pradėjo ji, bet nebaigė sakinio ir pažvelgė į mane.

Pamačiau, kad apatinė jos lūpa sudreba, o akyse sublizga ašaros.

– Buvo labai... – vėl bandė kalbėti, bet ją pertraukė balsas iš už nugaros.

– Mama, kas ten?

Ji sudvejojo tarsi gerai nežinodama, ką sakyti. Pažiūrėjau jai per petį ir pamačiau iš šoninio kambario ratukais atvažiuojantį jaunuolį. Jo oda buvo išblyškusi, ilgi susivėlę, susitaršę šiurkštūs rudi plaukai krito ant pečių. Nuo dešinės kaktos pusės viršaus beveik iki pat antakio ėjo dulsvai raudonas Z pavidalo randas. Jo rankos atrodė tvirtos, raumeningos, bet krūtinė buvo įdubusi, beveik distrofiška. Delnai dideli, grakščių, ilgų pirštų. Žiūrint į jį man atrodė, kad matau likučius žmogaus, koks jis kadaise buvo. Jis privažiavo arčiau.

Motina pažiūrėjo į mane.

– Buvo labai sunku, – tyliai ir netikėtai intymiai tarė ji.

Guminiai vežimėlio ratai sucypė jam sustojus.

– Labas, – visai maloniai pasisveikino jis.

Prisistačiau ir paskubomis paaiškinau, kad mane domina nusikaltimas, po kurio jis liko luošas.

– Mano nusikaltimas? – paklausė jis, bet atsakymo akivaizdžiai nesitikėjo, nes bemat atsakė pats. – Nemanau, kad jis buvo kuo nors ypatingas. Paprastas apiplėšimas gatvėje. Šiaip ar taip, ne kažin ką galiu jums apie jį papasakoti. Du mėnesius nepabudau iš komos. Paskui štai šitas... – jis ranka parodė į vežimėlį.

– Ar policija ką nors suėmė?

– Ne. Kai atsigavau po komos, ko gero, nelabai kuo galėjau padėti. Nieko neatsimenu iš to vakaro. Velniai rautų, ničnieko. Tartum būtum paspaudęs šalinimo klavišą ir tau bežiūrint visos teksto raidės būtų dingusios. Gal jis kažkur kompiuteryje tebėra, bet rasti jo negali – jis ką tik buvo ištrintas.

– Ėjote namo iš pasimatymo?

– Taip. Mudu po to nė karto nebendravome. Nieko nuostabaus. Buvau nepanašus į žmogų. Kaip ir dabar, – jis nusijuokė ir karčiai nusišypsojo.

Linktelėjau galvą.

– Farai beveik nieko taip ir neišsiaiškino, ar ne?

Jis papurtė galvą.

– Jie sužinojo porą keistų dalykų.

– Kokių? – paklausiau.

– Roksberyje jie sugavo porą vaikigalių, bandžiusių pasinaudoti mano *Visa* kortele. Porą dienų farai manė, jog jie galėjo mane apiplėšti, bet paaiškėjo, kad jie niekuo dėti. Vaikai, matyt, tik rado kortelę prie šiukšlių konteinerio.

– Gerai, bet kodėl...

– Todėl, kad kažkas kitas rado mano piniginę su visais asmens dokumentais – vairuotojo pažymėjimu, Bostono koledžo valgyklos leidimu, socialinio draudimo ir medicininėmis kortelėmis. Dorčesteryje, už daugelio kilometrų nuo šiukšlių konteinerio, prie kurio vaikai rado kredito kortelę. Susidaro įspūdis, kad tai, kas buvo iš manęs paimta, buvo išdrabstyta po visą Bostoną, – jis nusišypsojo. – Šiek tiek panašiai kaip ir mano smegenys.

– Ką veikiate dabar? – paklausiau.

– Dabar? – Vilis pažiūrėjo į motiną. – Dabar aš tik laukiu.

– Laukiate? Ko?

– Nežinau. Reabilitacijos užsiėmimų galvos traumų centre. Dienos, kada galėsiu išlipti iš šitų ratukų. Daugiau nelabai ką ir galiu veikti.

Žengiau atatupstas, ir jo motina jau norėjo uždaryti duris.

– Ei! – šūktelėjo Vilis. – Manot, žmogus, kuris šitaip man padarė, kada nors bus rastas?

– Nežinau, – atsakiau, – bet jeigu ką nors sužinosiu, jums pranešiu.

– Būtų neprošal sužinoti pavardę ir adresą, – ramiai tarė jis. – Norėčiau pats pasirūpinti kai kuriais reikalais.

4

Pokalbis, kuris reiškė daugiau negu vien žodžiai

Nusikaltimo esmė, galvojo Maiklas O'Konelis, yra ryšiai.

Jei nenori, kad tave sučiuptų, samprotavo jis, turi sunaikinti visas akivaizdžias sąsajas. Ar bent jau taip jas paslėpti, kad jų lengvai nepastebėtų koks kruopštus detektyvas. Jis nusišypsojo pats sau, užsimerkė ir akimirką leidosi raminamas siūbuojančio metro traukinio. Jis vis dar juto, kaip visą kūną it elektros impulsai varsto priplūdusi energija. Primušus žmogų jį apėmė keistai taikingas pojūtis, nors raumenys vis dar traukėsi ir standėjo. Jam dingtelėjo mintis, ar smurtas visados teiks tokį pasitenkinimą.

Maiklui prie kojų gulėjo pigus mėlynas kelioninis krepšys, jo raištis buvo laisvai apsuktas jam aplink riešą. Į krepšį buvo įsimetęs dvi poras pirštinių – odines ir lateksines chirurgo – pusmetrinį paprasto cinkuoto vamzdžio galą ir piniginę, priklausančią Viliui Gudvinui, tik Maiklas dar neturėjo laiko sužinoti vyruko pavardę.

Penki daiktai, pamanė O'Konelis, – penkios metro stotys.

Jis žinojo, kad elgiasi pernelyg atsargiai, bet nusprendė, kad skrupulingumas bus jam į naudą. Vamzdis neabejotinai suteptas vyro, kurį sumušė, krauju. Odinės pirštinės irgi. Jis spėjo, kad

ant jo drabužių ir sportbačių taip pat yra kraujo pėdsakų, bet ryte jis nueis į vietos savitarnos skalbyklą ir keletą kartų perleis juos per karštą vandenį. Taigi mikroskopinių sąsajų tarp vyruko ir jo neliks nė kvapo. Kelioninis krepšys atsidurs kokiame Broktono šiukšlių konteineryje, o cinkuotas vamzdis – statybvietėje miesto centre. Piniginę išėmęs pinigus ištrenks į šiukšlių dėžę prie metro stoties Dorčesteryje, o kredito korteles išmėtys Roksberio gatvėse. Maiklas tikėjosi, kad kokie juodaodžiai vaikigaliai jas ras ir ims naudoti. Bostonas vis dar buvo pasiskirstęs rasiniu principu, ir O'Konelis manė, kad tiems vaikiščiams suvers kaltę už tai, ką padarė jis.

Lateksinių pirštinių, kurias buvo užsimovęs po odinėmis, drąsiai galės atsikratyti pakeliui namo. Geriausia – išmesti į kokią šiukšlių dėžę prie Masačusetso arba Brigamo ir Moterų* ligoninių. Net jeigu kas nors jas ten ir pastebės, neatkreips dėmesio.

Maiklas spėliojo, ar užmušė vaikiną, pabučiavusį Ešlę.

Tikimybė buvo nemenka. Pirmas smūgis pataikė prie smilkinio, ir Maiklas išgirdo, kaip trekšteli kaulas. Vyras iškart griuvo ir nugara trenkėsi į medį – gerai, nes medis prislopino garsą. Net jeigu kažkas ką nors išgirdo ir iš smalsumo pažiūrėjo pro langą, Maiklą ir Ešlę pabučiavusį vaikiną užstojo medžio kamienas bei keletas stovinčių automobilių. Nutempti vyruką į tamsų skersgatvį buvo nesunku, o apspardyti ir aptalžyti užteko kelių sekundžių. Tas žiaurumo protrūkis – staigus, nepermaldaujamas, greit pasibaigęs – panėšėjo į orgazmą. Užkišęs nesąmoningą kūną už metalinių konteinerių, jis ištraukė vaikino piniginę, paskubomis įsikišo savadarbį ginklą į kelioninį krepšį ir tamsoje nuskubėjo atgal į Porterio aikštės metro stotį.

Viskas buvo neįtikimai lengva. Staigu. Anonimiška. Negailestinga.

---

* Harvardo medicinos mokyklos filialas.

Porą akimirkų O'Konelis svarstė, kas tas vyrukas. Gūžtelėjo pečiais. Jam nė motais. Jam net nereikia žinoti jo pavardės. Už poros valandų vienintelė galima jo sąsaja su skersgatvyje paliktu vyru miegos savo bute, neįtardama, kas įvyko praėjusią naktį. O kai įtars, galbūt kreipsis į policiją. O'Konelis tuo abejojo, bet tokia tikimybė, nors ir menka, egzistavo. Bet ką ji galėtų pasakyti? Maiklo kišenėje gulėjo bilieto į kiną šaknelė. Ne per geriausias alibi, bet filmas ėjo tuo metu, kai juodu bučiavosi, ir policininkui to turėtų užtekti. Veikiausiai jis nė nepatikės Ešle, juolab kai piniginė ir kredito kortelės bus rastos išmėtytos po visą miestą.

Jis atlošė galvą į atkaltę ir įsiklausė į metro traukinio dundesį. Nesiliaujančioje metalo trintyje į metalą jis girdėjo keistą muziką.

Vos kelios minutės prieš penktą ryto Maiklas O'Konelis išlipo iš traukinio priešpaskutinį kartą. Stotį jis pasirinko daugiau ar mažiau atsitiktinai. Jau pradedant brėkšti jis išėjo iš požemio į finansinį rajoną netoli kinų kvartalo. Dauguma parduotuvių buvo uždarytos, jų langinės nuleistos, praeivių nebuvo. Netrukus jis rado veikiantį taksofoną. Žvarba smelkėsi į kaulus. Maiklas užsitraukė sportinio nertinio gobtuvą ant galvos, tad atrodė beveidis, panašus į vienuolį. Jis ėmė greitai veikti – nenorėjo, kad policininkai, tingiai besisukiojantys patrulių automobiliu, paskutinį kartą per pamainą važiuodami siauromis gatvelėmis jį pastebėtų, sustotų ir imtų klausinėti.

O'Konelis įmetė penkiasdešimt centų ir surinko Ešlės numerį.

Po penkių signalų išgirdo mieguistą jos balsą.

– Klausau.

Jis porą akimirkų nieko nesakė, kad jai visai išsiblaškytų miegai.

– Klausau, – pakartojo ji. – Kas čia?

Jis prisiminė, kad baltas pigus belaidis telefonas prie jos lovos nerodo skambinančiojo numerio. Bet tai neturėtų reikšmės.

– Tu žinai, kas čia, – tyliai tarė jis.

Ešlė nieko neatsakė.

– Sakiau tau: myliu tave, Ešle. Mes sukurti vienas kitam. Niekas negali mums sukliudyti.

– Maiklai, liaukis man skambinęs. Noriu, kad atstotum nuo manęs.

– Man nebūtina tau skambinti. Aš visada su tavim.

Jis padėjo ragelį, kol ji nespėjo to padaryti. Geriausias grasinimas, pamanė jis, yra ne išsakytas, o įsivaizduojamas.

Buvo beveik prašvitę, kai jis pagaliau parsigavo į savo butą.

Koridoriuje šmižinėjo kokios penkios ar šešios katės. Jos kniaukė ir leido kitokius erzinančius garsus. Viena jam prisiartinus ėmė šnypšti. Senei, gyvenančiai bute priešais jo, priklausė apie tuzinas kačių, gal net visos dvidešimt; ji vadino jas vardais ir padėdavo lėkščių su ėdalu retkarčiais užklystančioms benamėms. „Priklausė" – ne visai tikslus žodis, pamanė jis. Katės ateidavo ir išeidavo daugmaž kaip tinkamos. Senė net padėjo papildomą dėžę kraiko koridoriaus kampe jų poreikiams, todėl koridoriuje tvyrodavo sunkus, nemalonus tvaikas. Katės pažinojo Maiklą O'Konelį, o šis jas; su visomis jis sutarė nė kiek ne geriau kaip su jų savininke. Jis laikė jas benamėmis, tik šiek tiek geresnėmis už parazites. Nuo jų Maiklas čiaudėdavo, jam ašarodavo akys; kaskart jam įėjus į pastatą, jos stebėdavo jį su katėms būdingu atsargumu. O Maiklui nepatiko, jei kas nors stebėdavo jo veiksmus.

O'Konelis spyrė į pernelyg arti priėjusią margę, bet nepataikė. Pasidariau nerangus, tarė sau. Ilgos, bet jaudinančios nakties padarinys. Jam atrakinus buto duris, margė ir jos draugės išsilakstė į šalis. Jis pažiūrėjo į koridorių ir pamatė, kad viena katė – balta ir juoda, su oranžiniu rėžiu – užsibuvo prie lėkštės

su ėdalu. Tikriausiai pirmąkart užklydusi ar tokia kvaila, kad nepasimokė iš kitų, besilaikančių atokiai nuo jo. Senė kelsis tik po valandos, o gal vėliau, be to, Maiklas žinojo, kad ji neprigirdi. Jis apsidairė po koridorių. Atrodė, kad joks kitas gyventojas dar nepakirdęs. Maiklas negalėjo suprasti, kodėl niekas iš kaimynų nesiskundžia dėl kačių, ir jų už tai nekentė. Čia dar gyveno sena pora iš Kosta Rikos, prastai kalbanti angliškai. Viename iš kitų butų gyveno puertorikietis. Maiklas spėjo, kad prie šaltkalvio atlyginimo jis prisiduria retkarčiais apiplėšdamas namus. Kitame aukšte gyveno pora magistrantų – jie retkarčiais paskleisdavo koridoriuje aitrų marihuanos dvoką – ir žilas pageltusio veido komivojažierius; šis laisvalaikiu dažniausiai žliumbdavo apsikabinęs butelį. O'Konelis beveik neturėjo reikalų nė su vienu jų, tik retkarčiais skųsdavosi dėl kačių komendantui – vyresniam vyrui daug metų nevalytomis panagėmis. Šis kalbėjo su nenusakomu akcentu ir akivaizdžiai nemėgdavo, kai jam kvaršindavo galvą dėl sugedusios santechnikos ar elektros. O'Konelis abejojo, ar koks kitas gyventojas bent jau žino jo pavardę. Daugiabutis buvo ramus, šaltas, purvinas, neįspūdingas, vieniems – galutinė stotis, kitiems – tarpinė stotelė, ir O'Koneliui patiko tas jo laikinumas. Jis žiūrėjo atidaręs duris ir svarstė, ar senė seka savo kates. Jis abejojo, ar ji žino tikslų jų skaičių.

Ar kad vienos pasigestų.

Maiklas mikliai pasilenkė ir šiurkščiai sugriebė juodą ir baltą katę per juosmenį. Nustebinta katė sykį suspiegė ir drėskė jam nagais.

Jis pažiūrėjo į plaštakos viršuje staiga atsiradusį raudoną rėžį. Siaura kraujo srovelė gerokai palengvins jam tai, ką jis sumanė.

Ešlė Frimen vėl atsigulė.

– Prisiviriau košės, – garsiai sušnabždėjo.

Ji gulėjo beveik nejudėdama, kol saulė ėmė be perstojo švies-

ti pro kryputėmis puoštas tamsias užuolaidas; dėl jų kambarys atrodė gyvenamas mažos mergaitės. Ešlė žiūrėjo, kaip saulės spindulys iš lėto slenka priešinga kambario siena. Ant jos kabojo Ešlės darbų: jai patinkantis anglimi atliktas vyro torsas ir moters nugara, geismingai išsirietusi baltame lape. Abu piešiniai buvo daryti iš natūros. Šalia kabojo autoportretas, neįprastas tuo, kad tik pusė veido buvo nupiešta su visais bruožais, o kita buvo neaiški, tarsi skendinti šešėlyje.

– Negali būti, kad tai darosi, – vėl tarė balsu, šįsyk kiek garsiau.

Aišku, mintyse ji prisipažino nežinanti, kas yra „tai“. Kol kas.

•

Paskambinau jai vėliau tą dieną. Negaišdamas laiko jokioms mandagioms frazėms ar tuštiems plepalams iškart uždaviau pirmą klausimą:

– Kaip Maiklui O'Koneliui atsirado ta manija?

Ji atsiduso.

– Tai turite išsiaiškinti pats. Bet nejaugi neatsimenate, kokį dvasios pokylį pajuntate jaunystėje, kai netikėtai patiriate tą nepakartojamą aistros akimirką? Vienos nakties nuotykį, atsitiktinį susitikimą... Nejaugi tiek pasenote, kad nebeprisimenate, kai galimybės atrodė beribės?

– Na gerai. Prisimenu, – atsakiau galbūt kiek per skubotai.

– Buvo vienintelis keblumas. Visos tokios akimirkos būna daugiau ar mažiau malonios arba – blogiausiu atveju – gėdingos. Klaidos, dėl kurių raustame, ar akimirkos, kurias išsaugome atmintyje, bet apie kurias niekados niekam kitam nepasakojame. Šiuo atveju buvo kitaip. Ešlė silpnumo akimirką kartą paslydo ir staiga pamatė įsipainiojusi erškėčių brūzgynuose. Skirtumas tik tas, kad iš erškėčių brūzgyno dar gali ištrūkti gyva, o iš Maiklo O'Konelio gniaužtų negali.

Kiek patylėjęs pasakiau:

– Vilį Gudviną radau. Tik jo pavardė – ne Gudvinas.

Ji padvejojo, o paskui ragelyje išgirdau lėtai tariamus žodžius:

– Puiku. Tikriausiai sužinojote ką nors svarbaus. Bent jau per savo paiešką turėjote geriau suprasti Maiklo O'Konelio... eee... potencialą. Bet viskas prasidėjo ne nuo to, ne tuo viskas ir baigiasi. Nežinau. Pats privalote spręsti.

– Gerai, bet...

– Turiu išeiti. Bet jūs suprantate: tam tikra prasme jūs dabar priėjote tą patį tašką, kurį priėjo Skotas Frimenas prieš tai, kai padėtis tapo... tiesiog nežinau, koks žodis čia tiktų. Įtempta? Sudėtinga? Jis šį tą žinojo, bet nelabai daug. Iš esmės galima teigti, kad jis daugiau nežinojo, negu žinojo. Jis manė, kad Ešlei kilusi grėsmė, bet nežinojo, kokia, konkrečiai kada ar kur, ar visų kitų dalykų, kurių pirmiausia klausiame savęs, kai nujaučiame pavojų. Skotui Frimenui teliko spėlioti apie keletą nerimą keliančių dalykų. Jis žinojo, kad čia ne pradžia ir ne pabaiga. Jis buvo kaip tas mokslininkas, kuriam pakiša lygties vidurį, ir jis bando atspėti, į katrą pusę stumtis, kad rastų atsakymą.

Ji nutilo ir aš pirmą kartą pajutau šaltuką, kokį turėjo justi Skotas Frimenas.

– Man reikia išeiti, – tarė ji. – Mes dar pasikalbėsime.

– Bet...

– Neryžtingumas. Paprastas žodis, bet jis gali atvesti prie bjaurių dalykų. Žinia, jei rodai kvailą ryžtą, tai irgi gali baigtis blogai. Čia daugiau ar mažiau ir glūdi dilema, ar ne? Veikti. Ar neveikti. Intriguojantis klausimas, tiesa?

5

Bevardis

Įėjusi pro priekines savo namų duris, Houp automatiškai du kartus suplojo delnais. Ji jau girdėjo savo šuns letenų dunksėjimą jam bėgant iš svetainės, kur jis laukdamas, kol ji grįš namo, didžiumą laiko praleisdavo spoksodamas pro didelį langą. Garsai jai buvo puikiai pažįstami: pirmiausia bumbtelėjimas, kai jis nušokdavo nuo sofos, ant kurios jam būdavo draudžiama lipti, kai namie būdavo galintis jį sudrausti žmogus, paskui nagų krebždenimas, kai bėgdamas kietmedžio grindimis imdavo slidinėti ir patraukdavo iš vietos rytietišką kilimą, galiausiai veržlus liuoksėjimas jam išbėgant į prieškambarį. Houp iš patirties žinojo, kad laukiant, kol šuo pasisveikins, reikia padėti visus popierius ir maišus su pirkiniais ant grindų.

Visame pasaulyje nėra nieko taip nevaržomo emociškai, kaip šuns pasisveikinimas, pamanė Houp. Ji atsiklaupė ir leido jam aplaižyti visą veidą be perstojo būgnijant į sieną uodega. Kiekvienas šuns savininkas puikiai žino: kad ir kas būtų negerai, šuo visada vizgina uodegą, kai įeini pro duris, dingtelėjo jai. Houp šuo buvo keistai maišytos kilmės. Veterinaras jai pareiškė, kad jis akivaizdžiai yra neteisėtas auksaspalvio retriverio ir pitbulio palikuonis. Todėl jo kailis buvo potrumpis, šviesus, o snukis

trumpas ir storas. Šuo pasižymėjo beribe nuožmia ištikimybe, tik be šlykštaus pitbulių agresyvumo, ir supratingumu, kuris kartais stulbindavo net ją pačią. Houp įsigijo jį iš gyvūnų prieglaudos, kur jį atidavė visai mažą. Kai prieglaudos darbuotojo ji paklausė, kuo vardu šunytis, išgirdo atsakymą, kad jis, taip sakant, dar nepakrikštytas. Taigi kiek šėtoniško kūrybingumo akimirką Houp pavadino jį Bevardžiu.

Kai dar buvo jaunas, Houp išmokė jį po treniruočių parnešti už stadiono išriedėjusius futbolo kamuolius. Tas reginys visuomet prajuokindavo tuo metu jos treniruojamos komandos merginas. Bevardis kvailai išsišiepęs kantriai laukdavo prie atsarginių suolo, kol Houp ranka duodavo jam ženklą. Tada nuskuosdavo per aikštę, rasdavo kiekvieną kamuolį ir, stumdamas snukiu ir priekinėmis kojomis, parlėkdavo ten, kur ji laukdavo su tinkliniu maišu. Houp dažnai sakydavo savo treniruojamoms merginoms, girdi, jeigu jos išmoktų varytis kamuolį tokiu greičiu kaip Bevardis, jos laimėtų Amerikos pirmenybes.

Dabar jis buvo gerokai per senas, neprimatė ir neprigirdėjo, sirgo artritu, todėl surinkti gerą dešimtį kamuolių jam buvo per sunku ir jis rečiau eidavo į treniruotes. Houp nenorėjo galvoti apie jo galą; jis gyveno su ja tiek pat laiko, kaip ji su Sele Frimen.

Ji dažnai pagalvodavo, kad jei ne visai dar mažas Bevardis, jos santykiai su Sele, ko gero, nebūtų sėkmingai susiklostę. Tik šuns dėka jiedvi su Ešle rado bendrą kalbą. Šunims, pamanė ji, tokie dalykai pavyksta bemaž be jokių pastangų. Kai po skyrybų Selė su Ešle atsikraustė gyventi pas ją, Houp sulaukė tokio abejingumo, kokį tik gali rodyti septynmetė paniurėlė. Bevardis nekreipė nė mažiausio dėmesio į visą Ešlės pyktį ir nuoskaudą. Mat šuo netvėrė džiaugsmu namie atsiradus vaikui, ypač tokiam energingam kaip Ešlė. Taigi Houp pasitelkė Ešlę į pagalbą mankštinant ir dresuojant šuniuką. Rezultatai buvo prieštaringi:

kamuolius parvarydavo puikiai, o kaip elgtis su baldais, visiškai nenutuokė. Taigi kalbėdamos apie šuns laimėjimus ir nesėkmes, jiedvi iš pradžių pasiekė pakantumo, paskui supratimo, o galiausiai bendrumo pojūtį, kuris padėjo įveikti daugybę kitų joms iškilusių kliūčių.

Houp pakasė Bevardžiui paausius. Ji skolinga jam kur kas daugiau negu jis jai, pamanė.

– Alkanas? – paklausė Houp. – Nori šunų ėdalo?

Bevardis kartą amtelėjo. Kvaila užduoti šunims tokį klausimą, toptelėjo jai, bet jiems tikrai patinka jį girdėti. Ji nuėjo į virtuvę, pakėlė nuo grindų šuns dubenėlį, mintyse jau svarstydama, ką galėtų sutaisyti Selei ir sau vakarienės. Ką nors įdomaus, nusprendė. Vandenyne pagautos lašišos su pankolių padažu ir rizotu. Houp buvo puiki virėja ir didžiuodavosi savo patiekalais. Bevardis laukdamas tupėjo ir uodega šlavė grindis.

– Mudu su tavim vienodi, – tarė šuniui Houp. – Abu kažko laukiame. Skirtumas tas, kad tu žinai ko – vakarienės, o aš nežinau, kas manęs laukia.

Skotas Frimenas apsidairė ir pagalvojo apie tuos gyvenimo tarpsnius, kai vienatvė apninka visiškai netikėtai.

Sudribęs į palaikį krėslą įmantriai raižytomis parankėmis ir atkalte, jis pro langą spoksojo į tamsą, šliaužiančią pro paskutinius ant medžių kabančius spalio lapus. Jam reikėjo ištaisyti keletą rašinių, parengti paskaitą ir perskaityti kolegos rankraštį, tą dieną atsiųstą iš universiteto leidyklos. Be to, buvo darbo, susijusio su ekspertų komisija, kurios narys buvo, ir reikėjo atsakyti mažiausiai šešiems studentams, prašantiems patarimo, kokias disciplinas pasirinkti.

Kita vertus, strigo jo paties esė apie JAV nepriklausomybės karo kovų keistenybes. Vieną akimirką čia pasireikšdavo neregėtas žiaurumas, kitą – vos ne viduramžiškas kilnumas, pavyz-

džiui, kai verdant Prinstono mūšiui Vašingtonas grąžino britų generolui pasiklydusį šunį.

Daug darbo, pamanė. Balsu – grynai sau – tarė:

– Rūpesčių iki kaklo, brolyti.

Tą akimirką visa tai nieko nereiškė.

Jis apsvarstė tą savo mintį ir ją kiek pataisė: *galbūt* visa tai nieko nereiškia.

Priklausys nuo to, ką jis darys toliau.

Jis nusisuko nuo gęstančios pavakario šviesos ir akimis perbėgo laišką, kurį aptiko Ešlės komodoje. Šimtąjį kartą perskaitė kiekvieną žodį ir pasijuto toks pat bejėgis kaip tada, kai jį pirmąsyk pamatė. Tada mintyse perkratė kiekvieną žodį, intonacijos atspalvį ir akcentą, išgirstą iš jos telefonu.

Skotas atsilošė ir užsimerkė. Jam reikia pamėginti įsivaizduoti save Ešlės vietoje. Tu juk pažįsti savo dukrą, tarė sau. Kas čia vyksta?

Tas klausimas netylančiu aidu skambėjo mintyse.

Pirmiausia, tikino jis save, reikia sužinoti, kas parašė laišką. Tada jis galės pats įvertinti tą žmogų nesikišdamas į dukters gyvenimą. Jeigu elgsis sumaniai, padarys išvadas apie tą tipą neišsiduodamas niekam – bent jau neišsiduodamas niekam, kas galėtų pasakyti Ešlei, kad kiša nosį į jos asmeninį gyvenimą. Kai sužinos, kad laiškas, nors ir kelia nerimą, tėra nederamas ir nieko daugiau, – jis tikėjosi, kad taip ir bus, – galės nurimti ir leisti Ešlei netrukdomai atsikratyti to nepageidautino dėmesio ir toliau sau gyventi. Tiesą sakant, jam veikiausiai pavyktų tai padaryti net be Ešlės motinos ir jos partnerės pagalbos. Skotas norėjo, kad taip viskas ir būtų.

Tik kilo klausimas, nuo ko pradėti.

Vienas iš svarbiausių istorijos studijų pranašumų, priminė jis sau, kad sužinai, kaip tam tikromis aplinkybėmis elgėsi didžios istorinės asmenybės. Skotas žinojo sielos gilumoje esąs tylus

romantikas, kuriam patinka, kai kas grumiasi, nors nėra jokių vilčių, išsisuka iš kebliausių padėčių. Jam patiko tai iliustruojantys filmai bei romanai ir jis suvokė, kad tokie pasakojimai, paniekinantys neregėtą tikrų istorijos akimirkų žiaurumą, turi tam tikro vaikiško grožio. Istorikai yra nešališki pragmatikai, jie viską apskaičiuoja. Žodį „asilai“, ištartą Bastonėje*, geriau prisiminė romanistai ir filmų kūrėjai. Istorikams labiau rūpėjo nušalusios kareivių galūnės, ant žemės suledėjusio kraujo klanai ir siaubinga protą bei sielą paralyžiuojanti neviltis.

Skotas manė perdavęs šio svaigaus romantizmo esmę Ešlei. Šiai labai patiko vaizdingi jo pasakojimai, ir ji pati ištisas valandas skaitydavo „Namelį prerijose“ ir Džeinės Osten romanus. Skotui kilo mintis, ar iš dalies ne todėl ji užaugo tokia patikli.

Jis pajuto burnoje kažkokį aitrų prieskonį, tarsi būtų nurijęs kokio kartaus gėrimo. Jam baisiai nepatiko mintis, kad jis stengėsi įdiegti jai pasitikėjimo savimi ir tikėjimo aplinkiniais, savarankiškumo, o dabar, kai ji išsiugdė visas šias būdo savybes, jaučia didžiulį nerimą.

Skotas papurtė galvą ir balsu tarė:

– Labai jau toli nubėgai. Juk nieko dorai nežinai – po teisybei, nežinai ničnieko.

Pradėk nuo paprastų dalykų, teigė jis sau. Sužinok vardą.

Keblumas kilo dėl to, kaip tai padaryti taip, kad nesužinotų dukra. Jam reikėjo įsibrauti ir nebūti sugautam.

Jausdamasis vos ne kaip nusikaltėlis, jis atsistojo ir laiptais užlipo į savo nedidelio karkasinio namo antrą aukštą, kur anksčiau buvo Ešlės miegamasis. Jis buvo sumanęs paieškoti nuodugniau, vildamasis rasti kokią iškalbingą smulkmeną, kuri pa-

---

* Šitaip per Ardėnų operaciją (1944 m. gruodį) atsakė Bastonę gynusios amerikiečių divizijos vadas, kai miestą apsiautę vokiečiai įteikė ultimatumą pasiduoti per dvi valandas.

dėtų sužinoti tai, ko nebuvo laiške. Eidamas pro duris jis pajuto persmelkiantį kaltės jausmą. Dingtelėjo mintis, kodėl jam tenka brautis į dukters kambarį, kad šiek tiek geriau ją pažintų.

Selė Frimen-Ričards pakėlė akis nuo vakarienės lėkštės ir abejingu balsu tarė:

– Žinai, šiandien sulaukiau labai neįprasto skambučio iš Skoto.

Houp niurgztelėjo ir pasiėmė kepalą duonos. Ji jau žinojo, kad Selė kartais pradeda pokalbį užuolankomis. Retsykiais Houp kildavo mintis, kad net po tiek metų Selė vis dar lieka jai savotiška mįslė; teisme ji dažnai būdavo valinga, agresyvi, o grįžusi į ramius namus, kur kartu gyveno, elgdavosi vos ne baikščiai. Houp pamanė, kad jų gyvenime apstu prieštaringumo, o prieštaringumas, žinia, sukelia įtampą.

– Jis atrodo sunerimęs, – tarė Selė.

– Dėl ko?

– Dėl Ešlės.

Tai išgirdusi Houp padėjo peilį į lėkštę.

– Dėl Ešlės? Kodėl?

Selė padvejojo.

– Atrodo, jis rausėsi po jos daiktus ir aptiko laišką, kuris sukėlė jam nerimą.

– Kurių galų jis rausėsi po jos daiktus?

Selė nusišypsojo.

– Aš irgi pirmiausia to paklausiau. Didūs protai mąsto vienodai.

– Na ir ką?

– Po teisybei, jis man neatsakė. Jis norėjo pasikalbėti apie tą laišką.

Houp gūžtelėjo pečiais.

– Na gerai. Tai koks laiškas ten buvo?

Selė kiek pamąsčiusi atsakė:

– Ar kada nors – turiu galvoje mokykloje ar koledže – esi gavusi meilės laišką? Na, žinai, tau prisiekia ištikimybę, meilę, neblėstančią aistrą, visišką atsidavimą. Žodžiu, visokie aiškiai perdėti dalykai – negaliu gyventi be tavęs ir panašiai?

– Ne, niekada tokio negavau. Bet įtariu, kad dėl kitokių priežasčių. Tai tokį jis ir rado?

– Taip. Meilės prisipažinimą.

– Atrodo visai nekaltai. Kaip manai, kodėl jis dėl jo raunasi plaukus nuo galvos?

– Manau, dėl laiško tono.

– Ir koks jis buvo? – irzlokai paklausė Houp.

Selė – su jai, kaip advokatei, būdingu atsargumu – prieš atsakydama pagalvojo, ką sakys.

– Jis pasirodė... kaip čia pasakius... savininkiškas. Ir gal šiek tiek maniakiškas. Maždaug: *Jei negalėsiu tavęs turėti, neturės niekas*. Man rodos, Skotas įžvelgė jame daugiau, negu buvo norėta pasakyti.

Houp pritariamai linktelėjo. Savo žodžius ji irgi gerai apgalvojo.

– Ko gero, tu teisi. Kita vertus, – lėtai pridūrė ji, – ar nebūtų dar didesnė klaida nesuteikti tokiam laiškui reikiamos reikšmės?

– Manai, Skotas nerimauja ne be pagrindo?

– Aš to nesakiau. Turėjau omenyje, kad retai rasi atsakymą į klausimą tiesiog nekreipdamas į kažką dėmesio.

Selė nusišypsojo.

– Dabar kalbi kaip profesinio orientavimo konsultantė.

– Aš ir esu profesinio orientavimo konsultantė. Taigi manau, nieko nuostabaus, kad retkarčiais kalbu, kaip dera tokiai.

Selė patylėjo, paskui tarė:

– Nemaniau, kad dėl to vaidysimės.

Houp linktelėjo.

– Suprantama.

Ji nebuvo įsitikinusi, kad sutinka su Sele, bet toks atsakymas jai atrodė saugesnis.

– Kartais man atrodo, kad kassyk, kai mudviem besišnekant paminimas Skoto vardas, mes galop dėl ko nors susiginčijame, – tarė Selė. – Nors šitiek metų praėjo.

Houp papurtė galvą.

– Na gerai, nekalbėkime apie Skotą. Juk mes neturime su juo beveik nieko bendra. Vis dėlto jo vaidmuo Ešlės gyvenime tebėra svarbus, ir to mes negalime pamiršti. Šiaip ar taip, net jeigu mudu su Skotu ir nelabai sutariame, tai dar nereiškia, kad laikau jį bepročiu.

– Nieko nuostabaus, – atsakė Selė. – Bet tas laiškas...

– Ar pastaruoju metu Ešlė atrodė išsiblaškiusi, nedėmesinga ar dar kuo nors ne tokia kaip visada?

– Žinai ne blogiau už mane. Atsakymas – ne. Nebent tu ką nors būtum pastebėjusi.

– Kažin ar aš labai gerai pastebiu slepiamus merginų jausmus, – atsakė Houp, nors žinojo, kad yra priešingai.

– Tai kodėl manai, kad aš sugebu juos pastebėti? – paklausė Selė.

Houp patraukė pečiais. Visas pašnekesys krypo ne ten, kur reikia, ir ji nebuvo įsitikinusi, ar dėl jos kaltės. Žiūrėdama į Selę kitapus valgomojo kambario stalo, ji pamanė, kad tarp jų atsiradusi kažkokia įtampa, bet kokia – negalėjo pasakyti. Tarsi būtų žiūrėjusi į akmenyje išraižytus hieroglifus: kalba lyg ir aiški, bet jai vis tiek nesuvokiama.

– Kai Ešlė buvo čia paskutinį kartą, ar pastebėjai kokį skirtumą?

Laukdama Selės atsakymo, Houp mintyse peržvelgė visą paskutinį Ešlės apsilankymą. Kaip visada ji įlėkė it viesulas: kupina pasitikėjimo savimi, su tūkstančiu sumanymų, besisu-

kančių galvoje vienu metu. Kartais šalia jos jausdavaisi, tarsi bandytum įsikibti į palmės kamieną per patį uraganą. Nuo jos dvelkte dvelkė jėga.

Selė šypsodama papurtė galvą.

– Nežinau, – tarė. – Ji griebėsi tai to, tai ano, eidavo susitikti tai su vienu žmogumi, tai su kitu. Su mokyklos draugais, kurių nebuvo mačiusi daug metų. Atrodė, jai nelieka nė akimirkos nuobodžiai senai motinai. Ar nuobodžios senos motinos draugei. Ar, manau, nuobodžiam senam tėvui.

Houp linktelėjo.

Selė su kėde atsistūmė nuo stalo.

– Pagalvokime, kas bus. Jei Ešlė turi bėdą, ji veikiausiai paskambins ir paprašys patarimo, pagalbos ar dar ko. Neteikime tam per daug reikšmės, gerai? Tiesą sakant, gailiuosi, kad pradėjau šitą kalbą. Jeigu Skotas nebūtų buvęs toks nusiminęs... Ne, ne nusiminęs – sunerimęs. Manau, sendamas jis darosi šiek tiek paranojiškas. Po velnių, mes visi tokie daromės, ar ne? O Ešlė – na, ji tiesiog trykšta energija. Geriausia išeitis – pasitraukti į šalį ir leisti tvarkytis jai pačiai.

Houp pritariamai linktelėjo.

– Išmintingos motinos žodžiai.

Ji ėmė nurinkinėti indus, bet kai paėmė vyno taurę aukšta kojele, stiklas trūko jos rankoje, pagrindo gabalas atskilo, trenkėsi į grindis ir subyrėjo. Ji nuleido akis ir pamatė, kad smiliaus galiukas kraujuoja. Kurį laiką žiūrėjo, kaip kraujas susikaupia, o paskui nuvarva delnu. Sulig kiekvienu širdies dūžiu pro pjūvį ištrykšdavo vienas lašelis.

Jos pažiūrėjo televizorių, paskui Selė pasakė einanti miegoti. Tai buvo pranešimas, ne kvietimas, ir net nebuvo palydėtas privalomo bučinio į skruostą. Houp beveik nepakėlė akių nuo taisomų mokinių rašinių. Vis dėlto paklausė Selės, ar ši per ateinančias

savaites galės ateiti į porą rungtynių. Nieko nepažadėjusi Selė užlipo laiptais į jų bendrą miegamąjį antrame aukšte.

Houp vėl patogiau įsitaisė ant sofos, pažiūrėjo į atbindzinantį prie jos Bevardį ir išgirdusi antro aukšto vonioje leidžiamą vandenį delnu patapšnojo šalia savęs kviesdama šunį. Ji niekada šitaip nedarydavo matant Selei, nes ši smerkė Bevardį už tai, kad nesiskaito su baldais. Selei patinka, kai visų vaidmenys aiškiai apibrėžti, pamanė Houp. Šuns vieta – ant grindų. Žmonių – ant kėdžių ir sofų. Kuo mažiau netvarkos. Ko norėti – advokatė. Juk jos darbas – aiškintis painiavas bei nesutarimus ir visoms aplinkybėms pritaikyti logiką. Kurti taisykles, kriterijus ir apibrėžimus, nustatinėti veiksmų kryptis.

Houp toli gražu nebuvo įsitikinusi, kad tvarka ir laisvė – tapatūs dalykai.

Jai patiko šiokia tokia netvarka gyvenime ir ji tarėsi esanti truputį maištingo būdo.

Ji tingiai pakasė Bevardžiui kailį, o šis užvertęs akis porąkart pliaukštelėjo uodega. Houp girdėjo Selę vaikštant, paskui pamatė, kad laiptuose pranyksta iš miegamojo sklidusi šviesa.

Houp atlošė galvą. Jai dingtelėjo mintis, kad jųdviejų santykiai, ko gero, visiškai pašliję, bet vargu ar būtų galėjusi paaiškinti kodėl. Jai atrodė, kad beveik visus pastaruosius metus Selė gyvena kažkokiame savame, uždarame pasaulyje, paskendusi savo mintyse. Houp dingtelėjo, ar žmogus gali nustoti mylėti taip pat greitai kaip įsimylėti. Ji lėtai iškvėpė orą ir pasimuistė. Metė iš galvos nuogąstavimus dėl draugės ir ėmė svarstyti, ar reikia baimintis dėl Ešlės.

Ji menkai pažinojo Skotą ir per kiek mažiau nei penkiolika metų kalbėjosi su juo vos penkis ar šešis kartus – nenormalu, nusprendė mintyse. Įspūdį apie jį Houp susidarė daugiausia iš Selės ir Ešlės kalbų; vis dėlto ji manė, kad Skotas ne iš tų žmonių, kurie kraustytųsi dėl kažko iš proto, juolab dėl tokių niekų

kaip anoniminis meilės laiškas. Dirbdama trenere ir dar konsultante privačioje mokykloje Houp buvo mačiusi daugybę keistai pavojingų santykių tarp dviejų lyčių atstovų, todėl nusprendė, kad atsarga šiuo atveju nepadarytų gėdos.

Ji vėl pakasė Bevardį, bet šis beveik nesureagavo.

Jos seksualinės orientacijos moteriai nepasitikėti *visais* vyrais – banalu, pamanė ji. Kita vertus, ji žinojo, kiek bėdos, ypač jauniems žmonėms, gali pridaryti nesuvaldyti jausmai.

Houp pakėlė akis į lubas, tarsi būtų galėjusi matyti kiaurai tinką bei sienos plokštę ir sužinoti, ką gulėdama lovoje mąsto Selė. Houp žinojo, kad Selė sunkiai užmiega, o kai jai pavyksta užsnūsti, vartosi kamuojama neramių sapnų.

Houp pagalvojo, ar Ešlei taip pat sunku užmigti. Ji suvokė, kad jai, ko gero, reikėtų sužinoti atsakymą į šį klausimą, bet nenumanė, kaip tai padaryti.

Tuo metu Houp nė neįtarė, kad labai panaši dilema neleidžia sudėti bluosto Skotui.

•

Bostonas turi chameleono savybių, ir tuo jis iš pažiūros nepanašus į kitus didmiesčius. Giedrą vasaros rytą jis atrodo kupinas energijos ir idėjų. Dvelkia mokslu ir švietimu, pastovumu ir istorija. Svaiguliu, bylojančiu apie galimybes. Bet pereik tomis pačiomis gatvėmis, kai nuo uosto atslenka rūkas ar kai ore tvyro kaulus stingdantis šaltis, ar kai gatves nukloję purvino sniego likučiai, ir Bostonas virsta šaltu, nemaloniu miestu, ir tas aštrus jo atšiaurumas kelia gerokai šiurpesnį įspūdį.

Žiūrėjau, kaip pavakario šešėliai iš lėto šliaužia Dartmuto gatve, ir jutau, kaip karštas oras atslenka nuo Čarlzo upės. Nematiau jos iš tos vietos, kur stovėjau, bet žinojau, kad ji vos už kelių kvartalų. Netoliese driekėsi Niuberio gatvė su jos stilingomis parduotuvėmis ir prabangiomis meno galerijomis. Šalia buvo ir Berklio muzikos kole-

džas, todėl aplink šaligatviais plūdo visokie karjeros siekiantys muzikantai: pradedantieji pankroko atstovai, liaudies dainų atlikėjai, daug žadantys pianistai. Vienų plaukai ilgi, kitų sušukuoti dygliais, trečių dažyti dryžiais. Mačiau ir kažką panosėje bambantį benamį. Jis sėdėjo skersgatvyje ir siūbavo pirmyn atgal atsišliejęs nugara į sieną, vos įžiūrimas šešėlyje. Sunku pasakyti: gal jis girdi galvoje daugybę balsų, o gal tik vieną troškimą. Nusisukau. Gretimoje gatvėje vairuotojas pamaigė BMW klaksoną studentams, nerūpestingai einantiems per gatvę degant raudonai šviesai, o paskui cypindamas padangas nurūko.

Akimirką mąsčiau, kad Bostoną daro unikalų jo pakantumas tokiai daugybei srovių vienu metu. Tokiame daugialypiame mieste pasirinkti vieną ar kitą tapatybę buvo nesunku. Nenuostabu, kad čia rado prieglobstį Maiklas O'Konelis.

Tada dar gerai jo nepažinojau. Bet jau nujaučiau, kas jis per paukštis.

Žinia, tą pačią mįslę reikėjo įminti Ešlei.

6

Po truputį aiškėja, kas laukia ateityje

Ji laukė iki vidurdienio negalėdama atsikelti iš lovos, kol saulė ėmė plūsti pro langus, o miesto gatvėse už jos buto sienų pasigirdo raminantis gaudesys ir dūzgesys. Kurį laiką ji dar spoksojo pro dryžių išmargintą langą, tartum sakydama sau, kad šitokią dieną, kai viskas teka įprasta vaga, niekas negali būti labai negerai. Ji akimis sekė regos lauke pasirodžiusį vieną praeivį, antrą. Nė vieno ji neatpažino, bet visus pažinojo. Juos visus lengvai galėjai priskirti prie atskirų kategorijų. Verslininkas. Studentas. Padavėja. Atrodė, kad čia pat, beveik pasiekiamas ranka, yra aiškų tikslą turintis pasaulis. Žmonės ėjo ryžtingai, žinodami kur.

Ešlė jautėsi nelyginant sala tarp jų. Jai dingtelėjo mintis, kad būtų gerai turėti kambario draugę ar artimą bičiulę. Žmogų, kuriam galėtum patikėti paslaptis, žmogų, kuris sėdėtų kitoje lovos pusėje gurkšnodamas arbatą, pasirengęs juoktis, verkti ar raminti iš pusės tavo žodžio. Ji pažinojo tūkstančius žmonių Bostone, bet nė vieno, kuriam būtų galėjusi patikėti savo naštą, juolab tokią naštą kaip Maiklas O'Konelis. Ji turėjo šimtą draugų, bet nė vieno Draugo. Ji priėjo prie savo rašomojo stalo, užversto įpusėtais rašiniais ir meno istorijos tekstais. Ant jo dar

gulėjo nešiojamasis kompiuteris ir keli kompaktiniai diskai. Ji pasirausė, kol rado popieriaus skiautę su keliais skaičiais.

Tada vieną kartą giliai įkvėpė ir surinko Maiklo O'Konelio numerį.

Jis atsiliepė po antro pyptelėjimo.

– Klausau.

– Maiklai, čia Ešlė.

Ragelyje tvyrojo tyla. Ešlė gailėjosi iš anksto neapgalvojusi, ką sakys – griežtomis frazėmis ir nedviprasmiškais pareiškimais. Užuot pasiruošusi, pasidavė emocijoms.

– Nenoriu, kad daugiau man skambintum, – išpyškino ji.

Jis nieko neatsakė.

– Aš miegojau, kai šįryt paskambinai. Velniškai išsigandau.

Ji laukė atsiprašymo. Gal kokios dingsties ar paaiškinimo. Nesulaukė nieko.

– Maiklai, prašau, – tonas buvo toks, tartum prašytų jo paslaugos.

Jis neatsakė.

– Klausyk, tai buvo tik viena naktis, – toliau miknojo ji. – Nieko daugiau. Mes pasilinksminome, truputį išgėrėme ir šiek tiek peržengėme ribą – nors aš dėl to nesigailiu, ne tai turėjau galvoje. Atleisk, jei tu ne taip supratai mano jausmus. Ar mes negalėtume išsiskirti kaip draugai, ir tiek? Eiti savais keliais.

Ešlė išgirdo jį alsuojant, bet neišgirdo nė vieno žodžio.

– Tai štai, – kalbėjo ji toliau pati suprasdama, kad visa, ką sako, kuo toliau, tuo labiau atrodo neįtikinama ir apgailėtina, – nesiuntinėk man daugiau laiškų, ypač kaip tas, kurį atsiuntei aną savaitę. Juk tu jį atsiuntei, ar ne? Ne kitaip. Žinau, kad daug dirbi, turi daug sumanymų, aš pati apsivertusi darbais, be to, bandau įstoti į magistrantūrą, tad dabar tiesiog neturiu laiko rimtiems santykiams. Žinau, kad suprasi. Man tiesiog reikia laisvės. Turiu galvoje, ir aš, ir tu užsiėmę tokia daugybe įvairių

dalykų, todėl šis metas man netinkamas. Galvą guldau, netinkamas ir tau. Tu juk tai supranti, tiesa?

Jos klausimas tarsi pakibo ore, apgaubtas jo tylėjimo. Ešlė palaikė tą tylėjimą nebyliu pritarimu.

– Labai dėkinga, kad klausaisi manęs, Maiklai. Ir linkiu tau visa ko geriausia, dievaži. Galbūt kada nors ateityje mes galėsime būti geresniais draugais. Bet ne dabar, gerai? Atsiprašau, jei tai tave nuvilia. Bet jeigu – kaip sakai – išties mane myli, suprasi, kad man reikia būti vienai ir dabar aš negaliu su niekuo susisaistyti. Niekada negali žinoti, kas laukia ateityje, bet šiuo metu man tai būtų per sunku, supranti? Noriu, kad viską baigtume ir liktume draugai, gerai?

Ji girdėjo jį alsuojant. Įkvepiant, iškvepiant. Tolygiai, lėtai.

– Klausyk, – tarė ji, ir jos balse pasijuto irzlių ir šiek tiek nevilting gaidelių, – mes juk gerai vienas kito nepažįstame. Tai buvo tik vieną kartą, ir abu buvome truputį išgėrę, ar ne? Kaip gali sakyti, kad mane myli? Kaip gali sakyti tokius dalykus? Mes idealiai tinkame vienas kitam? Beprotystė. Tu negali gyventi be manęs? Nesąmonė. Visiška. Aš tik noriu, kad paliktum mane ramybėje, aišku? Klausyk, tu susirasi kitą, tokią, kuri tau tikrai tiks, aš žinau. Bet aš – ne ta. Maiklai, prašau: palik mane ramybėje. Gerai?

Maiklas O'Konelis neištarė nė žodžio. Jis tik nusijuokė. Tas juokas nuskambėjo ragelyje svetimas ir tolimas, nors ji nepasakė ničnieko juokingo ar net pašaipaus. Nuo jo Ešlę kiaurai persmelkė šaltis.

Tada Maiklas O'Konelis išjungė mobilųjį.

Kurį laiką ji stovėjo spoksodama į ragelį rankoje ir svarstydama, ar tas pokalbis iš tikrųjų įvyko. Ji net suabejojo, ar jis iš tikro atsiliepė į jos skambutį, bet paskui prisiminė vienintelį jo ištartą žodį, ir nors beveik jo nepažinojo, apsirikti negalėjo – ten buvo jis. Ešlė rūpestingai padėjo ragelį ir išgąstingai apsidairė

po butą, tarsi tikėdamasi, kad kas nors ją puls. Girdėjo prislopintus automobilių garsus gatvėje, bet ją apnikęs visiškos vienatvės pojūtis dėl to beveik nesumažėjo.

Ešlė susmuko ant lovos krašto. Staiga ją apėmė neregėtas nuovargis, akių kampučiuose ištryško ašaros. Ji pasijuto neįtikėtinai maža.

Padėties ji gerai nesuvokė, tik juto, kad kažkas ką tik įgavo pagreitį ir ima pavojingai judėti į priekį – kol kas dar valdomas, bet tik vargais negalais. Ji nusišluostė akis ir liepė sau valdyti emocijas. Bejėgiškumo pojūtį ji bandė pridengti tvirtybe ir ryžtu.

Ešlė smarkiai papurtė galvą.

– Tau reikėjo apgalvoti, ką sakysi, – tarė ji garsiai.

Savo pačios balsas, aidintis ankštame butuke, sukėlė jai nerimą. Ji bandė pasirodyti valdinga – bent jau to norėjo – bet pasirodė esanti tik silpna, nusižeminusi žliumba, nors niekada savęs tokia nelaikė. Ji prisivertė atsikelti nuo lovos.

– Eina viskas velniop! – suniurnėjo ir pridūrė: – Po paraliais – kokia painiava!

Pastaruosius žodžius ji palydėjo netramdomu nešvankybių srautu; ji košė kiekvieną šlykštų, šiurkštų ir nepadorų žodį, kurį tik galėjo prisiminti, į ją supančią tylą, kol jie virto nevilties sukelto pykčio kriokliu. Paskui bandė pati save nuraminti.

– Jis tik niekšelis, – tarė balsu. – Tokių jau esi pažinojusi.

Širdyje Ešlė žinojo, kad tai netiesa. Vis dėlto pasijuto geriau girdėdama savo pačios balsą, kalbantį ryžtingai ir rūsčiai. Ji paieškojusi rado rankšluostį ir nuėjo į savo nedidelį vonios kambarį. Netrukus ji paleido duše karštą vandenį ir išsirengė. Lįsdama po garuojančia vandens čiurkšle pamanė, kad po pašnekesio su Maiklu O'Koneliu pasijuto purvina, tad tol trynė odą, kol paraudo, tarsi stengdamasi atsikratyti kažkokio nepageidaujamo kvapo ar įsigėrusios dėmės, kuri niekaip nesiduoda išvaloma.

Nusipraususi pažiūrėjo į veidrodį, bet jis buvo aprasojęs. Nuvaliusi lopinėlį pažiūrėjo sau tiesiai į akis. Sugalvok planą, tarė sau. Nekreipk į tą niekšelį dėmesio, ir jis atstos. Ji iškvėpė pro nosį ir sulenkė rankas, kad išryškėtų raumenys. Nužvelgė savo kūną tarsi vertindama iškilias krūtis, plokščią pilvą, įdegusias kojas. Geros formos, sveika, išvaizdi, pamanė. Ji manė esanti stipri.

Ešlė grįžo į miegamąjį ir apsirengė. Kilo noras vilkėti kuo nors nauju, skirtingu, neįprastu. Ji įsikišo kompiuterį į kuprinę, patikrino, ar piniginėje yra pinigų. Dienotvarkę buvo numačiusi daugmaž tokią kaip visada: kurį laiką pasimokys muziejaus bibliotekoje tarp šūsnimis sukrautų meno istorijos knygų, o tada eis į darbą. Reikėjo apdailinti keletą rašto darbų, be to, pamanė, kad įnikusi į tekstus, graviūras ir didingų kūrinių reprodukcijas lengviau išmes iš galvos Maiklą O'Konelį.

Įsitikinusi, kad pasiėmė visa, ko reikia, ji stvėrė raktus ir atidarė duris į koridorių.

Ir sustojo.

Pažiūrėjusi pajuto, kaip staiga kūną persmelkia baisus šaltis. Atrodė, kad jis uždusins.

Ant sienos priešais jos duris juosta buvo prilipdytas tuzinas rožių.

Seniai skintų rožių. Nuvytusių, susitraukusių.

Jai bespoksant kraujo raudonio vainiklapis, beveik pajuodęs iš senumo, atitrūko nuo kitų ir nuplasnojo ant žemės tarsi pajudintas ne dvelktelėjusio vėjo, o Ešlės žvilgsnio galios. Ji bejėgiškai įsmeigė akis į šį eksponatą.

Skotas sėdėjo prie rašomojo stalo savo nedideliame koledžo kabinete tarp dešinės rankos pirštų sukiodamas pieštuką ir svarstydamas, kaip įsibrauti į beveik suaugusio vaiko gyvenimą ir likti nepastebėtam. Jeigu Ešlė vis dar būtų buvusi paauglė ar dar mažesnė, jis būtų galėjęs audringai ją užsipulti ir pareikalauti,

kad pasakytų jam tai, ko jam reikia, net jeigu būtų pasipylusios ašaros, įžeidinėjimai ir panašūs tėvų ir vaikų ginčams būdingi dalykai. Bet Ešlė kaip tik buvo nei paauglė, nei visai suaugusi, tad Skotas nežinojo, kaip elgtis. O sulig kiekviena akimirka, kai jis nesiėmė jokių veiksmų, jo nerimas augo dvigubai.

Jis turėjo elgtis subtiliai, bet veiksmingai.

Iš visų pusių lentynose jį supo istorijos tekstai, ant vienos sienos kabojo pigiai įrėminta Nepriklausomybės deklaracijos reprodukcija. Ant stalo kampo stovėjo trys Ešlės nuotraukos, bent jau tiek pat kabojo ant sienos priešais. Įdomiausioji buvo daryta per mokyklos krepšinio rungtynes: susikaupusiu veidu, su mostaguojančia rusvų plaukų uodegyte, ji pašokusi atima kamuolį iš dviejų varžovių. Jis turėjo dar ir kitą nuotrauką, bet laikė ją rašomojo stalo stalčiuje. Fotografija buvo daryta, kai jis buvo vos dvidešimt vienų, truputį jaunesnis negu jo dukra dabar. Jis sėdėjo ant šaudmenų dėžės, šalia žvilgančių sviedinių krūvos, prie pat šimto dvidešimt penkių milimetrų haubicos. Pasidėjęs prie kojų šalmą, jis rūkė cigaretę. Turint galvoje, kad aplink buvo tokia gausybė sprogstamųjų šaudmenų, šis sumanymas, matyt, buvo netikęs. Jo veido išraiška buvo išvargusi, abejinga. Kartais Skotui dingtelėdavo, kad ši nuotrauka – bene vienintelis tikras kare praleisto meto prisiminimas. Kadaise Skotas ją įrėmino, bet paskui laikė paslėptą. Jis neprisiminė, kad būtų rodęs fotografiją Selei – net tada, kai ji laukėsi Ešlės ir juodu manė vis dar vienas kitą mylį. Akimirką jis suabejojo, ar Selė bent kartą paklausė jo apie laiką, praleistą kare. Skotas pasimuistė ant kėdės. Jis nervindavosi galvodamas apie savo praeitį. Jam patiko galvoti apie kitų žmonių istoriją, ne apie savo.

Skotas ėmė siūbuoti pirmyn atgal.

Mintyse ėmė kartoti laiško žodžius, ir tuomet jam šovė mintis.

Viena gera ir kartu bloga Skoto savybė buvo ta, kad jis negalėdavo išmesti vizitinių kortelių ir popieriaus skiaučių su pa-

vardėmis ir telefonų numeriais. Galėjai tai pavadinti nedidele manija viską kaupti. Jam teko pasirausti beveik pusvalandį stalo stalčiuose ir kartotekoje, bet galop rado, ko ieškojo. Jis vylėsi, kad mobiliojo telefono numeris vis dar bus nepasikeitęs.

Po trečio pyptelėjimo išgirdo šiek tiek pažįstamą balsą.

– Klausau.

– Čia Suzana Flečer?

– Taip. O kas jūs?

– Suzana, čia Skotas Frimenas, Ešlės tėvas... Prisimeni, pirmame ir antrame kursuose...

Po trumpos dvejonės ragelyje pasigirdo pažvalėjęs balsas.

– Be abejo, pone Frimenai. Jau pora metų praėjo.

– Laikas greitai bėga, ar ne?

– Tai jau tikrai. Kaip Ešlė? Daug mėnesių jos nemačiau.

– Tiesą sakant, dėl to ir skambinu.

– Yra kokia bėda?

Skotas padvejojo.

– Galbūt.

Suzana Flečer buvo ne mergina, o tiesiog viesulas. Tarp jos galvos, stalviršio ir kompiuterio visada sukosi ne mažiau kaip penkios idėjos ir planai. Ji buvo nedidukė tamsiaplaukė, beveik erzinamai ryžtinga ir be galo energinga. Bankas *Credit Suisse First Boston* ją pasičiupo vos tik baigusią studijas ir įdarbino finansų planavimo skyriuje.

Suzana stovėjo priešais nedidelio savo kabineto langą ir žiūrėjo, kaip vienas po kito Logano oro uoste leidžiasi lėktuvai. Pašnekesys su Skotu Frimenu ją šiek tiek sutrikdė ir ji nelabai žinojo, ką daryti toliau, nors pažadėjo jam viską sutvarkyti.

Suzanai Ešlė patiko, bet praėjo jau beveik dveji metai nuo jų paskutinio pokalbio. Jas apgyvendino kartu pirmame koledžo kurse. Jos apstulbo pamačiusios, kokios yra skirtingos, paskui

apstulbo dar labiau, kai pamatė visai gerai sutariančios. Jos gyveno drauge ir antrame kurse, bet paskui abi išsikėlė iš studentų bendrabučio. Nuo tada kur kas rečiau bendraudavo, bet kai joms pavykdavo susitikti, jausdavosi nepaprastai maloniai ir daug juokdavosi. Dabar jiedvi turėjo mažai ką bendra. Jei būtų paklaususi savęs, ar kviestų Ešlę į savo vestuves, būtų atsakiusi „ne". Vis dėlto ji juto daug šiltų jausmų buvusiai kambario draugei. Bent jau taip manė.

Suzana žvilgtelėjo į telefoną.

Dėl kažkokios jai ne visai suprantamos priežasties Ešlės tėvo prašymas nesmagiai ją nuteikė. Galima sakyti, jis norėjo, kad ji šnipinėtų. Kita vertus, gal čia tebuvo nepagrįstas tėvo susirūpinimas. Ji galėjo paskambinti, išgirsti žinią, kuri jį nuramintų, paskui atskambinti Skotui Frimenui, ir visi galėtų toliau sau žiūrėti savo reikalų. Be to, gautų dar ir naudos – pabendrautų su drauge, o tai dažniausiai būdavo visai malonu.

Jeigu kažkas pyktelės ir susivaidys, tai Ešlė ir tėvas. Taigi beveik be jokios blogos nuojautos ji paėmė nuo stalo telefono ragelį, paskutinį kartą žvilgtelėjo į pirmuosius tamsos rėžius virš uosto ir surinko Ešlės numerį.

Ešlė pakėlė ragelį po penkto signalo, kai Suzana jau ketino palikti žinutę.

– Klausau.

Draugės balsas buvo šaltas, ir tai nustebino Suzaną.

– Sveika, laisvamerge, kaip sekasi?

Ji familiariai, bet maloniai pavadino Ešlę pirmame kurse prilipusia pravarde. Vienintelės paskaitos, kurias jos lankė drauge, buvo seminarai apie dvidešimto amžiaus moteris. Vieną vakarą išlenkusios po porą bokalų alaus jiedvi sutarė, kad žodžiai „laisvamanis" ir „laisvamanė" yra pretenzingi, o štai naujadaras „laisvamergė" skamba visai neblogai.

Ešlė laukė gatvėje priešais „Kūjo ir priekalo“ restoraną. Gindamasi nuo vėjo pasistatė apsiausto apykaklę, bet juto, kaip šaltis iš šaligatvio smelkiasi pro batų padus. Ji žinojo atėjusi pora minučių per anksti. Suzana niekada nevėluodavo. Dėl savo būdo niekam neleisdavo jos užgaišinti. Ešlė žvilgtelėjo į savo laikrodį ir tą pačią akimirką išgirdo netoliese už nugaros garsiai sutrimituojant automobilio klaksoną.

Suzana Flečer nuleido langelį, ir prieblandą nušvietė spinduliuojanti jos šypsena.

– Sveika, laisvamerge! – su nuoširdžiu entuziazmu sušuko ji. – Juk nemanei, kad priversiu tave laukti? Eik rask mums staliuką. Aš pastatysiu automobilį. Ateisiu ne vėliau kaip po dviejų minučių.

Ešlė pamojo ranka ir žiūrėjo, kaip Suzana nurūksta gatve. Ganėtinai prašmatnus naujas automobilis, pamanė Ešlė. Raudonas. Ji pamatė, kaip Suzana įvažiuoja į rakinamą garažą, ir įėjo į restoraną.

Suzana užvažiavo į ketvirtą aukštą. Automobilių čia buvo gerokai mažiau, tad ji galėjo pastatyti naują *Audi* ten, kur vargu ar kas privažiuos prie pat ir aplamdys dureles. Automobilį pirko vos prieš dvi savaites. Pusę sumos jai dovanojo išdidūs tėvai, kitą pusę ji pridėjo pati. Suzana buvo pasiryžusi nieku gyvu neleisti, kad Bostono centro eismo spūstyse kas nors nutiktų naujutėliam žvilgančiam jos automobiliui.

Ji pulteliu įjungė signalizaciją ir pasuko į restoraną. Skubėjo, tad, užuot laukusi lifto, lipo laiptais. Netrukus jau buvo „Kūjyje ir priekale“. Nusivilkusi apsiaustą priėjo prie Ešlės. Ši laukė su dviem stiklais alaus ant staliuko.

Jos apsikabino.

– Sveika, kambarioke, – tarė Suzana. – Per ilgai nesimatėme.

– Užsakiau tau alaus, bet pamaniau, kad dabar, kai tapai įtakinga verslininke ir Volstrito gyventoja, labiau tiktų stiklas škotiško su ledukais arba sausas martinis.

– Šįvakar gersim alų. Puikiai atrodai, Eš.

Ne visai tiesa, pamanė Suzana. Buvusi draugė atrodė išbalusi ir kažkokia nervinga.

– Rimtai? – atsakė Ešlė. – Aš taip nemanau.

– Kažkas neduoda ramybės?

Ešlė dvejodama patraukė pečiais ir apsidairė po restoraną. Ryškios šviesos, veidrodžiai. Prie gretimo staliuko buvo sakomi tostai, prie kito porelė intymiai šnekėjosi. Dūzgė laimingų žmonių balsai. Šitoje aplinkoje jai ėmė rodytis, kad tai, kas jai nutiko šįryt, vyko kažkokioje keistoje paralelioje visatoje. Dabar ją supo vien nerūpestingo laukimo atmosfera.

– Ak, Suze, sutikau vieną niekšelį, – atsiduso ji. – Štai ir viskas. Jis mane šiek tiek pašiurpino. Bet nieko baisaus.

– Pašiurpino? Ką jis padarė?

– Negaliu sakyti, kad jis ką nors padarė. Veikiau leidžia kai ką suprasti. Sako, kad mane myli. Girdi, aš jam skirta mergina. Jokia kita jam netiks. Negali be manęs gyventi. Jeigu negalės turėti manęs, tai niekas kitas irgi negalės. Tokie tušti pliauškalai. Jokios prasmės. Mes susitikom vos kartą, ir tai buvo didžiulė klaida. Bandžiau švelniai jo atsikratyti, pasakiau ačiū ir viso gero. Tikėjausi, kad tuo viskas ir baigsis, bet kai išėjau šiandien iš namų, jis buvo palikęs prie mano durų gėlių.

– Gėlių? Atrodo vos ne džentelmeniškai.

– Nuvytusių gėlių.

Suzana sukluso.

– Nelabai malonu. Iš kur žinai, kad jas paliko jis?

– Nemanau, kad galėjo kas nors kitas.

– Tai ką dabar darysi?

– Darysiu? Nekreipsiu į tą šunsnukį dėmesio, ir tiek. Jis atstos. Anksčiau ar vėliau jie visi atstoja.

– Puikus planas, laisvamerge. Atrodo, viską nuodugniai apgalvojai.

Ešlė nusijuokė, nors draugė nepasakė nieko juokinga.

– Ką nors sugalvosiu. Anksčiau ar vėliau.

Suzana nusišypsojo.

– Priminei man matematikos paskaitas, kurias lankei pirmame kurse. Jeigu atmintis manęs neapgauna, šitokio požiūrio laikeisi, kai susimovei per semestro vidurio egzaminą, paskui per egzaminą semestrui pasibaigus, kai nepasimokei iš pirmo karto.

– Matematika man nesisekė dar mokykloje. Dėl mano klaidos daugiau ar mažiau kalta motina. Manau, ji pati pasimokė. Nuo tada ji daugiau neklausia manęs, kokių dalykų mokausi.

Merginos sukišo galvas ir kartu nusijuokė. Mažai kas taip ramina, pamanė Ešlė, kaip susitikimas su sena drauge, dabar gyvenančia naujame, atskirame pasaulyje, bet vis dar prisimenančia tuos pačius senus juokelius, kad ir kokios skirtingos jiedvi tapo.

– Užteks apie tą šiknių. Susipažinau su kitu vaikinu. Jis man pasirodė gana įdomus. Tikiuosi, paskambins dar kartą.

Suzana nusišypsojo.

– Eš, gyvendama su tavim pirmiausia sužinojau, kad vaikinai visada paskambina tau antrą kartą.

Ji daugiau nieko neklausė Ešlės, Maiklo O'Konelio pavardės irgi nesužinojo. Bet tam tikra prasme, pamanė ji, išgirdo užtektinai – arba beveik užtektinai. Nuvytusios gėlės.

Kai jiedvi gerai pavalgė, išgėrė ir papasakojo daugybę senų, neužmirštų juokelių, gatvėje priešais „Kūjį ir priekalą" Ešlė nuoširdžiai apkabino draugę.

– Buvo labai malonu tave matyti, Suze. Turėtume susitikti dažniau.

– Kai pradėsi tas magistrantūros studijas, paskambink man. Gal imsime matytis nuolat – kartą per savaitę. Tada tu, kaip jau-

tri menininkė, galėsi įvertinti mano skundus dėl bukų viršininkų ir kvailų verslo modelių.

– Mielai.

Ešlė žengtelėjo atatupsta ir pakėlė akis į giedrą Naujosios Anglijos naktį. Už sklidžios gatvės žibintų šviesos užlietų namų ji įžiūrėjo mėlynai juodą dangaus skliautą nusėjusias žvaigždes.

– Kai ką tau pasakysiu, Eš, – imdama raustis rankinėje raktelių tarė Suzana. – Man truputį neramu dėl to vyruko, kuris prie tavęs lenda.

– Dėl Maiklo? Maiklas O'Menkysteris, – atsainiai mostelėdama ranka atsakė Ešlė – nors ir kaip stengėsi, suprato, kad balsas išduoda ją meluojant. – Atsikratysiu jo per porą dienų, Suze. Tokiems vyrukams tereikia rūsčiai, griežtai pasakyti „ne“. Tada jie porą dienų inkščia ir skundžiasi, paskui nueina į kokį barą su bičiuliais, prisilaka alaus ir vieningai sutaria, kad visos iki vienos moterys – kalės. Tuo viskas ir baigiasi.

– Tikiuosi, tu teisi. Vis dėlto būčiau sumauta draugė, jei nepasakyčiau tau, kad gali man skambinti kada tik nori. Dieną ar naktį. Jei tas vyrukas nedings.

– Ačiū, Suze. Esu tau dėkinga. Bet nėra ko nerimauti.

– Prisimeni, laisvamerge, nerimas visada buvo mano ryškiausias bruožas.

Jiedvi nusijuokė, dar kartą apsikabino, ir Ešlė šypsodama pasisuko ir patraukė gatve pėdindama nuo vieno parduotuvių ir restoranų neoninių šviesų apšviesto ruožo prie kito. Suzana Flečer kurį laiką sekė ją akimis, paskui nusigręžė. Ji niekada gerai nežinojo, ką galvoti apie Ešlę. Tos merginos naivumas buvo kažkaip paslaptingai sumišęs su rafinuotumu. Nieko nuostabaus, kad ji traukė vaikinus, bet Suzanai toptelėjo, jog Ešlė vis tiek išliko uždara ir slapukiška. O jos pomėgis einant laikytis šešėlių darė ateivio iš kitos planetos įspūdį. Suzana giliai įkvėpė vėsaus nakties oro ir lūpomis pajuto žvarbą. Jautėsi kiek nesmagiai ne-

pasakiusi draugei, kad šį susitikimą suorganizavo Skotas ir kad prieš kelias valandas paskambino neatsitiktinai. Ji dar pamindžikavo kiek nepatenkinta, kad nebuvo iki galo atvira draugei ir kad ne kažin ką sužinojo jos tėvui. Maiklas O'Menkysteris, pamanė ji. Ir nuvytusios gėlės.

Gal čia nėra nieko, o gal kažkas siaubinga – Suzana negalėjo nuspręsti. Ji nežinojo ir katrą iš šių visiškai priešingų versijų praneš Skotui Frimenui.

Ji garsiai sušnarpštė nepatenkinta tuo, kad nebuvo atvira su drauge ir kad negali apsispręsti dėl to vyruko veiksmų reikšmės, ir sparčiai patraukė į garažą. Rankoje laikė raktelius, o pirštą buvo uždėjusi ant dujų balionėlio, pritvirtinto prie raktų grandinėlės. Suzana mažai ko bijojo, bet žinojo, kad atsarga gėdos nedaro. Ji gailėjosi neapsiavusi patogesnių batelių. Eidama girdėjo savo padų garsą, sumišusį su garsais, sklindančiais iš gatvės. Tačiau tą akimirką ją apniko vienatvės pojūtis, tarsi ji būtų paskutinis žmogus, likęs šioje gatvėje, šiame rajone, o gal net visame mieste. Ji dvejodama apsidairė aplink. Ant šaligatvio nebuvo nė gyvos dvasios. Ji stabtelėjo ir pabandė įžiūrėti ką nors čia pat esančiame restorane, bet langas buvo uždengtas užuolaidomis. Ji sustojo, giliai įkvėpė ir apsisuko.

Nė vieno žmogaus. Gatvė jai už nugaros buvo tuščia.

Suzana papurtė galvą. Pasakė sau, kad kalbos ir mintys apie kažkokį menkystą ją sutrikdė. Iš lėto įkvėpė, kol plaučiai prisipildė gaivaus oro. *Nuvytusios gėlės*. Jas prisiminus kūnu perbėgo šiurpuliai, jai ėmė trūkti ryžto žengti kiekvieną žingsnį. Ji vėl stabtelėjo. Jautėsi išsigandusi, sušalusi, tad standžiau susisiautė apsiaustą ir ėmė žingsniuoti greičiau, ypač neapšviestais ruožais.

Apsidairė į dešinę ir kairę. Nors nieko nepamatė, apėmė jausmas, kad kažkas ją seka. Pasakė sau esanti viena, bet tai nenuramino, tad tiesiog ėmė žingsniuoti dar greičiau.

Netrukus vėl nukrėtė keistas šiurpas – dabar dar mažiau abejojo esanti stebima. Ji vėl sudvejojo, pakėlusi akis į viršų apsižvalgė aplink tirdama kontorų langus, tikėdamasi išvysti dvi akis, kurios, buvo įsitikinusi, seka kiekvieną jos žingsnį, bet ir vėl nepastebėjo nieko, kas bent kiek paaiškintų, iš kur ta ledinė nervus tąsanti, kvapą gniaužianti baimė, dabar jau neabejotinai baigianti ją apnikti.

Būk protinga, tikino ji save. Vėl paspartino žingsnį, tad dabar judėjo beveik kiek nešė kojos. Jai atrodė, kad viską darė ne taip, kad pažeidė visas saugos mieste taisykles, kad leidosi išmušama iš vėžių ir todėl tapo pažeidžiama. Tik jokios grėsmės priežasties ji nematė, bet todėl tik dar greičiau mynė į priekį.

Suzana slystelėjo, prarado pusiausvyrą ir, nors nepargriuvo, išmetė rankinę. Čiupo išsimėčiusius ant šaligatvio daiktus – lūpdažį, rašiklį, užrašų knygelę ir piniginę. Viską įsikišusi atgal į rankinę, persimetė jos dirželį per petį.

Įėjimas į garažą buvo vos už kelių žingsnių, ir ji pustekinė prišoko prie stiklinių durų. Gaudydama kvapą įpuolė į siaurą koridorių. Kitoje šlakbetonio blokelių sienos pusėje buvo būdelė. Joje tarnautojas rinko pinigus iš išvažiuojančių vairuotojų. Jai dingtelėjo mintis, ar jis išgirstų, jeigu ji imtų šaukti.

Suzana tuo abejojo. Be to, abejojo, ar jis apskritai ką nors darytų.

Mintyse mokė save: susiimk. Rask automobilį. Išvažiuok. Baik elgtis kaip mažvaikė.

Įdėmiai pažiūrėjo į laiptinę. Joje buvo tamsu nuo knibždančių šešėlių.

Ji pasisuko, paspaudė lifto mygtuką ir ėmė laukti neatitraukdama akių nuo lempučių, rodančių, kaip leidžiasi liftas. Ketvirtas aukštas. Trečias. Antras. Pirmas. Durys purtydamosi ir žvangėdamos atsidarė.

Suzana žengtelėjo į priekį ir iškart sustojo.

Vyras su skranda ir slidininko kepure nusukęs veidą, kad jinai jo nepamatytų, pralėkė pro ją ir vos nepargriovė. Suzana aiktelėjo ir atšoko į šalį.

Ji pakėlė ranką, tarsi bandytų apsiginti nuo smūgio, bet žmogysta jau nešėsi pro duris į laiptinę. Ji dingo taip greitai, kad Suzana pamatė tik išnykstančią dėmę. Tespėjo pamatyti, kad mūvi džinsais. Slidininko kepurė buvo juoda, skranda – tamsiai mėlyna. Nieko daugiau. Ji negalėjo pasakyti, žemas tas vyras ar aukštas, storas ar liesas, jaunas ar senas, baltaodis ar juodaodis.

– Dieve brangus! – iššvokštė ji garsiai. – Kas, po velnių, čia buvo?!

Kurį laiką klausėsi, bet nieko neišgirdo. Vyras dingo taip pat greitai, kaip pasirodė, ir ji dvigubai smarkiau pajuto esanti viena ir bejėgė.

– Dieve! – pakartojo.

Ji juto, kaip besidaužanti širdis pumpuoja adrenaliną į smilkinius. Rodės, baimė prasiskverbė pro ją kiaurai ir nuslopino visą protą, loginį mąstymą ir savęs suvokimą. Suzana Flečer iš paskutiniųjų bandė vėl suimti save į rankas. Valios pastangomis liepė kiekvienai galūnei judėti. Kojoms. Rankoms. Pirštams. Įsakė atsigauti širdžiai ir balso stygoms, bet netikėjo, ar sugebės prašnekti.

Lifto durys buvo beužsidarančios. Suzana staigiai ištiesė ranką ir jas sustabdė. Įsibruko į vidų ir nuspaudė ketvirto aukšto mygtuką. Kai durys užsidarė, ir ji liko viena, pajuto šiokį tokį palengvėjimą.

Liftas sugirgždėjo, pravažiavo pirmą aukštą. Privažiavęs antrą sumažino greitį ir sustojo. Kai durys atsidarė, liftas nesmarkiai pasikratė.

Suzana pakėlė akis ir norėjo klykti, bet jokio garso nesugebėjo išgauti.

Priešais duris stovėjo pro ją pralėkęs vyras. Tie patys džinsai.

Ta pati skranda su gobtuvu. Tik dabar slidininko kepurė buvo nusmaukta kaip kaukė, tad ji matė vien gręžte ją gręžiančias akis. Suzana nugara atsišliejo į lifto kabinos užpakalinę sienelę. Jautė, kaip ima trauktis ir kone griūva, nes nuo vyro sklido į bangą panašus spaudimas. Atrodė, tarsi kažkokia nematoma baimės banga verčia ją iš kojų, grasindama nusinešti į jūrą ir nuskandinti. Suzana norėjo suduoti tam vyrui, apsiginti, bet staiga pasijuto beveik bejėgė. Galėjai pamanyti, kad vyras po kauke spigina jai į akis šviesą ir ją akina. Ji žiopčiojo žodžius nenutuokdama, ką sako, norėjo šauktis pagalbos, bet neįstengė.

Vyras su kauke nekrustelėjo.

Nežengė į priekį. Spoksojo į ją, ir tiek.

Suzana įsispraudė į kabinos kampą, pakėlė prie veido suglebusią ranką. Jai atrodė, kad nebepajėgia kvėpuoti.

Vyras ir toliau nieko nedarė. Jis tik žiūrėjo į ją, lyg bandydamas įsiminti jos veidą, drabužius, paniką akyse. Paskui sušnabždėjo: „Dabar aš tave pažįstu.“

Tuomet taip pat netikėtai lifto durys iš lėto užsidarė.

•

Kai vėl jai paskambinau, ji niekur neskubėjo. Atrodė keistai abejinga, tarsi mintyse jau būtų atkūrusi mano klausimus ir savo atsakymus, o aš laikyčiausi kažkokio scenarijaus.

– Nesu įsitikinęs, kad suprantu Maiklo O'Konelio elgesį. Kai jau imu manyti pradedąs jį perkąsti...

– Jis padaro kažką, kas jums pasirodo netikėta?

– Taip. Tos nuvytusios gėlės. Akivaizdu, kas norėta pasakyti, bet...

– Argi kartais mus labiausiai gąsdina ne tai, kas nežinoma, bet tai, ką suprantame ir ko tikimės?

Jinai sakė tiesą. Ji patylėjo, paskui prašneko vėl.

– Taigi Maiklas elgėsi ne visai taip, kaip galėjote įsivaizduoti. Jūs nesuprantate, kam reikia varyti žmogui baimę?

– Taip, bet...

– Vieną akimirką žmogus yra visiškai bejėgis, apimtas neregėtos baimės, bet viskas žaibiškai lyg ir pranyksta.

– Kas man gali užtikrinti, kad ten iš tikrųjų buvo Maiklas O'Konelis? – paklausiau.

– Niekas negali. Bet jeigu tas vyras su slidininko kauke garaže iš tikrųjų buvo sumanęs išžaginti ar nužudyti Suzaną, argi jis nebūtų vieno ar kito pamėginęs? Aplinkybės abiem šiems nusikaltimams buvo idealios. Bet jeigu žmogus sumanęs kitką, jis elgiasi neįprastai ir nenuspėjamai.

Kai iš karto neatsakiau, ji sudvejojo tarsi apmąstydama savo žodžius.

– Gal jums reikėtų žiūrėti ne vien į tai, kas atsitiko, bet ir į to, kas atsitiko, padarinius.

– Gerai, tik nukreipkite mane teisinga linkme.

– Suzana Flečer buvo sumani, ryžtinga jauna moteris. Supratinga, atsargi, puikiai išmananti daugybę dalykų. Bet jos baimė sunkiai ją sužeidė. Kai šitaip siaubingai išsigąsti, taip gali nutikti. Siaubas yra viena. Siaubo likučiai gali suluošinti ne mažiau. Ta akimirka lifte privertė ją pasijusti pažeidžiamą. Bejėgę. Ateityje ji būtų galėjusi padėti Ešlei, bet dabar apie tai negalėjo būti nė kalbos.

– Man rodos, suprantu...

– Sumanus, ryžtingas žmogus, galėjęs tapti pagrindiniu Ešlės pagalbininku, akies mirksniu buvo nustumtas į šalį. Paprasta. Veiksminga. Šiurpu.

– Taip...

– Bet kas iš tikrųjų vyko? – staiga paklausė ji manęs. – Kas buvo kur kas blogiau? Kas buvo gerokai baisiau už viską, ką jis buvo padaręs iki tol?

Prieš atsakydamas kiek pagalvojau.

– Maiklas O'Konelis mokėsi.

Ji nieko neatsakė. Įsivaizdavau ją viena ranka gniaužiančią ragelį,

kita į ką nors įsitveriančią, kad neprarastų pusiausvyros. Jos krumpliai tikriausiai išbalo, kai ji grūmėsi su kažkuo, ko dar nesupratau. Kai galop ji atsakė, kalbėjo beveik šnabždesiu, tarsi žodžiams būtų reikėję daug pastangų.

– Taip, teisingai. Jis mokėsi. Bet jūs vis dar nežinote, kas Suzanai nutiko paskui.

7

Kai šis tas ėmė aiškėti

Suzana Flečer nedavė Skotui jokios žinios keturiasdešimt aštuonias valandas, o kai pagaliau davė, jis beveik to pasigailėjo.

Jis buvo užsiėmęs kaip ir visi mokslo žmonės: peržiūrėjo ateinančio pavasario semestro mokymo programą, sudarė kelių paskaitų planus, atsakė į kai kuriuos užsigulėjusius įvairių istorijos draugijų ir tam tikrais klausimais besidominčių grupių laiškus. Po teisybei, greito atsakymo iš Suzanos Flečer jis nė nelaukė. Žinojo įstūmęs ją į nepatogią padėtį ir beveik tikėjosi pikto Ešlės skambučio: *Ko kišiesi į mano asmeninius reikalus?!* – ar panašiai. Į šį klausimą jis nelabai būtų turėjęs ką atsakyti.

Taigi valandos bėgo, o jis stengėsi išlikti ramus. Jokios naudos iš to, kad nervinsiesi, sakė jis susigriebęs, kad akys vis krypsta į juodą telefoną, be garso riogsantį ant rašomojo stalo krašto.

Kai jis pagaliau suskambo, Skotas net krūptelėjo. Iš pradžių nepažino Suzanos Flečer balso.

– Profesorius Frimenas?

– Taip.

– Čia Suzana... Suzana Flečer. Jūs anądien man skambinote... Dėl Ešlės.

– Taip, taip, Suzana. Atsiprašau – nesitikėjau, kad taip greitai atskambinsi.

Aišku, tai buvo netiesa. Jis tikėjosi, kad ji greitai duos žinią.

Suzana dvejojo, ir Skotas išgirdo, kad ji miknoja negalėdama prakalbėti.

– Kas nors negerai? – paklausė jis, bet ir jo balsas šiek tiek lūžinėjo.

– Nežinau. Galbūt. Nesu įsitikinusi.

– O kaip Ešlė? – neišlaikė nepaklausęs Skotas ir iškart pasigailėjo nepasiteiravęs ko kita, kad sužinotų, kodėl išgirdo Suzanos balse tas nerimo gaideles.

– Gerai, – iš lėto atsakė Suzana. – Bent jau atrodo, kad gerai, bet ji iš tikro turi bėdų dėl kažkokio vaikino, kaip jūs ir įtarėte. Bent jau aš taip manau. Ji nelabai norėjo apie tai kalbėtis.

Kiekviename žodyje galėjai justi baimę, tarsi ji būtų maniusi, kad kažkas jų klausosi.

– Atrodo, nesi tuo įsitikinusi? – paklausė Skotas.

– Porą pastarųjų dienų man buvo sunku. Nuo tada, kai susitikau su Ešle. Tiesą sakant, tai buvo paskutinis geras dalykas. Turiu omenyje susitikimą su ja.

– Bet kas nutiko?

– Nežinau. Nieko. Viskas. Negaliu pasakyti.

– Nieko nesuprantu. Apie ką tu?

– Patekau į avariją.

– O, varge! – šūktelėjo Skotas. – Kaip baisu! Nesusižeidei?

– Ne, tik esu sukrėsta. Mano automobilis gerokai aplamdytas. Kaulai nelūžo, gal tik patyriau nedidelį smegenų sukrėtimą. Ant krūtinės iššoko didžiulis rumbas, maudžia šonkaulius. Žodžiu, skauda, sutriko orientacija, bet šiaip, matyt, esu sveika.

– Bet kas...

– Nukrito dešinė priekinė padanga. Važiavau maždaug šimto kilometrų greičiu... ne, gal kiek greičiau, beveik šimto trisde-

šimties, ir priekinė padanga atšoko nuo rato. Vis dėlto man labai pasisekė, nes pajutau, kaip automobilį ima mėtyti į šonus, priekis pradėjo vibruoti, tad nuspaudžiau stabdžius. Greitis ėmė staigiai mažėti, bet tada padanga visai atitrūko, ir mašina tapo nevaldoma.

– O, Dieve...

– Viskas aplinkui ėmė suktis, išgirdau baisų triukšmą. Atrodė, kad kažkas spiegia man į ausį, visas kūnas įsitempė, nes supratau, kad toje padėtyje esu bejėgė. Bet man išties pasisekė. Automobilis atsitrenkė į tas užtvaras – na, žinote, dideles geltonas, panašias į statines, pripiltas smėlio, kad amortizuotų smūgį.

– Ratas nulėkė?

– Taip. Kelių policininkas taip man sakė. Jį rado puskilometriu arčiau.

– Pirmą kartą girdžiu tokį dalyką.

– Taip. Policininkas irgi taip sakė. O automobilis buvo visai naujas.

Skotas nieko neatsakė, ir kurį laiką tvyrojo tyla.

– Manai... – pradėjo, bet nebaigė jis.

– Nė nežinau, ką galvoti. Vieną akimirką lėkiau greitkeliu, kitą...

Skotas vėl nieko nesakė, tad po kurio laiko Suzana tyliai tarė:

– Važiavau taip greitai todėl, kad buvau išsigandusi.

Išgirdęs paskutinį žodį Skotas sukluso. Jis tylėjo, kol Suzana papasakojo apie vakarą su Ešle. Neuždavė nė vieno klausimo net tada, kai išgirdo Maiklo O'Menkysterio pavardę – tik tiek Suzana galėjo prisiminti. Merginos atmintyje viskas susijaukė, ir Skotas ne kartą pajuto jos balse neviltį, kai ji stengėsi tiksliai papasakoti smulkmenas. Skotas spėjo, kad tai buvo to nestipraus smegenų sukrėtimo padarinys. Ji ėmė atsiprašinėti, bet Skotas pamanė, kad to nereikia.

Suzana nežinojo, ar tai, kas jai nutiko, yra bent kiek susiję su Ešle. Ji težinojo, kad nuvažiavo su ja susitikti, o paskui, vos tik atsisveikino su drauge, prasidėjo tie jai siaubo įvarę dalykai. Jai pasisekė, kad liko gyva.

– Manai, tas vyrukas, su kuriuo turėjo reikalų Ešlė, yra kaip nors susijęs su tuo, kas įvyko? – paklausė Skotas, nenorėdamas tuo tikėti. Jį suėmė nervai, tik jis negalėjo paaiškinti kodėl.

– Nežinau, tikrai nežinau. Gal tai tik sutapimas. Tiesiog nežinau. Bet jeigu jūs neprieštarausite, – beveik šnabždesiu tarė ji ir atrodė, kad tuoj apsiverks, – kurį laiką aš neskambinsiu Ešlei. Kol vėl suimsiu save į rankas.

Skotas padėjo ragelį galvodamas, kad neturi jokios išeities. Arba gali rinktis blogiausią dalyką, kokį tik gali įsivaizduoti.

Mes sukurti vienas kitam.

Bandė nuryti seiles, bet burna buvo perdžiūvusi.

Ešlė sparčiai ėjo gatve, tarsi jos žingsniai būtų galėję pasivyti galvoje viena per kitą besisukančias mintis. Sąmonėje dar iki galo nesusiformavo žodžiai „Tave seka", bet nepaliko pojūtis, kad kažkas ne taip. Rankose nešėsi maišelį su pirkiniais, kuprinė buvo prigrūsta meno knygų, tad jautėsi kiek nesmagiai kaskart, kai stabtelėdavo ir apsidairydavo po gatvę stengdamasi suvokti, kodėl jai taip neramu.

Visa, ką matė, neatrodė bent kiek neįprasta.

Tokie jau tie didmiesčiai, pamanė. Jos gimtinėje Masačusetso vakaruose tvarkos buvo daugiau, todėl geriau būdavo matyti, jei kažkas būdavo ne taip. Bet Bostone, kur viskas be perstojo rutuliojosi ir mainėsi, ji neįstengdavo pastebėti, kai kas nors pasikeisdavo. Jai buvo kiek per šilta, tarsi oro temperatūra būtų kilusi, ir tai ją glumino, nes iš tikrųjų šalo.

Aprėpė akimis gatvę. Automobiliai. Autobusai. Praeiviai. Tas pats gerai pažįstamas vaizdas. Įtempė klausą. Tas pats kasdien

girdimas gausmas ir bildesys. Mintyse perkratė savo pojūčius ir įsitikino, kad nė vienas nefiksuoja nieko, kas galėtų paaiškinti, kodėl ją varsto nerimo adatėlės.

Taigi ji nusprendė nekreipti dėmesio į tą nepaaiškinamą nuojautą.

Ji vėl sparčiai nužingsniavo šaligatviu ir iš pagrindinės gatvės išsuko į šalutinę, kur kvartalo viduryje stovėjo jos daugiabutis.

Bostone ryškus skirtumas tarp studentų butų ir butų, kuriuose gyvena tikrą darbą turintys žmonės. Ešlė vis dar priklausė studentijos pasauliui. Jos gatvė buvo aptriušusi, bet ne itin; nedidelis nešvaros perteklius, jaunų žmonių manymu, teikė jai savitumo, bet iš čia išsikrausčiusiesiems jis tik bylojo apie laikinumą. Žolės ruoželiuose pasodinti medžiai atrodė skurdoki, tarsi negautų užtektinai saulės. Gatvei trūko tvirto būdo – kaip ir čia gyvenantiems žmonėms.

Ešlė užlipo į savo aukštą, atrėmė krepšį su pirkiniais į kelį ir atsirakino buto duris. Jas uždariusi ir užrakinusi staiga pasijuto baisiai išvargusi.

Apsidairė ir nudžiugo, kad jos nelaukia daugiau nuvytusių gėlių.

Sugaišo porą minučių, kol sudėjo į mažytį šaldytuvą javainius, jogurtą, šaltinio vandenį ir salotų priedus. Daržovių skyrelyje radusi butelį alaus atsikimšo ir patraukė didelį gurkšnį. Tada nuėjo į nedidelę svetainę. Atsakiklyje nerado žinučių ir pajuto palengvėjimą. Vėl gurkštelėjo alaus, pasakė sau, kad kvailokai elgiasi: juk miela būtų sulaukti ne vieno žmogaus skambučio. Ji labai vylėsi, kad Suzana Flečer po anos vakarienės pasiūlys susitikti dar kartą. Be to, vylėsi, kad Vilis Gudvinas pakvies į antrą pasimatymą. Mintyse perkračiusi visą sąrašą pamanė esanti baisi kvaiša, kad leidžia Maiklui O'Koneliui atskirti ją nuo visų aplinkinių. Mintyse tarė sau, kad prieš kelias dienas jam tiesiai išrėžė viską, tad gal tuo viskas ir baigsis.

Kuo daugiau kartų mintyse atkūrė tą telefono pokalbį, tuo ryžtingesnis jis jai atrodė, nors, ko gero, be pagrindo.

Ji nusispyrė batus, atsisėdo prie rašomojo stalo, įjungė kompiuterį ir niūniuodama laukė, kol pasikraus.

Nustebo pamačiusi, kad jos laukia per penkiasdešimt elektroninių žinučių. Pažiūrėjo į adresus – beveik visas jos elektroninių adresų sąrašas. Pastūmė žymeklį prie pirmo laiško nuo bendradarbės iš muziejaus Anos Armstrong ir jį atidarė. Ešlė pasilenkė arčiau norėdama pamatyti, ką nori pasakyti bendradarbė. Bet laiškas buvo ne nuo Anos Armstrong.

Sveika, Ešle. Pasiilgau tavęs taip, kad nė negali įsivaizduoti. Bet netrukus mudu būsime kartu amžinai, ir tai bus nuostabu. Kaip matai, po šio laiško yra dar penkiasdešimt šeši. Neištrink jų. Juose esama svarbios informacijos, kurios tau prireiks. Šiandien myliu tave labiau, negu mylėjau vakar, o rytoj mylėsiu dar karščiau.

Amžinai tavo –

Maiklas

Ešlei norėjosi rėkti, bet iš gerklės neišsiveržė joks garsas.

•

Iš pradžių dirbtuvių savininkas nelabai norėjo padėti.

– Ar aš teisingai supratau? – paklausė jis šluostydamasis purvinas, tepaluotas rankas į tokį pat bjaurų skudurą. – Norit kai ką sužinoti apie Maiklą O'Konelį? Pasakykit man kodėl.

– Esu rašytojas, – atsakiau. – Jis yra knygos, kurią rašau, personažas.

– O'Konelis? Knygoje? – klausimą palydėjo nenatūralaus juoko protrūkis. – Tikriausiai koks nors pasakojimas apie nusikaltimą.

– Tikrai taip. Kažkas panašaus. Būčiau dėkingas, jei kuo nors padėtumėte.

– Mums čia moka penkiasdešimt žalių per valandą už tai, kad taisom automobilius. Kaip manot, kiek laiko jums reikės?

– Priklausys nuo to, kiek galėsite man papasakoti.

Jis sukrenkštė.

– O tai priklausys nuo to, ką norit sužinot. Dirbau šalia O'Konelio visą laiką, kol jis čia buvo nusamdytas. Tai buvo prieš porą metų, ir aš jau seniai jo nemačiau. O tai yra gerai. Velniai rautų, pats jį nusamdžiau, tad galėčiau jums kai ką papasakot. Kita vertus, galėčiau dabar taisyt šio ševrolė pavarų dėžę – suprantat, ką noriu pasakyt?

Taigi mano klausimas liko be atsako, ir pamaniau, kad už poros minučių atsidursime aklavietėje. Taigi išsitraukiau iš užpakalinės kelnių kišenės piniginę ir greitai atskaičiavau šimtą dolerių. Padėjau juos ant prekystalio priešais save.

– Tik tiesą, – įspėjau. – Ir nepasakokite nieko, ko nežinotumėte pats.

Mechanikas godžiai pažiūrėjo į pinigus.

– Apie tą šunsnukį – mielai.

Jis ištiesė ranką, o aš lyg koks kietas veikėjas iš milijono antrarūšių Holivudo filmų uždengiau pinigus delnu ir prispaudžiau prie prekystalio. Mechanikas išsišiepė parodydamas baltus švarplėtus dantis.

– Tik pirma vienas klausimas, – tarė vyriškis. – Ar žinot, kur dabar O'Konelis?

– Ne. Kol kas nežinau. Bet anksčiau ar vėliau sužinosiu. Kodėl klausiate?

– Jis ne iš tų, kuriuos norėčiau be reikalo supykdyt. Ar kad ateitų pats klausinėt manęs. Pavyzdžiui, kodėl aš apskritai su jumis kalbėjausi. Geriau, kai tokie neklausinėja tavęs tokių dalykų. Ir dar būna nepatenkinti, kad tenka klausinėt.

– Niekam apie šį pokalbį neprasitarsiu.

– Gražūs, skambūs žodžiai. Bet ar aš galiu būt tikras, pone Rašytojau, kad darysit taip, kaip sakot?

– Matyt, teks surizikuoti.

Jis papurtė galvą, bet akių nuo pinigų neatitraukė.

– Rizika didelė. Ypač kai turi reikalą su tuo vyruku. Nenorėčiau iškeist ramybės į kažkokius sumautus šimtą dolerių. – Jis patylėjo, suniurnėjo po nosimi „Dėjau skersą“ ir gūžtelėjo pečiais. – Maiklas O'Konelis. Dirbo čia apie metus ir po kokių dviejų minučių, velniai rautų, aš pasirūpinau, kad jis dirbtų vienoje pamainoje su manim – nelabai norėjau, kad juodai mane apvogtų. Toks gudrus šunsnukis čia niekados nedirbo, šventa teisybė. Be to, pinigus vogė labai sumaniai. Vienu metu buvo niekšiškas ir velniškai žavingas – jei galit tai įsivaizduot. Beveik nepastebėdavai, kai tave apmaudavo. Benzinui pilti dažniausiai samdau studenčiokus, norinčius prisidurti šiek tiek pinigų, arba jaunuolius, kurie neišlaiko mechanikos egzaminų stambiose automobilių prekybos firmose, tad galop atsiduria čia. Jie arba per jauni, kad mokėtų vogt, arba per kvaili. Suprantat, ką noriu pasakyt?

Užuot atsakęs į šį klausimą, tik įdėmiai pažvelgiau į degalinės savininką. Galimas daiktas, buvo panašaus amžiaus kaip aš, bet dėl to, kad per daug laiko praleido po automobiliais per vasaros karščius ir žiemos šalčius, aplink akis ir lūpų kampučiuose atsirado raukšlių. Rūkymas irgi neišėjo jam į naudą. Jis įsikišo tarp dantų cigaretę nepaisydamas ant užpakalinės sienos matomiausioje vietoje savo paties pakabinto ženklo RŪKYTI DRAUDŽIAMA. Jo kalbėsena buvo keista: žodžius tarė tiesiai man, bet šiek tiek pakreipęs galvą, todėl atrodė, kad jie pasiekia mane iš šono.

– Taigi jis pradėjo čia dirbti...

– Taip. Jis čia dirbo, bet iš tikrųjų nedirbo – suprantat, ką turiu galvoje?

– Ne. Nesuprantu.

Degalinės savininkas pavartė akis.

– O'Konelis atidirbdavo jam skirtas valandas. Bet jam nepatiko taisyti senus karbiuratorius ir tikrinti automobilius. Jo manymu, tai buvo neperspektyvu.

– O kas jam atrodė perspektyvu?

– Tarkim, pakeisti kuo sveikiausią degalų siurblį restauruotu, o paskui parduoti gerąjį ir skirtumą pasisavinti. Paimt dvidešimt dolerių viršaus iš kiekvieno atvažiavusio kliento už tai, kad jo senas kledaras neva atitinka Masačusetso valstijos išmetamųjų dujų normas. Vožt per lankstą kūju, o paskui pasakyt kokiam Bostono koledžo studentui, kad reikia naujų stabdžių trinkelių ir suvest ratus. Štai kas jam atrodė perspektyvu.

– Sukčius?

Mechanikas nusišypsojo.

– Tikrų tikriausias. Bet O'Konelio atveju tai – vieni niekai.

– Gerai, kas dar?

– Vakarais jis lankydavo kompiuterių kursus ir, velniai rautų, išdarinėjo viską, kas įmanoma su nešiojamuoju kompiuteriu. Šitoj srity vyrukas buvo tikras visažinis. Sukčiaudavo kredito kortelėmis. Svetimus asmens duomenis naudodavo visokioms apgaulėms ir kitiems negeriems darbeliams. Antrą kartą paimdavo pinigus už tą pačią paslaugą. Apgaudinėdavo telefonu. Žodžiu, žinojo aibes suktybių. O laisvalaikiu, kad jį kur velnias, peržiūrėdavo kiekvieną interneto svetainę, laikraštį, žurnalą ir panašiai ieškodamas naujų būdų vogt. Jis laikydavo aplankus, prigrūstus iškarpų, kad žinotų visas naujoves. Žinot, ką jis sakydavo?

– Ką?

– Norint nužudyt žmogų nebūtina jį žudyt. Bet jeigu labai nori nužudyt – gali. O jeigu nužudysi sumaniai, niekas tavęs nesučiups. Niekada.

Užsirašiau jo žodžius.

Kai degalinės savininkas pamatė mano pieštuką keverzojantį bloknote, nusišypsojo, ištiesė ranką ir paėmė pinigus nuo prekystalio. Nieko jam nesakiau, kai įsikišo šimtinę į kišenę.

– Rupūs miltai, ar žinot, kas buvo kvailiausia?

– Kas?

– Galėtum pamanyt, kad tas vyrukas ieškos progos užsidirbt didžiulę sumą. Bandys rast būdą pralobt. Bet O'Konelis elgėsi ne visai taip.

– O kaip?

– Jis norėjo būt tobulas. Toks įspūdis, kad jis siekė didybės. Bet kartu jis norėjo išlikt anonimiškas.

– Smulkus sukčius? – paklausiau.

– Ne, jūs klystat. Jis žinojo daug pasieksiąs. Turėjo ambicijų. Jos jį vežė lyg koks narkotikas. Ar žinot, koks jausmas būti šalia vyruko, panašaus į narkomaną, tik apdujusio ne nuo įtraukto pro nosį kokaino ar į veną įšvirkšto heroino? Jis visą laiką buvo apgirtęs nuo visokių planų. Visada pasirengęs tam savo rimtam darbeliui. Tarsi šis jo kažkur laukė, o jis, O'Konelis, tuoj jį pagriebs. Čia dirbdamas – kad ir ką veikė – jis tik stūmė laiką, mušė dinderį. Bet iš tikrųjų jį domino ne pinigai ar šlovė, o kas kita.

– Jūsų keliai išsiskyrė?

– Taip. Nenorėjau galop likt kvailio vietoj, kai jis, po šimts velnių, sugalvos, ką nori iškrėst. Bet vieną dieną jis vis tiek būtų ką nors pridirbęs. Žinot posakį: „Tikslas pateisina priemones“? Jis labai tiko O'Koneliui. Kaip sakiau, vyrukas turėjo didelių sumanymų.

– Bet jūs nežinot...

– Nieko nežinau apie tai, kas jam nutiko. Bet prisižiūrėjau į jį iki valios, todėl ganėtinai bijau.

Pažiūrėjau į mechaniką. Neatrodė, kad būtų įpratęs tarti žodį „bijau“.

– Nesuprantu, – prisipažinau. – Jis jus išgąsdino?

Degalinės savininkas giliai užsitraukė cigaretę; išleistas dūmas sukosi jam aplink galvą.

– Ar kada nors esate sutikęs žmogų, amžinai darantį ne tai, ką turėtų? Nežinau – gal sunku tuo patikėt, bet toks buvo O'Konelis. O kai jam papriekaištaudavai – už tai ar dar ką nors – jis pažiūrėdavo taip, tarsi tavęs visai nebūtų. Galėjai pamanyti, kad jis kažką apie tave

pasižymi ir kažkur pasideda, nes vieną dieną ras būdą panaudoti tai prieš tave.

– Prieš tave?

– Vienaip ar kitaip. Tiesiog jis buvo žmogus, kuriam geriau nestoti skersai kelio. Pasitrauk kiek į šalį. Bet jeigu sukliudysi jam ar sutrukdysi jam gauti, ko jis nori... Na, geriau stengtis to išvengt.

– Jis mėgo smurtauti?

– Jis darydavo tai, ko jam reikėdavo. Gal todėl kėlė tokią baimę.

Vyras dar kartą giliai įtraukė mirtino dūmo. Nors kito klausimo neuždaviau, jis tarė:

– Žinot, pone Rašytojau, papasakosiu jums istoriją. Kartą prieš kokius dešimt metų dirbau čia labai vėlai – gal antrą ar trečią nakties. Įeina du vaikiščiai ir staiga prikiša man prie nosies didelį žvilgantį devynių milimetrų pistoletą. Vienas iš jų ima šaukt: „Ak, tu močkrušy... ak, tu pydare...", vis kartoja: „Aš tuoj suvarysiu tau kulką į galvą, seni" ir kitokius niekus. Pasakysiu atvirai: pamaniau, kad man šakės – jis iš tikro iššaus. Jo bendrininkas tuo metu ištuštino kasą. Nesu labai tikintis, bet aš panosėje bambėjau „Tėve mūsų", „Sveika, Marija" ir visas kitas maldas, kurias tik prisiminiau, nes nė kiek neabejojau, kad atėjo galas. Tuomet tie vaikigaliai nepasakę nė žodžio išėjo, paliko mane tysantį ant grindų prie prekystalio pilnomis trumpikėmis. Įsivaizduojat?

Linktelėjau galvą.

– Nemalonu.

– Taigi, pone. Visiškai nemalonu, – jis nusišypsojo ir papurtė galvą.

– Bet ką tai turi bendra su Maiklu O'Koneliu?

Vyras vėl iš lėto papurtė galvą ir išleido dūmą.

– Nieko, – atsakė ilgokai pamąstęs. – Ničnieko, kad jį kur velnias. Išskyrus štai ką: kaskart, kai kalbėdavausi su Maiklu O'Koneliu, o jis man nieko neatsakydavo, tik klausydavosi ir taip keistai į mane žiūrėdavo, jis man primindavo, kaip tąsyk žiūrėjau į to vaikiščio pistoleto vamzdį. Jausmas būdavo lygiai toks pat. Kiekvieną kartą, kai su juo kalbėdavausi, galvodavau, ar už savo žodžius neiškeliausiu į aną pasaulį.

8

Prasideda panika

Palinkusi prie kompiuterio ekrano Ešlė mintyse vertino kiekvieną prieš ją pasirodantį žodį. Ji nesikėlė nuo kėdės jau daugiau kaip valandą ir jos nugara pradėjo tirpti. Ešlė juto, kad blauzdų raumenys truputį virpa, tarsi tą rytą mankštindamasi būtų nubėgusi daugiau negu paprastai.

Elektroninėse žinutėse buvo virtinė meilės laiškelių, nuo kurių sukosi galva, elektroniniu būdu nupieštos širdutės ir balionai, O'Konelio parašyti prasti eilėraščiai, kur kas geresnė poezija, jo pavogta iš Šekspyro, Andraus Marvelio* ir net Rodo Makueno**. Viskas atrodė neįtikėtinai banalu ir vaikiška, bet kartu šiurpoka.

Ešlė bandė užsirašyti įvairius žodžių ir frazių derinius iš tų elektroninių žinučių mėgindama išsiaiškinti, kas norėta pasakyti. Jei kokie žodžiai būtų buvę išskirti kursyvu ar pusjuodžiu šriftu, tai būtų gerokai palengvinę jai užduotį. Baigiantis antrai valandai, praradusi viltį ką nors išsiaiškinti, ji galop metė pieštuką. Jautėsi kaip kvailė, tarsi būtų nepastebėjusi to, kas būtų

---

* Andrew Marvellis (1621–1678) – anglų poetas metafizikas.

** Rodas McKuenas (g. 1933) – amerikiečių poetas, kompozitorius ir dainininkas.

buvę akivaizdu kiekvienam kryžiažodžių ar rebusų sprendėjui. Ji baisiai nemėgo tokių žaidimų.

– Kas čia?! – garsiai suriko į ekraną. – Ką mėgini pasakyti?! Ką bandai man pranešti?!

Ji juto, kaip pakilo jos balsas, ir išgirdo jame nepažįstamų tonų.

Ešlė grįžo į pradžią, vieną po kitos permetė akimis visas žinutes – jos pranykdavo iš ekrano vos pasirodžiusios.

– Ką?! Ką?! Ką?! – klykė ji kaskart, kai ekrane pasirodydavo vis kita žinutė.

Staiga suprato.

Tai, ką norėjo pasakyti Maiklas O'Konelis, nebuvo parašyta jo elektroninėse žinutėse.

Esmė buvo ta, kad jis apskritai sugebėjo jas visas atsiųsti.

Kiekviena atėjo iš skirtingo žmogaus jos adresų sąraše. Kiekviena buvo nuo jo. Na ir kas, kad laiškučiai buvo antroko ar trečioko lygio amžinos meilės prisipažinimai. Svarbiausia, kad jam pavyko įsigauti į jos kompiuterį, o paskui gudriai parinkdamas žodžius jis privertė ją perskaityti visas jo atsiųstas žinutes. Ir Ešlė suprato, kad, vieną atidarydama, ji atvėrė kažkokias paslėptas elektronines duris. Maiklas O'Konelis buvo lyg virusas ir dabar jis atsidūrė taip arti jos, tarsi sėdėtų greta.

Ešlė aiktelėjo, visa nugara atsišliejo į atkaltę ir vos neprarado pusiausvyros. Galva ėmė svaigti, atrodė, tartum kambarys sukasi aplinkui. Ji įsitvėrė parankių, išsaugojo pusiausvyrą ir keletą kartų pratisai, giliai įkvėpė, kad suvaldytų vis tankiau plakančią širdį.

Ešlė iš lėto pasisuko ir apžvelgė savo buto pasaulėlį. Maiklas O'Konelis praleido čia lygiai vieną naktį, ir tą ne visą. Tada jai atrodė, kad jie abu truputį girti, ir pakvietė jį pas save. Dabar, blaivi ir persigandusi, ji bandė atkurti vaizduotėje, kas tada nutiko. Pyko ant savęs, kad negali tiksliai prisiminti, kiek

tada jis išgėrė. Vieną taurelę? Penkias? Gal jis susilaikė, kol ji gėrė? Atsakymo į šį klausimą ji negalėjo rasti – pernelyg susinervinusi buvo. Tą vakarą ji elgėsi šlykščiai nerūpestingai, nesivaržydama – pati savęs tokios neprisiminė, nes jai tai buvo nebūdinga. Juodu nerangiai nusimetė drabužius ir lyg patrakę pasimylėjo ant jos lovos. Glamonės buvo greitos, nervingos, beveik be jokio švelnumo ir baigėsi per kelias sekundes. Jeigu tada ir būta kokio nuoširdaus jausmo, Ešlė neįstengė jo prisiminti. Ji atsipalaidavo – ūmiai, maištingai, o metas buvo toks, kad lengvai galėjo padaryti netikusius sprendimus. Mat Ešlė ką tik buvo triukšmingai, nemaloniai išsiskyrusi su vaikinu, su kuriuo bendravo nuo priešpaskutinio kurso. Nors jie vaidydavosi ir buvo apskritai nepatenkinti vienas kitu, prasitąsė dar ir paskutinį kursą. Kiekviename žingsnyje jos nepaliko mintys apie mokslų pabaigą, karjerą ir tolesnes studijas. Jautėsi atsiskyrusi nuo tėvų ir draugų. Jai atrodė, kad visas gyvenimas jai primestas iš šalies, kažkoks iškreiptas, ne toks, koks turėtų būti. Ir per visą tą maišatį pasitaikė viena netikusi naktis su O'Koneliu. Jis buvo gražus, gundantis, nepanašus į visus studentus, su kuriais ji susitikinėjo studijuodama koledže, ir ji neatkreipė dėmesio, kaip keistai žiūrėjo į ją iš kitos stalelio pusės – ne romantiškai, bet tarsi bandydamas įsidėmėti kiekvieną jos odos lopinėlį.

Ešlė papurtė galvą.

Pasimylėję abu susmuko ant lovos. Kambarys sukosi prieš akis, burnoje juto kažkokį rūgštumą. Ji čiupo pagalvę ir nugrimzdo į miegą. *O ką darė jis?* – paklausė savęs. Užsidegė cigaretę. Ryte ji pakirdo, nepasiūlė pasitvatyti antrą kartą ar pusryčių, net nepabučiavo ir sugalvojusi kažkokią pasakėlę – girdi, turinti dalykinį susitikimą – tiesiog dingo vonios kambaryje. Ten trynėsi po karštu dušu, muiluodama kiekvieną kūno plotelį, tartum būtų persisunkusi kažkokio neįprasto kvapo. Ji tikėjosi, kad jis išeis, bet jis to nepadarė.

Ešlė bandė prisiminti trumpą kito ryto pašnekesį. Ji daug melavo, laikėsi atsainiai, šaltai, apsimetė susimąsčiusi. O'Konelis į ją žiūrėjo – taip ilgai netardamas nė žodžio, kad pasidarė nejauku – galop nusišypsojo, linktelėjo galvą ir išėjo.

O dabar jis kalba vien apie meilę, pamanė ji. Iš kur ta meilė atsirado?

Ešlė prisiminė jį išeinantį pro duris su šalta išraiška veide.

Nuo to vaizdo ji pasijuto nepatogiai ir pasimuistė ant kėdės.

Kiti vyrai, kuriuos ji bent jau trumpai pažinojo, po tokio vienos nakties nuotykio būtų išėję arba supykę, arba pasijutę kupini optimizmo, o gal net būtų šiek tiek pasipūtę. Bet O'Konelis pasielgė kitaip. Jis tik pašiurpino ją tylėjimu ir pasišalino. Toks įspūdis, pamanė ji, kad išėjo, bet žinodamas, kad neilgam.

Aš miegojau, pamanė ji. Prausiausi po dušu. Taigi daug laiko buvau atsisukusi į jį nugara. Gal buvau palikusi įjungtą kompiuterį? Kas buvo išmėtyta ant rašomojo stalo? Banko pranešimai? Kokie nors skaičiai? Kompiuterio slaptažodžiai? Ką rasti ir pavogti jam užteko laiko?

Ką dar jis pasiėmė?

Klausimas buvo akivaizdus, bet ji nenorėjo nė bandyti į jį atsakyti.

Kambarys vėl ėmė suktis. Ešlė atsistojo, kiek kojos įkerta nubėgo į nedidelį vonios kambarį, pasilenkė ir ėmė nesuvaldomai vemti į žvilgantį unitazą.

Apsipraususi Ešlė užsimetė ant pečių antklodę, atsisėdo ant lovos krašto ir ėmė svarstyti, ką daryti. Jautėsi it kokia pabėgėlė, kurios laivas sudužo, o gelbėjimo valtį audringa jūra blaško daug dienų.

Kuo toliau, tuo labiau niršo.

Ji buvo įsitikinusi, kad Maiklas O'Konelis negali turėti į ją

jokių pretenzijų. Jis neturėjo teisės prie jos kibti. Jo kalbos apie amžiną meilę buvo daugiau negu truputį kvailos.

Ešlė buvo supratinga. Jai nepatiko konfliktuoti ir ji visomis išgalėmis vengė vaidų. Bet šita vienos nakties nuotykio kvailystė – kitaip ji negalėjo to pavadinti – peržengė visas ribas.

Ji nusimetė antklodę ir atsistojo.

– Po paraliais! – tarė. – Tai turi baigtis. Šiandien. Užteks tų nesąmonių!

Ji priėjo prie stalo ir paėmė mobilųjį telefoną. Negalvodama, ką pasakys, Ešlė surinko O'Konelio numerį.

Jis atsiliepė beveik iškart.

– Sveika, mylimoji, – tarė jis beveik linksmai. Neslepiamas familiarumas jo balse Ešlę įsiutino.

– Aš ne tavo mylimoji.

Jis nieko neatsakė.

– Klausyk, Maiklai, tai turi liautis.

Jis vėl nieko neatsakė.

– Sutarta?

Ir vėl tyla.

Dabar Ešlė net nebuvo įsitikinusi, ar jis vis dar klausosi.

– Maiklai?

– Aš klausau, – atsakė jis šaltai.

– Viskas baigta.

– Netikiu tavim.

– Viskas baigta.

Vėl patylėjęs jis tarė:

– Aš taip nemanau.

Ešlė norėjo bandyti dar kartą, bet suprato, kad jis išjungė ryšį.

– Šunsnuki tu prakeiktas! – piktai sušuko ji ir iš naujo surinko jo numerį.

– Gal nori pabandyti dar kartą? – šįsyk jis netylėjo.

Ji giliai įkvėpė.

– Ką gi, – šaltai tarė Ešlė, – nenori baigti gražiuoju, galim padaryti tai piktuoju.

Jinai išgirdo jį juokiantis, bet jis nieko neatsakė.

– Na, gerai, susitikime pietų.

– Kur? – bemat paklausė jis.

Kurį laiką ji karštligiškai svarstė stengdamasi sugalvoti, kur būtų geriausia. Vieta turėjo būti gerai pažįstama, vieša, kur ją pažinotų, o jo – ne, kur ji būtų apsupta sąjungininkų. Tada jai užtektų drąsos kartą ir visiems laikams jo atsikratyti, pamanė.

– Dailės muziejaus restorane, – atsakė ji. – Šiandien pirmą. Tinka?

Ešlė juste juto, kaip jis išsišiepia laikydamas mobilųjį prie ausies, ir ją nupurtė drebulys, tarsi pro lango rėmo plyšį būtų įsiveržęs šalto oro gūsis. Ešlė suprato, kad šitoks susitarimas jam priimtinas, nes jis išjungė telefoną.

•

– Manau, visa esmė čia – įžvalga, – tariau. – Visiems reikėjo pamatyti, kas vyksta.

– Taip, – pritarė ji. – Lengva pasakyti, sunku padaryti.

– Nejaugi?

– Taip. Mes linkę manyti sugebą pamatyti pavojų, kai jis pasirodo horizonte. Kiekvienas gali išvengti pavojaus, kai šis praneša apie save varpais, švilpukais, raudonomis šviesomis ir sirenomis. Kur kas sunkiau tai padaryti, kai gerai nežinai, su kuo turi reikalą.

Kol aš tylėjau, ji mąstė. Paskui pakėlė prie lūpų stiklinę su atšaldyta arbata.

– Ešlė žinojo.

Ji vėl papurtė galvą.

– Ne. Tiesa, ji buvo išsigandusi, bet ne mažiau ir suirzusi, todėl negalėjo matyti, kokia sudėtinga jos padėtis. O ką ji iš tikrųjų žinojo

apie Maiklą O'Konelį? Nedaug. Kur kas mažiau, negu jis žinojo apie ją. Keista, bet nors ir iš tolo, Skotas geriau matė, su kuo jie susidūrė, nes kur kas daugiau pasikliovė nuojauta, ypač iš pradžių.

– O Selė? Ir jos partnerė Houp?

– Jiedvi vis dar nejuto baimės. Bet taip bus nebeilgai.

– O O'Konelis?

Ji padvejojo.

– Jie nematė. Bent jau kol kas.

– Ko nematė?

– Kad jis ima ne juokais mėgautis.

9

Du skirtingi susitikimai

Kai Skotui nepavyko prisiskambinti Ešlei nei fiksuotojo, nei mobiliojo ryšio telefonu, iš nerimo jį išpylė prakaitas, bet jis tuoj pat sau pasakė, kad tai nieko nereiškia. Buvo vidurdienis, jo dukra neabejotinai buvo išėjusi, ir jis prisiminė, kad ji ne kartą buvo palikusi mobilųjį namie krautis.

Palikęs keletą trumpų žinučių („Tik norėjau paklausti, kaip sekasi"), jis vėl atsilošė ant kėdės ir ėmė sukti galvą, ar jam reikia nerimauti. Netrukus pajutęs, kad padažnėjo pulsas, atsistojo ir ėmė vaikštinėti po nedidelį kabinetą. Paskui vėl atsisėdo ir ėmėsi nelabai reikalingų darbelių: atsakė studentams į elektronines žinutes, išsispausdino keletą rašto darbų. Jis stengėsi gaišti laiką tokiu metu, kai nebuvo įsitikinęs turįs laiko, kurį būtų galima gaišti.

Netrukus ėmė po truputį siūbuoti pirmyn atgal ant savo kėdės, prisimindamas Ešlės vaikystės akimirkas. Nemalonias. Kartą, kai jai buvo tik kiek daugiau nei metai, ji sunkiai susirgo bronchitu. Pašoko temperatūra, mergaitė be perstojo kosėjo. Skotas laikė ją apkabinęs visą naktį stengdamasis paguosti, švelniais žodžiais sutramdyti tą sausą kosulį, o Ešlė ėmė kvėpuoti vis negiliau ir sunkiau. Aštuntą ryto jis paskambino pediatrei, ir ta

liepė tučtuojau atvažiuoti. Gydytoja pasilenkė prie Ešlės, pasiklausė jos krūtinės, pasisuko ir piktai paklausė, kodėl Skotas su Sele anksčiau neatvežė dukters į priimamąjį.

– Ką? – tarė ji. – Manėte, ji pasveiks nuo to, kad laikysite apkabinę visą naktį?

Skotas neatsakė, bet jis išties manė, kad nuo to dukrelei pasidarys geriau.

Žinia, antibiotikai buvo protingesnė išeitis.

Kai Ešlė ėmė dalį laiko leisti pas motiną, kitą – pas jį, Skotas vaikštinėdavo po miegamąjį ir į galvą vis lįsdavo blogiausia, kas gali nutikti: automobilio avarijos, užpuolimai, narkotikai, alkoholis, seksas – visi bjauriausi paauglystės palydovai. Jis žinojo, kad Selė miega, kai vėlai naktį paauglė Ešlė išėjusi iš namų maištauja prieš Dievas težino ką. Selei visuomet sunkiai sekėsi įveikti nerimo sukeltą nuovargį. Ji elgdavosi taip, pamanė Skotas, tarsi jei išmiegojusi įtampos nebejus, tai pagrindo nerimauti visai nė nebūta.

Jam tai baisiai nepatikdavo. Jis visada jautėsi vienišas, net kai jie dar nebuvo išsiskyrę.

Jis ėmė sukioti tarp pirštų pieštuką, bet galiausiai perlaužė per pusę.

Jis giliai įkvėpė. *Ką? Manėte, ji pasveiks nuo to, kad laikysite apkabinę visą naktį?*

Skotas tarė sau, kad nerimauti beprasmiška. Jis turėjo imtis kokių nors žygių, net jeigu jie būtų visiškai klaidingi.

Ešlė atėjo į darbą kokiomis dešimčia minučių anksčiau negu visada, nes jos žingsnį paspartino pyktis. Paprastai ji eidavo tingiai, bet šiandien žingsniavo greitai, ryžtingai atkišusi smakrą į priekį ir visos jos mintys sukosi apie Maiklą O'Konelį. Įdėmiai pažiūrėjo į didžiules lyg kokios tvirtovės dorėnines kolonas priešais įėjimą į muziejų, paskui pasisuko ir akimis perbėgo

gatvę. Jautėsi patenkinta savimi. Jos darbo vieta buvo pripildyta jos pasaulio spalvų, ne jo. Ji jautėsi patogiai tarp šių meno kūrinių; kiekvieną suprato, juto į kiekvieną potėpį įdėtą jėgą. Drobės kaip ir pats muziejus buvo milžiniškos ir įtaigios, jos dengė didžiulius sienų plotus. Daugelį lankytojų jos baugino, nes stovėdamas prieš jas jauteisi nelyginant nykštukas.

Ešlė viduje pajuto pasitenkinimą. Ideali vieta atitrūkti nuo pamišėliškų Maiklo O'Konelio meilės priesaikų. Viskas čia buvo *jos* pasaulis, niekas – *jo*. Muziejuje jis pasijus menkas ir nereikšmingas. Ji tikėjosi, kad jų susitikimas bus trumpas ir palyginti neskausmingas abiem.

Apmąstė, kaip elgsis. Griežtai, nesileisdama į kompromisus. Mandagiai, bet ryžtingai.

Nesiskųs pakėlusi balso. Nebus daugiau jokių dejuojančiu tonu ištartų „prašau" ir „palik mane ramybėje".

Eis tiesiai prie reikalo. Viskas baigta. Nieko daugiau nesitikėk.

Jokių debatų apie meilę. Jokių svarstymų apie tai, kas galėtų būti toliau. Ničnieko apie tą vienintelę naktį. Nė žodžio apie elektronines žinutes. Neužsiminti apie nuvytusias gėles. Nieko, kas duotų dingstį ilgesniam pokalbiui. Nieko, ką jis galėtų palaikyti kritika. Švariai, atsainiai iš jo išsivaduos. Vien tik: „Ačiū. Atleisk. Viskas baigta. Sudiev amžinai."

Ji net nedrąsiai įsivaizdavo, kad po šio susitikimo galbūt paskambins Vilis Gudvinas. Ešlė buvo nepratusi, kad vaikinas nepaskambintų antrą kartą, tad nelabai žinojo, ką manyti. Eidama per muziejaus kabinetus, linksėdama pažįstamiems, ji kurį laiką galvojo ne apie Maiklą O'Konelį, o apie tai. Pamažu ji persiėmė gera įprastos dienos nuotaika.

Atėjus pietų metui nuėjo į restoraną, atsisėdo prie nedidelio staliuko ir užsisakė stiklinę pasakiškai brangaus gazuoto mineralinio vandens, bet nieko valgyti. Įsitaisė taip, kad matytų

Maiklą O'Konelį, kai šis lips muziejaus laiptais ir eis pro plačias stiklines lauko duris. Pažiūrėjo į laikrodį, pamatė, kad lygiai pirma, ir atsilošė. Ešlė žinojo, kad jis ateis punktualiai.

Pajuto, kad rankos truputį dreba, o pažastys prakaituoja. Nebučiuoti į skruostą, priminė sau, nespausti rankos. Jokio sąlyčio. Parodyk jam kėdę priešais ir elkis paprastai. Neužmiršk svarbiausio dalyko.

Išsitraukė penkių dolerių banknotą – daugiau negu užtektinai už vieną vandens stiklinę – ir įsikišo į kišenę. Iš ten galės greitai ištraukti. Jei reikės atsistoti ir išeiti, niekas neturės jai trukdyti. Pagyrė save už tai, kad sugalvojo šią atsargumo priemonę.

Kas dar? – paklausė savęs Ešlė. Nepalikti jokių nesutvarkytų smulkmenų. Mintyse peržvelgusi savo planą pajuto jaudulį, bet kartu ir tuštumą.

Ji žiūrėjo pro veidrodinio stiklo langus tikėdamasi jį pamatyti. Akiratyje pasirodė keletas porų, paskui šeima – du jauni tėvai, tempiantys nuobodulio pjaunamą šešiametį. Keistai atrodanti senyvų vyrų pora. Jie lėtai lipo plačiais laiptais, vis stabtelėdavo vienu metu, lyg kam davus ženklą, pailsėdavo ir kopdavo toliau. Ešlė nužvelgė šaligatvį, kiek užmatė gatvę. Maiklo O'Konelio nebuvo matyti.

Dešimt po pirmos ji pradėjo nenustygti ant kėdės.

Dar po penkių minučių priėjo padavėjas ir mandagiai, bet griežtai paklausė, ar ji nori ką nors užsisakyti.

Pusę dviejų Ešlė suprato, kad jis neateis, bet vis tiek laukė toliau.

Antrą ji padėjo tą penkių dolerių banknotą ant staliuko ir išėjo iš restorano.

Paskutinį kartą apsidairė aplink, bet Maiklo O'Konelio niekur nebuvo matyti. Jusdama viduje juodą tuštumą, Ešlė pasuko atgal į darbą. Atėjusi prie savo rašomojo stalo uždėjo ranką ant ragelio nusprendusi paskambinti jam ir paklausti, kur jis.

Sudvejojo.

Akimirką džiaugėsi pamaniusi, kad jis, ko gero, tiesiog pabūgo. Jis suprato, kad jinai atsikratys jo kartą ir visiems laikams, tad nusprendė neišgirsti šios blogos naujienos tiesiai iš jos lūpų. Galbūt, toptelėjo Ešlei, jo jau nebėra mano gyvenime. Tuomet skambutis būtų nereikalingas ir net sukliudytų pasiekti tikslą.

Ji nebuvo įsitikinusi, kad jai taip pasisekė, bet tokia galimybė tikrai buvo. Staiga visiškai netikėtai ji galės mėgautis laisve.

Gerai nežinodama, kas nutiko, ji vėl ėmėsi darbo ir stengėsi galvoti vien apie jos laukiančias nuobodžias užduotis.

Ešlė pasiliko po darbo, nors to nereikėjo.

Kai išėjo iš muziejaus, purškė lietus. Šaltas, piktas, jis mušė į šaligatvį vienatvės būgną. Panarinta galva leisdamasi į kelią, Ešlė užsimaukšlino megztą kepuraitę ir standžiau susiveržė apsiaustą. Atsargiai nulipo slidžiais muziejaus laiptais ant šaligatvio ir patraukė gatve, bet tada jos žvilgsnis užkliuvo už raudonos neono šviesos atšvaitų, atsispindinčių nuo parduotuvės vitrinos priešais. Atrodė, kad tie atšvaitai susilieja su spiginančiomis pro šalį lekiančio automobilio priekinių žibintų šviesomis. Ešlė nesuprato, kodėl jos akys nukrypo į tą pusę, bet ten išvydo panašią į šmėklą žmogystą.

Stovėdamas kiek atsitraukęs nuo gatvės, kad būtų pusiau šešėlyje, pusiau šviesoje, laukė Maiklas O'Konelis.

Ešlė staigiai sustojo.

Jų žvilgsniai susitiko iš priešingų gatvės pusių.

Jis vilkėjo samanų spalvos kariško kirpimo skrandą su gobtuvu, buvo užsidėjęs tamsią megztą kepurę su bumbulu. Jis atrodė lyg koks beveidis slapukas, bet tuo pat metu spinduliavo kažkokią jėgą, kurios ji negalėjo apibūdinti.

Staiga Ešlė pajuto, kaip ją išmuša karštis, ir žioptelėjo gaudydama orą, lyg staiga būtų pradėjusi dusti.

Jis nepamojo. Kad ją pažino, galėjai spręsti vien iš skvarbaus žvilgsnio.

Gatvėje priešais Ešlę automobilis staiga pasuko į šalį, kad išvengtų susidūrimo su taksi, ir užliejo jai kelią šviesa. Tuoj pat ėmė kaukti klaksonai, slysdamos šlapia kelio danga sucypė padangos. Jos dėmesys buvo atitrauktas vos akimirką, bet kai vėl atsisuko į tą pusę, O'Konelio nebebuvo.

Ešlė žengtelėjo atatupsta.

Apsidairė į dešinę ir kairę, bet atrodė, tarsi jis būtų skradžiai žemę prasmegęs. Akimirką ji suabejojo, ką iš tikrųjų mačiusi. O'Konelis labiau panėšėjo į haliucinaciją negu į tikrovę.

Pirmas Ešlės žingsnis buvo netvirtas, bet ne toks kaip vakarėlyje pasigėrusio svečio ar sielvartaujančios našlės per laidotuves. Tą žingsnį kaustė abejonės. Ji vėl apsisuko mėgindama pamatyti O'Konelį, bet jo neįžiūrėjo. Ešlę apėmė pojūtis, kad jis stovi visai šalia jai už nugaros. Ji staigiai apsisuko ir vos nesusidūrė su gatve skubančiu verslininku. Šokdama vyrui iš kelio ji vos neatsitrenkė į jaunų žmonių porelę. Šie riktelėjo: „Ei, žiūrėk kur eini!" ir praėjo pro šalį.

Ešlė pasisuko ir kiek galėdama greičiau nušlepeno per balas jiems įkandin. Ji be paliovos sukiojo galvą į dešinę ir kairę, bet jo nepamatė. Norėjo sustoti ir pažiūrėti, ar jis neseka iš paskos, bet buvo per daug baisu. Taigi ji kone bėgte stūmėsi į priekį.

Netrukus Ešlė atsidūrė metro stotyje. Praėjusi pro sukamuosius vartelius, ji pajuto vos ne palengvėjimą, kai pamatė būrius keleivių ir akinamas perono šviesas.

Ešlė palenkė galvą į priekį bandydama išvysti O'Konelį tarp pulkelių traukinio laukiančių žmonių, bet ir čia jo nebuvo matyti. Ji apsisuko ir ėmė dairytis į žmones, einančius pro sukamuosius vartelius ir laiptais, bet O'Konelio tarp jų nebuvo. Vis dėlto ji nebuvo visiškai įsitikinusi, kad stotyje jo nėra. Ji negalėjo įžiūrėti visų pulkeliais stovinčių žmonių, be to, regos lauką užstojo afišos ir kolonos. Ešlė mindžikavo nekantraudama,

kada atvažiuos traukinys. Tą akimirką labiau už viską ji troško būti kuo toliau nuo čia. Tikino save, kad metro stotyje tarp daugybės žmonių jai nieko negali nutikti. Vos pamanė esanti saugi, pajuto, kaip ją stumteli į nugarą, ir jai šmėstelėjo šiurpi mintis, kad praras pusiausvyrą ir nukris ant bėgių. Ešlė aiktelėjo ir žengtelėjo atatupsta.

Springdama nurijo seiles ir papurtė galvą. Kad suimtų save į nagą, įtempė raumenis lyg ledo ritulininkas, laukdamas varžovo smūgio, tarsi Maiklas O'Konelis už nugaros būtų pasirengęs ją stumti. Ji klausėsi – bene išgirs jį kvėpuojant jai į ausį – apimta tokios pamišėliškos baimės, kad bijojo apsigręžti ir pažiūrėti. Perone pasigirdo privažiuojančio traukinio stabdžių gergždesys. Kai vagonas sustojo prieš ją ir durys švokšdamos atsidarė, ji iš palengvėjimo pratisai atsiduso.

Ešlė leidosi nešama į vagoną plūstančių keleivių ir atsisėdo ant suolo. Tuoj pat buvo įsprausta tarp vyresnės už ją moters ir šalia sudribusio studento, dvokiančio cigaretėmis. Priešais ją pustuzinis kitų keleivių stovėjo laikydamiesi už metalinių strypų ir kilpų.

Ešlė apsidairė į šalis apžiūrinėdama kiekvieną veidą.

Durys dar kartą sušvokštė ir užsidarė. Traukinys truktelėjo į priekį ir nuvažiavo.

Pati nesuprasdama kodėl, traukiniui pradedant įsibėgėti Ešlė pasisuko ir pažiūrėjo atgal į iškilų peroną. Nuo to, ką pamatė, jai ėmė trūkti oro ir ji vos susitvardė nesurikusi iš baimės: toje pat vietoje, kur prieš kelias sekundes laukė ji, stovėjo Maiklas O'Konelis. Lyg statula – nejudėdamas, bejausmiu veidu. Kaip ir prie muziejaus, jo akys buvo įsmeigtos į jos. Traukinys padidino greitį, išvažiavo iš stoties, ir O'Konelis dingo iš akiračio.

Ešlė jautė ritmingą vagono siūbavimą – traukinys vis greičiau nešė ją tolyn nuo vyro, kuris ją persekiojo. Vis dėlto, nors ir kaip greitai jis važiavo, Ešlė suprato, kad tarp jųdviejų atsirandantis atstumas yra iliuziškas. O galbūt jo apskritai nėra.

•

Masačusetso Bostono universiteto miestelis įsikūręs Dorčesteryje, prie pat uosto. Jo pastatai tokie pat griozdiški ir beveidžiai kaip viduramžių tvirtovės; karštą vasaros pradžios dieną jų rudų plytų sienos ir pilko betono pėsčiųjų takai, rodos, sugeria karštį. Universitetas – negražus mokyklos įbrolis. Jis rūpinasi tais, kurie mėgina antrą kartą paragauti mokslų, ir daro tai supratingai kaip pėstininkas: be ceremonijų, bet pagelbėdamas, kai tau labiausiai to reikia.

Pasiklydau toje betono jūroje ir teko klausti kelio, bet galop radau reikiamus laiptus, vedančius žemyn į apšiurusį kavinės vestibiulį. Kurį laiką stoviniavau, bet paskui pamačiau man mojantį profesorių Korkoraną. Jis sėdėjo viename iš ramesnių kampų.

Mudu greitai vienas kitam prisistatėme, paspaudėme ranką ir šnektelėjome apie šiam metų laikui nebūdingus karščius.

– Na, – tarė profesorius atsisėdęs ir gurkštelėjęs vandens, – kaip konkrečiai galiu jums padėti?

– Maiklas O'Konelis, – atsakiau. – Prieš keletą metų jis lankė du jūsų dėstomus kompiuterijos kursus. Pamaniau, kad galite jį prisiminti.

Korkoranas pritariamai linktelėjo.

– Tikrai prisimenu. Iš tikrųjų neturėčiau prisiminti, bet prisimenu, o tai daug ką sako.

– Kaip suprasti?

– Tuos pačius kursus per keletą pastarųjų metų lankė dešimtys, ne, šimtai studentų. Daugybė testų, daugybė baigiamųjų rašto darbų, daugybė veidų. Po kurio laiko jie visi suvienodėja – virsta kažkokiu vienu, turinčiu visų bruožų: mėlyni džinsai, beisbolo kepuraitė atgal nusuktu snapeliu, dirba dviejuose darbuose, kad galėtų pragyventi, kol baigs universitetą.

– Bet O'Konelis...

– Tarkime, manęs nestebina, kad pasirodo žmogus ir ima apie jį klausinėti.

Profesorius buvo liesas, bet raumeningas žemas vyras retėjančiais

gelsvai rusvais plaukais ir dvižidiniais akiniais. Iš marškinių kišenės kyšojo pieštukų ir rašiklių virtinė, šalia buvo pasidėjęs aptrintą, išsipūtusį rudo brezento portfelį.

– Kodėl tai jūsų nestebina? – paklausiau.

– Po teisybei, visada maniau, kad prisistatys koks detektyvas užduoti poros klausimų apie O'Konelį. Arba FTB agentas, o gal net apygardos prokuroro padėjėjas. Žinot, kas lanko mano paskaitas? Studentai, kurie mano – ir neapsirinka – kad jų gauti įgūdžiai gerokai pagerins jų finansines perspektyvas. Bėda ta, kad kuo daugiau studentai sužino, tuo aiškiau jiems tampa, kaip panaudoti įgytas žinias ne pagal paskirtį.

– Ne pagal paskirtį?

– Būtų galima pasakyti ir ne taip švelniai, – atsakė jis. – Viena mano paskaita skirta vien įstatymų pažeidimams, bet vis tiek...

– O'Konelis, – priminiau.

– Dažniausiai *tą tamsiąją pusę* pasirenka jaunuoliai, iš kurių to ir galima tikėtis, – sukikeno jis. – Perbrendę kompiuterių fanatikai ir baisiausi nevykėliai. Paprastai jie tik kelia šiokių tokių rūpesčių: įsilaužia į svetimus kompiuterius, nusiurbia iš interneto vaizdo žaidimus, vagia muzikinius failus ar net parsipučia Holivudo filmų, kol jie dar neišleisti DVD formatu ir panašiai. Bet O'Konelis buvo kitoks.

– Paaiškinkite žodį „kitoks".

– Jis buvo nepalyginti pavojingesnis ir baisesnis.

– Kodėl?

– Todėl, kad kompiuterį laikė tuo, kuo jis ir yra – įrankiu. Kokių įrankių reikia blogiukui? Peilio? Pistoleto? Automobilio pasprukti iš apiplėšimo vietos? Galima sakyti, nelygu kokį nusikaltimą esi sumanęs, ar ne? Blogose rankose kompiuteris gali būti toks pat veiksmingas kaip revolveris, o tos rankos, patikėkite manimi, buvo blogos.

– Iš ko supratote?

– Jau pačią pirmą akimirką. Skirtingai negu dauguma studentų, jis neatrodė apsileidęs, neatrodė, kad žiūrėtų į pasaulį su šiokia tokia nuostaba. Jis atrodė kažkoks... kaip čia pasakius... atsainus. Buvo iš-

vaizdus. Gerai sudėtas. Bet nuo jo kažkaip dvelkė pavojumi. Tarsi jam rūpėtų vien kažkoks slaptas tikslas. O kai įdėmiai į jį pažiūrėdavai, jo žvilgsnis keldavo nerimą. Jis tarsi sakydavo: „Traukis man iš kelio."

Kartą jis įteikė rašto darbą porą dienų pavėlavęs, tad pasielgiau kaip visada – sumažinau pažymį vienu balu už kiekvieną pavėluotą dieną. Apie tai studentus įspėju jau per pirmą paskaitą. Jis atėjo pas mane ir pasakė, kad aš elgiuosi nesąžiningai. Turbūt numanote, kad tai buvo ne pirmas kartas, kai studentas man pasiskundė dėl pažymio. Bet pašnekesys su O'Koneliu pakrypo kažkaip kitaip. Nežinau, kaip jam tai pavyko, bet teisintis dėl to, kas nutiko, turėjau aš, o ne atvirkščiai. Ir kuo labiau įrodinėjau, kad tai nėra nesąžininga, tuo labiau siaurėjo jo akys. Jo žvilgsnis kartais prilygdavo kito žmogaus smūgiui – poveikis būdavo toks pat. Tu tiesiog suprasdavai, kad būtų geriau, jei jis į tave nežiūrėtų. Jis niekada negrasindavo, niekada nekalbėdavo užuominomis, niekada nieko nesakydavo ar nedarydavo atvirai. Bet kiekvieną mudviejų pokalbio akimirką aiškiai jutau, kas vyksta – jis mane perspėja.

– Ir tai padarė įspūdį.

– Visą naktį nesudėjau akių. Žmona vis klausinėjo: „Kas atsitiko?" ir man teko atsakyti: „Nieko", nors žinojau, kad tai ne visai tiesa. Jutau, kad man pavyko išvengti kažko labai baisaus.

– Jis paskui nieko nepadarė?

– Vieną dieną jis man leido suprasti ką tik sužinojęs, kur gyvenu.

– Kas toliau?

– Tuo viskas ir baigėsi.

– Kuo?

– Nusižengiau visoms savo taisyklėms. Visiškai smukau doroviškai. Pasikviečiau jį po paskaitos, pasakiau, kad klydau, o jis buvo visiškai teisus, ir parašiau po dešimtuką už rašto darbą ir semestrą.

Nieko neatsakiau.

– Tai ką jis nužudė? – susirinkdamas daiktus paklausė profesorius Korkoranas.

10

Nekokia pradžia

Laukdama, kol Selė grįš namo, Houp virtuvėje gamino patiekalą pagal ligi tol nebandytą receptą. Paragavo padažą. Jis nudegino liežuvį, ir ji panosėje nusikeikė. Skonis buvo ne toks, kokio reikia, ir ji baiminosi, kad jai lemta sugadinti vakarienę. Ji pajuto bejėgiškumą, kurio toli gražu negalėjai paaiškinti vien kulinariniu fiasko, ir akys ėmė tvinkti ašaromis.

Ji gerai nežinojo, kodėl jiedvi su Sele išgyvena tokį sunkų metą.

Plika akimi nebuvo matyti, kodėl jos dažnai ilgiausiai tyli ar sėdi lyg suakmenėjusios. Nei dėl Selės teisinės praktikos, nei dėl Houp darbo mokykloje rūpesčių nekilo. Jų finansinė padėtis buvo gera, tad galėjo sau leisti išvykti egzotiškų atostogų, nusipirkti naują automobilį ar net pertvarkyti virtuvę. Bet kaskart, kai kalba nukrypdavo apie tokį išlaidavimą, jo būdavo atsisakoma. Būdavo logiškai pagrindžiama, kodėl jos neturi daryti to ar ano. Houp atrodė, kad beveik visada kliūtis, dėl kurių vienas ar kitas nuotykis tapdavo neįmanomas, nurodydavo Selė, ir tai kėlė jai didelį susirūpinimą.

Jai atrodė, kad jau seniai jiedvi neturi nieko bendra.

Net jų glamonės, anksčiau buvusios švelnios ir kupinos aist-

ros, pastaruoju metu tapo santūrios. Houp liūdino, kad galėjai justi, jog jiedvi mylisi tarsi iš pareigos. Be to, dabar jos glamonėdavosi kur kas rečiau.

Keista, bet tas šaltumas tarsi rodė, kad Selė randa meilės kitur. Nors atrodė tiesiog absurdiška manyti, kad Selė užmezgusi romaną, tokia galimybė buvo visai logiška. Houp sugriežė dantimis ir pasakė sau, kad įsivaizduodama emocinę nelaimę ją tik prisišauks, o nuo visokių įtarinėjimų ji tik labiau užsikrečia nerimu. Iš prigimties ji nebuvo įtari; jei tokia taptų, būtų tik blogiau.

Houp pažiūrėjo į laikrodį ant sienos ir staiga jai kilo nenumaldomas noras išjungti viryklę, čiupti kroso batelius ir pabėgioti – greitai, alinančiai. Iki tamsos dar buvo likę šiek tiek laiko, ir ji pamanė, kad nors yra baisiai nusivariusi po dienos mokykloje ir futbolo treniruotės, trejetas kilometrų didele sparta būtų visai neprošal. Kai pati žaidė futbolą, visada galėjo būti tikra, kad rungtynėms baigiantis turės daugiau jėgų už varžoves. Houp visada abejojo, ar taip yra todėl, kad treniruojasi daugiau už kitas – taip visada manė jos treneriai. Ji pati manė, kad tai susiję su kažkokia įgimta emocine galia, varančia ją į priekį, todėl rungtynėms einant į pabaigą, kai kitos žaidėjos nusilpdavo, ji turėdavo papildomų jėgų ir galėdavo jas panaudoti. Galbūt ji turėjo ypatingų atsargų, todėl galėdavo greitai bėgti, kai kitos jau dusdavo – tartum būtų galėjusi įsakyti sau nejusti iš nuovargio atsiradusio skausmo tol, kol pasibaigs rungtynės.

Houp sumažino viryklės liepsną ir šokdama per dvi pakopas iš karto užbėgo į miegamąjį. Vos per kelias sekundes nusimetė drabužius, apsimovė šortus ir seną sportinį nertinį su *Manchester United* klubo emblema, pasičiupo sportbačius. Norėjo išeiti pro duris, kol negrįžo Selė, kad nereikėtų aiškinti, kodėl pajuto poreikį lakstyti tokiu metu, kada paprastai ruošia vakarienę.

Bevardis laiptų apačioje be didelio entuziazmo vizgino uodegą. Iš aprangos jis suprato, kad šeimininkė bėgios, bet pastaruoju metu jį retai imdavo kartu. Kadaise jis tuoj pat būtų prie jos prišokęs ir džiugiai sukęsis aplink ratu, bet dabar kur kas mieliau palydėdavo ją tik iki durų, o paskui įsitaisydavo laukti – Houp dingtelėjo, kad Bevardis, matyt, šitaip supranta savo šuniškas priedermes.

Kai Houp stabtelėjo pakasyti jam viršugalvio, suskambo telefonas.

Tą akimirką ji norėjo atitrūkti nuo visų ją kamuojančių rūpesčių, bent jau laikinai. Houp spėjo, kad skambina Selė – galimas daiktas, pasakyti, kad užtruks. Susidarė įspūdis, kad ji niekados nebeskambina pranešti, jog grįš anksčiau, negu turėjo. Houp nenorėjo to išgirsti ir pirma jos mintis buvo nekreipti į skambutį dėmesio.

Telefonas vėl sučirškė.

Ji pasuko prie durų, atidarė, bet sustojo, apsisuko, dešimčia žingsnių įžirgliojo į virtuvę ir pakėlė ragelį.

– Klausau, – tarė sausu, dalykišku balsu.

– Houp?

Ir tą akimirką Houp išgirdo ne tik Ešlės balsą, bet ir siaubingą bėdą.

– Sveika, Rykle, – tarė ji kreipdamasi juokinga pravarde, apie kurią žinojo tik jiedvi. – Kas nors negerai? – nors stengėsi kalbėti žvaliai, balsas išdavė ne tik jos pačios vargus, bet ir tuštumą, kurią staiga pajuto viduriuose.

– Ak, Houp! – pralemeno Ešlė, ir Houp išgirdo jos balse ašarų aidą. – Man rodos, įkliuvau į bėdą.

Selė per automobilio radiją klausėsi vietinės alternatyviojo roko stoties. Kai paleido neseniai mirusio Voreno Zevono „Aš – apgailėtinas vargšas“, pati gerai nesuprasdama kodėl sustojo prie

šaligatvio ir išklausė visą dainą sustingusi ant savo sėdynės, į taktą barbendama pirštais per vairą.

Kai muzika užliejo nedidelį jos sedaną, ji ištiesė rankas prieš save.

Dilbių venos buvo ryškios, mėlynos kaip valstijas jungiančios autostrados kelių žemėlapyje. Pirštai buvo stingūs, ko gero, jau paliesti artrito. Ji patrynė vienus į kitus – gal atgaus bent dalelę kadaise turėto lankstumo. Selė pagalvojo, kad jaunystėje jos daug kas buvo gražu: oda, akys, lenktos kūno linijos. Bet labiausiai ji didžiavosi rankomis – atrodė, kad jose paslėptos gaidos. Augdama ji grojo violončele ir net ketino stoti į Džuliardo konservatoriją ar Berklio muzikos koledžą, bet paskutinę akimirką nusprendė siekti platesnio išsilavinimo. Tačiau viskas kažkaip baigėsi vyru, dukra, romanu su kita moterimi, skyrybomis, teisininko diplomu ir dabartine praktika bei dabartiniu gyvenimu.

Violončele ji nebegrodavo. Ji negalėjo priversti instrumento skambėti taip švariai ir subtiliai, kaip mokėjo kadaise, o savo klaidų buvo linkusi nesiklausyti. Selė negalėjo pakęsti savo pačios nerangumo.

Daina ėjo į pabaigą. Sėdėdama automobilyje Selė pamatė savo akis užpakalinio vaizdo veidrodėlio krašte. Iškėlusi ranką jį pataisė, kad galėtų pasižiūrėti į save. Jai visai nedaug liko iki penkiasdešimties – daug kas laikė šį amžių svarbia gaire, o ji pati širdies gilumoje jo bijojo. Ji bjaurėjosi savo kūno pokyčiais – pradedant dėl menopauzės naktį kylančiomis karščio bangomis, baigiant nejudriais sąnariais. Bjaurėjosi akių kampučiuose susidariusiomis raukšlėmis. Bjaurėjosi apdribusia oda po smakru ir ant sėdmenų. Nieko nesakiusi Houp, užsirašė į vietos sveikatingumo klubą ir liedavo prakaitą ant elipsinių treniruoklių ir bėgtakių, kai tik galėdavo ten ištrūkti.

Selė pradėjo skaityti kosmetinių operacijų reklamas ir net ketino paslapčia nusigauti į kokį prašmatnų sveikatingumo

kompleksą prisidengusi tariama komandiruote. Ji nelabai gerai suprato, kodėl slepia tuos dalykus nuo partnerės, bet jai užteko proto suvokti, kad tas faktas labai daug sako.

Selė giliai įkvėpė ir išjungė radiją.

Jai toptelėjo mintis, kad iš jos buvo pavogta visa jaunystė. Burnoje pajuto kartumą dėl to, kad viskas jos gyvenime buvo nuspėjama, iš anksto sutvarkyta, ir niekur nuo to negali pabėgti. Net jos meilės ryšys – kitose šalies dalyse jis būtų atrodęs egzotiškas ir pavojingas, o kaimynai būtų kuždėję vienas kitam paskalas per kiemo tvorą – čia, Masačusetso vakaruose, buvo tokia pat įprasta dėmesio neverta nuobodybė kaip neišvengiamai prasidedantis kitas metų laikas. Už jos lytinę orientaciją jos beveik nesmerkė.

Selė suspaudė vairą ir piktai šūktelėjo, veikiau suriaumojo, lyg jai ką skaudėtų. Paskui paskubomis apsidairė – ar joks praeivis neišgirdo.

Sunkiai alsuodama įjungė pavarą.

Kas toliau? – paklausė savęs įsiliedama į eismą ir vėl prisimindama vėluojanti į vakarienę. – *Kuo nors susirgsiu?* Pamanė, kad tai gali būti krūties vėžys, osteoporozė ar mažakraujystė. Bet kad ir kokia liga, ją bus lengviau pakelti negu tą joje siaučiantį netramdomą pyktį, neviltį ir beprotystę – Selė jautėsi bejėgė jiems priešintis.

•

– Vadinasi, tarp tų dviejų moterų atsirado bėdų?

– Taip, manau, galima sakyti, jos turėjo bėdų. Bet jos buvo vieni niekai, palyginti su tomis, kurios atsirado tada, kai jų gyvenime pasirodė Maiklas O'Konelis. Vien jo buvimas iš pagrindų pakeitė tai, kas vyko.

– Supratau, – atsakiau.

– Tikrai? Man taip neatrodo.

Mudu sėdėjome restoranėlyje – prie durų, kad ji galėtų pro veidrodinio stiklo langus matyti koledžo miestelio, kuriame gyvenome, pagrindinę gatvę. Ji nusišypsojo, paskui atsigręžė į mane.

– Mes, vidurinės klasės atstovai, gyvendami savo jaukiame, saugiame pasaulėlyje daug ką laikome savaime suprantamais dalykais, ar ne? – paklausė ir nelaukdama mano atsakymo kalbėjo toliau: – Kartais bėdų atsiranda ne tik tada, kai mes mažiausiai jų laukiame, bet ir kai esame mažiausiai pasirengę jas įveikti.

Nervingas ryžtas jos balse nesiderino su gražia, tingia popiete.

– Na, gerai, – atsidusau. – Skoto gyvenimas buvo ne visai idealus, nors, kai apie viską pagalvoji, ne toks jau ir blogas. Turėjo gerą darbą, buvo gerbiamas, gaudavo daugiau negu pakankamą atlyginimą ir šis bent jau iš dalies kompensavo šio pusamžio žmogaus vienatvę. O Selė su Houp išgyveno sunkų tarpsnį, bet lėšų turėjo. Nemenkų. Ešlė buvo gerai išsilavinusi ir patraukli, bet jai atėjo pereinamasis laikotarpis. Bet toks jau yra gyvenimas, tiesa? Kaip jis...

Ji iškėlė ranką kaip eismą reguliuojantis faras ir mane pertraukė, o kita paėmė stiklinę su atšaldyta arbata. Prieš atsakydama jos išgėrė.

– Privalote turėti perspektyvą, antraip istorija išeis beprasmiška.

Aš vėl patylėjau.

– Mirtis, – galop tarė ji, – yra labai paprastas veiksmas. Bet turite suprasti, kad visos akimirkos prieš ją ir visos minutės po jos yra siaubingai sudėtingos.

11

Pirma reakcija

Selė nustebo pamačiusi lauko duris plačiai atvertas. Bevardis išsidrėbęs gulėjo prie slenksčio – nors nei miegojo, nei saugojo, kažkaip jam daugiau ar mažiau pavyko viena ir kita. Pasirodžius Selei jis pakėlė galvą ir suplakė uodega; Selė pasilenkė ir pakasė jam paausį. Jos bendravimas su šunimi tuo dažniausiai ir baigdavosi. Selė įtarė: jei įeitų Džekas Skerdikas su šunų sausainiu vienoje rankoje ir kruvinu peiliu kitoje, Bevardis stvertų sausainį.

Dėdama portfelį ant grindų mažame prieškambaryje ji išgirdo paskutinius pokalbio žodžius.

– Taip... taip. Aišku, supratau. Atskambinsime tau vėliau šįvakar. Nesijaudink, viskas bus gerai... Taip. Iki.

Selė išgirdo barkštelint padedamą ragelį, paskui Houp atodūsį ir „Viešpatie aukščiausias!“

– Kas skambino? – paklausė Selė.

Houp atsigręžė.

– Negirdėjau, kaip įėjai.

– Turbūt palikai atdaras duris, – Selė nužvelgė sportinę aprangą ir pridūrė: – Ruošeisi išeiti ar ką tik grįžai?

Nekreipdama dėmesio į Selės klausimus ir toną Houp tarė:

– Skambino Ešlė. Ji ne juokais susinervinusi. Pasirodo, Bostone ji iš tikrųjų turėjo reikalų su kažkokiu niekšeliu, ir dabar jai darosi truputį baugu.

Kiek padvejojusi Selė paklausė:

– Ką reiškia „turėjo reikalų“?

– Tegul jinai tau paaiškina. Kiek supratau, ji praleido vieną naktį su tuo vyruku, ir dabar jis nuo jos neatstoja.

– Ar čia tas pats vyrukas, kuris parašė Skoto rastą laišką?

– Matyt. Jis jai vis tvirtina „Mudu esam sukurti vienas kitam“ ir panašiai, bet tai, velniai rautų, kažkokia nesąmonė. Atrodo, tas vaikinas truputį kuoktelėjęs, bet tegu ir tai Ešlė tau paaiškina. Viskas bus kur kas... kaip čia pasakius... tikroviškiau, jei išgirsi iš jos lūpų.

– Spėju, kad ji iš adatos bando priskaldyti vežimą, bet...

– Man taip nepasirodė, – pertraukė ją Houp. – Mudvi žinom, kad kartais ji per daug viską dramatizuoja, bet šįsyk atrodė labai sunerimusi. Manau, turi tuoj pat jai paskambinti. Jai tikriausiai bus neprošal išgirsti motinos balsą. Ją apramins.

– Ar tas vyrukas jai sudavė? O gal jai grasino?

– Ne visai. Taip ir ne. Sunku pasakyti.

– Kaip suprasti „ne visai“? – piktokai paklausė Selė.

Houp papurtė galvą.

– Tarkime, „Aš tave užmušiu“ yra grasinimas. Bet „Mes visada būsime drauge“ irgi gali būti grasinimas. Sunku pasakyti, kol pati negirdėjai tų žodžių.

Houp buvo truputį nustebinta. Selė klausėsi jos kuo šalčiausiai ir erzinamai ramiai. Houp tai buvo netikėta.

– Paskambink Ešlei, – dar kartą paragino ji.

– Ko gero, tu teisi.

Selė priėjo prie telefono.

Skotas bandė prisiskambinti Ešlei fiksuotojo ryšio telefonu, bet jis buvo užimtas, ir trečią kartą tą vakarą jį sujungė su atsakikliu. Jau anksčiau jis bandė skambinti į mobilųjį, bet ir ten išgirdo įrašytą žvalų jos balsą, siūlantį skambinančiajam palikti žinutę. Skotas ne juokais susinervino. Kokia visų tų šiuolaikinių ryšio priemonių prasmė – vien veiksmingiau nieko nepešti? Rupūs miltai, kai aštuonioliktame amžiuje gaudavai laišką, gabentą didelį atstumą, jis išties kažką reiškė. Dabar viskas priartėjo, bet nuo to žmonės tik gerokai nutolo vieni nuo kitų.

Jam nespėjus dar labiau įsiusti suskambo telefonas. Jis čiupo ragelį.

– Ešle? – iškart paklausė.

– Ne, Skotai, čia aš, Selė.

– Selė... Kažkas ne taip?

Ji dvejojo. Per tą laiką jam susitraukė skrandis, viskas aplink aptemo.

– Kai paskutinį kartą kalbėjomės, – su visu savo, kaip advokatės, šaltakraujiškumu atsakė ji, – tu išreiškei tam tikrą susirūpinimą dėl laiško, kurį radai. Ko gero, tavo reakcija buvo pagrįsta.

Skotas patylėjo, nors jam knietėjo aprėkti ją už tą blaivų teisininko toną.

– Kodėl? Kas atsitiko? Kur Ešlė?

– Jai nieko neatsitiko, bet, ko gero, ji iš tikro pakliuvo į bėdą.

Pakeliui namo Maiklas O'Konelis užsuko į dailės reikmenų krautuvėlę. Buvo besibaigią jo angliniai pieštukai, tad jis nematiomis įsikišo jų rinkinį į skrandos kišenę. Išsirinko vidutinio dydžio eskizų albumą ir padėjo ant prekystalio. Atsisėdusi už kasos aparato nuobodulio pjaunama mergina, įsivėrusi į veidą daugybę papuošalų ir plaukus pasigražinusi juodomis bei rau-

donomis sruogomis, skaitė Anos Rais romaną apie vampyrus. Vilkėjo trumparankovius marškinėlius su didelėmis gotiškojo šrifto raidėmis padarytu užrašu LAISVĘ VAKARŲ MEMFIO TREJETUI! O'Konelis užpyko ant savęs: jam reikėjo prisikišti į kišenes kur kas daugiau prekių – juk mergina beveik nekreipė dėmesio į tai, kas vyksta krautuvėje. Krapštydamas iš kišenės porą aptrintų vieno dolerio banknotų nusprendė, kad būtinai reikės po kelių dienų čia grįžti.

Jis žinojo, kad pardavėjai nė į galvą neateis patikrinti kišenes žmogaus, kuris noriai moka už prekę.

Svarbiausia suklaidinti, pamanė O'Konelis. Prisiminė, kaip mokykloje žaisdavo amerikietiškąjį futbolą. Labiausiai mėgdavo veiksmus su apgaulės elementais. Priversti varžovų komandą galvoti viena, kai iš tikrųjų vyksta visai kas kita. Tarkime, perduoti kamuolį žaidėjui visai ne toje pusėje, kur tikėjosi varžovai. Ar komandos draugui, bėgančiam ne ta pačia kryptimi kaip tu, o priešinga. Klaidinti buvo jo gyvenimo taisyklė, ir jis beveik visada ja vadovavosi. Padaryk taip, kad žmonės tave nepakankamai įvertintų. Padaryk taip, kad jie manytų, jog vyksta viena, kai iš tikrųjų dedasi visai kas kita.

Niekas neteikia tokio pasitenkinimo kaip žaidimas, pamanė jis.

– Kas yra Vakarų Memfio trejetas? – paklausė jis pardavėjos, kai ši padavė jam grąžą.

Mergina pažiūrėjo į jį, tarsi šis paprastas bendravimo veiksmas kažkodėl keltų jai skausmą, ir atsiduso.

– Trys vaikinai, apkaltinti žmogžudyste. Neva jie nužudė vaiką*, bet jie nekalti. Juos nuteisė dėl jų išvaizdos. Visiems tiems aršiems vietiniams evangelistams nepatiko, kaip jie rengiasi, gotų filosofija ir satanistiškos šnekos. Dabar jie sėdi mirtininkų

* Iš tikrųjų buvo nužudyti trys vaikai.

kamerose, ir tai nesąžininga. HBO* susuko apie juos dokumentinį filmą.

– Jie įkliuvo?

– Su jais nesąžiningai pasielgė. Vien todėl, kad esi ne toks kaip kiti, nereiškia, kad esi kaltas.

Maiklas O'Konelis linktelėjo.

– Taigi. Tiesiog farams tada lengviau tave rasti. Kai esi ne toks kaip kiti, niekada neišsisuksi. O jei esi toks pat kaip kiti, gali daryti viską. Ką tik nori.

Jis išėjo iš parduotuvės. Eidamas vakarėjančia gatve apibendrino gautą informaciją. Yra tokių ribinių visuomenės sričių, tarė sau, kur gali veikti bemaž be baimės įkliūti. Nekelk kojos į prekybos centrus, kur yra apsaugininkų. Įsitaisyk į darbą dirbtuvėse, kurių savininkui rūpi tik kuo greičiau ir pigiau sutaisyti automobilį, o kokybė nesvarbu, ir jis apsimeta nematąs, kai ką darai ne taip. Nevok iš degalinių ir panašių krautuvėlių, nes jas nuolat apiplėšinėja, todėl jose gali budėti koks faras, po tarnybos su dvylikto kalibro revolveriu besislepiantis už permatomo veidrodžio. Visuomet daryk tai, ko niekas nelabai tikėjosi – tai išmuša iš vėžių, užmigdo budrumą.

Niekada nepasitikėk kitais.

Visa tai man aišku savaime, pamanė.

Maiklas O'Konelis atpėdino gatve iki savo daugiabučio, užlipo laiptais. Kaip visada koridoriuje prieš jo duris baisiausiai kniaukė ir miaukė senės kaimynės katės. Kaip visada tiems padarams ji buvo pastačiusi dubenėlių su ėdalu ir vandeniu. O'Konelis į jas pažiūrėjo, ir kelios spruko jam iš kelio. Šitos buvo protingos: jos nujautė, kad kilo grėsmė, nors gerai nesuprato kokia. Kitos šmižinėjo toliau. Jis pasilenkė ir laikė ištie-

* *Home Box Office* – kino kompanijos *Time Warner* antrinė televizijos bendrovė. Garsiausi jos serialai – „Sopranai", „Seksas ir miestas", „Šešios pėdos po žeme".

sęs ranką, kol viena iš mažiausiai įtarių kačių priėjo taip arti, kad jis galėjo pakasyti jai viršugalvį. Greitu, įgudusiu judesiu O'Konelis čiupo katę už sprando ir nusinešė į butą.

Kurį laiką katė priešinosi, bandydama pasisukti ir įdrėksti, bet O'Konelis laikė ją tvirtai suėmęs. Jis nuėjo į virtuvę ir išsitraukė didelį polietileninį maišą uždaromu viršumi. Šita katė atsidurs šaldiklyje šalia keturių kitų. Kai pagaus šeštą, visas išmes į kokį šiukšlių konteinerį toli nuo namų, tada viską pradės iš naujo. Jis abejojo, ar senė sugeba tiksliai suskaičiuoti savo globotines. Kita vertus, jis porą kartų mandagiai jos prašė riboti kačių skaičių. Iš tikrųjų kates žudė tai, kad senė nepaisė jo siūlymų, juolab taip kilniaširdiškai pateiktų. Jis, O'Konelis, tebuvo mirties įrankis.

Skotas klausėsi buvusios žmonos ir kuo toliau, tuo labiau niršo.

Ne todėl, kad nebuvo klausoma jo perspėjimų, nors jis buvo teisus nuo pat pradžių. Jį siutino ramus Selės tonas. Vis dėlto jis nusprendė, kad bartis su ja – beprasmiška.

– Taigi manau, – tarė ji, – Ešlė tikriausiai irgi, kad bus geriausia, jei nuvažiuosi į Bostoną ir galbūt parsiveši ją namo savaitgaliui. Tada ji galės geriau suvokti, kokių nemalonumų jai gresia iš to jaunuolio.

– Gerai, – atsakė Skotas, – nuvažiuosiu rytoj.

– Paprastai iš atstumo geriau matyti, – tarė Selė.

– Tai kodėl nieko nepamatei? – atšovė Skotas.

Selė norėjo atsikirsti taip pat pašaipiai, bet apsigalvojo.

– Skotai, ar gali tik nuvažiuoti ir atsivežti Ešlę? Važiuočiau pati, bet...

– Gerai, nuvažiuosiu. Tau tikriausiai koks teismo posėdis ar dar kas, ko negalima atidėti.

– Tiesą sakant, taip ir yra.

– Pakeliui į namus turėsiu progą ją iškamantinėti. Tada galėsime sukurti kokį nors planą. Bent jau kiek išsamesnį planą,

negu tik parvežti ją savaitgaliui namo. Gal pakaks, jei nuvažiuosiu ir pasikalbėsiu su tuo vyruku.

– Manau, prieš mums kišantis į tą nemalonų reikalą reikia suteikti Ešlei visas galimybes sutvarkyti jį pačiai. Tokių dalykų juk jaunystėje neišvengsi.

– Stačiai negaliu pakęsti tokių itin išmintingų ir logiškų samprotavimų.

Selė nieko neatsakė nenorėdama, kad pokalbis dar labiau pašlytų. Kita vertus, ji gavo pripažinti, kad Skotas turi pagrindą pykti. Taip jau veikė jos protas: į kiekvieną ištartą žodį ji žiūrėjo kaip į šviesą, perleistą per prizmę – kiekvienas spindulys buvo svarbus. Dėl šios būdo savybės ji buvo puiki advokatė, bet kartais tai keldavo sunkumų su ja bendraujant.

– Gal man reikėtų važiuoti šįvakar, – tarė Skotas.

– Ne, – iškart paprieštaravo Selė. – Tada atrodys, kad mes puolėme į paniką. Veikime ramiai.

Abu kurį laiką tylėjo.

– Klausyk, – staiga tarė Skotas, – ar tu turi tokių dalykų patirties?

Jis turėjo galvoje teisminę patirtį, bet Selė kitaip jį suprato.

– Ne, – atsakė nė kiek negalvodama. – Vienintelis vyras sakė, kad mylės mane amžinai. Tu.

•

Kelias pastarąsias dienas vietos laikraštis spausdino istoriją, sulaukusią daug dėmesio slėnyje, kuriame gyvenau. Jau dešimta šeima apsiėmė globoti trylikametį berniuką, ir šis mirė įtartinomis aplinkybėmis. Tyrimo ėmėsi policija ir apygardos prokuratūra, savo trigrašį prikišo ir visos žiniasklaidos priemonės daugelio kilometrų spinduliu. Bet bylos faktai buvo neaiškūs – tokie tamsūs ir prieštaringi, kad tiesa, ko gero, niekados nepaaiškės. Berniukas mirė nuo vienintelės, iš arti paleistos kulkos žaizdos. Globėjai teigė, kad berniukas radęs įtėvio

pistoletą su juo žaidė, ir ginklas netyčia iššovė. O gal ir nežaidė – gal tiesiog nusižudė. Kita vertus, per skrodimą pastebėtos visai neseniai atsiradusios mėlynės ant vaiko rankų ir liemens galėjo reikšti, kad jį mušė ar laikė prispaustą, kol vyko kur kas baisesni dalykai. O gal vaikas susipešė su kuriuo nors suaugusiuoju dėl ginklo, ir šis atsitiktinai iššovė. O gal būta dar tamsesnio dalyko – pavyzdžiui, žmogžudystės. Žmogžudystės iš pykčio. Žmogžudystės iš nevilties. Žmogžudystės iš geismo. O gal žmogžudystės, įvykdytos vien todėl, kad gyvenimas kartais šlykščiai pasielgia su tais, kurie turi mažiausiai galimybių apgaule išsisukti iš bėdos.

Man dingtelėjo, kad tiesą dažnai būna neįmanoma išsiaiškinti.

Visą savaitę į mane kasdien žvelgė nespalvota mirusio berniuko nuotrauka. Jis šypsojosi gražia kreivoka, beveik drovia šypsena, o akys viltingai švytėjo. Gal todėl ši istorija taip intrigavo, kėlė tokį susidomėjimą, kol užsimiršo nenutrūkstamame įvykių sraute: toje mirtyje buvo kažko nesąžininga. Kažkas buvo apgautas.

Vaikas niekam nerūpėjo. Bent jau nerūpėjo tiek, kiek turėjo rūpėti.

Tikriausiai aš nesiskyriau nuo visų kitų, perskaičiusių šią istoriją, išgirdusių ją per vakaro žinias ar aptarinėjusių su bendradarbiais per pietų pertrauką. Ji sujaudino kiekvieną, kuris kada nors žiūrėjo į miegantį vaiką ir įsivaizdavo, kokia trapi yra kiekviena gyvybė ir kaip silpnai mes kartais įsikimbame į tai, ką vaizduojamės esant laime. Spėjau, kad pamažu tie dalykai savaip ėmė aiškėti Skotui, Selei ir Houp.

12

Pirmas nenuspėjamas planas

Kitą rytą Skotas važiavo į rytus, taip anksti, kad tekanti saulė, atsispindėjusi nuo tvenkinio prie Gardnerio miesto, akies mirksniu užliejo visą priekinį stiklą akinama šviesa. Paprastai važiuodamas poršė 2-uoju Masačusetso keliu, kurio ilgi, plyni ruožai driekėsi vienomis iš nevaizdingiausių Naujosios Anglijos vietovių, jis skriste skrisdavo. Kartą baudą už greičio viršijimą jam išrašė susiraukęs kelių policininkas, nustatęs, kad jis važiavo daugiau nei šimto šešiasdešimties kilometrų per valandą greičiu. Policininkas pradėjo skaityti jam virtinę paskaitų, kurių turinį lengvai galėjai nuspėti iš anksto, bet Skotas nė nemanė jo klausytis. Kai važiuodavo vienas ir greitai – o tai jis darydavo kiek galėdamas dažniau – kartais jam ateidavo mintis, kad tik tuomet jis elgiasi ne taip, kaip dera jo amžiaus žmogui. Visais kitais gyvenimo atvejais jis elgdavosi atsakingai, kaip suaugęs vyras. Jis juto, kad šis nutrūktgalviškumas byloja apie kažkokią didesnę jo ydą, bet nekreipė į tai dėmesio.

Automobilis ėmė dūgzti tuo poršė būdingu tonu, tarsi primindamas: „Aš galiu važiuoti greičiau, jei man leisi“, ir Skotas sukiodamas vairą bei spausdamas akceleratorių permąstė trumpą pokalbį su Ešle išvakarėse.

Jie nesikalbėjo, dėl kokios priežasties jis važiuoja jos parsivežti. Skotas norėjo užduoti jai porą klausimų, bet nusprendė, kad ji jau kalbėjosi ir su Houp, ir su motina, tad veikiausiai tik pakartos tai, ką jos jau klausė. Taigi jis tepasakė atvažiuosiąs anksti, o Ešlė paprašė nestatyti automobilio į aikštelę – tik pypteléti, ir ji išbėgsianti. Jis tikėjosi, kad įsėdusi į automobilį dukra atsivers bent jau tiek, kad jis galėtų įvertinti padėtį.

Kol kas aiškiai mąstyti jam nesisekė. Tai, kad jo būgštavimai perskaičius laišką pasirodė pagrįsti, jam nekėlė jokio pasitenkinimo.

Dabar, važiuodamas į Bostoną pasiimti dukros, jis nežinojo, ar jam reikia labai nerimauti. Jis nekantravo pamatyti ją, nes abejojo, ar turės dar daug progų pasireikšti kaip tėvas, ir todėl jautėsi vos ne kaip koks iškrypėlis. Dukra buvo beveik suaugusi, tad jo ar motinos jai reikėjo kur kas mažiau nei vaikystėje.

Skotas užsidėjo akinius nuo saulės. *Ko dabar reikia Ešlei iš jo?* – pamanė. Šiek tiek pinigų. Gal kada nors ateityje vestuvių pokylio. Patarimo? Vargu bau.

Jis nuspaudė akceleratorių, ir automobilis šovė į priekį.

Malonu, kai dukrai tavęs reikia, bet jis abejojo, ar dar kada bus reikalingas. Bent jau tiek, kiek tėvo reikia vaikystėje, kai menkiausią problemą galima išpūsti. Ešlė turėjo visa, ko reikia, kad išsipainiotų iš tos dabartinės bėdos. Iš tikrųjų jis net spėjo, kad ji pareikalaus tokios teisės. Jis manė, kad jo vaidmuo bus, taip sakant, palaikyti ją iš žiūrovų tribūnos – ko gero, jis apsiribos tuo, kad galės nedrąsiai pateikti vieną kitą siūlymą.

Kai pirmą kartą perskaitė tą laišką, apėmė jos vaikystę primineęs noras ją apsaugoti. Dabar, važiuodamas jos parsivežti, daugiau ar mažiau įsitikinęs, kad jo nerimauta ne be pagrindo, jis paniuro, nes suvokė, kad jam veikiausiai teks menkas vaidmuo ir kad geriausia savo jausmų nerodyti. Pro šalį lekiant rudens spalvomis tebepasipuošusių medžių guotams, jis vis dėlto

džiūgavo, kad dukra įsileidžia jį į savo gyvenimą ne kaip kokį antraeilį žmogų. Lėkdamas greitkeliu Skotas šypsojosi tarsi sakydamas: „Manęs nepavysite!“

Ešlė išgirdo klaksoną du kartus pyptelint, metė žvilgsnį pro langą ir juodame poršė pamatė gerai pažįstamą tėvo profilį. Jis pamojo ranka – pasisveikindamas ir kartu ragindamas paskubėti, nes trukdė eismui gatvėje, o ne vienas Bostono vairuotojas tokiais atvejais pasako, ką galvoja. Mat Bostono vairuotojai be galo mėgsta maigyti klaksonus ir šūkauti. Majamyje ir Hjustone per tokius apsižodžiavimus kartais ištraukiami pistoletai, bet Bostone sakyti savo nuomonę dažniausiai nėra pavojinga.

Ešlė čiupo nedidelį kelioninį krepšį ir užrakino buto duris. Atsakiklio kištuką ji jau anksčiau ištraukė iš lizdo, o mobilųjį telefoną ir kompiuterį išjungė.

Jokių telefono ar elektroninių žinučių. Jokio ryšio, pamanė ji lėkdama laiptais žemyn, paskui pro lauko duris.

– Sveika, gražuole, – jai priėjus prie automobilio tarė Skotas.

– Sveikas, tėti, – nusišypsojo Ešlė. – Leisi man vairuoti?

– Eee, – sudvejojo Skotas. – Gal kitą kartą.

Taip jie juokaudavo. Skotas niekados niekam neleisdavo vairuoti poršė. Sakydavo, neva dėl draudimo reikalavimų, bet Ešlė žinojo, kad dėl kitko.

– Tik tiek tau reikės? – paklausė Skotas apžiūrėjęs nedidelį krepšį.

– Čia viskas. Šiaip ar taip, tavo ar mamos namuose turiu užtektinai daiktų.

Apkabindamas dukrą Skotas purtė galvą ir šypsojosi.

– Gerai prisimenu laikus, – apsimestinai pompastišku tonu tarė jis, – kai tampydavau lagaminus, kuprines ir didžiulius kariškus krepšius, prigrūstus visiškai nereikalingų apdarų, vien tam, kad galėtum persirengti ne mažiau kaip pustuzinį kartų per dieną.

Ešlė nusišypsojo ir pasuko prie keleivio durelių.

– Dinkim iš čia, kol neatvažiavo koks prekes išvežiojantis sunkvežimis – dar nuspręs sutraiškyti tavo amžiaus vidurio krizės žaisliuką, – juokdamasi tarė ji.

Ji atlošė galvą į odinę atramą ir pirmą kartą po daugelio valandų pasijutusi saugi iškart užsimerkė. Iš lėto iškvėpė orą ir pajuto, kad ima atsipalaiduoti.

– Ačiū, kad atvažiavai, tėti.

Tais keliais žodžiais buvo daug pasakyta.

Kol tėvas vairavo nedidelį automobilį iš jos gatvės, juodu šnekučiavosi, tad Ešlė nebuvo sukaupusi dėmesio. Skotas, aišku, nebūtų pažinęs žmogystos, pasislėpusios medžio šešėlyje, kai jie važiavo pro šalį, bet Ešlė būtų pažinusi, jei būtų sėdėjusi atmerktomis akimis ir būtų buvusi budresnė.

Maiklas O'Konelis žvelgė jiems įkandin įsidėmėdamas vairuotoją, automobilį ir jo numerius.

•

– Ar kada nors klausotės meilės dainų? – paklausė ji manęs. Klausimas man pasirodė labai netikėtas, tad prieš atsakydamas padvejojau.

– Meilės dainų?

– Taigi. Meilės dainų. „Je, je, je, mažyte, kaip tave myliu, negaliu apsakyti“ arba „Ji – nuostabiausia mergina, jos vardas – Regina“... Galėčiau suminėti begalę.

– Ne per daugiausiai, – atsakiau. – Norėjau pasakyti, visi jų kažkiek klausosi. Argi devyniasdešimt devyni procentai popso, roko, kantri, net pankroko ir kitokių stilių dainų nėra apie meilę? Apie prarastą meilę. Meilę be atsako. Gerą meilę. Blogą meilę. Nelabai suprantu, ką tai turi bendra su tuo, apie ką mes kalbamės.

Šiek tiek suirzau. Mat man rūpėjo, kokio kito žingsnio buvo imtasi dėl Ešlės. Be to, norėjau geriau suprasti Maiklą O'Konelį.

– Didžiuma meilės dainų – visai ne apie meilę. Jos apie daugybę dalykų, bet daugiausia apie neviltį. Galbūt geismą. Aistrą. Poreikį. Nusivylimą. Jos retai būna apie tai, kas iš tikrųjų yra meilė, o ji – kai atmeti į šalį visus tuos kitus elementus – yra... na, abipusė priklausomybė. Bėda ta, kad labai dažnai būna pernelyg sunku tai suprasti, nes imame teikti per daug reikšmės vienai iš tų kitų meilės sudedamųjų dalių, palaikę jas esminiu šio jausmo elementu.

– Gerai, – neskubėdamas atsakiau. – O Maiklas O'Konelis?

– Meilė jam buvo pyktis. Įsiūtis.

Laukiau, ką ji pasakys toliau.

– Ir jam jinai buvo tokia pat būtina kaip oras.

13

Kukliausias tikslas

Kimus sportinio automobilio ūžimas beveik akimirksniu užliūliavo Ešlę, ir ji nekrustelėjo beveik valandą. Tada staiga atsimerkė, aiktelėjo ir atsisėdo nesusigaudydama kur esanti. Skotas pamatė, kaip ji paklaikusiu žvilgsniu apsidairo, pamosikuoja rankomis ir vėl susmunka ant patogios sėdynės. Ešlė pasitrynė veidą rankomis, kad atsikratytų miegų.

– Varge! – tarė. – Buvau užmigusi?

Skotas neatsakė į šį klausimą.

– Išvargusi?

– Tikriausiai. Veikiau pirmą kartą atsipalaidavau po daugelio valandų. Ką tik. Keistas pojūtis. Nėra nemalonus, bet ir maloniu nepavadinsi. Tiesiog keistai keistas.

– Gal pasikalbėsime apie tai dabar?

Atrodė, kad Ešlė dvejoja, tarsi Bostonui dingstant iš užpakalinio vaizdo veidrodėlio sulig kiekvienu poršė įveiktu kilometru jos bėda vis mažėtų ir toltų. Skotas uždavė trečią klausimą.

– Gal tau vertėtų papasakoti man tai, ką sakei motinai ir jos gyvenimo partnerei, – tarė jis tyliai ir pats susigriebė, kad Selės ir Houp santykius apibūdino pernelyg formaliai. – Tada bent jau visi žinosime naujausią informaciją. Būtų ne pro šalį mums

visiems pasitarti – gal sugalvotume kokį protingą planą, kurio galėtum laikytis.

Jis abejojo, ar Ešlė grįžta namo kurti kokio plano, bet ji tikriausiai tikėjosi iš jo kažkokių panašių žodžių, ir vien jie turėjo ją raminti.

Ešlė patylėjo, pasipurtė ir tarė:

– Nuvytusios gėlės. Jis prilipdė nuvytusių gėlių man prie durų. O paskui sekė, užuot susitikęs su manim restorane, kaip buvome susitarę. Pasijutau, lyg būčiau žvėris, o jis – mane persekiojantis medžiotojas.

Ji ilgai žiūrėjo pro šoninį langelį, tarsi rikiuodama mintis, kad atsirastų bent šiokios tokios logikos, paskui giliai atsiduso ir tarė:

– Pradėsiu nuo pradžių, kad viską suprastum.

Skotas sumažino greitį iki didžiausio leistino ir persirikiavo į dešinę juostą – poršė beveik niekada ja nevažiuodavo – ir klausėsi netardamas nė žodžio.

Kol jie privažiavo koledžo miestelį, kur gyveno Skotas, Ešlė daugmaž papasakojo jam apie savo pažintį su Maiklu O'Koneliu. Ji stengėsi kuo mažiau kalbėti apie tai, kaip jie susitiko, nes jai nelabai smagu buvo šnekėtis su tėvu apie alkoholį ir seksą, todėl vartojo iš pažiūros nekaltus eufemizmus „susipažinom" ir „apsinešėm" vietoj kur kas pavojingiau atvirų žodžių.

Skotas puikiai suprato, apie ką ji kalba, todėl susilaikė ir per daug agresyviai nekamantinėjo. Jis spėjo, kad kai kurių smulkmenų jam geriau nežinoti.

Jie išsuko iš greitkelio į kaimo kelius, ir Skotui retkarčiais teko perjungti pavaras. Ešlė vėl nutilo ir spoksojo pro langą. Išaušo giedra diena, dangus buvo žydras.

– Malonu vėl pamatyti gimtinę, – tarė ji. – Kai esi užsiėmęs daugybe reikalų, užmiršti, kaip gerai pažįsti viską aplink. Bet

štai – ta pati miesto aikštė. Ta pati rotušė. Restoranai, kavinės. Vaikai, ant vejos mėtantys vienas kitam plastiko lėkštę. Imi manyti, kad niekur niekas negali būti blogai. – Ji atsiduso. – Dabar viską žinai, tėti. Ką manai?

Skotas bandė išspausti šypseną, kuri paslėptų jį apėmusią maišatį.

– Manau, turime rasti būdą, kaip atstumti poną O'Konelį neprisidarius per daug nemalonumų, – atsakė jis, nors pats buvo nelabai įsitikinęs tuo, ką sako. Vis dėlto jis pasistengė, kad jo balse būtų kuo daugiau pasitikėjimo savimi. – Galbūt tereikia su juo pasikalbėti. O gal reikia atstumo, bet tuomet tavo magistrantūra kiek atsidės. Bet toks jau gyvenimas – nelabai tvarkingas. Šiaip ar taip, manau, galim viską sutvarkyti. Neatrodo, kad su juo turėsime tiek keblumų, kaip baiminausi iš pradžių.

Ešlė, rodės, lengviau atsiduso.

– Manai?

– Taip. Neabejoju, tavo mama irgi labai panašios nuomonės. Per savo praktiką ji matė kietų vyrukų – na, žinai, skyrybų bylose – ir yra susidūrusi su nusikaltimais, įvykdytais asocialių asmenų. Be to, ji matė daugybę porų, kuriose smurtaujama – nors šiuo atveju, sakyčiau, toks apibūdinimas ne visai tinka – taigi jai užtenka kompetencijos tvarkyti tokius reikalus.

Ešlė linktelėjo.

– Jis juk tavęs nemušė, tiesa? – paklausė Skotas, nors dukra jau buvo atsakiusi į šį klausimą.

– Sakiau, kad ne. Jis tik sako, kad mes sukurti vienas kitam.

– Gal ir nežinau, kas sukūrė jį, bet žinau, kas sukūrė tave, ir abejoju, kad tu buvai sukurta jam.

Ešlės veide šmėstelėjo šypsena.

– Ir patikėk manim, – toliau kalbėjo Skotas bandydamas juokauti, kad dar labiau pakeltų ūpą, – ta problema neatrodo tokia didelė, kad jos negalėtų išspręsti kiekvienas gerbiamas istorikas.

Paieškosime medžiagos – gal dokumentų originalų ar liudytojų parodymų. Susisieksime su pirminiais šaltiniais. Surinksime faktinės medžiagos vietoje, ir viskas eis kaip iš pypkės.

Ešlė sukikeno.

– Tėti, mes kalbame ne apie disertaciją.

– Tikrai?

Ešlė vėl kiktelėjo. Skotas pasisuko ant sėdynės – tik tiek, kad pamatytų visą šypseną, priminusią jam tūkstančius akimirkų. Ji buvo jam brangesnė už viską, patirtą jo gyvenime.

Šeštadienį Houp mokykloje turėjo vykti rungtynės, ir ji negalėjo apsispręsti – eiti į stadioną ar laukti, kol Skotas atvažiuos su Ešle. Iš patirties žinojo, kad ryto saulė pradžiovins veją, bet ne iki galo, tad nujautė, jog po pietų rungtynės vyks klampioje, purvinoje aikštėje. Vos prieš kokius dvidešimt metų mintis, jog mergaitės žais purve, kėlė tokį pasibaisėjimą, kad rungtynės būtų buvusios atšauktos. Dabar Houp neabejojo, kad jos žaidėjos nekantriai laukia bjaurių sąlygų. Dabar, jei būdavai išsipurvinusi ir suprakaitavusi, atrodei pranašesnė už kitas. Purvu vertinama pažanga.

Ji sukiojosi po virtuvę čia dirsčiodama į laikrodį ant sienos, čia žvilgčiodama pro langą ir ištempusi ausis klausėsi, ar neišgirs su jokiu kitu nesupainiojamo Skoto automobilio garso, kai jis įjungęs žemesnę pavarą pasuka iš už kampo ir privažiuoja prie namo. Bevardis laukė prie durų. Jis buvo per senas, kad nekantrautų, bet likti vienas namie irgi nenorėjo. Jis suprasdavo žodžius „Nori į futbolo rungtynes?“, todėl Houp juos ištarus bemat pakirsdavo iš artimos komai būsenos ir imdavo šėlti iš džiaugsmo.

Langas buvo šiek tiek praviras, ir iš kaimynų namų ji girdėjo įprastus šeštadienio rytui ir mirtinai įgrisusius garsus: sučiaudo ir riaumodama užsiveda vejapjovė; kaukia lapų pūtiklis;

linksmai šūkauja gretimame kieme žaidžiantys vaikai. Buvo sunku įsivaizduoti, kad kur nors egzistuoja kažkas bent šiek tiek panašaus į grėsmę jų tvarkingiems gyvenimams. Houp nenumanė, kad vos prieš kelias akimirkas ta pati mintis šovė į galvą Ešlei.

Pasisukusi pamatė tarpduryje stovinčią Selę.

– Nepavėluosi? – paklausė ji. – Kelintą rungtynės?

– Dar turiu laiko.

– Šiandienos rungtynės svarbios?

– Jos visos svarbios, tik kai kurios kiek svarbesnės už kitas. Mes laimėsim. – Kiek padvejojusi Houp pridūrė: – Jie turi pasirodyti bet kurią akimirką. Skotas juk sakė, kad išvažiuos anksti, ar ne?

Selė irgi padvejojo prieš atsakydama.

– Man rodos, turim pakviesti Skotą užeiti, nes jis norės dalyvauti priimant sprendimus.

– Gerai sumanei, – tarė Houp, nors nebuvo tuo įsitikinusi.

Visa, kas buvo susiję su Skotu, stūmė ją į tai, ką kadaise būtų pavadinusi nesmagia padėtimi, bet šie dalykai buvo kur kas rimtesni ir sudėtingesni. Ji manė, kad Skotas jos nekenčia, nors jis niekada to atvirai nesakė.

Mažų mažiausiai jis negalėdavo į ją žiūrėti. O gal nekentė jos už tai, ką ji reiškė. Arba nekentė už tai, ką padarė, kad paviliotų Selę, ar už tai, kas nutiko tarp jo ir Selės. Šiaip ar taip, Skotas buvo pritvinkęs pykčio jai, ir Houp manė, kad ji bejėgė šį jausmą kada nors pakeisti.

– Kažin ar bus gerai, – tarė Selė, – jeigu jam atvažiavus pakviesiu jį į vidų, o tu būsi čia.

Houp iškart užpyko ant Selės ir tuo pat metu ja nusivylė. Jai tai pasirodė baisiai nesąžininga – juk praėjo užtektinai metų, ir mandagus elgesys jiems tapo norma, nors nerodomi jausmai visados buvo be galo stiprūs. Houp siutino mintis, kad Selė paiso

Skoto jausmų, bet tuo pat metu trypia jos. Houp daug metų augino Ešlę, tad nors jųdviejų nesiejo kraujo ryšys, ji manė turinti tokią pat teisę rūpintis jos laime kaip ir kiti.

Prieš atsakydama prikando lūpą mintyse įspėdama save: *Nesikarščiuok!*

– Manau, tai ne visai sąžininga, bet jeigu, tavo nuomone, tai svarbu, paklausysiu, nes tu apie tuos dalykus išmanai geriau.

Selė nebuvo įsitikinusi – ar paskutiniai Houp žodžiai buvo nuoširdūs ar pašaipūs.

Ji žengtelėjo atatupsta pati šiek tiek nustebusi, kad paprašė Houp nesirodyti, kai atvažiuos Skotas. *Ką aš darau?!*

– Ne... – buvo bepradedanti atsakymą ji, bet ją pertraukė į nedidelę įkalnę prieš jų namus važiuojančio Skoto automobilio garsas. – O štai ir jie.

– Ką gi, – sausai tarė Houp, – matyt, man teks čia likti.

Pažinęs automobilio garsą Bevardis pašoko. Visi priėjo prie lauko durų, ir Bevardis prasibruko joms pro kojas kaip tik tuo metu, kai poršė privažiavo prie namo. Ešlė išlipo iš automobilio beveik taip pat greitai, kaip šuo išbėgo pro duris. Ji iškart pasilenkė, prikišo veidą jam prie snukio ir leido parodyti seilėtą šuns švelnumą. Skotas irgi išlipo iš automobilio nelabai žinodamas, kaip bus sutiktas. Jis nedrąsiai pamojo Selei ir linktelėjo į Houp pusę.

– Gyva ir sveika, – tarė jis.

Selė veja priėjo prie automobilio, stabtelėjo apkabinti Ešlės, paskui kreipėsi į Skotą:

– Tau neatrodo, kad tau reiktų užeiti – sugalvotume kokį planą?

Ešlė pakėlė galvą į tėvo ir motinos pusę akimirką laukdama. Per tą akimirką ji suvokė, kaip retai juodu būdavo per žingsnio atstumą vienas nuo kito. Kaskart, kai jie susitikdavo, laikydavosi atokiau.

– Tegu sprendžia Ešlė, – atsakė Skotas. – Gal ji nenorės stačia galva pulti į šį reikalą. Gal jai reikia užkąsti ir šiek tiek laiko atsipūsti.

Jie abu pažiūrėjo į Ešlę, ir ši linktelėjo, nors juto daranti kažką bailaus.

– Gerai, – tarė Selė įpratusios vadovauti teisininkės balsu. – Vadinasi, šiandien po pietų. Tarkime, ketvirtą ar pusę penkių?

Skotas linktelėjo ir mostelėjo į namo pusę.

– Čia?

– Kodėl gi ne? – atsakė Selė.

Skotas būtų galėjęs išvardyti gerą dešimtį priežasčių, bet prikando liežuvį.

– Vadinasi, pusę penkių. Galėtume išgerti arbatos – būtų labai civilizuota.

Selė nesureagavo į jo pašaipą ir atsisuko į Ešlę.

– Tai viskas, ką atsivežei? – rodydama į nedidelį jos krepšį paklausė.

– Viskas.

Houp stovėjo nuošaliau. Žiūrint ir klausantis jai dingtelėjo, kad iš tikrųjų Ešlė atsivežė kur kas daugiau, bet tai nebuvo taip akivaizdu.

Ešlė atsargiai šokinėjo palei įmirkusią aikštę. Galop įsitaisė ten, iš kur matė Houp, vadovaujančią savo komandai. Prie suolo pririštas Bevardis ėmė plakti uodega į žemę, kai ją pamatė. Žiūrėdama į jį Ešlė prisiminė liūtus. Afrikoje jie dažnai miega net dvidešimt valandų per parą. Bevardis, matyt, buvo bepasiekiąs jų lygį, nors būdu buvo nelabai panašus į liūtą. Kartais Ešlei kildavo mintis, ar jie visi būtų išgyvenę, jei ne jis. Ją visuomet liūdino, kad motina neįvertina Bevardžio svarbos. Čia juk šuo gelbėtojas, pamanė ji. Šuo neregio vedlys. Sargybinis šuo. Bevardis atliko visus šiuos vaidmenis – perkeltine prasme, o dabar

buvo senas, galima sakyti, išėjęs į užtarnautą poilsį, bet vis dar nelyginant brolis.

Ešlė aprėpė akimis kalvas tolumoje. Vietiniai Holjoko kalvas vadino kalnų grandine, bet ji suprato, kad šis pavadinimas gerokai per skambus. Uoliniai – išties kalnai, pamanė ji. Aplinkinėms kalvoms buvo suteikta nepagrįstos didybės, nors gražią rudens pavakarę jos atpirkdavo savo menką aukštį sodriais raudonais, rudais ir rausvais tonais.

Ešlė vėl nukreipė žvilgsnį į rungtynes. Iškart prisiminė, kaip prieš kokius penkerius metus kairiuoju kraštu lakstė pirmyn atgal vilkėdama mėlyną ir baltą uniformą. Ji visada gerai žaidė, nors Houp neprilygo. Ši visuomet žaisdavo laisvai, net nutrūktgalviškai, o Ešlei kažkas vis neleisdavo žaisti visa jėga.

Ji pajuto keistą jaudulį, kai futbolininkė, žaidžianti toje pačioje pozicijoje kaip anksčiau ji, įmušė pergalingą įvartį. Ešlė palaukė, kol baigsis džiaugsmingi šūksmai ir sveikinimai, paskui pamatė, kaip Houp atriša Bevardį ir paridena kamuolį į aikštės vidurį. Tik vieną kamuolį, toptelėjo Ešlei, be to, meta kur kas arčiau negu anksčiau, abejodama, ar jis sugebės parridenti. Ešlė žiūrėjo, kaip šuo pribėga prie kamuolio ir kupinas šuniško džiaugsmo nosimi bei priekinėmis letenomis smagiai parvaro jį atgal Houp. Pakėlusi kamuolį ir įkišusi į tinklinį maišą, Houp pamatė šalia stovinčią Ešlę.

– Sveika, Rykle. Vis dėlto atėjai. Koks įspūdis?

Ešlė nusišypsojo išgirdusi Houp kreipiantis į ją pravarde, kurią pati prilipdė Ešlei pirmus metus žaidžiant komandoje. Houp ją sugalvojo todėl, kad Ešlė žaisdavo per daug atsargiai, per daug baimindamasi vyresnių žaidėjų. Taigi kartą Houp pasivėdėjo Ešlę į šalį ir pasakė, girdi, žaisdama nustok buvusi ta Ešlė, kuri bijo užgauti žmonėms jausmus, ir pavirsk Rykle. Visuomet žaisk kietai, niekam neužleisk nė mažiausio aikštės lopinėlio ir pati nesitikėk, kad tau kas užleis; po rungtynių turi jausti, kad

visas jėgas, kurias turėjai, palikai aikštelėje. Jos abi laikė tą antrą Ešlės tapatybę paslaptyje, nepasakojo apie ją nei Selei, nei Skotui ir net kitoms komandos narėms. Iš pradžių ši pravardė Ešlei pasirodė kvaila, bet paskui ėmė ją vertinti.

– Jos atrodo geros. Stiprios.

Houp žvelgė jai kažkur per petį.

– Selė su tavim neatėjo?

Ešlė papurtė galvą.

– Mes per jaunos. Trūksta patirties, – atsakė Houp, bet jai nepavyko balse nuslėpti nusivylimo. – Bet jeigu nesileisime įbauginamos, viskas klostysis gerai.

Ešlė pritariamai linktelėjo. Jai dingtelėjo mintis, ar tą patį galima pasakyti apie jos padėtį.

Nelabai smagiai jausdamasis Skotas sėdėjo ant svetainės sofos – per patį vidurį, vienas. Trys moterys sėdėjo ant kėdžių priešais. Jam tai atrodė keistai oficialu ir jis įsivaizdavo, tarsi sėdėtų prisiekusiųjų pasitarimo kambaryje.

– Ką gi, – tarė jis sausai, – manau, pradėti reikia nuo to, ką iš tikrųjų žinome apie tą vyruką, kuris, matyt, neduoda ramybės Ešlei. Turiu galvoje, koks jis žmogus? Iš kur kilęs? Žodžiu, nuo pagrindinių dalykų.

Jis pažiūrėjo į Ešlę – ji atrodė, lyg sėdėtų ant aštrios uolos atbrailos.

– Aš jau sakiau jums, ką žinau, – atsakė ji. – O žinau ne kažin ką.

Ji šaltai laukė, kol kuris nors iš trijų prikiš: „To, ką žinojai, užteko, kad įsileistum jį į butą ir permiegotum“ ar ką nors panašaus, bet niekas to nepasakė.

– Kur aš suku? – paskubomis nutraukė trumpą tylą Skotas. – Mes nežinome, ar užteks tik pasikalbėti su tuo O’Koneliu. Gal užteks, o gal ir ne. Bet jeigu parodysime ryžtą...

– Tai jau bandžiau, – atsakė Ešlė.

– Taip, žinau. Darei tai, ką reikėjo, dievaži. Bet dabar siūlau elgtis kiek įtaigiau, – tarė Skotas. – Ar jums neatrodo, kad pirmas žingsnis būtų nemanyti, jog problema didesnė, negu yra iš tikrųjų? Gal tereikia parodyti jėgą? Kad tėvas irgi nepėsčias?

Selė linktelėjo.

– Gal galėtume veikti dviem kryptimis. Skotai, tu nueini pas tą vyruką ir sakai: „Palik ją ramybėje." Tuo pat metu, kad labai neužrūstintume, pasiūlome jam pinigų. Nemenką sumą – penkis gabalus ar panašiai. Žmogui, dirbančiam degalinėje ir bandančiam gauti kompiuterių specialisto diplomą, tai turėtų būti dideli pinigai.

– Duoti kyšį, kad atstotų nuo Ešlės? – paklausė Skotas. – Ar tokie dalykai pasiteisina?

– Iš patirties žinau, kad sprendžiant sutuoktinių vaidus, skyrybų bylas ar kam bus patikėta globoti vaikus, pasiūlyti pinigai dažnai viską išsprendžia.

– Patikėsiu tavo žodžiu, – tarė Skotas ja abejodamas.

Jis abejojo ir tuo, kad pokalbis su O'Koneliu ką nors pakeis. Bet jis žinojo, kad reikia pradėti nuo paprasčiausio veiksmo.

– Bet tarkime, kad...

Selė pakėlė ranką nutraukdama jo klausimą.

– Neužbėkim sau patiems už akių. Tas vyrukas elgėsi kaip niekšas. Bet, mano akimis žiūrint, kol kas jis nepažeidė nė vieno įstatymo. Paskui galėsime galvoti, ar samdyti privačius seklius, pasitelkti į pagalbą policiją, prašyti laikino apribojimo teismo nutarties...

– Tie dalykai tikrai pasiteisina, – nusišaipė Skotas.

Selė nuleido jo žodžius negirdomis.

– ...ar išnagrinėti kitas teisines priemones. Ešlė net galėtų išsikelti iš Bostono. Be abejo, tai nelabai pageidautina, bet pasinaudoti šia galimybe visuomet galėsim.

– Gerai, – tarė Skotas nudžiugęs, kad Selė galvoja panašiai kaip jis, – ką darom?

– Ešlė skambina tam vyrukui. Susitaria dėl dar vieno susitikimo. Pasiimk pinigų ir tėvą. Daryk tai viešai. Pasikalbėk trumpai, vien apie reikalą. Tikėkimės, tuo viskas ir baigsis.

Skotas norėjo papurtyti galvą, bet apsigalvojo. Siūlymas atrodė gana logiškas. Bent jau toks logiškas, kad juo vadovautųsi. Jis nusprendė vykdysiąs Selės planą, tik mažumėlę pakeisiąs savaip, pridėsiąs dar kokią gudrybę.

Per visą pokalbį Houp neištarė nė žodžio. Selė atsigręžė į ją.

– Ką tu manai?

– Manau, planas tinkamas, – tarė Houp, nors nė kiek tuo netikėjo.

Skotas iškart supyko, kad Houp apskritai buvo leista kalbėti. Jis norėjo pasakyti, kad šiame kambaryje ji – ne autoritetas ir net neturėtų čia būti, bet susilaikė. Elkis išmintingai, tarė jis sau, net jeigu tie dalykai tave erzina.

– Ką gi, tuomet toks planas ir bus. Bent jau iš pradžių ar kol pamatysime, kad jis nepasiteisina.

Selė linktelėjo.

– Skotai, ar tikrai norėjai arbatos, ar tik kaip visada juokavai?

•

– Man tik sunku patikėti... – pradėjau, paskui susilaikiau ir nusprendžiau išmėginti kitą taktiką. – Noriu pasakyti, jie juk privalėjo turėti kažkokį supratimą...

– Su kuo susidūrė? – paklausė ji ir nelaukdama atsakymo kalbėjo toliau: – Jie nežinojo apie tai, kad buvo užpultas tas buvęs vaikinas. Jie nežinojo apie... eee... avariją, į kurią Ešlės draugė pateko po jųdviejų vakarienės. Jie nieko nežinojo apie Maiklo O'Konelio reputaciją nei apie įspūdį, kurį jis darė bendradarbiams, mokytojams ir visiems kitiems. Turėdami tą labai svarbią informaciją būtų elgęsi kitaip. Jie

težinojo... kaip ten jį vis vadindavo Ešlė? Kad jis menkysta. Koks nekaltas žodis!

– Bet vis tiek – su juo kalbėtis?! Ar siūlyti pinigus?! Kaip jiems apskritai galėjo ateiti į galvą mintis, kad tokia taktika gali duoti vaisių?

– O kodėl gi ne? Argi žmonės taip nedaro?

– Taip, bet...

– Žmonės iš karto bando spėti, kas bus. Jie visuomet tiki sužinosią atsakymus, kai iš tikrųjų to nebus. Kokią kitą išeitį jie tuo metu turėjo?

– Na, jie galėjo elgtis agresyviau.

– Jie nežinojo!

Staiga ji pakėlė balsą, įdėjo į jį daugiau jausmo. Pasilenkė prie manęs, ir pamačiau, kaip jos akys susiaurėja ir ima žaibuoti – neviltingai, piktai.

– Kodėl žmonėms taip sunku suprasti, koks galingas nenoras žiūrėti tiesai į akis glūdi kiekviename iš mūsų?! Mes nenorime tikėti blogiausiu!

Ji nutilo ir giliai įkvėpė. Prasižiojau kalbėti, bet ji iškėlė ranką.

– Neieškokite pateisinimo, – tarė. – Supraskite: jūs irgi būtumėte norėjęs tikėti tuo, kas saugiausia, nors iš tikrųjų čia pat jūsų būtų tykojęs didžiausias siaubas.

Ji dar kartą giliai įkvėpė.

– Tik Houp viską matė. Bent jau šį tą nujautė... tik labai miglotai. Bet dėl vienos ar kitos priežasties – o jos visos buvo velniškai klaidingos ir kvailos – ji negalėjo nieko sakyti. Kol kas.

14

Kvailystė

Skotas nejaukiai muistėsi prie baro nepaleisdamas iš rankų alaus butelio, stengdamasis viena akimi stebėti restorano duris, kita – Ešlę, vieną sėdinčią tylioje kabinoje. Laukdama ji sukiojo sidabrinius įrankius, barbeno pirštais į stalą ir vis pakeldavo akis.

Skotas pamokė ją, ką sakyti paskambinus Maiklui O'Koneliui ir ką daryti jam pasirodžius. Į švarko kišenę buvo įsikišęs voką su penkiais tūkstančiais dolerių šimtinėmis. Vokas vos neplyšo; numesti ant stalo banknotai sudarys įspūdingą pinigų krūvelę. Taigi Skotas tikėjosi, kad vaizdas padarys didesnį įspūdį negu pati suma. Galvodamas apie pinigus juto, kaip nemaloniai suprakaituoja pažastys. Vis dėlto jis spėjo, kad jo padėtis – kur kas geresnė negu dukros. Ji buvo visa įsitempusi. Tačiau Skotas tikėjosi, kad jos vaidybiniai gebėjimai padės jai atlaikyti šį susitikimą. Skotas atsikrenkštė ir nugėrė dar vieną didelį gurkšnį alaus. Įtempė raumenis po sportinio kirpimo švarku ir dešimtą kartą tą dieną priminė sau, kad moterį bauginantis vyras veikiausiai išsigąs atsidūręs akis į akį su vyresniu ir sumanesniu jo sudėjimo ir jėgos tos pačios lyties atstovu. Kai suaugo, Skotas beveik visą gyvenimą turėjo reikalų su studentais, ganėtinai

panašiais į Maiklą O'Konelį, ir ne vienam jų įvarė siaubą. Jis parodė barmenui ženklą atnešti kitą butelį alaus.

O Ešlė tuo metu viduje juto vien ledinį šaltį ir deginančią įtampą.

Kai jai pavyko prisiskambinti O'Koneliui į jo mobilųjį, kalbėjo atsargiai, laikydamasi scenarijaus, kurį su Skotu parengė važiuodami atgal į Bostoną. Nekonfrontuoti, bet ir nesuteikti vilčių. Svarbiausia, vis primindavo sau, prikalbinti jį pasikalbėti akis į akį, kad prireikus galėtų įsikišti tėvas.

– Maiklai, čia Ešlė.

– Kur buvai?

– Turėjau reikalų už miesto.

– Kokių reikalų?

– Apie juos mums ir reikėtų pasikalbėti. Kodėl anądien neatėjai susitikti su manim į muziejų?

– Nepatiko aplinka. Be to, nenorėjau išgirsti, ką ketinai pasakyti. Ešle, aš tikrai manau, kad mums galėtų gerai klotis.

– Jei taip manai, kartu šiandien pavakarieniaukime. Ten pat, kur įvyko pirmas ir paskutinis mūsų pasimatymas, gerai?

– *Vienintelis*, – pakartojo jis. – Bet tik su sąlyga, kad pažadėsi nepasakyti man „viso gero“. Man reikia tavęs, Ešle, o tau reikia manęs. Aš tai žinau.

Jis kalbėjo tarsi nusižeminęs, beveik kaip mažas vaikas. Iš netikėtumo Ešlė kiek sumišo.

– Gerai, – padvejojusi atsakė ji. – Prižadu. Šįvakar aštuntą – tinka?

– Būtų nuostabu. Turim apie daug ką pasikalbėti. Pavyzdžiui, apie ateitį.

– Puiku, – žvaliu balsu pamelavo Ešlė.

Ji padėjo ragelį nė žodžiu neužsiminusi apie tai, kaip ją išgąsdino lietuje nusekęs iki metro stoties. Nė žodžio nepasakė apie nuvytusias gėles. Nė žodžio apie viską, kas kėlė jai šiurpą.

Dabar ji sąmoningai stengėsi nežiūrėti į tėvą prie baro. Žinodama, kad jau beveik aštuonios, stebėjo duris tikėdamasi, kad nepasikartos tai, kas įvyko anąkart. Su tėvu juodu sudarė paprastą planą: ji anksti ateis į restoraną, atsisės kabinoje, kad pasirodęs O'Konelis būtų priverstas sėdėti savo vietoje staiga priėjus Skotui ir negalėtų išeiti nedavęs jiems galimybės su juo pasikalbėti. Veikdami kartu juodu privers O'Konelį sutikti daugiau prie jos nelįsti. Jų pranašumas – tai, kad jie dviese. Be to, jie bus viešoje vietoje. Tėvas tvirtino, kad psichologiškai jam toli šaukia iki jų, todėl juodu bus padėties viešpačiai nuo pradžios iki galo. *Tik būk tvirta. Nepalenkiama. Klok viską atvirai. Žiūrėk, kad jam neliktų jokių abejonių.* Skotas aiškiai išdėstė, kas atsitiks. *Atmink: mes dviese. Mes protingesni. Mes geriau išsilavinę. Mūsų finansinės galimybės didesnės. Štai ir viskas.* Ešlė paėmė stiklinę ir gurkštelėjo vandens – lūpos buvo sausos, perdžiūvusios. Staiga ji pasijuto, lyg būtų nešama vėjo ir bangų ant gelbėjimo plausto.

Statydama ant stalo stiklinę pamatė pro duris įeinantį O'Konelį. Ešlė kiek pakilo iš savo vietos ir jam pamojo. Ji pamatė, kad jis akimis greitai permeta salę, bet nebuvo įsitikinusi, ar pastebėjo prie baro Skotą. Ji vogčiomis dirstelėjo į tėvo pusę ir pamatė, kad jis pastebimai įsitempė.

Ešlė giliai įkvėpė ir sušnabždėjo sau: „Ką gi, Ešle, – kelk uždangą, duok ženklą muzikantams groti. Spektaklis prasideda."

O'Konelis pustekinis perėjo per salę ir nieko nelaukdamas atsisėdo kabinoje priešais ją.

– Sveika, Ešle, – tarė žvaliai. – Kaip malonu tave matyti!

Ji neįstengė susitvardyti.

– Kodėl neatėjai pietų, kaip tarėmės? O paskui, kai mane sekei...

– Išsigandai? – pertarė jis tarsi klausydamasis jos pasakojamo anekdoto.

– Taip. Jei sakai, kad mane myli, kodėl taip elgiesi?

Jis tik nusišypsojo, ir Ešlei toptelėjo, kad verčiau nežinoti atsakymo į šį klausimą. Maiklas O'Konelis kiek atlošė galvą, paskui palinko į priekį ir bandė suimti virš stalo jos ranką, bet Ešlė greitai abi sudėjo sau ant kelių. Jinai nenorėjo, kad jis ją liestų. Jis nei suprunkštė, nei nusijuokė ir atsilošė.

– Rodos, čia nebus graži romantiška dviejų žmonių vakarienė, ar ne?

– Nebus.

– Ir, matyt, melavai man sakydama, kad nepasakysi man „viso gero“.

– Maiklai, aš...

– Man nepatinka, kai žmonės, kuriuos myliu, sako man netiesą. Tai mane pykdo.

– Aš bandžiau...

– Manau, kad tu ne visai supranti mane, Ešle, – tarė jis ramiai, nepakėlęs balso. Galėjai pamanyti, kad kalba apie tokius nekaltus dalykus kaip oras. – Tau neatrodo, kad aš irgi turiu jausmų?

Jis ištarė šiuos žodžius abejingu, beveik dalykišku balsu. *Taip, neatrodo*, šmėstelėjo jai galvoje, bet užuot taip atšovusi tarė:

– Klausyk, Maiklai, viskas ir taip sunku – kam dar labiau sunkinti?

Jis vėl nusišypsojo.

– Man neatrodo, kad viskas būtų sunku. Ir jokių sunkumų nekils. Aš tave myliu, Ešle, o tu myli mane. Tiesiog to dar nežinai, bet gana greitai sužinosi.

– Ne, Maiklai, nemyliu.

Vos tik ištarė šiuos žodžius, suprato padariusi klaidą. Ji kalbėjo konkrečiai, be to, apie *meilę* – ne apie tai, apie ką reikėjo. Ji privalėjo kalbėti apie visai kitus dalykus.

– Nejaugi netiki meile iš pirmo žvilgsnio? – kone žaismingai paklausė jis.

– Maiklai, nereikia. Kodėl negali palikti manęs ramybėje?

Jis sudvejojo, ir Ešlė pamatė jo veide šmėstelint šypsenėlę. *Jis tuo mėgaujasi*, kilo jai šiurpi mintis.

– Matyt, man teks įrodyti, kad tave myliu, – tarė jis vis dar šypsodamasis. Tiksliau, išsišiepęs.

– Tau nereikia nieko man įrodinėti.

Iš balso jis atrodė patenkintas savimi.

– Tu klysti. Skaudžiai klysti. Galėčiau net pasakyti *mirtinai* klysti, bet nenoriu, kad susidarytum klaidingą įspūdį.

Ešlė staiga giliai įkvėpė suvokusi, kad viskas klostosi ne taip, kaip ji tikėjosi. Ji pakėlė dešinę ranką prie plaukų ir dviem judesiais nusibraukė juos nuo veido. Tai buvo ženklas tėvui prisidėti. Akies kampučiu ji pamatė, kaip jis pašoka nuo aukštos kėdės prie baro ir trimis ilgais žingsniais pereina mažytį restoraną. Kaip buvo planuota, jis atsistojo prie stalelio ir neleido O'Koneliui išeiti iš kabinos.

– Man rodos, tu jos nesiklausai, – tarė Skotas. Jis kalbėjo tyliai, bet su šalta įtaiga, kaip bendraudamas su užsispyrusiais studentais.

O'Konelis neatitraukė akių nuo Ešlės.

– Vadinasi, pamanei, kad reikia pagalbos? – paklausė.

Ji linktelėjo galvą.

Jis iš lėto pasisuko ir pakėlė akis į Skotą tarsi jį matuodamas.

– Sveiki, profesoriau, – ramiai tarė. – Gal atsisėsite?

Houp tylomis stebėjo Selę, sprendžiančią *New York Times* kryžiažodį, nebaigtą praėjusį sekmadienį. Ji niekada nesinaudodavo pieštuku: barbendavo tušinuku į priekinius dantis, kol pagaliau įrašydavo raides į langelius ir lėtai, nuosekliai užpildydavo tuščius kvadratėlius. Houp pamanė, kad jiedvi vis dažniau tyli ir kad ji prie to baigia priprasti. Pažiūrėjo į Selę mintyse spėliodama, ko ši tokia nelaiminga.

– Sele, tu nemanai, kad mums reikėtų pasikalbėti apie tą vyruką, su kuriuo, atrodo, prasidėjo Ešlė?

Išgirdusi Houp klausimą, Selė pakėlė galvą. Ji jau buvo berašanti atsakymą – Geisis* – į septintą klausimą horizontaliai. Klounas žudikas. Selė sudvejojo.

– Nežinau, ar yra apie ką kalbėti. Skotas turėtų įstengti išspręsti šį reikalą kartu su Ešle. Tikiuosi, šįvakar jis paskambins ir pasakys, kad viskas sutvarkyta. *Finito. Kaput.* Gyvenkite sau toliau. Mes praradome savo penkių gabalų dalį, ir tiek.

– Tavęs negąsdina, kad tas žmogus gali būti baisesnis, negu mes manom?

Selė patraukė pečiais.

– Taip, man jis atrodo šlykštus tipas. Bet Skotas neblogai sugeba tvarkytis su koledžo studentais, taigi spėju, kad bet kurią minutę tas vyrukas dings iš Ešlės gyvenimo.

Houp gerai apgalvojo kitą savo klausimą.

– Ką rodo tavo patirtis – tarkime, skyrybų bylos ir šeimyniniai vaidai? Ar žmonės taip lengvai už pinigus atsisako pretenzijų?

Ji žinojo atsakymą – „ne“. Ne vieną kartą ji klausėsi, kaip Selė prie vakarienės stalo ar net vėliau lovoje piktinosi kietakakčiais klientais ir jų artimaisiais.

– Manau, mums reikia laukti ir žiūrėti, kas bus, – atsakė Selė taip abejingai, kad Houp net įsiuto. – Kokia prasmė ruoštis spręsti problemą, kai net nežinom, ar ji egzistuoja.

Houp papurtė galvą. Ji nebeįstengė tvardytis.

– Velniai rautų, jau seniai nesu girdėjusi tokios kvailystės, – kiek pakėlusi balsą tarė. – Mes nežinom, ar užgrius uraganas, tai kam perkam žvakes, baterijas ir maisto atsargas? Mes nežinom, ar susirgsim gripu, tai kam skiepijamės?

Selė padėjo laikraštį su kryžiažodžiu.

* J. W. Gacy (1942–1994), nubaustas mirtimi už 33 berniukų ir jaunuolių nužudymą.

– Na, gerai, – atsakė ji. Jos balsas irgi išdavė ją šiek tiek suirzus. – Kokių konkrečiai baterijų pirksi? Kokiais skiepais skiepysies?

Houp pažiūrėjo į draugę, su kuria išgyveno tiek daug metų, ir pagalvojo, kaip iš tikrųjų menkai pažįsta Selę ir save. Jiedvi gyveno pasaulyje, kur normalumas buvo apibrėžiamas kitaip, ir Houp kartais atrodydavo, kad aplinkui – vien minų laukai.

– Į tą klausimą negaliu atsakyti – pati žinai, – iš lėto tarė. – Tiesiog manau, kad turėtume kažką daryti, užuot sėdėjusios ir laukusios, kol paskambins Skotas ir pasakys, kad viskas vėl kaip anksčiau. Aš nė kiek netikiu, kad tokio skambučio sulauksim. Tiesą sakant, abejoju, ar mes nusipelnėme tokio skambučio.

– Nusipelnėme?

– Baigdama spręsti savo kryžiažodį apie tai susimąstyk. Aš truputį paskaitysiu.

Houp giliai įkvėpė pagalvojusi, kad Selė dabar galėtų spręsti kur kas sudėtingesnius galvosūkius.

Selė linktelėjo galvą ir nuleido akis į laikraščio galvosūkių puslapį. Jai norėjosi pasakyti ką nors Houp – ką nors raminamo, ką nors meilaus, ką nors, kas bent kiek sumažintų jų namuose tvyrančią įtampą, bet pamatė, kad trečias klausimas vertikaliai – „Ką giedojo mūza“, ir prisiminė, kad Homero „Iliada“ prasideda žodžiais: „Pyktį giedok Achilo...“ Žodis turėjo būti penkių raidžių, antra – *y*. Taigi ji lengvai rado atsakymą – „pyktį“.

Skotas įsmuko į kabiną ir, kaip ir buvo planavęs, nustūmė Maiklą O'Konelį į kampą. Čia jis neturės daug laisvės. Padavėja kaip tik tą akimirką priėjo su valgiaraščiais rankoje.

– Duokit mums porą minučių, – paprašė jos Skotas.

– Atneškit man butelį alaus, – tarė O'Konelis ir atsigręžė į Skotą: – Turbūt šįkart mokėsite jūs?

Stojo akimirkos tyla. Paskui O'Konelis pasisuko į Ešlę.

– Šiandien iš tavęs sulaukiu vien netikėtumų. Ar tau neatrodo, kad šis reikalas vien mano ir tavo?

– Bandžiau tau pasakyti, – atsakė Ešlė, – bet tu nenorėjai klausytis.

– Manei, kad atsivesdama tėvą... – Jis šiek tiek pasisuko ir įsmeigė akis į Skotą. – Nežinau. Koks konkrečiai čia jo vaidmuo?

Klausimas buvo skirtas Ešlei, bet atsakė Skotas:

– Aš čia tik tam, kad padėčiau tau suprasti: jeigu ji sako, viskas baigta, tai reiškia, jog viskas baigta.

Maiklas O'Konelis vėl ilgai tylėjo mintyse vertindamas Skotą.

– Lyg ir nerodote jėgos. Lyg ir neįtikinėjate. Tai ką siūlote, profesoriau? Ką esate sugalvojęs?

– Manau, laikas tau palikti Ešlę ramybėje. Gyvenk sau sveikas, kad ji irgi galėtų sau gyventi. Ji užsiėmusi. Dirba. Ruošiasi stoti į magistrantūrą. Ji tikrai neturi laiko ilgalaikiams santykiams su vaikinu. Tokiems, kokius, rodos, siūlai – tikrai neturi. Esu čia tam, kad kiek įmanydamas padėčiau tau tai suprasti.

Skoto žodžiai iš pažiūros nė kiek nesutrikdė O'Konelio.

– Kodėl jūs manot, kad čia ir jūsų reikalas?

– Kai nepanorai klausytis, ką sako Ešlė, šis reikalas pasidarė ir mano.

O'Konelis nusišypsojo.

– Gal taip, o gal ne.

Padavėja atnešė O'Koneliui butelį alaus, ir jis pusę nugėrė vienu mauku. Jis vėl išsišiepė.

– Ir kuo gi jūs, profesoriau, įtikinsite mane nemylėti Ešlės? Iš kur žinot, kad mudu nesam idealiai tinkami vienas kitam? Ką žinote apie mane? Aš jums pasakysiu: nieko. Gal aš atrodau ne taip, kaip tikėjotės atrodysiant jos vaikiną. Gal nesu Harvardo verslo magistro diplomą turintis ir BMW vairuojantis jaunas

vadybininkas, kokio tikitės, bet aš esu gabus daugeliui dalykų, tad jai galėjo kliūti kur kas prastesnis negu aš. Po paraliais, na ir kas, kad aš ne toks, koks patiktų jums?!

Skotas nežinojo, ką atsakyti. O'Konelis nukreipė pokalbį ne ta linkme, kurios jis tikėjosi.

– Nenoriu tavęs pažinti, – tarė Skotas. – Aš tik noriu, kad atstotum nuo Ešlės. Aš pasirengęs padaryti visa, ką reikia, kad padėčiau tau tai suprasti.

Kiek patylėjęs O'Konelis atsakė:

– Kažkodėl tuo abejoju. Visa, ką reikia? Nemanau, kad tai tiesa.

– Sakyk kainą, – šaltai atsakė Skotas.

– Kainą?

– Supranti, ką sakau. Sakyk kainą.

– Norit, kad pinigais įvertinčiau savo jausmus Ešlei?

– Baik išsipisinėti, – atrėžė Skotas. Ta pašaipi O'Konelio mina ir nerūpestinga kalbėjimo maniera ne juokais jį suerzino.

– Niekada negalėčiau to padaryti. Ir man nereikia jūsų pinigų.

Skotas įkišo ranką į kišenę ir ištraukė baltą voką su penkiais tūkstančiais dolerių.

– Kas čia? – paklausė O'Konelis.

– Penki gabalai. Vien už tai, kad duosi Ešlei ir man žodį nebesikišti į jos gyvenimą.

– Norite mane papirkti?

– Taip.

– Niekada neprašiau jūsų pinigų, tiesa?

– Taip.

– Vadinasi, šie pinigai nėra atsakas į kokį nors mano reikalavimą, tiesa?

– Taip. Man tik reikia tavo žodžio.

O'Konelis pasisuko į Ešlę.

– Aš niekuomet neprašiau tavęs pinigų, tiesa?

Ji palinksėjo.

– Negirdžiu, – tarstelėjo O'Konelis.

– Taip, tu niekuomet neprašei manęs pinigų.

O'Konelis ištiesė ranką ir paėmė pinigus.

– Jeigu juos paimsiu, tai bus dovana, tiesa?

– Mainais už pažadą.

O'Konelis nusišypsojo.

– Gerai. Tų pinigų man nereikia, bet pažadą duosiu. Aš pažadu.

O'Konelis nepaleido pinigų iš rankos.

– Paliksi ją ramybėje? Nelįsi į jos gyvenimą? Pasitrauksi į šalį ir niekados jos nebekvaršinsi?

– Jūs to norit, tiesa?

– Tikrai taip.

O'Konelis pamąstė, paskui tarė:

– Visi gauna ko nori, ką?

– Taigi.

– Išskyrus mane.

Jis pažiūrėjo į ją stingdančiu žvilgsniu, kurio ji negalėjo apibūdinti. Rūstų jo poveikį dar labiau stiprino nelabai prie jo deranti nerūpestinga šypsena – Ešlei pasirodė, kad ji kaip gyva nėra mačiusi nieko už ją šaltesnio.

– Dėl to vertėjo leistis į šią kelionę, profesoriau?

Skotas neatsakė. Jis beveik tikėjosi, kad O'Konelis mes pinigus ant stalo ar jam į veidą, todėl įtempė raumenis ir sutramdė emocijas.

Tačiau, užuot parodęs kokį teatrališką gestą, O'Konelis pasisuko ir akimis grężte įsigręžė į Ešlę. Nuo to žvilgsnio ji net ėmė muistytis ant suolo.

– Ar žinai, ką tavo tėvo jaunystės laikais dainavo bitlai?

Ji papurtė galvą.

– „Pinigai man nerūpi – už juos aš meilės nenupirksiu..."

Nenuleisdamas akių nuo Ešlės, O'Konelis įsikišo voką į švarko kišenę. Duktė ir tėvas sumišo. Tada vis dar įsmeigęs į ją akis O'Konelis tarė:

– Ką gi, profesoriau, laikas mane paleisti. Manau, vakarienės vis dėlto neliksiu. Bet ačiū už alų.

Skotas pasitraukė į šalį – atsistojo prie stalo krašto – o O'Konelis stebėtinai vikriai pasislinko ir atsistojo. Akimirką pastovėjo vis dar žiūrėdamas į Ešlę, paskui šyptelėjo, staigiai apsisuko ir nudrožė prie lauko durų nė karto nežvilgtelėjęs per petį.

Tėvas su dukra tylėjo beveik minutę.

– Kas čia ką tik nutiko? – paklausė Ešlė.

Skotas neatsakė – jis pats gerai nesuprato. Vėl priėjo padavėja ir paduodama valgiaraščius paklausė:

– Vadinasi, vakarieniausite tik dviese?

Priešais Ešlės namus naktis, rodės, susiskaidė į šešėlius ir blausios šviesos spindulius, atklydusius iš gatvės žibintų, menkai tepasipriešinančių tirštėjančiai rudens tamsai. Nebuvo kur pastatyti automobilį, tad Skotas neišjungdamas variklio sustojo prie gaisrinio hidranto. Skotas atsisuko į dukrą.

– Gal tau reikėtų išvažiuoti į Vakarus. Porai dienų, kol įsitikinsime, kad tas vyrukas tesės žodį. Porą dienų pagyvensi pas mane, paskui gal kiek laiko pas motiną. Šiek tiek laiko ir atstumo tau išeitų į naudą.

– Kodėl bėgti ir slapstytis turėčiau aš? – atsakė Ešlė. – Turiu paskaitas. Turiu darbą.

– Žinau, bet atsarga gėdos nedaro.

– Man tai bjauru. Siaubingai bjauru.

– Suprantu, bet, širdele, nežinau, ką dar patarti.

Ešlė atsiduso, paskui atsigręžė į tėvą ir nusišypsojo.

– Tiesiog jis mane truputį išgąsdino. Nieko, praeis. Tokie vyrukai kaip jis, tėti, širdies gilumoje yra bailiai. Gal šiek tiek

pūtėsi, kai paėmė pinigus, bet iš tikrųjų buvo ganėtinai sutrikęs. Jis nueis su draugeliais išgerti, iškoneveiks mane ir gyvens sau toliau. Man tai nelabai patinka, be to, praradai pinigų...

– Po paraliais! – pyktelėjo Skotas. – Sakė, kad jų nereikia, o paskui įsidėjo į kišenę. Lyg būtų įrašinėjęs mūsų pokalbį. Sakė viena, darė kita. Šiurpu.

– Tikėkimės, viskas baigta.

– Taip. Klausyk, darom štai kaip. Jeigu jis tik vėl pasirodys – bet kaip – skambink namo. Tegul šito reikalo imasi mama, Houp, o gal imsiuosi aš pats. Bet kuriuo paros metu – dieną ar naktį, aišku? Jeigu tik įtarsi, kad jis tave seka, ar jeigu paskambins, priekabiaus ar tik stebės tave, tu skambini. Jeigu tik pajunti ką negera – iškart skambini, gerai?

– Gerai. Klausyk, tėti, Maiklas man jau baisiai įkyrėjo. Nenoriu pasirodyti didvyre – tik noriu gyventi kaip anksčiau, nors tas gyvenimas ir nebuvo visiškai idealus.

Ešlė vėl atsiduso, atsisegė saugos diržą, pasiėmė rankinę ir išsitraukė raktus.

– Nori, kad palydėčiau iki buto?

– Ne. Tik jeigu neprieštarausi, palauk, kol įeisiu.

– Brangioji, neturiu ko prieštarauti. Aš tik noriu, kad būtum laiminga. Ir norėčiau užmiršti visą šį incidentą ir Maiklą O'Konelį, pamatyti, kaip gauni meno istorijos magistro ar daktaro laipsnį ir puikiai gyveni. To noriu aš, to nori ir tavo mama. Taip ir bus, patikėk manimi. Praeis šiek tiek laiko, sutiksi ypatingą vaikiną, ir visa tai atrodys kaip praeities akimirka. Niekada daugiau apie tai nesusimąstysi.

– Akimirkos košmaras, – pataisė Ešlė. Ji pasilenkė ir pabučiavo tėvui į skruostą. – Ačiū, tėti. Ir ačiū, kad atvažiavai, kad ėjai kartu ir kad... nežinau... kad esi toks, koks esi.

Po jos žodžių jis pasijuto lyg ant sparnų, bet to neparodė, tik papurtė galvą.

– Tu esi ypatinga.

Ešlė išlipo iš automobilio. Skotas rankos mostu parodė į pastato priekį.

– Gerai išsimiegok, o ryte paskambink.

Ji linktelėjo. Skotui šovė viena keista mintis, tarsi išlindusi iš kokios tamsios kertės jo viduje, ir jis nesusilaikęs paklausė:

– Klausyk, Ešle, man nedavė ramybės vienas dalykas.

Ji buvo beužtrenkianti dureles, bet susilaikė.

– Kokia? – įkišusi galvą paklausė.

– Ar ką nors sakei O'Koneliui apie mane? Ar apie motiną?

– Ne... – dvejodama atsakė ji.

– Gal per tą pirmą ir vienintelį nevykusį pasimatymą. Ar bent ką apie mus kalbėjai?

Ji papurtė galvą.

– Kodėl klausi?

– Šiaip sau, – nusišypsojo jis. – Eik namo. Rytoj paskambink.

Ešlė nusišypsojo, nusibraukė nuo akių plaukus ir linktelėjo galvą. Skotas dar kartą jai nusišypsojo ir tarė:

– Tokį vėlų metą namo parsirasiu per porą minučių. Visiems kelių policininkams ši naktis laisva.

– Niekados nesuauk, tėti, antraip mane nuviltum.

Ešlė uždarė dureles ir šuoliais užbėgo į namo laiptų viršų. Akimirksniu atidarė laukujes duris, įėjo į tambūrą ir atidarė antras. Įeidama pro jas pasisuko ir pamojo Skotui. Šis vis laukė, kol pamatė ją lipant laiptais. Tik tada įjungė pavarą ir nuvažiavo nuo hidranto svarstydamas, kaip O'Konelis sužinojo, kad į jį reikia kreiptis „profesoriau".

•

– Vadinasi, jie jautėsi saugūs?

– Taip, ganėtinai saugūs. Pojūtis nebuvo toks, koks būna išvengus kulkos, bet tą akimirką jie nusiramino. Jie vis dar turėjo tam tikrų abe-

jonių, jautė šiokį tokį nerimą. Taip sakant, buvo nerimo likučių. Bet iš esmės jie jautėsi saugūs.

– Bet be pagrindo?

– Jeigu tuo viskas ir būtų baigęsi, manot, būčiau visa tai pasakojusi? Penki tūkstančiai dolerių – ir viso gero, linkiu sėkmės?

– Žinoma, ne.

– Aš juk sakiau – tai istorija apie mirtį.

Kai aš nieko neatsakiau, ji pažvelgė pro langą. Saulės šviesa spigino jai į veidą ir nušvietė jos profilį.

– Ar jūsų nestebina, – paklausė ji, – kaip lengvai daug kas gyvenime gali apsiversti aukštyn kojomis? Turiu galvoje, kas mus saugo? Religinis fundamentalistas, matyt, atsakytų, kad tikėjimas. Mokslininkas pasakytų, kad žinios. Gydytojas – kad įgūdžiai ir erudicija. Policininkas – kad devynių milimetrų pusiau automatinis pistoletas. Politikas, ko gero, pasakytų, kad įstatymai. O kaip yra iš tikrųjų?

– Jūs juk nesitikite, kad atsakysiu į šį klausimą, tiesa?

Ji atlošė galvą ir garsiai nusijuokė.

– Nesitikiu. Nė kiek nesitikiu. Bent jau kol kas. Ešlė, aišku, irgi negalėjo atsakyti.

15

Trys skundai

Per paskesnes dienas jie visi jautėsi nesmagiai, tik kiekvienas savaip. Galėjo pasirodyti, kad virš jų gyvenimo pakibo žemas tiršto pilko rūko debesis. Kai Skotas mintyse perkratė susitikimą su Maiklu O'Koneliu, vieną akimirką jis atrodė keistai bevaisis, kitą – stebėtinai rezultatyvus.

Jis pasakė Ešlei noris, kad ji skambintų jam kasdien pranešti, jog viskas gerai, tad jie susitarė susiskambinti nuolat – anksti vakare. Nors Ešlė buvo tiesiog nuožmiai nepriklausoma, neprieštaravo. Skotas nenujautė, kad lygiai taip pat ji susitarė ir su motina.

Na, o Selė staiga pamatė, kad jos gyvenime nebeliko jokios tvarkos. Įspūdis buvo toks, kad ji atitrūko nuo visų savo būties inkarų, teliko vienintelis – Ešlė – bet ir šis buvo menkutis. Ji suprato, kad kasdien su ja kalba telefonu ne vien norėdama įsitikinti, jog dukrai viskas gerai, bet dar ir tam, kad atgautų pagrindą po kojomis. Juk tas incidentas su O'Koneliu, tikino ji save, tėra paprastas nemalonumas, kokių anksčiau ar vėliau patiria visi jauni žmonės.

Bet kur kas didesnį nerimą jai kėlė tai, kad advokatės pareigas dabar atliko mažiau negu veiksmingai, ir tai, kad augo

įtampa tarp jos ir Houp. Kažkas akivaizdžiai buvo negerai, bet ji negalėjo prisiversti sutelkti dėmesį į jųdviejų santykius. Užuot tai dariusi, griebėsi įvairių bylų, bet kažkaip padrikai, išsiblaškiusi: per daug laiko skirdavo kokiai vienos bylos smulkmenai nekreipdama dėmesio į dideles problemas, reikalaujančias dėmesio, kitose.

Houp tik stūmė dieną po dienos negalėdama susigaudyti, kas darosi. Selė jai nieko nepasakojo, Skotui skambinti negalėjo ir pirmą kartą per bendro gyvenimo su Sele metus ji nusprendė, kad skambinti Ešlei nedera. Ji pasinėrė į darbą su komanda, besiskinančia kelią į atkrintamąsias varžybas, ir į konsultacijas sunkumų patiriančioms moksleivėms. Jai atrodė, tartum vaikščiotų stiklo šukėmis.

Houp labai nustebo, kai gavo skubią direktoriaus pavaduotojo žinutę. Nurodymas buvo paslaptingas: ateik į mano kabinetą 14.00. Nevėluok.

Reti, lengvi debesys plaukė pilkšvu dangumi, kai Houp skubėjo per mokyklos miestelį, kad nepavėluotų į susitikimą. Ore juto atslenkant niūrų žiemą pranašaujantį šaltį. Pavaduotojo kabinetas buvo pagrindiniame administraciniame pastate – rekonstruotame baltame karalienės Viktorijos laikų stiliaus name su plačiomis rudomis medinėmis durimis ir židiniu priimamajame. Židinys buvo užkurtas. Mokiniai čia patekdavo tik tada, kai turėdavo didelių nemalonumų.

Houp įėjo į vidų, pasisveikindama linktelėjo keliems skyriaus darbuotojams ir užlipo į antrą aukštą, kur buvo nedidelis pavaduotojo kabinetas. Jis buvo mokyklos veteranas ir vis dar dėstė lotynų bei senąją graikų kalbą. Jis buvo ištikimas klasikiniams veikalams, kurie darėsi vis nepopuliaresni.

– Norėjot mane matyti, pone Mičelai? – įkišusi pro duris galvą paklausė Houp.

Per darbo mokykloje metus ji kalbėjosi su Stivenu Mičelu

kokius dešimt kartų, o gal mažiau. Ankstesniais metais jie kartu dirbo poroje komisijų. Houp žinojo, kad jis mielai ateina pažiūrėti jos treniruojamos komandos pirmenybių rungtynių, nors labiau mėgo vaikinų futbolo komandą. Jinai žinojo, kad jis yra juokingas, nors ir mėgsta pabambėti lyg koks ponas Čipsas*, ir pakantus – daugelį žmonių ji vertino šiuo matu. Jeigu žmogus galėjo priimti ją tokią, kokia ji yra, jinai iš paskutiniųjų stengdavosi priimti ir jį. Pakantumo jai reikėjo dėl vadinamosios alternatyvios gyvensenos – ten, kur gyveno jiedvi su Sele, buvo vartojamas šis šlykštus žodžių derinys. Houp jo baisiai nemėgo, nes jame nebuvo nė kruopelės romantikos.

– A, Houp! Taip, taip, prašom užeiti.

Ponas Mičelas stebėtinai tiksliai parinkdavo žodžius pagal prasmę. Jis nevartodavo žargonybių, nenukąsdavo žodžių galūnių. Mokinių rašiniuose parašydavo tokių pastabų kaip: „Aš dažnai prarandu viltį, kad žmonių giminė turi kokią intelektualinę ateitį.“ Jis pamojo ranka į didelę raudona oda trauktą kėdę su aukštu atlošu priešais savo rašomąjį stalą. Tokia kėdė tave tiesiog prarydavo, tad Houp pasijuto juokingai maža.

– Gavau tavo žinutę, – tarė ji. – Kuo galiu padėti, Stivenai?

Ponas Mičelas pasimuistė, paskui pasisuko ir pažiūrėjo pro langą tarsi rengdamasis kažką pasakyti. Jai neteko ilgai laukti.

– Houp, manau, turime didelę problemą.

– Problemą?

– Taip. Kažkas padavė nepaprastai rimtą skundą dėl tavęs.

– Skundą? Kokį?

Ponas Mičelas padvejojo, lyg tai, ką turėjo pasakyti, jį žeidė. Jis perbraukė delnu retus žilus plaukus, pasitaisė akinius ir tik tada prašneko širdį draskančiu balsu, tarsi pranešdamas apie šeimos nario mirtį.

---

* Pagrindinis 1939 metų filmo „Sudie, pone Čipsai“ veikėjas.

– Jis priskirtinas prie nelemtos ir labai paplitusios skundų dėl seksualinio priekabiavimo kategorijos.

Maždaug tuo pat metu, kai Houp sėdėjo priešais poną Mičelą ir klausėsi žodžių, kurių būdama suaugusi baiminosi beveik visą laiką, Skotas buvo bebaigiąs pašnekesį su trečiakursiu, lankančiu jo seminarus, skirtus JAV nepriklausomybės karui. Studentui sekėsi sunkiai.

– Ar jūs nematote, kad Vašingtono žodžiai atsargūs? – paklausė Skotas. – Bet tuo pat metu ar nejaučiate juose ryžto?

Studentas pritariamai linktelėjo.

– Tačiau viskas atrodo per daug abstraktu, kad būtų galima išsiaiškinti motyvą, galimybes. Visus tuos dalykus, kuriuos, mūsų manymu, Vašingtonas suprasdavo dėl savo įgimtų gebėjimų.

Skotas nusišypsojo.

– Šiąnakt temperatūra turi gerokai kristi. Laukiama šalčio, gal net papustys. Kodėl jums vidurnaktį nepasiėmus keleto Vašingtono laiškų į koledžo kiemo vidurį ir neperskaičius žibintuvėlio arba, dar geriau, žvakės šviesoje? Gal tada jie įgaus daugiau prasmės.

Studentas nusišypsojo.

– Rimtai? Lauke, tamsoje?

– Kuo rimčiausiai. Jei nesusigriebsite plaučių uždegimo, nes galite pasiimti tik vieną vilnonę antklodę ir avėti batais skylėtais padais, galėsime pratęsti šią diskusiją, tarkime, savaitės vidury. Tinka?

Suskambo telefonas ant jo rašomojo stalo. Jis pakėlė ragelį tuo metu, kai studento nugara dingo tarpduryje.

– Skotas Frimenas klauso.

– Skotai, čia Viljamas Berisas iš Jeilio.

– Sveiki, profesoriau. Koks netikėtumas!

Skotas sustingo ant kėdės. Amerikos istorijos dėstytojui Beri-

so skambutis prilygo skambučiui iš dangaus. Pulicerio premijos laureatas, bestselerių autorius, gavęs profesoriaus vardą iš vieno prestižiškiausių šalies universitetų, retkarčiais patariantis prezidentams ir kitiems šalies vadovams, Berisas turėjo nepriekaištingą reputaciją. Jis mėgo du tūkstančius dolerių kainuojančius kostiumus, kuriuos jam siūdavo pagal užsakymą *Savile Row**, kai skaitydavo paskaitas Oksforde, Kembridže ar dar kokiame universitete, išgalinčiame mokėti jam šešiaženklius honorarus.

– Taip, senokai nesimatėme, ar ne? Kada paskutinį kartą buvome susitikę? Kokios nors draugijos susirinkime? – Berisas turėjo galvoje vieną iš daugybės istorijos draugijų, kurių narys buvo Skotas – jos visos būtų nežinia ką davusios, kad galėtų turėti savo sąrašuose Berisą.

– Sakyčiau, prieš porą metų. Kaip laikotės, profesoriau?

– Gerai, gerai, – atsakė Berisas.

Skotas įsivaizdavo, kaip šis valdingas žilaplaukis sėdi panašiame į jo, tik gerokai didesniame kabinete, o sekretorė tuo tarpu priima įgaliotinių, prodiuserių, redaktorių, karalių ir ministrų pirmininkų pranešimus bei veja lauk studentus.

– Taip, laikausi gerai, nors futbolo komandai gresia pora pralaimėjimų Prinstono ir Harvardo blogio imperijoms – šįmet tokia baisi galimybė yra visai reali.

– Gal priėmimo komisija gali rasti geresnį saugą ateinantiems metams?

– Tikėkimės. Bet, Skotai, skambinu ne dėl to.

– Taip ir maniau. Kuo galiu padėti, profesoriau?

– Ar prisimeni straipsnį, kurį mūsų *Journal of American History* rašei prieš kokius trejus metus? Jo tema buvo karinis judėjimas tuoj po Trentono ir Prinstono mūšių, kai Vašingtonas padarė daug svarbių ir, drįsčiau teigti, įžvalgių sprendimų?

---

* Gatvė Londono centre, garsėjanti prabangiomis vyriškų drabužių siuvyklomis.

– Be abejo, profesoriau. – Skotas retai skelbdavo savo darbus spaudoje; šis straipsnis labai padėjo įtikinti jo paties fakultetą nesumažinti Amerikos istorijos kurso apimties.

– Straipsnis buvo geras, Skotai, – iš lėto tarė Berisas. – Duodantis daug peno mintims, net provokuojantis.

– Ačiū, bet aš nesuprantu, koks...

– Tas darbas... tas straipsnis... Ar kas nors... eee... iš šalies padėjo suformuluoti temas ir išvadas?

– Nelabai suprantu, profesoriau.

– Ar tu pats viską parašei? Ir surinkai medžiagą?

– Taip. Pora aukštesnių kursų studentų man padėjo surinkti citatas, bet viską parašiau ir išvadas padariau pats. Nesuprantu, kur jūs sukate, profesoriau.

– Dėl šio straipsnio pateiktas labai nemalonus kaltinimas.

– Kaltinimas?

– Taip. Kad buvai nesąžiningas kaip mokslininkas.

– Ką?!

– Tave apkaltino plagiatu, Skotai. Labai atsiprašau, kad turiu tai pranešti.

– Bet juk tai absurdas!

– Mums pateiktame kaltinime nurodomi nerimą keliantys panašumai tarp tavo straipsnio ir disertacijos, parašytos kitoje mokslo įstaigoje.

Skotas giliai įkvėpė. Akimirksniu ėmė suktis galva ir jis įsikibo į stalą tarsi bijodamas prarasti pusiausvyrą.

– Kas pateikė šį skundą?

– Čia ir yra bėda, – atsakė Berisas. – Jis buvo atsiųstas man elektroniniu paštu anonimiškai.

– Anonimiškai?!

– Nesvarbu, kas jo autorius, skundo negalime ignoruoti. Pats žinai, koks dabar akademinis klimatas. Ir juo labiau visuomenės požiūris. Laikraščiai šaukia visa gerkle, kai sužino apie neetiš-

kus mokslininkų poelgius ar apsirikimus. Net nedrąsu sakyti: jie linkę skubotai daryti klaidingas išvadas, tad žmonės patiria didžiulę gėdą ir ilgainiui neįtikėtinai nukenčia. Taigi man atrodo, kad šiuo atveju būtų geriausia paneigti tuos kaltinimus pačioje užuomazgoje. Be abejo, tikėsimės, kad tau pavyks rasti užrašus ir patikrinti kiekvieną eilutę ir skirsnį. Mūsų leidinys turi įsitikinti, kad kaltinimai neteisingi.

– Žinoma, bet... – suburbėjo Skotas. Jis tiesiog negalėjo rasti žodžių.

– Deja, šiais nežabotos kritikos laikais, kai viskas analizuojama lyg pro mikroskopą, turime būti doresni už Loto žmoną.

– Žinau, bet... – miknojo Skotas.

– Atsiųsiu visą skundo tekstą per kurjerį. Paskui, ko gero, mums teks pasikalbėti dar kartą.

– Taip, taip, žinoma.

– Ir, Skotai, – profesoriaus balsas staiga pasidarė lygus, šaltas, vangus, be jokio tono. – Labai tikiuosi, kad sugebėsime išspręsti šį reikalą taip, kad niekas nesužinotų. Tik būk geras, nemanyk, kad gresia mažesnis pavojus, negu atrodo. Sakau tai kaip draugas ir kolega istorikas. Esu matęs, kaip daug žadančios karjeros sugriūva dėl menkesnių dalykų. Dėl gerokai menkesnių.

Paskutinius žodžius nebuvo būtina pabrėžti, bet Skotas suprato, kodėl Berisas tai padarė.

Skotas linktelėjo. Jis pats nebūtų vartojęs žodžio „draugas“. Kai akademiniuose sluoksniuose pasklis kalbos apie šį kaltinimą – o jos neišvengiamai pasklis – jis veikiausiai nebeturės nė vieno draugo.

Selė pro langą žiūrėjo į nykstančią pavakarės šviesą. Jos būklė buvo keista: mintyse sukosi daugybė dalykų, bet konkrečiai negalvojo nė apie vieną. Pabeldė į duris. Selė atsisuko ir pamatė padėjėją. Su drovia mina ji laikė rankoje didelį baltą voką.

– Sele, – tarė padėjėja, – kurjeris ką tik atnešė jį tau. Pamaniau, gal čia kas svarbaus...

Selė negalėjo prisiminti laukusi kokio ieškovo pareiškimo ar kokio kito dokumento, kuris turėjo būti taip skubiai pristatytas, bet linktelėjo galvą.

– Nuo ko jis?

– Nuo valstijos advokatų asociacijos.

Selė paėmė voką ir vartydama rankoje smalsiai nužvelgė. Ji negalėjo prisiminti, kada buvo ką nors gavusi iš asociacijos – ką ir kalbėti apie raginimus sumokėti nario mokestį ar kvietimus į vakarienes, seminarus ir paskaitas – į tokius renginius ji niekada neidavo. Kvietimų niekada nesiųsdavo per kurjerį ir neprašydavo pasirašyti gavus.

Ji atplėšė voką ir išėmė laišką. Jis buvo adresuotas jai ir buvo rašytas asociacijos vadovo, vyro, kurį pažinojo tik iš nuogirdų. Jis ėjo aukštas pareigas garsioje Bostono advokatų kontoroje, aktyviai reiškėsi Demokratų partijos sluoksniuose ir dažnai pasirodydavo televizijos pokalbių laidose, jo pavardė mirgėdavo aukštuomenės gyvenimui skirtose laikraščių skiltyse. Selė žinojo nė iš tolo negalinti su juo lygintis.

Ji įdėmiai perskaitė trumpą laišką. Sulig kiekviena akimirka kambarys aplinkui, rodės, vis labiau tamsėja.

Gerbiama p. Frimen-Ričards,

pranešame Jums, kad valstijos advokatų asociacija gavo skundą dėl to, kaip tvarkote klientės sąskaitas šiuo metu nagrinėjamoje byloje „Džonson prieš Džonsoną“ (Aukštesniojo teismo Šeimų skyriaus teisėjas V. Martinsonas). Skunde teigiama, kad su byla susijusios lėšos buvo pervestos į privačią sąskaitą Jūsų pavarde. Tuo būdu jūs pažeidėte Masačusetso valstijos 302 įstatymo 43 skyrių, o tai laikoma nusikaltimu ir pagal 112 federalinio įstatymo 11 skyrių.

Informuojame, kad turite ne vėliau kaip per savaitę įteikti asociacijai savo rašytinius parodymus, paaiškinančius šį reikalą, antraip jis bus perduotas Hampšyro apygardos prokuratūrai ir Masačusetso apygardos Vakarų skyriaus teisininkui, atstovaujančiam valstybei federalinėse bylose.

Selei atrodė, kad kiekvienas laiško žodis stringa jai stemplėje ir dusina lyg ne į tą gerklę pakliuvęs mėsos gabalas.

– Neįmanoma, – tarė ji balsu. – Po velnių – tai visiškai neįmanoma!

Keiksmas aidu atsimušė nuo kambario sienų. Selė giliai įkvėpė ir prišoko prie kompiuterio. Greitai surinko asociacijos vadovo laiške minimos skyrybų bylos failo pavadinimą ir jis pasirodė ekrane. Bylos „Džonson prieš Džonsoną" jokiu būdu nebūtum pavadinęs viena iš sudėtingesnių, nors buvo bjauri dėl neslepiamo priešiškumo tarp jos klientės – žmonos – ir su ja nebegyvenančio vyro. Jis buvo vietinis akių chirurgas, dviejų mažamečių jų vaikų tėvas, buvęs neištikimas su daugybe moterų. Selė jį demaskavo, kai bandė pervesti bendras santaupas į Bahamų banko sąskaitą. Jis tai darė itin nemokšiškai: nurašinėjo didžiules sumas nuo jų bendros sąskaitos, paskui mokėjo už lėktuvo bilietus į Bahamas *Visa* kortele, kad gautų oro linijų nuolaidų už nuskristą atstumą. Selei pavyko gauti teismo sprendimą areštuoti santaupas ir pervesti jas į klientės sąskaitą, kol santuoka bus galutinai nutraukta – tai turėjo būti padaryta po Kalėdų. Selės skaičiavimais, klientės sąskaitoje turėjo būti per keturis šimtus tūkstančių dolerių.

Tiek nebuvo.

Selė pažvelgė į ekraną ir pamatė, kad suma daugiau nei perpus mažesnė.

– Negali būti, – vėl balsu tarė ji.

Dar niekada Selei tiek nedaug trūko, kad būtų apėmusi panika. Ji ėmė žiūrėti visus veiksmus, atliktus su ta sąskaita. Per

kelias pastarąsias dienas internetu nuo jos buvo nurašyta daugiau kaip ketvirtis milijono dolerių ir pervesta beveik į tuziną kitų. Per kompiuterį įeiti į tas sąskaitas ji negalėjo, nes jos buvo įvairiomis jai nepažįstamų žmonių pavardėmis ar akivaizdžiai įtartinų firmų. Dar labiau ji sunerimo, kai pamatė, kad paskutinį kartą pinigai iš klientės sąskaitos buvo pervesti tiesiogiai į jos einamąją sąskaitą. Buvo pervesta penkiolika tūkstančių dolerių – vos prieš dvidešimt keturias valandas.

– Negali būti, – pakartojo ji. – Kaip...

Ji iškart nutilo, nes atsakymas į šį klausimą veikiausiai buvo sudėtingas; kol kas į galvą neatėjo joks. Tą akimirką ji suprato viena: turbūt jos laukia dideli nemalonumai.

•

– Kai ką nelabai suprantu.

– Ką? – kantriai paklausė ji.

– Iš kur ta Maiklo O'Konelio meilė. Turiu galvoje, jis nuolat sakydavo, kad ją *myli*, bet ką jis padarė, kas bent kiek panėšėtų į tai, ką visi supranta kaip meilę?

– Ne per daugiausia, tiesa?

– Tiesa. Imu galvoti, kad jis buvo sumanęs kažką visiškai skirtinga.

– Gal jūs teisus, – atsakė ji santūriai, bet kaip visada mįslingai.

Ji nutilo – matyt, kaip dažnai darydavo, atsargiai surikiavo mintis. Jutau, kad ji nori valdyti pasakojimą, tik nelabai supratau kaip, todėl ėmiau nesmagiai muistytis ant kėdės. Jutau, kad mane nežinia kam išnaudoja.

– Manau, – lėtai tarė ji, – kad turėčiau duoti jums vieno žmogaus pavardę. Jis galėtų šiuo klausimu padėti. Jis psichologas, maniakinės meilės žinovas. – Ji vėl padvejojo. – Žinia, šitaip mes ją vadiname, bet iš tikrųjų su meile ji turi mažai ką bendra. Galvodami apie meilę mes įsivaizduojame rožes Šventojo Valentino dieną ar sentimentalius sveikinimo atvirukus. Šokoladinius saldainius raudonose širdutės pavi-

dalo dėželėse, į angeliukus panašius amūrus su miniatiūriniais lankais ir strėlėmis, holivudiškus meilės nuotykius. Bet aš manau, kad meilė turi mažai ką bendra su visais šiais dalykais. Iš tikrųjų meilė kur kas labiau susijusi su mumyse glūdinčiais visokiais tamsiais dalykais.

– Kalbate kaip cinikė, – atsakiau. – Ir kaip visai bejausmė.

Ji nusišypsojo.

– Galbūt taip atrodo. Kai imi pažinti tokį kaip Maiklas O'Konelis, pradedi kitaip suprasti, iš ko konkrečiai susideda laimė. Kaip jau sakiau, jo paveikti žmonės į daug ką ėmė žiūrėti kitomis akimis.

Ji papurtė galvą, paskui atidarė stalčiuką, pasirausė ir ištraukė popieriaus skiautę bei pieštuką.

– Štai, – ji užrašė pavardę. – Pasikalbėkite su šiuo žmogumi. Pasakykite, kad jus atsiunčiau aš.

Ji atlošė galvą ir nusijuokė, nors nebuvo nieko juokinga.

– Ir pasakykite jam, kad nepriekaištausiu dėl viešų ir privačių interesų konflikto ar jeigu atskleis tai, kas turi likti paslaptimi tarp gydytojo ir paciento. Ne, – ji paskubomis kažką parašė toje popieriaus skiautėje, – verčiau padarysiu tai pati.

16

Virtinė Gordijo mazgų

Ešlė pasitraukė nuo lango – atsargiai, kaip kasdien jau daugiau negu dvi savaites.

Ji nežinojo, kaip klojasi trims žmonėms, sudarantiems jos šeimą. Visą dėmesį buvo sutelkusi į beveik nė akimirkos nepaliekantį pojūtį, kad yra stebima. Bėda buvo ta, kad kaskart, kai šis pojūtis ją apnikdavo, ji negalėdavo rasti jokių konkrečių to įrodymų. Staiga apsisukusi, kai eidavo į paskaitas ar darbą muziejuje, nepamatydavo nieko, vien iš paskos einančius praeivius – šie nustebdavo, kai ji šitaip pastodavo kelią. Ji dažnai šmurkštelėdavo į metro vagoną jau užsidarant durims, o tada įdėmiai nužiūrinėdavo keleivius, tarsi *Herald* skaitanti senutė ar darbininkas su nutriušusia *Red Sox* kepuraite galėtų būti gudriai užsimaskavęs O'Konelis. Namie ji prisėlindavo prie lango krašto ir apžiūrėdavo gatvę. Prieš išeidama iš namų prie durų klausydavosi, ar neišgirs kokių įtartinų garsų. Net į maisto prekių parduotuvę ir vaistinę ėmė eiti vis kitu keliu. Ešlė nusipirko telefoną, rodantį skambinančiojo vardą. Ji išklausinėjo kaimynus, ar nepastebėjo nieko neįprasta, ypač ar nematė vyro, atitinkančio Maiklo O'Konelio apibūdinimą, besisukiojančio prie lauko durų, gatvės kampo ar už namo. Nė vienas negalėjo jai

padėti, mat niekas negalėjo prisiminti matęs įtartinai besielgiantį į O'Konelį panašų žmogų.

Bet kuo labiau Ešlė stengėsi save įtikinti, kad Maiklo O'Konelio šalia nėra, tuo arčiau jis, rodės, buvo.

Ji negalėjo parodyti nieko konkretaus ir balsu pasakyti: „Čia jis", bet dešimtys smulkmenų, išdavikiškų ženklų, jai sakė, kad jis nepasitraukė iš jos gyvenimo ir laikosi toli gražu ne atokiai nuo jos. Kartą parėjusi namo pamatė, kad kažkas dažytose jos duryse išbraižė didelę raidę X, veikiausiai tokiu paprastu įnagiu kaip lenktinis peiliukas, o gal net raktas. Kitąsyk kažkas atidarė jos pašto dėželę, ir visi negausūs reklaminiai lankstinukai, skrajutės ir sąskaitos buvo išmėtyti po vestibiulį.

Muziejuje, kuriame dirbo, kažkas nuolatos perdėdavo daiktus ant jos rašomojo stalo. Vieną dieną telefoną rasdavo dešinėje stalo pusėje, kitą – kairėje. Kartą atėjusi į darbą pamatė, kad viršutinis stalčius užrakintas – to ji niekada nedarydavo, nes nelaikė jame jokio bent kiek vertingesnio daikto.

Ir darbe, ir namie telefonas dažnai kartą ar du sučirkšdavo ir nutildavo. Kai pakeldavo ragelį, išgirsdavo ilgą signalą. Jei bandydavo sužinoti skambinančiojo tapatybę, pasirodydavo užrašas „privatus" arba jai nepažįstamas numeris. Keletą kartų ji bandė surinkti *69, kad atskambintų skambinančiajam, bet išgirsdavo arba signalą „užimta", arba elektroninius trikdžius.

Ešlė nežinojo, ką daryti. Kasdien skambindama Selei ir Skotui apie kai kuriuos iš šių dalykų papasakodavo, bet ne apie visus, nes dalis buvo tokių keistų, kad nevertėjo apie juos nė užsiminti. Kai kurie panėšėjo į įprastus smulkius nemalonius nutikimus, kartinančius žmogui gyvenimą. Pavyzdžiui, vienas jai dėstantis profesorius negalėjo per internetą pažiūrėti jos ankstesnių pažymių, o kolegoms kompiuterių specialistams nepavyko išsiaiškinti, kodėl prieiga prie jos failų užblokuota. Jie gerokai pavargo, kol ją atblokavo.

Viena sūpuodamasi ant kėdės savo bute ir žiūrėdama, kaip lauke leidžiasi sutema, ji galvojo, kad O'Konelis yra visur, nors jo nėra niekur. Iš to netikrumo atėjo neviltis, o ją lydėjo grynų gryniausias pyktis.

Jis juk davė žodį, įtikinėjo save Ešlė. Be perstojo sau tai kartojo, nors netikėjo nė vienu žodžiu. Kuo labiau apie tai galvojo, tuo neramiau jai darėsi.

Skotas naktį nesudėjo akių: laukė, kol kurjeris atveš Jeilio universiteto profesoriaus Beriso siuntinį. Mažai kas taip pavojinga mokslininko karjerai kaip kaltinimas plagiatu, tad Skotas žinojo turįs greitai ir veiksmingai imtis žygių. Pirmiausia jis namų rūsyje rado dėžę, kur laikė visus straipsnio žurnalui *Journal of American History* užrašus. Paskui nusiuntė elektronines žinutes dviem studentams, kuriuos prieš trejus metus nusamdė padėti jam surinkti medžiagą ir citatas. Skotui pasisekė: turėjo abiejų adresus. Jis nieko nerašė jiems apie iškeltus kaltinimus – girdi, kitas istorikas pateikęs klausimų apie šį straipsnį ir jam gali tekti pasiremti jų prisiminimais apie savo indėlį. Skotas šitaip tik bandė juos įspėti būti pasirengusiems, o pats laukė, kol jam atveš ginčytiną medžiagą.

Nieko kito jam neliko.

Skotas sėdėjo prie savo rašomojo stalo koledže, kai atvyko kurjeris su dideliu voku jam. Skotas iškart pasirašė jį gavęs. Tuo metu, kai plėšė voką, suskambo telefonas.

– Profesorius Frimenas?

– Taip. Kas čia kalba?

– Tedas Morisas iš koledžo laikraščio.

Skotas kiek sutriko.

– Jūs lankote mano paskaitas, pone Morisai? Jei taip...

– Ne, pone, nelankau.

– Aš ganėtinai užsiėmęs, bet kuo galiu padėti?

Studentas prieš atsakydamas patylėjo, ir Skotas pajuto, kad jis nelabai nori kalbėti.

– Mes gavom neoficialų pranešimą, tiksliau, kaltinimą, ir aš tik jį tikrinu.

– Neoficialų pranešimą?

– Taip.

– Nelabai suprantu, – atsakė Skotas, bet melavo, nes puikiai žinojo, ką dabar išgirs.

– Gautas kaltinimas, profesoriau, kad jūs... negaliu sugalvoti tinkamesnių žodžių... nusižengėte mokslininko etikai, – Tedas Morisas rūpestingai rinko žodžius.

– Kas jums tai sakė?

– Ar tai svarbu, pone?

– Galimas daiktas.

– Matyt, skundą parašė nepatenkintas Pietų universiteto magistrantas. Bet daugiau nelabai ką galiu jums pasakyti.

– Nepažįstu jokių magistrantų nė viename pietų universitete, – apsimestinai nerūpestingu balsu atsakė Skotas. – Deja, apibūdinimas „nepatenkintas“ tinka beveik kiekvienam magistrantui viename ar kitame mokslinės karjeros etape. Argi ko kitko gali tikėtis iš magistranto – ar ne, Tedai?

Jis tyčia nepavartojo oficialaus „pone“, kad pabrėžtų skirtumą tarp jųdviejų. Jis juk turėjo autoritetą ir galios – bent jau norėjo, kad koledžo laikraščio korespondentas Tedas Morisas taip manytų.

Žurnalistas vėl patylėjo. Skotui nepatiko, kad pašnekovo nesutrikdė jo žodžiai.

– Bet mums reikia atsakymo į paprastą klausimą. Ar jus kaltina...

– Niekas niekuo manęs nekaltina. Bent jau nežinau, kad kaltintų, – skubiai pridūrė Skotas. – Kuo nors, kas nebūtų visiškai įprasta akademiniuose sluoksniuose...

Skotas giliai įkvėpė. Jis įtarė, kad Tedas Morisas užsirašo kiekvieną jo žodį.

– Suprantu, profesoriau. *Įprasta*. Vis dėlto manau, kad turėčiau pasikalbėti su jumis akis į akį.

– Turiu ganėtinai daug darbo. Bet penktadienį turiu priėmimo valandas. Ateikite tada.

Šitaip jis išloš keletą dienų.

– Mus spaudžia terminai, profesoriau.

– Niekuo negaliu padėti. Ne kartą įsitikinau: kai skubama, neišvengiamai kyla painiava arba, dar blogiau, priveliama klaidų.

Skotas blefavo, bet jam reikėjo atsikratyti skambinančio studento.

– Gerai, penktadienį. Profesoriau, dar vienas dalykas.

– Koks, Tedai? – kuo maloningesniu tonu atsakė Skotas.

– Jūs turite žinoti, kad aš bendradarbiauju su *Boston Glob*e ir *Times*.

Skotas ko nepaspringo seilėmis.

– Ką gi, – tarė jis suteikdamas savo balsui kiek įmanydamas daugiau apsimesto entuziazmo, – tai puiku. Tuos laikraščius turėtų dominti daugybė dalykų, vykstančių mūsų koledže. Tad iki penktadienio, – pridūrė.

Jis tikėjosi nukreipęs pašnekovo dėmesį ir susukęs jam galvą tiek, kad jis tik sulaukęs penktadienio paskambins į abiejų laikraščių biurus mieste ir keliais žodžiais sugriaus visą Skoto karjerą.

Skotas padėjo ragelį galvodamas, kad kaip gyvas nemanė, jog studento balsas gali sukelti jam baimę – ne, tikrą siaubą. Tada paskubomis išsitraukė profesoriaus Beriso atsiųstą medžiagą. Sulig kiekvienu perskaitytu žodžiu jį ėmė vis didesnis nerimas.

Houp nuėjo į tualetą šalia priėmimo komisijos raštinės žinodama, kad tik čia kurį laiką galės pabūti viena. Už nugaros užsidarius durims ji nebeatlaikė jausmų sąmyšio ir ėmė netramdomai raudoti iš apėmusios nevilties.

Kaltinimą jai direktoriaus pavaduotojas gavo elektroniniu paštu iš anonimo, teigiančio, neva Houp užspeitė mokinę į kampą prigaravusioje moterų drabužinėje prie pat dušų, kai mergina buvo viena po treniruotės. Elektroninėje žinutėje buvo pasakojama, kaip Houp glostinėjo penkiolikmetei krūtis, kišo ranką į tarpkojį nepaliaudama šnibždėti į ausį apie gausius sekso su moterimi pranašumus. Kai paauglė atstūmė jos glamones, Houp pagrasino sumažinti jai pažymius, jeigu ji kada nors pasiskųs mokyklos vadovybei ar tėvams. Žinutės pabaigoje mokyklos administracija buvo raginama „imtis visų būtinų priemonių", kad būtų išvengta ieškinio ir galbūt baudžiamojo persekiojimo. Houp elgesiui apibūdinti buvo vartojami tokie žodžiai kaip „grobuoniška", „žaginimas" ir „lesbietiškas verbavimas".

Laiške nebuvo nė žodžio tiesos. Viskas nuo pirmos iki paskutinės akimirkos, papasakota su beveik pornografiškomis smulkmenomis, buvo prasimanyta.

Houp abejojo, ar tiesa bent kiek jai padės.

Tie šlykščiai papasakoti įvykiai virs visokiomis baimėmis ir fantastiškomis spėlionėmis, nepagrįstomis jokiomis žiniomis. Bjaurus pasakojimas ir bauginantys vaizdai apeliuos į blogiausias žmonių savybes.

Tai, kad to niekada nebuvo, kad Houp nenumanė, kas ta mergina, kad ji nieku gyvu neidavo į sporto salės moterų drabužinę be kitos mokyklos darbuotojos, kad visuomet, kai mokykloje kildavo koks reikalas, bent jau šiek tiek susijęs su seksu, ji laikydavosi nekaltai kaip vienuolė ir kad ji kiek įmanydama stengėsi neprasitarti apie savo santykius su Sele – visa tai staiga nebeteko jokios reikšmės.

Nieko nereiškė ir tai, kad skundas anoniminis. Po mokyklą pasklis gandai ir apkalbos, žmonės suks galvą bandydami atspėti, su kuo tai nutiko, o ne ar tai apskritai įvyko. Mokyklos aplinkoje niekas nesukelia tokio atgarsio kaip kaltinimai nusižengus įstatymams lytine elgsena. Houp žinojo, kad argumentuoto, atsargaus kaltinimų vertinimo nėra ko nė tikėtis. Ko gero, nė kiek nepadės ir tai, kad ji viską įtikinamai paneigė viršininkui. Ji dar nerimavo dėl to, kaip reaguos bendruomenė, kurią jinai ir Selė laikė sava. Kitos kaip ir jos dviese gyvenančios moterys veikiausiai balsingai ir piktai ją užsistos. Houp įsivaizdavo mitingus, ugningas kalbas, laikraščių straipsnius ir demonstracijas prie jos mokyklos vartų – viskas neva bus daroma padėti jai. Daugeliui tokių moterų kaip Houp baisiai nepatiko, kad jas pasmerkia gėdai; taigi jos norės ginti savo nuomonę ir reikalaus, kad jų balsas būtų išgirstas. Tai buvo neišvengiama. Ir, nujautė Houp, jai neliks jokios galimybės patyliukais išsisukti iš šios padėties.

Ji priėjo prie praustuvo ir ėmė dar ir dar kartą šlakstyti veidą šaltu vandeniu, tarsi kaip nors galėtų nuplauti tai, kas gali jai nutikti. Ji nenorėjo, kad kažkas dėl jos kovotų, nenorėjo netekti mokinių pasitikėjimo, kuriam įgyti prireikė tiek daug metų.

– Nieko panašaus neįvyko, – tikino ji pavaduotoją. – Nieko tokio niekuomet nebuvo. Kaip aš galiu įrodyti esanti nekalta, jei nėra nei vardų, nei datų, nei laiko ir panašių dalykų?

Stivenas Mičelas jai pritarė ir sutiko kol kas laikyti šį kaltinimą paslaptyje, bet jis privaląs viską papasakoti direktoriui ir galbūt pranešti valdybos pirmininkui. Houp suprato, kad gandų tokiu atveju nepavyks išvengti, ir jau norėjo tai sakyti, bet susilaikė, nes suprato mažai ką galinti pakeisti. Viršininkas pasiūlė jai mokykloje elgtis kaip paprastai, kol bus gauta daugiau informacijos.

– Treniruok toliau, Houp, – tarė ponas Mičelas. – Laimėk mokyklų pirmenybes. Konsultuok moksleives pagal grafiką, bet... – jis sudvejojo.

– Bet ką? – paklausė Houp.

– Niekada neuždarinėk durų.

Houp kaip gyva nesijautė tokia pažeidžiama kaip dabar, žiūrėdama į savo paraudusias akis tualeto veidrodyje. Išeidama iš tualeto suprato, kad pasaulis, kurį manė esant saugų, tapo neįtikėtinai pavojingas.

Selė bandė susigaudyti priešais gulinčiuose dokumentuose. Jai visąlaik atrodė, kad kambaryje pasidarė karščiau: prakaitas nuo jos lašėjo, lyg jau būtų įpusėjusi intensyvi treniruotė.

Ji beveik neabejojo, kad kažkam pavyko sužinoti jos elektroninį slaptažodį, o paskui pridaryti painiavos jos klientės sąskaitoje. Selė siuto ant savęs, kad nesugalvojo sudėtingesnio slaptažodžio. Byla buvo skyrybų, tad slaptažodžiu ji pasirinko SKYRBYLA. Selė susisiekė su apsaugos pareigūnais įvairių bankų, gavusių pervedimus iš klientės sąskaitos, kuri turėjo būti šventa ir neliečiama, ir jai pavyko grąžinti didžiumą pinigų ar bent jau juos įšaldyti, kad niekas negalėtų prie jų prieiti. Bankai sutiko įtaisyti elektroninius spąstus prie kai kurių indėlių, taigi jei kas nors bandys internetu ar asmeniškai paimti kokią nors sumą, jo tapatybė bus nustatyta. Bet grąžinti visus pinigus į klientės sąskaitą Selei nepavyko. Kelios operacijos buvo atliktos per klaidžią virtinę smulkių veiksmų: pinigai buvo dedami į vieno banko sąskaitą, paskui nurašomi, pervedami į kito ir galop dingo vienos lengvatinio apmokestinimo šalies banke, tad Selei nepavyko prie jų prisigauti. Kai paskambino tiems bankams, jos pasakojimas apie tai, kad kažkas pasinaudojo jos tapatybe, sulaukė mažiau užuojautos, negu ji tikėjosi.

Selei iškart šovė mintis samdytis advokatą, bet kol kas susilaikė. Ji tik paėmė visus pinigus iš namui skirtos paskolos, kurią buvo gavusi kartu su Houp, ir padėjo į klientės sąskaitą. Taigi dabar ji ir nieko nenujaučianti jos partnerė buvo skolingos

nemažą sumą. Praeis keletas mėnesių, pamanė Selė, kol gaus tiek pajamų, kad padengtų šiuos finansinius nuostolius. Tačiau ji tikėjosi, kad bent jau laikinai pavojus nebegresia.

Selė gerai apgalvojusi parašė laišką valstijos advokatų asociacijai. Jame apibūdino kai kurias iš ankstesnių operacijų ir pareiškė, kad jas atliko nežinomas fizinis ar juridinis asmuo; girdi, ji grąžino pinigus į klientės sąskaitą iš savo lėšų ir kartu su banku ėmėsi priemonių apsaugoti sąskaitą nuo naujo elektroninio antpuolio. Selė vylėsi, kad po šio laiško prokuroras nebesiims jokių veiksmų, o asociacija nepradės tyrimo – bent jau kol ji išsiaiškins, kas iškrėtė jai šią šunybę. Jai kilo mintis paklausti, *kas* apskundė ją advokatų asociacijai, bet žinojo, kad ši nepraneš jai, kaip gavo skundą, kol nuspręs pati imtis šio reikalo. Taigi dar kurį laiką jai buvo lemta nežinoti atsakymo į šį klausimą.

Selė niekados nelaikė savęs labai aštraus proto advokate. Jai geriausiai sekėsi tarpininkauti – priversti konfliktuojančias šalis susitarti. Jai labai nepatikdavo, kai pasiekti kompromisą tapdavo neįmanoma.

Dabar, ant kėdės sukiodamasi savo kabinete ir žiūrėdama į popierių su išspausdintomis bankų operacijomis šūsnis, kuriomis buvo užverstas stalas, juto vien neviltį. Tai padaręs žmogus, pamanė ji, turi nekęsti manęs visa širdimi.

Todėl iškilo klausimas, kurį ji vengė užduoti, nes kiekvienas, sėkmingai besiverčiantis iš advokato praktikos, juolab sprendžiantis skyrybų, vaikų globos ir smulkių nusikaltimų bylas, negali neįsigyti priešų. Kai kurie jų tik šiaušiasi ir rašinėja skundus, kiti griebiasi kai ko daugiau.

Bet kas? – klausė ji savęs.

Jau daug mėnesių niekas jai įpykęs negrasino – bent jau rimtai. Selė skaudžiai sukando apatinę lūpą pagalvojusi, kad pasaulyje yra žmogus, turintis kantrybės ir gebėjimo suplanuoti prieš ją tikrą išpuolį.

Selė atsilošė ir pasisuko ant kėdės. Ji suvokė turėsianti papasakoti Houp apie tai, kas nutiko, bet nežinojo, ar įstengs. Pastaruoju metu tarp jų tvyrojo didžiulė įtampa, o dabar staiga gerokai pašlijo jų finansinė padėtis.

Jai kilo mintis skambinti policijai: juk įvyko apiplėšimas.

Bet jai toks sprendimas buvo ne prie širdies, ir daugelis advokatų būtų ją supratę. Kol ji aiškiau nesuvoks, kieno čia darbas ir kodėl tai nutiko, ji nenorėjo, kad koks detektyvas raustųsi jos byloje.

Išsiaiškink viską, tarė ji sau. Išsiaiškink viską pati.

Selė čiupo portfelį, susigrūdo į jį kiek tilpo popierių, staigiai pašoko nuo kėdės ir išskubėjo pro duris pakeliui pasistvėrusi apsiaustą. Kontoros buvo ištuštėjusios. Ji užrakino duris, vos ne tekina nubėgo laiptais ir išėjo į gatvę. Nuo šalto oro ji bemat prarado nuovoką ir prispaudė delną prie kaktos, tarsi staiga būtų ėmusi svaigti galva. Tą akimirką Selė net negalėjo prisiminti, kur paliko automobilį. Viskas prieš akis ėmė suktis. Selė vieną kartą giliai įkvėpė – iš šalies atrodė, kad ją apėmė panika. Jos pirštai nevalingai susigniaužė į kumščius ir ją staiga persmelkė skausmas. Širdis daužėsi krūtinėje, tvinkčiojo smilkiniuose. Ji atsišliejo sienos, kad nepargriūtų.

Atsitokėk, liepė sau, susikaupk. Suimk save į nagą.

Automobilis buvo ten, kur ir visada – daugiaaukštėje aikštelėje. Selė užsisagstė apsiaustą, sulėtino kvėpavimą ir pajuto, kad krūtinės ir paširdžių taip nebespaudžia. Bet tada, kai vėl suvaldė visas jusles, kurios jau buvo ją bepriveikiančios, staiga pajuto esanti nebe viena. Ji apsisuko, bet šaligatvis buvo tuščias, tik keletas studentų sliūkino į kavinę netoliese ir iš jos. Eismas pagrindinėje miesto gatvėje vyko kaip paprastai. Sušnypštė pneumatiniai stabdžiai – stotelėje priešais seną teatrą kitapus gatvės sustojo autobusas. Viskas, ką matė, buvo taip, kaip ir turėjo būti. Viskas buvo savo vietoje, įprasta ir normalu.

Tik niekas nebuvo įprasta ir normalu.

Selė dar kartą giliai įkvėpė ir nelėtindama žingsnio pasuko į automobilių aikštelę. Jai norėjosi bėgti, bet vargais negalais susilaikė. Tuo metu virš jos užslinko vakaro tamsa; blausi gatvės žibintų ir parduotuvių vitrinų šviesa išrėžė nedideles slėptuves nuo tirštėjančios sutemos.

•

– Nors turiu vadinamąjį leidimą, ir net pasirašytą, man vis tiek truputį nesmagu kalbėti apie tai, kas man buvo papasakota konfidencialiai.

– Galite spręsti pats, – atsakiau kupinas apsimesto kilnumo. – Puikiai suprantu jūsų požiūrį. – Iš tikrųjų savo žodžiais bandžiau įteigti visiškai priešingą mintį.

– Tikrai? – paklausė jis.

Psichologas buvo nedidelis šelmiškos išvaizdos žmogelis garbanotais žilų sruogų išmargintais plaukais. Jie į visas puses vijosi aplink apykaklę tarsi prilipdyti prie keistų, prieštaringų minčių, paslėptų jo kiauše. Jis nešiojo akinius, dėl kurių atrodė kiek panašus į vabalą, ir turėjo keistą įprotį: išsakęs mintį mosikuodavo ranka tartum norėdamas pabrėžti žodžius.

– Matot, nesu įsitikinęs, kad Maiklo O'Konelio poveikis tiems žmonėms jau pasireiškė iki galo, – toliau kalbėjo jis.

– Ką norite pasakyti? – paklausiau.

Jis atsiduso.

– Manau, į šią istoriją galima žiūrėti ir taip: jis paveikė jų gyvenimą taip kaip autoavarija, galbūt sukelta girto vairuotojo. Akimirka netekties, akimirka baimės, akimirka konflikto – nelygu, kaip norite į tai žiūrėti. Bet padariniai jaučiami daugelį metų, o gal net amžinai. Pasikeičia žmonių gyvenimai. Pelenai ir nepakeliamas skausmas tvyro labai ilgai. Taip matote ir šiuo atveju.

– Bet...

– Tiesiog nežinau, ar galiu apie tai kalbėti, – pertarė jis mane. – Kai kurie šiame kabinete pasakyti dalykai turi būti švenčiausia paslaptis, nors aš ir pritariu, kad pasakotumėte šią istoriją. Nors nesu įsitikinęs, ar pritariu. To dar nepermąsčiau. Labai nenorėčiau, kad kažką pasakęs sulaukčiau kokių nors valdžios pareigūnų šaukimo į teismą ar kad atidaręs duris pamatyčiau porą į Kolambą* panašių detektyvų prastai gulinčiais drabužiais, kurie apsimeta gerokai kvailesni, negu yra iš tikro. Atleiskite.

Atsidusau, nes nežinojau, nusiminti ar rodyti jam pagarbą. Jis plačiai nusišypsojo ir gūžtelėjo pečiais.

– Ką gi, – atsakiau, – kad mano kelionė čionai nebūtų visai veltui, gal bent galėtumėte man paaiškinti kai kurias O'Konelio maniakinės meilės Ešlei smulkmenas?

Psichologas staiga supykęs suprunkštė.

– Meilės... Meilės?! Dieve mano, ką tai turi bendra su šiuo žodžiu? Privalote žinoti vieną dalyką apie Maiklo O'Konelio psichologiją. Jos esmę sudaro noras turėti.

– Taip, – atsakiau, – sakyčiau, tiek suprantu. Bet ko jis siekė? Ne pinigų. Ne numalšinti geismą. Ne patenkinti aistrą. Bet iš to, ką iki šiol sužinojau, man atrodo, jam reikėjo visų tų dalykų.

Psichologas atsilošė ant kėdės, paskui staiga palinko į priekį.

– Pernelyg tiesmukai viską suprantate, – tarė. – Banko apiplėšimas pasako šį tą konkretaus. Galbūt narkotikų sandėris irgi, ar kai naktį nušaunamas degalinės krautuvės pardavėjas. Ar kai maniakas nužudo daugybę aukų arba išžagina virtinę merginų. Tokius nusikaltimus kur kas lengviau apibrėžti. Šį apibrėžti nelengva. Maiklo O'Konelio deklaruojama meilė buvo nusikaltimas, susijęs su tapatybe, todėl virto kai kuo gerokai svarbesniu, gerokai gilesniu. Ir kur kas pražūtingesniu.

---

* Populiaraus JAV televizijos serialo pagrindinis veikėjas, Los Andželo policijos žmogžudysčių skyriaus detektyvas.

Pritariamai linktelėjau. Buvau dar kažką besakąs, bet jis pamosavo ranka, kaip jau buvau matęs darant, ir mane nutildė.

– Tiesą sakant, privalote visada turėti galvoje dar vieną dalyką, – dvejodamas tarė jis. – Privalote dar suprasti, kad Maiklas O'Konelis... – jis akimirką patylėjo ir giliai įkvėpė, – veikė be atvangos.

17

Baisi maišatis

Pirmą kartą per palyginti trumpą gyvenimą Ešlė pajuto, kad jos pasaulis ne tik neįtikimai mažas, bet dabar dar ir toks tuščias, kad ji neturi kur pasislėpti, kur pabėgus gurkštelėti oro ir susikaupti.

Vis gausėjo visokių erzinančių smulkių ženklų, rodančių, kad ji sekama ir stebima. Jos telefonas tapo ginklu – kulkas atstojo tyla ir sunkus alsavimas ragelyje. Ešlė nebepasitikėjo kompiuteriu. Elektroninio pašto nebetikrino, nes nebežinojo, kas siunčia pranešimus.

Buto savininkui pasakė pametusi buto raktus, ir šis atsiuntė meistrą pakeisti lauko durų spynų, nors pati Ešlė abejojo, ar iš to bus daug naudos. Meistras jai pasakė, kad naujosios spynos sulaikys daugelį, bet ne žmogų, išmanantį savo darbą. Ešlei buvo nesunku įsivaizduoti, kad O'Konelis priskirtinas prie tų, kurie savo darbą išmano.

Muziejuje, kur dirbo, keletas kolegų pasiskundė sulaukiantys keistų anoniminių telefono skambučių ir nerimą keliančių elektroninių žinučių, leidžiančių suprasti, kad Ešlė jiems už nugaros kažką išdarinėja ir šmeižia juos vadovybei. Kai Ešlė bandė aiškinti, girdi, visa tai netiesa, jai pasirodė, kad niekas ja netiki.

Visiškai netikėtai vieną rytą bendradarbis gėjus piktai apkaltino ją, neva ji užsimaskavusi homofobė. Kaltinimas buvo toks absurdiškas, kad Ešlė baisiausiai suglumo ir neįstengė nieko atsakyti. Paskui už poros dienų juodaodė bendradarbė įtariai ją nužvelgė ir atsisakė su ja pietauti. Kai Ešlė nusekė jai pavymui, bandydama išsiaiškinti, kas negerai, moteris išdidžiai pareiškė: „Mes visiškai neturim apie ką kalbėtis. Atstok nuo manęs!“

Po vakarinės paskaitos apie šiuolaikinius Europos impresionistus profesorė pasikvietė ją į kabinetą ir pasakė, kad jai gresia pavojus neišlaikyti egzamino, jei nepradės lankyti paskaitų.

Ešlė apstulbo. Ji prasižiojusi spoksojo į moterį, o ši beveik nepakėlė galvos nuo šūsnių popierių, skaidrių ir didelių žvilgančių meno albumų, kuriais buvo užgriozdintas jos rašomasis stalas. Ešlė ėmė dairytis aplink, bandydama rasti, į ką sutelkti dėmesį, nes jai atrodė, kad tuoj susisuks galva.

– Ką jūs sakot?! – tarė Ešlė. – Aš nepraleidau nė vienos paskaitos. Lankomumo žurnaluose per patį vidurį turi būti mano parašai.

– Prašom man nemeluoti, – atšovė profesorė.

– Aš nemeluoju.

– Viena padėjėja magistrantė žurnalus peržiūri, paskui padeda prie skyriaus dokumentų, – šaltai aiškino dėstytoja. – Mes turim po paskaitą per savaitę ir dar rengiame skaidrių peržiūras, taigi iš viso įvyko per dvidešimt užsiėmimų, bet jūsų pavardę matom tik dviejuose. Įskaitant šįvakar.

– Bet aš nepraleidau nė vieno, – maldaudama teisinosi Ešlė. – Galiu parodyti savo užrašus.

– Kiekvienas gali ko nors paprašyti užrašinėti paskaitas. Arba ko nors paprašyti, kad leistų užrašus nusirašyti.

– Bet aš lankiau užsiėmimus, tikrai. Garbės žodis. Kažkas apsiriko.

– Žinoma. Kažkas. Apsiriko. Kurgi ne. Dėl visko kalti mes, – šaipėsi dėstytoja.

– Profesore, aš manau, kad kažkas tyčia taiso mano paskaitų lankymo įrašus.

Profesorė pasvarstė, paskui papurtė galvą.

– Niekada nesu apie tokius dalykus girdėjusi. Kokį tikslą gali kas nors turėti...

– Buvęs vaikinas, – paaiškino Ešlė.

– Kartoju, panele Frimen: kokiu tikslu tai galėtų būti daroma?

– Jis nori mane valdyti.

Dėstytoja vėl susimąstė.

– Ką gi, – tarė lėtai, – ar galite įrodyti šį kaltinimą?

Ešlė iš lėto įkvėpė.

– Nežinau kaip.

– Jūs juk suprantate – aš negaliu tiesiog imti ir patikėti jūsų žodžiais?

Ešlė jau norėjo prieštarauti, bet dėstytoja iškėlė ranką ir neleido jai prasižioti.

– Nuo pat pradžios, per pačią pirmą paskaitą, visiems pasakiau, kad lankyti paskaitas privaloma. Nesu beširdė, panele Frimen. Suprantu, jei kam nors reikia praleisti vieną užsiėmimą, gal net du. Juk pasitaiko visokių nelauktų aplinkybių. Žmonės patenka į bėdą. Bet lankyti paskaitas ir studijuoti medžiagą – jūsų pareiga. Nemanau, kad sugebėsite išlaikyti egzaminą. Tiesą sakant, nesu linkusi...

– Duokite man testą. Kokį rašto darbą. Ką nors, kad galėčiau įrodyti, jog supratau kiekvienos paskaitos esmę.

– Jokių specialių užduočių niekam neduodu ir su niekuo nesielgiu kaip nors ypatingai, – neslėpė susierzinimo profesorė. – Antraip šitaip tektų elgtis su kiekvienu tinginčiu ar ne itin uoliu studentu, sėdinčiu ten, kur dabar sėdite jūs, panele Frimen, ir pasirengusiu meluoti man į akis prasimanius visokių dingsčių.

Pavyzdžiui, mano šuo suėdė namų darbą ar mirė mano senelė. Dar kartą. Susidaro įspūdis, kad mano studentų senelės miršta taip dažnai, jog net darosi graudu, be to, ganėtinai reguliariai ir dažnai po keletą kartų. Taigi, panele Frimen, nesusitarsime. Pradėkite lankyti paskaitas. Gaukite dešimtuką per baigiamąjį egzaminą – jei įstengsite, bet aš tuo abejoju, nes niekam to kol kas nepavyko – tada gal parašysiu reikiamą pažymį už visą kursą. Bet dar pažiūrėsime. Ar negalvojote apie ką kita? Turiu omenyje, gal jums nereikėtų studijuoti meno ir apskritai siekti magistro laipsnio?

– Menas visada mane...

Dėstytoja vėl ją pertraukė iškeldama ranką.

– Nejaugi? Gal aš klystu. Šiaip ar taip, linkiu sėkmės, panele Frimen. Jos jums prireiks.

Sėkmė, pamanė Ešlė, čia niekuo dėta.

Ji išėjo iš dėstytojos kabineto į tuštuma aidintį koridorių. Kažkur laiptinėje ar iš kito aukšto išgirdo juoką, bet jis buvo kažkoks bekūnis, beveik vaiduokliškas. Ji sustojo vos nesustingusi toje tuščioje erdvėje. Jis čia ir ją stebi. Ešlė iš lėto apsisuko, tarsi jis visados būtų buvęs prie pat jos regos lauko – nelyginant nuo jos neatsiliekantis šešėlis. Ji įsiklausė – gal išgirs kokį garsą, alsavimą, kuždesį, ką nors konkretaus, kas jai praneštų, jog jis iš tikro čia, – bet nieko neišgirdo.

Ešlės akys pritvinko ašarų. Ji neabejojo, kad O'Konelis kažkaip sugebėjo ištrinti jos pavardę iš lankomumo žurnalo. Ji atsišliejo į sieną ir ėmė gaudyti kvapą. Visos auditorijoje praleistos valandos, visas rodytas dėmesys, visi daryti užrašai, informacija, žinios, spalvų, formų, stilių ir grožio vertinimas, menininkų perteiktas grožis – viskas tą akimirką virto miražu. Galėjai pamanyti, kad visos tos akimirkos egzistavo vien kažkokioje kitoje visatoje, kur Ešlė – tokia, kokią ją vaizdavosi – gyveno savo gyvenimą jau tolokai pažengusi keliu, vedančiu į Ešlę, kokia ji vylėsi tapti.

Jis daro viską, kad aš dingčiau.

Ją apėmė pyktis, sumišęs su neviltimi. Ji atsitraukė nuo sienos. *Tai turi liautis.*

Skotas nesitraukė nuo rašomojo stalo. Tai, ką perskaitė, pakirto kojas. Jam atrodė, kad jis viduje visas pakriko. Žodžiai lapuose priešais jį bangavo lyg karštis virš asfalto, ir jis juto krūtinę pradedančią gniaužti paniką.

Profesorius Berisas atsiuntė jam kopijas jo paties straipsnio, išspausdinto *Journal of American History*, ir kompiuteriu išspausdintos daktaro disertacijos, parašytos kažkokio Luiso Smito iš Pietų Karolinos universiteto. Disertacija buvo įteikta tos aukštosios mokyklos Istorijos katedrai kokiais aštuoniais mėnesiais anksčiau, negu pasirodė Skoto straipsnis, ir joje buvo nagrinėjama daugmaž ta pati medžiaga. Panašumai buvo neišvengiami, be to, abiejuose darbuose buvo panaudoti tie patys bibliografijos šaltiniai.

Bet pavojus glūdėjo kitur. Tiesiog negalėjai paneigti, kad kokios penkios ar šešios labai svarbios pastraipos abiejuose darbuose sutapo žodis į žodį. Profesorius Berisas stengdamasis padėti įtartinas vietas paryškino geltonai.

Tos įtartinos vietos sudarė menkutę dalį ilgo mokslinio straipsnio garbingam žurnalui ir dvigubais intervalais parašytos šimto šešiasdešimties puslapių disertacijos. Be to, abiejuose darbuose išdėstytos mintys vargu ar turėjo tokios svarbos, kad būtų sukrėtusios visą akademinį pasaulį. Tačiau Skotas suprato: tie du dalykai neturi jokios reikšmės. Pastraipos buvo vienodos, ir to negalėjai užginčyti.

Staiga jis prisiminė Širdžių Karalienę iš „Alisos stebuklų šalyje“. Pirma įvykdysime bausmę, tada teisime!

Skotas nė kiek neabejojo parašęs sakinius, kuriuos dabar matė prieš save. Žlugo visos viltys, kad vienas iš dviejų jam tal-

kinusių studentų netyčia surašė tuos žodžius kokioje pastaboje, o jis, Skotas, panaudojo juos nepertikrinęs. Pagalbininkai dirbo nepriekaištingai.

Tuo tarpu apie jį to negalėjai pasakyti.

Jis suglumęs ėmė sukiotis ant kėdės.

Profesorius Berisas neparašė, kas pateikė skundą. Skotas spėjo, kad tai padarė koks doktorantas ar Pietų Karolinos universiteto dėstytojas. Galbūt koks istorijos entuziastas – jų Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo šimtai tūkstančių – sulygino tuos darbus, bet Skotas abejojo, kad jis ar ji būtų turėję galimybių pasitelkti į pagalbą tokį iškilų istoriką kaip Berisas.

Buvo beveik vidurdienis, kai Skotas – nesiskutęs, apsiblaususiomis akimis, jau su ketvirtu puodeliu kavos rankoje – galiausiai prisiskambino laikinam Pietų Karolinos universiteto Istorijos katedros vedėjui. Jo nuostabai, vyras kalbėjo draugiškai, stengdamasis padėti ir nė nenujautė, kad kilo abejonių dėl Skoto darbo. Jis iškart pamanė, kad prasikalto kita pusė.

– Taip, aš puikiai prisimenu tą disertaciją, – tarė laikinasis vedėjas. – Visa komisija parašė labai aukštus pažymius. Jai buvo surinkta daug medžiagos ir ji buvo gerai parašyta. Atrodo, ji turi būti kažkur paskelbta. O tas jaunuolis – labai uolus studentas ir geras žmogus. Manau, jis padarys nuostabią karjerą. Bet jūs sakot, kad kilo klausimų dėl tos disertacijos? Man sunku įsivaizduoti, kad...

– Aš tik noriu išnagrinėti kai kuriuos panašumus – juk mes darbuojamės toje pačioje srityje.

– Suprantu, – atsakė laikinasis katedros vadovas. – Nors man būtų labai nemalonu sužinoti, kad šios mokymo įstaigos studentas nederamai...

Skotas sudvejojo. Jis žinojo leidęs pašnekovui neteisingai suprasti, kad dėl akademinio nusižengimo kaltas buvęs studentas.

– Žinot, jeigu galėčiau pasikalbėti su tuo jaunuoliu, ko gero, viskas paaiškėtų, – tarė Skotas.

– Be abejo. Aš tuoj pasižiūrėsiu...

Skotui teko nervintis kelias minutes prikišus ragelį prie ausies. Jis sėdėjo nejudėdamas ir laukė tęsinio pokalbio, kuris galėjo sugriauti viską, ką jis statė daug metų.

– Profesoriau Frimenai, atleiskite, kad priverčiau jus laukti. Susisiekti su Luisu ganėtinai sunku. Ką tik iškeptas daktaras ponas Smitas ėmė dirbti organizacijoje „Mokyk Amerikos labui“. Dauguma mūsų studentų tikrai taip nesielgia. Šiaip ar taip, turime jo telefono numerį ir adresą – jis gyvena indėnų rezervacijoje prie Landerio Vajomingo valstijoje. Tuoj jums padiktuosiu.

Skotas paskambino į Vajomingą, sužinojo, kad Luisas Smitas jau kelios valandos negali baigti pamokos aštuntokams, paliko savo pavardę bei telefono numerį ir paaiškino, kad reikalas skubus. Kai telefonas pagaliau suskambo, Skotas akimirksniu jį sugriebė.

– Profesorius Frimenas? Čia Luisas Smitas.

– Ačiū, kad paskambinote, – atsakė Skotas.

Jaunuolis, matyt, buvo labai nudžiugęs.

– Man didelė garbė, kad paskambinote, profesoriau Frimenai. Perskaičiau viską, ką esate kada nors paskelbęs, ypač apie JAV nepriklausomybės karo pradžią. Aš irgi domiuosi šia sritimi ir, turiu pripažinti, ji man be galo įdomi. Karinės gudrybės, politinės intrigos, tiesiog neįtikėtina sėkmė – kokia daugybė pamokų šiandienai! Manau, galite įsivaizduoti, kad indėnų rezervacijos gyventojai tuos mums savaime suprantamus istorijos epizodus supranta visai kitaip. – Jaunuolis kaip prisuktas bėrė žodžius. Nespėjus Skotui įsiterpti Smitas nutilo, giliai įkvėpė ir atsiprašė: – Atleiskite, tauškiu niekus. Profesoriau, malonėkite pasakyti, už ką savo skambučiu suteikėte man tokią garbę?

Skotas dvejojo. Jis nesitikėjo iš jauno mokytojo tokios beribės energijos.

– Skaičiau jūsų daktaro disertaciją...

– Tikrai?! Tai nuostabu. Tai yra ar jums patiko? Kaip manot – gerai viską perteikiau?

– Disertacija puiki, – kiek nustebęs atsakė Skotas. – O jūsų įžvalgos labai taiklios.

– Ačiū, profesoriau. Negaliu apsakyti, kaip man tai svarbu. Parašai tokį didžiulį darbą. Galbūt jį paskelbs akademinė spauda – vis dar to tikiuosi – bet jo nepamato niekas, išskyrus universiteto tarybą ir galbūt tavo merginą. O kai sužinai, kad jūs iš tikro jį perskaitėte...

– Kilo vienas klausimas, – sausai pertarė jį Skotas. – Esama panašumų tarp jūsų disertacijos ir straipsnio, kurį parašiau keliais mėnesiais vėliau.

– Taip, jis buvo išspausdintas *Journal of American History*. Įdėmiai jį perskaičiau, nes mes dirbome su daugmaž ta pačia medžiaga. Bet panašumai? Ką jūs turite galvoje?

Skotas dar kartą giliai įkvėpė.

– Mane apkaltino, neva aš savo straipsnyje panaudojau kelias jūsų parašytas pastraipas. Aš to nedariau, bet mane vis tiek apkaltino.

Jis nutilo ir ėmė laukti. Luisas Smitas atitoko per porą sekundžių.

– Nesąmonė! – tarė jis. – Kas jus apkaltino?

– Nežinau. Pamaniau, kad tai galėjote padaryti jūs.

– Aš?!

– Taip.

– Ne. Nieku gyvu. Tai neįmanoma.

Skotui ėmė svaigti galva. Jis nežinojo, ką manyti.

– Prieš mane guli išspausdinta jūsų disertacija. Turiu pasakyti, kad kai kurios pastraipos sutampa žodis į žodį. Nežinau, kaip tai atsitiko, bet...

– Tai neįmanoma, – pakartojo Luisas Smitas. – Jūsų straipsnis pasirodė keli mėnesiai po to, kai aš parašiau disertaciją, bet medžiagą straipsniui rinkote ir jį rašėte maždaug tuo pat metu

kaip aš. Be to, mano disertacija buvo paskelbta kiek pavėluotai. Tiesą sakant, jos egzempliorių gauti sunku – ji skelbiama tik mūsų universiteto interneto svetainėje, o ši dar turi nuorodų į keletą istorinių tinklalapių. Mintis, kad galėjote disertaciją rasti, o paskui pritaikyti dalį teksto... Na, čia jau tikrai kažkokia paslaptis. Ar galite perskaityti man sutampančias pastraipas?

Skotas pažiūrėjo į geltonai išskirtus žodžius.

– Taip. Savo straipsnio trisdešimt trečiam puslapyje rašiau...

Skotas perskaitė savo ir Luiso Smito pastraipas.

– Be galo keista, – lėtai atsakė Luisas Smitas, – nes jūsų perskaitytos pastraipos, tariamai esančios abiejuose darbuose, manajame nėra. Tai yra niekados to nerašiau. Mano disertacijoje to nėra. Mintis panaši į mano padarytas išvadas, bet savo darbe jos nerašiau.

– Bet aš skaitau jūsų disertacijos spaudinį.

– Gerai nežinau, profesoriau, bet man kyla įtarimas, kad kažkas prikišo nagus prie dokumento, kurį turite prieš akis. Ar pažįstate kokį žmogų, kuris galėjo tai padaryti?

Kai pasibaigus treniruotei Houp subūrė komandą aplink save, pakilo vėjas, o vakaruose temo, tad viskas atrodė pilka ir neryšku. Plaukų sruogos, išsipešusios iš supintų uodegų, nuo prakaito prilipo merginoms prie kaktos. Houp davė joms didelį krūvį, didesnį negu paprastai sezonui baigiantis, bet bėgdama kartu su jomis Houp užsimiršo. Kai ėmė gaudyti kvapą, pajuto palengvėjimą, tarsi šaltas oras būtų buvęs vienintelis dalykas, galintis ją prablaškyti.

– Gerai padirbėjote, – pagyrė ji. – Buvot tokios pat greitos kaip ir visą sezoną. Iki atkrintamųjų varžybų liko dvi savaitės. Jus bus sunku įveikti, labai sunku. Tai gerai. Bet liko dar septynios komandos, kurios, ko gero, treniruojasi nė kiek ne mažiau. Taigi dabar lems ne vien fizinis pasirengimas. Dabar svarbiau-

sia – trokšti pergalės. Šie metai, šis pirmenybių sezonas, ši komanda – kaip norėsite juos prisiminti?

Ji nužvelgė žvilgančius veidus merginų, jau suprantančių, kad prizą galima laimėti tik sunkiu darbu ir atsidavimu. Tas supratimas pirmiausia atsiranda akyse, pamanė Houp, paskui pasklinda po odą – toks stiprus, kad ji ima spinduliuoti kažką panašaus į karštį.

Houp šypsojosi joms visoms, bet viduje juto baisią tuštumą.

– Klausykit. Tam, kad laimėtume, – gerai apgalvodama žodžius tarė ji, – visos privalome sukaupti visas jėgas. Ar kuri nors pageidauja ką pasakyti visai komandai? Gal yra dalykų, kurie jums trukdo?

Merginos keistai susižvalgė. Viena kita papurtė galvą.

Houp nežinojo, ar nepradėjo sklisti gandai apie ją, bet jai buvo sunku įsivaizduoti, kad niekas nieko dar nekalba. Kai kur pasaulyje paslapčių nebūna, pamanė ji.

Merginos vos ne visos kaip viena patraukė pečiais. Houp norėjosi interpretuoti šį gestą kaip palaikymą jai.

– Gerai, – tarė, – bet jeigu bent vienai iš jūsų kas nors neduoda ramybės, kol dar neprasidėjo atkrintamosios varžybos, galite kreiptis į mane. Mano kabineto durys visada jums atviros. Jei nenorite kalbėtis su manim, galite eiti pas sporto skyriaus viršininką.

Houp negalėjo patikėti, kad iš tikro tai sako, bet jai užteko proto pakeisti temą.

– Tokios nekalbios jūsų komandos, dievaži, dar nesu mačiusi. Tiesą sakant, jūs tokios nekalbios, kad spėju jus netekus žado dėl didžiulio treniruotės krūvio. Taigi ratų aplink stadioną nebėgsime. Paplokite sau katučių, patapšnokite viena kitai per nugarą, čiupkite krepšius ir eikite persirengti.

Jos žodžiai buvo sutikti plojimais. Merginos visada apsidžiaugdavo, kai po treniruotės nereikėdavo bėgti aplink stadioną.

Houp pamojo ranka duodama ženklą išsiskirstyti. Jos jau pasirengusios, pamanė. *Kažin ar aš pati pasirengusi.*

Netrukus merginos susimetusios į būrelius patraukė iš aikštės, ir Houp išgirdo juoką. Kurį laiką ji žiūrėjo, kaip jos tolsta, paskui atsisėdo ant medinio suolo prie šoninės linijos.

Vėjas sustiprėjo, ir Houp susigūžė, kad būtų šilčiau. Ji pamanė, kad darbas mokykloje ir su komanda yra svarbi jos gyvenimo dalis, bet dabar jai iškilo pavojus. Žalia aikštės veja nuslinko šešėlis, tad aikštė atrodė juoda. Mažai kas šiame pasaulyje taip gniuždo sielą kaip neteisingi kaltinimai, pamanė Houp. Ją apėmė beviltiškas įniršis. Kilo noras rasti tai padariusį žmogų ir pritvatyti jį ar ją kumščiais.

Bet kad ir kas buvo tas žmogus, tą akimirką jis buvo toks pat bekūnis kaip aplink tirštėjanti sutema. Negalėdama išlieti įtūžio Houp tik užsidengė veidą delnais ir ėmė nesutramdomai raudoti.

•

– Ešlė? Ešlė Frimen? Senokai jos nemačiau. Daug mėnesių. Gal net daugiau kaip metus. Ar ji tebegyvena šiame mieste?

Užuot atsakęs į šį klausimą, pats paklausiau:

– Jūs dirbote čia, muziejuje, tuo pat metu kaip ir ji?

– Taip. Grupelė mūsų mokėmės įvairių aukštųjų mokyklų magistrantūroje ir dalimi etato dirbome čia.

Buvau muziejaus vestibiulyje, netoli nuo restorano, kuriame vieną popietę Ešlė veltui laukė Maiklo O'Konelio. Priimamajame dirbanti jauna moteris vienoje pusėje plaukus buvo nusikirpusi trumpai, o viršugalvyje sušukavusi į spyglius ir todėl panėšėjo į gaidį. Į vieną ausį buvo įsivėrusi bent šešetą auskarų, į kitą – vieną didžiulį skaisčiai oranžinį žiedą, todėl atrodė keistai neproporcinga. Ji pažiūrėjo į mane su jaunatviška šypsenėle ir galop uždavė klausimą, kuris pats piršosi:

– Kodėl domitės Ešle? Kas nors negerai?

Papurčiau galvą.

– Mane domina teismo byla, su kuria ji buvo susijusi. Aš tik šį tą tiriu. Noriu pamatyti jos darbovietę. Vadinasi, pažinojote ją, kai čia dirbo?

– Ne itin gerai... – sudvejojo moteris.

– Kaip suprasti? – paklausiau.

– Manau, ne per daugiausia žmonių ją pažinojo. Ar ją mėgo.

– Tikrai?

– Kartą nugirdau vieną žmogų sakant, kad Ešlė toli gražu ne tokia, kokia dedasi, ar kažką panašaus. Manau, visų nuomonė dėl to sutapo. Kai ji išėjo, buvo daug kalbų ir spėlionių.

– Kodėl?

– Pasklido gandas apie kažkokius dalykus, rastus jos kompiuteryje, dėl kurių ji turėjo bėdos.

– Kokius dalykus?

– Įvairius. Ji vėl pakliuvo į bėdą?

– Ne visai, – atsakiau. – Bet žodis „bėda“ čia gal netinka.

18

Kai padėtis pablogėjo

Maiklas O'Konelis sakydavo sau, kad geriausiai geba laukti.

Tam neužteko laukti tinkamos progos ar kantriai sėdėti sudėjus rankas. Norint laukti tikrai, reikėjo visaip rengtis ir planuoti, kad atėjus lauktai akimirkai jis jau būtų gerokai visus pralenkęs. Maiklas tarėsi esąs bemaž režisierius, žmogus, galintis matyti visą siužetą, veiksmas po veiksmo, scena po scenos iki pat galo. Jis buvo žmogus, žinantis visas pabaigas, nes pats niekieno nepadedamas kūrė visas iki vienos.

O'Konelis buvo išsirengęs iki trumpikių, jo kūnas žvilgėjo. Prieš porą metų naršydamas po lentynas knygyne rado fizinių pratimų knygą; ji buvo populiari dvidešimto amžiaus septintojo dešimtmečio viduryje. Ši knyga buvo sudaryta pagal Kanados karališkųjų oro pajėgų fizinės parengties vadovėlį. Joje buvo gausu senoviškų piešinių, vaizduojančių vyrus su trumpikėmis, darančius įtūpstus, atsispaudimus viena ranka ir prisitraukimus. Nestigo ir keistų pratimų, kuriuos jis darydavo, pavyzdžiui, pašokus į viršų suriesti kelius, kad galėtų pasiekti kojų pirštus. Jie buvo visiška priešingybė Pilateso ir Bilio Blenkso sistemų, „Kūno pagal

Džeiką"* ir šešių minučių laidos pilvo raumenims stiprinti – visi šie dalykai ištisą dieną buvo rodomi televizijos kanalais. Jis įgudo atlikti tuos Kanados karališkųjų oro pajėgų fizinės parengties pratimus ir įgijo imtynininko sudėjimą, slepiamą laisvų palaikių studento drabužių. Jam nereikėjo įsirašyti į jokį tuščiagarbių sveikatingumo klubą ar susimąsčius ilgai bėgioti Čarlzo upės krantine. Maiklui O'Koneliui labiau patiko treniruoti raumenis vienam, savo kambaryje, kartais užsidėjus ausines, kurtinamai grojant kokiai satanistiškai roko grupei kaip *Black Sabbath* ar *AC/DC*.

Jis aukštielninkas išsitiesė ant grindų, pakėlė kojas virš galvos, paskui iš lėto nuleido tris kartus stabtelėdamas; galiausiai jo kulnai pakibo vos per pusę sprindžio nuo kietmedžio grindų. Šį pratimą jis pakartojo dvidešimt penkis kartus. Bet paskutinį sykį jis laikė kojas nenuleistas, priglaudęs rankas prie šonų ir šitaip nejudėdamas išgulėjo minutę, paskui antrą. Jis žinojo, kad po kokių trijų minučių pradės jaustis nepatogiai, dar po dviejų pavargs. Po šešių minučių patirs ganėtinai smarkų skausmą.

O'Konelis sakė sau, kad tikslas dabar nebe stiprinti raumenis.

Dabar svarbiausia buvo ištverti.

Jis užsimerkė ir nekreipdamas dėmesio į pilvą deginantį skausmą ėmė vaizduotis Ešlę. Mintyse lėtai nupiešė kiekvieną smulkmeną – kantriai lyg dailininkas, iškėlęs sau tikslą atkurti kiekvieną nepakartojamą linkį, kiekvieną menkutę šešėliuotą įdubą. Pradėk nuo pėdų, nusklembtų pirštų, kelties, standžios kulkšnies. Tada kilk aukštyn blauzdomis, atkurk jų raumenis, pasiek kelius ir šlaunis.

---

* Josephas Pilatesas (1880–1967) sukūrė fizinių pratimų sistemą, skirtą Pirmojo pasaulinio karo veteranų reabilitacijai. Billy Blanksas (g. 1955) – Rytų kovų meistras, aktorius, septynis kartus pasaulio karatė čempionas, sukūrė Tae Bo pratimų sistemą. „Kūnas pagal Džeiką" („Body by Jake") – amerikiečių aktoriaus ir fizinio pasirengimo entuziasto Jake'o Steinfeldo (g. 1958) mankštos prietaisų rinkinys ir jo vesta to paties pavadinimo televizijos laida.

Jis sugriežė dantimis ir nusišypsojo. Paprastai galėdavo išbūti tokioje padėtyje, kol prisimindavo jos krūtis, bet prieš tai ilgai mąstydavo apie tarpkojį. Galiausiai jis prieidavo prie ilgo, liauno, jusliai lenkto kaklo, bet tada nebeatlaikydavo ir nuleisdavo kulnus ant grindų. Bet Maiklas vis stiprėjo ir žinojo vieną dieną pajėgsiąs nutapyti mintyse visą paveikslą – su veido bruožais ir plaukais. Jis nekantravo sulaukti to meto, kai tiek sustiprės.

Jis aiktelėjo, atpalaidavo raumenis ir pėdos skaudžiai trinktelėjo į grindis. Kurį laiką gulėjo jusdamas, kaip prakaitas žliaugia krūtine.

Ji paskambins, pamanė. Šiandien. O galbūt rytoj. Neišvengiamai. Jis paleido į darbą jėgas, kurios įvilios ją į spąstus. Ji susinervins, tarė sau. Įpyks. Pažers daugybę reikalavimų, kurių nė vienas jam nieko nereikš. Bet svarbiau tai, priminė jis sau, kad šįkart ji bus viena. Besiblaškanti ir pažeidžiama.

Jis giliai įkvėpė. Akimirką patikėjo jaučiąs Ešlę šalia – švelnią, šiltą. Maiklas užsimerkė ir mėgavosi tuo pojūčiu. Kai jis pranyko, Maiklas nusišypsojo.

Maiklas O'Konelis aukštielninkas gulėjo ant grindų nematančiomis akimis spoksodamas į balintas lubas ir vienintelę šimto vatų lemputę be gaubto. Jis kažkur skaitė, kad kai kurie seniai užmirštų ordinų vienuoliai vienuoliktame ir dvyliktame amžiuose šitokioje padėtyje išbūdavo ištisas valandas – nepratardami nė žodžio, nekreipdami dėmesio į karštį, šaltį, alkį, troškulį ir skausmą, matydami haliucinacijas ir vizijas, mąstydami apie nekintantį dangų ir nepermaldaujamą Dievo žodį. Maiklui tai atrodė visai suprantama.

Labiausiai nerimą Selei kėlė viena lengvatinio apmokestinimo šalyje įregistruoto banko sąskaita, į kurią iš jos klientės sąskaitos kelis kartus buvo pervestos nedidelės sumos. Iš viso susidarė beveik penkiasdešimt tūkstančių dolerių.

Kai Selė paskambino į tą banką Didžiosios Bahamos saloje, banko darbuotojai nenorėjo jai padėti. Girdi, jai reikės banko vadovybės leidimo. Jie leido suprasti, kad leidimą sunku gauti net tyrėjams iš Vertybinių popierių ir fondinių operacijų komisijos ar JAV vidaus pajamų mokesčių tarnybos, o savarankiškai veikiančiai advokatei, neturinčiai teismo sankcijos ir nepadedamai Valstybės departamento grasinimų, ko gero, apskritai neįmanoma.

Selė negalėjo suvokti, kodėl į jos klientės sąskaitą pajėgiantis įlįsti žmogus, matyt, pavogė tik vieną penktadalį joje buvusios sumos. Kitus pinigus, keliavusius po bankus visoje šalyje pirmyn atgal tokia virtine operacijų, kad galva vos nesvaigo bežiūrint, vis dar buvo galima atsekti ir, kaip pasirodė Selei, net susigrąžinti. Jai pavyko įšaldyti tuos pinigus daugiau nei dešimtyje skirtingų bankų, kur jie neliečiami gulėjo sąskaitose skirtingų žmonių akivaizdžiai išgalvotomis pavardėmis. Kodėl, negalėjo suprasti ji, tas žmogus nepervedė visų tų pinigų į lengvatinio apmokestinimo šalyje įregistruotų bankų sąskaitas, kur veikiausiai niekas jų nebūtų galėjęs pasiekti? Didžiuma pinigų, galima sakyti, kabojo ore – jie nebuvo pavogti, bet jai teko įveikti baisius sunkumus, kol juos atgavo. Tai kėlė Selei didelį nerimą. Ji net tiksliai negalėjo pasakyti, kokio nusikaltimo auka tapo. Žinojo viena: jos profesinei reputacijai geriausiu atveju bus suduotas smūgis, o blogiausiu – ji smarkiai nukentės.

Ne ką geriau Selė numanė, kas surengė šį antpuolį prieš ją.

Pirmiausia ji, aišku, įtarė besiskiriančios moters sutuoktinį. Bet ji negalėjo suprasti, kam jam prireikė pridaryti jai tokių didelių rūpesčių – viskas dabar gerokai užsitęs ir kils keblumų, ką ir kalbėti apie tai, kad skyrybų bylos nagrinėjimas teisme truks ilgiau, o tai visiems brangiau kainuos. Žinia, Selė buvo įpratusi, kad besiskiriančios poros elgiasi neišmintingai, bet šis incidentas ją suglumino. Paprastai žmonės elgdavosi akivaizdžiai

smulkmeniškiau ir labiau įžeidžiamai, kai norėdavo pridaryti kitai pusei bėdų. Tačiau šiame išpuolyje ji įžvelgė kol kas dar ne visai suprantamų subtilybių.

Paskui ėmė įtarti, kad čia oponento iš kokios kitos bylos darbas. Žmogaus, už kurį ji pasirodė esanti pranašesnė ankstesniais metais.

Dar didesnį nerimą kėlė mintis, kad kažkas puoselėjo keršto jausmus kurį laiką, laukė mėnesius, o gal net metus prieš pradėdamas veikti. Tai jai pasirodė labai sicilietiška, tarsi iš „Krikštatėvio" puslapių.

Selė anksti išėjo iš kontoros ir miesto centru nuėjo į tariamai airiško pavadinimo restoraną. Jame buvo ramus, tamsus baras. Kai ji negerdama laikė rankoje antrą stiklą vandeniu skiesto škotiško viskio, fone girdėjo grupę *Grateful Dead,* atliekančią dainą „Šėtono draugas".

Kas manęs nekenčia? – klausė ji savęs.

Kad ir kas buvo tas žmogus, ji suprato turinti papasakoti viską Houp. Selė to baiminosi. Dabar, kai tarp jų atsirado tokia įtampa, jiedviem to reikėjo mažiausiai. Selė išmaukė didelį gurkšnį kartaus gėrimo. Yra žmogus, kuris manęs nekenčia, o aš elgiuosi kaip bailė. Šėtono draugas – mano draugas. Ji žvilgtelėjo į stiklą, nusprendė, kad viso pasaulio svaigalų neužteks jos sielvartui paskandinti, pastūmė jį nuo savęs ir nelabai tvirtomis kojomis patraukė namo.

Skotas baigė laišką profesoriui Berisui, paskui įdėmiai perskaitė. Aprašyti tam, kas atsitiko, jis pasirinko žodį „apgaulė" – girdi, jiems visiems iškrėtė gerai suplanuotą, paslaptingą pokštą koks nors paskutinio kurso studentas.

Tik iš šio pokšto Skotas smagiai nesijuokė.

Rašydamas šį rūpestingai apgalvotą laišką Skotas gerai jautėsi tik tada, kai patarė Berisui įdėmiai pažvelgti į Luiso Smito

akademinius laimėjimus. Skotas manė, kad profesorius gali padėti tam vyrukui padaryti karjerą.

Skotas pasirašė elektroninę žinutę ir išsiuntė. Tada grįžo į namus, atsisėdo ant senos, nušiurusios kėdės plačia atkalte ir ėmė galvoti apie tai, kas jam ką tik nutiko. Jis abejojo, ar vienintelis laiškas, net toks kupinas ryžto kaip tas, kurį ką tik parašė, gali išvaduoti jį iš visų bėdų. Juk savaitės gale į jo kabinetą turi ateiti tas landus koledžo korespondentas. Diena ėjo vakarop, ir kambaryje ėmė temti. Skotas suprato: netrukus jam teks gintis. Tai, kad kaltinimas nepagrįstas ir neįtikimas, buvo daugiau ar mažiau nesvarbu. Kažkas kažkur juo patikės.

Nuo viso to Skotą suėmė įsiūtis ir jis skaudama galva sėdėjo gniauždamas kumščius, spėliodamas, kas jam iškrėtė šią šunybę. Jis nenumanė, kad daugelis tų pačių klausimų tuo pat metu kamavo Selę su Houp ir kad jeigu jie būtų žinoję apie vienas kito vargus, savo bėdų kaltininką būtų kaipmat pažinę. Bet aplinkybės susiklostė taip nesėkmingai, kad kiekvienas jų sukosi savo orbita.

Ešlė rinko negausius savo daiktus ruošdamasi vakare po darbo eiti iš muziejaus, bet pakėlusi akis nuo rašomojo stalo pamatė direktoriaus pavaduotoją, besisukiojantį už poros žingsnių, lyg kažko gėdytųsi.

– Ešle, – tarė jis labai išdidžiai šaudydamas akimis po kabinetą, – norėčiau su jumis šnektelėti.

Ji padėjo nedidelę kuprinę ir klusniai nusekė paskui direktoriaus pavaduotoją į jo kabinetą. Tylus muziejus staiga pasidarė panašus į kriptą, buvo girdėti vien jų žingsnių aidas. Šešėliai, rodės, gadina meno kūrinius ant sienų – ištrina formas, darko spalvas.

Direktoriaus pavaduotojas parodė ranka į kėdę, pats atsisėdo prie savo rašomojo stalo. Patylėjo, pasitaisė kaklaraištį, paskui

pažiūrėjo jai tiesiai į akis. Nervindamasis jis turėjo įprotį trinti delnus visai netikėtu metu.

– Ešle, mes gavome skundų dėl jūsų.

– Skundų? Kokių?

Jis tiesiai neatsakė.

– Ar pastaruoju metu turėjote kokių sunkumų?

Ji žinojo jų turinti, bet nenorėjo, kad direktoriaus pavaduotojas žinotų apie jos asmeninį gyvenimą daugiau, negu jam reikia. Ešlė laikė jį palaižūnu ir tuščiagarbiu. Ji žinojo, kad savo namuose Somervilyje jis turi du mažus vaikus, bet ši smulkmena retai jam kliudė kabinti kiekvieną merginą, atėjusią dirbti į muziejų.

– Ne, nieko neįprasta, – pamelavo ji. – Kodėl klausiate?

– Vadinasi, – iš lėto tarė jis, – jūs teigtumėte, kad viskas jūsų gyvenime normalu? Nieko nauja?

– Nelabai suprantu, kur jūs sukate.

– Jūsų požiūris į... eee... pasaulį apskritai... eee... kaip nors radikaliai nepakito?

– Mano požiūris yra mano požiūris, – neskubėdama atsakė Ešlė.

Jis vėl padvejojo.

– To ir bijojau. Nelabai gerai jus pažįstu, Ešle. Taigi niekas tikriausiai neturėtų manęs stebinti. Bet turiu pasakyti... – jis nutilo. – Pasakysiu štai ką: žinote, kad šiame muziejuje mes stengiamės gana pakančiai žiūrėti į kitų žmonių įsitikinimus, nuomonę ir gyvenseną, kaip tikriausiai ją pavadintumėte. Mes nenorime nieko... eee... smerkti. Bet esama ribų, kurių nevalia peržengti, – sutinkate?

Ešlė nenumanė, apie ką jis kalba, bet pritariamai linktelėjo.

– Be abejo. Kai kurių ribų peržengti nevalia.

Atrodė, kad direktoriaus pavaduotojas nuliūdęs ir kartu supykęs. Jis palinko į priekį.

– Jūs tikrai manote, kad holokausto niekados nebuvo?

Ešlė atsilošė ant kėdės.

– Ką?!

– Šeši milijonai nužudytų žydų buvo vien propaganda, iš tikrųjų to niekados neįvyko?

– Nesuprantu...

– Ar juodaodžiai iš tikrųjų yra žemesnė rasė? Kvailesni už nevispročius? Ne ką geresni už laukinius žvėris?

Ešlė neatsakė – buvo tokia priblokšta, kad neteko žado.

– Ar žydai iš tikro valdo FTB ir CŽV? O rasės grynumas yra svarbiausias klausimas, kurį šiandien privalo spręsti mūsų šalis?

– Nesuprantu, ką jūs...

Direktoriaus pavaduotojo veidas išraudo. Jis pakėlė ranką ir pamojo į kompiuterį ant savo stalo.

– Prieikite ir įveskite savo vardą, pavardę ir slaptažodį, – piktokai tarė.

– Nesuprantu...

– Malonėkite, – tarė jis šaltai.

Ešlė pakilo nuo kėdės, apėjo stalą ir padarė kaip prašoma. Kompiuteris atgijo, pasigirdo trumpa fanfarų melodija, ekraną užpildė muziejaus vaizdas, paskui pasirodė užrašas „Sveika, Ešle“, o po jo žinutė: „Pašto dėželėje yra neskaitytų laiškų.“

– Kas toliau? – atsistodama tarė Ešlė.

Direktoriaus pavaduotojas šiurkščiai prasibrovė pro ją ir stvėrė klaviatūrą.

– Štai, – įtūžęs tarė. – Naujausios paieškos.

Į kompiuterį vis dar buvo įvesta jos pavardė ir slaptažodis. Direktoriaus pavaduotojas greitai nuspaudė keletą klavišų. Muziejaus nuotrauka akimirksniu dingo, ją pakeitė didelis juodas ir raudonas ekranas. Staiga pasirodė didžiulė svastika, iš garsiakalbių nugriaudėjo kariška muzika. Ešlė ne iš karto atpaži-

no „Horsto Veselio dainą“, tačiau bemat pajuto jos pobūdį. Ji prasižiojo iš nuostabos ir bandė kažką sakyti, bet jos akys buvo prikaustytos prie kompiuterio ekrano. Jame dabar pasirodė seni nespalvoti kino kronikos kadrai – sustoję viena greta vyrai kėlė rankas sveikindamiesi kaip įprasta naciams, penketą ar šešetą kartų buvo pakartotas šūkis „Sieg Heil!“ Ešlė iškart pažino, kad šie kadrai iš Lenės Ryfenštal filmo „Valios triumfas“. Jie dingo, juos pakeitė tinklalapio „Sveiki atvykę į arijų nacijos interneto svetainę“ puslapis. Tuoj pat pasirodė antras puslapis, skelbiantis: „Sveika, smogike Ešle Frimen. Prašom įvesti savo slaptažodį, kad įeitum.“

– Ar reikia žiūrėti toliau? – paklausė direktoriaus pavaduotojas.

– Čia kažkokia beprotybė, – atsakė Ešlė. – Jis ne mano. Aš nežinau, kaip...

– Ne jūsų?

– Nežinau kaip, bet...

Direktoriaus pavaduotojas parodė į ekraną.

– Įveskite savąjį muziejaus slaptažodį.

– Bet...

– Malonėkite, – tarstelėjo jis šaltai.

Ji pasilenkė ir įvedė slaptažodį. Vaizdas ekrane bemat pasikeitė – tinklalapis atsidarė. Vėl užgrojo fanfaros – kažkas iš Vagnerio.

– Aš nesuprantu.

– Be abejo, – nusišaipė direktoriaus pavaduotojas. – Be abejo, jūs nesuprantate.

– Kažkas iškrėtė man šią kiaulystę. Buvęs vaikinas. Nežinau kaip, bet jis labai gerai išmano apie kompiuterius ir tikriausiai...

Direktoriaus pavaduotojas iškėlė ranką.

– Bet jūs sakėte, kad jūsų gyvenime nėra nieko neįprasta. Pirmiausia to jūsų ir paklausiau, bet atsakėte: „Ne. Ne, nieko neį-

prasta.“ Buvęs vaikinas įrašo jus į tam tikroms žmonių grupėms neapykantą propaguojantį organizuotą judėjimą šių laikų nacių svetainėje. Man tai atrodo neįprasta.

– Čia... jis... aš nežinau.

Direktoriaus pavaduotojas papurtė galvą.

– Prašom toliau manęs neįžeidinėti nevykusiais pasiteisinimais. Ši diena jums čia paskutinė, Ešle. Net jei jūsų pasiteisinimas – tiesa, mes to nieku gyvu negalime pakęsti. Nesvarbu, kas kaltas – bjaurus vaikinas ar tikri įsitikinimai. Viena ir kita visiškai nepriimtina pakantumo atmosferoje, kurią čia stengiamės kurti. Tai yra neapykantos pornografija, ir aš jos neleisiu. Pasakysiu atvirai: nelabai jumis tikiu. Paskutinį atlyginimą atsiųsime jums paštu. Labanakt, panele Frimen. Prašom daugiau čia nesirodyti. Ir būkit maloni, – rodydamas į duris pridūrė jis, – nesitikėkite rekomendacijos.

Eidama namo greitai besileidžiančioje tamsoje Ešlė apsipildavo čia nevilties, čia baisaus įtūžio ašaromis. Sulig kiekvienu žingsniu ji vis labiau niršo, tad beveik nebematė ją supančių šešėlių ir tamsos. Ji tiksliai kaip kariškis žygiavo miesto gatvėmis bandydama sugalvoti kokį veiksmų planą, bet neįstengė – trukdė neapsakomas įsiūtis. Ji nė nebandė jo sutramdyti, todėl drebėjo visu kūnu. Nė vienas sveiko proto žmogus neleis kažkam visiškai sudirbti savo gyvenimą, o kadangi ji manė esanti sveiko proto, nusprendė, kad viskas turi baigtis tą patį vakarą.

Ji metė švarkelį ir kuprinę ant lovos ir priėjo tiesiai prie telefono. Negaišdama surinko Maiklo O'Konelio numerį.

Kai jis atsiliepė, balsas atrodė mieguistas ir blausus.

– Klausau. Kas čia?

– Puikiai žinai, kas čia, trauk tave velniai! – neslėpdama kartėlio vos ne šaukdama atrėžė Ešlė.

– Ešle! Žinojau, kad paskambinsi.

– Ak tu šunsnuki! Tu pridirbai man magistrantūroje, o dabar per tave netekau darbo. Kas tu per niekšas?!

Jis tylėjo.

– Atstok nuo manęs! Kodėl negali palikti manęs ramybėje?!

Jis ir toliau tylėjo.

Ešlė vis labiau tūžo.

– Aš tavęs nekenčiu! Būk prakeiktas, Maiklai! Sakiau tau, kad viskas baigta – taip ir yra! Niekados nebenorėsiu tavęs matyti. Negaliu patikėti, kad galėjai šitaip man pridirbti. Ir tu dar sakai, kad mane myli? Tu esi nesveikas, blogas žmogus, Maiklai, ir noriu, kad dingtum iš mano gyvenimo! Amžinai! Supranti?

Jis vis dar neatsakė.

– Ar girdi mane, Maiklai? Viskas baigta! Galutinai. Užraukta! Suprask, kaip nori, bet viskas baigta. Nieko daugiau nebus, aišku?!

Ji laukė atsakymo, bet jo nebuvo. Tyla šliaužė aplink, apraizgė ją kaip vijoklis.

– Maiklai?! – staiga ji pamanė, kad jis negirdi, kad išjungė ryšį, ir jos žodžiai dingsta į kažkokią bekraštę elektroninę tuštumą. – Ar supranti?! Viskas baigta!

Iš pradžių ji vėl girdėjo vien tylą.

Paskui pasirodė, kad girdi jį kvėpuojant.

– Maiklai, prašau. Tai turi liautis.

Kai jis galop prašneko, užklupo ją nepasirengusią.

– Ešle, – atsakė jis beveik linksmai, ir jo balse ji išgirdo vos juntamą juoką, tarsi kalbėtų kita, visiškai jai negirdėta kalba. – Tiesiog malonu girdėti tavo balsą. Skaičiuoju dienas, kada vėl galėsime būti drauge.

Jis patylėjo, paskui pridūrė.

– Amžinai.

Tada išjungė mobilųjį.

•

– Bet kažkas nutiko? – paklausiau.

– Taip, – atsakė ji. – Kai kas nutiko. Tiesą sakant, daug dalykų.

Stebėjau jos veidą ir supratau, kad ji nenori pasakoti visų smulkmenų. Tas nenoras panėšėjo į šiltą megztinį, kurį žmogus velkasi žiemą laukdamas vėjo, šalčio ir pabjurusio oro.

– Tai kas ten dėjosi? – paklausiau kiek suirzęs, kad ji kalba užuolankomis. – Pradėjote pasakoti man šią istoriją nuo to, kad turėsiu pats visame kame susigaudyti. Kol kas nelabai suprantu, ką sužinojau. Matau, kokius žaidimus žaidė Maiklas O'Konelis. Bet kokiu tikslu? Matau, kad rengiamasi nusikaltimui – bet apie kokį nusikaltimą kalbame?

Ji iškėlė ranką.

– Norite, kad viskas būtų paprasta, ar ne? Bet nusikaltimas nėra toks paprastas dalykas. Kai imi jį nagrinėti, pamatai, kad veikia daugybė jėgų. Gal kartais susimąstote, kad mes padedame susidaryti psichologinei ir galbūt emocinei atmosferai, kurioje įleidžia šaknis, suveša ir paskui pražysta negeri, net siaubingi dalykai? Savo viduje esame tarsi blogio šiltnamis. Kartais juk susidaro toks įspūdis, tiesa?

Į šį klausimą neatsakiau, tik žiūrėjau, kaip ji spokso į kavos puodelį, tartum jis galėtų jai ką nors pasakyti.

– Ar jums neatrodo, kad gyvename neįtikimai atitolę vienas nuo kito, atsijai? Kadaise, geresniais laikais, suaugdavai ir likdavai ten, kur gimęs. Gal net pirkdavai namą toje pačioje gatvėje, kur gyvena tėvai. Padėdavai vadovauti šeimos verslui. Taigi visi likdavome susiję, sukdavomės toje pačioje orbitoje. Naivūs tai buvo laikai. Per televiziją rodė serialus „Medaus mėnesį“ ir „Tėvas žino geriausiai“. Kokia keista mintis: tėvas žino geriausiai! O dabar baigiame mokslus ir paliekame artimuosius.

Ji patylėjo, paskui paklausė:

– Tai ką darytumėte tada, kai jums paaiškėja, kad kažkas nusprendė sugriauti jums gyvenimą? – Ji pridūrė: – Nejaugi nesuprantat?

Mums žiūrint į šią istoriją iš šalies, negresiant jokiam pavojui, lengva suprasti, kad yra žmogus, bandantis sugriauti jiems gyvenimą. Bet jie negalėjo to matyti.

– Kodėl? – iškart paklausiau.

– Todėl, kad tai buvo nelogiška. Todėl, kad tai buvo beprasmiška. Turiu galvoje – kodėl? Kodėl jam galėjo kilti noras taip su jais pasielgti?

– Na, gerai – kodėl?

– Per anksti. Turite sužinoti tai pats. Vis dėlto kai kas aišku: nors Maiklas O'Konelis buvo perpus menkiau už juos išsilavinęs, turėjo perpus mažiau galimybių, perpus mažiau prestižo, būtent jis turėjo visą galią. Jis buvo dvigubai už juos nuovokesnis, nes jie buvo tokie pat kaip visi žmonės, o jis – ne. Taigi jie buvo įkliuvę, įsiraizgę į visą tą blogį, bet to nematė. Nesuprato, kas atsitiko. Ką jūs būtumėte daręs? Argi ne šis klausimas svarbiausias? Dedasi siaubingi dalykai, bet kur slypi tikroji grėsmė?

Neatsakiau, tik pasikartojau bandydamas išgauti atsakymą.

– Bet kažkas pasikeitė?

– Taip. Atėjo praregėjimo akimirka.

– Kaip suprasti?

Ji nusišypsojo.

– Bet tai buvo tik džiugi akimirka, o visa padėtis ėmė klostytis toli gražu ne džiugiai.

19

Taktika keičiasi

Iš pradžių Ešlė netvėrė pykčiu.

Praėjus vos kelioms akimirkoms nuo tada, kai Maiklo O'Konelio balsas dingo iš mobiliojo telefono, Ešlė šveitė jį į kitą kambario pusę. Telefonas trenkėsi į sieną, pokštelėjo lyg šautuvo šūvis ir subyrėjo į šipulius. Ji pasilenkė – sugniaužusi kumščius, įsiūčio iškreiptu veidu, išraudusi, griežgdama dantimis. Pakėlė vadovėlį ir metė į tą pačią pusę. Jis atšoko nuo tinkuotos sienos ir dunkstelėjo ant grindų. Ji nuėjo į miegamąjį, čiupo nuo lovos pagalvėlę ir ėmė ją tvatyti it boksininkas per paskutinį raundą, beatodairiškai smūgiuodama kaire ir dešine. Paskui suleido dantis į pagalvėlės impilą ir jį perplėšė. Sintetinio kamšalo skutai pakilo į orą, paskui nusileido jai į plaukus ir ant drabužių. Akys pritvinko ašarų. Galiausiai Ešlė iš nevilties sudejavo ir pasidavė juodai depresijai.

Ji griuvo ant lovos, susirietė embriono poza ir graudžiai pravirko nebeatlaikiusi viduje bangomis besiritančių pojūčių. Kūną drebino neviltis, ji dūsavo ir gaudė orą, tarsi ta neviltis lyg koks nežinia iš kur atklydęs užkratas būtų įsimetusi į kiekvieną kūno skaidulą.

Kai ašarų nebeliko, ji persivertė ant nugaros ir įsmeigė akis

į lubas gniaušdama prie krūtinės pagalvėlės skutus. Ešlė ėmė giliai alsuoti. Suprato, kad ašaros jokių bėdų neišsprendė, bet vis tiek pasijuto šiek tiek geriau.

Kai pajuto, kad širdis vėl ima plakti normaliu ritmu, atsisėdo lovoje.

– Gerai, – tarė balsu. – Suimk save į rankas, mergyte.

Ešlė dirstelėjo į mobiliojo telefono nuolaužas ir pamanė, kad jos pykčio protrūkis buvo tikra palaima. Jai reikės įsigyti naują telefoną, taigi ir naują numerį. Jo, davė sau žodį, Maiklas O'Konelis nesužinos. Pasižiūrėjo į fiksuotojo ryšio telefoną ant rašomojo stalo.

– Atsisakyk jo.

Šalia telefono stovėjo jos nešiojamasis kompiuteris.

– Gerai, – tarė ji kalbėdama su savimi lyg su mažu vaiku, – pakeisk savo žiniatinklio tarnybą. Pakeisk elektroninio pašto adresą. Nebemokėk už paslaugas internetu. Pradėk viską iš pradžių.

Paskui apsidairė po butą.

– Jei reikės iš čia kraustytis – kraustykis.

Ešlė giliai atsiduso. Ryte ji gali nueiti pas magistrantūros studijų skyriaus vedėją ir įtikinti, kad ištaisytų jos koledžo pažymėjimo įrašus. Ji žinojo, kad dėl to teks gerokai pasiginčyti, bet kažkur turėjo savo pažymių kopijas, tad jai, ko gero, pavyks ištaisyti, ką su šitais dalykais prikrėtė Maiklas O'Konelis. Ko gero, nieko nepavyks pakeisti dėl šiuolaikinio meno kurso ir jos tariamai praleistų paskaitų. Bet tai buvo tik viena disciplina, ir nors Ešlę ištiks nesėkmė, ji nebus lemtinga.

Didesnė bėda buvo ta, kad ją atleido iš darbo. Ji abejojo, ar muziejaus direktoriaus pavaduotojas ateityje nekels jai kliūčių. Jis buvo griežtas kietakaktis, be to, slapčia niekino moteris, tad Ešlė labai nenorėjo dar kartą turėti su juo reikalų. Ji nusprendė, kad geriausia bus pamėginti įprašyti kokį dėstytoją parašyti

direktoriaus pavaduotojui laišką. Girdi, jo nuomonė apie Ešlę klaidinga, ir tai turi atsispindėti jos darbo knygelėje. Ešlė beveik neabejojo galinti ką nors prikalbinti parašyti tokį laišką – tereikia paaiškinti visas aplinkybes. Gal į darbą jos negrąžins, tačiau bent jau žala bus atitaisyta.

Juk darbas muziejuje nėra vienintelis, kurį ji gali gauti, guodė ji save. Turi būti kitų, su gausybe spalvų ir meno, artimų jos prigimčiai, padėsiančių jai tapti tuo, kuo vylėsi.

Kuo daugiau planų kūrė Ešlė, tuo geriau jautėsi. Kuo daugiau dalykų nusprendė, tuo labiau neabejojo esanti padėties šeimininkė, tuo panašesnė į tikrąją save, tuo stipresnė ir ryžtingesnė jautėsi. Netrukus ji atsistojo, visa pasipurtė ir nuėjo į vonią.

Ilgai žiūrėjo į save veidrodyje ir matydama užtinusias, paraudusias akis pakratė galvą.

– Gerai, – tarė leisdama į kriauklę karštą vandenį ir imdama praustis veidą, – dėl to prakeikto šunsnukio daugiau ašarų neliesiu.

Ji daugiau nesibaimins. Nepasiduos nerimui. Nebegrieš dantimis ir nesinervins iš nevilties. Gyvens toliau, ir tiek. O Maiklas O'Konelis tegul eina velniop.

Staiga pasijuto išalkusi ir kiek įstengė nusiplovusi liūdesį nuėjo į virtuvę, išsitraukė iš šaldiklio puslitrinę pakuotę *Ben & Jerry's* ledų su šokoladinėmis žuvelėmis, prisikrovė didelę porciją ir saldžių skonių mišiniu pasitaisė ūpą. Tada pasuko prie sveiko likusio telefono skambinti tėvui. Eidama per kambarį valgė ledus iš plastikinio indelio. Prie lango pastoviniavo ir smelkiama abejonių pažvelgė į tamsą. *Daugiau nesistengsiu ką nors įžvelgti šešėliuose.* Ešlė nusisuko nuo lango, pakėlė fiksuotojo ryšio telefono ragelį ir ėmė rinkti numerį nenujausdama, kieno akys spitrijasi į blausią jos buto šviesą vildamosi išvysti jos pavidalą. Žmogus buvo patenkintas ir kartu nepatenkintas menkiausiais jos buvimo įrodymais. Tamsoje jis jautėsi kaip

žuvis vandenyje. Jį jaudino tai, kaip arti ji tą akimirką. Ji niekada nesupras, pamanė jis, kad kiekvienas jos žingsnis siekiant nuo jo atitolti tik dar labiau jį sujaudina ir įaistrina. Jis pasistatė apsiausto apykaklę ir pasitraukė giliau į šešėlį. Jei prireiks, jis išbus čia visą naktį ir nesušals.

Grįžusi tą vakarą namo Houp nustebo: Selė jos laukė. Jos tapo nepaprastai šaltos viena kitai ir dažnai ilgai tylėdavo būdamos drauge.

Houp pažvelgė į partnerę, su kuria praleido tiek daug metų, ir staiga pajuto užplūstant nuovargį ir nerimą. Štai ir viskas, pamanė. Tuoj žodžiais pasakysime, kad viskas baigta. Ji nervingai žvelgė į Selę apimta nenusakomo liūdesio.

– Šįvakar grįžai kiek anksčiau, – tarė ji kiek įmanydama maloniau. – Išalkai? Galiu greitosiomis ką nors sutaisyti, tik nesitikėk nieko nepaprasta.

Selė beveik nesujudėjo. Rankoje ji vėl gniaužė stiklą su škotišku viskiu.

– Aš nealkana, – atsakė. Liežuvis jai šiek tiek pynėsi. – Bet mums reikia pasikalbėti. Turime bėdą.

– Taip, – atsakė Houp iš lėto nusirengdama striukę ir dėdama ant grindų kuprinę. – Sakyčiau, turime.

– Ir ne vieną.

– Taip. Ir ne vieną. Gal aš irgi atsinešiu išgerti.

Houp nuėjo į virtuvę.

Kol Houp pylėsi didelį stiklą baltojo vyno, Selė bandė nuspręsti, nuo ko pradėti, kurią iš daugybės bėdų paminėti pirmiausia. Galvoje tvyrojo keistas sąmyšis: pinigai, dingę iš jos klientės sąskaitos, ir grėsmė jos karjerai susipynė su nepaaiškinamu šalčiu, kurį ji juto Houp. *Kas aš esu?* – klausė savęs Selė.

Dabartinė jos savijauta panėšėjo į paskutinių dienų prieš išsiskiriant su Skotu. Jos mintis buvo aptraukusi kažkokia pilka,

net juoda rūškana. Jai teko sukaupti visas valios jėgas, kad liktų sėdėti, nes norėjosi stotis ir bėgti. Nors buvo advokatė, pripratusi spręsti keblius klausimus, staiga pasijuto visiškai bejėgė.

Kai pakėlė akis, Houp stovėjo tarpduryje.

– Turiu papasakoti tau, kas nutiko, – tarė Selė.

– Pamilai kitą?

– Ne, ne...

– Vyrą?

– Ne.

– Kitą moterį?

– Ne.

– Tiesiog manęs nebemyli? – neatlyžo Houp.

– Nežinau, ką myliu. Mane apėmęs jausmas, kad... nežinau... blunku kaip sena nuotrauka.

Houp šie žodžiai pasirodė abstraktoki ir per daug romantiški. Ji supyko ir išvarginta visos pastarojo meto įtampos vargais negalais susitvardė nepratrūkusi.

– Žinai, Sele, – tarė ji taip šaltai, kad net pati nustebo, – aš visai nenoriu aptarinėti tavo emocinės būklės smulkmenų. Ką gi – padėtis ne per geriausia. Ką nori daryti? Man šlykštu gyventi šiuose namuose, virtusiuose minų lauku. Man atrodo, mums reikia skirtis arba... Arba ką? Nežinau. Ką siūlai tu? Bet man tikrai labai nemalonu važinėtis tais psichologiniais amerikietiškaisiais kalneliais.

Selė papurtė galvą.

– Po teisybei, aš apie tai negalvojau.

– Velnią tu negalvojai! – Houp graužė šiokia tokia kaltė, kad jai taip smagu pykti.

Selė prasižiojo kažką sakyti, apsigalvojo, bet vis dėlto tarė:

– Yra dar viena bėda. Ji turi reikšmės mums abiem ir mūsų gyvensenai.

Selė greitai papasakojo Houp apie skundą valstijos advokatų

asociacijai ir apie sunkią finansinę padėtį: didelė dalis jų santaupų – bent jau kol kas – atiduota ir veikiausiai prireiks nemažai laiko, kol ji atseks klientės pinigus ir sutvarkys reikiamus dokumentus, kad santaupas susigrąžintų.

Houp klausėsi pasibaisėjusi.

– Tu juk juokauji, tiesa?

– Gaila, bet ne.

– Bet tie pinigai buvo ne tavo, o mūsų. Turėjai su manim pasitarti prieš juos atiduodama.

– Turėjau veikti skubiai, kad advokatų asociacija nesiimtų rimto tyrimo.

– Šis pasiteisinimas nepaaiškina, kodėl, po velnių, nepaskambinai ir nepasakei man, kas dedasi.

Selė nieko neatsakė.

– Taigi negana to, kad mudvi ant skyrybų slenksčio, dar ir likome be skatiko?

Selė linktelėjo.

– Ne visai, bet kol viską sutvarkysim...

– Puiku. Tiesiog nuostabu. Velniai rautų, pasakiška. Po paraliais – ką mums dabar daryti?!

Houp atsistojo ir ėmė vaikštinėti po kambarį. Ji buvo taip supykusi ant partnerės, kad jai rodėsi, tarsi šviesos kambaryje pritemsta ir vėl skaisčiau suspindi – lyg nuo įtampos pertekliaus elektros tinkle.

Nespėjus Selei atsakyti „nežinau“, suskambo telefonas.

Houp pasisuko, dėbtelėjo į telefoną, tarsi jis kažkodėl būtų kaltas dėl šios nelaimės, ir nudrožė atsiliepti. Lygiai kas žingsnį ji suniurnėdavo po kokią nešvankybę.

– Klausau, – burbtelėjo ji. – Kas čia kalba?

Sėdėdama krėsle, nelaiminga dėl maišaties, atsiradusios jos gyvenime, Selė pamatė, kad Houp veidas staiga sustingsta.

– Kas yra? – paklausė Selė. – Kažkas negerai?

Houp dvejojo – ji akivaizdžiai klausėsi pašnekovo. Netrukus linktelėjo galvą ir tarė:

– Rupūs miltai! Ne. Čia. Imk ragelį. Skotas. Tas niekšas vėl pasirodė jos gyvenime. Ir dar kaip!

Skotas atvažiavo į jų namus maždaug po valandos. Jis paskambino į duris, išgirdo lojant Bevardį ir pakėlęs akis pamatė duris atidarančią Houp. Porą akimirkų tvyrojo nejauki tyla – juodu kaip paprastai nieko vienas kitam nesakė – paskui Houp rankos mostu pakvietė jį užeiti.

– Sveikas, Skotai, – tarė. – Eikš į vidų.

Skotas nustebo, nes Houp pasirodė jam apsiverkusi: jis visados manė, kad toje moterų poroje ji stipresnio būdo. Viena jis gerai žinojo: buvusi jo žmona bet kokioje poroje būdavo nepatenkintoji pusė.

Įėjęs į svetainę, jis net nepasisveikino.

– Ar kalbėjaisi su Ešle?

Selė linktelėjo.

– Kol čia važiavai. Ji papasakojo man, ką buvo sakiusi tau. Tai bent įklimpo: neteko darbo, bėdos dėl magistrantūros, – Selė atsiduso. – Matyt, mes neįvertinome, koks įkyrus gali būti Maiklas O'Konelis.

Skotas kilstelėjo antakius.

– Sakyčiau, per švelniai pasakyta. Tos klaidos, ko gero, negalėjome išvengti. Bet dabar turime padėti Ešlei ištrūkti iš šitos padėties.

– Maniau, to ir važiavai į Bostoną, – šaltai atsakė Selė suraukta kakta žiūrėdama į buvusį vyrą. – Ir dar pasiėmęs penkis tūkstančius argumentų grynaisiais.

– Taigi, – taip pat šaltai atsakė Skotas. – Atrodo, mūsų kyšis nedavė vaisių. Tai ką darom toliau?

Visi trys kurį laiką tylėjo, paskui prašneko Houp:

– Ešlės popieriai prasti. Jai tikrai reikia padėti, bet kaip? Ką mes galim padaryti?

– Turi būti kokių nors įstatymų, – tarė Skotas.

– Jų yra, bet kaip mes juos pritaikysim? – atsakė Houp. – Kokius įstatymus, mūsų manymu, jis yra pažeidęs? Jos neužpuolė. Jai nesudavė. Negrasino. Sako, kad ją myli. Be to, paskui ją sekioja. Paskui dar sušiko jai gyvenimą kompiuteriu. Taigi iš esmės jis tik krečia išdaigas.

– Yra tai draudžiančių įstatymų, – įsiterpė Selė ir nutilo.

– Kompiuterinės išdaigos... – tarė Skotas. – Vargu ar jo veiksmus galima taip apibūdinti.

– Jis veikia anonimiškai, – balsu galvojo Selė.

Visi trys įtemptai mąstė, ką sakyti toliau. Tada Skotas atsilošė ir tarė:

– Aš pats maždaug prieš savaitę patekau į ganėtinai bjaurią bėdą. Ją kompiuteriu sukėlė anonimas. Manau, išsisukau, bet...

Kurį laiką niekas nekalbėjo, paskui Houp prisipažino:

– Aš irgi patekau į tokią bėdą.

Selė sužiuro nustebinta to, ką išgirdo.

Jai nespėjus nieko pasakyti Houp parodė pirštu į ją.

– Ji taip pat.

Houp atsistojo.

– Manau, visiems reikia išgerti po taurelę.

Ji nuėjo ieškoti kito butelio vyno.

– Ko gero, ne po vieną, – metė ji per petį Skotui ir Selei. Juodu negalėdami patikėti spoksojo vienas į kitą.

•

Priešais mane sėdintis Masačusetso valstijos policijos detektyvas iš pradžių padarė keistai malonaus vyro įspūdį. Nedidelio ūgio, smulkaus sudėjimo, jis mažai panėšėjo į patyrusį, gyvenimu nusivylusį

detektyvinio romano veikėją. Vilkėjo mėlynu sportiniu švarku ir pigiomis rusvai žalsvos spalvos kelnėmis, smėlio spalvos plaukus buvo nusikirpęs trumpai, nešiojo žavingus tankius ūsus. Jei ne juodas žvilgantis devynių milimetrų glokas dėkle po pažastimi, veikiau būtum palaikęs jį draudimo agentu ar vidurinės mokyklos mokytoju.

Jis atsilošė ant kėdės ir nekreipdamas dėmesio į skambantį telefoną paklausė:

– Norite šį tą sužinoti apie persekiojimą, ar ne?

– Taip. Renku medžiagą, – atsakiau.

– Knygai? Ar straipsniui? Ne todėl, kad ši tema domina jus asmeniškai?

– Nelabai suprantu, ką norite pasakyti.

Detektyvas nusišypsojo.

– Įsivaizduokit, kad vyrukas paskambina gydytojui ir sako: „Mano bendradarbis nori sužinoti, kokie yra... eee... lytiniu būdu perduodamos ligos... eee... sifilio ar gonorėjos požymiai. Ir kaip jis... eee... mano bendradarbis – ne aš – galėjo ja užsikrėsti, nes jam baisiai skauda."

Papurčiau galvą.

– Jūs manot, kad mane persekioja, ir aš noriu...

Jis nusišypsojo, bet su sukta mina veide.

– Gal ketinate ką nors persekioti ir norite gauti patarimų, kaip išvengti arešto. Tikrai užsispyręs persekiotojas galėtų mėginti iškrėsti tokią kvailystę. Klysta tie, kurie nepakankamai įvertina juos ir tai, ką atėjus laikui jie gali padaryti. Rimtas persekiotojas savo maniją paverčia mokslu. Mokslu ir menu.

– Kaip?

– Jis studijuoja ne vien savo auką, bet ir jos pasaulį. Artimuosius. Draugus. Darbą. Mokyklą. Kur jo auka mėgsta vakarieniauti. Į kokį kino teatrą eina, kur atiduoda taisyti automobilį ir kur perka loterijos bilietus. Kur veda pasivaikščioti šunį. Jis naudoja visas priemones, teisėtas ir neteisėtas, informacijai kaupti. Jis visą laiką skaičiuoja, vertina, numato. Kai nemiega, galvoja vien apie savo taikinį, todėl dažnai

geba numatyti daug žingsnių į priekį. Gali pamanyti, kad jis skaito aukos mintis. Galop jis pažįsta ją beveik geriau už save.

– Kas jį skatina visa tai daryti?

– Psichologai gerai nežino. Maniakų elgesys visada turi šiokių tokių paslapčių. Pavyzdžiui, anksčiau jiems nebuvo saldu gyventi.

– Veikiausiai ne vien tai.

– Taip, veikiausiai. Spėju: jei pažvelgsi kiek giliau po paviršiumi, pamatysi vaikystėje ganėtinai šlykščių dalykų. Žmogus buvo skriaudžiamas. Patyrė smurtą. Maža ko galėjo būti.

Detektyvas papurtė galvą.

– Tie persekiotojai – pavojingi žmonės. Jie tikrai ne paprasti smulkūs nusikaltėliai. Nesvarbu, kas esi: automobilio priekaboje gyvenanti vietos prekybos centro kasininkė, persekiojama buvusio vaikino baikerio, ar pinigais aptekusi Holivudo žvaigždė, persekiojama gerbėjo maniako, jums abiem gresia didžiulis pavojus, nes kad ir ką darytumėte, jei persekiotojas labai to nori, jis prie jūsų prisigaus. O teisėsauga, net pasitelkdama į pagalbą laikino apribojimo teismo nutartis ir įstatymus, draudžiančius naudoti internetą ir kitas elektronines priemones žmogui persekioti, tegali reaguoti į galop įvykdomą nusikaltimą, bet ne užkirsti jam kelią. Persekiotojai tai žino ir, kas baisiausia, dažnai jiems nė motais. Jiems tai nė kiek nerūpi. Jų nesulaiko įprastinės bausmės – gėda, skurdas, kalėjimas, mirtis. Tie dalykai gali jų visai neišgąsdinti. Jie tik bijo pamesti savo auką iš akių. Ši baimė nustelbia viską, ir ta kryptinga medžioklė jiems tampa vieninteliu akstinu gyventi.

– Ką gali daryti auka?

Jis ištraukė iš stalčiaus brošiūrą „Jus persekioja? Masačusetso valstijos policijos patarimai“.

– Mes duodame jai paskaityti medžiagos.

– Ir viskas?

– Kol bus įvykdytas sunkus nusikaltimas. O tada paprastai būna šaukštai po pietų.

– O kaip visuomeninės organizacijos ir...

– Kai kam jos gali padėti. Yra visokių slėptuvių, slaptų būstų, paramos grupių ir panašiai. Kai kuriais atvejais tokios organizacijos gali padėti. Aš niekados nesakyčiau žmogui į jas nesikreipti, bet reikia būti atsargiam, nes gali įvykti jums visai nereikalinga konfrontacija. Šiaip ar taip, paprastai būna per vėlu. Norit sužinoti, kas čia kvailiausia?

Linktelėjau.

– Mūsų valstija leidžia puikius įstatymus žmonėms ginti, bet atkaklus persekiotojas randa būdų, kaip juos apeiti. Dar blogiau tai, kad jeigu kreipiesi į valdžios atstovus – tarkime, pateiki skundą ir pasieki, kad teismas priimtų nutartį, draudžiančią persekiotojui artintis prie to žmogaus, tai irgi lengvai gali sukelti tragediją. Šitaip priverti blogiuką imtis žygių, veikti skubotai. Jis, taip sakant, užtaiso visus savo ginklus ir pareiškia: „Jei aš negaliu tavęs turėti, neturės niekas."

– Ir...

– Pasitelkit į pagalbą savo vaizduotę, pone Rašytojau. Juk žinot, kas nutinka, kai koks vyrukas pasirodo darbovietėje, namuose ar dar kur, apsivilkęs maskuojamosios spalvos kareiviškais drabužiais kaip Rembo, su automatiniu dvylikto kalibro šratiniu šautuvu, mažiausiai dviem pistoletais ir pasikabinęs ant krūtinės tiek šaudmenų, kad užtektų ne vieną valandą atsilaikyti prieš specialiosios paskirties būrį. Esate matęs tokių istorijų.

Nieko neatsakiau. Tokių istorijų išties buvau matęs. Detektyvas vėl išsišiepė.

– Štai ko privalote neužmiršti: tiek teisėsaugos, tiek teismo psichologijos požiūriu labai atkaklus persekiotojas labiausiai panašus į žudiką maniaką.

Jis atsilošė.

– Yra apie ką susimąstyti, tiesa?

20

Teisingi ir klaidingi veiksmai

– Ar kas nors numano, su kuo turime reikalą?

Į Selės klausimą niekas neatsakė.

– Turiu galvoje, be to, ką sakė mums Ešlė, – reikia pripažinti, ji pasakė velniškai nedaug, – ką mes žinome apie tą vyruką, kuris šika jai gyvenimą?

Selė atsigręžė į savo buvusį vyrą. Ji vis dar gurkšnojo škotišką viskį ir jau turėjo pasigerti, bet buvo pernelyg susinervinusi, todėl liko blaivi.

– Skotai, tu vienintelis iš mūsų, aišku, neskaitant Ešlės, esi bent jau matęs tą vaikiną. Manau, per jūsų susitikimą Bostone padarei kažkokias išvadas. Pajutai, koks jis žmogus. Gal nuo to ir pradėkime.

Skotas suabejojo. Jis buvo kur kas labiau įpratęs vadovauti pokalbiams seminarų auditorijoje, todėl paprašytas pasakyti savo nuomonę kiek nustebo.

– Jis nepanėšėjo į žmogų, su kuriuo kas nors iš mūsų galėtų būti pažįstamas, – iš lėto tarė jis.

– Ką nori pasakyti? – paklausė Selė.

– Jis gražiai sudėtas, išvaizdus ir, akivaizdu, gana protingas, bet kartu šiurkštus. Tokie paprastai vairuoja motociklą, dirba

juodadarbiais, yra baigę vidurinę ir vakarais lanko dvimetį koledžą. Susidariau įspūdį, kad jis kilęs iš skurdžios šeimos – tokių nedaug sutiksi mano koledže ar Houp mokykloje. Ir nė iš tolo nepanašus į vaikinus, kuriuos paprastai atsitempia Ešlė – jinai prisiekia jiems meilę iki grabo lentos, o nė mėnesiui nepraėjus pameta. Visi jos vaikinai atrodo turintys polinkį į meną. Visi kaulėta krūtine, ilgais plaukais ir nervingi. O'Konelis pasirodė kietas, apsukrus ir išradingas, todėl nebijantis gatvėse tykančių pavojų. Gal susidūrėte su vienu kitu panašiu į jį savo darbe, bet manau, kad esate rafinuotesnės.

– O tas vyrukas...

– Prasčiokas. Bet tai gali būti ir pranašumas.

– Po velnių – ką Ešlė apskritai su juo darė? – paklausė Selė.

– Klaidą, – atsakė Houp.

Ji sėdėjo ramiai, uždėjusi ranką Bevardžiui ant nugaros, bet viduje virė. Iš pradžių ji abejojo, ar gali dalyvauti pokalbyje, bet paskui nusprendė – turiu, velniai rautų! Ji nesuprato, kodėl Selė atrodo tokia atsaini. Galėjai pamanyti, kad jai nerūpi, kas vyksta – net jų finansiniai reikalai, kuriuos ji kaip reikiant sušiko.

– Kiekvienas mūsų dažnai darome nevykusius sprendimus. Dalykus, kurių paskui gailimės. Tik mes žengiame toliau. O šis vyrukas neleidžia Ešlei žengti toliau. – Houp pažiūrėjo į Skotą, paskui vėl į Selę. – Gal Skotas buvo tavo klaida. Gal aš esu tavo klaida. O gal buvo dar kitas žmogus, apie kurį nė vienas mūsų nežinome ir apie kurį tu neprasitarei daug metų. Vis dėlto tu žengei į priekį. Šis vyrukas gyvena visiškai kitokiame pasaulyje.

– Gerai, – atsargiai tarė Selė ir taip nutraukė nejaukią tylą, – ką darysime?

– Pirmiausia, po šimts velnių, išvežkime Ešlę iš ten, – tarė Skotas.

– Bet ji studijuoja Bostone. Tame mieste vyksta visas jos gyvenimas. Manai, turėtume atsivežti ją čia, lyg ji būtų kokia

mokinukė, pirmą kartą išvykusi į stovyklą ir bemat išsiilgusi namų?

– Be jokios abejonės.

– Manot, ji važiuos? – įsiterpė Houp.

– Ar mes turim tokią teisę? – išpyškino Selė. – Ji suaugusi, nebe maža mergaitė.

– Tiek aš žinau, – atrėžė Skotas. – Bet jeigu elgsimės logiškai...

– Ar tai, kas vyksta, yra logiška? – piktokai paklausė Houp. – Turiu galvoje, argi gerai, kad Ešlė priversta bėgti į savo namus, vos tik pakvimpa pavojumi? Ji turi teisę gyventi ten, kur nori, ir taip, kaip nori. O tas O'Konelis neturi teisės versti ją bėgti.

– Tiesa. Bet mes kalbame ne apie teises. Kalbame apie tikrovę.

– Ką gi, – tarė Selė, – tikrovė tokia: turėsime daryti tai, ko nori Ešlė, o ko ji nori, mes nežinome.

– Ji mano dukra. Manau, jei paprašysiu jos ką nors padaryti, ji, velniai rautų, taip ir padarys, – šaltai tarė Skotas. Jo balse prasimušė pyktis.

– Tu jos tėvas, bet ne jos savininkas, – atrėžė Selė.

Kambaryje stojo nemaloni tyla.

– Turime nuspręsti, ko nori Ešlė.

– Tai būtų taktiškai teisingas, bet neryžtingas, lepšiškas žingsnis, – tarė Skotas. – Manau, turime elgtis agresyviau. Bent jau tol, kol gerai suprasime, su kuo susidūrėme.

Visi vėl patylėjo.

– Pritariu Skotui, – netikėtai tarė Houp. Selė atsigręžė į jos pusę su nuostaba veide.

– Manau, mes turime... kaip čia pasakius... rodyti iniciatyvą, – kalbėjo toliau Houp. – Bent jau šiokią tokią.

– Tai ką judu siūlote?

– Mano nuomone, – lėtai tarė Skotas, – turime šį tą sužinoti

apie Maiklą O'Konelį ir tuo pat metu padaryti, kad Ešlė nebūtų jam taip lengvai pasiekiama. Taigi darysime tai, ką pajėgiame. Gal vienas iš mūsų turėtų pradėti jį stebėti.

Selė iškėlė ranką.

– Turime nusisamdyti profesionalą. Žinau porą privačių seklių, kurie nuolatos tuo verčiasi. Beje, nebrangiai ima.

– Gerai, – atsakė Skotas. – Nusamdyk žmogų ir pažiūrėkim, ką jis sužinos. Tuo tarpu mums reikia atitolinti Ešlę nuo O'Konelio.

– Parsivežti ją namo? Sakyčiau, vaikiška ir bailu, – paprieštaravo Selė.

– Bet kartu protinga. Gal jai šiuo metu reikia žmogaus, kuris ją prižiūrėtų.

Skotas ir Selė sužaibavo akimis vienas į kitą – buvo akivaizdu, kad prisiminė kažkokį savo praeities epizodą.

– Pas mano motiną, – įsiterpė Houp.

– Pas tavo motiną?

– Taip. Ešlė visada gerai su ja sutarė. Be to, ji gyvena tokiame miestelyje, į kurį atvykęs ir pradėjęs kažką klausinėti nepažįstamas žmogus kris į akis. O'Koneliui būtų sudėtinga nusekti paskui ją tenai. Miestelis gan arti, bet kartu pakankamai toli. Ir abejoju, ar O'Konelis supras, kur ji.

– Bet jos studijos... – priminė Selė.

– Nieko baisaus, jei vieną semestrą susidirbs – tai visada galima atitaisyti, – pertarė ją Houp.

– Sutinku, – tarė Skotas. – Ką gi – planą turime. Dabar tereikia prikalbinti Ešlę jo laikytis.

Maiklas O'Konelis klausėsi *Rolling Stones* per savo nešiojamąjį grotuvą. Mikui Džageriui dainuojant „Tavo meilė – lyg saldus narkotikas..." jis kone šokdamas ėjo gatve, nekreipdamas dėmesio į nuostabos kupinus retų praeivių žvilgsnius. Jo padai

dundeno į šaligatvį it būgnai. Artinosi vidurnaktis, bet muzika rodė jam kelią nelyginant šviesos blyksniai. Jo mintys pasidavė garsams, ir įsijausdamas į jų ritmą jis įsivaizdavo, koks bus kitas jo veiksmas Ešlės atžvilgiu. Kas nors jai netikėta, pamanė jis, kas nors, kas jai prikišamai parodytų, kad jis visada šalia.

Jis manė, kad Ešlė tai ne visai supranta. Kol kas.

Jis laukė priešais jos namą, kol pamatė užgęstančias šviesas ir suprato, kad ji nuėjo miegoti. Ešlė nesupranta, pamanė jis, kad tamsoje matyti kur kas lengviau. Šviesa išplėšia iš tamsos tik ribotą plotą. Jis neabejojo esant kur kas protingiau išmokti išskirti pavidalus ir judesius iš tamsos.

Geriausi plėšrūnai medžioja naktį, priminė sau O'Konelis.

Daina baigėsi, ir jis sustojo ant šaligatvio. Kitoje gatvės pusėje pamatė nedidelį kino teatrą, rodantį nekomercinius filmus. Ėjo prancūzų trileris „Širšių lizdas". Jis pasitraukė į šešėlį ir stebėjo išeinančius iš salės žmones. Kaip ir tikėjosi, daugiausia buvo jaunų porelių. Jos atrodė pakilios nuotaikos, o ne rūškanais veidais, bylojančiais „Ką tik pamačiau šį tą reikšminga" – taip dažnai būdavo, kai žmonės pamatydavo tai, ką O'Konelis niekinamai vadindavo pseudomenišku filmu. Jo žvilgsnis sustojo ties porele jaunuolių. Jie išėjo juokdamiesi, susikibę už parankių.

Porelė iškart jį suerzino. Įdėmiai stebėdamas, kaip ji šaligatviu kitoje gatvės pusėje eina pro neonines šviesas, O'Konelis pajuto, kad širdis ima plakti kiek tankiau. Jis smarkiau sukando dantis ir pajuto burnoje rūgštumą.

Nors jaunuoliai nebuvo niekuo ypatingi, juodu tiesiog siutino. O'Konelis pamatė, kaip mergina pasilenkia prie vaikino, suima jo ranką, ir jie susijungia, tad šaligatviu žengia kaip vienas, sutartinai. Taigi, nors buvo apsupti žmonių, jautėsi kuo intymiausiai. O'Konelis paspartino žingsnį, kol su jais susilygino ir galėjo atidžiau stebėti, o tuo metu iškreiptas pyktis netramdomas augo jo viduje.

Jaunuoliai ėjo kiek palinkę vienas prie kito ir jų pečiai trynėsi. O'Konelis matė, kad jie pramaišiui juokiasi, šypsosi ir įninka į pašnekesį.

Jis nusprendė, kad juodu kartu neseniai. Jų judesių kalba, vienas kitam rodomi gestai, tai, kaip jie klausėsi ir juokėsi iš to, ką sakė kitas, bylojo apie naujumą ir jaudulį, tik prasidedančius meilius santykius. Juodu tik buvo bepradedą vienas kitą pažinti. Jis pamatė, kaip mergina tvirčiau suima vaikinui ranką, ir nusprendė, kad jie jau permiegojo, bet veikiausiai tik vieną kartą. Kiekvienas prisilietimas, kiekvienas glostelėjimas, kiekviena tiriama akimirka vis dar jaudrino lyg nuotykis ir svaigus laukiančių galimybių narkotikas.

O'Konelis pajuto jiems begalinę neapykantą.

Jam buvo nesunku įsivaizduoti, ką jie darys toliau. Metas buvo vėlus, tad jie nuspręs neužsukti į kavinę išgerti po puodelį kavos ar į ledainę suvalgyti po porciją ledų, nors sustos prie vienos bei kitos durų ir apsimes svarstą tokią galimybę, kai iš tikrųjų norės tik praryti vienas kitą. Vaikinas ir toliau tauškės apie filmus, knygas, paskaitas savo koledže, o mergina klausysis retkarčiais įterpdama porą žodžių, bet visą laiką stengsis iš jo kalbos suprasti, koks jis žmogus ir ką jis galėtų jai reikšti. Vaikinui nereikės didesnio padrąsinimo – užteks, kad ji spustelės jam ranką. Į butą jie įeis juokdamiesi, o tada vos per kelias sekundes atsidurs ant lovos ir nusimes drabužius. Akimirksniu pranyks visas ilgos dienos nuovargis – jį nustelbs dar nespėjusios pabosti glamonės.

O'Konelis alsavo giliai, bet tyliai.

Jie mano, kad viskas taip bus. Kad taip turi būti. Kad taip lemta.

O'Konelis nusišypsojo. Tik ne šiąnakt.

Jis ėjo neatsilikdamas nuo porelės, stebėdamas ją einančią nuo šaligatvio kitapus gatvės. Sankryžoje užsidegė ženklas,

leidžiantis eiti pėstiesiems. O'Konelis bemat įžengė į perėją ir pasuko tiesiai į jaunuolius – nulenkęs pečius, nudelbęs akis, nusitaikęs šiek tiek jiems pro šalį. Vaikinas su mergina pradėjo eiti į jį, tad jie panėšėjo į du laivus kanale, kuriems lemta priplaukti vienam arti kito, bet prasilenkti. O'Konelis mintyse išmatavo nuo jų skiriantį atstumą ir atkreipė dėmesį į tai, kad porelė vis dar šnekučiuojasi ir menkai kreipia dėmesį į tai, kas darosi aplink.

Kai tarp jo ir porelės liko vos pora žingsnių, O'Konelis staiga metėsi į šoną tiek, kad pečiu smarkiai trenkėsi į petį vaikinui. Išgirdęs dunkstelėjimą pajuto savyje daugiau jėgų. Jis staigiai pasisuko į porelę ir sušuko:

– Ei! Ką čia, po velnių, išdarinėjat?! Žiūrėkit, kur einat!

Jaunuoliai pasisuko į O'Konelio pusę.

– Atsiprašau, – tarė vaikinas. – Kaltas. Atleisk.

Juodu tik metė žvilgsnį į jį ir nuėjo toliau.

– Šiknius, – tarė O'Konelis taip garsiai, kad juodu išgirstų, bet iškart nuo jų nusisuko. Jaunuoliai net nespėjo į jį įsižiūrėti.

Vaikinas atsigręžė vis dar nepaleisdamas merginos rankos. Jis akivaizdžiai norėjo atsikirsti, bet apsigalvojo. Jis nenorėjo sakyti ar daryti nieko, kas sugadintų nuotaiką, tad nusisuko. O'Konelis iš lėto suskaičiavo iki trijų, duodamas porelei laiko šiek tiek atitolti – dabar jau nugara į jį – tada nusekė jai pavymui. Staiga garsiai sukaukė automobilio signalas. Mergina kiek pasisuko, žvilgtelėjo per petį ir pamatė O'Konelį. Jis pastebėjo šiokį tokį nerimą jos veide.

To ir reikėjo, pamanė jis. Dabar paėjėkit toliau, pagalvokit, kaip jus nustebino, įsivaizduokit, kad kilo grėsmė.

Vos priėjęs šaligatvį ir pamatęs, kad mergina greitomis kažką sako vaikinui, O'Konelis nėrė į tamsoje skendinčią nišą prie parduotuvės ir dingo jiems iš akipločio. Įsispraudus ankštoje angoje jam norėjosi balsu juoktis. Vėl pradėjo skaičiuoti mintyse.

Vienas, du, trys...

Tiek laiko užteks, kad vaikinas suprastų, ką sako mergina, ir sustotų.

Keturi, penki, šeši...

Jis sustojo, pasisuko ir įsistebeilijo pro tamsą ir neono šviesos lopus.

Septyni, aštuoni, devyni...

Nors ir kaip stengėsi, tamsoje nieko neįžvelgė.

Dešimt, vienuolika, dvylika...

Vaikinas vėl atsigręžė į merginą.

Trylika, keturiolika, penkiolika...

Žvilgtelėjo dar kartą – ar tikrai nieko nėra.

Šešiolika, septyniolika, aštuoniolika...

Porelė nužingsniavo toliau.

Devyniolika, dvidešimt...

Dar vienas nerimastingas žvilgsnis per petį – dėl visa pikta.

O'Konelis išėjo iš slėptuvės ir pamatė, kad jaunoji porelė paspartino žingsnį ir jau beveik priėjo kvartalo vidurį. Jis greitai nusekė jai įkandin ir perėjo per gatvę, tad vėl pustekinis ėjo lygiagrečiai su ja, kol susilygino.

Ir šįsyk mergina jį pastebėjo pirma.

O'Konelis įsivaizdavo, kaip ją persmelkia nerimas.

Mergina kitapus gatvės kluptelėjo, pasisuko, ir O'Konelis įsmeigė į ją akis, tad kai ji pažvelgė jo pusėn, jis spoksojo tiesiai į ją. Jųdviejų akys susitiko. Mergina jo veide pamatė vien pyktį.

Vaikinas gręžėsi į O'Konelio pusę, bet šis to laukė, tad staiga tekinas pasileido į priekį, į kvartalo galą, aplenkdamas porelę. Pats negalėjo atsidžiaugti šiuo netikėtu, nenuspėjamu savo manevru. Juodu nieko panašaus nesitikėjo, tad O'Konelis neabejojo, kad jie dabar sutriks.

Jam už nugaros vaikinas ir mergina balsu svarstė: eiti pirmyn į savo butą ar apsisukti ir rasti kitą kelią. O'Konelis vėl

įsispraudė į tamsią nišą ir sulaikė kvapą. Greitomis apsidairė ir pamatė, kad šalutinė gatvelė už jo apstatyta nedideliais daugiabučiais – panašiai kaip Ešlės gatvėje, kur medžių šakos lindo į žibintų šviesą ir todėl namai atrodė lyg vaiduokliai. Kiekvienoje laisvoje vietoje buvo prigrūsta automobilių, iš pastatų priedurių sklido blausi šviesa.

O'Konelis išniro iš tamsos, paskubomis įveikė tris ketvirčius kvartalo ir pasislėpęs kitoje tamsioje nišoje ėmė laukti. Netoliese stovėjo žibintas, ir O'Konelis spėjo, kad porelė praeis po juo pakeliui į savo butą.

Jis neklydo: pamatė, kaip porelė pasuka už kampo, stabteli ir greitai nužingsniuoja į priekį.

Išsigando, pamanė. Neįsitikinę esantys saugūs, bet jau aprimę.

O'Konelis išlindo iš nišos, nuleido pečius ir sparčiu žingsniu kirto gatvę, kad užtvertų jiems kelią.

Juodu pamatė jį beveik vienu metu. Mergina aiktelėjo, o vaikinas, kaip ir dera džentelmenui, stumtelėjo ją už savęs, pasisuko į O'Konelį – sugniaužtais kumščiais, gongui pasirengusio boksininko poza.

– Nesiartink! – tarė jis pakeltu, šaižiu nuo netikrumo balsu. O'Konelis išgirdo, kaip mergina atsidūsta.

– Ko tau reikia? – piktai paklausė jaunuolis stengdamasis laikytis tarp O'Konelio ir merginos.

O'Konelis sustojo ir pažvelgė į vaikiną.

– Ką čia šneki?!

– Neik artyn! – paliepė jaunuolis.

– Raminkis, bičiuli, – atsakė O'Konelis. – Kas tau pasidarė?

– Kodėl mus seki? – šiuos žodžius vos ne išrėkė panikos apimta mergina.

– Jus seku? Po velnių, ką čia tauški?!

Vaikinas vis dar gniaužė kumščius, bet atrodė nustebęs ir dar labiau – sutrikęs.

– Judu esat pamišėliai, – O'Konelis greitai ėmė eiti pro juos. – Visiški bepročiai.

– Atstok nuo mūsų, – tarė vaikinas. Nelabai įtikinamai, pamanė O'Konelis. Praėjęs pro juos kokius penkis žingsnius sustojo ir apsisuko. Kaip ir manė, porelė vis dar stovėjo šalia pasiryžusi gintis ir spoksojo į jo pusę.

– Judviem pasisekė.

Jaunuoliams iš nuostabos akys iššoko ant kaktos.

– Ar žinot, kad šįvakar buvot per plauką nuo mirties?

Tada nelaukdamas, kol jie ką nors atsakys, O'Konelis nusigręžė ir kiek galėdamas greičiau, bet ne bėgte, pasileido iš vieno tamsos lopo į kitą, palikęs jaunuolius už nugaros. O'Konelis numanė, kad jie šį vakarą patirtą baimę prisimins kur kas ilgiau negu džiugesį, kuriuo jis prasidėjo.

•

– Manau, turiu daugiau žinoti apie Selę ir Skotą, taip pat apie Houp.

– Bet ne apie Ešlę?

– Ešlė atrodo jauna. Nesubrendusi.

Ji susiraukė.

– Tiesa. Bet kodėl jūs manote, kad per Maiklą O'Konelį ji nebaigė bręsti?

Nežinojau, ką atsakyti, bet jos žodžiuose aiškiai pajutau šaltuką.

– Sakėte man, kad kažkas miršta. Tik nesakykite, kad Ešlė...

Mano klausimas pakibo ore tarp mūsų.

– Jai grėsė didžiausias pavojus, – galop tarė ji.

– Taip, bet...

– Manote, kad jau suprantate Maiklą O'Konelį? – pertarė jinai.

– Ne, ne visai. Kur kas prasčiau, negu turėčiau. Bet aš galvojau, ką rašysiu toliau, tad man rūpėjo ta trijulė.

Ji tylėjo sukiodama rankose atšaldytos arbatos stiklinę. Pakreipusi galvą vėl pažiūrėjo pro langą.

– Dažnai apie juos galvoju. Kažkaip pati to nenorėdama.

Ji pasiėmė iš dėželės popierinę nosinaitę. Jos akys pritvinko ašarų, bet jai pavyko išspausti šypsenėlę. Jinai iš lėto giliai įkvėpė.

– Ar kada nors susimąstote, kodėl nusikaltimas gali taip baisiai sugniuždyti? – netikėtai paklausė.

Žinojau, kad ji pati atsakys į savo klausimą.

– Todėl, kad jis įvyksta taip staigiai. Jis neturi nieko bendra su įprasta gyvenimo vaga, užklumpa mus netikėtai. Jis tampa grynai asmeniniu reikalu. Be galo intymiu.

– Tikrai taip.

Ji pažiūrėjo man į akis.

– Snobiško, liberalaus koledžo istorijos profesorius. Mažame miestelyje gyvenanti advokatė, specialistė skyrybų bylų, kuriose sutuoktiniai menkai ginčijasi, ir kuklaus nekilnojamojo turto sandorių. Profesinio orientavimo konsultantė ir trenerė. Ir padebesiuose skrajojanti jauna meno studentė. Kaip jie galėjo prieš jį atsilaikyti?

– Geras klausimas. Kaip?

– Tai ir turite suprasti. Ne tik ką jie išprotavo ir ką padarė, bet ir iš kur atsirado tas sumanumas ir jėga.

– Sutinku, – vos ne paskiemeniui ištariau vienintelį žodį.

– Nes galų gale jie brangiai sumoka.

Nieko neatsakiau.

Ji nutraukė tylą:

– Kai žiūri į tai, kas vyko praeityje, viskas visuomet atrodo labai paprasta. Bet tuo metu, kai tai vyksta, niekas niekada nebūna taip aišku. Ir niekada taip tvarkinga ir sisteminga, kaip, mūsų manymu, turėtų būti.

21

Galbūt klaidingų žingsnių virtinė

Kuo daugiau Skotas skaitė, tuo didesnis siaubas jį ėmė.

Jau kitą rytą po nevykusio susitikimo su Sele ir Houp kaip ir kiekvienas tikras mokslininkas jis pasinėrė tirti Maiklo O'Konelio reiškinį. Užėjęs į vietos biblioteką ėmė studijuoti kompulsyvų ir obsesišką elgesį. Skotas užvertė stalą skaitymo salės kampe knygomis, žurnalais ir laikraščiais. Tvyrojo sunki, slegianti ramybė, ir Skotas staiga pajuto, kad vos įstengia kvėpuoti.

Vos ne panikos apimtas pakėlė akis. Širdis daužėsi, rodės, tuoj plyš.

Tai, ką sužinojo tą rytą, buvo tikra nevilties litanija.

Iš visų pusių jį supo mirtis. Dar ir dar kartą jis skaitė apie moterį vienur, kitą – kitur, jaunas, pusamžes, net senyvas, tapusias kokio nors vyro manijos taikiniu. Visos jos kentėjo. Dauguma buvo nužudytos, o tos, kurios liko gyvos, buvo suluošintos.

Matyt, nebuvo skirtumo, kur gyveno tos moterys – Šiaurėje ar Pietuose, Jungtinėse Amerikos Valstijose ar svetur. Kai kurios buvo jaunos, studentės kaip ir Ešlė. Kitos buvo vyresnės. Nesvarbu, turtingos ar vargšės, išsilavinusios ar nuskurdusios. Dalis kitados buvo ištekėjusios už savo persekiotojų. Kai kurios

buvo jų bendradarbės. Kitos kadaise mokėsi vienoje klasėje su persekiotoju. Dalis buvo persekiotojų meilužės. Visos išbandė visokių būdų, kreipėsi į teisėsaugą, artimuosius, draugus, visur, kur tik galėjo tikėtis pagalbos, bandydamos išsivaduoti iš nepageidaujamo, nepaliaujamo maniakinio dėmesio. *Bebaimis geismas*, perskaitė Skotas.

Visos moterys įsitikino, kad ieškoti pagalbos beprasmiška.

Jas šaudė, badė, mušė. Kai kurioms pavyko išlikti gyvoms, daugumai ne.

Kartais mirdavo ir vaikai. Kartais mirdavo bendradarbiai ar kaimynai, tapę atsitiktinėmis įsiūčio aukomis.

Nuo tos informacijos antplūdžio Skotui apsisuko galva. Kai pradėjo matyti, į kokius spąstus įkliuvo Ešlė, jį apėmė silpnumas. Kiekviename puslapyje, kiekvienoje knygoje ir straipsnyje vienintelis bendras vardiklis buvo *meilė*.

Aišku, Skotas suprato, kad ta meilė netikra. Tai buvo kažkas be galo iškrypėliška, kas kilo iš tamsiausios vieno žmogaus vaizduotės ir širdies kertelės. Tai buvo kažkas, nusipelnęs teismo psichiatrijos tekstų, o ne atviruko su sveikinimu Šv. Valentino dienos proga. Bet meilė, apie kurią skaitė Skotas, matyt, rado prieglobstį kiekviename iš aprašytų atvejų, ir tai dar labiau jį išgąsdino.

Skotas griebė vieną knygą po kitos, prirašytas vienos istorijos po kitos, vienos tragedijos po kitos, ieškodamas tos, kuri jam patartų, ką daryti. Jo akys bėgiojo žodžiais; jis paskubomis vertė puslapius, kur pakliūva metė vieną knygą ir griebė kitą, genamas vis labiau augančio nerimo, visą laiką ieškodamas vienintelės, kuri duotų jam atsakymą. Kaip istorikas ir mokslininkas, jis tikėjo, kad atsakymas kažkur parašytas – vienoje kažkokio puslapio pastraipoje. Skotas gyveno išminties ir struktūriškai apibrėžtų argumentų pasaulyje. Kažkas šitame jo pasaulyje galėjo jam padėti.

Kuo labiau jis save tuo įtikinėjo, tuo aiškiau suprato, kad jo paieškoms lemta patirti nesėkmę.

Skotas pakilo ir taip smarkiai atsistūmė nuo stalo, kad sunki ąžuolinė bibliotekos kėdė trinktelėjo į grindis sukeldama į šūvį panašų garsą tyliame kambaryje. Staiga jis pajuto, kad visų akys svilina jam nugarą, bet nusvirduliavo nuo stalo tarsi sužeistas, apsvaigintas, gniauždamas delną prie krūtinės. Tą akimirką teįstengė viena – panikuoti. Jis ėmė lyg pašėlęs mostaguoti nusivylęs, kad tuščiai gaišo laiką, jausdamas, kad burna baigia užakti, apsisuko ir palikęs visus popierius pasileido tekinas. Bėgo pro katalogus, stalą su žinynais ir bibliotekininkes, o šios stebėjo jį priblokštos, nes dar nebuvo mačiusios, kad žmogui sukeltų tokią baimę spausdintas žodis. Viena kažką jam riktelėjo, bet ištrūkęs į darganą jis nieko negirdėjo, nes oras buvo ne toks vėsus kaip jo širdis. Jis žinojo viena: turi patraukti Ešlę iš tako, kuriuo eina, ir padaryti tai greitai. Jis gerai nežinojo, kaip tai pasiekti, bet suprato turįs veikti ir kiek įmanydamas greičiau.

Selė irgi pradėjo tą dieną kupina sprendimų, kuriuos manė esant itin *protingus*.

Jai atrodė, kad pirmiausia reikia tiksliai išsiaiškinti, kokį tipą į jų gyvenimą atvedė jos dukra. Atrodė akivaizdu, kad jis gerai išmano kompiuterius ir prikišo nagus prie kiekvieno iš jų gyvenimo. Ji metė iš galvos mintį pranešti visas smulkmenas policijai – daugiausia todėl, kad abejojo, ar ši padarys ką daugiau, negu išklausys jos skundą, ir dar todėl, kad šitaip sukels pavojų advokato ir kliento santykiams. Selė manė, kad tuo metu įtraukti policiją būtų nevykęs sumanymas.

Jai kėlė nerimą tai, kad O'Konelis – jei tas šunybes iš tikro iškrėtė jis, o Selė nebuvo iki galo tuo įsitikinusi – sugeba veikti labai subtiliai, ir tai yra pavojinga. Matyt, jis mokėjo padaryti žmogui bloga ne kumščiu ar šaunamuoju ginklu, bet ne tokio-

mis akivaizdžiomis priemonėmis, ir tai ją baugino. Tai, kad jis sugebėjo apkartinti jiems gyvenimą, buvo pavojus, privertęs ją gerai susimąstyti prieš imantis kokių žygių.

Vis dėlto ji priminė sau, kad O'Konelis jiems toli gražu ne lygiavertis varžovas.

Tiksliau, ne lygiavertis varžovas jai. Dėl Skoto ji abejojo. Daug metų išdirbęs tarp mandagių žmonių nedideliame liberaliame menų koledže, jis prarado tą rūstoką tvirtumą, kuriuo ją patraukė prieš vedybas. Tais laikais jis buvo veteranas, nors tai buvo nepopuliaru, o į mokslus žvelgė su ryžtu, kuris Selę sužavėjo. Kai jis gavo daktaro laipsnį, juodu susituokė ir susilaukė Ešlės. Selė jau pati buvo nusprendusi studijuoti teisę, bet pajuto, kad Skotas kažkaip skysta. Galėjai pamanyti, kad besiartinanti šešta dešimtis atsiliepia ne vien juosmeniui, bet ir jo pažiūroms.

– Gerai, pone O'Koneli, – tarė ji balsu. – Tu pašikai ne tai šeimai. Dabar tavęs laukia pora netikėtumų.

Selė nusisuko, sudribo ant kėdės ir paėmė ragelį. Radusi reikiamą numerį vizitinių kortelių laikiklyje, greitai surinko. Ji net neparodė nekantraujanti, kai sekretorė paprašė palaukti. Išgirdusi ragelyje balsą, pasijuto drąsiau.

– Merfis klauso. Kuo galiu padėti, advokate?

– Sveiki, Matjau. Turiu bėdą.

– Ponia Frimen-Ričards, žmonės skambina šiuo numeriu tik dėl šios vienintelės priežasties. Kam dar kalbėtis su privačiu sekliu? Tai kas nutiko šį kartą? Skyrybų byla tame mielame jūsų miestelyje? Gal reikalai pakrypo bjauresne linkme, negu pora tikėjosi?

Selė įsivaizdavo Matjų Merfį prie savo rašomojo stalo. Jo kontora buvo nenusakomame šiek tiek apšiurusiame sename name Springfilde, už kelių kvartalų nuo federalinio teismo rūmų, ganėtinai apleisto rajono pakraštyje. Selė spėjo, kad Mer-

fiui patinka ši vieta, nes suteikia jam anonimiškumo. Jis nemėgo prašmatnių, akį traukiančių dalykų.

– Ne, ne skyrybos, Matjau.

Ji galėjo paskambinti kur kas aukštesnio lygio sekliams, bet Merfis pasižymėjo kur kas margesne asmenybe ir dalykišku požiūriu, o, Selės manymu, tai galėjo praversti. Be to, žmogus, nusamdytas ne iš jos miestelio, veikiausiai nesukels jokių paskalų vietos teisme.

– Vadinasi, kažkas kita, advokate? Gal kas... kaip čia pasakius... keblesnio?

Selei dingtelėjo, kad vos iš kelių jos ištartų žodžių jis sugebėjo daug ką suprasti.

– Kokie jūsų ryšiai Bostono apylinkėse? – paklausė ji.

– Vis dar turiu ten keletą draugų.

– Kokių?

Jis nusijuokė, tik tada atsakė:

– Draugų abiejose barikadų pusėse, advokate. Ne itin malonių tipų, visada ieškančių progos lengvai pasipelnyti, ir vyrukų, besistengiančių juos suimti.

Merfis dvidešimt metų išdirbo valstijos policijos žmogžudysčių skyriaus detektyvu, bet anksti išėjo į pensiją, o vėliau atidarė savo kontorą. Sklido gandai, neva gavo nemenką išeitinę išmoką, kad neprasitartų apie tam tikrus Vusterio kovos su narkotikais padalinio veiksmus, kuriais jis susidomėjo tirdamas porą su kvaišalais susijusių žmogžudysčių. Selė žinojo, kad ši veiklos sritis turi nekokią reputaciją, bet viršininkai Merfį į pensiją išleido iškilmingai, padovanoję laikrodį, kai kitas variantas galėjo būti kaltinamasis aktas jam pačiam, o gal ir nesėkminga naktis, pasibaigusi šūviu į jį iš kokios gatvės gaujos nario pusiau automatinio pistoleto.

– Ar galėtumėt pasidomėti vienu reikalu Bostono apylinkėse?

– Turiu porą kitų bylų, tad esu ganėtinai užsiėmęs. Koks tas reikalas?

Selė giliai įkvėpė.

– Asmeninis. Susijęs su vienu šeimos nariu.

Kiek padvejojęs Merfis atsakė:

– Dabar aišku, kodėl jūs, advokate, paskambinot šitam senam kovos žirgui, o ne vienam iš tų jaunų, apsukrių vyrukų, anksčiau dirbusių FTB ar armijos kriminaliniame skyriuje tame išretinto oro miestelyje, kur turite praktiką. Tai ko konkrečiai iš manęs norite?

– Mano dukra susidėjo su jaunuoliu iš Bostono.

– Ir jis jums nelabai patinka.

– Per švelniai pasakyta. Jis vis sako jai, kad myli. Neatstoja nuo jos. Iškrėtė šunybių kompiuteriu, ir per jas ji neteko darbo. Sušiko jai magistrantūros reikalus. Galbūt pridirbo ir daugiau. Galimas daiktas, ją persekioja. Gal prikrėtė eibių man, mano buvusiam vyrui ir mano draugei. Taip pat kompiuteriu.

– Kokių eibių?

– Įlindo į mano sąskaitas. Pateikė anoniminių skundų. Apskritai pridarė daug bėdų.

Selė pamanė, kad sumenkino O'Konelio veikiausiai padarytą žalą.

– Vadinasi, tas vyrukas turi tam tikrų gabumų – kaip norite jį vadinti? Buvęs dukters vaikinas?

– Visai neblogas apibūdinimas. Nors atrodo, kad juodu turėjo vos vieną pasimatymą.

– Ką – jis visa tai iškrėtė dėl vienos nakties nuotykio?

– Atrodo, kad taip.

Merfis sudvejojo, tad Selės pasitikėjimas kiek sumažėjo.

– Gerai, supratau. Kad ir kaip žiūrėsi, atrodo, tas jaunuolis yra blogiukas.

– Ar esate turėjęs reikalų su tokiais tipais? Maniakais?

Matjus Merfis vėl nutilo, tad Selei pasidarė dar neramiau.

– Taip, advokate, esu, – iš lėto ištarė jis. – Buvau susidūręs su

pora vyrukų, labai panašių į jūsų apibūdintąjį. Tais laikais, kai dirbau žmogžudyscių skyriuje.

Nuo pastarųjų dviejų žodžių Selei perdžiūvo burna.

Kai Houp motina sugrėbusi lapus įėjo į namą, suskambo telefonas. Kaip buvo įpratusi, ištiesė ranką prie ragelio šiek tiek dvejodama.

– Sveika, brangioji, – tarė Katerina Freizjer. – Koks netikėtumas! Daug savaičių praėjo nuo paskutinio mūsų pokalbio.

– Sveika, mama, – šiek tiek prasikaltusiu balsu atsakė Houp. – Buvau užsiėmusi mokykloje ir su komanda, tad laikas prabėgo nepastebimai. Kaip laikaisi?

– Tiesiog puikiai. Tvarkausi, rengiuosi žiemai. Visi vietiniai mano, kad ji bus ilga.

Houp kartą giliai įkvėpė. Jos santykius su motina gadino paslėpta įtampa. Nors iš pažiūros jos buvo mandagios viena su kita, atrodė, tarsi ta įtampa nuolat užsiveržia lyg mazgas, laikantis vėjo pučiamą burę, vis stiprėjant gūsiams aplink jas. Katerina Freizjer visą gyvenimą pragyveno Vermonte ir buvo vos ne per daug liberali visais atžvilgiais, išskyrus vieną, svarbiausią jos dukrai. Ji buvo tvirtas Katalikų bažnyčios ramstis Patnio miestelyje, įsikūrusiame netoli prabangesnio Bratleboro, kur gyveno buvę hipiai, dabar mėgstantys natūralų maistą, tokį kaip ryžiai, pupelės, juoda duona ir javainiai. Anksti palaidojusi vyrą, moteris nė nemanė ištekėti antrą kartą ir dabar džiaugėsi viena gyvendama miško pakraštyje. Ją vis dar kamavo didelės abejonės dėl dukros santykių su Sele. Apie jas niekam nepasakodavo ir, nors gyveno valstijoje, kur buvo palankiai žiūrima į poromis gyvenančias moteris, sekmadienio rytą karštai melsdavo, kad kas padėtų jai po tiek metų suprasti tuos dalykus, dėl kurių apkarto santykiai su dukra. Ankstesniais metais ji kartais išsakydavo tuos jausmus per išpažintį,

bet pavargo kartoti „Sveika, Marija“ ir „Tėve mūsų“, nes paskui retai pasijusdavo geriau.

Houp manė, jog įtampa tarp jos ir motinos kyla dėl to, kad ji nesugeba būti *normali* ir pradžiuginti motinos vaikaičiais; toji įtampa augdavo ir tada, kai jos kalbėdavosi, ir tada, kai nesikalbėdavo, nes jiedvi niekada neužsimindavo apie tai, kas rūpėjo labiausiai.

– Man reikia paslaugos, – tarė Houp.

– Prašyk, ko tik nori, brangioji, – atsakė Katerina.

Houp žinojo, kad ji meluoja. Ji būtų galėjusi prašyti motinos daugybės paslaugų, bet, ko gero, būtų jų nesulaukusi.

– Tai susiję su Ešle. Jai reikia kuriam laikui išvykti iš Bostono.

– Kas jai galėjo nutikti? Ji juk nesusirgo, tiesa? Nepateko į avariją?

– Ne, ne visai, bet...

– Jai reikia pinigų? Turiu jų daug ir mielai padėčiau.

– Ne, mama. Tuoj paaiškinsiu.

– O kaip jos magistrantūra?

– Ją galima atidėti.

– Brangute, aš nieko nesuprantu. Kokios bėdos?

Houp giliai įkvėpė ir pasakė:

– Dėl vyro.

Kai Skotas tą vakarą pabandė skambinti Ešlei į mobilųjį, išgirdo įrašą „Telefonas nebenaudojamas“, tad rinkdamas fiksuotojo ryšio telefono numerį juto vos ne paniką. Kai Ešlė atsiliepė, jį apėmė nerimas. Sveikindamasis jis susikaupė, kad neišsiduotų išsigandęs.

– Sveika, Eš, – tarė žvaliai. – Kaip laikaisi?

Ešlė dvejojo, nežinodama, ką atsakyti į šį klausimą. Ji negalėjo atsikratyti pojūčio, kad ją stebi, seka ir kad klausomasi

kiekvieno jos žodžio. Ji baugščiai išeidavo iš buto, atsargiai eidavo gatve, įtariai žvelgdavo į kiekvieną šešėlį, kiekvieną nišą, kiekvieną aklagatvį. Tokie gerai pažįstami įprasti didmiesčio garsai dabar rėžė ausis it kokia šaiži sirena, tokia skardi, kad jai vos nesukeldavo skausmo.

Nenorėdama liūdinti tėvo, nusprendė sakyti ne visą tiesą.

– Gerai, tik kilo šiokia tokia painiava.

– Ar O'Konelis pasirodė dar kartą?

Užuot atsakiusi į klausimą, Ešlė tarė:

– Tėti, aš turiu imtis tam tikrų žygių.

– Taip, – atsakė jis pernelyg skubotai. – Būtinai.

– Aš atsisakiau mobiliojo telefono, – tarė ji, ir Skotas suprato, ką reiškė tas įrašas.

– Taip, atsisakyk ir šio telefono. Tiesą sakant, manau, turėsi padaryti daugiau, negu mes kada nors manėme.

– Turiu išsikraustyti, – liūdnai tarė Ešlė. – Šis butas man patinka, bet...

– Manau, – nedrąsiai pradėjo Skotas, – turėsi padaryti daugiau, negu vien išsikraustyti.

Ešlė atsakė ne iš karto.

– Yra ir kitų žingsnių...

– Ką nori pasakyti? – pertarė jį Ešlė.

Skotas giliai įkvėpė ir prašneko kiek įmanydamas logiškiau, sausiau ir akademiškiau, tarsi aptarinėdamas studento kursinio darbo trūkumus.

– Kai ką perskaičiau, patyrinėjau. Nenoriu daryti skubotų išvadų, bet manau, kad O'Konelis gali tapti... na, dar agresyvesnis.

– *Agresyvesnis.* Tai eufemizmas. Manai, jis gali padaryti man ką nors bloga?

– Buvo tokių, kurios panašiomis aplinkybėmis nukentėjo. Aš tik sakau, kad mums reikia imtis atsargumo priemonių.

Ji vėl patylėjo prieš atsakydama.

– Ką siūlai?

– Manau, turi dingti. Tai yra išvykti iš Bostono, nuvažiuoti į kokią saugią vietą, o paskui gyventi kaip anksčiau, kai O'Konelis pagaliau atstos.

– Kodėl tu toks įsitikinęs, kad jis atstos? Gal jis išlauks, ir tiek.

– Mes turime lėšų, Ešle. Jei tau reikia visam laikui išvykti iš Bostono, persikelti į Los Andželą, Čikagą ar Majamį – galima tai padaryti. Tu dar jauna. Turi marias laiko pasiekti tai, ko nori. Manau, mes tik turime imtis kokių ryžtingų žygių, kad O'Konelis tavęs neberastų.

Ešlė pajuto, kaip užverda pykčiu.

– Jis neturi teisės, – pradėjo ji pakeltu balsu. – Kodėl turiu kentėti aš? Ką bloga padariau?! Kodėl jis turi šikti man gyvenimą?!

Skotas leido dukrai išsilieti iki galo ir tik tada atsakė. Taip jis elgėsi nuo tada, kai Ešlė buvo dar vaikas. Jis pastebėjo, kad Ešlei reikia leisti smarkauti ir skųstis, nes tada ji nusiramindavo ir klausydavo jei ne proto balso, tai kažko panašaus. Tėvo gudrybė.

– Tokios teisės jis neturi. Tiesiog jis turi tokių gebėjimų. Taigi pabandykime imtis žygių, kurių jis iš anksto nenumatys. Pirmiausia reikia atitolinti tave nuo jo.

Skotas vėl pajuto, kad Ešlė priglaudusi prie ausies ragelį svarsto. Jis menkai numanė, kad didžiumą to, ką jai sakė, jau buvo atėję į galvą jai pačiai. Vis dėlto jo siūlymas, matyt, ją apvylė, ir Ešlė pajuto, kaip akys pritvinksta ašarų. Viskas nesąžininga. Kai ji prašneko, jos balse buvo justi nuolankumas.

– Gerai, tėti. Laikas Ešlei dingti.

•

– Vadinasi, jie nusisamdė privatų seklį?

– Taip. Be galo kompetentingą ir gerai parengtą vyrą.

– Logiška. Sakyčiau, protingas žingsnis, kurio turėjo imtis kiekviena neblogai išsilavinusi, pasiturinti pora. Išeina, tarsi pasikvietė ekspertą. Man reikėtų nueiti su juo pasikalbėti. Jis tikriausiai parengė kokią išvadą Selei. Privatūs sekliai galų gale visada ją parašo. Ji kur nors turėtų būti.

– Taip, jūs neklystate, – atsakė ji. – Išvada buvo. Pradinė. Turiu Selei siųstą egzempliorių.

– Kas joje parašyta?

– Gal pirma pamėginkite pasikalbėti su Matjumi Merfiu. Jeigu paskui manysite, kad jums vis dar jos reikia, duosiu.

– Tuomet turėčiau mažiau vargo.

– Galbūt, – atsakė ji. – Nesu įsitikinusi, kad mano užduotis šioje istorijoje – sutaupyti jums laiko ir pastangų. Be to, manau, kad apsilankymas pas tą privatų seklį būtų... kaip čia pasakius? Pamokantis.

Ji nusišypsojo, bet kuo rimčiausiu veidu, ir aš neabejojau, kad ji dėl kažko iš manęs šaiposi. Gūžtelėjau pečiais ir atsistojau eiti. Ji atsiduso pamačiusi mano veide nusivylimą.

– Kartais svarbiausia būna įspūdžiai, – netikėtai tarė. – Ką nors sužinai, išgirsti, pamatai, ir tai palieka pėdsaką tavo vaizduotėje. Galop šitaip nutiko Skotui, Selei, Houp ir Ešlei. Įvykių ar akimirkų virtinė kartu paimta virto visiškai susiformavusia vizija to, kas jų gali laukti ateityje. Apsilankykite pas tą privatų seklį, – vos ne piktai tarė ji. – Tada nepalyginti daugiau suprasite. O tuomet, jei manysite, kad to reikia, duosiu jums išvadą.

22

Ešlė dingsta

„Chuliganėlis“ buvo pirmas žodis, atėjęs į galvą Matjui Merfiui.

Jis žiūrėjo į itin neįspūdingą Maiklo O’Konelio policijos bylą, iš kurios buvo matyti, kad šis per savo gyvenimą turėjo aibę smulkių ir daugiausia nereikšmingų susidūrimų su teisėsauga. Kredito kortelės apgaulė (Merfis nusprendė, kad O’Konelis naudojosi vogtomis kortelėmis), automobilio vagystė, kai O’Konelis buvo, galima sakyti, dar paauglys, vienas užpuolimas (matyt, muštynės bare, tikriausiai laimėtos O’Konelio). Iš tų įvairių smulkių nusikaltimų, kuriais buvo apkaltintas O’Konelis, nė vienas nesibaigė jam rimčiau negu lygtine bausme. Vis dėlto O’Konelis praleido penkis mėnesius apygardos kalėjime, kai nesugebėjo sumokėti nedidelio užstato. Tiek laiko prireikė teismo paskirtam visuomeniniam gynėjui, kol kaltinimas užpuolimu buvo perkvalifikuotas į įžeidimą veiksmu. Už šį nusikaltimą O’Konelis gavo baudą, sėdėjo kalėjime ir jam buvo paskirta lygtinė šešių mėnesių bausmė, perskaitė Merfis. Jis priminė sau paskambinti pareigūnui, prižiūrinčiam lygtinai nuteistuosius, bet abejojo, ar šis daug padės. Paprastai tokie pareigūnai didžiumą laiko praleidžia su didesniais nusikaltėliais,

o, Merfio akimis žiūrint, Maiklas O'Konelis toks nebuvo – bent jau teisinės sistemos požiūriu.

Žinoma, pamanė Merfis, į viską, ką jis sukaupė, galima žiūrėti ir kitaip: O'Konelis padarytų bet ką – tiesiog jis neįkliuvo.

Merfis papurtė galvą. Profesionaliu nusikaltėliu jį nelabai pavadinsi.

Jis vėl pažvelgė į popierių šūsnį ant kelių. Penki mėnesiai apygardos cypėje. Per mažai laiko, kad patirtum ką daugiau už nepatogumus, jei esi toks chuliganėlis kaip O'Konelis. Viso labo proga įgyti vertingų, naudingų įgūdžių iš labiau patyrusių kalinių, jei būsi akylas, ausylas ir sugebėsi išsisukti iš ten pat sėdinčių kietų vyrukų nagų. Merfis tikėjo, kad aukšto lygio nusikaltėliu kaip ir mokslininku tampama tik po nemenkų studijų.

Byloje buvo kalėjime darytos nespalvotos O'Konelio nuotraukos – iš priekio ir iš profilio. *Ar ne ten ir pradėjai?* – dingtelėjo Merfiui.

Jis tuo abejojo. Tie penki mėnesiai tebuvo trumpi kvalifikacijos kėlimo kursai. Merfis spėjo, kad dar prieš kalėjimą O'Konelis buvo nemažai išmokęs.

Bylą jam davęs valstijos policijos detektyvas nesugebėjo prieiti prie užantspauduotų nepilnamečio O'Konelio dokumentų. Tai kėlė nerimą Merfiui – ką gali žinoti, ko juose esama? Vis dėlto vartydamas spaudinius jis matė labai mažai smurto ir tai jį guodė. Viso labo blogiukas, pamanė jis. Ne blogiukas, ginkluotas pistoletu su devynių milimetrų kulkomis.

Iš policijos dokumentų Merfiui pavyko šį tą sužinoti apie O'Konelio praeitį. Vaikystėje gyveno Naujojo Hampšyro pakrantėje, automobilių priekabų rajone. Veikiausiai saldu nebuvo. Gyvenamoji automobilių priekaba – ne baltomis dailylentėmis apkaltas namas, motina nekepė obuolių pyrago, kieme vaikai nežaidė amerikietiškojo futbolo. Tikriausiai vaikystėje pagrindinis jo rūpestis buvo negauti į kailį. Nešdavo neblogus

pažymius iš vidurinės mokyklos – kai ją lankė, nes akivaizdžiai būta pertraukų. *Buvo nepilnamečių nusikaltėlių bausmės įstaigoje?* – spėjo Merfis. Vidurinę mokyklą vis dėlto sugebėjo baigti. Galiu kirsti lažybų: mokyklos konsultantai gerokai su juo pavargo, pamanė seklys. Užteko proto įstoti į dvimetį koledžą. Iškrito. Grįžo. Nebaigė. Pateikė dokumentus į Masačusetso universitetą Bostone. Nagingas – mechanikas, turintis nemenką patirtį. Matyt, šiuos gabumus pritaikė mokydamasis dirbti kompiuteriu. Aiškintis apie O'Konelį reikės daug, pamanė Merfis, jei to nori Selė Frimen-Ričards. Merfis daugmaž nujautė, ką išsiaiškins. Vaikus skriaudžiantis tėvas. Motina girtuoklė. Kita vertus, gal tėvas negyveno su šeima, o motina buvo paleistuvė. Gal tėvai buvo išsiskyrę, dirbo juodus darbus ar uždarbiavo pas žmones, o šeštadienio vakare padauginę alaus smurtaudavo.

Giedrą, malonią popietę Matjus Merfis sėdėjo automobilyje priešais apskretusį Maiklo O'Konelio namą. Tarp apšiurusių daugiabučių švietė vaiskaus dangaus properšos; tolumoje virš Fenvėjaus parko seklys matė CITGO korporacijos ženklą. Apsidairęs į šalis patraukė pečiais – gatvė kaip daugelis Bostone, dingtelėjo jam. Daugybė jaunų žmonių, kada nors gyvensiančių geriau, ir senių, kadaise gyvenusių geriau. O vienam kitam, tokiems kaip O'Konelis, ši gatvė – tarpustotė pakeliui į kai ką blogiau.

Merfis nesunkiai prikalbino draugą iš valstijos policijos surinkti O'Konelio pavardę kompiuteryje ir taip gauti spaudinį, dabar gulintį ant kelių, taip pat negausių žinių apie jo praeitį ir žinomus adresus. Dabar seklys norėjo tik įdėmiau pažvelgti į tiriamąjį. Ant gretimos sėdynės gulėjo šiuolaikiškas skaitmeninis fotoaparatas su ilgo židinio nuotolio objektyvu – pagrindinis privataus seklio įrankis.

Merfis buvo įpusėjęs šeštą dešimtį – kaip tik to amžiaus, kurio sulaukęs imi nerimauti, kad pasensi. Jis buvo išsiskyręs, vaikų

neturėjo ir labiausiai ilgėjosi laikų, kai jaunas būdamas vilkėjo uniformą standžia apykakle ir vairuodavo policijos automobilį 90-uoju greitkeliu vieną pamainą po kitos. Atlaikyti padėdavo tik kava ir adrenalinas. Ilgėjosi ir laikų, kai dirbo žmogžudysčių skyriuje, bet jam užteko proto suprasti, kad įsigijus tiek priešų sulaukti senatvės būtų buvę sudėtinga. Merfis nusišypsojo sau. Visą gyvenimą jam puikiai pavykdavo išsisukti iš visų bėdų, į kurias patekdavo – akimirka prieš įvykstant nelaimei. Metai po to, kai pradėjo dirbti valstijos policijoje, dideliu greičiu persekiodamas bėglius jis sudaužė į šipulius policijos automobilį, bet išlipo iš jo su pora įbrėžimų. Tuo tarpu medikai nesėkmingai bandė išgelbėti tėvelio BMW važiavusius turtingus girtus vaikigalius, kuriuos vijosi Merfis. Vieną vidurnaktį visiškai prisisprogęs narkotikų prekeivis ištuštino devynių milimetrų pistoletą į Merfio pusę, bet visos kulkos atsimušė į sieną už jo. Vienintelė užmerktomis akimis Merfio paleista kulka pataikė vyrukui į krūtinę. Vien žodžiais jam pavyko išsisukti iš tiek pavojingų padėčių, kad visų nė nebeprisiminė. Kartą jis atsidūrė akis į akį su žudiku, laikančiu mėsininko peilį vienoje rankoje ir devynerių metų mergaitę kitoje; viename kraujo klane žudikui prie kojų gulėjo jo buvusios žmonos lavonas, o kitame ant virtuvės grindų – uošvės. Merfis gavo padėką už tai, kad sulaikė vyriškį. Padėką ir žudiko grasinimą – šis prisiekė, kad Merfis bus viena iš kitų jo aukų, jei tik kada nors išeis į laisvę, o tai, rupūs miltai, buvo mažai tikėtina. Matjus Merfis gautų padėkų skaičių laikė tiksliausiu savo darbo įvertinimu. O jų gavo tiek, kad nė nebesuskaičiavo.

Jis vėl pažiūrėjo į popierius.

Maiklas O'Konelis buvo ne ką daugiau kaip įkyruolis.

Merfis giliai įkvėpė ir dar kartą akimis perbėgo dokumentus ieškodamas kokių ženklų, kad O'Konelio neįmanoma įbauginti. Nieko panašaus nepamatė. Selei Frimen-Ričards jis pasiūlys

tokią taktiką. Vėlai vakare jis pats apsilankys pas O'Konelį su pora bičiulių iš valstijos policijos prie šonų. Apsilankymas bus neformalus, bet O'Konelis turės pajusti, kokia didžiulė grėsmė jam kilo. Jam bus aplamdyti šonai ir tuo pat metu įteikta teisėjo pasirašyta teismo nutartis, draudžianti artintis prie Frimen-Ričards dukters. O'Koneliui bus leista suprasti, jog persekiodamas merginą prisidarys tiek bėdų, kad pasigailės. Ir O'Koneliui būtinai bus išaiškinta, kad šiuo atveju jis, Merfis, spręs, kokios bus tos bėdos.

Seklys nusišypsojo. To turėtų pakakti, pamanė.

Merfis kitados buvo matęs ganėtinai pamišusių persekiotojų – tipų, kurių nesulaikydavo grasinimai, įstatymai ir net atkišti ginklai. Jie buvo agresyvūs ir atkaklūs, pasiryžę eiti per minų lauką, kad tik nusigautų prie žmogaus, kuriam juto tą maniakinę meilę. Tačiau O'Konelis Merfiui atrodė tik smulkus nusikaltėlis, o su tokiais jis turėjo reikalų daug metų. Vis dėlto, kad ir kiek skaitė, Merfis negalėjo suprasti, kodėl šita niekinga atmata mano galinti krėsti kiaulystes tokiems žmonėms kaip Selė Frimen-Ričards ir jos dukra. Merfis papurtė galvą. Jis tyrė ne vieną žmogžudystę, įvykusią todėl, kad atstumtas vaikinas ar buvęs vyras išliejo pyktį ant vargšės moters, norinčios gyventi laisvai. Merfis užjautė žmones, siekiančius atsikratyti neduodančio jiems ramybės partnerio. Jis tik nesuprato, iš kur atsiranda ta aistra. Daug metų tirdamas tokias bylas jis nusprendė, kad meilė – bene kvailiausia priežastis aukoti savo laisvę, ateitį, o kartais net gyvybę.

Merfis dar sykį žvilgtelėjo į daugiabučio duris.

– Nagi, vaiki, – tarė garsiai. – Išeik, kad galėčiau gerai tave pamatyti. Turiu svarbesnių reikalų.

Tarsi kas būtų išgirdęs jo raginimą, laukujės O'Konelio namo durys atsidarė. Merfis palinko į priekį ir bemat atpažino O'Konelį iš darytų prieš trejus metus nuotraukų.

Jis čiupo fotoaparatą ir nustatė ryškumą į O'Konelio veidą. Jo nuostabai, O'Konelis kiek pamindžikavo ir atsisuko beveik į jo pusę. Merfis vieną po kito išfotografavo šešetą kadrų.

– Užfiksavau tave, – šypsodamas tarė jis garsiai, bet sau. – Be vargo.

Merfis tą akimirką nesuvokė, kad tą patį mintyse sako Maiklas O'Konelis.

Paskambinti Skotui buvo lengva, bet iki tol viską parengti kiek sudėtingiau. Futbolo komandos treneris savo kabinete aptarė rungtynių planą su pagalbininku, atsakingu už gynybą. Skotas keletą kartų buvo susitikęs su treneriu neoficialioje aplinkoje ir stengėsi nepraleisti nė vienų rungtynių.

– Treneris Vorneris? Čia Skotas Frimenas.

– Skotas! Malonu, kad paskambinai, bet šiuo metu esu truputį užsiėmęs...

– Kuri kažkokį neįtikimai rafinuotą gynybos planą, kad suglumintum priešus ir jie virstų visiškai bejėgiais netikšomis?

Treneris nusijuokė.

– Taip. Pataikei kaip pirštu į akį. Nenurimsime, kol varžovus visiškai palaušime psichologiškai. Bet juk skambini ne dėl to?

– Man reikia nedidelės paslaugos. Šiek tiek jėgos.

– Jėgos mes turime apsčiai, bet dar turime paskaitas ir treniruotes. Vaikinai ganėtinai užsiėmę.

– O sekmadienį? Man reikia dviejų, gal trijų vyrukų. Reikės kilnoti sunkių daiktų, bet visai nedaug, o sumokėsiu dosniai ir grynaisiais.

– Sekmadienį? Tinka. Ką turi numatęs?

– Treneri, man reikia iškraustyti dukrą iš buto Bostone, o jos daiktus nugabenti į sandėlį. Skubiai.

– Tokią net didžiausiam kvailiui įkandamą užduotį mes, futbolininkai, esame daugiau negu pajėgūs atlikti, – juokdamasis

atsakė treneris. – Gerai, šiandien po treniruotės paprašysiu poros savanorių. Atsiųsiu juos pas tave rytoj.

Trys jaunuoliai, kitą rytą pasirodę Skoto kabinete, buvo tikri galiūnai, norintys užsidirbti šiek tiek pinigų iš šalies. Skotas paskubomis paaiškino, kad sekmadienio rytą jie turės išsinuomoti sunkvežimį, nuvažiuoti į Bostoną, sukrauti viską iš dukros buto į kartonines dėžes ir nugabenti sandėlin prie pat miesto – ten jau viskas sutarta.

– Reikia tai padaryti skubiai, – tarė Skotas. – Neatidėliojant.

– Kam ta skuba? – paklausė vienas iš vaikinų.

Skotas laukė šio klausimo. Jis gerokai svarstė, ką turi žinoti futbolininkai. Tikrai ne tiesą.

– Mano dukra studijuoja magistrantūroje Bostone. Nelabai seniai ji parašė prašymą gauti stipendiją studijuoti užsienyje. Visai buvo apie tai pamiršusi, bet netikėtai prieš porą dienų jos prašymą patenkino. Bet esama kažkokių laiko apribojimų. Šiaip ar taip, viskas baigėsi tuo, kad ji išvyksta į Florenciją studijuoti Renesanso meno šešiems ar net devyniems mėnesiams. Po kelių dienų turi išskristi, o aš nenoriu mokėti už jos butą ilgiau, negu reikia. Aš jau ir taip prarasiu duotą užstatą. Nieko nepadarysi, – jis per daug graudžiai atsiduso. – Jei tau patinka visi tie nukankintų šventųjų ir pranašų nukirstomis galvomis paveikslai, matyt, ir reikia vykti į Florenciją. Bet nemanau, kad mano dukra šiuo metu žiūri į gyvenimą galvodama apie tokius dalykus kaip darbas ar karjera.

Jaunuoliai nusijuokė iš jo žodžių – tai jiems buvo puikiai suprantama. Jie galutinai susitarė su Skotu, ir šis atsisveikino su jais iki sekmadienio ryto.

Durims užsidarius, jis pamanė: jei kas nors jų paklaus, atsakys – išvyko. Išskrido iš šalies. Visai įtikima pasakėlė apie Florenciją. Futbolininkai ją prisimins.

Skotas tik spėjo, bet, kaip pats manė, pagrįstai, kad vienas

žmogus – jeigu jis pastebės tris krovikus – be galo susidomės pasakėle, kurią Skotas taip rūpestingai pakišo.

Ešlė jautėsi kvailokai.

Ji susikišo drabužių vienai savaitei į juodą kelioninį krepšį, antrai – į nedidelį lagaminą su ratukais. Išvakarėse *Federal Express* kurjeris atnešė tėvo siuntinį. Jame buvo du skirtingi kelionių po Italijos miestus vadovai, anglų–italų kalbų žodynas ir trys didelės knygos apie Renesanso meną. Iš tų trijų dvi Ešlė turėjo pati. Siuntinyje dar buvo paties Skoto koledžo išleistas vadovas pavadinimu „Į pagalbą studijuojančiam užsienyje".

Savo kompiuteriu Skotas parašė trumpą laišką su įspūdingais išgalvoto Renesanso meno studijų instituto rekvizitais. Laiške Ešlė buvo sveikinama priimta į studijas ir buvo nurodyta pavardė žmogaus, į kurį ji turi kreiptis atvykusi į Romą. Tas žmogus buvo tikras – Bolonijos universiteto profesorius. Skotas susipažino su juo per istorikų konferenciją ir žinojo, kad jis metams paėmęs atostogų dabar dėsto Afrikoje. Maiklas nemanė, kad Maiklui O'Koneliui kada nors pavyks rasti italų profesorių. Net jeigu pavyktų, nusprendė Skotas, šitoks prasimanyto ir tikro mišinys bent jau labai suglumins O'Konelį. Protingas žingsnis, pagyrė save Skotas.

Ešlė turėjo palikti laiškutį namie – neva netyčia užmiršti.

Jo nurodymai, ką ji turi daryti (be to, kad palikti šį fiktyvų laišką), buvo smulkūs ir, pamanė ji, kiek perdėti. Tačiau tėvas iš anksto privertė ją prižadėti, kad tiksliai vykdys jo nurodymus. Tai, ką jis siūlė, buvo visai priimtina ir labai logiška, nes jo tikslo negalėjai pasiekti be šiokios tokios apgaulės.

Vieną iš turistų vadovų Ešlė turėjo įkišti į išorinę kelioninio krepšio kišenėlę taip, kad būtų matomas pavadinimas ir jo negalėtų nepastebėti kiekvienas jį pamatęs. Kitos knygos turėjo būti paliktos bute, kad jas išvežtų su kitais daiktais, bet Skotas liepė

Ešlei padėti jas gerai matomose vietose – ant rašomojo stalo ir naktinio staliuko.

Prieš paskambindama į telefono bendrovę ir atsisakydama fiksuotojo ryšio telefono, Ešlė turėjo paskambinti į taksi firmą.

Atvažiavus taksi, ji turėjo užrakinti butą, o raktą padėti ant laukujų durų sąramos, kad atvažiavę išvežti daiktų futbolininkai lengvai jį rastų.

Ešlė apsidairė po butą, į kurį įprato žiūrėti beveik kaip į namus. Plakatai ant sienų, augalai vazonuose, išblukusi oranžinė dušo uždanga buvo jos pačios ir pirmą kartą įsigyti; ji nustebo, kokių emocijų staiga jai sukėlė paprasčiausi dalykai. Kartais ji pamanydavo dar gerai nežinanti, kas yra ir kuo taps, bet tas butukas buvo pirmas žingsnis, turėjęs padėti tai suprasti.

– Būk tu prakeiktas! – tarė ji balsu. Jai net nereikėjo prisiminti vardo.

Pažiūrėjo į tėvo ranka rašytą laiškutį. Gerai, tarė sau. Baikime vaidinimą – kodėl gi ne.

Tada priėjo prie telefono ir iškvietė taksi.

Ji nervindamasi laukė už laukujų namo durų, kol atvažiavo automobilis. Klausydama tėvo patarimų buvo užsidėjusi tamsius akinius nuo saulės, plaukus paslėpusi megzta kepuraite, pasistačiusi striukės apykaklę. *Turi panėšėti į žmogų, kuris nenori būti atpažintas ir nuo kažko bėga*, rašė jai tėvas. Ji kiek dvejojo, ar vaidina nelyginant scenoje, ar išmintingai elgiasi. Kai taksi sustojo priešais jos pastatą, ji skubiai išėjo pro duris ir padėjo raktą ten, kur liepė tėvas. Tuomet nulenkusi galvą, nesidairydama į šalis, pasileido į priekį – kiek įmanydama sparčiau, vogčiomis, vis dar spėdama, kad Maiklas O'Konelis iš kažkur stebi. Buvo ankstyva popietė, ir skaistūs saulės spinduliai raižė šaltą orą aplink, mesdami keistus šešėlius skersgatviuose. Ešlė metė kelioninį krepšį ir lagaminą ant sėdynės, paskui sudribo šalia jų.

– Logano oro uosto tarptautinių skrydžių išvykimo terminalas, – tarė, nuleido galvą ir susigūžė tarsi slėpdamasi.

Oro uoste davė vairuotojui kuklių arbatpinigių ir neužmiršo pasakyti:

– Skrendu į Italiją. Vyksiu į Florenciją. Studijuosiu užsienyje.

Ešlė nebuvo įsitikinusi, ar vairuotojas ką nors suprato.

Ji nusivežė bagažą į išvykimo salę. Jos žingsnius nustelbė be perstojo riaumojantys reaktyviniai laineriai, kylantys virš oro uosto. Registruotis eilėse stovintys žmonės jaudinosi. Aplink sklido visokiomis kalbomis besišnekučiuojančių keleivių dūzgesys. Ešlė metė žvilgsnį į išėjimo vartus, paskui staiga apsisuko ir pasuko į dešinę, prie liftų. Ji prisidėjo prie būrio, atskridusio oro linijų *Aer Lingus* lėktuvu iš Šanono oro uosto. Visi šviesaus gymio, rudaplaukiai, pasidabinę džersio apdarais žaliais ir baltais dryžiais, jie įtaigia greitakalbe šnekėjosi traukdami į didelį šeimos sambūrį Pietų Bostone.

Ešlė rado šiek tiek vietos lifto gale ir greitai atidarė kelioninį maišą. Susikišo į jį megztą kepurę, flanelinę striukę ir akinius nuo saulės, išsitraukė kaštoninę kepuraitę su Bostono koledžo beisbolo komandos emblema bei rudos odos apsiaustą ir greitai persirengė džiaugdamasi, kad jeigu kiti keleiviai pastebėjo, ką ji daro, matyt, nekreipė dėmesio.

Ji išlipo trečiame aukšte, iš kurio galėjai patekti į pagrindinę automobilių aikštelę. Pro pilką apytamsę alyva trenkiančią aikštelę, kur ausį rėžė padangos, šaižiai cypiančios mašinoms riedant vingiuotomis nuovažomis, ji greitai nusigavo į vietinių reisų terminalus. Vadovaudamasi ženklais rado autobusą, vežantį į metro stotį.

Metro traukinio vagone važiavo tik pustuzinis žmonių, Maiklo O'Konelio tarp jų nebuvo. Nė menkiausios galimybės, kad jis ją seka, pamanė. Nebe. Ją apėmė jaudulys ir svaiginantis laisvės pojūtis. Širdis ėmė plakti tankiau ir ji susigriebė besišypsanti – ko gero, pirmą kartą po daugelio dienų.

Vis dėlto ji nusprendė laikytis tėvo nurodymų galvodama: *gal jie ir beprotiški, bet, atrodo, iki šiol pasiteisino*. Iš metro išlipo Kongreso gatvės stotyje ir, vis dar tempdamasi krepšį su lagaminu, atėjo iki netoliese esančio Vaikų muziejaus. Viduje atidavė į saugyklą bagažą ir nusipirko bilietą. Tada pasikėlė į vingiuotą muziejaus labirintą ir nuo LEGO kambario pasuko prie mokslo skyriaus, nuolatos apsupta būrio kikenančių, sparčiai žingsniuojančių vaikų, mokytojų ir tėvų. Iš visų pusių sklindant visokiems džiugiems, jaudulio kupiniems garsams, ji sustojo ir suprato tėvo plano logiką: Maiklas O'Konelis nebūtų sugebėjęs pasislėpti šiame muziejuje, nors jame buvo gausu užkaborių, laiptų ir šliuožyklų. Jis bemat būtų kritęs į akį, o Ešlę galėjai palaikyti viena iš gausybės darželinukų auklėtojų ar motinoms talkinančių moterų, kai išvargusi lėtai brovėsi pro muziejaus lankytojų minią.

Pažiūrėjo į laikrodį ir pamatė, kad laikosi tėvo grafiko. Lygiai ketvirtą ji atsiėmė bagažą ir nuėjo tiesiai į vieną iš taksi, laukiančių prieš muziejų. Šįsyk ji įdėmiai apsidairė po gatvę – ar neišvys kokio O'Konelio ženklo. Muziejus buvo įsikūręs buvusiame sandėlių rajone, plačioje, iš abiejų pusių atviroje gatvėje. Ji pripažino, kad tėvas pasirinko šią vietą genialiai: jokių skersgatvių, medžių, tamsių užkaborių, žodžiu, nėra kur pasislėpti.

Ešlė nusišypsojo ir paprašė taksisto nuvežti į Piterio Peno autobusų stotį. Vairuotojas nepatenkintas suniurnėjo – iki jos buvo visai netoli – bet Ešlei buvo nė motais. Rodės, pirmą kartą po daugybės dienų ją paliko pojūtis, kad ją stebi. Kai taksi pasuko Bostono centro gatvėmis, ji net kurį laiką paniūniavo.

Ešlė nusipirko bilietą į Monrealį. Autobusas turėjo išvykti po mažiau negu dešimties minučių. Pakeliui į Kanadą jis turėjo sustoti Vermonto valstijos Bratleboro mieste; taigi Ešlė viso labo išlips gerokai neprivažiavusi biliete nurodyto savo kelionės tikslo. Dabar ji nekantravo pamatyti Kateriną.

Lipant į autobusą tvoskė išmetamųjų dujų ir tepalų tvaikas. Jau buvo tamsu, ir žvilgantis sidabrinis autobusas susiliejo su neono šviesų atšvaitais. Ešlė susirado vietą autobuso gale prie lango. Kurį laiką žiūrėjo į tirštėjančią tamsą šiek tiek stebėdamasi: užuot kankinama abejonių ir nerimo, jautėsi beveik laisva. Kai vairuotojas uždarė duris, įjungė atbulinę pavarą ir išvažiavo iš aikštelės, ji užsimerkė ir ėmė klausytis ritmingai gaudžiančio variklio – autobusas vis greičiau pasileido miesto gatvėmis į greitkelį, ir Bostonas liko užpakalyje. Nors buvo tik pavakarė, Ešlė užmigo giliu, be sapnų miegu.

•

Saulė kepino be atvangos. Kai pastačiau automobilį už kelių kvartalų nuo Matjaus Merfio kontoros, Springfilde buvo viena iš tų dienų, kai priplėkęs oras atrodo įkliuvęs į spąstus tarp kalnų, išpampęs nuo karščio. Prie pat šaligatvio pleveno šlykščiai šilto oro bangos.

Daugelyje Naujosios Anglijos miestų lengvai matai, kur pasibaigė rekonstrukcijai skirti doleriai, mat vietos politikai suskaičiavo balsus ir pamatė gavę menką naudą. Prabangios krautuvės ir įstaigos vos už kelių šimtų metrų užleidžia vietą vargingesniems, aptriušusiems pastatams. Tai nėra puvimas – kaip iš vidaus pūva dantis – bet veikiau savotiškas susitaikymas su likimu.

Kvartalas, kuriame tikėjausi rasti Merfio kontorą, ko gero, buvo kiek labiau apleistas negu kai kurie kiti. Gatvės kampe įsikūrusio didžiulio tamsaus baro lange po skaisčiai raudona neonine *Budweiser* alaus reklama ranka užrašytas plakatas skelbė: ŠOKĖJOS BE LĖMENĖLIŲ KIAURĄ PARĄ. Kitapus gatvės nedidelės maisto parduotuvės lentynos buvo nukrautos bulvių traškučiais, vaisiais, salyklo gėrimu *Tecate* ir konservais; prie lauko durų plevėsavo Hondūro vėliava. Kiti pastatai buvo raudonų plytų – tokių apstu beveik kiekviename mieste. Pro mane pravažiavo policijos automobilis.

Merfio pastatą radau kvartalo viduryje. Jis buvo neįspūdingas, su

vieninteliu liftu šalia dviejuose aukštuose įsikūrusių keturių įstaigų sąrašo.

Merfio kontora buvo priešais socialinių paslaugų agentūrą. Ant pigios juodo medžio lentelės šalia durų buvo užrašyta jo pavardė, o po ja auksinėmis raidėmis – „Įvairiausi konfidencialūs tyrimai".

Paspaudžiau rankeną norėdamas įeiti į vidų, bet durys buvo užrakintos. Paspaudžiau dar porą kartų, tada pakėliau ranką ir garsiai pabeldžiau.

Niekas neatsiliepė.

Pabeldžiau vėl ir po nosimi porą kartų nusikeikiau.

Kai atsitraukiau purtydamas galvą ir galvodamas, kad visą dieną sugaišau važiuodamas į Merfio kontorą, atsidarė socialinių paslaugų agentūros durys. Pro jas išėjo pusamžė moteris, nešina glėbiu aplankų. Pamačiusi mane atsiduso ir iškart pasakė:

– Ten nieko neberasite.

– Persikėlė kitur? – paklausiau.

– Galima sakyti ir taip. Laikraščiai apie tai rašė.

Pamačiusi mano nuostabą ji susiraukė.

– Turite reikalą pas Merfį?

– Turiu jam keletą klausimų.

– Ką gi, – sausai tarė ji, – galiu pasakyti jums naują jo adresą. Tai netoli, vos už kokio kilometro.

– Puiku. Kur?

Moteris skėstelėjo rankomis.

– River Vju kapinėse.

23

Pyktis

Jis paragino save nesikarščiuoti.

O tai padaryti Maiklui O'Koneliui buvo sunku. Paprastai jam geriausiai sekdavosi, kai būdavo ties įniršio riba. Tuomet protą pristelbdavo įsiūčio raibuliai ir jis patikimai atvesdavo į padėtį, kurioje Maiklas jausdavosi kaip žuvis vandenyje: su kuo nors susimušdavo, ką nors įžeisdavo ar leptelėdavo kokią nešvankybę. Tomis akimirkomis jis mėgaudavosi ne ką mažiau negu planuodamas savo užmačias. Mažai kas kelia tokį pasitenkinimą, manė jis, kaip nuspėti žmonių veiksmus, paskui stebėti juos pasielgiant visai taip, kaip buvai numatęs.

Jis stebėjo, kaip Ešlė vogčiomis bėga iš savo namo į taksi, įsidėmėjo taksi firmą ir mašinos numerį. Jis nenustebo, kad ji kažkur išvyksta. Tokie žmonės kaip Ešlė ir jos artimieji bėga nė nesusimąstę, tarė sau. Maiklas O'Konelis laikė tokius bailiais.

Jis paskambino firmos dispečeriui, pasakė taksi numerį ir pareiškė radęs dėklą su korekciniais akiniais – matyt, jis iškrito ant šaligatvio mašina nuvažiavusiai merginai. Ar jis gali kaip nors grąžinti jai akinius?

Dispečeris kurį laiką skaitė iškvietimų telefonu žurnalą.

– Vargu bau, vyruti.

– Kodėl? – paklausė O'Konelis.

– Taksi važiavo į Logano oro uosto tarptautinių skrydžių išvykimo terminalą. Gali juos išmesti. Arba padėti į vieną iš labdarai skirtų akinių rinktuvių.

– Kažkas nepamatys daugybės įdomybių ten, kur išsirengė atostogauti, – bandė juokauti O'Konelis.

– Ką gi – jai nepasisekė.

Pernelyg švelniai pasakyta, virdamas pykčiu pamanė Maiklas O'Konelis.

Dabar, įsitaisęs už kokio šimto žingsnių nuo Ešlės namo, jis stebėjo, kaip trys jaunuoliai neša dėžes iš jos namo. Jie buvo pastatę vidutinio dydžio sunkvežimį gatvės viduryje, nes prie šaligatvio stovėjo automobilis, ir, matyt, skubėjo baigti darbą bei nuvažiuoti. O'Konelis dar kartą paragino save nesikarščiuoti. Pakilnojo pečius, bandydamas atpalaiduoti įsitempusius sprando raumenis, keletą kartų sugniaužė ir atgniaužė kumščius, kad nusiramintų. Tada iš lėto nupėdino link dirbančios trijulės.

Kai O'Konelis priėjo prie namo durų, vienas iš vaikinų nešė dvi knygų dėžes. Ant jų bausdamasi nukristi svyravo stalinė lempa. Našta buvo tokia sunki, kad vaikinas ėjo šiek tiek svirduliuodamas.

– Atvykstat ar išvykstat? – paklausė O'Konelis.

– Išsikraustom, – atsakė vaikinas.

– Leisk padėti, – tarė O'Konelis sugriebdamas lempą, kol ji dar nenukrito ant šaligatvio.

Kai pirštai suėmė metalinį pagrindą, kūnu perbėgo šiurpuliai, tarsi paliesti Ešlės daiktą ir paglostyti jai odą būtų tapatūs dalykai. O'Konelio delnas glostyte glostė lempą; jis puikiai prisiminė, kur ji buvo bute – ant jos naktinio staliuko. Jam atrodė, kad tiesiog jaučia, kaip šviesa krinta ant jos kūno, išryškindama išlinkius ir formas. Jis ėmė tankiau alsuoti, o kai padavė lempą kraustytojui, jam vos neapsvaigo galva.

– Ačiū, – atsakė vaikinas be ceremonijų grūsdamas lempą į sunkvežimį. – Liko, velniai rautų, tik rašomasis stalas ir pora kilimų.

O'Konelis sunkiai nurijo seiles ir rankos mostu parodė į rožinę lovatiesę. Jis prisiminė, kaip vieną naktį nuspyrė ją į šalį prieš palinkdamas virš Ešlės.

– Čia juk ne tavo daiktai?

– Ne, – atsitiesdamas atsakė vyrukas. – Išvežame vieno profesoriaus dukters daiktus. Jis labai neblogai moka.

– Tai gerai, – iš lėto atsakė O'Konelis, tartum atkąsdamas kiekvieną skiemenį. Jis iš paskutiniųjų stengėsi, kad balse būtų justi vien tuščias smalsumas. – Tikriausiai mergina iš antro aukšto. Aš gyvenu štai ten, – jis mostelėjo į gretimų namų pusę. – Gana karšta pupytė. Išvažiuoja iš miesto?

– Pasak to žmogaus, į Italiją – į Florenciją. Gavo stipendiją studijoms.

– Neblogai. Atrodo, jai pasisekė.

– Tai jau tikrai.

– Linkiu sėkmingai baigti.

O'Konelis pamojo ranka ir pasitraukė. Perėjęs gatvę atsišliejo į medžio kamieną.

Ėmė tankiai kvėpti orą, kad pajustų, kaip viduje auga ledo šaltumo įniršis. Stebėdamas, kaip Ešlės baldai dingsta sunkvežimio kėbule, negalėjo susigaudyti, ar tai išties vyksta. Jausmas buvo toks, lyg stovėtų priešais kino ekraną – viskas jame atrodo tikra, nors taip nėra. Taksistas veža keleivę į Logano tarptautinį oro uostą. Trys koledžo studentai ramų sekmadienio rytą išgabena daiktus. Springfilde kontorą turintis privatus seklys fotografuoja jį iš automobilio, pastatyto priešais jo namą. Maiklas O'Konelis suprato, kad visa tai kartu sudėjus kažką reiškia, bet ką – nebuvo tikras. Tačiau jam nekilo abejonių dėl vieno dalyko. Jeigu Ešlės tėvai mano, kad nupirkę jai lėktuvo bilietą

atskirs nuo jo – skaudžiai klysta. Jiems tepavyko sukelti kur kas didesnį jo susidomėjimą. Maiklas ją suras, net jeigu tektų skristi į tolimą Italiją.

– Niekas iš manęs nevogs, – sukuždėjo jis sau. – Niekas neatims iš manęs to, kas priklauso man.

Katerina Freizjer standžiau susisiautė į flanelinę striukę ir žiūrėjo, kaip iškvėptas oras rangosi priešais nelyginant dūmai. Nakties oras buvo žvarbokas, pranašaujantis, kokie vakarai ateina. Toks jau tas Vermontas, pamanė – visuomet perspėja, kas laukia, tik reikia būti labai dėmesingam, kad suprastum. Lūpos jaučia tamsaus dangaus šaltį, skruostai stingsta, virš galvos braška medžių šakos, rytais tvenkinius aptraukia ledo plutelė. Viskas aišku: po kelių dienų ims pustyti. Priminė sau patikrinti, ar ne per maža malkų krūva už namo. Ji gailėjosi, kad negali suprasti žmonių taip pat gerai, kaip supranta orą.

Autobusas iš Bostono šiek tiek vėlavo, tad, užuot laukusi kėglinėje su restoranu, priešais kurią jis sustodavo prieš važiuodamas toliau į Berlingtoną ir Monrealį, Katerina išėjo į lauką. Skaisčios šviesos kažkodėl ją nervindavo; jai būdavo jaukiau prieblandoje ir ūke.

Katerina nekantravo pamatyti Ešlę, nors kaip visada triko nežinodama, kaip ją vadinti, kol viešės. Ešlė nebuvo nei jos anūkė, nei dukterėčia. Ji nebuvo ir įdukrinta giminaitė, nors toks apibūdinimas būtų buvęs arčiausiai tiesos. Šiaip vermontiečiai retai kišdavo nosį ne į savo reikalus, nes jiems buvo būdinga jankių nuovoka – kuo mažiau pasakysi, tuo geriau. Bet Katerina žinojo: kitoms moterims, lankančioms tą pačią bažnyčią, „Tūzo“ maisto ir ūkinių prekių parduotuvės pardavėjams ir kitiems gerai ją pažįstantiems miestiečiams kils klausimų. Kaip didžiuma Naujosios Anglijos gyventojų, jie tuoj pat pastebėdavo menkiausią elgesio smulkmeną, bylojančią apie veidmainystę. Taigi

kai ką sutrikdys, kad ji svetingai priima savo namuose dukters partnerės atžalą, nors tylomis, bet to neslėpdama, smerkia tų dviejų moterų santykius.

Katerina atlošė galvą ir permetė akimis tamsų dangaus skliautą. Įdomu, ar koks kitas žmogus patiria tiek prieštaringų jausmų, kiek yra žvaigždžių danguje, pamanė.

Ešlė buvo dar vaikas, kai pasirodė Katerinos gyvenime. Ji prisiminė, kaip jiedvi susipažino, ir pajuto, kad tamsoje šypsosi mintyse matydama tą vaizdą. Buvau per šiltai apsirengusi. Nors buvo karšta, vilkėjau vilnoniu sijonu ir megztiniu. Na ir kvaiša! Tikriausiai atrodžiau kaip šimtametė senė.

Katerina laikėsi šaltai, beveik išdidžiai ir kvailai oficialiai, kai pristatyta vienuolikmetei Ešlei ištiesė ranką pasisveikinti. Bet mergaitė bemat ją pakerėjo. Taigi iš dalies tarp jos ir dukros nebuvo priešiškumo ir ji bent jau išoriškai rodydavo mandagumą jos partnerei (Katerina nekentė šio žodžio – tų dviejų moterų santykius jis darė panašius į verslą) dėl savo šiltų jausmų Ešlei. Katerina dalyvaudavo triukšminguose mergaitės gimtadienio vakarėliuose, žiūrėdavo futbolo rungtynes pliaupiant lietui, matė Ešlę vaidinančią Džuljetą mokyklos dramos būrelio spektaklyje (nors Katerinai baisiai nepatiko, kai Ešlės vaidinama herojė mirė scenoje). Vieną vakarą ji sėdėjo ant Ešlės lovos krašto, kai penkiolikmetė nesutramdomai raudojo išsiskyrusi su pirmu vaikinu, ir greitai, kur kas greičiau negu paprastai, lėkė automobiliu, kad spėtų į Houp ir Selės namus nufotografuoti Ešlę su išleistuvių vakaro suknele. Ji slaugė Ešlę, kai ši apsirgo gripu, o Selė negalėjo atsitraukti nuo kažkokios teismo bylos. Tąsyk Katerina miegojo ant grindų šalia Ešlės ir ištisą naktį klausėsi jos kvėpavimo. Ji savo namuose priėmė Ešlę, kai ši pakeliui į Žaliuosius kalnus pasirodė apsikrovusi turistine manta su dviem draugėmis iš koledžo; porą kartų pakvietė Ešlę vakarienės Bostone (buvo smagu) ir kartą nusivedė į *Red Sox* rungtynes (buvo

labai smagu, nors sėdėjo pigiose vietose), kai sugalvojo dingstį atvykti į miestą ir lyg šiaip sau paskambino, nors viduje žinojo, jog važiuoja vien tam, kad pamatytų Ešlę.

Kai laukdama autobuso batu kapstė žvirgždą aikštelėje, Katerina galvojo, kad gyvenimas nedavė jai vaikaičių, kurių ji norėjo ir tikėjosi, užtat likimas dovanojo Ešlę. Ji buvo įsitikinusi, kad nuo tos akimirkos, kai pirmąsyk pamatė Ešlę, ir mergaitė droviai į ją žvilgtelėjusi paklausė: „Ar norėtumėte pamatyti mano kambarį? Gal galėtume kartu paskaityti kokią knygą?“, ji įžengė į visiškai kitokį pasaulį. Jame Ešlė turės būti apsaugota nuo visų nusivylimų ir sunkumų, kuriuos patyrė Katerina ir Houp.

– Po perkūnais! – balsu tarė Katerina. – Kiekgi gali vėluoti autobusas?!

Tą akimirką ji išgirdo, kaip sušvokščia galingas dyzelinis variklis autobusui mažinant greitį prieš posūkį, ir pamatė priešakinių žibintų šviesas, perskrodžiančias aikštelės tamsą. Ji greitai žengtelėjo į priekį ir sveikindamasi sumojavo iškeltomis rankomis.

Selės sekretorė vidinio ryšio telefonu jai pranešė:

– Skambina kažkoks ponas Merfis. Sako turintis jums žinių.

– Sujunk, – atsakė Selė.

– Labas, pone Merfi. Ką man turite?

– Ne tiek daug, kiek galėčiau turėti, – gyvenimu persisotinusio ciniko balsu atsakė jis, – bet galėčiau sužinoti daugiau, jei norėtumėte, kad tęsčiau darbą. Vis dėlto pamaniau, kad norėsite gauti informaciją anksčiau, o ne vėliau – turint galvoje, kad šis tyrimas yra... eee... asmeninio pobūdžio.

– Esate teisus.

– Pageidaujate galutinių išvadų ar pirma smulkmenų?

– Papasakokite man, ką žinote, ir tiek.

– Na, manau, kad per daug nerimauti neturite pagrindo. Nesupraskite manęs klaidingai – nerimauti yra dėl ko, to nepaneigsi, bet pasakysiu šitaip: esu matęs baisesnių.

Selė pajuto užplūstantį palengvėjimą.

– Tai gerai. Gal papasakosite daugiau?

– Teistas jis buvo. Nelabai daug kartų ir dažniausiai ne už labai šiurpius dalykus – manau, suprantate, ką turiu galvoje – bet yra dėl ko susirūpinti.

– Smurtavo?

– Kartais. Ne per dažniausiai. Susimušdavo ir panašiai. Kiek mačiau iš jam pateiktų kaltinimų, ginklų nenaudojo. Tai gerai. Bet tai gali reikšti, kad su ginklais jis tiesiog neįkliuvo. Klausykit, tas O'Konelis panašus į blogiuką, bet jaučiu, kad jis nėra iš tų rimtųjų. Turiu galvoje, esu matęs tūkstančius tokių kaip jis – spusteli juos, patari nekrėsti juokų, ir jie praskysta kaip košė. Jei norite išleisti šiek tiek šlamančių, galiu susitaręs su pora bičiulių jį aplankyti. Įvaryti jam šiek tiek Dievo baimės. Kad suprastų, jog bando pašikti ne tiems žmonėms. Galbūt padėtume jam suprasti, kad kitoks požiūris į gyvenimą teigiamai atsilieptų jo sveikatai.

– Norite pasakyti, jam grasintumėte?

– Ne, ponia. Ir aš tikrai nepritarčiau jokiam smurtui, – Merfis patylėjo, kad Selė suprastų jį turint galvoje visiškai priešinga. – Nes tai būtų nusikaltimas. Žinau, kaip teismo pareigūnė, jūs, advokate, nieku gyvu nesamdytumėte manęs padaryti žmogui ką bloga. Ne, ponia, tiek aš suprantu. Turiu galvoje kitką: jį galima... eee... pagąsdinti. Tik tiek. Pagąsdinti. Tai būtų padaryta kuo skrupulingiausiai laikantis įstatymo raidės. Taip, kaip mudu su jumis suprantame įstatymą. Bet reikia jį pamokyti taip, kad jis rimtai susimąstytų, ką išdarinėja.

– Ko gero, mums reikėtų pagalvoti apie tokį žingsnį.

– Mielai tai padaryčiau. O jums brangiai nekainuotų. Įprasti

dienpinigiai ir kelionės išlaidos man. Šis tas mano... eee... bičiuliams.

– Nelabai norėčiau, kad čia dalyvautų dar kas nors, – balsu išsiduodama kiek dvejojanti tarė Selė. – Net jūsų draugai, kurių diskretiškumu tokiuose reikaluose neabejojate. Ypač koks valstijos policininkas, kurį gerokai vėliau gali priversti teisme duoti... eee... teisingus parodymus. Aš tik bandau galvoti apie ateitį. Suvokti, kokių netikėtumų galima ilgainiui laukti. Reikia, taip sakant, numatyti visus atvejus.

Merfiui toptelėjo mintis, kad visi advokatai nepajėgia suprasti skirtumo tarp to, kas iš tikrųjų įvyksta gatvėje, ir to, kas vėliau visai protingų žmonių išdėstoma šalta teismo kalba. Beveik visi jie nejaučia šio skirtumo. O tas skirtumas kartais kvepia krauju. Jis atsiduso, bet taip, kad neišgirstų pašnekovė.

– Gerai sakote, advokate. Šiaip ar taip, manau, įstengčiau įvykdyti šią... eee... susitarimo dalį pats, neįtraukdamas žmonių, šiuo metu dirbančių teisėsaugos sistemoje. Jeigu jūs to pageidaujate.

– Būtų išmintinga.

– Vadinasi, galiu veikti?

– Kodėl jums nesugalvojus plano, pone Merfi? Pradėsime nuo jo.

– Aš jums paskambinsiu.

Telefonas jos rankoje nutilo. Selė atsilošė ant kėdės. Jautėsi sutrikdyta, bet kartu nuraminta. Pati suprato, kad tai visiškai priešingi dalykai.

•

Tai buvo tipiškos miesto kapinės, nugrūstos į apleistą nuošalų rajoną ir apjuostos juoda kaltos geležies tvora. Mano akys lakstė nuo vienos eilės pilkų antkapių su iškaltomis pavardėmis prie kitos. Kuo aukščiau į kalvą, tuo didesni darėsi antkapiai. Paprastos granito plokštės užleido

vietą įmantresniems pavidalams ir formoms. Užrašai ant paminklų irgi įmantrėjo, virto ilgais pareiškimais MYLIMAI ŽMONAI IR MOTINAI arba MYLINČIAM TĖVUI. Dabar jau šiek tiek žinojau apie Matjų Merfį, tad nemaniau, kad jis galėtų būti palaidotas po trimituojančiais kerubinais.

Ėmiau vaikštinėti pirmyn atgal tarp eilių jusdamas, kaip marškiniai prilimpa prie nugaros, o kakta nuvinguriuoja prakaito upeliukas. Kai buvau benuleidžiąs rankas, pamačiau kuklų vienišą antkapį su pavarde MATJUS TOMAS MERFIS virš dviejų datų ir niekuo daugiau.

Nusirašiau datas ir kurį laiką pastovėjau.

– Kas nutiko? – paklausiau balsu.

Neatsakė niekas – nei vėjelio dvelksmas, nei pasirodžiusi vaiduokliška vizija.

Tada ganėtinai suirzęs pamaniau žinąs, kas gali atsakyti į šį klausimą.

Už poros kvartalų nuo kapinių buvo degalinė su taksofonu. Sumečiau į aparatą keletą monetų ir surinkau numerį.

Kai ji pakėlė ragelį, neprisistačiau.

– Jūs man pamelavote, – tariau neslėpdamas suirzimo.

Ji iškart neatsakė, tik išgirdau ją giliai įkvepiant.

– Kada? „Meluoti“ – toks stiprus žodis.

– Liepėte man nueiti pas Merfį, bet randu jį ne kokioje kontoroje, o kapinėse. Virstantį ėdesiu sliekams ir kirminams. Man tai panašu į melą. Kas čia, po velnių, darosi?!

Ji vėl patylėjo, matyt, gerai pasverdama, ką sakyti toliau.

– Bet ką jūs *pamatėte*?

– Pamačiau kapą. Su pigiu antkapiu.

– Vadinasi, pamatėte per mažai.

– Ką dar, rupūs miltai, ten buvo galima pamatyti? – piktai paklausiau.

Staiga jos balsas tapo šaltas, atsainus. Beveik ledinis.

– Žiūrėkite įdėmiau. Kur kas įdėmiau. Nejaugi būčiau siuntusi jus ten be jokio reikalo? Jūs matote granito plokštę su pavarde ir pora datų. Aš matau *istoriją*.

Ir padėjo ragelį.

24

Gąsdinimas

Jis nusprendė, kad dar vienos dienos Maiklui O'Koneliui bus per akis.

Matjus Merfis turėjo kitų, kur kas svarbesnių dėmesio reikalaujančių užduočių: fotografuoti neištikimus sutuoktinius, tikrinti mokesčių vengimą įrodančius dokumentus, vienus žmones sekti, kitiems surengti akistatą, trečius ištardyti. Jis žinojo, kad Selė Frimen-Ričards nepriskirtina prie labai turtingų tų apylinkių teisininkų – nei BMW, nei mersedesas jai neįkandami. Taigi kukli sąskaita, kurią jai nusiųs, bus su tam tikra nuolaida. Tarkime, už progą šiek tiek pagąsdinti tą chuliganėlį verta paaukoti dešimt procentų. Merfis dabar retai gaudavo galimybę įvaryti kam baimės, tad jam kilo malonių prisiminimų. Nieko nėra geriau, negu suvaidinti kietuolį, jei nori, kad širdis imtų maloniai daužytis, o po visą kūną pasklistų adrenalinas.

Automobilį jis paliko daugiaaukštėje aikštelėje už poros kvartalų nuo O'Konelio namo. Merfis tol važiavo į viršų, kol įsitikino esąs vienas. Pastatęs automobilį priėjo prie bagažinės. Joje jis laikė užrakinęs kelis ginklus; kiekvienas buvo įdėtas į atskirą apsitrynusį storo audeklo maišą. Ilgame raudoname maiše gulėjo automatinis koltas AR-15 – šautuvas su dvidešimt

dviejų šovinių apkaba. Dėl pragariškos jo ugnies Merfis laikė jį ginklu, tinkamu greitai išsisukti iš didelės bėdos. Mažesniame geltoname maiše jis laikė trisdešimt aštunto kalibro automatinį koltą po pažastimi tvirtinamame dėkle. Trečiame juodame maiše gulėjo 357-o kalibro revolveris penkiolikos centimetrų ilgio vamzdžiu, užtaisytas teflonu dengtomis kulkomis. Jos buvo pramintos farų žudikėmis, nes pramušdavo daugumos policijos dalinių naudojamą šarvuotę.

Vis dėlto Merfis nusprendė, kad šiai užduočiai geriausiai tiks trisdešimt aštunto kalibro automatinis koltas. Jis abejojo, ar šaudys iš jo – gal tik leis O'Koneliui sužinoti, kad jį turi. Tam užteks prasisegti švarką. Matjus Merfis puikiai išmanė visus bauginimo būdus.

Jis prisitvirtino po pažastimi dėklą, užsimovė plonas odines pirštines ir porą kartų greitai išsitraukė ginklą – šį veiksmą buvo gerai įgudęs atlikti. Įsitikinęs, kad įgūdžiai nė kiek nesuprastėjo, leidosi į kelią.

Jam einant vėjelis kėlė nuo šaligatvio šiukšles. Jau temo, bet Merfis dar spėjo rasti patogų užkaborį priešais O'Konelio namus. Kai nugara prisispaudė prie plytų sienos, mirksėdami užsidegė pirmi gatvių žibintai. Jis tikėjosi, kad laukti čia teks ne itin ilgai, bet buvo kantrus ir gerai įvaldęs laukimo meną.

Skotą užplūdo pasididžiavimas.

Į atsakiklį jis jau gavo žinutę iš Ešlės. Ji sėkmingai perėjo jo nurodymų labirintu ir atsidūrė pas Kateriną Vermonte. Jis netvėrė džiaugsmu, kad kol kas viskas klostosi taip puikiai.

Futbolininkai iškrovė Ešlės daiktus viename Medfordo sandėlyje ir atvažiavo pas jį. Kaip Skotas ir tikėjosi, iš jų išgirdo, kad O'Konelio apibūdinimą atitinkantis vyrukas iš tikro kai ko paklausinėjo, paskui papasakojo akivaizdžiai išgalvotą pasakėlę ir dingo. Bet jis gavo riestainio skylę, pamanė Skotas. Galės

vaikytis vaiduoklius. Atsakymai, kuriuos jis gavo, niekur jo nenuves.

– Nesitikėjai šito, šunsnuki? – balsu tarė Skotas stovėdamas nedidelėje savo namų svetainėje. Jis pradėjo šokti džigą ant išsitrynusio rytietiško kilimo, bet tuoj sustojo ir paėmė nuotolinio valdymo pultelį. Tol spaudė mygtukus, kol per garsiakalbius pasigirdo tranki Džimio Hendrikso „Purpurinė migla“.

Kai Ešlė buvo maža, Skotas išmokė ją sakyti „dėti į grindis“ – šokti. Taigi, būdavo, Ešlė prieina prie jo, kai jis dirba, ir pertraukia klausdama: „Gal dėkime į grindis?“ Tada juodu paleisdavo septintojo dešimtmečio muziką, ir tėvas rodydavo dukrai tvisto judesius: sukdavo dubenį ratu, sustodavo, į muzikos taktą pakeldavo pirma kairę, paskui dešinę koją ir ranką, tada straksėdavo toliau darbuodamasis rankomis lyg plaukiantysis nugara. Jam, suaugusiajam, tie judesiai atrodė bene kvailiausi iš visų, sugalvotų per visą žmonijos istoriją. Ešlė kikendama jį mėgdžiodavo, o galiausiai griūdavo ant grindų ir pratrūkdavo vaiko juoku. Bet jau tada Ešlė buvo tokių grakščių judesių, kad stulbino tėvą. Nė vienas jos žingsnis nebuvo nerangus ar nevikrus, todėl Skotas jos judesius visuomet lygino su baletu. Jis žinojo iki ausų įsimylėjęs dukrelę – tėvams taip dažnai nutinka – bet tada imdavo analizuoti savo požiūrį kritiškai, moksliškai ir dar labiau įsitikindavo, kad niekados negali būti nieko tokio gražaus kaip jo vaikas.

Skotas atsipūtė. Jis nemanė Maiklą O'Konelį galint kada nors atspėti, kad Ešlė Vermonte. Dabar tereikia šiek tiek palaukti, išsirinkti naujas studijas kitame mieste, o tada Ešlė vėl pradės daugiau ar mažiau nuo ten, kur sustojo. Tiesa, pusė metų bus sugaišta, užtat bus išvengta didesnio pavojaus.

Skotas apsidairė po kambarį.

Staiga pajuto esąs vienas ir jam pagailo, kad nėra žmogaus, su kuriuo galėtų pasidalyti pakilia nuotaika. Nė viena iš moterų,

su kuriomis pastaruoju metu nueidavo pavakarieniauti ir retkarčiais pasimylėdavo, čia netiko. Su draugais koledže jis palaikė tik profesinius santykius, tad Skotas abejojo, ar bent vienas jį suprastų. Nėra nė ko tikėtis.

Jis susiraukė. Vienintelis žmogus, su kuriuo galėdavo nuoširdžiai pasikalbėti, buvo Selė. Bet jai Skotas neskambins. Tik ne dabar.

Jį užliejo juodos pagiežos banga.

Selė paliko jį ir pradėjo gyventi su Houp. Tai įvyko netikėtai. Staiga. Pamatęs koridoriuje virtinę prikrautų lagaminų, jis bandė sugalvoti, ką tiktų pasakyti, bet suprato, kad niekas nepadės. Jis žinojo, kad Selė nelaiminga. Žinojo, kad nepatenkinta gyvenimu ir kupina abejonių. Bet jis manė, kad dėl to kalta jos karjera, artėjančio pusamžio baimė, o gal nuobodi akademiška viskuo patenkintų liberalų aplinka, kurioje abu sukosi. Visus tuos dalykus jis galėjo aprėpti vaizduote, aptarti, įvertinti, suvokti. Jam nesuprantama buvo kitkas – kaip viskas, ką juodu kadaise patyrė, staiga paaiškėjo buvus melu.

Akimirką jis įsivaizdavo Selę lovoje su Houp. *Ką gali jai duoti Houp, ko nedaviau aš?* – paklausė jis, bet iškart susigriebė, kad užduoti šį klausimą be galo pavojinga. Jam nereikėjo atsakymo į jį.

Skotas papurtė galvą. Mūsų santuoka buvo melas, pamanė. Visi tie „sutinku“, „aš tave myliu“ ir „gyvenkime kartu“ buvo melas. Vienas tikras iš jos atsiradęs dalykas buvo Ešlė, bet dabar jis abejojo net tuo. Kai mudu ją pradėjome, ar ji mane mylėjo? Kai Selė ją nešiojo, ar mane mylėjo? Kai Ešlė gimė, ar Selė žinojo, kad visa tai – melas? O gal tas melas prasidėjo staiga? Ar ji visą laiką tik apgaudinėjo save? Skotą užplūdo prisiminimai ir jis nuleido galvą. Ešlė žaidžia paplūdimyje. Ešlė eina į vaikų darželį. Ešlė Tėvo dienos proga nupiešia jam visą gėlėmis išmargintą atviruką. Jis dar ir šiandien kabo ant sienos jo kabi-

nete. Ar Selė žinojo apie melą visomis tomis akimirkomis? Per Kalėdas ir gimtadienius? Per Helovino vakarėlius ir velykinius žaidimus su margučiais? Jis, Skotas, to nežinojo, tačiau suprato, kad santaika tarp jų po skyrybų irgi buvo melas, bet reikalingas siekiant apsaugoti Ešlę. Į dukrą jis visuomet žvelgė kaip į gležną būtybę, turinčią ką prarasti. O kitados per tas dienas, mėnesius ir metus, praleistus drauge, Skotas su Sele jau buvo praradę tai, ką galėjo prarasti.

Dabar ji saugi, pakartojo mintyse.

Skotas priėjo prie spintelės ir išsitraukė butelį škotiško viskio. Įsipylė, neatmiešęs išgėrė, o kai kartus gintarinis gėrimas iš lėto nutekėjo gerkle, pakėlė stiklą ir, neva sakydamas tostą sau, tarė: „Už mus. Už mus visus. Kad ir ką, velniai rautų, tai reikštų."

Maiklas O'Konelis irgi galvojo apie meilę. Sėdėdamas bare jis susipylė taurelę škotiško į alaus bokalą – šitoks kokteilis turėjo atbukinti pojūčius. Jis juto kunkuliuojantis pykčiu ir suprato, kad joks narkotikas ar gėrimas nepajėgs nuslopinti viduje kylančios įtampos. Kad ir kiek gertų, jis pasmerktas šlykščiai blaivybei.

Įsispitrijęs į bokalą priešais, užsimerkė leisdamas įniršiui daužytis viduje, drebinti širdį ir vaizduotę. O'Koneliui nepatikdavo, kai jį pergudraudavo ar apskritai kaip nors pranokdavo. Taigi pirmas ir svarbiausias uždavinys jam dabar buvo nubausti žmones, kurie taip padarė. O'Konelis pyko ant savęs, kad manė pakaksiant tų menkų bėdų, kurių pridarė internetu. Ešlės šeima nusipelnė kur kas skaudesnių pamokų virtinės, nes apgaule atėmė tai, kas turėjo atitekti jam.

Kuo daugiau O'Konelis niršo dėl patirtos gėdos ir pažeminimo, tuo aiškiau įsivaizdavo Ešlę. Jis įsivaizdavo jos plaukus, rusvomis sruogomis krintančius ant tobulų švelnių pečių. Vaizduotėje jis galėjo nupiešti menkiausią jos veido smulkmeną, už-

šešėliuoti jį kaip dailininkas, įžvelgti jam skirtą šypseną lūpose, kvietimą akyse. O'Konelio mintys slinko jos kūnu, vertindamos kiekvieną išlinkį, geismingas krūtis, subtiliai apvalias šlaunis. Jis įsivaizdavo jos kojas jai gulint šalia. Kai pakėlė akis blausioje baro šviesoje, pajuto, kad jam kyla geismas. Jis pasimuistė ant kėdės ir pamanė, kad Ešlė ideali... ne – nebe, nes sugalvojo skelti jam šį antausį. Užgauti širdį. Nuo gėrimo ėmė atsirišti jausmai, ir jis ėmė numanyti, kokį atkirtį duos; jokių glamonių ar švelnaus prisilietimo, nusprendė jis šaltai. Įskaudink ją, kaip ji įskaudino tave. Tik tada ji pagaliau supras, kaip karštai ją myli.

Jis vėl pasimuistė ant kėdės. Dabar erekcija buvo visiška.

Kažkokiame romane jis skaitė, kad kai kurių Afrikos genčių kariams prieš pat mūšį varpa pritvinkdavo kraujo. Jie puldavo priešus su skydu vienoje rankoje, ietimi kitoje ir su styrančiu pimpalu.

O'Koneliui tai patiko.

Nė nemėgindamas slėpti išsipūtusio po kelnėmis šakumo Maiklas O'Konelis pastūmė nuo savęs tuščią bokalą ir atsistojo. Jis vylėsi, kad kas nors įsmeigs į tą vietą akis ar paleis kokią pastabą. Tą akimirką jis labiausiai troško susimušti.

Niekas nesureagavo. Šiek tiek nusivylęs Maiklas perėjo per barą ir išėjo į gatvę. Buvo jau sutemę, veidą palietė šaltukas, bet jo vaizduotės nė kiek neatvėsino. Jis įsivaizdavo, kaip palinkęs virš jos beda, įsiskverbia ir patiria malonumą iš kiekvieno jos kūno centimetro, kiekvieno plyšelio, kiekvieno lopinėlio. Girdėjo, kaip ji atsako, ir jam beveik nebuvo skirtumo tarp dejonės, aistringų šūksmų ir skausmo aimanų. Meilė ir skausmas, glamonė ir smūgis – tas pats.

Nors buvo šalta, atsisegė striukę, prasisagstė marškinius, kad šaltas oras gaivintų kūną, ir ėjo toliau atlošęs galvą, didžiuliais gurkšniais gerdamas orą. Šaltis menkai malšino geismą. Mei-

lė – nelyginant liga, pamanė O'Konelis. Ešlė – virusas, kraujo nesustabdomai nešiojamas venomis. Tą akimirką jis suvokė, kad ji niekuomet nuo jo nepasitrauks. Iki pat gyvenimo galo nepaliks jo ramybėje nė sekundės. Jis ėjo galvodamas, kad vienintelis būdas suvaldyti savo meilę Ešlei – tai suvaldyti ją pačią. Rodės, dar niekas iki tol jam nebuvo taip aišku.

Maiklas O'Konelis pasuko už kampo. Iki namų jau visai netoli. Mintyse geismingi ir kraujo kupini vaizdai susipynė, susimaišė į pavojingą šiupinį, todėl jis nebuvo toks dėmesingas, koks turėjo būti, kai už nugaros išgirdo tylų balsą:

– Eime truputį pasišnekėti, O'Koneli.

Jo žastą suspaudė geležiniai gniaužtai.

Matjus Merfis iškart pamatė O'Konelį, kai šis ėjo po šviečiančiu gatvės žibintu. Sekliui išnirti iš savo tamsios slėptuvės ir prieiti prie O'Konelio iš užpakalio buvo nesunku, mat tų dalykų jį kadaise išmokė. Be to, nuojauta, atsiradusi per dvidešimt penkerius darbo policijoje metus, jam sakė, kad O'Konelis ne tikras nusikaltėlis, o tik naujokas.

– Po velnių – kas jūs?! – išmikčiojo O'Konelis.

– Tavo baisiausias košmaras, pydare nelaimingas. O dabar rakink duris ir eime į tavo butą – tyliai ir gražiai. Galiu tau paaiškinti, kas yra šis pasaulis ir kaip jis sutvarkytas, civilizuotai, neprilupdamas tiek, kad šūdai lakstytų į šalis ar dar smarkiau. Tu juk nenori dar smarkiau, O'Koneli? Beje, kaip tave vadina draugai? Oku? O gal tiesiog Maiku? Kaip?

O'Konelis pradėjo sukiotis, bet tada gniaužtai suspaudė jam ranką dar stipriau ir jis liovėsi. Nespėjus jam atsakyti, Merfis pyškino toliau:

– Gal Maiklas O'Konelis draugų neturi, taigi neturi ir pravardės. Tad pasakysiu tau štai ką, Maikiuk: sugalvosiu ją tau, kol mes bendrausim. Nes, patikėk manim, tu nori, kad būčiau

tavo draugas. Nori to labiau, negu esi norėjęs ko nors kito per savo gyvenimą. Mat šiuo metu, Maikiuk, pirmas, visų svarbiausias tavo poreikis šioje planetoje yra užtikrinti, kad likčiau tavo draugas. Supranti?

O'Konelis sudejavo, bandė atsisukti tiek, kad gerai pamatytų Merfį, bet buvęs motorizuotasis policininkas stovėjo tiesiai jam už nugaros ir pasilenkęs prie ausies kuždėjo, be perstojo spausdamas žastą, o kita ranka į nugarą stumdamas pirmyn.

– Į vidų. Laiptais į viršų. Į savo butą, Maikiuk. Kad galėtume pasišnekučiuoti prie keturių akių.

Be perstojo Matjaus Merfio stumiamas O'Konelis buvo atvestas pro lauko duris į antrą aukštą. Visą tą laiką seklys šaltai, pašaipiai tarškėjo.

Kai juodu pasiekė O'Konelio buto duris, Merfis sugniaužė jam ranką stipriau ir pajuto, kad O'Konelis reaguoja į veriantį skausmą.

– Žinok dar kai ką apie draugus, Maikiuk. Nenorėk, kad aš supykčiau. Baisiai nenorėk, kad netekčiau kantrybės, nes tada galiu padaryti ką nors, ko tu vėliau pasigailėsi – jei tik ateis tas „vėliau", kada galėsi gailėtis, o tuo aš nuoširdžiai abejoju. Supranti? Dabar iš lėto atidaryk duris.

Kol O'Konelis šiaip ne taip ištraukė raktą iš kišenės ir įkišo į spyną, Merfis apsidairė po koridorių ir pamatė į šalis išsilakstantį senutės kaimynės kačių pulką. Viena net išrietė nugarą ir sušnypštė į O'Konelio pusę.

– Nesi itin populiarus tarp vietos gyventojų, ar ne, Maikiuk? – vėl stipriau suspausdamas jaunuolio ranką paklausė Merfis. – Esi nusistatęs prieš kates? O gal jos nusistačiusios prieš tave?

– Mes nesutariam, – suniurnėjo O'Konelis.

– Nesistebiu.

Merfis iš visų jėgų pastūmė vaikiną, ir šis paknopstomis įlėkė į butą. O'Konelis užkliuvo už nušiurusio kilimo ir pargriuvęs

skaudžiai trenkėsi į sieną. Jis iškart pasisuko bandydamas pirmą kartą gerai pamatyti Merfį.

Bet seklys stebėtinai mikliai – turint omenyje jo amžių – užgriuvo ant jo ir spoksojo iš viršaus it chimera nuo viduramžių bažnyčios stogo. Nors buvo nutaisęs pašaipią šypseną, akys žaibavo rūstybe ir pykčiu. O'Konelis muistėsi bandydamas bent šiek tiek pasikelti. Jis įsmeigė akis į Merfio akis ir nebeatitraukė.

– Nelabai patinka, Maikiuk? Neįpratęs, kad tave trankytų, ką?

O'Konelis neatsakė. Jis vis dar vertino padėtį ir jam užteko proto laikyti liežuvį už dantų.

Tada buvęs detektyvas lėtai atitraukė švarką parodydamas koltą po pažastimi.

– Atsinešiau draugą, Maikiuk. Pats matai.

Jaunuolis vėl sudejavo akimis lakstydamas nuo ginklo prie privataus seklio veido. Merfis staigiai išsitraukė pistoletą. Neketino to daryti, bet įžūlus O'Konelio žvilgsnis paskatino jį veikti greičiau. Merfis mikliu judesiu patraukė į save spyną ir užtaisęs ginklą uždėjo nykštį ant saugiklio. Tada iš lėto ėmė leisti pistoletą prie jaunuolio ir galop įrėmė vamzdį tiesiai į tarpuakį.

– Dėjau ant tavęs skersą, – tarė O'Konelis.

Merfis pabaksnojo vamzdžiu O'Koneliui per nosį – taip, kad skaudėtų, bet kad nelūžtų kaulas.

– Bjauriai kalbi, – tarė seklys. Kaire ranka jis suėmė O'Koneliui žandą ir smarkiai sugnybo. – O aš maniau, kad būsim draugai.

O'Konelis vis dar spoksojo į buvusį detektyvą, ir šis staigiai trenkė jo galvą į sieną.

– Būk šiek tiek mandagesnis, – tarė šaltai. – Šiek tiek pagarbesnis. Tada viskas klosis kur kas sklandžiau.

Merfis sugriebė O'Konelį už striukės ir pastatė ant kojų nė akimirkos neatitraukdamas pistoleto vamzdžio nuo kaktos. Tada nuvedė jaunuolį prie kėdės ir taip pastūmė, kad šis griuvo ant

jos. Kėdė pasistojo ant užpakalinių kojų, ir O'Konelis vargais negalais išsilaikė nenuvirtęs.

– Kol kas aš elgiuosi gražiai, Maikiuk. Kuo gražiausiai. Mat mudu tik pradedam pažinti vienas kitą.

– Tu ne faras, ar ne?

– Pažįsti farus, tiesa, Maikiuk? Sėdėjai prieš farą ne kartą ir ne du, tiesa?

O'Konelis linktelėjo.

– Esi visiškai teisus, kad tave kur velniai, – šypsodamas atsakė Merfis. Jis laukė šito klausimo. – Turėtum trokšti, kad būčiau faras. Šią akimirką turėtum melstis kokiam Dievui, jei tik manai, kad yra toks, kuris tave išklausytų, ir sakyti: „Viešpatie, prašau Tavęs – tegul jis būna faras!" Mat farai turi taisykles, Maikiuk. Taisykles ir instrukcijas. Aš jų neturiu. Todėl iš manęs gali sulaukti kur kas didesnės bėdos. Aš kur kas pavojingesnis. Daug daug pavojingesnis. Aš – privatus seklys.

O'Konelis pašaipiai šnipštelėjo, ir Merfis smarkiai skėlė jam per veidą delnu. Garsas aidu atsimušė nuo nedidelio buto sienų.

Merfis nusišypsojo.

– Neturėčiau aiškinti tų dalykų tau – žmogui, manančiam, kad yra toks gudrus kaip tu, Maikiuk. Bet kad mudu šįvakar galėtume mažumėlę padiskutuoti, paaiškinsiu keletą dalykų. Pirma: aš buvau faras. Daugiau kaip dvidešimt metų krušausi su vyrukais, kur kas kietesniais už tave. Dauguma tų kietuolių dabar tupi šaltojoje ir keikia mano vardą. Arba yra negyvučiai ir nedaug galvoja apie tavo nuolankų tarną, nes aname pasaulyje tikriausiai turi kur kas svarbesnių bėdų. Antra: turiu visus Masačusetso valstijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų federalinės valdžios įgaliojimus ir leidimą nešiotis šį ginklą. Ar žinai, ką reiškia tie du mažmožiai, paimti kartu?

O'Konelis neatsakė, ir Merfis vėl jam užvožė.

– Velnias! – išsprūdo O'Koneliui.

– Kai užduodu tau klausimą, Maikiuk, malonėk atsakyti.

Merfis vėl užsimojo, tad O'Konelis nieko nelaukdamas tarė:

– Nežinau. Ką jie reiškia?

Merfis išsišiepė.

– Tai reiškia, kad turiu draugų – tikrų draugų, o ne tokių vaikiškų žaidimų, kokius mes su tavim, Maikiuk, žaidžiam šįvakar, draugų. Tie draugai skolingi man visokių paslaugų, nes galbūt per tuos metus ištraukiau jų šiknas iš visokių pavojų. Taigi jie, velniai rautų, su didžiausiu džiaugsmu padarys dėl manęs viską ir patikės viskuo, ką pasakysiu jiems apie šį mūsų nedidelį susitikimą, jei to prireiks. Jiems bus nusišikt ant tokio niekšelio kaip tu, kad ir kas atsitiktų. Ir kai pasakysiu jiems, kad puolei mane su peiliu ar dar kokiu ginklu, kurį įsprausiu į tavo negyvą, be menkiausių gyvybės ženklų ranką – girdi, velniškai gaila, bet man neliko kitos išeities, kaip pasiųsti tave, niekingą šūdelį, į dausas, jie manim patikės. Tiesą sakant, Maikiuk, jie padėkos man, kad šiek tiek apvaliau šį pasaulį, kol negavai progos pridaryti kokių rimtų bėdų. Jie priskirs šį reikalą prie profilaktinių priemonių. Tai štai kokia dabar tavo padėtis, Maikiuk. Kitaip sakant, galiu daryti ką tik, velniai griebtų, noriu, o tu negali nič-nieko. Aišku?

O'Konelis padvejojo, bet pamatęs, kad Merfis vėl užsimoja smogti, linktelėjo galvą.

– Gerai. Kaip sakoma, supratimas yra kelias į dvasios nušvitimą.

O'Konelis pajuto ant lūpų kraują.

– Pakartosiu, kad mudviem neliktų jokių neaiškumų: galiu daryti viską, kas man atrodys teisinga, be kita ko – nusiųsti tavo niekingą sieliūkštę į aną pasaulį, o veikiau į pragarą. Supratai, Maikiuk?

– Vaizdą susidariau.

Merfis pradėjo eiti aplink kėdę, neatitraukdamas pistoleto vamzdžio O'Koneliui nuo odos, retkarčiais skaudžiai suduodamas juo per galvą ar įbesdamas į minkštą vietą tarp sprando ir pečių.

– Tas tavo butukas, Maikiuk, baisiai prastas. Ganėtinai nugyventas. Purvinas.

Merfis pažiūrėjo į kitą kambario pusę ir pamatė ant stalo nešiojamąjį kompiuterį. Tarė sau išeinant neužmiršti pasiimti keletą O'Konelio diskelių.

Kol kas viskas klostėsi daugmaž taip, kaip Merfis ir tikėjosi. O'Konelis elgėsi nuspėjamai. Seklys juto, kad jaunuoliui nesmagu; be perstojo į galvą baksnojantis ginklas atėmė iš jo ryžtą, kėlė abejonių. Merfis pamanė, kad ateina akimirka, kai sumanus tardytojas tiesiog atima iš tardomojo jo esybę, ima jį valdyti, priverčia paklusti. Mes einame link ten, pamanė Merfis. Mes tikrai darome pažangą.

– Šiaip sau gyvenimėlis – ką, Maikiuk? Turiu galvoje, nematau čia jokių prošvaisčių.

– Mane jis tenkina.

– Taip, bet kaip tau apskritai galėjo šauti į galvą, kad Ešlė Frimen irgi norėtų taip gyventi?

O'Konelis tylėjo, tad Merfis plojo jam iš užpakalio laisvąja ranka.

– Atsakyk į klausimą, šūdžiau.

– Aš myliu ją, ji myli mane.

Merfis vėl jam uždrožė.

– Nemanau, tu niekingas padugnių šliuže.

O'Koneliui iš ausies pasruvo kraujo čiurkšlelė.

– Ji – rafinuota mergina, Maikiuk. Ji turi perspektyvų – ne taip kaip tu. Jos tėvai – gerbiami žmonės, ji apsišvietusi ir turi visokeriopų galimybių. O štai tu kilęs iš šūdo. – Merfis pabrėžė paskutinius žodžius smarkiai suduodamas vaikinui. – Ir baigsi

savo gyvenimą šūde. Kur? Kalėjime? Ar manai, kad sugebėsi nesėsti už grotų?

– Aš nieko bloga nedarau. Jokių įstatymų nepažeidžiu.

Nesiliaujantys smūgiai ėmė daryti poveikį. O'Konelio balsas ėmė lūžinėti, ir Merfiui pasirodė, kad girdi jame baimę.

– Tikrai? Gal nori, kad iš arčiau į tave pažiūrėčiau?

Merfis apėjo visą ratą ir vėl įrėmė pistoleto vamzdį O'Koneliui į tarpuakį reikalaudamas atsakymo.

– Ne.

– Taip ir maniau.

Jis sugriebė O'Konelį už smakro ir skausmingai jį pasuko. Vaikino akių kampučiuose pamatė ašaras.

– Maikiuk, tau neatrodo, kad derėtų kiek mandagiau paprašyti manęs nesikišti į tavo gyvenimą?

– Prašau nesikišti į mano gyvenimą, – lėtai, tyliai tarė O'Konelis.

– Norėčiau. Nuoširdžiai to norėčiau. Taigi, Maikiuk, žvelgiant į šį reikalą iš šalies – ar nemanai, jog tau būtų labai gerai, tiesiog be galo gerai padaryti taip, kad aš nebepasirodyčiau tavo gyvenime? Ir kad šis susitikimas – nors ir koks draugiškas – tikrai būtų paskutinis kartas, kai mudu matomės? Tiesa?

– Tiesa.

O'Konelis nežinojo, į kurį klausimą atsakė, jis tik gerai žinojo, kad nenori gauti dar vieno smūgio. Ir nors nemanė, kad priešais stovintis vyras jį nušaus, nebuvo tuo įsitikinęs.

– Mane juk reikia įtikinėti, ar ne?

– Taip.

Merfis nusišypsojo, paskui patapšnojo O'Koneliui per galvą.

– Tam, kad tikrai suprastume vienas kitą, pasakysiu, kad mudu tariamės dėl mudviejų privačios, ypatingos, laikinos apribojančios nutarties, skirtos keturioms akims. Tarsi būtume kreipęsi į teismą. Tik mūsų nutartis, velniai rautų, ne laikina,

o nuolatinė, supratai? Žinau, kad žinai, ką ji reiškia: nelįsk prie jos! Nė nebandyk prisiartinti ar skambinti. Kadangi mūsų nutartis ypatinga, Maikiuk, pasakysiu tau kaip paslaptį: ji nėra koks seno pirdilos teisėjo surašytas jau kitą akimirką užmirštamas popiergalis, į kurį nekreipsi dėmesio, todėl jai suteikiama tikra garantija.

Tardamas paskutinį žodį Merfis kumščiu vožė O'Koneliui į žandą, ir vaikinas nulėkė ant grindų. Merfis su pistoletu rankoje palinko prie jaunuolio šiam nė nespėjus susigaudyti, kas įvyko.

– Galbūt man reikėtų nustoti kvailiojus ir baigti viską dabar pat. – Merfis nykščiu nuleido pistoleto saugiklį taip, kad O'Konelis išgirstų jį spragtelint. Jis pakėlė kairį delną tarsi norėdamas apsisaugoti nuo ištykšiančių smegenų ir kraujo. – Nurodyk man priežastį, dėl kurios turėčiau ar neturėčiau baigti, Maikiuk. Bet nurodyk, kad galėčiau nuspręsti.

O'Konelis bandė nusisukti nuo pistoleto vamzdžio, bet seklys laikė jį savo svoriu prispaudęs prie grindų.

– Prašau jūsų, – staiga ėmė maldauti O'Konelis. – Būkite geras, aš prie jos nelįsiu, pažadu. Aš paliksiu ją ramybėje.

– Gera pradžia, šikniau. Varyk toliau.

– Niekada prie jos nesiartinsiu, niekada neskambinsiu. Jos nebėra mano gyvenime. Aš prie jos nebelįsiu. Ką nori, kad pasakyčiau?

O'Konelis kone raudojo. Kiekviena frazė atrodė graudesnė už ankstesnę.

– Leisk man pagalvoti, Maikiuk.

Merfis nuleido delną, kuriuo buvo užsidengęs, atitraukė ginklą nuo O'Konelio veido.

– Nejudėk. Aš tik noriu apsidairyti.

Jis priėjo prie pigaus stalo, ant kurio gulėjo kompiuteris. Aplink buvo išmėtyta keletas diskelių. Merfis juos paėmė, įsikišo į švarko kišenę ir atsigręžė į tebegulintį ant grindų jaunuolį.

– Tai čia laikai Ešlės failus? Tai iš čia šiki žmonėms, kur kas geresniems negu tu?

O'Konelis tik linktelėjo galvą, ir Merfis nusišypsojo.

– Vargu bau, – tarė piktai. – Nuo šiol to nebus.

Jis vožė pistoleto rankena į klaviatūrą.

– Oi! – šūktelėjo lūžinėjant plastikui. Po dar dviejų smūgių į ekraną ir pelę iš kompiuterio liko šipuliai. – Atrodo, jau baigiam, Maikiuk.

Jis vėl perėjo per kambarį ir atsistojo prie O'Konelio.

– Noriu, kad kai ką prisimintum, – paskubomis ištarė.

– Ką? – kaip Merfis ir tikėjosi, O'Konelio akys buvo pilnos ašarų.

– Aš visuomet galiu tave rasti. Iškasiu tave iš po žemių, kad ir į kokią šlykščią žiurkių landą įšliaužtum.

Jaunuolis nieko neatsakydamas linktelėjo.

Merfis įdėmiai į jį pažvelgė bandydamas pamatyti jo veide kokį atviro nepaklusnumo ženklą – ką nors kita negu nuolankumą. Įsitikinęs, kad išraiška tokia, kokia ir turi būti, nusišypsojo.

– Gerai. Šįvakar daug ko išmokai, Maikiuk. Gavai tikrą pamoką. Praėjo neblogai, ar ne? Mūsų nedidelis susitikimas man visai patiko. Buvo beveik smagu – ką pasakysi? Ne, ko gero, nepritarsi. Bet yra vienas paskutinis dalykėlis...

Jis staiga pasilenkė, parpuolė ant kelių ir vėl prispaudė O'Konelį prie grindų. Tuo pačiu judesiu staigiai sugrūdo pistoleto vamzdį O'Koneliui į burną ir pajuto, kaip plienas atsitrenkia į dantis. Jaunuolio akyse išvydo siaubą – kaip tik to ir tikėjosi.

– Pykšt, – tyliai tarė.

Tada iš lėto ištraukė vamzdį O'Koneliui iš burnos, atsistojo, išsišiepė, apsisuko ir išėjo.

Matjus Merfis veidu pajuto nakties oro vėsą. Jam norėjosi užversti galvą ir garsiai nusijuokti. Susikišo koltą į dėklą po pažastimi, pasitvarkė švarką, kad atrodytų padoriai, ir patraukė gatve. Ėjo greitai, bet ne itin skubėdamas – mėgavosi tamsa, miestu, sėkmės pojūčiu. Jis jau skaičiavo, per kiek laiko grįš į Springfildą – ar tokį vėlų metą dar spės kur nors pavakarieniauti. Po kelių žingsnių užniūniavo. Jis buvo teisus. Galimybė susitvarkyti su tokiu chuliganėliu kaip O'Konelis buvo verta dešimties procentų nuolaidos, kurią suteiks Selei Frimen-Ričards. *Juk nebuvo velniškai sunku?* – klausė jis savęs. Merfis netvėrė džiaugsmu įsitikinęs, kad senieji įgūdžiai niekur neišnyko, be to, pasijuto neabejotinai jaunesnis. Iš pat ryto jis surašys nedidelę ataskaitą – neužsimindamas apie tą epizodą, kuriame didžiausias vaidmuo teko pistoletui – ir nusiųs Selei pridėjęs sąskaitą ir savo vertinimą: dėl Maiklo O'Konelio nebėra ko nerimauti. Merfis didžiavosi gerai žinąs, kaip silpnų žmonių psichiką gali paveikti baimė.

O'Koneliui skausmingai tvinkčiojo ausis, gėlė žandą. Jis spėjo, kad vienas ar daugiau dantų išklibinti, nes burnoje juto kraujo skonį. Kai atsikėlė nuo grindų, sąnariai atrodė kiek sustingę, bet jis iškart priėjo prie lango ir dar spėjo pamatyti už kampo sukantį buvusį farą. Maiklas O'Konelis perbraukė veidą delnu ir pamanė: juk nebuvo velniškai sunku? Jis žinojo, kad lengviausias būdas priversti policininką patikėti tavimi yra nesipriešinti mušamam. Kartais skaudėdavo, kartais būdavo gėda, ypač kai mušdavo koks senis, kurį jis būtų galėjęs lengvai sudoroti. Tik senis kartais turėdavo pistoletą, o jis – ne. O'Konelis nusišypsojo, apsilaižė lūpas; sūrus skonis, kurį pajuto, jam buvo nė motais. Šį vakarą jis daug sužinojo, kaip jam ir sakė Matjus Merfis. Bet svarbiausia – sužinojo, kad Ešlė nėra jokioje užsienio šalyje ir nestudijuoja jokioje magistrantūroje. Jeigu ji būtų Italijoje, už

tūkstančių kilometrų, kam jos artimieji siųstų kažkokį pasipūtusį buvusį farą bandyti jį įbauginti? Nebūtų jokios prasmės – nebent ji kažkur netoli. Kur kas arčiau, negu jis iki šiol įsivaizdavo. Gal net ranka pasiekiama? O'Konelis nusprendė, kad taip. Jis giliai įkvėpė pro nosį. O'Konelis nežino, kur jinai, bet gana greitai sužinos. Laikas dabar jam buvo nesvarbu, vien Ešlė.

•

Laikraščio *The News Republican* pastatas buvo netoli geležinkelio stoties, padrikai užstatytame miesto plote. Iš čia atsivėrė slegiantis vaizdas: kelias valstijas jungiantis greitkelis, automobilių aikštelės ir šiukšlėmis užverstos dykynės. Negalėjai sakyti, kad šis rajonas buvo virtęs lūšnynu – veikiau tiesiog užmirštas ar galbūt išsisėmęs. Užklydusio vėjo gūsiai gainiojo šiukšlių sūkurius tarp gausių vielos tinklo tvorų ir grafičiais papuoštose perėjose po greitkeliu. Redakcija buvo įsikūrusi stačiakampiame keturių aukštų pastate iš šlakbetonio blokelių ir plytų. Jis labiau panėšėjo į arsenalą ar net tvirtovę negu į laikraščio redakciją. Viduje patalpa, kadaise keistai vadinta lavonine, dabar buvo kambarėlis su kompiuteriais.

Kai paslaugi mergina parodė man, kaip prieiti prie failų, gana greitai radau paskutinės Matjaus Merfio dienos aprašą. Nors gal tiksliau būtų sakyti „paskutinių akimirkų".

Pirmo puslapio antraštė skelbė: NUŽUDYTAS BUVĘS VALSTIJOS POLICIJOS DETEKTYVAS.

Paantraštės buvo dvi: KŪNAS RASTAS MIESTO SKERSGATVYJE ir PASAK POLICIJOS, ŽMOGŽUDYSTĖ ĮVYKDYTA KAIP EGZEKUCIJA.

Prirašiau kelis bloknoto puslapius smulkmenų iš tą dieną gausiai pasirodžiusių pranešimų ir kelių straipsnių ta pačia tema, išspausdintų artimiausiomis dienomis. Atrodė, kad įtariamųjų begalė. Tarnaudamas policijoje Merfis tyrė daugybę didelio atgarsio sulaukusių bylų, o išėjęs į pensiją ir dirbdamas privačiu sekliu ir toliau bauginamai

reguliariai įsigydavo priešų. Nė kiek neabejojau, kad žmogžudystę tiriantys Springfildo detektyvai skyrė jai daugiausia dėmesio – kaip ir vėliau bylą iš jų neabejotinai perėmę valstijos policijos žmogžudysčių skyriaus pareigūnai. Apygardos prokuroras turėjo patirti nemažą spaudimą, nes farų nužudymo bylos nulemia jų karjerą. Kiekvienas teisėsaugos pareigūnas būtų norėjęs prisidėti prie tyrimo: kai nužudo vieną iš jų, jie jaučiasi, lyg kas būtų atrėžęs gabalėlį nuo jų pačių.

Bet kai skaičiau tuos pasakojimus, jie man pasirodė per skysti, o tai, kas turėjo įvykti, neįvyko.

Smulkmenos ėmė kartotis. Nė vienas žmogus nebuvo suimtas. Jokia didžioji žiuri garsiai aidint fanfaroms nepaskelbė kaltinamosios išvados. Net nebuvo paskelbta bylos svarstymo data.

Tai buvo viena iš tų istorijų, kurios baigiasi ne laukta įspūdinga dramatiška atomazga, o šnipštu.

Atsitraukiau nuo kompiuterio spoksodamas į ekraną, kuriame gavau atsakymą į savo paskutinę elektroninę užklausą – mirksinčius žodžius „daugiau įrašų nerasta“.

Negerai, pamaniau. Kažkas žvėriškai nužudė Merfį. Ir tai turėjo būti susiję su Ešle.

Kažkaip. Vienaip ar kitaip.

Tik negalėjau suprasti kaip.

25

Saugumas

Sekretorė pabeldė į atdaras Selės kabineto duris laikydama rankoje kurjerių pašto voką.

– Ką tik atėjo tau. Nežinau, nuo ko. Nori, kad sutvarkyčiau?

– Ne, aš jį paimsiu. Žinau, kas čia.

Selė padėkojo padėjėjai, paėmė voką ir uždarė duris. Ji nusišypsojo. Merfis – pernelyg atsargus žmogus. Selė spėjo, kad jis turi keletą pašto dėžių subtilesnei korespondencijai. Dirbantiems tokį darbą kaip jo akį traukiantys firminiai blankai ir vokai su siuntėjo adresais dažnai tik trukdo.

Jis paskambino Selei vieną vakarą prieš kelias dienas, važiuodamas iš Bostono.

– Manau, jūsų bėda nuo šiol daugmaž išnyks, ponia Frimen-Ričards.

Ji buvo namie – sėdėjo priešais Houp. Abi skaitė, Houp įnikusi į Dikenso „Pasakojimą apie du miestus", o ji pati vartė dieną praleistus sekmadieninio *New York Times* skyrius.

– Gera naujiena, pone Merfi. Labai džiaugiuosi tai girdėdama. Bet pasakykit, kaip konkrečiai padarėte tokią išvadą? – Ji lengvai perėjo prie sau įprasto blaivaus advokatės tono.

– Nežinau, kokio *konkretumo* iš manęs norite. Bet su mūsų bendru *draugu*, – jis nusijuokė pavartojęs šį žodį, – ...na, mudu su juo pasikalbėjome. Gerai pasikalbėjome. Ilgai aptarinėjome jo... na, sakykime, *elgesio* gerąsias ir blogąsias ypatybes. Kai šis pokalbis baigėsi taip, kaip ir reikėjo tikėtis, ponas O'Konelis pripažino, kad toliau persekioti Ešlę, ko gero, būtų išties gana keblu. Jam buvo padėta ateiti į protą, ir jis nedviprasmiškai patvirtino nuo tos akimirkos pasitrauksiąs iš jos gyvenimo.

– Patikėjote juo?

– Turėjau pagrindą patikėti, ponia Frimen-Ričards. Vaikinas buvo akivaizdžiai nuoširdus.

Selė patylėjo – bandė suprasti tai, ko Merfis nepasakė žodžiais.

– Niekas nenukentėjo?

– Rimčiau – ne. Nebent ponui O'Koneliui dabar plyšta širdis, bet gerokai tuo abejoju. Šiaip ar taip, jis gerai suvokė, kaip neatsakinga būtų elgtis kaip iki šiol ir padarė protingą išvadą, kai paaiškinau jam kai kuriuos tikrovės faktus. Įtaigiai paaiškinau. Vargu ar norite išgirsti daugiau smulkmenų, ponia Frimen-Ričards. Galite pasijusti nesmagiai.

Selei dingtelėjo, kad jųdviejų pokalbis keistai manieringas – tarsi ji neįstengtų kai ko išgirsti. Kartu savo subtilumu jis priminė karalienės Viktorijos laikus. Galėjai pamanyti, kad ji tuoj išbals ir nualps ištikta isterijos.

– To nenorėčiau.

– Taip ir maniau. Ryt ar poryt atsiųsiu jums ataskaitą. Jeigu turėsite pagrindą ką nors įtarti ar pastebėsite ką nors įtartina, prašom skambinti bet kuriuo paros metu. Aš viskuo pasirūpinsiu. Turiu galvoje, esama menkutės galimybės, kad ponas O'Konelis apsigalvos, bet aš tuo abejoju. Jis panašus į silpną asmenybę, ponia Frimen-Ričards. Labai menkas žmogus – kalbu ne apie jo sudėjimą. Bet aš įsitikinęs, kad jis visiškai pasitraukė

iš visų jūsų gyvenimo. Jeigu ateityje reikės dar ką nors tirti, tikiuosi, mane prisiminsite.

Selę šiek tiek nustebino Merfio pateiktas O'Konelio apibūdinimas – jis ne visai sutapo su jos pačios padarytomis išvadomis. Bet jį išgirdusi nurimo, tad nė nebandė prieštarauti.

– Būtinai, pone Merfi. Regis, sutvarkėte reikalą visai taip, kaip ir tikėjausi. Negaliu apsakyti, kaip malonu tai girdėti.

– Man irgi buvo malonu, ponia.

Selė padėjo ragelį ir atsisuko į Houp.

– Štai ir baigtas kriukis.

– Apie ką tu?

– Nusiunčiau pažįstamą privatų seklį paaiškinti šį tą apie gyvenimą tam šliužui. Kaip ir galėjai tikėtis, akis į akį su gerokai stipresniu, kietesniu ir labiau patyrusiu už save jis praskydo kaip šniaukšlė ant karklų. Tokie kaip jis yra paskutiniai bailiai. Užtenka parodyti jiems, kad nesileisi įbauginamas, – pabruka uodegą ir dingsta.

– Tu taip manai? – atsakė Houp. – Nežinau. Man susidarė įspūdis, kad tas šliužas šiek tiek ryžtingesnis, nors nė velnio nesuprantu kodėl. Ir kiek sumanesnis, negu tu linkusi pripažinti. Pasižiūrėk, kiek bėdų jis mums visiems pridarė įlindęs į kompiuterius.

– Klausyk, Houp, mes bandėme sąžiningai su juo derėtis. Mes davėm jam galimybę pasitraukti, tiesa? Mes net sumokėjom jam nemenką sumelę. Ar galėjom pasielgti dar sąžiningiau? Dar atviriau?

– Nesu tuo įsitikinusi.

– Mes juk elgėmės kuo sąžiningiausiai, tiesa?

– Sakyčiau, taip.

– Bet jis juk to nesuprato, ar ne? Jis nenorėjo, kad gyventume be rūpesčių, tiesa? Taigi dabar jis gavo pamokėlę – pamatė, kad ir mes galim būti kieti. Taigi šitaip paprastai viskas baigėsi.

Houp nepapurtė galvos, nors norėjo. Bet abejonių jai kilo. Selė tai pamatė iš jos akių, prasižiojo kažką sakyti, bet susilaikė, ir jiedvi tylėjo toliau.

– Štai ir baigtas kriukis, – galop lyg kirviu nukirto ji šiek tiek suirzusi, kad Houp labiau jos neparėmė.

Selė paėmė Merfio atsiųstą voką ir atsisėdo prie rašomojo stalo mintyse atkurdama šį pašnekesį su Houp. Jai šovė keista mintis, kad jiedvi savotiškai apsikeitė vaidmenimis: patenkinta turėjo būti jaunesnė ir paprastai aikštingesnė Houp, o ne ji, Selė.

Ji atplėšė voką ir iškrėtė viską, kas jame buvo, ant stalo.

Lydraštis, susegtas popierių pluoštas, kelios nuotraukos ir keli kompiuterio diskeliai.

Visos nuotraukos buvo O'Konelio, darytos prie jo namų. Popierius sudarė negausūs policijos dokumentai, informacija apie jo mokslus ir darbą, taip pat žinios apie artimuosius, tarp jų – motinos ir tėvo pavardės bei adresai. Selė perskaitė prierašą, kad motina mirusi. Prie diskelių buvo priklijuotas geltonas lapelis su užrašu: *Jie užšifruoti. Specialistas tikriausiai be vargo juos iššifruotų. Juose, ko gero, informacija apie jūsų dukrą, galbūt ir nuotraukos. Diskelius paėmiau iš OK buto, bet manau, kad jis kur nors paslėpęs kopijas. Nežinojau, ar norėsite išleisti daugiau šlamančių, kad juos ištirtų profesionalas. Kompiuteris, kuriuo jis naudojosi, netyčia buvo sunaikintas per mūsų sesiją, todėl visa standžiajame diske buvusi informacija veikiausiai dingo.*

Lydraštyje Merfis trumpai aprašė susitikimą su O'Koneliu prie jo namų, bet nepateikė jokių „pokalbio" smulkmenų. Apačioje buvo sąskaita už paslaugas ir nuolaida.

Selė tuoj pat čiupo knygelę ir išrašė Merfiui čekį. Įdėjo jį į voką su trumpu rašteliu: *Ačiū už pagalbą. Paskambinsime jums, jeigu tyrimą reikės pratęsti.*

Visą atsiųstą medžiagą kartu su diskeliais sudėjo į didelį rudą voką ir didelėmis raidėmis užrašė ant jo *Ešlės šliužas*. Palengvėjusia širdimi priėjo prie didelės dokumentų spintos ir įkišo į apatinio stalčiaus galą, manydama, kad ten jis nepaliestas išgulės daug metų.

Pavakarės šviesa Žaliųjų kalnų pakraštyje turi kažkokio aiškumo. Rodos, viskas ryškėja, įgauna aštresnes apybrėžas, kai paskutinėmis savaitėmis prieš žiemą nusileidžia vakaro prieblanda. Katerina stovėjo prie virtuvės kriauklės. Nors pro langą žiūrėjo į vakarų pusę, negalėjo atitraukti akių nuo Ešlės. Susisupusi į skaisčiai geltoną vilnonį pledą mergina sėdėjo plytelėmis kloto kiemo gale. Už jos iki pat miško krašto driekėsi žolėtas laukas. Išvakarėse jiedvi nuvažiavo į Bratleborą ir nusipirko popieriaus lakštų, molbertą, teptukų ir akvarelinių dažų. Dabar įnikusi į savo paveikslą Ešlė bandė užfiksuoti paskutinius šviesos rėžius, slenkančius kalnų viršūnėmis ir stabtelinčius pušų šakose. Katerina bandė suprasti Ešlės kūno kalbą; atrodė, kad mergina išgyvena neviltį, bet tuo pat metu ir jaudulį. Atsipalaidavusi ji mėgavosi akimirka su teptuku rankose, kai priešais mainėsi spalvos. Katerinai dingtelėjo mintis, kad mergina ir jos paveikslas labai panašūs – abu vis dar kuriami.

Tą vakarą, kai Ešlė atvažiavo autobusu, jos gėrė arbatą ir kalbėjosi apie tai, kas atsitiko. Katerina apstulbusi klausėsi jusdama vis labiau augantį nerimą.

Ji pažiūrėjo pro langą ir pamatė, kaip Ešlė ilgu melsvų akvarelinių dažų potėpiu popieriuje priešais save vaizduoja dangų.

– Negerai, – tarė ji balsu.

Ji baiminosi, kad Maiklas O'Konelis kažkaip – pati gerai nesuprato kaip – užkrėtė Ešlę. Tarsi ji būtų bijojusi, kad Ešlė nusistatys prieš visus vyrus dėl to, ką padarė vienas jų.

Katerina įsitvėrė į kriauklės kraštą, kad neprarastų pusiausvyros. Ji neįstengė suformuluoti šmėkščiojančių galvoje tamsių minčių. Vieną jų stūmė nuo savęs: *nenoriu, kad Ešlė taptų tokia kaip Houp*. O kai tos baimės debesėlis įslinko į širdį, pyktelėjo ant savęs, nes mylėjo dukrą. Juk Houp protinga. Houp graži. Houp grakšti. Houp įkvepia kitus. Houp atskleidžia geriausias savybes mergaičių, kurias konsultuoja ir treniruoja. Houp pasižymėjo viskuo, ko iš dukros galėjo norėti kiekviena motina, jai stigo tik viena, ir tas trūkumas panėšėjo į kalną, į kurį Katerina, rodės, neįstengia įkopti. Dabar, žiūrint pro langą į savo... ką? dukterėčią? įdukrintą vaikaitę? – ją kamavo dvejopa baimė. Bėda buvo ta – tik tą akimirką Katerina to nesuvokė – kad bijoti reikėjo visai ko kita.

•

– Kaip mirė Merfis? – piktokai paklausiau.

– Kaip? Kaip, be abejo, galite suprasti pats. Kulka. Peilis. Žarsteklis per galvą. Maža kas, – atsakė ji.

– Ne. Gal aš klystu...

– Mums svarbiausia kodėl. Sakykit, – staiga tarė ji, – ar kada nors kas nors buvo suimtas dėl Merfio nužudymo?

– Ne. Mano žiniomis, ne.

– Man atrodo, jūs ieškote atsakymų ne ten, kur reikia. Niekas nebuvo suimtas. Tai juk šį tą pasako, tiesa? Norite, kad aš – arba koks detektyvas ar prokuroras – pasakytų: „Žinot, Merfį nužudė... bet mums trūko įrodymų, kad galėtume suimti.“ Tada viskas būtų gražu ir tvarkinga. – Ji padvejojo. – Bet aš niekad nesakiau, kad ši istorija paprasta.

Negalėjau dėl to ginčytis.

– Ar sugebėtumėte galvoti taip pat kūrybingai kaip Skotas, Selė, Houp ir Ešlė?

– Taip, – per daug paskubėjau atsakyti.

– Gerai, – ji ištarė šį žodį beveik grėsmingai. – Lengviau pasakyti, negu padaryti.

Nieko neatsakiau, nes atsakydamas, ko gero, būčiau įžeidęs save.

– Bet pasakykite man, ar sugebėtumėte galvoti taip pat kūrybingai kaip Maiklas O'Konelis?

26

Pirmas įsibrovimas

Nuo Longfelou tilto vidurio jis matė Čarlso upę Keimbridžo kryptimi. Buvo vėsus ankstus rytas, bet upės viduriu jau plaukė sportinės valtys, ir jų irklai sutartinai rėžė tamsų kaip rašalas vandenį, palikdamos nedidelius verpetus ramiame jo paviršiuje. Vanduo žvilgėjo nužertas kylančios saulės. Jis girdėjo pakrikai pūškuojančius irkluotojus; jų yrių dažnį diktavo lygiais tarpais pasigirstantis vairininko balsas. Jam ypač patiko, kad ritmą nustato mažiausias iš jų, kad mažiausias įgulos narys priverčia paklusti didesnius, stipresnius. Taigi mažiausias buvo ir svarbiausias; jis vienintelis matė, kur jie plaukia, ir valdė valties kryptį. O'Koneliui patiko mintis, kad nors ir yra pakankamai stiprus irkluoti, jam užtenka proto sėdėti laivagalyje ir sukioti vairą.

Maiklas O'Konelis dažnai ateidavo ant tilto, kai jam reikėdavo apgalvoti kokią sudėtingą užduotį. Grindiniu nutrūktgalviškai lėkdavo automobiliai. Pėstieji įprastu greičiu žingsniuodavo į darbą. Apačioje vanduo tekėjo jūros link, o tolumoje iš po žemės išnirdavo pilni keleivių metro traukiniai. O'Koneliui atrodydavo, kad jis vienintelis stovi vietoje. Jį galėjo blaškyti šimtas didmiesčio rytui būdingų dalykų, bet jis jau įsitikino, kad

toje vietoje, kur stovi, gali sutelkti visą dėmesį į bet kokią jo gyvenime iškilusią problemą.

Turiu jų dvi, pamanė jis.

Ešlė.

Ir tas buvęs faras Merfis.

Kelias pas Ešlę akivaizdžiai vedė arba per Skotą, arba per Selę. Tereikėjo ją rasti, ir O'Konelis neabejojo galįs tai padaryti. Tačiau jam trukdė buvęs faras – šis kėlė kur kas didesnę problemą. O'Konelis apsilaižė lūpas, vis dar jusdamas burnoje kraujo skonį ir ištinimą toje vietoje, į kurią jam sudavė. Bet paraudimas ir sutrenkimas išnyks kur kas greičiau negu tai, kas liko jo atmintyje. O'Koneliui nedavė ramybės kitkas: vos tik jis pasirodys prie jos tėvų, šie užsiundys ant jo privatų seklį. O kiek pavojingas buvęs faras – jis gerai nežinojo. Gal ne toks pavojingas kaip jo grasinimai, pamanė O'Konelis. Jis priminė sau paprastą, bet itin svarbų faktą: visuose reikaluose su Ešle ir jos artimaisiais galia turėjo būti jo rankose. Jeigu bus smurto, jį valdyti turės jis, O'Konelis. Merfis šitą pusiausvyrą sutrikdė, ir O'Koneliui tai nepatiko.

Jis abiem rankomis įsikibo į puošnų betoninį turėklą, kad išlaikytų pusiausvyrą. Įniršis lyg koks narkotikas užliejo jį bangomis, viską prieš akis paversdamas jausmų kaleidoskopu. Jis žvilgtelėjo į apačioje tekančią tamsią upę ir suabejojo, ar jį atvėsintų jos vanduo, nors jau nedaug trūko, kad jis užšaltų. Tramdydamas įsiūtį jis iš lėto iškvėpė. Pyktis buvo jo draugas, bet O'Konelis negalėjo leisti jam veikti prieš jį. Nepamesk minčių gijos, ragino save.

Pirmiausia reikėjo patraukti iš scenos Merfį.

O'Konelis nemanė, kad bus sunku. Šiek tiek rizikinga, bet įmanoma. Ne taip lengva kaip tai, ką keliais kompiuterio veiksmais pridarė Skotui, Selei ir Houp, kad tie pamatytų, su kuo turi reikalą. Bet jam tikrai pagal jėgas.

Maiklas pažiūrėjo į upę ir pamatė, kad viena valties įgula sustojo pailsėti. Inercijos varoma valtis skrodė vandenį; visi irkluotojai buvo kiek palinkę virš savo irklų, o šių mentės vilkosi iš paskos. O'Koneliui patiko, kad valtis nenustoja judėti, varoma tų vyrų pastangų – nieko daugiau kaip vis dar prisimenamų raumenų. Atrodė, tarsi upės paviršių rėžtų skustuvas, ir O'Konelis pamanė esąs labai į jį panašus.

Didžiąją dienos dalį iki pat vakaro jis stebėjo pastatą, kuriame kontorą turėjo Merfis. Vos tik namą pamatė, O'Konelis buvo patenkintas: purvinas, aptriušęs, be daugelio šiuolaikinių saugos priemonių, kurios būtų galėjusios apsunkinti tai, ką jis sumanė. O'Konelis mintyse nusišypsojo. Jis neturėjo taisyklių, bet jeigu būtų turėjęs, pirma būtų buvusi tokia: visuomet išnaudok silpnąsias priešininkų vietas ir paversk jas savo stipriosiomis.

Stebėjo jis iš trijų skirtingų vietų: iš savo automobilio, pastatyto kvartalo viduryje; iš ispaniškos bakalėjos krautuvėlės gatvės kampe ir iš krikščionybės mokslo skaityklos kitapus gatvės nuo pastato. O'Konelis patyrė vieną nemalonią akimirką, kai išėjo iš skaityklos, o Merfis tuo pat metu – pro savo pastato lauko duris.

Kaip kiekvienas saugotis įpratęs seklys jis bemat apsidairė į dešinę ir kairę, nužvelgė gatvę ir kitą jos pusę. O'Konelis pajuto, kaip jį persmelkia baimė, šaltas pojūtis, kad Merfis jį atpažins.

Tą akimirką suprato: jei nusigręš, ners atgal į skaityklą, sustos ar bandys slėptis, Merfis bemat jį pastebės.

Taigi jis prisivertė tingiai pėdinti gatve bakalėjos krautuvėlės link, visai nesistengdamas slėptis. Jis tik šiek tiek susikūprino, truputį pakreipė galvą į šoną, kad profilis nebūtų taip aiškiai matomas, ir nė karto neatsisuko, kol priėjo krautuvėlės duris, tik pakėlė dešinę ranką, pasitaisė striukės apykaklę ir pridengė

veidą. Tačiau vos tik įėjęs į vidų puolė į šoną ir pro langą pažiūrėjo, ką daro Merfis.

O'Konelis tyliai nusijuokė: detektyvas nesustodamas ėjo tolyn.

Tarsi šiame pasaulyje neturėtų nė menkiausio rūpestėlio, pamanė O'Konelis žiūrėdamas, kaip iš pažiūros visiškai ramus Merfis nueina gatve ir pasuka į automobilių aikštelę. Ką žinai – gal jis taip ėjo, nes buvo pasipūtęs kaip žmogus, žinantis, kad niekas negali jo paliesti.

Atpažįstant žmogų svarbiausia aplinkybės, pamanė O'Konelis. Jei tikiesi žmogų pamatyti – pamatysi. Jei nesitiki – nepamatysi. Žmogus tampa nematomas.

Merfiui nė į galvą neateis, kad O'Konelis gana lengvai atsekė detektyvą į jo darbo vietą. Merfiui nė į galvą neateis, kad savo kišenėje Maiklas O'Konelis turi detektyvo namų adresą ir telefono numerį. Merfiui nė į galvą neateis, kad jo primuštas O'Konelis nuseks jį į Masačusetso vakarus. Visi tie dalykai jam nesuvokiami, pamanė O'Konelis. Štai kodėl jis negalėjo manęs matyti, nors stovėjau vos už dvidešimties metrų nuo jo.

Merfis pamanė su manim jau susidorojęs.

O'Konelis grįžo į savo automobilį ir laukdamas stebėjo. Niekur neskubėdamas jis įsidėmėjo, kada kiti negausūs darbuotojai vakare išeina namo. Viena iš jų tikriausiai buvo Merfio sekretorė. O'Konelis žiūrėjo, kaip moteris pasuka ta pačia kryptimi kaip anksčiau seklys – automobilių aikštelės link. Negražu, pamanė O'Konelis, versti už kuklią algą vergaujančią moterį rakinti kontorą po darbo. Juolab kai ji neišmokyta saugiai tai padaryti. Netrukus O'Konelis pasuko degimo raktelį ir atsargiai išvažiavo, stengdamasis pasišalinti tuo pat metu kaip ir jinai.

Nepraėjus nė keturiasdešimt aštuonioms valandoms, Maiklas O'Konelis juto surinkęs užtektinai informacijos, kad galėtų žengti kitą žingsnį, kuris, žinojo, gerokai priartins laisvę siekti Ešlės.

Dabar jis neblogai žinojo, kada po darbo uždaromos kitos Merfio pastato kontoros. Jis žinojo, kad paskutinė kasdien išeina priešais Merfio kontorą įsikūrusios socialinių paslaugų agentūros raštvedė. Ji tik užrakindavo lauko duris vieninteliu raktu. Pirmame aukšte kontorą turintis advokatas turėjo tik vieną padėjėją. O'Konelis įtarė, kad advokatas neištikimas žmonai, nes juodu su padėjėja išeidavo susikibę rankomis, švytėte švytėdami kaip pora, daranti kažką neteisėta. O'Koneliui patiko įsivaizduoti, kad jie mylisi ant kontoros grindų, rangydamiesi ant purvino palaikio kilimo. Laikas jam bėgo greičiau, vaizduojantis, kur, kokiomis padėtimis ir net su kokia aistra jie glamonėjasi.

Apie Merfio sekretorę žinojo menkai, bet šį tą jam pavyko išsiaiškinti. Ji buvo septintą dešimtį neseniai pradėjusi našlė. Gyveno viena. Buvo nyki, ir jos gyvenimas buvo nykus, su vieninteliais palydovais – dviem mopsais. O'Konelis sužinojo, kad jų vardai Ponas Dičkis ir Gražuolė. Moteris buvo jiems atsidavusi.

O'Konelis nusekė sekretorę į prekybos centrą *Stop & Shop*. Kai ji sustojo šunų ėdalo skyriuje, ją užkalbinti buvo gana lengva.

– Atleiskite, ponia. Ar negalėtumėte man padėti?.. Mano mergina ką tik įsigijo šuniuką, ir aš norėčiau nupirkti jai kokio šunų skanėsto, bet čia toks didelis pasirinkimas. Ar gerai išmanote apie šunis?

O'Konelis spėjo, kad po kelių minučių ji nuėjo galvodama: „Koks malonus, mandagus jaunuolis!"

Maiklas O'Konelis paliko automobilį už poros kvartalų nuo Merfio pastato, priešingoje pusėje nuo aikštelės, kurioje, matyt, statydavo mašinas visi to namo darbuotojai. Buvo be penkiolikos penkios; viską, ko jam reikėjo, buvo susidėjęs į bagažinėje paslėptą pigų storo audeklo maišą. O'Konelis bandydamas nusiraminti tankiai alsavo kaip plaukikas prieš startą.

Viena pavojinga akimirka, tarė sau, o visa kita turėtų būti lengva.

O'Konelis išlipo iš automobilio, patikrino, ar gerai nustatė stovėjimo skaitiklį, ir paskubomis nužingsniavo prie savo tikslo.

Kvartalo gale sustojo ir palūkuriavo, kol aplink ėmė leistis tamsa. Naujojoje Anglijoje pirmomis lapkričio dienomis naktis užslenka staigiai – rodos, diena virsta vidurnakčiu vos per kelias akimirkas. Šiuo neaiškiu metu O'Konelis jausdavosi patogiausiai.

Dabar svarbiausia buvo įsmukti nepastebėtam, ypač Merfio ar jo sekretorės. O'Konelis dar kartą giliai įkvėpė, ėmė galvoti apie Ešlę, kol ryškiai pamatė ją mintyse, ir priminė sau, kad iki ryto ji bus gerokai arčiau. Tada greitai patraukė gatve. Jam už nugaros sumirksėjęs užsidegė žibintas. Jis tarėsi esąs nematomas; niekas nežinojo, nesitikėjo ir neįsivaizdavo, kad jis bus čia.

Priėjęs prie lauko durų O'Konelis pamatė, kad nedideliame vestibiulyje tuščia. Kitą akimirką jis jau buvo viduje.

Jis išgirdo, kaip prie jo atšvokščia liftas, tad nieko nelaukdamas išėjo iš vestibiulio į atsarginių laiptų aikštelę ir prieš nusileidžiant liftui uždarė duris. Prisispaudęs prie sienos bandė įsivaizduoti žmones kitapus vientisų plieno durų. Jam atrodė, kad girdi balsus, ir prakaitas nutekėjo rankomis. Jis įsivaizdavo girdintis Merfio balsą, kurio negalėjai supainioti su niekieno kito, paskui sekretorės.

Laikas šerti tuos mopsus, tarė mintyse. Laikas grįžti namo.

Jis išgirdo užsidarant lauko duris.

O'Konelis pažiūrėjo į savo laikrodį. Gyviau, sušnabždėjo. Darbo diena baigėsi. Socialinių paslaugų agentūros raštvede, dabar tavo eilė.

Vėl prisispaudė prie sienos ir ėmė laukti. Laiptinė buvo ne itin tinkama slėptuvė, bet O'Konelis žinojo, kad jo užduočiai jos pakaks. Tik dar vienas ženklas, pamanė, kad jam lemta būti su

Ešle. Atrodė, tarsi mergina pati padeda jam ją rasti. Mums skirta būti drauge. Jis sulėtino tankų alsavimą ir užsimerkė laukdamas, kol ateis jo manijos įkvėpta kantrybė. Iš galvos metė viską, paliko vien Ešlės prisiminimus.

Per savo gyvenimą O'Konelis įsilaužė į daugybę tuščių parduotuvių, keletą namų, vieną kitą gamyklą ir įstaigą. Sėdėdamas ant šaltų laiptų ir laukdamas, jis neabejojo savo gebėjimais. Jis net nesivargino sugalvoti kokią neįtikimą pasakėlę tam atvejui, jei kas nors jį čia rastų. Jis žinojo, kad jam negresia joks pavojus. O'Konelis suprato: jį saugo meilė.

Buvo beveik septynios, kai išgirdo paskutinį kartą sugirgždant liftą. O'Konelis laukė palenkęs galvą į garso pusę, ir staiga viskas aplink paskendo tamsoje. Agentūros raštvedė išjungė pagrindinį šviesos jungiklį prie lifto. Jis išgirdo, kaip lauko durys atsidaro, užsidaro ir spragteli užrakinama vienintelė spyna. Jis žvilgtelėjo į savo laikrodį. Ciferblatas vos švietė, bet to pakako, kad pamatytų, kiek valandų.

O'Konelis palaukė dar penkiolika minučių, tada pastūmė laiptinės duris ir grįžo į vestibiulį. Jis beveik nustebo, kad viskas einasi taip lengvai.

Pro stiklines lauko duris apsidairė po gatvę – nė gyvos dvasios. Jis greitai pasuko durų rankeną ir išėjo.

Paskubomis grįžo prie automobilio, pastatyto už dviejų kvartalų, ir išsitraukė ten slėptą audeklo maišą.

Vos kelias minutes sugaišo, kol grįžo į pastatą.

Pirmiausia iš maišo ištraukė keletą porų latekso pirštinių. Greitai užsimovė vienas ant kitų – prisidengė dvigubu apsauginiu sluoksniu. Tada išsiėmė pulverizatorių su amoniako pagrindu pagamintu dezinfekciniu skysčiu ir gausiai apipurškė savo liestą durų rankeną. Vos baigęs duris vėl užrakino. Tada apipurškė laiptinės durų rankeną ir visas vietas, kurias galėjo

iki tol liesti. Paskui užlipo į antrą aukštą ir pakeliui išsitraukė iš maišo žibintuvėlį. Iš anksto buvo uždengęs reflektorių raudona juosta, todėl šviesa pasidarė perpus silpnesnė ir pro langą buvo beveik neįmanoma jos pastebėti. Neskubėdamas apžiūrėjo vestibiulį – ar neaptiks kokių apsaugos prietaisų – bet nieko nerado. Maiklas O'Konelis papurtė galvą. Jis manė, kad Merfis bus pasirinkęs kokį geriau saugomą pastatą. Bet infraraudonosios kameros ir vaizdo stebėsenos sistemos brangiai kainavo. Matyt, pastatas seklį suviliojo mažiausiomis nuomos kainomis.

O'Konelis nusišypsojo sau.

Be to – ką čia pavogsi?

Jokių pinigų. Jokių brangių papuošalų. Jokių meno kūrinių. Jokių nešiojamųjų elektroninių prietaisų.

Kiekvienas save gerbiantis vagišius būtų radęs gerokai lengvesnį ir kur kas vertingesnį grobį kitur. Po paraliais, tos bakalėjos parduotuvės gatvės kampe metalinėje dėžėje, ko gero, guli per tūkstantį žalių, o ant lentynėlės po kasos aparatu – visai neblogas dvylikto kalibro šratinis šautuvas. Ta parduotuvė būtų kur kas patrauklesnis taikinys.

Bet O'Konelis nebuvo sumanęs it koks narkomanas apiplėšti maisto krautuvę. Jis apsidairė. Ko vertingo esama šiame pastate?

Jis vėl nusišypsojo. *Informacijos.*

Tos nakties nuotykiu jam taps tai, kad ras informacijos, kokios niekas nesitikės.

O'Konelis neskubėdamas visrakčiu atrakino Merfio durų spyną ir įėjo saugodamasis papildomų saugos priemonių, tokių kaip judesio davikliai ar paslėpta kamera. Durims atsidarant jis užsimovė ant galvos ploną slidininko šalmą. Šis modernios technologijos apdangalas, skirtas veidui saugoti nuo šalčio vėjuotą dieną slidinėjant kalnų šlaitais, dengė viską, išskyrus akis.

Jis sugriežė dantimis beveik tikėdamasis išgirsti įsijungiant signalizaciją.

Kai O'Konelį pasitiko tyla, jis stačiai netvėrė džiaugsmu.

Atsargiai eidamas per kontorą įvertino aplinką ir jam norėjosi juoktis.

Apšiuręs laukiamasis su sekretorės rašomuoju stalu, pigia gumbuota sofa ir foteliu; vienintelis kambariukas, kur reikalus tvarkė Merfis. Durys į jį buvo tvirtesnės, su keliomis įleistinėmis spynomis.

O'Konelis ištiesė ranką prie rankenos, bet sudvejojo ir susilaikė pamanęs: *Tas šykštus šunsnukis ten tikriausiai įtaisęs, jo manymu, reikiamą saugos sistemą.*

Jis nusisuko ir pažiūrėjo į sekretorės stalą. Ji turėjo savo kompiuterį.

O'Konelis jį įjungė atsisėdęs ant sekretorės kėdės. Nušvito ekranas, jame pasirodė prašymas įvesti slaptažodį.

O'Konelis dar kartą giliai įkvėpė ir surinko vieno šuns vardą, paskui kito. Tada išbandė keletą abiejų vardų derinių, bet veltui. Pamąstė, kokie gali būti kiti variantai, paskui šypsodamas surinko žodžius „Mopsų mylėtoja".

Aparatas sudūzgė, įsijungė, ir O'Konelis pamatė priešais save tikriausiai visų Merfio bylų failus. Suko pelės ratuką, kol rado failą „Ešlė Frimen". Šiaip ne taip atsispyrė pagundai tuoj pat jį atidaryti. Dabar susilaikydamas vėliau patirs didesnį malonumą. Paskui ėmė sistemingai peržiūrinėti visus kitus failus sekretorės kompiuteryje; ne kartą sustojo ties provokuojančiomis skaitmeninėmis nuotraukomis, saugomomis prie kai kurių bylų. Tada ėmė rūpestingai kopijuoti viską į atsineštus naujus diskelius. Jis abejojo, ar čia rado viską, ką buvęs detektyvas turi savo kompiuteryje. Be abejo, pamanė O'Konelis, Merfis tiek gudrus, kad dalį medžiagos paslėpęs ten, kur tik jis vienas gali prieiti. Bet savo tikslams O'Konelis rado daugiau negu užtektinai.

Baigė per porą valandų. Per tą laiką apstingo, todėl pasitraukė nuo sekretorės stalo ir pasirąžė. Paskui gerą dešimtį kartų atsispaudė nuo grindų ir pajuto, kaip raumenys atsipalaiduoja. Tada priėjo prie Merfio kabineto durų ir išsitraukė iš maišo laužtuvėlį. Šen ir ten pabraižė juo durų paviršių, suvarė į medį ir tuo baigė. Tada priėjo prie sekretorės stalo, išlaužė stalčius ir išmėtė ant grindų ką juose rado – popierius, spausdintuvo kasetes ir pieštukus. Aptikęs įrėmintą dviejų jos mopsų nuotrauką numetė ant grindų ir sudaužė stiklą. Kai nusprendė, kad pridaryta pakankamai netvarkos, išėjo ir užrakino duris. Vos tik trekštelėjo įleistinės spynos liežuvėlis, vėl išsitraukė savo įrankį ir išlaužė staktos šulą taip, kad aplink išsilakstė atplaišos ir durys liko praviros.

Tada vėl negailėdamas jėgos įsilaužė į socialinių paslaugų agentūros kontorą. Viduje paskubomis išrausė stalčius ir dokumentų spintas, aplink išmėtė tiek nuolaužų, kiek spėjo per kelias minutes.

Atsarginiais laiptais nulipo į pirmą aukštą ir taip pat nusiaubė advokato kontorą – išlaužęs dokumentų spintas išmėtė popierius ant grindų. Paskui išlaužė advokato rašomojo stalo stalčius ir radęs kelis šimtus dolerių įsikišo į maišą. Kai jau buvo beišeinąs, nusprendė išlaužti ir padėjėjos stalo stalčius. Tikriausiai ji pasijus nuskriausta, jei nenusiaubsiu ir jos darbo vietos, mintyse nusijuokdamas pamanė jis. Bet pamatęs, kas guli apatiniame stalčiuje, nustojo juoktis.

– Ką tokia gera mergina kaip tu daro su juo? – sukuždėjo jis.

Dvidešimt penkto kalibro pusiau automatinis pistoletas. Mažas, lengvai paslepiamas, labai mėgstamas samdomų žudikų, nes, negana to, kad ir taip tyliai šaudė, prie jo dar lengvai galėjai pritvirtinti savadarbį dulsiklį. Su devynių sprogstamųjų kulkų apkaba ginklas puikiai tiko tikslams, kuriems buvo sukurtas. Moteriškas ginklas – nebent patektų į rankas tikram žinovui.

– Pasiimsiu tave, – sušnypštė O'Konelis. – Ar turi jam leidimą? Ar užregistravai Springfildo policijoje? Spėju, kad ne, mieloji. Gražus neteisėtas ginklas, tiesa?

Maiklas O'Konelis įsikišo ginklą į maišą. Labai pelninga naktis, pamanė stovėdamas ir žiūrėdamas į savo padarytą jovalą.

Ryte socialinių paslaugų agentūros raštvedė iškvies policiją. Atvažiuos detektyvas, paims jos parodymus. Jis lieps pastato darbuotojams patikrinti savo daiktus ir nustatyti, kas pavogta. Tada visi padarys išvadą, kad įsilaužė kažkoks pradedantis narkomanas, ieškantis lengvo grobio. Nusivylęs, kad pavogti galima tiek mažai, įsiutęs viską išmėtė. Darbuotojai turės kiaurą dieną tvarkytis; jie iškvies porą darbininkų išlaužtoms durims sutaisyti ir meistrą naujoms spynoms įstatyti. Tai bus nemalonumas visiems, tarp jų ir advokatui su meilužė; juodu tikrai nepraneš, kad dingo neteisėtai laikomas pistoletas.

Visiems, išskyrus Matjų Merfį. Šis nuspręs, kad jo kabinetą apsaugojo papildomos spynos ir sunkios durys. Pirmiausia jis pagirs save, nuspręs, kad niekas nepaimta, ir tikriausiai nė nesivargins skambinti draudimo bendrovei.

Jis tik nupirks sekretorės šuniukų nuotraukai naujus rėmelius.

Pigius, pamanė O'Konelis išeidamas į tamsą.

•

Hamdeno apygardos prokuratūros vyriausiasis tyrėjas buvo neseniai penktą dešimtį pradėjęs nedidelis žmogiukas su akiniais vėžlio kiauto rėmeliais. Retus smėlio spalvos plaukus jis nešiojo žavingai ilgus. Įdėmiai žvelgdamas į mane, jis kitoje kambario pusėje iškart susikrovė kojas ant rašomojo stalo ir atsilošė ant raudona oda trauktos kėdės. Jo laikysena – draugiška, bet tuo pat metu nervinga – buvo nepatraukli.

– Vadinasi, jus čia atvedė pono Merfio mirtis ir mūsų negebėjimas garbingai baigti tyrimą?

– Taip, – atsakiau. – Spėju, kad per visą laiką bylos ėmėsi daugybė įvairių žinybų, bet jeigu būtų buvę prieita iki arešto, jūs būtumėt turėjęs pasirūpinti bylos eiga.

– Tikrai taip. Bet mes niekam nepateikėme kaltinimų.

– Tačiau įtariamąjį turėjote?

Jis papurtė galvą.

– Įtariamųjų. Iš esmės tai ir buvo problema.

– Kodėl?

– Per daug priešų. Per daug žmonių, kuriems jo mirtis būtų buvusi naudinga, be to, nemažai tokių, kurie būtų nuoširdžiai apsidžiaugę. Merfis buvo nužudytas, jo lavonas numestas skersgatvyje it šiukšlė, ir šioje valstijoje iš džiaugsmo buvo pakelta ne viena taurė.

– Bet jums, be abejo, pavyko susiaurinti įtariamųjų ratą?

– Taip. Šiek tiek. Negali sakyti, kad žmonės, į kuriuos žiūrėjome kaip į įtariamuosius, buvo linkę padėti policijai. Mes vis dar tikimės, kad kažkas kažkur – gal kalėjime, gal bare – ką nors prasitars, ir mes galėsime sutelkti dėmesį į vieną ar du asmenis. Bet kol ši džiugi akimirka neatėjo, buvusio detektyvo Merfio nužudymo byla lieka atvira.

– Bet jūs veikiausiai turite tam tikros informacijos...

Vyriausiasis tyrėjas atsiduso, nukėlė kojas nuo stalo ir pasisuko.

– Pažinojote poną Merfį?

– Ne.

– Jis buvo ne itin malonus vyrukas, – purtydamas galvą tarė. – Iš tų, kurie balansuoja ant pavojingos ribos. Turiu galvoje teisės požiūriu. Neįmanoma gerai žinoti, kuriai pusei priskirti šią žmogžudystę, kol neturi apie ją žinių. Aišku, ką ir kalbėti apie tai, ką sužinojome iš lavono. Deja, sužinojome nedaug.

– Bet kažką sužinojote?

– Sprendžiant iš visų požymių, veikė profesionalas.

Vyriausiasis tyrėjas atsistojo, priėjo man už nugaros ir įrėmė smilių į pakaušį.

– Pykšt pokšt. Du šūviai į galvą. Iš dvidešimt penkto kalibro pistoleto, tikriausiai su dulsikliu. Abi kulkos buvo minkštais galiukais, trau-

kiant jos smarkiai deformavosi, tad identifikuoti ginklą būtų neįmanoma. Paskui lavonas nutemptas į skersgatvį, užkištas už šiukšliadėžių ir aptiktas tik kitą rytą, kai atvažiavo šiukšliavežė. Merfį nušovęs žmogus buvo patyręs, nes sugebėjo užklupti jį nepasiruošusį. Teismo ekspertizė labai mažai gali padėti. Nerastos net tuščios tūtos. Tai dar labiau patvirtina mūsų spėjimą, kad žmogus turėjo žudymo patirtį – tokie prieš nueidami surenka šiuos įkalčius. Tą naktį, kai Merfis žuvo, gana smarkiai lijo, todėl nusikaltimo vietoje buvo dar sunkiau rasti kokių pėdsakų. Liudytojų nebuvo. Iškart po žmogžudystės niekas nepateikė jokios informacijos. Byla nuo pat pradžių buvo labai sunki. Jei kas būtų nukreipęs mus reikiama linkme...

Tyrėjas apsuko ratą ir šįsyk atsisėdo ant savo rašomojo stalo kampo. Jis nusišypsojo ir dabar panėšėjo į nedidelę barakudą.

– Dėl ko jį nužudė? Iš keršto? Atsiteisdami už kažkokius praeities dalykus? O gal jis tebuvo apiplėštas: jo piniginė ištuštinta. Bet kredito kortelės paliktos. Keista, tiesa? – Jis patylėjo. – O kodėl jūs domitės šia byla? Koks konkrečiai jūsų akstinas?

– Merfis šiek tiek buvo susijęs su byla, kurią tiriu, – ėmiau kruopščiau rinkti žodžius.

– Tyrėjas kalbėjosi su visais jo klientais. Jis arba dar kas nors domėjosi kiekviena byla, su kuria jis dirbo. Ne tik tuo metu, bet ir praeityje. Kuri domina jus?

– Ešlės Frimen, – atsargiai atsakiau.

Vyriausiasis tyrėjas papurtė galvą.

– Labai įdomu, bet nemanau, kad ten būtų kas nors intriguojančio. Ta byla buvo viena iš menkesnių jo užduočių. Sugaišo jai ne daugiau kaip porą dienų ir, man rodos, išsprendė prieš pat nužudymą. Ne, Merfį nužudęs žmogus arba buvo susijęs su viena iš narkotikų gaujų, kurias jis padėjo sukišti už grotų dar dirbdamas faru, arba kokios organizuotos gaujos narys, kurį sekė jau kaip privatus seklys. O gal koks policijos pareigūnas, įklimpęs į bjaurias skyrybas. Visi jie – labiau tikėtini įtariamieji.

Linktelėjau.

– Bet žinot, kuo iš tikro intriguoja mane ši byla?

– Kuo? – paklausiau.

– Kai mes pradėjome raustis giliau ir plačiau, atrodė, kad visi, kuriuos apklausiame, mūsų jau laukė.

– Jūsų laukė? O kas čia neįprasta?

Vyriausiasis tyrėjas vėl nusišypsojo.

– Merfis stengėsi veikti labai konfidencialiai – juk toks jo verslas. Niekam neatverdavo širdies. Buvo slapukas, mažai ką pasakodavo kitiems. Niekas nieko neišgirsdavo apie jo verslą. Vienintelis žmogus, šiek tiek žinojęs apie kasdienius jo reikalus, buvo sekretorė. Ji viską jam spausdindavo, siųsdavo sąskaitas, tvarkydavo dokumentus.

– Ji nesugebėjo jums padėti?

– Ji nieko nenutuokė. Visiškai nieko. Bet svarbu kitkas, – jis nutilo ir įdėmiai į mane pažvelgė. – Kaip visi tie žmonės sužinojo, kad Merfis jais domisi? Kai kurie jo tiriamieji, be abejo, vienaip ar kitaip sumetė, kad jis šniukštinėja jų gyvenimą. Tokių turėjo būti mažuma, bet kažkodėl buvo ne taip. Kartoju: žmonės *žinojo*. Visi iki vieno. Kai pasirodydavome prie jų durų, jie jau laukdavo su nepaneigiamais alibi ir dingstimis. Kažkas čia ne taip. Visiškai ne taip. Čia ir glūdi tikrasis klausimas, ar ne?

Aš atsistojau.

– Jums reikia tikros paslaptingos istorijos, pone Rašytojau? – paklausė vyriausiasis tyrėjas, kai paspaudęs man ranką grįžo į savąją rašomojo stalo pusę. – Tuomet atsakykite man į šį klausimą.

Patylėjau, bet tą akimirką atsakymą jau žinojau.

27

Antras įsibrovimas

Houp baisiausiai nepatiko ta ramybė.

Ji sunerimusi vaikščiojo po mokyklos teritoriją, lankė paskutines sezono treniruotes, ruošėsi žiemai. Houp nuolatos nervinosi nesugebėdama susigaudyti savo jausmuose. Susigriebdavo, kad greitu žingsniu eina mokyklos takais, tarsi kažkur skubėtų, nors niekur neskubėjo. Jai staiga perdžiūdavo burna ir lūpos, liežuvis kažkuo apsiveldavo, ir ji kliaukdavo vieną butelį vandens po kito. Įpusėjus pašnekesiui staiga suvokdavo negirdėjusi beveik nieko, kas buvo pasakyta. Jai neleido susikaupti baimė ir dienai po dienos bėgant toje nieko bloga nepranašaujančioje tyloje ji įsivaizdavo, kad kažkur vyksta kur kas blogesni dalykai.

Ji nė akimirkos netikėjo, kad Maiklo O'Konelio nebėra jų gyvenime.

Ji matė, kad Skotas visa galva vėl pasinėrė į savo paskaitas. Selė grįžo prie laukiančių skyrybų ir atimamų namų bylų jusdama kiek arogantišką pasitenkinimą savimi, kad nesutriko ir ėmėsi reikiamų žygių krizei įveikti. O jiedvi su Sele vėl grįžo į jų santykiams būdingo šaltojo karo padėtį. Pranyko net menkiausios švelnumo apraiškos. Niekada viena kitos nepaglostydavo, nepasakydavo komplimento, nenusijuokdavo, juolab

nepaliesdavo kviesdama pasimylėti. Galėjai pamanyti, kad jos tapo vienuolėmis – nors gyveno po vienu stogu, miegojo vienoje lovoje, buvo tarsi ištekėjusios už kažkokio joms nepasiekiamo idealo. Houp kartais pagalvodavo, ar paskutiniai Selės mėnesiai su Skotu irgi nebuvo tokie. O gal ji tik apsimetinėjo: miegodama su juo vaidino aistrą, virė valgyti, tvarkė namus, kalbėdavosi, bet nutaikiusi progą nuolat išsmukdavo susitikti su Houp ir šiai sakydavo, kad iš tikrųjų myli ją?

Tolumoje, žaidimų aikštelėse, Houp girdėjo balsus. Atkrintamųjų varžybų metas, pamanė. Dar vienos rungtynės. Dvejos iki pusfinalio. Trejos dėl nugalėtojų vardo. Ji vos begalėjo sutelkti dėmesį į laukiančias užduotis. Nieko nuostabaus – buvo įklimpusi kažkokiame jausmų liūne. Dėl Ešlės, Maiklo O'Konelio, savo motinos, bet labiausiai dėl Selės, su kuria malėsi kažkokioje neįtikėtinoje košėje.

Eidama prisiminė, kaip susipažino su Sele. Meilė, pamanė, visada turi būti tokia paprasta. Susipažįstate per galerijos atidarymą. Pasišnekate. Papasakojate anekdotą ir išgirstate viena kitos juoką. Nusprendžiate išgerti po taurelę. Paskui kartu pavakarieniauti. Vėliau susitinkate dar kartą, šįsyk vidurdienį. Galiausiai – vos juntamas prisilietimas prie rankos, kuštelėjimas, žvilgsnis, ir viskas kaip sviestu patepta – Houp nuo pirmos minutės žinojo, kad taip ir bus.

Meilė, pamanė ji. Maiklas O'Konelis be perstojo vartojo šį žodį, o Houp neištarė jau daug savaičių. Gal net mėnesių. Ešlė jai sakė: *Jis sako, kad mane myli.* Houp žinojo – nė vienas jo žingsnis neturi nieko bendra su meile.

Houp patraukė pečiais.

Jis pranyko, tarė sau.

Selė sako, kad jis pranyko.

Skotas sako, kad jis pranyko.

Ešlė mano, kad jis pranyko.

Houp tuo netikėjo.

Bet ji nematė nė vieno konkretaus įrodymo, kad jis grįžo.

Houp išgirdo balsus ir pamatė savo komandos merginas: vienos mojo rankomis, darė pratimus, kitos šnekėjosi susibūrusios treniruočių aikštės viduryje. Ji paėmė į ranką ant virvelės po kaklu kabantį švilpuką, bet nusprendė leisti joms pasismaginti dar porą minučių. Jaunystė prabėga labai greitai, tad joms reikėtų mėgautis kiekviena akimirka. Tik Houp žinojo, kad jauni žmonės niekada nesugeba to suprasti.

Ji atsiduso, sušvilpė ir nusprendė kasdien kalbėtis su motina ir Ešle vien tam, kad įsitikintų, jog viskas gerai. *Kodėl to nedaro Selė ir Skotas?* – pamanė.

Selė spoksojo į vakarinio laikraščio antraštę ir juto, kad kraujas nustoja tekėti į veidą. Akimis ryte prarijo kiekvieną kelių pranešimų žodį, paskui perskaitė visus iš naujo įsidėmėdama smulkmenas. BUVĘS FARAS NUŽUDYTAS MIESTO GATVĖJE. Padėjusi laikraštį pamatė, kad visos rankos juodos nuo laikraščio. Apžiūrėjo jas nesusigaudydama, paskui suvokė: skaitant delnai taip suprakaitavo, kad spaustuvės dažai tiesiog prilipo prie pirštų.

ŽMOGŽUDYSTĖ ĮVYKDYTA KAIP EGZEKUCIJA. Žodžiai, rodės, ją persekioja, reikalauja dėmesio. POLICIJA IEŠKO SĄSAJŲ SU ORGANIZUOTU NUSIKALSTAMUMU.

Pirmiausia ji sau pasakė: Ešlė čia niekuo dėta.

Atsilošė tarsi gavusi stiprų smūgį į paširdžius. Ešlė čia viskuo dėta.

Jai bemat kilo mintis kam nors paskambinti. Daugybė jos kolegų advokatų turėjo ryšių su apygardos prokuratūra. Kuris nors iš jų tikrai žinos daugiau smulkmenų. Turės informacijos iš vidaus, iš kurios ji sužinos viską, ko jai reikia. Ji ištiesė ranką prie vizitinių kortelių laikiklio, kitą – prie telefono, bet susilaikė. Ką darai?!

Selė giliai įkvėpė. Neprašyk, kad kas nors imtų knaisiotis po tavo gyvenimą. Kiekvienas bent šiek tiek su Merfio byla susijęs prokuroras užduos jai kur kas daugiau klausimų, negu duos atsakymų jai. Jei paskambins, ji su visomis savo bėdomis atsidurs baisioje maišalienėje ir kažin ar jai nuo to bus geriau.

Selė sukosėjo. Ji pasiuntė Merfį *tvarkytis* su Maiklu O'Koneliu. Seklys jai pranešė, kad viskas gerai: problema išspręsta, visi saugūs, Ešlė toliau gali gyventi kaip gyvenusi. Praeina visai nedaug laiko, ir Merfis žūva. Selei tai atrodė kažkokia nesąmonė. Tarsi matytų, kaip koks garsus Einšteino lygio matematikas užrašo ant lentos 2 + 2 = 5, bet visi tyli ir jo nepataiso.

Ji čiupo laikraštį ir trečią kartą viską perskaitė iš naujo.

Niekas nerodė, kad Maiklas O'Konelis kaip nors susijęs su žmogžudyste.

Ji buvo įvykdyta profesionaliai. Akivaizdu, kad pasidarbavo tikri blogiukai, kurių keliai susikirto su Merfio. Toks kaip Maiklas O'Konelis – mechanikas, koledže retkarčiais studijuojantis kompiuterių entuziastas ir smulkus nusikaltėlis – tikrai nebūtų sugebėjęs to padaryti, įtikinėjo save Selė. Jie čia tikrai niekuo dėti, tad būtų klaida, jeigu ji įsivaizduotų priešingai.

Sunkiai alsuodama ji atsilošė ant kėdės.

Ne, mums visiems joks pavojus negresia. Tai tik sutapimas. Merfio mirtis niekaip nesusijusi su dabartine jų padėtimi. Ji juk pasirinko Merfį pirmiausia dėl to, kad jis nesidrovėdavo nepaisyti įstatymų subtilybių. Be to, tvarkydamas kitus reikalus jis tikrai įklimpdavo giliau ir įsigydavo priešų kur tik pasisukdavo. Vienas jų galiausiai jį pričiupo. Tikriausiai taip ir buvo.

Selė lėtai iškvėpė. Ne, didžiausia bėda buvo kita: grasinimai, kuriais Merfis privertė O'Konelį trauktis, dabar neteko galios. Tai buvo didžiausias jiems kilęs pavojus. Aišku, tuo atveju, jei Maiklas O'Konelis žino apie tai, kad Merfis nužudytas, ir supranta, kokia proga jam atsirado.

Bet tai labai abejotina, tarė ji sau. Vis dėlto vėl ištiesė ranką prie telefono.

Selė labai nenorėjo skambinti. Labai nenorėjo pasirodyti nevykėlė, nesugebėjusi tinkamai atlikti savo darbo. Vis dėlto suvokė turinti paskambinti buvusiam vyrui.

Selė surinko Skoto numerį ir pastebėjo, kad vėl prakaituoja.

– Ar matei laikraštį? – tiesiai paklausė Selė.

Išgirdęs ragelyje Selės balsą Skotas pirmiausia suirzo.

– *New York Times?* – atsakė piktokai, nors žinojo, kad ji turi galvoje ne jį.

Už tą pašaipų atsakymą Selei norėjosi Skotą pasmaugti.

– Ne. Vietos.

– Nemačiau. Kodėl klausi?

– Pirmame puslapyje straipsnis, tiksliau, keli apie tai, kad Springfilde nužudytas buvęs policijos detektyvas.

– Taip, tragiškas įvykis. Na ir kas?

– Jis – privatus seklys, kurį pasiunčiau susitikti su Maiklu O'Koneliu tuo pat metu, kai tu rūpinaisi, kaip išsiųsti Ešlę iš Bostono. Jis sutvarkė savo reikalą praėjus kelioms dienoms nuo tada, kai surengei jos dingimą.

– Savo reikalą?..

– Aš per daug jo neklausinėjau, o jis pats nieko nepasakojo. Dėl akivaizdžių priežasčių.

Skotas kurį laiką tylėjo.

– O kuo čia dėti mes ir Ešlė?

– Tikriausiai niekuo, – bemat atsakė Selė. – Tikriausiai tai tik sutapimas. Tikriausiai tik labai bjauri, bet visiškai tarpusavyje nesusijusių įvykių virtinė. Seklys pranešė, kad susitiko su O'Koneliu ir kad mes nebeturėsime rūpesčių. Paskui jį nužudo. Truputį nustebau. Negaliu teigti, kad tai ne paprastas atsitiktinumas, bet pamaniau, kad tau bent jau reikėtų žinoti. Turiu omenyje, dabar padėtis kažkaip keičiasi.

– Vadinasi, – gerai valdomu dėstytojo balsu tarė Skotas, – leidi suprasti, kad turime bėdą? Po paraliais, maniau, kad viską sutvarkėme. Maniau, kad atsikratėme to šunsnukio visiems laikams.

– Nežinau. Ar tikrai turime bėdą? Abejoju. Aš tik norėjau pranešti tau vieną smulkmeną, kuri gali būti svarbi.

– Klausyk, Ešlė vis dar Vermonte, pas Houp motiną, gyva ir sveika. Mano manymu, kitas jos žingsnis – mūsų žingsnis – įtaisyti ją į magistrantūrą kitur, Niujorke ar galbūt kitoje šalies pusėje – San Fransiske ar dar kur. Žinau, kad ji labai prisirišusi prie Bostono, bet mes sutarėme, kad pradėti viską iš naujo – geras sumanymas. Taigi ji kurį laiką pasitrins Vermonte žiūrėdama, kaip lapai gelsta ir juos nukloja sniegas, o pavasario semestrą pradės mokslus iš naujo. Štai ir viskas. Mes turime laikytis šio scenarijaus, užuot rovęsi plaukus dėl kiekvieno mažmožio.

Selė sugriežė dantimis. Jai nepatiko, kai ją kas mokydavo.

– Chimera, – tarė ji.

– Atsiprašau, nesupratau?

– Siaubą savo dydžiu varantis mitologinis žvėris, kurio iš tikrųjų nebuvo.

– Žinau. Na tai kas?

– Galima žiūrėti ir šitaip – akademiškai, – atsakė Selė norėdama paerzinti Skotą. Nors žinojo, kad to nereikėtų daryti, nesusilaikė. Kai poros santykiai nutrūksta, seni įpročiai išlieka – tarp jų išliko ir šis.

– Gal. Nesvarbu, vis tiek ženkime į priekį. Mums reikia gauti Ešlės koledžo dokumentus, kad ji iš naujo galėtų stoti į magistrantūrą, nors iš pradžių gali tekti į neakivaizdinę. Bus geriau, jei tai padarysi tu ar aš, o ne ji. Būtų geriau, jei dokumentus atsiųstų mums negu į Vermontą.

– Aš to imsiuos. Duosiu savo kontoros adresą.

Selė padėjo ragelį ne juokais suirzusi. Pokalbis priminė, kaip

puikiai ji pažįsta buvusį vyrą. Jis nepasikeitė per visus tuos metus nuo tada, kai juodu susipažino, ir po visko, kas vėliau įvyko. Jis buvo toks pat nuspėjamas kaip visada.

Selė tebesėdėjo prie rašomojo stalo. Pažiūrėjusi pro langą pamatė, kad tamsa įveikė paskutinius šviesos likučius ir pajuodo net šešėliai.

Maiklas O'Konelis žiūrėjo, kaip pailgėja tie patys šešėliai iš savo stebėjimo taško po kupliu ąžuolu mažiau negu už poros šimtų metrų nuo Selės ir Houp namo. Juto, kaip širdis ima plakti tankiau, tarsi galėtų jausti atsidūręs gerokai arčiau Ešlės. Abiejose pusėse pamatė užsidegant gatvės žibintus. Retkarčiais keliu pravažiuodavo automobiliai, priekinėmis šviesomis užliedami vejas priešais namus. O'Konelis juto, kad virtuvėse vyksta veiksmas: įsijungus metalu švytinčius televizorius buvo gaminama vakarienė.

Laiko turiu nedaug, pamanė, bet nusprendė, kad daug ir nereikės.

Selė ir Houp gyveno senesnėje vingiuotoje gatvėje. Architektūra čia buvo keistai mišri: naujesni į rančas panašūs namai stovėjo pramaišiui su dar šimtmečio pradžioje statytais didingais karalienės Viktorijos laikų stiliaus namais. Šis keistas rajonas turėjo didelę paklausą dėl gausios gatvių žalumos ir solidžios, pasiturinčios išvaizdos. Daugiausia čia gyveno gydytojai, advokatai ir dėstytojai. Daugybė vejų, gyvatvorių, nedidelių sodų ir Helovino vakarėlių. Tokio rajono gyventojai neleis daug pinigų saugos prietaisams ir naujausioms apsaugos sistemoms.

O'Konelis sparčiai patraukė gatve. Žinojo, kad Selė paprastai užsibūna kontoroje iki vėlumos, o Houp treniruoja merginas, kol sutemsta tiek, kad nebeįmanoma įžiūrėti kamuolio. Taigi laiko jam pakaks.

Jis pasileido gatve nuo vieno medžio kamieno prie kito ir nedvejodamas įsmuko į tamsų užkaborį prie dviejų moterų namo. Jis buvo apjuostas sena medine tvora; grįstas keliukas vedė į užpakalinį kiemą.

Namas buvo pastatytas ant kalvelės, tad gyvenamieji kambariai buvo jam virš galvos. Tačiau kaip ir daugelyje senesnių namų po juo buvo didelis rūsys. Retai naudojamų, o gal ir išvis nenaudojamų jo durų stakta buvo apleista, pradėjusi pūti. O'Konelis sugaišo mažiau negu dešimt sekundžių, kol duris išlaužė ir įėjo į vidų.

Palikęs duris šiek tiek praviras išsitraukė iš kišenės žibintuvėlį su raudona juosta užklijuotu reflektoriumi. Giliai įkvėpė pagalvojęs, kad vos per sprindį nuo tos drėgnos, pelėsiais trenkiančios vietos, kur stovi, yra kažkokios informacijos, iš kurios tiksliai sužinos, kur dabar Ešlė. Vokas su siuntėjo adresu. Telefono sąskaita. Kredito kortelės ataskaita. Popieriaus skiautė su jos vardu, prilipdyta prie šaldytuvo durelių. Jis susijaudinęs apsilaižė lūpas; rankos vos nedrebėjo iš nekantrumo. Įsilaužti į Merfio kontorą O'Koneliui nebuvo nieko nauja. Jis tik žengtelėjo žingsnį spręsdamas Ešlės slėptuvės galvosūkį. O'Konelis manė tada suveikęs atsargiai ir profesionaliai.

Šis įsilaužimas buvo kitoks. Jis buvo iš meilės.

O'Konelis stabtelėjo ir įkvėpė slogaus rūsio oro. *Ak, kad ji matytų, ką man tenka daryti, kad ją rasčiau, kad mudu būtume drauge!* – pamanė. Tada ji suprastų, kodėl mums skirta būti kartu. Jis įsivaizdavo vieną gražią dieną galėsiąs papasakoti jai, kaip ištvėrė mušimus, pažeidinėjo įstatymus, rizikavo savo saugumu ir laisve – vien dėl jos.

O paskui tarė sau: jeigu ji negali mylėti manęs, vadinasi, nenusipelno mylėti nieko.

Jis pajuto, kaip raumenis sutraukia visu kūnu perbėgęs mėšlungis, bet vargais negalais jį suvaldė. Pastebėjo, kad kvėpuoja

negiliai ir neritmingai. Įsakė sau likti ramiam. Įsivaizdavo Selę. Houp. Skotą. Tada pyktis beveik jį užvaldė. Jis nebeskyrė susipynusių meilės ir neapykantos jausmų. Kai O'Koneliui pavyko nusiraminti, atsargiai pradėjo slinkti rūsiu prie senų, išklerusių laiptų, kuriais pateks į kambarius. O'Konelis tiksliai nežinojo, ko ieško, bet neabejojo, kad tai beveik ranka pasiekiama.

Pastūmęs duris laiptų viršuje iškart suprato atsidūręs podėlyje šalia virtuvės. Norėjo kuo greičiau išjungti žibintuvėlį – net užlipdžius raudona juosta reflektorių jo spindulys galėjo kur kas greičiau patraukti smalsaus kaimyno dėmesį negu lemputė palubėje. O'Konelis pastebėjo ant sienos jungiklių eilę ir paspaudė pirmą. Užsidegė šviesa virtuvėje. Maiklas O'Konelis nusišypsojo ir išjungė žibintuvėlį.

Nesiartink prie langų ir pradėk ieškoti, tarė sau. Tai, ką tau reikia žinoti, kažkur čia. Jaučiu tai. Ateinu, Ešle!

Jis žengė dar vieną žingsnį į priekį, ir tada iš gretimo prieškambario pasigirdo žemas, piktas urzgimas.

•

Manau, kaip ir daugeliui žmonių, man baimės jausmą išugdė Holivudas, be perstojo „maitinantis" mus ateiviais iš kitų planetų, šmėklomis, vampyrais, pabaisomis ir žudikais maniakais; ar tos šiurpios, iš anksto nenumatytos gyvenimo akimirkos, pavyzdžiui, kai kitas automobilis įlekia į sankryžą degant raudonai šviesai, o tu panikos apimtas staigiai spaudi stabdžius. Bet tikrą, jėgas pakertančią baimę sukelia netikrumas. Jis sugriauna tavo gynybinius mechanizmus, jis niekada nemenksta, niekada nesitraukia tolyn nuo širdies. Sėdėdamas priešais tą jauną moterį mačiau kiekvieną raukšlelę, kurią jos veide įrėžė pernelyg anksti pasendinusi baimė, kiekvieną jos sukeltą nerimastingą judesį – pradedant rankomis, kurias ji nervingai trynėsi, nesuvaldomai trūkčiojančiais vokų kampučiais ir baigiant jos balso virpuliais, aiškesniais už jos kuždamus žodžius.

– Be reikalo sutikau su jumis susitikti, – tarė ji.

Kartais baimė gyventi toliau būna stipresnė už baimę mirti.

Ji abiem delnais suėmė puodelį karštos arbatos ir lėtai pakėlė prie lūpų. Lauke buvo žvėriškai karšta, ir visi kiti kavinės prekybos centre lankytojai gėrė atšaldytus gėrimus, bet atrodė, kad ji karščio nepastebi.

– Esu dėkingas, kad atėjote, – atsakiau. – Ilgai jūsų negaišinsiu. Aš tik noriu kai ką išsiaiškinti.

– Turiu eiti. Negaliu ilgiau čia būti. Negaliu leisti, kad mane pamatytų kalbantis su jumis. Vaikai pas mano seserį, negaliu per ilgai palikti jų pas ją. Mes išsikeliame. Kitą savaitę išvažiuojame į... – Ji nutilo ir papurtė galvą. – Ne, nesakysiu, kur važiuojam. Be abejo, suprantat kodėl?

Ji šiek tiek pasilenkė, ir pamačiau palei plaukus ploną ilgą baltą randą.

– Be abejo. Aš pasistengsiu kuo greičiau, – tariau. – Jūsų vyras buvo policijos kapitonas, ir jūs nusisamdėte Matjų Merfį, kai vyko skyrybos, tiesa?

– Taip. Buvęs mano vyras slėpė pajamas ir nedavė pinigų nei man, nei trims vaikams. Norėjau, kad Merfis sužinotų, kur jis deda pinigus. Mano advokatas sakė, kad Merfis tokius dalykus gerai moka.

– Buvęs jūsų vyras buvo įtariamasis Merfio nužudymo byloje, ar ne?

– Taip. Valstijos policijos detektyvai keletą kartų jį apklausė. Kalbėjosi ir su manim. – Ji papurtė galvą, paskui pridūrė: – Aš buvau jo alibi.

– Kaip suprasti?

– Tą naktį, kai Merfis buvo nužudytas, mano vyras atėjo anksti. Išgėręs. Buvo paniuręs, norėjo žudytis. Pareikalavo, kad jį įleisčiau – girdi, nori pamatyti vaikus. Negalėjau priversti jo išeiti.

– Turėjote teismo nutartį?

– Taip. Draudžiančią jam prieiti arčiau kaip per šimtą metrų bet kuriuo paros metu. Taip buvo parašyta teisėjo nutartyje. Cha – daug iš

jos naudos! Mano buvęs vyras metro ir devyniasdešimt trijų centimetrų ūgio, sveria šimtą dešimt kilogramų ir pažįsta visus farus Springfildo apylinkėse. Jie visi bičiuliai. Ką turėjau daryti? Muštis su juo? Kviestis pagalbos? Jis darė, ką norėjo.

– Užjaučiu. Tas alibi...

– Taigi jis pradėjo gerti. Paskui ėmė mane mušti. Talžė ištisas valandas, kol atsijungė. Iš ryto atsibudęs atsiprašė. Girdi, tai niekada nepasikartos. Nepasikartojo – visą kitą savaitę.

– Papasakojote tai valstijos policijos detektyvams?

– Nenorėjau. Gaila, kad man neužteko drąsos jiems pasakyti: „Merfį nužudė jis. Pats man sakė.“ Galbūt tada jo būtų nebelikę mano gyvenime. Bet aš neįstengiau.

Padvejojau.

– Mane domina...

– Žinau, kas jus domina. – Ji pakėlė ranką, palietė kaktą ir pirštu perbraukė iškilų randą. – Kai man sudavė, jo žiedas su Fičbergo koledžo emblema – mudu susipažinome ten studijuodami – smarkiai man perrėžė kaktą. Mano buvusysis padovanojo man prisiminimui šį randą. Jums rūpi, kaip jis sužinojo apie Merfį, tiesa?

Linktelėjau.

– Vieną kartą, kai susiriejome, į akis man tai prikišo. Ėmė šaukti: „Manei, nesužinosiu apie tą privatų seklį, kurį nusisamdei?“

Pamačiau jos akių kampučiuose ašaras.

– Jis gavo anoniminį laišką paprastame rudame voke. Jame buvo kopija visko, ką apie jį atskleidė Merfis. Visi konfidencialūs dalykai, turėję patekti tik man ir mano advokatui. Antspaudas buvo Vusterio. Tame mieste aš net nieko nepažįstu. Kas galėjo atsiųsti jį mano buvusiam vyrui? Tas laiškas man kainavo du išmuštus dantis. Jis turėjo kainuoti gyvybę Merfiui – jeigu man būtų pasisekę ir jį su pistoletu būtų puolęs baisiausiai įsiutęs manasis, o ne kas kitas. Gal jis išties kainavo Merfiui gyvybę. Gal tą patį laišką gavo dar kas nors. Nežinau. Norėjau, kad nusikaltimą būtų padaręs manasis – tada man būtų buvę kur kas lengviau gyventi.

Ji atsistūmė nuo stalo.

– Turiu eiti.

Ji nervingai apsidairė, paskui nuleidusi galvą, susigūžusi apsisuko. Išėjo pro kavinės duris ir tekina pasileido per prekybos centrą, stengdamasi neatsitrenkti į pirkėjus. Galėjai pamanyti, kad pati baimė juodu debesiu kybo jai palei ausį ir kužda apie pavojus.

Žiūrėdamas į ją svarsčiau, ar tai, ką mačiau prieš kelias akimirkas, kartais nelaukė ateityje Ešlės.

28

Greita kelionė

Houp stovėjo ant trumpo raudonomis plytomis grįsto tako priešais jų lauko duris, kai veją nušvietė Selės automobilio priekiniai žibintai. Houp laukė nelabai žinodama, ką daryti. Anksčiau ji būtų priėjusi prie Selės automobilio apkabinti jos pasveikinant su darbo dienos pabaiga, bet dabar net nebuvo įsitikinusi, ar dar luktelėti, kad įeitų į namus kartu. Ji pamindžikavo pro tamsą dairydamasi aplink. Houp atrodė, jog jiedvi įprato grįžti namo vis vėliau ir vėliau – kad visą vakarą laukianti tyla turėtų mažiau laiko jas prislėgti.

– Sveika, – tarė išgirdusi Selę užtrenkiant dureles.

– Sveika, – išvargusiu balsu atsakė Selė.

– Sunki diena?

Selė veja iš lėto priėjo prie jos.

– Taip, – tarė mįslingai. – Papasakosiu viduje.

Houp linktelėjo ir užlipo laipteliais prie lauko durų. Atrakino spyną ir plačiai atvėrė duris. Viduje buvo tamsu, ir Houp atrodė, kad naktis nelyginant kokia tamsi, pavojinga srovė įtekėjo jai pro šoną į vidų. Houp sustojo prieškambaryje ir iškart suprato, kad kažkas siaubingai negerai. Ji giliai įkvėpė.

– Bevardi! – sušuko.

Užsidegė lempa palubėje, ir priėjo Selė.

– Bevardi! – dar kartą šūktelėjo Houp, paskui suriko: – O, Dieve!

Houp metė kuprinę ant grindų ir žengė į priekį. Baimė užgožė visus kitus jausmus, sutrikdė pojūčius: spigino šaltis, tvoskė karštis, pylė prakaitas.

– Bevardi! – vėl sušuko.

Pati girdėjo savo balse paniką. Jai už nugaros Selė jungė šviesas – svetainėje, koridoriuje, televizoriaus kambaryje. Galiausiai virtuvėje.

Ten nejudėdamas ant grindų tysojo šuo.

Houp išleido aimaną iš kūno gelmių, kurių lig tol niekados nebuvo pajutusi, ir puolė ant Bevardžio kūno. Sukišo rankas į jo kailį bandydama pajusti, ar šiltas, paskui priglaudė ausį prie krūtinės – ar išgirs plakant širdį. Selė sustingusi stovėjo tarpduryje.

– Jis ne...

Houp dar kartą sudejavo; akys pro ašaras jau nieko nematė. Tą pačią akimirką pakišo rankas po šunimi ir vienu judesiu jį pakėlė. Tada atsisuko į Selę, ir nė žodžio netarusios abi tekinos pasileido į tamsą.

Selė važiavo greitai – neprisiminė, kada dar būtų taip greitai važiavusi – kai jos lėkė greitkeliu pietų link į veterinarijos gydyklą Springfilde. Nardydama tarp automobilių šimto šešiasdešimties kilometrų per valandą greičiu išgirdo Houp sakant:

– Nereikia, Sele. Gali važiuoti lėčiau.

Gal Houp pasakė ką nors daugiau, bet Selė tik suprato, kad draugė prikišo veidą šuniui prie snukio ir todėl jos žodžiai prislopinti. Vos per kelias minutes jiedvi įveikė paskutinius kilometrus. Vairuodama niūriomis miesto gatvėmis Selė negalėjo ištarti nė žodžio, bet kiekviena širdgėlos draskomos Houp aimana nuo užpakalinės sėdynės raižė ją it peilis.

Pamačiusi raudonai ir baltai užrašytą ženklą ĮĖJIMAS Į SKUBIOS PAGALBOS SKYRIŲ, pasuko automobilį ir susto-

jo priešais. Cypiančios padangos patraukė dėmesį slaugytojos, sėdinčios prie stalelio prie pat slankių stiklinių durų. Nespėjus Houp nunešti Bevardį nė poros žingsnių, slaugytoja jau stovėjo šalia jos su neštuvais. Ji padėjo paguldyti ant jų suglebusį šuns kūną.

Kai Selė pastačiusi automobilį įėjo į vidų, Houp užsidengusi veidą delnais jau gūžėsi laukiamajame. Selei atsisėdus šalia, ji tik žvilgtelėjo į jos pusę ir vėl paslėpė veidą.

– Houp, gal... – pradėjo Selė ir nutilo.

– Jis negyvas, aš žinau, – atsakė Houp. – Negirdėjau, kad plaktų širdis, neužčiuopiau pulso. Nejutau, kad kvėpuotų. Jis buvo senas, bet... Nereikėjo čia lėkti. Taip juk būna – pasensti ir taip baigiasi.

Selė pažiūrėjo į laikrodį ant sienos. Ji manė, kad netrukus išeis budintis veterinaras ir praneš Houp tai, ką ši jau žino. Bet, Selės nuostabai, praėjo penkios minutės, paskui dešimt. Po dvidešimties jiedvi vis dar laukė. Už pusvalandžio pasirodė aukštas jaunas vyras, virš žalsvos gydyklos uniformos užsivilkęs baltą laboranto švarkelį.

– Panele Freizjer? – tarė jis tyliu, gerai valdomu balsu.

Selė akimirksniu suprato, kad tai balsas žmogaus, turinčio didelę patirtį pranešti blogas naujienas. Vyras žiūrėjo į Houp.

– Taip, – drebančiu balsu atsakė ji.

– Užjaučiu, – iš lėto tarė jis. – Bandėme atgaivinti, bet jis jau buvo negyvas, kai atvežėte.

– Žinau, – atsakė Houp. – Aš tik turėjau bandyti...

– Nieko daugiau nebūtumėte galėjusi padaryti, – tarė veterinaras. – Mes irgi darėme viską, ką galėjome.

– Taip, žinau. Ačiū.

Atrodė, kad kiekvieną jos ištartą žodį tenka traukte traukti iš kažkokios ledinės kertės jos viduje.

– Šuo buvo nebe jaunas, – lėtai kalbėjo veterinaras.

– Penkiolikos metų, – atsakė Houp.

Veterinaras linktelėjo. Kiek padvejojęs paklausė:

– Kokį jį šįvakar radote?

– Kai grįžome namo, jis buvo virtuvėje. Ant grindų.

Veterinaras giliai įkvėpė.

– Gal norėtumėte užeiti atsisveikinti? Be to, norėčiau kai ką jums parodyti.

– Taip, – nesėkmingai bandydama sutramdyti ašaras atsakė Houp. – Norėčiau. Norėčiau pamatyti jį paskutinį kartą.

Ji pro sukamąsias duris nusekė veterinarui įkandin, Selė ėjo atsilikusi per žingsnį.

Apžiūros kambarys buvo užlietas skaisčios baltos šviesos, sklindančios iš šviestuvų ant lubų. Jis niekuo nesiskyrė nuo kitų tos paskirties patalpų: ventiliatoriai ant sienų, kraujospūdžio matuokliai, spintos su prietaisais. Negailestingai atspindinčio šviesą žvilgančio plieninio stalo viduryje tysojo Bevardis susivėlusiu šviesiu kailiu. Houp ištiesė ranką ir paglostė jo šoną. Šuns akys buvo užmerktos, ir Houp pamanė, kad jis atrodo ramus ir tik miegantis.

Kol Houp braukė delnu per šuns kailį, veterinaras tylėjo, paskui atsargiai paklausė:

– Kai parėjote namo, ar nepastebėjote nieko neįprasta?

Houp atsigręžė į jį.

– Atleiskite, nesupratau. Neįprasta?

– Ką turite galvoje? – paklausė Selė.

– Ar nebuvo jokių įsilaužimo pėdsakų?

Houp atrodė sumišusi.

– Nelabai suprantu.

Veterinaras priėjo prie jos.

– Atleiskite, jums turbūt sunku, bet apžiūrint Bevardį keletas dalykų mums pasirodė neįprasti.

– Ką norite pasakyti? – paklausė Houp.

Veterinaras praskleidė kailį virš Bevardžio kaklo.

– Matote tuos raudonus dryžius? Tai kraujosruvos. Paprastai tokios atsiranda nuo smaugimo. Pažiūrėkite dar čia, – jis švelniai kilstelėjo Bevardžio lūpas atidengdamas dantis. – Panašu, kad ant jų mėsa. Ir truputis kraujo. Be to, ant jo letenų, prie nagų, radome kažką panašaus į audeklo skiautes ir kraują.

Houp pažiūrėjo į veterinarą, tarsi ne visai suprasdama, kur jis suka.

– Parėjusios namo apžiūrėkite duris ir langus – gal pamatysite, kad į vidų buvo įsilaužta, – veterinaras žvilgtelėjo į Selę, paskui į Houp ir kreivai šyptelėjo. – Kad ir koks senas buvo, gan akivaizdu, ką jis manė privaląs ginti, – iš lėto dėstė veterinaras. – Be skrodimo negaliu būti visiškai tikras, bet man atrodo, kad Bevardis žuvo grumdamasis.

•

– Kas nužudė Merfį? – paklausiau. – Tikite, kad jį nušovė Maiklas O'Konelis?

Ji keistai į mane pažiūrėjo – tarsi šis klausimas būtų ne vietoje. Buvome jos namuose; kol ji delsė, negalėjau sukaupti dėmesio ir mano akys lakstė po kambarį. Staiga man dingtelėjo, kad jame nėra nuotraukų.

Ji nusišypsojo.

– Manau, turėtumėte klausti savęs: ar Maiklui O'Koneliui *reikėjo* žudyti Merfį? Gal jis to *norėjo*. Turėjo ginklą. Turėjo galimybę. Bet ar išsiuntinėdamas visą tą konfidencialią informaciją tokiai daugybei įvairių žmonių jis jau nepadarė užtektinai, kad pasiektų geidžiamą tikslą? Ar jis negalėjo būti daugiau ar mažiau įsitikinęs, kad kas nors iš to sąrašo reaguodamas griebsis smurto? Argi O'Konelio stiliui nebuvo būdinga veikti netiesiogiai? Sukelti įvykius ir sukurti situacijas? Manipuliuoti aplinka? Jam reikėjo, kad Merfis būtų pašalintas iš kelio. Merfis buvo iš pasaulio, kurį Maiklas O'Konelis pažinojo, ir pažinojo

gerai. O'Konelis puikiai suprato, kokią grėsmę kelia Merfis. Šis buvo panašus į O'Konelį tuo, kad nedvejodamas pasikliaudavo smurtu siekdamas rezultatų. O'Koneliui *reikėjo* patraukti Merfį iš scenos. Ir taip nutiko, ar ne?

Ji pažiūrėjo į mane ir ėmė kalbėti tyliau, beveik šnabždesiu.

– Ką daryti? Kaip elgtis? Nesunku nuspręsti, ką daryti, kai priešas nutaiko į tave ginklą. Bet ar mes netampam didžiausiais priešais patys sau, kai nenorim tikėti tuo, ką mums sako akys? Kai ima kauptis audra, mes juk dažnai manome, kad griaustinis netrenks, ar ne? Kad patvinusi upė nepralauš užtvankos, tiesa? Bet jinai pralaužia, ir potvynis mus pasigauna, ar ne?

Ji dar kartą giliai įkvėpė, vėl nusisuko ir įsmeigė akis pro langą.

– O kai pasigauna – ar nuskęsim?

29

Šratinis šautuvas ant kelių

Sveikas, Maiklai. Pasiilgau tavęs. Aš tave myliu. Ateik ir mane išgelbėk.

Jis girdėjo šiuos žodžius jam sakančios Ešlės balsą taip aiškiai, tartum ji būtų šalia, jo automobilyje ant keleivio sėdynės. Jis vis kartojo šiuos žodžius galvoje, vis su kitokia intonacija – čia su maldaujama, neviltinga, čia su gundoma, kviečiančia. Tie žodžiai jam atrodė lyg glamonės.

O'Konelis įsivaizdavo atliekantis svarbią užduotį. Kaip kareivis, laviruojantis minų lauke, ar gelbėtojas, neriantis į putotas bangas, jis lėkė į šiaurę, už Vermonto valstijos sienos, nepermaldaujamai traukiamas prie Ešlės.

Tamsoje perbraukė pirštais per gilias žaizdas plaštakoje ir dilbyje. Jam pavyko sustabdyti kraujavimą iš perkąstos blauzdos marle iš pigios pirmosios pagalbos vaistinėlės, kurią vežiojosi daiktadėžėje. Jam išties velniškai pasisekė, kad tas šuo nesučiupo jo Achilo sausgyslės ir nesudraskė į skutus. O'Konelio džinsai buvo suplėšyti ir, spėjo jis, aplipę išdžiūvusiu krauju. Iš ryto reikės persirengti kitus. Bet apskritai, pamanė, dvikovą laimėjau aš.

O'Konelis pakėlė ranką ir įjungė salono apšvietimo lemputę.

Pažiūrėjo į žemėlapį ir mintyse pabandė skaičiuoti. Mažiau negu pusantros valandos iki Ešlės – net jeigu kartą ar du pasuks ne ten, kur reikia, kaimo vieškeliuose, vedančiuose į Katerinos Freizjer namus.

Mintyse nusišypsojo ir vėl išgirdo Ešlę šaukiant jam: *Sveikas, Maiklai. Pasiilgau tavęs. Aš tave myliu. Ateik ir mane išgelbėk.* Maiklas pažinojo ją geriau negu ji pati.

Truputį pravėrė langelį ir įleido į vidų gaivaus oro, kad jį atvėsintų. O'Konelis buvo įsitikinęs, kad Ešlės yra dvi. Pirmoji Ešlė stengėsi jo atsikratyti; ji atrodė labai pikta, labai išsigandusi ir labai nepasiekiama. Toji Ešlė priklausė Skotui, Selei ir tai išsigimėlei Houp. Pagalvojęs apie juos O'Konelis susiraukė. Jų santykiai buvo kažkokie nesveiki, iškrypėliški, ir jis žinojo, kad Ešlei bus kur kas geriau, kai jis ją išvaduos.

Tikroji Ešlė buvo ta, kuri sėdėjo prie stalelio priešais jį, gėrė ir juokėsi iš jo juokelių, bet kaustyte jį sukaustė, kai pasidavė užuominomis išsakytam jo kvietimui. Tikroji Ešlė bendravo su juo fiziškai ir emociškai – kur kas subtiliau, negu jis kada nors įsivaizdavo esant įmanoma. Tikroji Ešlė įsileido jį į savo gyvenimą – nesvarbu, kad trumpam – todėl jo pareiga vėl rasti ją tokią.

O'Konelis ją išlaisvins.

Jis žinojo, kad Ešlė, kokią vaizdavosi jos tėvai ir pamotė lesbietė, buvo tik tikrosios Ešlės šešėlis. Ešlė – studentė, menininkė, muziejaus bitutė – buvo grynas pramanas, išgalvotas saujelės ištižusių pasiturinčių liberalų, menkystų, tenorinčių, kad ji būtų tokia kaip jie ir užaugusi gyventų tokį pat kvailai menkavertį gyvenimą kaip jie. Tikroji Ešlė laukė, kada jis atjos pas ją kaip tas pasakų riteris ir parodys jai kitokį gyvenimą. Toji Ešlė ilgėjosi nuotykių, gyventi ties pavojinga riba. Ji buvo Bonė, o jis – Klaidas. Ji veiks išvien su juo, nepaklusdama gyvenimo taisyklėms. Tiesa, ji spyriojasi, bijo laisvės, kurią simbolizuoja

jis, bet nieko kita ir negalėjai tikėtis. Jaudulys, kurį Ešlei kelia jis, negali nebauginti.

Tereikia jai atverti akis.

Maiklas O'Konelis nusišypsojo. Jis buvo kupinas pasitikėjimo savimi. Gal bus nelengva. Gal kils keblumų. Bet galop ji viską pamatys.

Su nauju jauduliu O'Konelis nuspaudė akceleratorių ir pajuto, kaip automobilis šauna į priekį. Dar kelios sekundės, ir jis greitai didindamas greitį spaudė kaire juosta. Jis žinojo, kad niekas jo nesustabdys. Tik ne dabar.

Liko nedaug, pamanė. Visai nedaug.

Houp leidosi apgaubiama nakties, uždengusios jos sielvartą tamsa. Ji leido Selei vairuoti namo. Houp tylėjimas buvo kažkoks nykiai vaiduokliškas, tarsi iš jos tebūtų likusi šmėkla.

Selei užteko proto tik vairuoti automobilį ir palikti Houp vieną su savo mintimis. Jautėsi šiek tiek prasikaltusi, kad nesikremta taip, kaip tikriausiai turėtų. Bet ją užplūdo mintys ir ji suvokė: nors Bevardžio netektis yra siaubinga, kaip jis nugaišo ir ką visa tai reiškia – kur kas svarbesni dalykai. Ji bandė suprasti, kas iš tikrųjų įvyko tą vakarą, ir pajuto žūtbūt turinti kažko griebtis.

Automobiliui sustojus priešais jų namus Selė tarė:

– Labai užjaučiu, Houp. Žinau, ką jis tau reiškė.

Houp pasirodė, kad tai pirmi švelnūs žodžiai, kuriuos išgirdo iš partnerės po daugelio mėnesių. Ji giliai įkvėpė, netardama nė žodžio išlipo iš automobilio ir nuėjo veja šiugždindama nukritusius lapus. Sustojo priešais laukujes duris, greitomis apžiūrėjo ir atsigręžė į Selę.

– Ne pro čia, – giliai atsidusdama tarė. – Nebent tas žmogus moka atrakinti spynas – o jis tikriausiai moka. Bet kas nors, tarkime, vienas iš mūsų kaimynų, koks pasiuntinukas ar dar kas, būtų jį čia pastebėjęs.

Prie jos priėjo Selė.

– Pateko iš kitos pusės. Pro rūsį, o gal pro kurį nors šoninį langą.

Houp linktelėjo.

– Aš patikrinsiu aną pusę, tu patikrink langus, ypač bibliotekos.

Netrukus Houp pastebėjo sulaužytą durų staktą. Kurį laiką ji be žado spoksojo į medžio nuolaužas, nuklojusias betonines rūsio grindis.

– Sele, eikš čionai!

Vienintelė lemputė be gaubto metė nuo lubų keistus šešėlius į priplėkusias seno namo rūsio kertes. Houp prisiminė, kad maža būdama Ešlė visada bijodavo lipti į rūsį skalbti viena, tarsi užkaboriuose ir voratinkliuose būtų slėpęsi troliai ar vaiduokliai. Tuomet ji imdavo į palydovus Bevardį. Nors jau paauglystėje Ešlė suprato, kad juokinga tikėti tokiais dalykais, ji susirinkdavo visus pernelyg aptemptus džinsus ir per menkai kūną dengiančius apatinius (nenorėjo, kad motina žinotų, jog jais vilki), čiupdavo šunų sausainį ir atidarydavo rūsio duris Bevardžiui. Šuo kuo noriausiai nubildėdavo laiptais žemyn keldamas tokį triukšmą, kad būtų išgąsdinęs kiekvieną besitrainiojantį ten nelabąjį, ir laukdavo Ešlės. Kai ji nulipdavo, šuo jau tupėdavo ir entuziastingai piešdavo uodega pusapskritimius ant grindų.

Kai Selė nulipo, Houp į ją atsisuko.

– Štai pro kur jis pateko į vidų.

Selė apžiūrėjo nuolaužas ir pritariamai linktelėjo. Houp pro ją einant, pasitraukė į šalį.

– Paskui turbūt užlipo laiptais. Matyt, turėjo kokį žibintuvėlį. Tada nuėjo į virtuvę.

– Tikriausiai Bevardis ten jį ir išgirdo. Arba užuodė, – svarstė Selė.

Houp įkvėpė.

– Bevardis mėgdavo laukti mūsų prieškambaryje, taigi iškart būtų sureagavęs į garsus sau už nugaros, jei būtume atėjusios ne mudvi ar net jeigu būtų parvažiavusi namo Ešlė.

Houp apsidairė po virtuvę.

– Štai čia jis susikovė, – tyliai tarė.

Paskutinį kartą, pamanė. Mintyse matė tą seną šunį – pašiaušusį žilus sprando plaukus, prašiepusį aplūžinėjusius dantis. Čia buvo jo namai, jo šeima. Joks svetimas nebūtų praėjęs pro jį, nesvarbu, kad prastai matė ir beveik nebegirdėjo. Geruoju įsibrovėliui tai būtų nesibaigę, Houp tai žinojo. Ji nurijo dar kelias ašaras, atsiklaupė ant grindų ir įdėmiai apžiūrėjo aplink.

– Žiūrėk, – netrukus tarė. – Štai čia.

Selė nuleido akis.

– Kas ten?

– Kraujas. Tikriausiai kraujas. Ir ne Bevardžio.

– Manau, tu teisi, – atsakė Selė ir tyliau pridūrė: – Geras šuo.

– Bet ko ieškojo tas įsibrovėlis?

Šįsyk giliai įkvėpė Selė.

– Čia buvo jis, – tyliai tarė.

– Jis? Turi galvoje...

– Tas šliužas. O'Konelis.

– Bet maniau... sakei, kad jo nebebus mūsų gyvenime. Privatus seklys tau sakė...

– Tas privatus seklys – Merfis – negyvas. Nužudytas. Vakar.

Houp akys iššoko ant kaktos.

– Ketinau tau pasakyti, kai tik pareisime namo, – Selei nereikėjo aiškinti toliau.

– Nužudytas? Kaip? Kur?

– Springfildo gatvėje. Žmogžudystė panėšėjo į egzekuciją, bent jau taip rašė laikraštis.

– Po velnių – ką reiškia „panėšėjo į egzekuciją"? – pakeldama balsą paklausė Houp.

– Tai reiškia, kad kažkas priėjo iš užpakalio ir suvarė dvi mažo kalibro kulkas į smegeninę, – Selė aiškino smulkmenas šaltu balsu, nors buvo apimta baimės.

– Manai, tai padarė jis? Kodėl?

– Nežinau. Nesu įsitikinusi. Negaliu pasakyti. Merfio nekentė daugybė žmonių. Kiekvienas jų galėjo...

– Niekas kitas mūsų nedomina. Turiu galvoje, ar manai... – Houp pasižiūrėjo į ištiškusį ant grindų kraują. – Vadinasi, jį galėjo nužudyti bet kas iš Springfildo. Bet čia įsilaužė...

– Kas dar, jei ne jis?

– Bet koks įsilaužėlis. Negali sakyti, kad šiame rajone tai būtų negirdėtas dalykas.

– Vis dėlto tai gana retas atvejis. Be to, dažniausiai įsilaužia paaugliai. Nepanašu, kad čia būta jų. Ar matai, kad kas būtų pavogta?

– Ne.

– Tai kas dar, jei ne jis?

– Jei čia buvo O'Konelis, vadinasi...

– Jis vėl persekioja Ešlę. Tai akivaizdu.

– Bet ko jam reikėjo čia? – galop paklausė Houp.

Selę nukrėtė šiurpas.

– Ieškojo informacijos.

– Bet maniau, kad Skotas sugalvojo tą pasakėlę ir privertė tą šliužą ja patikėti. Na, žinai – apie Italiją. Neva studijuoja Renesanso meną. Ilgam išvykusi ir nepasiekiama.

Selė papurtė galvą.

– Mes nežinom, – tarė ji sausai. – Nenumanom, ką O'Konelis žino, ką galvoja ar ką išsiaiškino. Ar ką padarė. Mes žinom, kad nužudytas Merfis, dar žinom, kad užmuštas Bevardis. Ar čia vieno žmogaus darbas? Apie tai nieko nežinome mes.

Selė atsiduso, sugniaužė kumščius ir neviltingai įrėmė vieną į kaktą.

– Mes nieko gerai nežinome.

Houp pažiūrėjo į grindis ir jai pasirodė, kad mato dar porą kraujo lašų palei duris, vedančias į namus.

– Truputį apsidairykime, gal pamatysime, kur jo eita.

Selė užsimerkė, atsišliejo sienos ir iš lėto pratisai iškvėpė orą.

– Bent jau čia nėra nieko, iš ko jis galėtų sužinoti, kur ji. Labai tuo rūpinausi, – ji atsimerkė ir kalbėjo toliau: – O Bevardis puolė jį – pati žinai, kaip aršiai. Tikriausiai to tikrai užteko, kad išvytų tą šunsnukį iš čia.

Houp pritariamai linktelėjo, nors nebuvo tuo įsitikinusi.

– Apsidairykime aplink.

Kitos kraujo dėmės prieškambaryje vedė į nedidelę biblioteką ir televizoriaus kambarį.

Houp akys lakstė ieškodamos ženklų, kad O'Konelio čia būta. Kai žvilgsnis užkliuvo už telefono, aiktelėjo ir žengtelėjo arčiau.

– Sele, – tarė tyliai, – žiūrėk čia.

Ant aparato buvo keli tamsiai raudono kraujo lašai.

– Čia tik telefonas... – pradėjo Selė, bet pamatė, kad mirksi raudona atsakiklio lemputė. Ji nuspaudė paleidimo mygtuką.

Kambaryje pasigirdo žvalus Ešlės balsas.

– Sveika, mama, sveika, Houp. Pasiilgau jūsų, bet man labai smagu pas Kateriną. Važiuojame į miestą vakarieniauti. Norėjau paklausti, ar galėčiau rytoj ar poryt pas jus užsukti. Katerina paskolins man savo automobilį. Man reiktų pasiimti šiltesnių drabužių. Dieną Vermonte gražu, bet vakarais šalta. Man praverstų skranda su gobtuvu ir gal kokie šilti batai. Šiaip ar taip, norėčiau užsukti. Paskambinsiu vėliau. Myliu jus.

– O Dieve! – šūktelėjo Selė. – O varge!

– Jis žino, – tarė Houp. – Jis tikrai žino.

Selė loštelėjo atgal ir apsisuko. Jos veidą iškreipė neviltis, širdį sugniaužė baimė.

– Čia dar ne viskas, – tyliai tarė Houp.

Selė pasekė jos žvilgsnį. Houp žiūrėjo į knygų spintą. Antra lentyna buvo nustatyta šeimos fotografijomis – Houp ir Selės, Bevardžio ir jų visų su Ešle. Čia dar buvo daili Ešlės nuotrauka. Ji buvo nufotografuota iš šono, kai keliavo po Žaliuosius kalnus saulei leidžiantis. Fotografija buvo labai nusisekusi. Moterims ji patiko labiausiai, nes Ešlė joje buvo užfiksuota tuo stebuklingu laikotarpiu, kai mergaitė – su dantų įtvarais, kaulėtų kelių – virsta grakščia, gražia moterimi.

Paprastai nuotrauka stovėdavo lentynos viduryje.

Jos ten nebebuvo.

Selė aiktelėjo ir čiupo telefono ragelį. Surinko Katerinos numerį ir bejėgiškai stovėjo: telefonas be perstojo pypsėjo, nes niekas neatsiliepė.

Tą vakarą Skotas nusprendė nuvažiuoti į vieną iš kaimyninių koledžų pasiklausyti pradedančio konstitucinės teisės specialisto iš Harvardo teisės mokyklos paskaitų ciklo. Šios įvadinės paskaitos tema buvo teisės į deramą teisminį procesą istorija ir kaita. Pranešėjas kalbėjo labai gyvai, ir po paskaitos Skotas pajuto įgavęs jėgų. Važiuodamas namo jis sustojo prie kinų restorano nusipirkti vištienos su lakštiniais ir daržovėmis, jautienos ir šparaginių žirnių iš anksto mėgaudamasis, kad praleis vakarą vienas – tik su studentų darbais.

Priminė sau, kad vakare dar reikės paskambinti Ešlei – tiesiog pasilabinti, pasiteirauti, kaip laikosi ir ar nereikia pinigų. Jam buvo šiek tiek nesmagu, kad Katerina apmoka už Ešlės viešnagę. Jis manė, jog reiktų kaip nors susitarti dėl pinigų abi puses tenkinančiomis sąlygomis, juolab kad nelabai žinojo, kiek laiko Ešlė turės ten išbūti. Tikrai nebe labai ilgai. Vis dėlto ji, matyt, šiokia tokia našta. Skotas gerai nežinojo, ar Katerina turtinga. Juodu matėsi vos porą kartų ir, laimė, trumpai, be to, itin ofi-

cialiomis progomis. Jis žinojo, kad Katerina myli Ešlę, todėl nebuvo prieš ją nusistatęs.

Kai įėjo pro duris, pamatė, kad vištienos patiekalas ėmė varvėti kiaurai popierinį maišelį. Tuo metu suskambo telefonas. Skotas metė maišelį ant ruošos stalo virtuvėje ir stvėrė ragelį.

– Klausau, – riktelėjo.

– Skotai, čia Selė. Jis buvo čia, jis užmušė Bevardį ir dabar žino, kur Ešlė, o aš negaliu joms prisiskambinti.

Ji plyšojo į ragelį ir jos žodžiai užgriuvo jį it lavina.

– Sele, nurimk, – tarė jis. – Pasakok viską iš pradžių.

Jis girdėjo savo paties intonaciją – ramią, išmintingą.

O viduje juto, kaip širdis, plaučiai, galva vis greičiau sukasi ratu, tarsi jis staiga kristų iš niūraus vėjų košiamo dangaus.

Ešlė su Katerina neskubėdamos ėjo per Bratleborą atgal prie Katerinos automobilio su kavos puodeliais rankose, žiūrėdamos į viena eile išsirikiavusias amatininkų dirbtuves, ūkinių prekių parduotuves, turizmo reikmenų nuomos punktus ir knygynus. Viskas priminė Ešlei koledžo miestelį, kuriame užaugo ir kur viskas priklausė nuo metų laikų ir lėtos jų kaitos. Vargu ar galėjai jaustis nepatogiai, o juo labiau baugintis šiame miestelyje, kuris nėrėsi iš kailio, kad įtiktų skirtingų pažiūrų gyventojams.

Nuo Bratleboro iki tos vietos, kur tarp kalnų ir laukų atokiai nuo kaimynų glaudėsi Katerinos namas, buvo dvidešimt minučių kelio automobiliu. Katerina liepė vairuoti Ešlei, pasiskundusi, neva tamsoje dabar mato kur kas prasčiau negu kadaise, nors Ešlė nusprendė, kad ji tik nori ramiai išgerti savo kavą su pienu. Ešlė nudžiugo išgirdusi vyresnę moterį taip kalbant – Katerina spinduliavo kažkokį nuožmumą. Ji nenorėjo leisti artėjančios senatvės diegliams ir skausmams varžyti jos veiksmus ir visomis išgalėmis jiems priešinosi.

Joms važiuojant Katerina mostelėjo ranka į kelią priekyje.

– Nenumušk kokio elnio. Bus blogai elniui, blogai automobiliui, blogai mums.

Ešlė paklusniai sumažino greitį ir žvilgtelėjo į užpakalinio vaizdo veidrodėlį. Pamatė greitai artėjančio automobilio priekinių žibintų šviesas.

– Atrodo, kažkas skuba.

Ji kartą spustelėjo stabdžio pedalą, kad iš paskos važiuojantieji pamatytų jų šviesas.

– Dieve brangus! – sušuko ji.

Automobilis riaumodamas, cypiančiomis padangomis prilėkė prie jų užpakalinio buferio ir laikėsi atsilikęs vos per sprindį.

– Kas per velniava?! – suriko Ešlė. – Ei, traukis!

– Neprarask savitvardos, – šaltu balsu patarė Katerina, bet pati suleido nagus į sėdynę.

– Liaukis! – sukliko Ešlė, kai iš paskos važiuojantis automobilis staiga įsijungė tolimąsias šviesas, ir jų salonas suspindo. – Po perkūnais – ką čia išdarinėji?!

Ji nematė, kas automobilyje, neįžiūrėjo jo markės ir modelio. Ešlė tvirtai sugniaužė vairą mašinai vingiuojant nuošaliu kaimo keliu.

– Tegul jis tave pralenkia, – kiek įmanydama slėpdama balse nerimą patarė Katerina. Ji pasisuko ant sėdynės bandydama pažiūrėti pro užpakalinį stiklą, bet ją apakino priekinių žibintų šviesos, o saugos diržas varžė judesius. – Kai tik pamatysi tinkamą vietą, sustok kelkraštyje. Priekyje kelias platėja.

Katerina stengėsi išlikti rami ir tuo pat metu mintyse karštligiškai skaičiavo. Ji gerai žinojo aplinkinius kelius; bandė numatyti, kas bus toliau, ar pajėgs atitrūkti.

Ešlė mėgino didinti greitį ir šiek tiek atsiplėšti, bet kelias buvo per daug siauras ir vingiuotas. Iš paskos važiuojantis automobilis irgi paspaudė, kad neatsiliktų. Ešlė ėmė mažinti greitį.

– Ko, po velnių, jam reikia?! – vėl sušuko ji.

– Nesustok, – tarė Katerina. – Daryk, ką nori, tik nesustok. Šunsnukis!

– O jeigu jis mus taranuos? – kad susitvardytų nesurikusi paklausė Ešlė.

– Sulėtink greitį tiek, kad jis mus apvažiuotų. Jeigu į mus trenksis, nepaleisk vairo. Už poros kilometrų kelias šakojasi į dešinę. Galim ten pasukti atgal, miestelio link. Privažiuosime juo prie gaisrinės, o gal ir policijos nuovados.

Ešlė pritariamai suniurzgėjo.

Katerina nepasakė Ešlei, kad kaimyniniame Bratlebore policija, greitoji ir ugniagesiai budi ištisą parą, bet jos miestelyje po dešimtos vakaro galėjai iškviesti tik valstijos policiją ar – imtuvu siųstuvu – savanorius medikus arba ugniagesius. Jai magėjo pažiūrėti į laikrodį, bet bijojo paleisti rankas, kuriomis laikėsi įsikibusi sėdynės.

– Priekyje į dešinę! – riktelėjo Katerina. Ji žinojo, kad už puskilometrio padaryta nedidelė aikštelė, skirta apsisukti mokykliniams autobusams. – Važiuok ten!

Ešlė linktelėjo ir vėl paspaudė akceleratorių. Iš paskos važiuojantis automobilis irgi šovė į priekį bandydamas neatsilikti, kai Ešlė įsuko į nedidelę neasfaltuotą aikštelę prie kelio. Ji stengėsi sukti taip staigiai, kad persekiojančiam automobiliui neliktų nieko kita, kaip jas aplenkti.

Bet to neįvyko.

Moterys išgirdo suspiegiant stabdžius ir sucypiant į kelią besitrinančias padangas.

– Laikykitės! – sušuko Ešlė.

Abi pasirengė smūgiui; Ešlė smarkiai nuspaudė stabdžio pedalą. Automobilį bemat apgaubė žemių ir dulkių debesis, ir jiedvi išgirdo, kaip žvirgždas atsimušęs nuo mašinos dugno laksto į aplinkinius krūmus.

Katerina pakėlė ranką veidui prisidengti, o Ešlė atsilošė į sėdynę, kai automobilis ėmė slysti palaidu žvirgždu. Ešlė dar labiau susuko vairą, kaip ją mokė tėvas, ir suvaldė slystantį automobilį prieš pat jam trenkiantis į apsauginį stulpelį. Mašinos galas vis dar slydo, bet Ešlei pavyko ištiesinti jį vairu. Ji pakėlė akis tikėdamasi pamatyti, kaip pro šalį prariaumoja jas persekiojantis automobilis, bet nepamatė nieko.

Automobilis sudrebėjo ir sustojo. Ešlė pasisuko. Ji neabejojo tuoj pamatysianti į jas atlekiančius priekinius žibintus ir pajusianti smūgį.

Katerina atsilošė ant keleivio sėdynės, bet tuoj trenkėsi galva į langelį ir skausmingai sudejavo.

– Laikykis! – suriko laukdama dar vieno smūgio.

Bet joms atsiliepė tik tyla.

Skotas klausėsi pypsėjimo ragelyje ir suprato, kad nėra kam atsiliepti.

Pirmiausia jis liepė sau per daug nesureikšminti to, kad niekas nepakėlė ragelio. Tikriausiai jos tik išvažiavo pavakarieniauti ir dar negrįžo namo. Priminė sau, kad Ešlė – pelėda, tad veikiausiai prikalbino Kateriną nueiti į vėlų kino seansą, o gal išgerti po taurelę bare. Jų galėjo nebūti namie dėl dešimčių priežasčių. *Nepasiduok panikai*, ragino save. Jei pulsi į isteriją be jokio rimto pagrindo, niekam nuo to nebus geriau ir tik suerzinsi Ešlę, kai pavyks su ja susisiekti. Ko gero, suerzinsi ir Kateriną, nes ji ne iš tų žmonių, kuriems patinka, kai juos laiko nekompetentingais.

Jis giliai įkvėpė ir paskambino buvusiai žmonai.

– Sele? Niekas vis dar neatsiliepia.

– Manau, jai gresia pavojus, Skotai. Dievaži.

– Kodėl? Kas gi nutiko dabar?

Selės galvoje sukosi kažkokia idiotiška lygtis: negyvas šuo,

padauginta iš nužudyto seklio, padalyta iš sulaužytos staktos, padauginta iš dingusios nuotraukos kvadratu, lygu... Bet tepasakė:

– Klausyk, nutiko keletas dalykų. Negaliu tau visko pasakoti, bet...

– Kodėl negali man visko pasakoti? – kaip visada priekabiai paklausė Skotas.

– Todėl, – pro sukąstus dantis iškošė Selė, – kad kiekviena uždelsta sekundė gali...

Ji nebaigė sakinio. Kurį laiką abu tylėjo jausdami, kokia bedugnė praraja tarp jų atsivėrusi.

– Leisk man pasikalbėti su Houp, – įsakmiai tarė Skotas.

Selė nustebo.

– Ji čia, bet...

– Pakviesk ją.

Houp ne iš karto paėmė ragelį.

– Skotai?

– Aš irgi negaliu prisiskambinti. Net į atsakiklį.

– Jinai jo neturi. Ji mano, kad žmonės gali paskambinti antrą kartą.

– Manai, kad...

– Taip.

– Gal mums reikia kviesti policiją?

Houp atsakė ne iš karto.

– Iškviesiu aš. Galima sakyti, pažįstu ten daugumą farų. Rupūs miltai, su dviem mokiausi vienoje klasėje. Galiu paprašyti, kad vienas jų nuvažiuotų pas jas patikrinti.

– Ar gali tai padaryti nesukeldama per daug triukšmo?

– Taip. Galiu tik pasakyti, kad negaliu prisiskambinti senyvai motinai. Jie visi ją pažįsta, ir jiems neturėtų būti sunku.

– Gerai, taip ir padaryk, – tarė Skotas. – Ir pasakyk Selei, kad aš ten važiuoju. Jeigu prisiskambinsi Katerinai, pasakyk, kad

pasirodysiu pas jas šįvakar. Tik reikės, kad paaiškintų, kaip ten nuvažiuoti.

Kalbėdama Houp matė, kad Selė išbalusi, o jos rankos dreba. Dar niekad nebuvo mačiusi Selės tokios persigandusios, ir tai sutrikdė Houp nė kiek ne mažiau negu jas apgaubusi efemeriška tamsa.

Pirma prabilo Katerina.

– Tau nieko nenutiko, Ešle?

Ešlė linktelėjo galvą: lūpos buvo perdžiūvusios, burna beveik užakusi, todėl nepasitikėjo balsu. Pajutusi, kad pašėlusiai besidaužiusi širdis vėl ima plakti normaliai, tarė:

– Aš sveika. O jūs?

– Aš tik susitrenkiau galvą.

– Važiuojam į ligoninę?

– Ne, man nieko nenutiko. Tik, rodos, išpyliau ant savęs puodelį kavos, už kurį suplojau šešis dolerius.

Katerina atsisegė saugos diržą ir atidarė dureles.

– Man reikia įkvėpti gryno oro, – tarstelėjo.

Ešlė išjungė variklį ir taip pat išėjo į naktį.

– Kas atsitiko? Turiu galvoje, kas čia darėsi?

Katerina žiūrėjo į kelią toje pusėje, iš kurios atvažiavo. Dabar ji pasisuko ir pažiūrėjo į priešingą.

– Ar matei tą šunsnukį pravažiuojant pro mus?

– Ne.

– Aš irgi nemačiau, kas jam atsitiko. Įdomu, kur, velniai rautų, jis nuvažiavo? Tikiuosi, trenkėsi į medžius ar nulėkė nuo kokio skardžio.

Ešlė papurtė galvą.

– Stengiausi suvaldyti automobilį.

– Ir tau puikiai pavyko, – atsakė Katerina. Jos balsas nustojo drebėti, ir tai nuramino Ešlę. – Lyg būtum NASCAR lenktyni-

ninkė. Tie vyrukai vairuoja nė kiek ne geriau už tave, Ešle, – nepyk, kad sakau tai, kas akivaizdu. Meistriškai išsisukai iš labai keblios padėties. Mudvi gyvos ir sveikos, o mano gražus, beveik naujas automobilis nė vienoje vietoje net neįlenktas.

Ešlė nusišypsojo, nors viduje vis dar juto nerimą.

– Tėvas veždavosi mane į Laim Roko trasą Konektikute ir treniruodavo mane didžiajame žiede savo senu poršė. Daug ko iš jo išmokau.

– Nepavadinčiau to tipiškomis tėvo ir dukters iškylomis, bet jos labai pravertė.

Ešlė giliai įkvėpė.

– Katerina, ar kas nors panašaus jums buvo nutikę anksčiau?

Vyresnė moteris stovėjo kelkraštyje bandydama įžvelgti pro tamsą.

– Ne. Tiesa, kartais, kai šliaužiu šitais siaurais, vingiuotais keliukais, kokiam mokinukui trūksta kantrybė ir jis posūkyje pralekia pro šalį, nors nemato, ar tuo metu neatvažiuoja kas nors iš priekio. Bet atrodo, kad tas vyrukas buvo sumanęs kitką.

Jiedvi įlipo į automobilį ir prisisegė diržus. Ešlė padvejojo, paskui nenoromis tarė:

– Žinot, pamaniau, ar tas šunsnukis, kuris mane vijosi...

Katerina atsilošė į sėdynę.

– Manai, tas jaunuolis, per kurį turėjai palikti Bostoną...

– Nežinau.

Katerina niekinamai suprunkštė.

– Ešle, brangioji, jis nežino, kad tu čia, nežino, kur gyvenu, o jeigu ir žinotų, būtų velniškai sunku rasti šitoje skylėje. Man rodos, jei gyvensi nuolatos dairydamasi per petį ir visa, kas neįprasta, priskirdama tam šliužui O'Koneliui, ar kokia ten jo pavardė, tavo gyvenimas bus apgailėtinas.

Ešlė linktelėjo. Ji norėjo, kad ją įtikintų, ragino save leistis įtikinamai, bet sutikti vis tiek buvo sunku.

– Juk tas jaunuolis sako, kad myli tave, Ešle. *Myli*. Nesuprantu, koks ryšys tarp meilės ir to, kad mūsų vos nenustūmė nuo kelio.

Ešlė vėl nieko neatsakė, nors manė žinanti atsakymą į šį klausimą.

Per likusį kelią jos neištarė beveik nė žodžio. Priešais Katerinos namą buvo ilgas žvyruotas keliukas. Moteris saugojo savo privatumą tarp keturių namo sienų, o jei tekdavo rietis su kokiais bendruomenės nariais, darydavo tai lauke. Ešlė pažiūrėjo į tamsoje skendintį namą. Kadaise čia buvo ūkininko namas, statytas devyniolikto amžiaus pradžioje, ir Katerina mėgdavo juokauti, girdi, ji pakeitė santechniką ir virtuvę, bet ne vaiduoklius. Ešlė žiūrėjo į baltas namo dailylentes ir gailėjosi, kad jiedvi nepaliko viduje uždegtų šviesų.

Tačiau Katerina buvo įpratusi, kad namas pasitinka ją tamsus, ir išlipo iš automobilio.

– Rupūs miltai, – pyktelėjo, – girdžiu skambant telefoną. – Ji garsiai atsiduso. – Po paraliais, per vėlus metas skambinti.

Nekreipdama dėmesio į tamsą, neabejodama žinanti visus tako prie lauko durų nelygumus, Katerina nuėjo palikusi Ešlę ropštis iš automobilio. Katerina niekada nerakindavo durų, tad įpuolė į vidų ir įjungusi šviesas pasuko prie senutėlio telefono su sukamuoju disku svetainėje.

– Klausau. Kas čia?

– Motin, čia tu?

– Houp! Kaip malonu! Bet tu skambini labai vėlai.

– Motin, tu sveika?

– Taip, kodėl klausi?

– Ešlė su tavim? Ji gyva ir sveika?

– Žinoma, brangute. Ji čia pat. Kas nutiko?

– Jis *žino*! Galimas daiktas, dabar važiuoja pas jus.

Katerina giliai įkvėpė. Jai pavyko nesutrikti.

– Nurimk, mieloji. Pasakok viską iš pradžių.

Tai sakydama atsisuko į Ešlę – ši sustingusi stovėjo tarpduryje. Houp pradėjo pasakoti, bet Katerina mažai tegirdėjo. Pirmą kartą Ešlės akyse ji pamatė neapsakomą baimę.

Skotas važiavo didžiausiu variklio leidžiamu greičiu.

Nedidelis automobilis entuziastingai šoko į priekį ir lengvai perkopė šimto šešiasdešimties kilometrų per valandą ribą. Skotas girdėjo už nugaros riaumojantį variklį, o tuo metu pro šalį lėkė susilieję nakties šešėliai, didingos pušys ir juodi kalnai tolumoje. Kelionė nuo jo namų iki Katerinos turėjo trukti beveik dvi valandas, bet jis tikėjosi įveikti atstumą perpus greičiau. Vis dėlto Skotas abejojo, ar nebus per vėlu. Jis gerai nežinojo, kas vyksta, nežinojo, ką dabar daro O'Konelis. Nežinojo, ko sulauks naktį. Jis tik žinojo, kad tiesiai priešais jį tyko kažkoks keistas, neaiškus pavojus, ir buvo pasiryžęs pulti tarp grėsmės ir savo dukters.

Kai važiuodamas tvirtai gniaužė vairą, vaizdai iš praeities vos nenustelbė visų minčių. Jį užplūdo prisiminimai, kaip augino dukrą. Pajuto baisų šaltį, luošinančią vėsą, ir kai pro šalį lėkė kiekvienas kilometras, jis vos galėjo įveikti pojūtį, kad važiuoja pora kilometrų mažesniu greičiu, negu turėtų, kad kažkas tuoj nutiks, o jis keliomis akimirkomis pavėluos. Taigi jis dar smarkiau dešine pėda nuspaudė akceleratorių užmiršęs viską, tik būtinybę važiuoti greitai, ko gero, greičiau, negu kaip gyvas buvo važiavęs.

Katerina padėjo ragelį, atsisuko į Ešlę ir prašneko tyliu, tvirtu, nepaprastai ramiu balsu. Ji kruopščiai rinko žodžius suteikdama jiems senoviško formalumo. Sutelkus mintis į žodžius, jai geriau sekėsi įveikti augančią paniką. Katerina iš lėto įkvėpė ir priminė sau, kad jos kartos žmonės kovojo kur kas rimtesnius

mūšius negu tie, kuriuos sukėlė tas O'Konelis, todėl klojo žodžius su Ruzvelto ryžtu.

– Ešle, brangute. Atrodo, tas jaunuolis, kuris, matyt, jaučia tau itin nesveiką potraukį, sužinojo, kad tu ne Europoje, bet čia, vieši pas mane.

Neįstengdama atsakyti Ešlė tik linktelėjo.

– Manau, bus išmintingiausia, jei užlipsi viršun į savo miegamąjį ir užsirakinsi duris. Laikyk telefoną po ranka. Houp man pranešė, kad tavo tėvas šiuo metu čia važiuoja, be to, ji ketina iškviesti vietos policiją.

Ešlė žengtelėjo prie laiptų, bet sustojo.

– Katerina, ką jūs darysit? Gal mums reikia grįžti į mašiną ir dingti iš čia.

Katerina nusišypsojo.

– Abejoju, ar yra prasmės suteikti tam vyrukui galimybę dar kartą pabandyti mus užspausti kelyje. Manau, šįvakar jis kartą tai jau darė. Ne, čia mano namai. Ir tavo namai. Jei tas vaikinas nori padaryti tau ką nors bloga, manau, geriau neleisti jam to padaryti čia, pažįstamoje aplinkoje.

– Tada aš nepaliksiu jūsų vienos, – su pasitikėjimu, kurio nejautė, pareiškė Ešlė. – Mes susėsime abi ir kartu lauksime.

Katerina papurtė galvą.

– Ešle, brangute, labai malonu, kad siūlaisi. Bet manau, kad jausiuos kur kas ramiau čia laukdama, jei žinosiu, kad tu viršuje už užrakintų durų, kuo toliau nuo jo. Kita vertus, netrukus čia atvažiuos pareigūnai, tad būkime atsargios ir nuovokios. O nuovoka sako, kad turi daryti tai, ką sakau, taigi malonėk klausyti.

Ešlė jau buvo bepriештaraujanti, bet Katerina rankos mostu ją nutildė.

– Ešle, leisk man ginti savo namus taip, kaip man atrodo tinkama.

Rūstūs Katerinos žodžiai bemat paveikė Ešlę ir ji linktelėjo galvą.

– Gerai, būsiu viršuje. Bet jei išgirsiu ką nors, kas man nepatiks, žaibiškai nulipsiu čia.

Ji gerai nežinojo, ką norėjo pasakyti žodžiais „ką nors, kas man nepatiks“.

Katerina žiūrėjo, kaip Ešlė lipa vieninteliais laiptais, įrengtais per namo vidurį. Ji luktelėjo, kol išgirdo savitą senoviško rakto barkštelėjimą užrakinamose duryse. Tada priėjo prie nedidelės medinės spintos, įmontuotos sienoje palei didelį atvirą židinį. Už malkų buvo užkištas senas odinis dėklas su velionio vyro šratiniu šautuvu. Katerina nebuvo ištraukusi jo daug metų ir tiek pat laiko nesivargino jo išvalyti, tad nebuvo visiškai įsitikinusi, kad šešetas šovinių, palaidų gulinčių dėkle, iššaus. Moteris pamanė, kad ne mažesnė tikimybė, jog senas ginklas jai nuspaudus gaiduką sprogs rankose. Vis dėlto ginklas buvo didelis, grėsmingas, su stambia skyle vamzdžio gale, ir Katerina vylėsi, kad nieko daugiau nereikės.

Ji išėmė šautuvą ir susmuko ant kėdės plačia atkalte prie židinio. Visus šešis šovinius sukišo į apkabą, užtaisė ginklą, pasidėjo ant kelių ir atsilošusi ėmė laukti. Šautuvas buvo tepaluotas. Katerina nusivalė pirštus į kelnes, ir ant jų liko tamsūs dryžiai. Apie šautuvus ji menkai išmanė, bet saugiklį išjungti susiprato.

Katerina laikė ranką ant buožės, kai išgirdo pirmus negarsius žingsnius po langais, artėjančius prie lauko durų.

•

Ji ir toliau spoksojo pro langą, ir aš įsivaizdavau, kad ji gvildena kažkokią mintį. Tada staigiai atsisuko į mane ir paklausė:

– Ar kada rimtai galvojote galintis nužudyti žmogų?

Kai sudvejojau prieš atsakydamas, ji papurtė galvą.

– Čia turbūt ir yra atsakymas. Gal jums geriau susimąstyti apie kitą klausimą – kokia romantika mes apipiname smurtinę mirtį.

– Nelabai suprantu, ką turite galvoje, – atsakiau iš lėto.

– Pagalvokite apie visus būdus, kuriais išreiškiame save per smurtą. Per televiziją ar filmuose. Vaikų vaizdo žaidimuose. Pagalvokite apie visus tuos tyrimus, rodančius, kad vaikas, kol užauga, pamato kiek tūkstančių mirčių? Daug tūkstančių. Bet iš tikrųjų, nepaisant viso to „švietimo“, tikrovėje susidūrę su įniršiu, kuris gali kainuoti gyvybę, mes retai žinome, kaip reaguoti.

Nieko neatsakiau, o ji per tą laiką pasitraukė nuo lango, grįžo į kitą kambario pusę ir atsisėdo.

– Mums patinka vaizduotis, – tarė ji šaltai, – kad visuomet žinosime, ką daryti kebliausiose padėtyse. Bet iš tikrųjų mes nežinome. Mes darome klaidas. Tampame neteisingų sprendimų aukomis. Visi mūsų trūkumai veržte išsiveržia į paviršių. Mes neįstengiame padaryti to, ką manome galį padaryti. Tai, ką turime daryti, – ne mūsų jėgoms.

– Turite omeny Ešlę?

Ji papurtė galvą.

– Nejaugi nemanote, kad baimė mus suluošina?

30

Pokalbis apie meilę

Katerina vieną kartą giliai įkvėpė ir pakėlė šautuvą prie peties sekdama garsus iš lauko. Mintyse skaičiavo žingsnius. Nuo lango iki namo kampo, pro jos nepaprastai rūpestingai sustatytus vazonus su gėlėmis iki priekinių durų. Pirmiausia jis išbandys jas, pasakė sau. Nors liežuvis atrodė ištinęs, ji šiurkščiai sušuko:

– Užeikite, pone O'Koneli.

Jai nereikėjo pridurti: *Aš jūsų laukiu.*

Kurį laiką tvyrojo tyla, ir Katerina klausėsi sunkaus savo pačios alsavimo, kurį beveik nustelbė pašėlusiai besidaužanti širdis. Ji laikė šautuvą pakeltą prie peties ir žiūrėdama pro vamzdį bandė nusiraminti. Per savo gyvenimą niekada nešovė į jokį negyvą daiktą. Tiesą sakant, ji apskritai nebuvo paleidusi nė vieno šūvio, net mokydamasi šaudyti. Jos tėvas buvo gydytojas. Houp tėvas užaugo ūkyje, o per Korėjos karą tarnavo jūrų pėstininku. Nebe pirmą kartą ji pasigailėjo, kad jo nėra šalia. Netrukus išgirdo atsidarant priekines duris ir žingsnius prieškambaryje.

– Čionai, pone O'Koneli, – kimiu balsu iškošė ji.

Pasigirdo toli gražu ne atsargūs žingsniai – O'Konelis pasuko už kampo ir atsistojo tarpduryje. Katerina bemat pakėlė šautuvą ir nutaikė jam į krūtinę.

– Rankas aukštyn! – ji nesumojo, ką daugiau pasakyti. – Nė iš vietos!

Maiklas O'Konelis visiškai nesustojo, rankų irgi nepakėlė. Tik žengtelėjo į priekį ir ranka parodė į ginklą.

– Norite mane nušauti?

– Jeigu reikės.

– Dėl ko, – tarė jis lėtai įdėmiai ją nužiūrėdamas ir tuo pat metu akimis aprėpdamas kambarį, tarsi įsidėmėdamas visas formas, spalvas ir kampus, – jums gali reikėti? – Jis kalbėjo tarsi pasakodamas jai juokelį.

– Ko gero, jums bus geriau, jei į šį klausimą neatsakysiu, – pašaipiai atsakė Katerina.

O'Konelis papurtė galvą – tarsi supratęs, ką ji sako, bet nenorėdamas su tuo sutikti.

– Ne, – ištarė jis lėtai šiek tiek pasislinkdamas į priekį, – būtent tai man ir reikia žinoti, ar ne? – jis nusišypsojo. – Nušausit mane, jei pasakysiu ką nors, su kuo nesutinkate? Jei pajudėsiu į kurią nors pusę? Jei prisiartinsiu? Ar jei žengsiu atatupstas? Kas jus privers nuspausti gaiduką?

– Norit atsakymo? Galit jį gaut, bet vargu ar tada apsidžiaugsit.

O'Konelis žengė žingsnį link jos.

– Jau paėjot ganėtinai toli. Be to, noriu, kad pakeltumėte rankas, – Katerina tarė žodžius ramiai, tikėdamasi, kad jos balsas skamba ryžtingai, bet jai pačiai atrodė, kad jis silpnas, geibus. Ir, ko gero, pirmą kartą tikrai senas.

O'Konelis, rodės, matuoja juos skiriantį atstumą.

– Katerina, ar ne? Katerina Freizjer. Jūs – Houp motina, tiesa?

Ji linktelėjo.

– Galiu vadinti jus Katerina? Ar pageidaujate kaip nors oficialiau – ponia Freizjer? Noriu būti mandagus.

– Galite vadinti, kaip norite, nes ilgai čia nebūsite.

– Ką gi, Katerina...

– Ne, aš apsigalvojau. Vadinkite ponia Freizjer.

Jis linktelėjo – vėl tarsi juokaudamas.

– Ką gi, *ponia Freizjer*, man nereikės ilgai čia būti. Aš tik norėčiau pasikalbėti su Ešle.

– Jos čia nėra.

O'Konelis papurtė galvą ir išsišiepė.

– Neabejoju, ponia Freizjer, kad augote padorioje šeimoje, o vėliau pati mokėte savo dukrą, kaip negražu meluoti, ypač žmogui į akis. Kai meluoji žmogui į akis, jis užpyksta. O pikti žmonės padaro baisių dalykų, ar ne?

Katerina laikė ginklą nutaikytą į O'Konelį. Ji sunkiai nurijo seiles bandydama suvaldyti kvėpavimą.

– O jūs galite padaryti *baisių dalykų*, pone O'Koneli? Jei taip, gal man reikėtų jus dabar nušauti ir užbaigti šį vakarą nemalonia gaida. Bet nemalonia daugiausia jums.

Katerina nenumanė, ar tik blefuoja. Ji visą dėmesį sutelkė į vyrą priešais, tad neįstengė įžiūrėti ką nors už jųdviejų. Juto, kaip pažastyse ima varvėti prakaitas, ir nusistebėjo, kad O'Konelis nė kiek nesinervina. Atrodė, tartum ginklo vaizdas visai neišmuša jo iš vėžių. Jai šovė į galvą nerimą kelianti mintis, kad jis mėgaujasi.

– Ką galiu aš, ką galite jūs – tai ir yra svarbiausi klausimai, ar ne, ponia Freizjer?

Katerina giliai įkvėpė ir primerkė akį lyg taikydamasi. Iš pažiūros nė kiek nesutrikęs O'Konelis vaikštinėjo po kambarį toliau susipažindamas su jo išdėstymu.

– Intriguojantys klausimai, pone O'Koneli, bet jums jau laikas išeiti. Kol dar esate gyvas. Išeikite ir niekados negrįžkite. O svarbiausia – palikite Ešlę ramybėje.

O'Konelis buvo nutaisęs šypseną, bet Katerina matė, kad jo žvilgsnis laksto po kambarį. Ji matė, kad ta šypsena slepia kaž-

ką gerokai juodesnio, gerokai grėsmingesnio, negu ji kada nors įsivaizdavo.

Jis tyliai prašneko:

– Ji arti, ar ne? Aš jaučiu. Ji labai arti.

Katerina nieko neatsakė.

– Man rodos, jūs kai ko nesuprantate, ponia Freizjer.

– Ko?

– Aš myliu Ešlę. Mudviem skirta būti kartu.

– Jūs klystate, pone O'Koneli.

– Mudu esame pora. Puikiai tinkame vienas kitam, ponia Freizjer.

– Aš taip nemanau, pone O'Koneli.

– Darysiu viską, ko reikės, kad ji būtų mano, ponia Freizjer.

– Tikiu. Gal kiti sakytų tą patį.

Tą akimirką nieko drąsesnio ji nebūtų galėjusi pasakyti.

Jis tylėdamas spoksojo į ją. Katerina įsivaizdavo, kad jis stiprus, raumeningas ir greitas kaip sportininkas. Tikriausiai toks pat greitas kaip Houp, pamanė ji, ir tikriausiai gerokai stipresnis. Jeigu pultų ją, mažai kas jam sukliudytų. Ji sėdi, yra pažeidžiama, ir sutrukdyti tam, ką jis darys, tegali senutėlis šratinis šautuvas. Staiga ji pasijuto beviltiškai sena – neprimatanti, neprigirdinti, sulėtėjusios reakcijos. Jai atrodė, kad jis turi visus pranašumus, išskyrus vieną. Ir ji nenumanė, ar jis turi ginklą po striuke, o gal kišenėje. Pistoletą? Peilį? Ji giliai įkvėpė.

– Man atrodo, jūs nesuprantate, ponia Freizjer. Aš visuomet mylėsiu Ešlę. O tikėtis, kad jūs, jos tėvai ar dar kas gali sutrukdyti man būti šalia jos, būtų išties gana juokinga.

– Tik ne šįvakar. Ne mano namuose. Šįvakar jūs apsisuksite ir išeisite. Antraip jus išneš be galvos, nes turiu šį šautuvą.

Jis vėl patylėjo nenustodamas šypsotis.

– Senas paukštinis šautuvas. Jis šaudo mažo kalibro šratais, ne ką skausmingesniais negu kokio orinio šautuvėlio.

– Norite tuo įsitikinti?

– Ne, – iš lėto atsakė jis. – Nemanau, kad norėčiau.

Katerina tylėjo, o O'Konelis, rodės, įtemptai apie kažką galvoja.

– Kol vyksta šis draugiškas mūsų pokalbis, pasakykite man, ponia Freizjer, kodėl manote, kad aš netinku Ešlei? Esu nepakankamai gražus? Nepakankamai protingas? Nepakankamai geras? Kodėl man turėtų būti neleidžiama jos mylėti? Ką iš tikro žinote apie mane? Kas, jūsų manymu, galėtų mylėti ją labiau už mane? Argi neįmanoma, kad geresnio už mane ji nebūtų galėjusi sutikti?

– Tuo aš abejoju, pone O'Koneli.

– Nejaugi netikite meile iš pirmo žvilgsnio, ponia Freizjer? Kodėl vienokia meilė yra priimtina, o kitokia – baisiai smerktina?

Šie žodžiai užgavo Katerinai skaudžią vietą, bet ji toliau tylėjo.

O'Konelis stabtelėjo, paskui visas įsitempė.

– Ešle! – suriko jis. – Žinau, kad mane girdi! Aš tave myliu! Aš visada tave mylėsiu! Aš visada būsiu tau ramstis!

Jo žodžiai nuaidėjo per visą namą.

O'Konelis atsigręžė į Kateriną.

– Ar paskambinote policijai, ponia Freizjer?

Ji neatsakė.

– Manau, paskambinote, – ramiai tarė jis. – Bet kokį įstatymą šįvakar čia pažeidžiau? Galiu jums pasakyti: jokio.

Jis mostelėjo į šautuvą.

– Aišku, to negalima pasakyti apie jus.

Ji tvirčiau suėmė šautuvo buožę ir prispaudė pirštą prie gaiduko. Nedvejok, tarė sau. Nepulk į paniką. Jai atrodė, tarsi pažįstamas jos pačios namų, jos svetainės pasaulis, jos pačios nuotraukų ir atminų apsuptis staiga tapo jai svetimi. Ji norėjo pasakyti ką nors, kas padėtų jai atsikratyti šio pojūčio. *Nušauk*

jį! – klykė balsas giliai jos viduje. – *Nušauk jį, kol jis jūsų visų neišžudė!*

Tą neryžtingumo akimirką O'Konelis sukuždėjo:

– Nelengva nužudyti žmogų, ar ne? Pasakyti: „Dar žingsnis, ir aš šausiu" – viena, iš tikrųjų taip padaryti – visai kas kita. Galit apie tai pagalvoti. Labos nakties, ponia Freizjer. Dar pasimatysim. Aš grįšiu.

Nušauk jį! Nušauk, girdi?! Nudėk jį dabar! Kol ji bandė suprasti balsą savo galvoje, O'Konelis pasisuko ir stebinančiu greičiu dingo iš akių. Katerina aiktelėjo. Visai kaip vaiduoklis! Vieną akimirką jis stovėjo prieš ją, kitą jo nebebuvo. Girdėjo jo žingsnius einant medinėmis prieškambario grindimis, paskui dunkstelint užtrenkiamas lauko duris.

Katerina lėtai iškvėpė ir visu svoriu atsilošė. Šautuvą sugniaužę pirštai atrodė sustingę, tad prireikė nemažai valios pastangų juos atplėšti. Moteris padėjo ginklą ant kelių. Staiga pasijuto išsekusi, pavargusi, kaip jau nebuvo daug metų. Rankos drebėjo, akys buvo pritvinkusios ašarų, ji sunkiai traukė orą į plaučius. Prisiminė panašią akimirką ligoninės palatoje prieš daug metų, kai jos vyro ranka išslydo jai iš delno, ir jis paliko šį pasaulį. Tuomet ją užgriuvo toks pat bejėgiškumo pojūtis.

Norėjo sušukti Ešlei, bet neįstengė. Norėjo atsistoti ir užrakinti lauko duris, bet buvo sukaustyta. *Mes neturime nė menkiausios galimybės.*

Katerina kurį laiką dar sėdėjo ant kėdės, kaip ilgai – nenumanė. Pajudėjo ir šiek tiek ėmė gaudytis aplinkoje tik tada, kai kambarys aplinkui nušvito nuo žybčiojančių mėlynų ir raudonų policijos automobilio žiburėlių.

Mintys trankėsi Ešlės galvoje lyg elektros impulsai.

Ji liko susigūžusi už užrakintų miegamojo durų žinodama, kad Katerina ir O'Konelis kalbasi, bet negalėdama suprasti žodžių,

išskyrus tuos, kuriuos Maiklas O'Konelis išrėkė – kiekvienas šių pervėrė ją baime. Kai išgirdo užsitrenkiant lauko duris, liko sustingusi ant grindų už lovos, prisispaudusi prie krūtinės pagalvę, įkniaubusi į ją galvą, tartum stengdamasi nieko neišgirsti, nepamatyti ir net nekvėpuoti. Pagalvės užvalkalas buvo drėgnas toje vietoje, kurią sukando dantimis, kad nepradėtų šaukti. Ji juto, kaip skruostais rieda ašaros, ir ją apėmė siaubas. Ir siaubas dėl to, kad ją ištiko siaubas. Jautė gėdą, kad paliko Kateriną vieną akis į akį su Maiklu O'Koneliu, nors vyresnė moteris to ir reikalavo. Stadija, kai ji norėjo vieno – kad O'Konelis paliktų ją ramybėje – jau seniai praėjo, ir dabar ji jautėsi blaškoma tokios bekraštės jūros, kad kaip gyva nė įsivaizduoti negalėjo.

– Ešle! – Katerinos balsas prasiskverbė pro sienas ir merginos baimes.

– Taip... – vargais negalais sugebėjo atsakyti ji.

– Atvažiavo policija. Gali nulipti.

Išėjusi iš miegamojo ir atsistojusi viršutinėje laiptų aikštelėje ji pažiūrėjo į apačią ir pamatė Kateriną, stovinčią prieškambaryje šalia pusamžio vietos policijos pareigūno su lokio Smoukio kepuraite. Jis laikė rankoje bloknotą su pieštuku ir purtė galvą.

– Suprantu, ponia Freizjer, – policininkas kalbėjo lėtai, kiek švepluodamas, ir Ešlė matė, kad Katerina akivaizdžiai suirzusi. – Bet aš negaliu visos šalies mastu skelbti paieškos žmogaus, kurį jūs pakvietėte užeiti į savo namus, vien todėl, kad jis, matyt, jaučia nesveiką meilę panelei Frimen... Labas vakaras, panele Frimen. Gal malonėtumėte nulipti...

Ešlė nulipo laiptais.

– Ar tas vaikinas jums sudavė, o gal grasino?

Katerina paniekinamai purkštelėjo.

– Visa, ką jis sakė, buvo grasinimai, seržante Konorsai. Ne patys žodžiai, o jo kalbėsena.

Policininkas pažiūrėjo į Ešlę.

– Jūs buvote viršuje, panele? Vadinasi, jūs nieko negalite paliudyti?

Ešlė linktelėjo.

– Taigi jis čia tik buvo, bet nieko jums nepadarė, panele?

– Ne, – atsakė Ešlė. Šis žodis jai pasirodė bejėgiškas.

Seržantas papurtė galvą, užvertė bloknotą ir vėl atsigręžė į Kateriną.

– Ponia Freizjer, jūs turėjote pasakyti, kad jis jums sudavė ir privertė baimintis dėl savo gyvybės. Kad buvo fizinis sąlytis. Tuomet mes galėtume kažko griebtis. Galėjot pasakyti, kad jis mosavo ginklu. Ar bent jau kad įsiveržė į namus nekviestas. Bet mes negalime suimti žmogaus už tai, kad jis sako mylįs panelę Frimen.

Konorsas nusišypsojo ir bandė pašmaikštauti:

– Galiu lažintis, kad beveik visi vaikinai įsimylėję panelę Frimen.

Katerina treptelėjo koja.

– Tuščios šnekos. Jūs sakote, kad visiškai negalite padėti?

– Nebent esame daugmaž įsitikinę, kad padarytas nusikaltimas.

– O persekiojimas? Tai juk nusikaltimas!

– Taip, bet šįvakar to nenutiko, ar ne? Jeigu galite įrodyti, kad jis nuolatos taip elgiasi, tada panelei Frimen reikia kreiptis į teisėją ir gauti laikino apribojimo teismo nutartį. Tai reiškia, kad jeigu tas vaikinas prisiartins arčiau nei per šimtą metrų nuo jos, mes galėtume jį suimti. Mes, taip sakant, gautume amunicijos. Bet jeigu nutarties nėra...

Jis pažiūrėjo į Ešlę.

– Bostone, ten, kur gyvenate, neturite tokios nutarties?

Ešlė papurtė galvą.

– Jums reikėtų apie ją pagalvoti. Žinoma...

– Kas žinoma? – piktai paklausė Katerina.

– Nenoriu spėlioti...

– Apie ką?

– Jūs turite būti atsargios. Būtų negerai, jei ką nors padarysit, ir jis ims labai šlykščiai elgtis. Kartais tokia teismo nutartis padaro daugiau žalos negu naudos. Pasikalbėkit su profesionalu, panele Frimen.

– Mes ir kalbamės su profesionalu! – pertarė jį Katerina. – Argi ne toks jūsų darbas, seržante?

– Turiu galvoje žmogų, kuris yra tokių šeiminių dalykų žinovas.

Katerina papurtė galvą, bet jai užteko sveiko proto nieko nesakyti. Iš to, kad įžeisi vietos policininką, nieko gero nebus.

– Jeigu jis grįš, ponia Freizjer, paskambinkite į poskyrį, ir aš ką nors atsiųsiu. Bet kuriuo paros metu. Tai mažiausia, ką mes galime. Jeigu jis žinos, kad netoliese faras, vargu ar daug ką bandys. Nieko geriau negaliu pasiūlyti.

Eidamas prie durų Konorsas demonstratyviai įsikišo pieštuką ir bloknotą į marškinių kišenę. Jis stabtelėjo, ir Ešlei pasirodė, kad jis šiek tiek susigėdęs.

– Mums, galima sakyti, surištos rankos, – tarė jis. – Surašysiu pranešimą apie šį iškvietimą, jei vis dėlto kreipsitės į teisėją nutarties.

Katerina vėl nieko neatsakė, tik prunkštelėjo.

– Kokia paguoda! – tarė piktai. – Labai nuraminote. Čia tolygu patarimui laukti, kol sudegs visas namas, ir tik tada skambinti ugniagesiams.

– Gaila, kad negaliu daugiau padėti. Nuoširdžiai gaila, ponia Freizjer, nes suprantu, kad tie dalykai yra sunkūs. Bet, kaip sakiau, skambinkite, jeigu jis pasirodys vėl. Mes bemat čia atlėksime.

Policininkas staiga pakėlė galvą ir sukluso.

– Dievuliau, – tarstelėjo. – Kažkas labai greitai važiuoja.

Katerina ir Ešlė palinko į priekį ir išgirdo tolumoje kaukiantį atlekiančios mašinos variklį. Ešlė, aišku, garsą pažino. Jiems bestovint jis ėmė artėti bei garsėti, ir jie pamatė gretimus medžių guotus rėžiančias automobilio priekinių žibintų šviesas.

– Čia mano tėvas, – tarė Ešlė. Ji pamanė, kad bent jau patirs palengvėjimą ir saugumo pojūtį, nes jis žinos, ką daryti. Vis dėlto nieko panašaus ji nepatyrė.

•

– Pradėjau studijuoti baimę, – tarė ji. – Fiziologines reakcijas. Psichologinius stresus. Elgsenos klausimus. Skaitau psichiatrijos vadovėlius ir socialinių mokslų traktatus. Skaitau knygas apie tai, kaip žmonės reaguoja atsidūrę visokiose kebliose padėtyse. Darau užrašus, lankau paskaitas, darau visa, ką galiu, kad geriau ją suprasčiau.

Ji nusisuko ir pažvelgė į malonų priemiesčio pasaulį už stiklo.

– Į kliniką čia nelabai panašu, – atsakiau. – Čia viskas atrodo gana ramu ir saugu.

Ji papurtė galvą.

– Viskas tik iliuzija. Tiesiog įvairiose vietose baimė įgauna skirtingus pavidalus. Ji pagrįsta tuo, ką tikimės nutiksiant per kelias ateinančias akimirkas, palyginti su tuo, kas iš tikrųjų įvyksta.

– O Maiklas O'Konelis?

Jos veide pasirodė kreiva šypsena.

– Ar niekada nesusimąstote, kad kai kurie žmonės iš prigimties moka kelti siaubą? Samdomas žudikas. Seksualinis psichopatas. Religinis fanatikas. Kiekvienam iš jų tai visai paprasta. Jis buvo vienas iš tokių. Toks įspūdis, tarsi tokie žmonės neturi saitų su gyvenimu, kaip turite jūs, aš ar kaip turėjo Ešlė ir jos artimieji. O'Konelis neturėjo tų paprastų emocinių ryšių ir suvaržymų, kuriuos mes visi jaučiame. Juos pakeitė kažkas keliantis didžiulį nerimą.

– Kas tai buvo?

– Jam labai patiko būti tokiam, koks buvo.

31

Bėgimas nuo kai ko nematomo

Katerina stovėjo lauke ir žiūrėjo į žvaigždžių nusėtą vidurnakčio dangaus skliautą virš savo namo. Buvo gana vėsu, ir ji matė savo iškvėptą orą, bet tai, kas nutiko, ją šaldė kur kas labiau. Vienintelė vieta, kur tikėjosi būti saugi, buvo jos namai, sklypas, kuriame geriau ar blogiau gyveno tiek daug metų, kur kiekvienas medis, kiekvienas krūmas, kiekvienas pakraigėje bildantis vėjelis žadino kokius nors prisiminimus. Gyvenimas čia turėjo būti patikimas. Bet šiąnakt jos namų saugumas ėmė nykti nuo tos akimirkos, kai išgirdo žodžius „Aš grįšiu“.

Katerina atsigręžė į lauko duris. Staiga jai pasirodė, kad per šalta stovėti lauke bandant nuspręsti, ką daryti, ir tai ją truputį stebino. Ji visais metų laikais dažnai stovėdavo po Vermonto dangumi ir apgalvodavo daugybę klausimų. Bet šiąnakt juodas dangus aiškumo nesuteikė, atnešė vien staigią vėsą. Ši nuslinko nugara žemyn, ir Kateriną nukrėtė drebulys. Jai atėjo į galvą siaubinga mintis, kad Maiklas O'Konelis šalčio nejus. Jį šildo jo manija.

Ji pažiūrėjo į medžių eilę savo sklypo pakraštyje už lygaus ploto palei namą. Jos vyras pasiskolinęs traktorių išlygino tame plote dalį, apželdino futbolo vejų žole ir pastatė vienus vartus.

Tai buvo dovana Houp vienuolikto gimtadienio proga. Paprastai žiūrint į šią miniatiūrinę futbolo aikštę atmintyje atgydavo tiek laimingų akimirkų, kad Kateriną tai guosdavo. Bet šiąnakt jos žvilgsnis neužkliuvo už baltų vartų rėmų. Ji įsivaizdavo, kad kažkur netoliese prie pat jos regos lauko ribos jas stebi O'Konelis.

Katerina sugriežė dantimis ir grįžo į vidų, bet pirma parodė vieną nepadorų gestą į tamsių medžių pusę. Dėl visa pikta, pamanė. Buvo jau gerokai po vidurnakčio, bet dar reikėjo krauti daiktus. Jos pačios krepšys buvo suruoštas, bet vis dar sukrėsta Ešlė gaišo ilgiau.

Skotas sėdėjo virtuvėje ir gėrė juodą kavą. Ant stalo priešais gulėjo senasis šratinis šautuvas. Skotas perbraukė pirštu per vamzdį ir pamanė, kad jiems visiems būtų kur kas geriau, jei Katerina būtų nuspaudusi gaiduką. Jie būtų praleidę likusią nakties dalį aiškindamiesi su vietos policija ir koroneriu bei samdydami jai advokatą, nors Skotas spėjo, kad moters net nebūtų suėmę. Jeigu ji būtų nušovusi tą šunsnukį O'Konelį, kai jis įėjo pro lauko duris, pamanė Skotas, jis būtų atvažiavęs ir padėjęs viską sutvarkyti. Po kelių dienų gyvenimas būtų grįžęs į įprastą vagą.

Jis išgirdo, kaip į virtuvę įeina Katerina.

– Gal prie tavęs prisidėsiu, – tarė ji įsipildama puodelį kavos.

– Naktis bus ilga, – atsakė Skotas.

– Ji jau prailgo.

– Ešlė netrukus baigs?

– Tuoj susiruoš, – tarė Katerina. – Jai tik liko pasiimt keletą daiktų.

– Ji vis dar gerokai sukrėsta.

Katerina linktelėjo.

– Nesmerk jos. Aš pati truputį sukrėsta.

– Bet tu geriau tai slepi.

– Patirtis didesnė.

– Gaila... – pradėjo, bet nebaigė Skotas.

Katerina kreivai šyptelėjo vienu lūpų kampučiu.

– Žinau, ko tau gaila.

– Gaila, kad nepasiuntei jo tiesiai į pragarą.

Ji linktelėjo.

– Man irgi gaila. Tik šaukštai po pietų.

Nė vienas nepasakė, ką abu galvojo: priešais šautuvo vamzdį stovintis O'Konelis buvo proga, kuri vargu ar pasitaikys dar kartą. Vos tik ši mintis šovė Skotui į galvą, bandė ją nuvyti. Jo išsilavinusi, racionali pusė primygtinai teigė, kad smurtas niekada nebūna išeitis. Bet tuoj pat sklandžiai atėjo atsakymas: kodėl gi ne?

Tarpduryje pasirodė Ešlė.

– Gerai, – tarė, – aš jau susiruošusi.

Ji įdėmiai pažvelgė į tėvą ir Kateriną.

– Ar jūs įsitikinę, kad išvažiuodami teisingai elgiamės?

– Ešle, mieloji, čia mes gana atskirtos nuo žmonių, – atsargiai tarė Katerina. – O ką toliau darys ponas O'Konelis, matyt, labai sunku nuspėti.

– Tai nesąžininga, – atsakė Ešlė. – Nesąžininga man, nesąžininga jums, nesąžininga niekam.

– Manau, tai, kas sąžininga ir kas ne, dabar nebeturi daug reikšmės, – tarė Skotas.

– Pagrindinis rūpestis – saugumas, – vis dar švelniai kalbėjo Katerina. – O atsarga gėdos nedaro.

Ešlė sugniaužė kumščius, kad susitvardytų ir nepravirktų.

– Važiuojam, ir tiek, – paragino Skotas. – Bent jau tavo motina jausis kur kas geriau, kai būsi namie. Houp irgi. O Katerina tikrai nenori būti čia viena ir aiškintis su tuo šunsnukiu, kai jis susigriebs, kad Ešlę išvežėme.

– Kitą kartą, manau, nesivarginsiu ir nekalbėsiu, – šaltai tarė Katerina.

Ji mostelėjo į šautuvą. Skotas ir Ešlė nusišypsojo pamatę šį gestą.

– Katerina, – šluostydamasi akis tarė Ešlė, – iš tavęs išeitų puiki profesionali žudikė.

Katerina nusišypsojo.

– Ačiū, brangute. Laikysiu tai komplimentu.

Skotas pakilo nuo stalo.

– Ar visi supranta, kaip šiąnakt veiksime?

Ešlė ir Katerina linktelėjo.

– Atrodo sudėtinga, – tarė vyresnioji moteris.

– Verčiau sudėtinga, bet kad nereikėtų gailėtis. Geriausia vadovautis prielaida, kad jis stebi namą – jums taip neatrodo? Ir kad jis gali bandyti mus sekti. Ir mes nežinom, ką jis gali mėginti iškrėsti. Šįvakar jis jau nustūmė jus nuo kelio.

– Jeigu ten buvo jis, – atsakė Ešlė. – Mes neturėjom progos gerai jį pamatyti. Ir jo automobilį. Kažkokia nesąmonė – kam jam vieną minutę kėsintis mus nužudyti, o paskui atsistojus prieškambaryje šaukti, kad mane myli?

Skotas papurtė galvą. Jam tai irgi atrodė nelogiška.

– Šiaip ar taip, jeigu jis stebi, duosime jam peno pamąstymui.

Jis surinko krepšius ir išrikiavo prie lauko durų. Katerina eidama jam iš paskos užgesino visas šviesas namuose. Palikęs abi moteris prieškambaryje Skotas išėjo į naktį. Jis apžiūrinėjo tamsius pavidalus prisimindamas, kaip Ešlės amžiaus būdamas Vietname pro žiūronus spoksojo į džiungles. Jam už nugaros stovėjo bent kartą nutilusių haubicų baterija, nuo standžiai prigrūstų smėlio maišų palei krūtinę kilo drėgnas, priplėkęs dvokas. Skotas spėliojo, ar jų neseka iš vijoklių ir kitokių tankiai prižėlusių, susiraizgiusių augalų pomiškio.

Skotas atsisėdo prie poršė vairo, įjungė variklį ir atbulomis privažiavo prie nedidelio Katerinos automobilio su universalo kėbulu ir keturiais varomaisiais ratais. Palikęs įjungtą variklį

pakėlė gaubtą ir išlipo lauk. Įkišęs ranką užvedė Katerinos automobilį. Tada priėjo prie vienos ir kitos mašinos dešinės pusės, atidarė dureles ir kiek įmanoma žemiau nuleido keleivio sėdynę.

Paskui grįžo į namus, stvėrė visus krepšius ir vėl išėjo į tamsą. Katerinos krepšį padėjo į savo automobilį, Ešlės – į Katerinos, uždarė bagažines, bet visas ketverias dureles paliko atdaras.

Greitai grįžo prie laukujų durų.

– Pasiruošusios?

Abi moterys pritariamai linktelėjo.

– Tada važiuojam. Dabar paskubėkim.

Visi trys ėjo kartu, viena tamsia mase. Ešlė atsisėdo ant poršė keleivio sėdynės, Katerina – prie savo automobilio vairo. Vos atsisėdusi Ešlė prisispaudė prie sėdynės, kad nebūtų matoma. Plaukus susikišo po tamsia megzta kepure.

Skotas apibėgo ratą, užtrenkė visas automobilių dureles, tada šoko ant savo sėdynės. Iškėlė Katerinai nykštį, rodydamas, kad viskas gerai, ir ji dideliu greičiu pajudėjo – net žvirgždas išlėkė iš po ratų. Skotas privažiavo per pusę sprindžio nuo Katerinos automobilio. Dabar reikia paspausti, pamanė, bet Katerina jau smarkiai spaudė akceleratorių ir juodu tandemu pasuko į greitkelį.

Skotas dairėsi pro užpakalinio vaizdo veidrodėlį – ar nepamatys priekinių kito automobilio šviesų, bet kelio vingiai sunkino užduotį. Jis pamanė: šiąnakt mėnulio pilnatis. Jei aš ką nors vyčiausi, važiuočiau be šviesų.

Ešlė ir toliau gūžėsi šalia. Skotas paspaudė akceleratorių, kad neatsiliktų nuo Katerinos.

Ji važiavo į jai žinomą įvažiuojamąjį banką prieš pat posūkį į kelias valstijas jungiantį greitkelį. Už banko buvo nedidelė aikštelė. Pamačiusi įvažiavimą Katerina laukė iki paskutinės akimirkos, tada įjungė posūkio signalą ir staigiai pasuko vairą. Ji trumpai girdėjo cypiant padangas, kai pralėkė pro dvigubus

banko langus ir nuvažiavo į galą, kur nebuvo šviesos. Visai prie pat girdėjo riaumojant poršė variklį. Ji sustojo ir giliai įkvėpė.

Skotas sustojo šalia, iššoko iš automobilio ir nubėgo prie pastato krašto.

Pagrindiniu keliu pravažiavo vienas automobilis, paskui antras. Nė vieno vairuotojo jam nepavyko įžiūrėti.

Bet abu automobiliai greičio nesumažino – nurūko toliau neįsukę į valstijas jungiantį greitkelį. Neatrodė, kad vairuotojai būtų sudvejoję ar elgęsi įtartinai. Skotas palaukė, kol mažiau negu už minutės pravažiavo dar vienas automobilis, tada grįžo prie laukiančių dviejų moterų.

– Ką gi, metas persėsti, – tarė jis. – Jo nematyti.

Nieko nesakydama Ešlė nušliuožė nuo poršė sėdynės, įsispraudė ant universalo keleivio vietos ir apsimuturiavo sena languota antklode. Katerina linktelėjo, įjungė pavarą ir išsuko į įvažą, vedančią į kelių valstijų greitkelį pietų kryptimi.

Skotas važiavo iš paskos, bet, užuot sukęs į pietus, jų kelionės tikslo link, sustojo šalikelėje ir stebėjo, kol dingo užpakalinės nedidelio automobilio šviesos. Jis laukė, pasiryžęs įsižiūrėti į bet kurį automobilį, kuris pasuktų į pietus paskui Kateriną, bet nė vienas nepasirodė. Aplinkui jis irgi nematė nė gyvos dvasios. Skotas dar palaukė ir suskaičiavęs iki trisdešimties staigiai nuspaudė iki galo poršė akceleratorių. Cypindamas padangas jis pasuko sportinio automobilio priekį į įvažą, vedančią šiaurės kryptimi. Kai pasiekė pagrindinį kelią, spidometras rodė apie šimto keturiasdešimties kilometrų greitį. Dešinėje juostoje Skotas pamatė traktorių su priekaba, trukdantį jam įvažiuoti, bet užuot stabdęs nuspaudė akceleratorių ir pralėkė pro traktorių kelkraščiu. Tamsą už poršė sudrebino traktoriaus klaksonas, o suirzęs vairuotojas ėmė mirksėti visomis šviesomis. Nekreipdamas į jį dėmesio Skotas ėmė dairytis kad ir neleistinos vietos apsigręžti tikėdamasis, jog joks kelių policininkas ten ne-

sisukios. Priekinių žibintų šviesoje jis išvydo ženklą TIK SU LEIDIMAIS, staigiai nuspaudė stabdžius ir tą pačią akimirką išjungė visas šviesas.

Poršė pašoko užvažiavęs ant žvyro ir trenkėsi dugnu į kelią, kai Skotas iš juostos, vedančios į šiaurę, išsuko į pietų krypties juostą. Metęs žvilgsnį įsitikino, kad kelias tuščias, smarkiai spausdamas akceleratorių išlėkė į greitkelį ir vėl įjungė priekinius žibintus. Priešingas kryptis skiriančioje juostoje pamatė raudonai žibančias elnio akis.

Skotas giliai įkvėpė. Pabandyk pakartoti mano manevrą, tarė sau.

Skotas nusprendė, kad tikrinant visus automobilius jam prireiks mažiau negu dešimties minučių pasivyti Kateriną ir Ešlę. Tada palydės jas likusį iki namų kelią.

Skotas kietai sučiaupė lūpas.

Aš dar moku vieną kitą gudrybę, pamanė. Jis išgirdo, kad nuo greičio mašinos variklis ima ritmingai gausti, ir pirmą kartą tą naktį pajuto šiek tiek esąs padėties šeimininkas.

Bet jam užteko proto priminti sau, kad tas pojūtis veikiausiai greitai praeis.

Po tokios didžiulės įtampos jiems reikėjo pamiegoti, todėl visi susirinko tik praėjus nemažai laiko. Išgirdusi Bevardžio mirties smulkmenas Ešlė apsipylė ašaromis ir graudžiai verkė atsigulusi į lovą, kol galop užmigo giliu, bet prastu miegu. Jos sapnus temdė juodi mirties vaizdai. Ne vieną kartą ėmė šaukti, tad Selė arba Houp ėjo prie jos durų tikrinti, tarsi ji būtų maža mergaitė.

Skotas grįžo į koledžą. Jis nuvogė kokias pusantros valandos miego ant kėdės savo kabinete, o pabudęs pajuto, kad visa diena kažkokia nevykusi. Prausdamasis tualete kelias sekundes spoksojo į save veidrodyje. Istorija, pamanė jis, tiria vyrus ir mo-

teris, kurie susitvarko kritiškose padėtyse. Istorija visada tiria vieno žmogaus narsą, kito bailumą, trečio įžvalgumą, ketvirto ydas. Tai emocijos ir psichologinė tvirtybė, rodomos veiksmų arenoje. Skotas pajuto viduje kažkokį šaltą negerumą ir jam dingtelėjo, kad suaugęs jis visą gyvenimą tyrė, ką daro kiti, bet taip ir neišmoko *ką nors daryti* pats.

Jis buvo įsitikinęs, kad Maiklas O'Konelis tėra akimirka jo paties istorijoje. O kaip jis elgsis per kelias ateinančias dienas, amžiams nulems jo būdą.

Selė kovojo su pykčiu.

Jai atrodė, kad viskas, ką jie išbandė, nepavyko. Jie mėgino elgtis logiškai, mandagiai. Mėgino elgtis įtaigiai. Mėgino išsipirkti kyšiu. Mėgino įbauginti. Mėgino apgauti. Mėgino bėgti. Bet visi įvairūs planai, kuriuos jie sugalvojo, baigėsi nesėkme. Jų pačių gyvenimas buvo sujauktas, paverstas suirute, jų pačių karjeroms iškilo grėsmė, jų privatumas buvo pažeistas, būtis nublokšta į kažkokią kitą sferą.

Baimės pasaulis, pamanė ji. Štai kas jų laukia.

Selė viena sėdėjo svetainėje. Ji susigriebė išdarinėjanti grimasas, purtanti galvą, mojuojanti rankomis, piktai badanti pirštais, besiskeryčiojanti, besiraukanti, tarsi su kažkuo tūžmingai kalbėtųsi, nors kambaryje nebuvo nė vieno žmogaus, kuris būtų galėjęs išgirsti jos galvoje atsirandančius žodžius. Ešlė vis dar miegojo viršuje, bet Selė ketino ją netrukus pažadinti. Houp ir Katerina išėjo pasivaikščioti ir nusipirkti kokio maisto vakarienei. Veikiausiai jos aptarinėjo tai, kas jas ištiko. Ją paliko eiti sargybos.

Selė juto, kaip daužosi širdis. Jos priėjo kažkokią kryžkelę, bet ji kol kas gerai nežinojo, kokių kelių joje esama.

Ji atlošė galvą ir užsimerkė.

Aš viską sudirbau, pamanė. Aš sukėliau baisią maišatį.

Ji atsiduso ir nuėjo prie rašomojo stalo, kur jos laikė iškarpų albumus ir senas nuotraukas – atmintinus daiktus, per daug vertingus išmesti, bet per mažai reikšmingus įrėminti. Ji atidarė didelį stalčių ir ėmė raustis, kol rado tai, ko ieškojo – motinos ir tėvo nuotrauką. Jie abu paliko pasaulį gerokai per jauni, viena žuvo autoavarijoje, kitas mirė nuo širdies ligos. Selė gerai nesuprato, kodėl jai prireikė į juos pažiūrėti, bet troškimas pamatyti į ją žiūrinčias jų akis, tarsi jos galėtų nuraminti, buvo tiesiog nenugalimas. Juodu paliko ją vieną, ir ji pasičiupo Skotą – nors ją ir kamavo bloga nuojauta dėl to, kas ji yra ir kuo taps – nes pasakė sau, kad jis bus *pastovus*. Ko gero, tas pats pojūtis atvedė ją į teisės studijas ir įkvėpė ryžto nieku gyvu daugiau netapti įvykių auka. Apie tai pagalvojusi papurtė galvą ir priminė sau, kaip tai kvaila. Auka gali tapti kiekvienas. Bet kuriuo metu.

Šiai gaižiai minčiai besisukant galvoje ji išgirdo Ešlę vaikštant viršuje.

Ji giliai įkvėpė. Yra viena tiesa, pamanė – motina padarys viską, kad apgintų savo vaiką.

– Ešle, čia tu? Jau atsikėlei?

Akimirką buvo tylu, paskui pasigirdo pratisa dejonė ir atsakymas:

– Taip. Sveika, mama. Išsivalysiu dantis ir tuoj ateisiu.

Selė buvo beatsakanti, bet suskambo telefonas.

Tas garsas ją sustingdė.

Ji pažiūrėjo į skambinančiojo langelį, bet ten tebuvo parašyta „privatus skambutis“.

Selė ištiesė ranką, sukando lūpą ir pakėlė ragelį.

– Klausau. Malonėkit prisistatyti, – tarė ji suteikdama savo balsui tiek advokatiško šaltumo, kiek tik sugebėjo.

Atsakymo nepasigirdo.

– Kas čia?! – piktai paklausė ji.

Ragelyje ir toliau liko tylu. Ji net negirdėjo kvėpuojant.

– Po velnių, palik mus ramybėje! – sukuždėjo ji.

Jos žodžiai it vinys susmigo į tą tylą. Selė trenkė ragelį.

– Mama, kas ten buvo? – iš viršaus sušuko Ešlė. Selė išgirdo, kaip akimirką sudrebėjo dukters balsas.

– Niekas, – atsakydama šūktelėjo ji. – Kažkoks, po paraliais, agentas, dirbantis telefonu. Bandė įpiršti žurnalo prenumeratą.

Vos tik ištarė šiuos žodžius, nusistebėjo, kodėl neįstengė pasakyti tiesos.

– Lipi žemyn?

– Tuoj.

Selė išgirdo užsidarant miegamojo duris. Ji pakėlė ragelį ir surinko *69. Kitą akimirką išgirdo įrašytą balsą: „Numeris 413-555-0987 yra taksofono Grinfilde, Masačusetso valstijoje."

Arti, pamanė ji. Mažiau kaip valanda kelio automobiliu.

Padėjus taksofono ragelį pirma mintis, atėjusi į galvą Maiklui O'Koneliui, buvo važiuoti į pietus, nes žinojo, kad ten jo laukia Ešlė, ir išnaudoti progą. Kiekvienas iš Selės išgirstas žodis sakė jam, kokia ji silpna. Jis atsilošė, užsimerkė ir ėmė vaizduotis Ešlę. Juto, kaip kūnu teka kraujas, tartum kiekviena vena ir arterija būtų įsielektrinusi. Jis lėtai, negiliai kvėpavo nelyginant plaukikas, besistengiantis kuo geriau pravalyti plaučius prieš nerdamas, ir pasakė sau, jog *jie* kaip tik ir tikėsis, kad jis nuseks paskui ją į jos namus.

Jie ruošis, pamanė. Kurs kokį planą sukliudyti jam prie jos prisiartinti. Projektuos gynybinius įtvirtinimus, statys sienas. Bet manęs *jie* negali įveikti.

Tai buvo paprasčiausias, akivaizdžiausias, nenuginčijamas faktas.

Jis vėl įkvėpė. *Jie* manys, kad aš važiuoju tenai.

Bet ko jam skubėti?

Tegul nerimauja. Tegul prastai miega. Tegul krūpčioja išgirdę naktį menkiausią garsą.

O kai jų gynybos sistema nusilps nuo išsekimo, įtampos ir abejonių, jis pasirodys. Tada, kai jie mažiausiai to tikėsis.

O'Konelis ėmė taukšenti koja į šaligatvį tarsi šokėjas, besistengiantis pagauti ritmą.

Aš esu ten, šalia jų, net tada, kai ten nesu, tarė sau.

Maiklas O'Konelis nusprendė, kad tą dieną jam nėra ko skubėti. Meilė, kurią jis juto Ešlei, galėjo būti ir neregėtai kantri.

•

Šį kartą ji pakvietė mane susitikti vidurnaktį priešais vienos Springfildo ligoninės skubios pagalbos skyrių. Kai paklausiau, kodėl vidurnaktį, ji pasakė man du kartus per savaitę dirbanti ligoninėje savanore, paprastai – naktinėje pamainoje.

– Ką dirbate savanore? – paklausiau.

– Konsultuoju. Sumuštas žmonas. Aptalžytus vaikus. Apleistus senius. Jie visi pasirodo ligoninėje, ir kas nors turi nukreipti juos reikiama linkme, kad gautų valstijos paramą. – Jos balsas atrodė šaltai kantrus, nepaisant vaizdų, kuriuos piešė. – Mano darbas – pildyti popierius žmonėms išmuštais dantimis, su mėlynėmis paakiuose, su skustuvų rėžiais kūne ir sulaužytais šonkauliais.

Laukdama manęs rūkė cigaretę. Dūmą traukė giliai, iki pat filtro. Eidamas iš tamsios automobilių aikštelės parodžiau į cigaretę.

– Nežinojau, kad rūkote.

– Nerūkau, – ji dar kartą giliai užtraukė dūmą. – Tik čia. Dvi naktis per savaitę. Po vieną cigaretę per vidurnakčio pertrauką. Ne daugiau. Kai grįžtu namo, likusį pakelį išmetu. Kas savaitę perku naują.

Nors jos veidą buvo sunku įžiūrėti tamsoje, pamačiau, kad ji šypsosi.

– Palyginti su tuo, ką čia matau, rūkymas atrodo menka nuodėmė. Vaikas, kuriam nuolat laužo pirštus narkotikų persirijęs patėvis. Ar aš-

tuntą mėnesį nėščia motina, sumušta metaliniu pakabu. Tokie dalykai. Labai kasdieniški. Labai paprasti. Labai žiaurūs. Įprasta šlykštybė, kurią mes laikome gyvenimu. Ar nenuostabu, kokie žiaurūs vienas kitam mes kartais būname?

– Taigi.

– Na, tai ką dar jums reikia žinoti? – paklausė ji.

– Skotas, Selė ir Houp nenorėjo rizikuoti ir atsidurti nežinomybėje, tiesa?

Ji papurtė galvą. Nakties tylą pertraukė šaižiai kaukianti greitosios pagalbos mašinos sirena. Nelaimės pasirodo lydimos daugybės įvairių garsų.

32

Pirmas ir vienintelis planas

Kai jie susitiko tos dienos vakare, tvyrojo bejėgiškumo nuotaikos. Ypač Ešlė atrodė sugniuždyta to, kas įvyko. Ji gūžėsi po antklode ant fotelio, pakišusi po savimi kojas, gniaužė rankose senutėlį rudą pliušinį meškiuką – dalį jo ausies į skutus sudraskė Bevardis.

Ešlė apsidairė po kambarį ir suvokė, kad ji privirė košės, kurioje dabar atsidūrė, bet nelabai suprato, ką padarė, kad būtų prieita iki dabartinės padėties. Ji seniai pamiršo tą vienintelę naktį, kai apgirtusi atsidūrė lovoje su Maiklu O'Koneliu. Dar sunkiau jai sekėsi prisiminti pokalbį, per kurį ji sutiko eiti į tą vienintelį pasimatymą su juo, pamaniusi, kad O'Konelis ne toks kaip kiti pažįstami studentai.

Dabar ji manė, kad elgėsi tik naiviai ir kvailai. Ir neturėjo nė menkiausio supratimo, ką darys toliau. Kai pakėlė akis ir paeiliui įsmeigė jas į Kateriną, Houp, motiną ir tėvą, suvokė visus juos įstūmusi į pavojų – aišku, skirtingai, bet, šiaip ar taip, jiems visiems grėsė pavojus. Ji norėjo atsiprašyti, tad nuo to ir pradėjo.

– Dėl visko kalta aš.

– Ne, tu nekalta, – bemat atsakė Selė. – Ir jeigu graušiesi, nė vienam iš mūsų nuo to nebus geriau.

– Jei aš nebūčiau...

– Tu padarei klaidą, – pertarė ją Skotas. – Mes apie tai jau kalbėjomės – reikia tą klaidą pamiršti. Mes visi tik padarėme tą klaidą dar didesnę, pamanę, kad turime reikalą su protingu žmogumi. Taigi gal kartą ir apsirikai, Ešle, bet jam gana greitai pavyko įvelti mus visus, ir mes visi esame kalti, kad neįvertinome to, ką jis sugeba. Dabar būtų tikrai kvaila graužti ar kaltinti vienam kitą. Tavo motina teisi. Turime spręsti vienintelį klausimą – ką mums daryti toliau?

– Manau, yra nevisiškai taip, Skotai, – lėtai tardama žodžius įsiterpė Houp.

Jis atsigręžė į ją.

– Kaip suprasti?

– Klausimas toks: kaip toli mes pasiryžę eiti?

Po jos žodžių kambaryje stojo tyla.

– Reikalas tas, – kalbėjo toliau Houp lygiu balsu, nors jos žodžiuose aiškiai galėjai justi valdingumą, – kad mes labai menkai nutuokiame, ką pasiryžęs padaryti Maiklas O'Konelis. Spręsti galima iš daugelio dalykų. Mes žinome, kad jis gali padaryti beveik viską. Bet kur jo ribos? O gal jų apskritai nėra? Kur jis nubrėš ribą, kurios negali peržengti? Manau, mums visiems būtų neprotinga manyti, kad jis jaučiasi ko nors varžomas.

– Gailiuosi, kad aš... – nebaigė sakinio Katerina. – Na, – kaip visada piktokai pridūrė ji, – Skotas žino, ko aš gailiuosi nepadariusi.

– Manau, – tarė Selė, – atėjo metas įtraukti valdžios įstaigas.

– Taip po mano nedidelio susitikimo su ponu O'Koneliu sakė vietos policininkas prie mano namų, – šaltai atsakė Katerina.

– Atrodo, tu nelabai pritari šiam sumanymui? – paklausė Houp.

– Nė kiek nepritariu, – kiek tyliau Katerina pridūrė: – Po velnių – kada tos valdžios įstaigos yra kam nors padėjusios?

Skotas pasisuko į Selę.

– Sele, tu vienintelė iš mūsų esi teisininkė. Neabejoju, kad savo darbe esi susidūrusi su tokiomis problemomis. Kas būtų, jei to griebtumės? Ko galėtume tikėtis?

Selė apgalvojo, ką sakyti, ir tik tada prašneko:

– Ešlei tektų stoti prieš teisėją. Manau, teisinę pusę galėčiau tvarkyti pati, bet visuomet išmintingiau samdytis advokatą iš šalies. Ji turėtų paliudyti, kad ją persekioja ir kad ji baiminasi dėl savo gerovės. Iš Ešlės gali paprašyti įrodymų, kad O'Konelio elgesyje esama kažkokio dėsningumo, bet dauguma teisėjų yra gana supratingi, tad veikiausiai patikėtų Ešlės žodžiais ir nereikalautų dar kaip nors tai patvirtinti. Teisėjas paskelbtų laikino apribojimo nutartį. Ji leistų policijai suimti O'Konelį, jeigu jis prieitų arčiau negu nurodytas atstumas – paprastai nuo trisdešimties iki šimto metrų. Be to, teisėjas veikiausiai įsakytų O'Koneliui neturėti jokių ryšių su Ešle – nei telefonu, nei kompiuteriu. Paprastai nurodymai būna gana išsamūs, ir O'Konelis būtų patrauktas iš Ešlės gyvenimo, bet yra viena svarbi sąlyga.

– Kokia? – paklausė Ešlė.

– Kad jis paklus nutarčiai.

– O jeigu nepaklus?

– Tada gali įsikišti policija. Formaliai jį būtų galima suimti ir izoliuoti už tai, kad pažeidė nutartį. Taigi kurį laiką jis būtų už grotų. Paprastai skiriama iki pusės metų bausmė. Bet vargu ar teisėjas skirs didžiausią bausmę. Iš tikrųjų dažniausiai daromos nuolaidos. Teisėjai nenori sodinti žmonių į kalėjimą už tai, ką jie dažnai įsivaizduoja esant tik poros nesutarimus.

Selė giliai įkvėpė.

– Taip viskas turėtų klostytis teoriškai. Tikrovėje viskas niekada nebūna taip aiškiai apibrėžta.

Ji nužvelgė kitus svetainėje susirinkusius žmones.

– Ešlė surašo skundą ir duoda parodymus. Bet kokių patikimų įrodymų mes turime? Mes nežinome, kad per jį Ešlė neteko darbo. Mes nežinome, kad ne kas kitas, o jis, pridarė mums visų tų rūpesčių. Mes nežinome, kad čia buvo įsilaužęs jis. Mes negalime įrodyti, kad jis nužudė Merfį, nors gal tai jo darbas.

Selė giliai įkvėpė. Visi kiti neišleido nė garso.

– Galvojau apie tai, – tarė ji, – ir nusprendžiau, kad tai ne geriausia išeitis. Toli gražu. Galiu lažintis, kad Maiklas O'Konelis jau yra gavęs tokių nutarčių ir žino, kaip jas apeiti. Kitaip sakant, O'Konelis žino, ką gali daryti ir ko negali, kad neįkliūtų. Bet tam, kad pasiektume ko nors daugiau už tą laikino apribojimo nutartį ir O'Konelis būtų apkaltintas tikru nusikaltimu, Ešlės būtų reikalaujama įrodyti, jog visa tai pridirbo jis. Ji turėtų įtaigiai pasirodyti prieš teismą ir per kryžminę apklausą. Bet tuomet ji dar ir taptų O'Koneliui ranka pasiekiama. Kai kaltini žmogų nusikaltimu – net tokiu kaip persekiojimas – atsiranda nepageidautinas intymumas. Tu su žmogumi tampi glaudžiai surištas, nors paskelbta nutartis, draudžianti jam prie tavęs artintis. Ešlei tektų akis į akį susidurti su juo teisme, ir, manau, jo manija nuo to tik sustiprėtų. Gal jis tuo net mėgautųsi. Bet aišku viena: Ešlė ir O'Konelis būtų susieti amžiams. Tai dar reiškia, kad Ešlė turėtų dairytis per petį visą gyvenimą, nebent kur nors pabėgtų. Išvyktų kur kitur. Pakeistų tapatybę. Ir tai dar nieko negarantuotų. Jeigu jis nuspręs paskirti savo gyvenimą tam, kad ją rastų...

Selė dabar ne juokais įsijautė.

– Jeigu jauti baimę, tai dar nereiškia, kad teisme įrodysi, jog ta baimė yra pagrįsta. Be to, reikia pagalvoti apie visai ką kita.

– Apie ką? – paklausė Skotas.

– Ką jis darys, jeigu Ešlė gaus tą nutartį? Ar labai supyks? Gal baisiai nirš? Ir kaip elgsis tada? Gal jam kils noras nubausti ją. Arba mus. Gal nuspręs, kad atėjo metas imtis kažko drastiš-

ka. *Jei negalėsiu tavęs turėti, neturės niekas*. Kaip manote, ką iš tikrųjų tai reiškia?

Jie visi tylėjo. Galop Ešlė tarė:

– Aš žinau, ką tai reiškia.

Nė vienas nenorėjo klausti to, ką visi suprato.

Bet Ešlė drebančiu balsu prašneko:

– Jis nori pasakyti, kad mane nužudys.

Skotas bemat užsiplieskė:

– Ne, ne, ne, Ešle, šiukštu taip nekalbėk! Mes to nežinome, toli gražu.

Jis nutilo suvokęs, kaip juokingai skamba kiekvienas jo žodis.

Kurį laiką Skotas jautėsi apdujęs. Atrodė, kad viskas beprotiška. Tai, kad tas žmogus gali nužudyti Ešlę, atrodė visai įmanoma, o tai, kas turėjo būti logiška, apsivertė aukštyn kojomis. Jis pajuto, kaip visą kūną užlieja šaltis, ir pašoko nuo kėdės.

– Jeigu jis vėl prisiartins...

Šis grasinimas atrodė toks pat tuščias kaip ir visi kiti jo žodžiai.

– Kas tada? – nesusilaikiusi paklausė Ešlė. – Ką tada darysi? Užmėtysi jį savo istorijos knygomis? Prisakysi tiek moralų, kad jis neatlaikys ir mirs?

– Ne, aš...

– Ką? Ką padarysi? Ir kaip tai padarysi? Stebėsi mane dvidešimt keturias valandas per parą septynias dienas per savaitę?

Selė bandė neprarasti savitvardos.

– Ešle, – tyliai tarė ji, – nepyk...

– Kodėl gi ne?! – suriko Ešlė. – Kodėl turėčiau nepykti?! Kokią teisę tas menkysta turi griauti man gyvenimą?!

Aišku, visi puikiai žinojo atsakymą į šį klausimą.

– Tai ką turiu daryti? – Ešlės balse jutai ašaras, kiekvienas žodis buvo nuspalvintas emocijų. – Tikriausiai man reikia išvykti. Pradėti viską iš naujo. Nusidanginti kur nors toli. Slaps-

tytis daugybę metų, kol kas nors įvyks ir galėsiu išlįsti iš savo slėptuvės? Žaisime kažkokias baisias slėpynes: Ešlė slepiasi, Maiklas O'Konelis ieško? Kaip aš kada nors sužinosiu, kad pavojus nebegresia?

– Manau, nieko daugiau negalime tikėtis, – kiek įmanydama atsargiau tarė Selė. – Nebent...

– Nebent kas? – paklausė Skotas.

– Nebent sugalvotume kokį kitą planą, – rūpestingai parinkdama žodžius atsakė Selė.

– Ką turi galvoje? – bemat paklausė Skotas.

– Norėjau pasakyti, – iš lėto tarė Selė, – kad yra dvi galimybės. Viena – laikytis teisinės sistemos. Gal tai ne kažin kas, bet tokią išeitį turime. Kai kam ji pasiteisino, kitiems – ne. Įstatymai gali išgelbėti vieną žmogų, kitą – pražudyti. Įstatymai nieko negarantuoja.

Skotas palinko į priekį.

– Yra kita išeitis?

Selė pati vos nepasibaisėjo tuo, ką sako:

– Kita išeitis būtų spręsti problemą nesilaikant įstatymų.

– Kaip tai būtų daroma? – paklausė Skotas.

– Manau, – šaltai atsakė Selė, – bus geriau, jei šito kol kas neklausi.

Po šio atsakymo kambarys paskendo tyloje.

Skotas, kaip jam pačiam pasirodė, ilgai spoksojo į Selę. Jis dar nebuvo girdėjęs jos kalbant šitaip šaltakraujiškai.

– Kodėl tiesiog nepakvietus šito šunsnukio čia vakarienės, – įsiterpė Katerina, – ir nenušovus, kai tik jis įeis pro lauko duris? Pykšt! Prieškambaryje kraujo klanai. Aš siūlausi juos išvalyti. Taškas.

Kambaryje vėl stojo tyla. Visiems šis sumanymas pasirodė gana priimtinas, bet Selė bemat įžiūrėjo problemą ir prašneko kuo sausesniu įgudusio teisininko balsu:

– Šitaip gal išspręstume vieną – Maiklo O'Konelio – dilemą, bet vietoj jos atsirastų tūkstančiai kitų problemų.

Skotas linktelėjo.

– Manau, suprantu, ką turi galvoje, bet klok.

Selei pavyko nutaisyti šypseną buvusiam vyrui ir Katerinai.

– Pirma: tai, ką jūs sakote – pasikviesti jį čia ir nušauti – yra tyčinė žmogžudystė, nors jis tokio galo ir nusipelno. Šioje valstijoje už ją baudžiama kalėjimu nuo dvidešimt penkerių metų iki gyvos galvos be teisės būti paleistam prieš laiką. O vien dėl to fakto, kad visi ją aptarėme, tampame bendrininkais, tad nė vienas neišsisuksime nenubaustas, Ešlė taip pat. Manau, galėtume reikalauti, kad mus išteisintų – kad prisiekusieji nuspręstų, jog tokių veiksmų griebėmės pagrįstai – bet taip retai nutinka. Taigi tikėtis to neverta.

– Yra ir kitų problemų, – pridūrė Skotas. – Argi nemanote, kad šitaip mes visi sugriausime sau gyvenimą? Mūsų karjerai, mūsų asmenybėms bus galas. Be to, mes tapsime „Teismo televizijos" ir žurnalo *The National Enquirer* taikiniu. Visa šalis žinos kiekvieną mūsų gyvenimo smulkmeną. Net jeigu pavyktų tai padaryti – ir atriboti Ešlę nuo šio įvykio – visą likusį gyvenimą ji lankys mus kalėjime ir turės atsisakinėti interviu įžymybes medžiojantiems paparacams ar žiūrėti, kaip jos gyvenimas virsta televizijos serialu.

Įsiterpė iki tol tylėjusi Houp.

– Jeigu viskas būtų taip, kaip jūs sakote, išeitų, kad O'Konelis laimėjo. Gal jis būtų negyvas, bet Ešlės gyvenimas – ir visų mūsų gyvenimas – sugriautas. Ir paaiškėtų, kad jo žodžiai „Jei negalėsiu jos turėti" paaiškėtų esą kažkokia iškreipta tiesa. Ešlė būtų paženklinta gėdos žyme amžiams.

Katerina prunkštelėjo tarsi nenorėdama sutikti, bet iš tikrųjų ji matė visą scenarijų ir dar daugiau. Ji sudėjo delnus ir sausai tarė:

– Turi būti koks nors būdas pašalinti Maiklą O'Konelį iš Ešlės gyvenimo, kol neatsitiko kas baisesnio.

Skoto mintys pašėlusiai sukosi. Žodis „pašalinti" sukėlė jam virtinę minčių.

– Man rodos, – lėtai tarė jis, – aš sugalvojau.

Kiti pažiūrėjo į jį. Jis atsistojo ir greitai žengė kelis žingsnius pirmyn ir atgal.

– Pradėsiu nuo to, – tarė jis gerai apgalvodamas žodžius, – kad mes turime kai ko iš jo pasimokyti.

– Ką nori pasakyti? – paklausė Selė.

– Noriu pasakyti, – vis taip pat gerai apgalvodamas žodžius atsakė Skotas, – kad mes turime įveikti tą persekiotoją gudrumu. Sužinokime viską – iš tikro viską, ką galime, – apie tą šunsnukį.

– Kam? – paklausė Houp.

– Nes jis turi būti kaip nors pažeidžiamas. Ir jis to mažiausiai tikėsis.

Katerina ėmė smarkiai linksėti galvą. Juk nėra žmogaus, kuris neturėtų ko nors žema; vadinasi, tereikia išsiaiškinti, kuo niekingas O'Konelis, ir tuo pasinaudoti.

– Na, gerai, – nusileido Selė. – Manau, galėtume tai padaryti. Bet kokiu tikslu?

– Patys žudyti jo negalime, – atsargiai rinkdamas žodžius atsakė Skotas, – bet privalome jį pašalinti. Kas gali padaryti tai už mus? Ir tai padaryti taip, kad visi mes – ypač Ešlė – liktume be jokio rando. O jei viską padarysime teisingai, tai net be menkiausio įbrėžimo.

– Nesuprantu, ką turi galvoje, – už visus atsakė Selė.

– Pati sakei, Sele, – tarė Skotas. – Kas pašalina žmogų iš visuomenės penkeriems, dešimčiai, dvidešimčiai metų ar iki gyvos galvos?

– Masačusetso valstija.

Skotas linktelėjo.

– Tereikia rasti būdą priversti valstiją pašalinti Maiklą O'Konelį. Ji padarys tai džiugiai ir entuziastingai, ar ne? Mums tereikia duoti jai vieną dalykėlį.

– Kokį? – paklausė Ešlė.

– Tinkamą nusikaltimą.

●

– Ar jums neatrodo, kad Skoto planas genialus? – paklausė ji.

– Abejoju, ar pasirinkčiau žodį „genialus“, – atsakiau. – Pirmiausia ateina į galvą „kvailas“ ir „rizikingas“.

Ji patylėjo.

– Na, gerai, kaip pirmas įspūdis – visai pateisinamas. Bet štai kuo unikali Skoto mąstysena: ji visiškai, tiesiog iš pagrindų priešinga jo esybei. Kiek istorijos profesorių, dėstančių mažuose prestižiniuose, liberaliuose menų koledžuose tampa nusikaltėliais?

Nieko neatsakiau.

– Ar privačios mokyklos konsultančių, dar treniruojančių komandą? Ar miestelio advokačių? Ir dar Ešlė, meno studentė. Ši pasiturinčių žmonių saujelė nusprendžia padaryti nusikaltimą ir pasirinkti kažką, kas gali vesti prie smurto – kas gali būti labiau neįtikima?

– Aš vis tiek nežinau...

– Ar tik ne tokiems ir peržengti įstatymo ribas? Jie geriau už beveik visus žmones turėjo suprasti, ką daro, nes tarp jų buvo Selė, turinti nemenką teismų sistemos patirtį. O Skotas buvo kur kas geriau tinkamas tapti nusikaltėliu, negu pats kada nors įsivaizdavo, nes buvo ragavęs kariškio duonos. Jis buvo drausmingas. Ar ne didžiausia problema jiems buvo jų visuomeninės padėties žmonėms įteigtas dorovinis draudimas nusikalsti?

– Vis tiek būčiau manęs, kad jie kreipsis į policiją.

– Kas jiems galėjo garantuoti, kad sistema veiks jų labui? Kiek kartų atsivertęs ryto laikraštį skaitėte apie kokią tragediją, pakurstytą

maniakinės meilės? Kiek kartų skaitėte, kaip policininkai skundėsi: „Mūsų rankos buvo surištos“?

– Vis dėlto...

– Tikrai nenorėtumėte, kad jūsų antkapyje būtų išraižyti žodžiai „Ak, kad būčiau...“

– Sutinku, bet...

– Vargu ar jų padėtis buvo unikali. Apie persekiojimą žino kino žvaigždės. Didelių kontorų sekretorės. Namisėdos motinos, gyvenančios automobilių priekabose. Televizijos diktorės ir laidų vedėjos. Manija nepaiso ekonominių ir socialinių sluoksnių ribų. Bet šių žmonių atsakas į tai, kas darosi, buvo unikalus. O kokio tikslo jie siekė? Apsaugoti Ešlę. Ar jie galėjo turėti dar kilnesnį motyvą? Akimirką įsivaizduokite save jų kailyje. Ką būtumėte daręs jūs?

Į šį paprasčiausią klausimą buvo tiesiog neįmanoma atsakyti.

Ji giliai įkvėpė.

– Iš tikrųjų svarbu buvo tik viena: ar jiems pavyks neįkliūti?

33

Keletas sunkių sprendimų

Skotas įgavo jėgų, nebenustygo ant kėdės. Jis nužvelgė aplinkui susirinkusias moteris ir ėmė karštligiškai vaizduotis visokias užmačias ir planus, įkvėptus įniršio, kurį juto Maiklui O'Koneliui. Selė sėdėdama muistėsi, ir Skotas matė, kad Selė teisininkė ima gromuliuoti, ką jis pasakė: gvildena jo žodžius, narplioja jo mintis. Ji pamatys visus mano siūlymo pavojus, pamanė jis. Jam dingtelėjo, ar ji supras, kad tie pavojai gali būti menkesni negu vienintelė Ešlei kilusi grėsmė.

Tačiau, jo nuostabai, Selė staiga linktelėjo galvą.

– Kad ir ką reikėtų, – tarė ji šaltai. – Turime būti pasirengę daryti, kad ir ką reikėtų.

Tada ji atsigręžė į Kateriną ir Houp.

– Manau, mes tuoj peržengsime ribą, tad gal jūs norite dar kartą pagalvoti, ar norite dėtis. Juk Ešlė mano ir Skoto dukra, tad mes už ją atsakingi. Turiu pripažinti, Houp, buvai jai antra motina, gal net daugiau, o Katerina – jos vienintelė tikra senelė. Vis dėlto jūsų nesieja su ja kraujo ryšys, ir...

– Sele, užčiaupk, velniai rautų, kakarinę! – suniurzgė Houp.

Kambaryje bemat stojo tyla, ir Houp atsistojusi priėjo prie Skoto. Ji susitvardė ir tarė:

– Aš dalyvavau Ešlės gyvenime – gerais ir blogais laikais – nuo tada, kai mudvi susipažinome. Ir net jeigu mudviejų pastarosios dienos ne itin gražios, o ateitis – abejotina, mano jausmai Ešlei dėl to nė kiek ne mažesni. Taigi eik velniop. Aš pati spręsiu, ką noriu daryti ir ko nenoriu.

– Aš irgi, – tyliai pridūrė Katerina.

Selė atsilošė. *Viską sušikau. Po velnių – kas man pasidarė?!* – pamanė ji.

– Nejaugi ničnieko neišmanai apie meilę? – paklausė Houp.

Klausimas sklandė po svetainę. Sulaukusi, kol įsivyravo mirtina tyla, Houp pasisuko į Skotą.

– Gerai, Skotai, gal bendrais bruožais papasakosi, ką konkrečiai esi sumanęs?

Skotas žengtelėjo į priekį.

– Selė teisi. Netrukus mes peržengsime ribą. Nuo šios akimirkos padėtis taps dvigubai pavojingesnė, – staiga jis suvokė, kaip viskas rizikinga, ir sudvejojo. – Kalbėti apie kokį neteisėtą poelgį – viena. Iš tikrųjų surizikuoti – visai kas kita.

Jis atsigręžė į Ešlę.

– Širdele, – tarė jis lėtai, – dabar tu atsistosi ir išeisi iš šio kambario. Norėčiau, kad liptum į viršų ir palauktum, kol mama ar aš šūktelsime tau nulipti.

– Ką?! – bemat įtūžusi pakėlė balsą Ešlė. – Aš su tuo susijusi. Čia mano bėda. O dabar, kai manote kažką darysią – kažką, kas tiesiogiai gali mane paveikti, aš turėčiau išeiti? Nė nesvajok, tėti! Aš nesileisiu ignoruojama.

Vėl stojo tyla. Galop ją pertraukė Selė.

– Išeisi. Ešle, brangioji, klausyk. Mes turime žinoti, kad teisiniu požiūriu tu nebūsi susijusi su tuo, ką mes darysime. Taigi tu negali dalyvauti planuojant. Tikriausiai tau teks ką nors *padaryti* – nežinau. Bet tai nebus nusikalstama veika. Tu turi būti apsaugota – ir nuo O'Konelio, ir nuo valdžios įstaigų, jei tai, ką

mes sugalvosime, neišdegs, – aiškiu kompetentingos advokatės balsu kalbėjo Selė. – Taigi, po paraliais, nieko neklausinėk. Daryk, ką liepia tėvas. Lipk į viršų ir kantriai lauk. O paskui nieko neklausinėdama darysi tai, ko paprašysime.

– Jūs elgiatės su manim kaip su vaiku! – purkštelėjo Ešlė.

– Šventa tiesa, – ramiai atsakė Selė.

– Aš to nepakęsiu!

– Dar ir kaip pakęsi. Nes antraip mes nieko neveiksime.

– Negalit šitaip su manim elgtis!

– O kaip mes elgiamės? – atšovė Selė. – Tu juk nežinai, ką mes darysime. Gal nori pasakyti, kad mes neturime teisės savarankiškai veikti savo pačių dukros labui? Gal skundiesi nenorėdama, kad imtumės žygių tau padėti?

– Aš tik sakau, kad čia *mano* gyvenimas!

– Taip, – linktelėjo galvą Selė, – jau sakei. Mes girdėjome. Kaip tik dėl šios priežasties tavo tėvas paprašė, kad išeitum iš šio kambario.

Ešlė dėbtelėjo į tėvus; jos akyse kaupėsi ašaros. Jautėsi visiškai silpna, bejėgė. Ji norėjo dar kartą prieštarauti, bet įsikišo Houp.

– Motin, – tarė ji atsargiai, – norėčiau, kad liptum į viršų su Ešle.

– Ką?! – pyktelėjo Katerina. – Nekvailiok! Aš ne vaikas, kuriam būtų galima įsakinėti.

– Aš tau neįsakinėju. – tarė Houp ir nutilo. – Tiesą sakant, taip, aš įsakau. Pasakyčiau tau tą patį, ką Skotas su Sele ką tik sakė Ešlei. Tavęs bus paprašyta ką nors padaryti, nė kiek neabejoju. Man bus sunku ką nors daryti, jei visą laiką turėsiu nerimauti dėl tavęs. Taigi viskas labai paprasta.

– Malonu, kad nerimauji, mieloji, bet aš per sena ir per didelė savo įpročių vergė, kad leisčiau vienturtei dukrai tapti mano globėja. Velniai rautų, aš pati galiu spręsti, kaip man elgtis!

– Dėl to man ir neramu, – Houp sužaibavo akimis į motiną. – Kodėl negali suprasti: jei nerimausiu dėl tavęs kaip Selė su Skotu dėl Ešlės, mes būsime suvaržyti ir negalėsime vykdyti to, ką sumanysime? Nejaugi tu tokia egoistė, kad neleisi man spręsti, kaip elgtis?!

Po šio klausimo Katerina nusprendė nieko neatsakyti. Jai toptelėjo, kad per daugybę gyvenimo su dukra metų ši vis to klausdavo. Katerina kaskart be žodžių nusileisdavo, nors Houp to nė nesuvokdavo. Katerina tik nepatenkinta prunkštelėjo ir atsilošė ant kėdės, užpykusi dėl dukros siūlymo ir todėl, kad suprato jo logiką. Ji viduje kurį laiką niršo, paskui atsistojo.

– Manau, tu klysti, – tarė ji. – O tu, – ji atsigręžė į Selę, – ko gero, klysti dėl Ešlės. – Katerina papurtė galvą. – Mudvi su ja puikiai galime imtis bet kokios rizikos. Sakyčiau, net didžiulės. Bet tai tik pirmas žingsnis, tad jeigu jums reikia, kad šiuo metu čia nebūčiau, aš išeisiu. – Ji pasisuko į Ešlę. – Paskui gal viskas keisis. Tikiuosi, taip ir bus. Bet kol kas tebūnie taip. Eikš, brangute. Mudvi užlipsime į viršų ir lauksime, kol šie žmonės atsitokės supratę, kad pasielgė kaip paskutiniai kvailiai mūsų neįtraukdami.

Ji ištiesė ranką, suėmė Ešlę ir vos ne kelte pakėlė ją nuo fotelio.

– Man tai nepatinka. Nė trupučio, – tarė Ešlė. – Manau, kad tai baisiai nesąžininga. Ir neteisinga.

Vis dėlto ji su Katerina nupėdino laiptais.

Trys likusieji svetainėje tylomis žiūrėjo, kaip jos išeina.

– Ačiū, Houp, – tarė Selė. – Ėjimas buvo gana išmintingas.

– Čia ne šachmatų partija, – atsakė Houp.

– Klysti, – tarė Skotas. – Bent jau netrukus ji prasidės.

Teko sugaišti kiek laiko, bet jiems vis dėlto pavyko pasiskirstyti pareigas.

Skotas turėjo pasiknaisioti po Maiklo O'Konelio praeitį vadovaudamasis šykščiais faktais, pateiktais Merfio pranešime. Pamatyti jo namus, ištirti, kur augo, atskleisti kiek įmanoma daugiau apie O'Konelio šeimą, darbovietes, mokslus. Taigi Skotas privalės išsiaiškinti, su kokiu priešininku jie turi reikalą. Selė ateinantį savaitgalį turės pasirausti po įstatymus. Jie kol kas nežinojo, kokį nusikaltimą nori pakišti Maiklui O'Koneliui, bet numanė, kad jis turi būti sunkus. Per visą pokalbį jie nė karto neištarė žodžio „žmogžudystė", bet jis slypėjo visuose jų žodžiuose.

Norint sugalvoti nusikaltimą iš nieko, reikia nemažai planuoti – ši užduotis teko Selei. Ji turėjo ne tik išsiaiškinti, koks nusikaltimas būtų geriausias – tai yra kas be jokios abejonės patrauktų O'Konelį iš jų gyvenimo ilgiausiam laikui – bet dar ir kokį nusikaltimą valstija galėtų lengviausiai įrodyti. Kokiu atveju O'Konelis būtų greitai ir veiksmingai suimtas ir kad turėtų kuo mažiau galimybių išsisukti ar sudaryti kokį sandėrį su prokurorais. Nusikaltimas turėjo būti toks, kad O'Konelis negalėtų duoti parodymų prieš kitus, labiau prasikaltusius žmones ir todėl būti išteisintas. Kad ir koks nusikaltimas tai būtų, O'Konelis turėjo padaryti jį vienas. Ir Selė turėjo išsiaiškinti, ką kaltintojai turės įrodyti teisme, kad prisiekusiesiems neliktų pagrįstų abejonių.

Houp buvo duota užduotis rasti O'Konelį ir jį sekti, nes jie manė, kad jos vienintelės niekdarys gali tuoj pat nepažinti. Ji privalėjo sužinoti kiek įmanoma daugiau apie kasdienį jo gyvenimą.

Jie nusprendė, kad visi atliks savo užduotis ir taip gaus reikiamą atsakymą.

Sunku buvo pasakyti, kam gresia didžiausias pavojus. Tikriausiai Houp, pamanė Selė, nes fiziškai ji bus arčiausiai O'Konelio. Bet Selė žinojo: vos tik atsivers pirmą teisės knygą,

ji taps nusikaltėle. O Skoto, nusprendė, laukia didžiausia nežinomybė, nes nežinia, ką jis sužinos, kai pirmą kartą paminės Maiklo O'Konelio pavardę ten, kur prabėgo jo vaikystė.

Buvo nuspręsta, kad Katerina su Ešle liks namie. Katerinai, vis dar besigailinčiai, kad turėdama progą nenušovė O'Konelio, buvo pavesta sukurti kokią gynybos sistemą, jei kartais O'Konelis vėl pasirodytų prie jų durų.

Selė to labiausiai ir bijojo: kad jis ims veikti pirmas, jiems dar neturint tokios galimybės.

Kalbėdama su Houp ir Skotu ji nepavartojo žodžio „lenktynės".

Ji tik nusprendė, kad visi trys galvoja taip pat aiškiai.

•

Ji kurį laiką žiūrėjo į mane, tarsi tikėdamasi, kad aš ką nors pasakysiu, bet aš toliau tylėjau, tad prabilo pati:

– Ar daug galvojate apie tobulo nusikaltimo sąvoką? Tuo metu aš daug laiko svarsčiau kai kuriuos klausimus. Kas yra gerai, o kas blogai? Kas yra teisinga, o kas neteisinga? Tada padariau išvadą, kad tobulas nusikaltimas yra ne vien tas, už kurį lieki nenubaustas – tai būtų tik pati minimaliausia sąlyga – bet dar ir toks, dėl kurio įvyktų ryškus psichologinis lūžis. Gyvenimą keičiantis potyris.

– Jei pavogtum Rembranto paveikslą iš Luvro – tai nebūtų tobulas nusikaltimas?

– Ne. Nuo to tik pralobtum. Ir būtum viso labo meno kūrinio vagis, ne ką geresnis už chuliganėlį, su ginklu apiplėšusį degalinės parduotuvę. Manau, tobulas – gal geriau tiktų žodis „idealus" – nusikaltimas labiau priskirtinas dorovinei plotmei. Jis ištaiso kokią nors klaidą. Jis ne pamina teisingumą, o jį sukuria. Jis suteikia galimybę.

Atsirėmiau į atlošą. Man kilo dešimtys klausimų, bet pamaniau būsiant protingiau leisti kalbėti jai.

– Ir dar šis tas, – pridūrė ji šaltai.

– Kas?

– Toks nusikaltimas turi grąžinti nekaltybę.

– Turite galvoje Ešlę, ar ne?

Ji nusišypsojo.

– Žinoma.

34

Moteris, mylėjusi kates

Pusfinalio rungtynės baigėsi lygiosiomis, teko mušti baudinius.

Sporte, pamanė ji, sugalvota daug žiaurių baigčių, bet ši tikrai viena iš negailestingiausių. Houp komanda neabejotinai buvo silpnesnė, bet merginos rado valios jėgų nenusileisti varžovėms. Merginos akivaizdžiai buvo išsekusios, ir tas nuovargis atsispindėjo jų akyse. Visos uniformos buvo išmargintos prakaito ir purvo dryžių, ne vienos merginos keliai buvo kruvini. Vartininkė nervingai vaikštinėjo pirmyn atgal nuošaliau nuo kitų futbolininkių. Houp svarstė, ar nepriėjus ir ko nors nepasakius, bet suprato, kad šiuo metu žaidėja turi būti viena. Jeigu Houp tinkamai jos neparengė per visas treniruotes, po kurių komanda pasiekė šį varžybų etapą, kad ir ką per kelias akimirkas dabar pasakytų, nebepadės.

Sėkmė nuo jų nusigręžė. Kai atėjo metas mušti penktai Houp komandos žaidėjai, kapitonei, visos lygos pažibai, per ketverius metus komandoje nė karto neprašovusiai pro šalį, ji pataikė į skersinį. Su tuo vieninteliu šlykščiu į metalą atsitrenkusio kamuolio garsu sezonas baigėsi. Akimirksniu, lyg ištikus infarktui. Varžovės ėmė klykti netramdydamos džiaugsmo ir puolė glėbesčiuoti vartininkės, nors ši per visą baudinių seriją nė karto

nepalietė kamuolio. Houp pamatė, kaip jos komandos kapitonė krinta ant kelių purvinoje aikštelėje, susiima veidą rankomis ir prapliumpa ašaromis. Kitos merginos buvo ne mažiau nusiminusios, ir Houp juto, kad pati gali nesuvaldyti emocijų. Vis dėlto ji sugebėjo joms pasakyti:

– Nepalikite komandos draugės vienos. Laimite visos kartu, tad kartu ir pralaimėkite. Eikite ir jai tai priminkite.

Visos merginos pasileido bėgte – Houp nenumanė, kur jos rado jėgų – ir apsupo kapitonę ratu. Tą akimirką Houp jomis visomis didžiavosi. Pergalė, pamanė ji, parodo, kaip mes mokame džiaugtis, užtat pralaimėjimas parodo mūsų būdo tvirtybę. Žiūrėdama, kaip komanda susirenka vienoje vietoje, Houp prisiminė turėsianti ateinančiomis dienomis kautis dar viename mūšyje. Ji suvirpėjo nuo šalčio – žiema jau čia pat. Šis žaidimas baigėsi. Metas žaisti kitą.

Pati to nežinodama Houp pasistatė automobilį visai toje pačioje gatvės vietoje, iš kurios Matjus Merfis nusprendė stebėti Maiklo O'Konelio daugiabutį. Ji atsilošė ant sėdynės ir žemiau nusismaukė megztą slidininko kepuraitę, tada pasitaisė ant nosies naujus skaidrius akinius. Paprastai akinių ji nenešiojo, bet įsivaizdavo, kad kažkiek maskuotis būtina. Houp nebuvo įsitikinusi, ar Maiklas O'Konelis ją matė, bet įtarė, kad taip. Ji manė, kad juos visus O'Konelis sekė taip, kaip ji dabar seka jį. Šią vėsią pavakarę ji vilkėjo džinsais ir sena jūrininko striuke. Nors buvo kokiais penkiolika metų vyresnė už daugumą miesto studentų, galėjo atrodyti gana jauna, kad palaikytum ją viena iš vyriausiųjų jų bendramokslių. Drabužius ji rinkosi nepaprastai nervindamasi nelyginant į pirmą pasimatymą einanti mergina, žūtbūt besistengianti padaryti įspūdį tuo, kad nekris į akis. Ji tik norėjo susilieti su Bostono gatvėmis, kaip chameleonas, iki menkiausio atspalvio įgauti aplinkos spalvą ir tapti nematoma.

Houp spėjo, kad jeigu nejudėdama sėdės automobilyje, po kelių minučių jis tikrai ją pamatys.

Manyk, kad jis žino viską, priminė sau. Manyk, kad žino, kaip atrodai, ir įsidėmėjo visas tavo ketverių metų senumo mažalitražio automobilio smulkmenas, net numerius.

Houp nekrustelėdama sėdėjo viduje, kol jai ėmė atrodyti taip krintanti į akis, kad jokie netikri akiniai nepadės. Ji žvilgtelėjo į Merfio ataskaitą, dar kartą įsižiūrėjo į joje įdėtą O'Konelio nuotrauką ir jai dingtelėjo mintis, ar sugebės jį pažinti. Nežinodama, ką daugiau daryti, stumtelėjusi atidarė dureles ir išlipo į gatvę.

Vogčiomis dirstelėjo į Maiklo O'Konelio langus. Ji norėjo, kad labiau sutemtų ir ji pamatytų, kaip jis uždega bute šviesą, bet tada suvokė: jei spoksos į tą pusę, jis kur kas greičiau pastebės ją negu jinai jį. Tada apsigręžė ir greitai nužingsniavo gatve, įsivaizduodama, kaip į nugarą gręžte gręžiasi dvi akys. Pasukusi už kampo sustojo. Koks tikslas stebėti jo butą, jeigu iš karto nuskuodė į priešingą pusę nuo jo?

Houp giliai įkvėpė. Ji pasijuto nieko nesugebanti.

Nevykėlė, visiška nevykėlė, kartojo mintyse. Grįžk, pasislėpk skersgatvyje ar už medžio ir įveik jį kantrumu. Būk tokia pat kantri kaip O'Konelis.

Purtydama galvą Houp apsisuko ir grįžo už kampo, žvalgydamasi, kur pasislėpti, ir pamatė iš daugiabučio išeinantį O'Konelį. Atlošęs galvą jis šypsojosi ją įsiutinusia nerūpestinga, nedora šypsena. Houp netvėrė pykčiu: jai atrodė, kad O'Konelis iš jos šaiposi, nors, aišku, niekas nerodė jį bent jau žinant, jog ji netoliese. Ji pasisuko šonu, bandydama prisispausti prie sienos, vildamasi, kad jų žvilgsniai nesusitiks, bet vis tiek neatitraukdama nuo jo akių. Tą akimirką ji pamatė nedidutę susitraukusią seną moterį, krevezojančią ta pačia gatvės puse kaip Maiklas O'Konelis. Houp pamatė, kad vos pastebėjęs senutę O'Konelis

išsišiepė. Jo veido išraiška išgąsdino Houp. Atrodė, kad per sekundės dalį kuo nerūpestingiausias O'Konelis neregėtai įsiuto.

O senutė atrodė lyg žodžio „nekenksmingas" iliustracija. Ji judėjo skausmingai lėtai. Kresna, apsivilkusi nemadingą turbūt dvidešimties metų vilnonį paltą, ant galvos užsidėjusi megztą margaspalvę kepurę. Abiejose rankose gniaužė baltus polietileno maišus, prikrautus maisto produktų. Bet Houp matė, kaip senutės akys sublizga pastebėjus O'Konelį ir ji žengteli šiek tiek į šoną, kad užtvertų jam kelią.

Houp prisispaudė prie medžio kitapus siauros gatvės, kurioje susidūrė O'Konelis ir senutė.

Ši bandė pakelti ranką nepaleisdama maišo su pirkiniais, bet nepavyko, tad tik pakraipė pirštą į jo pusę.

– Aš tave pažįstu! – garsiai tarė. – Žinau, ką išdarinėji!

– Nė velnio tu apie mane nežinai, – irgi pakėlęs balsą atšovė O'Konelis.

– Žinau, kad kažką darai mano katėms. Žinau, kad jas vagi – ar dar blogiau. Tu esi šlykštus, nedoras žmogus, ir aš turėčiau iškviesti tau policiją!

– Velniai rautų, aš nieko nedarau tavo katėms. Gal jos susirado kitą išprotėjusią senę, kad jas šertų. Gal joms nepatinka maistas, kurį palieki už durų. O gal tik rado geresnes sąlygas kitur, tu sena kale. Dabar atstok nuo manęs ir žiūrėk, kad neiškviesčiau tau sanitarijos inspekcijos, nes ji tikrai surinks visas tas nusususias kates, kad jas kur velniai, ir jas nugalabys.

– Tu žiaurus beširdis! – ryžtingai pareiškė senutė.

– Traukis man iš kelio ir eik šikti, – tarė O'Konelis sprausdamasis pro moterį ir nudūlino toliau gatve.

– Žinau, ką išdarinėji! – jam pavymui vėl sušuko senutė.

O'Konelis atsigręžė ir įsmeigė į ją akis.

– Kad ir ką, tavo manymu, darau, džiaukis, jei nenuspręsiu padaryti to paties tau.

Houp pamatė, kad sena moteris aikteli ir tarsi gavusi smūgį žengteli atatupsta. O'Konelis vėl išsišiepė, apsisuko ir greitai nužingsniavo gatve. Houp nežinojo, kur jis eina, bet suprato turinti jį sekti. Kai atsigręžė į senutę, sustingusią ant šaligatvio, jai šovė į galvą viena mintis. Kai O'Konelis kvartalo gale pasuko už kampo, Houp prišoko prie moters.

Apsidairiusi ir įsitikinusi, kad Maiklas O'Konelis iš tikro dingo, Houp pamojo senutei.

– Atleiskite, ponia, – tarė ji kiek įmanydama lipšniau vis dar stengdamasi patraukti jos dėmesį. – Atleiskite...

Moteris atsargiai atsisuko į Houp.

– Taip? – kiek baimindamasi tarė.

– Atsiprašau, – paskubomis tarė Houp. – Buvau kitapus gatvės ir netyčia nugirdau, kaip jūs apsižodžiavote su tuo jaunuoliu.

Moteris vis dar nenuleido akių nuo besiartinančios Houp.

– Jis kalbėjo labai nemandagiai ir nepagarbiai.

Senutė gūžtelėjo pečiais, vis dar nesuprasdama, kur suka Houp.

Houp giliai įkvėpė ir išpyškino savo melą.

– Mano katinas, labai mielas margis su baltomis priekinėmis letenėlėmis – vadinu jį Baltakoju – nesirodo jau porą dienų. Dingo, ir aš tiesiog nežinau, ką daryti. Aš gyvenu visai netoli nuo čia, – Houp mostelėjo neaiškia kryptimi, šiuo gestu aprėpdama beveik visą Bostoną su apylinkėmis. – Gal jį matėte?

Iš tikrųjų Houp nemėgo kačių. Nuo jų ji čiaudėdavo, be to, jai nepatikdavo, kaip katės į ją žiūri.

– Jis be galo mielas. Turiu jį daug metų, bet jis dar nėra taip ilgai negrįžęs į namus.

Melagystės liejosi sklandžiai.

– Nežinau, – iš lėto tarė moteris. – Mano pulkelyje yra pora margių, bet neprisimenu, kad būtų pasirodžiusi kokia nauja. Kita vertus...

Moteris atitraukė akis nuo Houp, pažiūrėjo į tą pusę, kur dingo Maiklas O'Konelis, ir sušnypštė beveik kaip viena iš jos globotinių:

– Nesu įsitikinusi, kad *jisai* nedaro ko nors baisaus.

Houp apsimetė nustebusi.

– Jis nemėgsta kačių? Koks žmogus gali...

Jai nereikėjo baigti. Senutė žengė nedidelį žingsnį atatupsta ir vertinamai nužvelgė Houp.

– Gal norėtumėte užsukti, išgerti puodelį arbatos ir susipažinti su mano vaikučiais?

Houp linktelėjo ir pasilenkė paimti iš moters maišų su pirkiniais. Aš įsitraukiau į žaidimą, pamanė. Jausmas buvo toks, lyg ją būtų pakvietę atsistoti šalia slibino irštvos.

Skotas atsidusęs įsmeigė akis į išblukusią, prisiplojusią prie žemės šlakbetonio blokelių ir raudonų plytų mokyklą. Ją suprojektavęs architektas tikriausiai projektuoja ir kalėjimus, pamanė. Prieš pastatą išrikiuotų geltonų mokyklinių autobusų neišjungtais varikliais virtinė užtvindė orą bjauriu dyzelinui būdingu dvoku. Apibrizgusi JAV vėliava apsivijo aplink stiebą ir susipynė su Naujojo Hampšyro valstijos vėliava. Abi mėšlungiškai pleveno stiprokame vėjyje. Šone driekėsi aukšta surūdijusi vielos tinklo tvora. Ant stogelio virš durų buvo du plakatai: PIRMYN, „KARIAI"! ir UŽSIRAŠIK STOJAMIESIEMS Į KOLEDŽĄ DABAR. Matyt, klaidos niekas nepastebėjo.

Skotas irgi turėjo Matjaus Merfio ataskaitą – buvo įsikišęs ją į švarko kišenę. Joje buvo tik Maiklo O'Konelio praeities griaučiai, ir Skotas buvo pasiryžęs gerokai papildyti tuos šykščius žodžius. Pradėti nuo O'Konelio mokyklos buvo visai logiška, nors informacija ir bus dešimties metų.

Skotas patyrė slogų įspūdį tą rytą apžiūrinėdamas aplinką, kurioje užaugo O'Konelis. Naujojo Hampšyro pakrantė – prieš-

taringa vieta. Atlanto vandenynas suteikia jai nepaprasto grožio, bet gamyklos, prisisiurbusios prie žemės ten, kur upės į jį įteka, atrodė bejausmės ir beširdės: vien ištisą parą dirbantys sandėliai ir lydyklos, kaminai ir geležinkelio stotys. Skotui susidarė įspūdis, kad šiek tiek panašiai turi jaustis žmogus, spoksantis į pernelyg seną striptizo šokėją, vidurdienį pasirodančią bankrutuojančiame klube.

Didelė dalis rajono, kuriame prabėgo Maiklo O'Konelio vaikystė, buvo skirta didelių laivų statybai. Pilką dangų raižė milžiniški kranai, galintys kilnoti tonas plieno. Vasarą čia būdavo karšta, žiemą – šalta, bet žmonės kiaurą dieną vaikščiodavo su apsauginiais šalmais ant galvų, apsivilkę kombinezonus, apsiavę tvirtus aptrintus batus. Laivų statyklose dirbantys žmonės irgi buvo tvirti, rimti, panašūs į įrengimus, kuriuos valdė. Čia tvirtybė buvo labiausiai vertinamas bruožas.

Skotas čia jautėsi visiškai svetimas. Kai sėdėdamas automobilyje žiūrėjo į spiečius mokinių, pasipylusių iš apskretusio mokyklos pastato, pasijuto, lyg būtų atvykęs iš kitos šalies. Jis gyveno aplinkoje, kur jo darbas buvo stumti studentus prie sėkmės simbolių, apie kuriuos mėgsta trimituoti Amerika: didelių automobilių, didelių banko sąskaitų, didelių namų. Paaugliai, kuriuos stebėjo lipant į laukiančius autobusus, spėjo, turėjo kuklesnių svajonių ir kur kas daugiau galimybių galop atsidurti kokioje gamykloje ir plušėti ten nuo ryto iki vakaro.

Jei augčiau čia, padaryčiau bet ką, kad tik ištrūkčiau, pamanė Skotas.

Kai pilni autobusai pajudėjo, jis išlipo iš automobilio ir greitai pasuko prie pagrindinių mokyklos durų. Prie jų stoviniuojantis apsauginінkas parodė, kur administracija. Prie stalų sėdėjo kelios sekretorės. Joms už nugarų Skotas pamatė mokyklos direktorių abejingu balsu sakantį moralus mokinei spygliais sušukuotais violetiniais plaukais, juoda odine striuke, su auskarais ausyse ir antakiuose.

– Ar galiu kuo nors padėti? – paklausė jauna moteris.

– Tikiuosi, – atsakė Skotas. – Aš esu Džonsonas. Dirbu bendrovėje *Raytheon**. Mūsų filialas yra Bostone. Mes ruošiamės pasiūlyti darbą vienam jaunuoliui. Savo gyvenimo aprašyme jis teigia prieš dešimt metų baigęs šią mokyklą. Reikalas tas, kad mes gauname vyriausybės užsakymų, todėl viską turime kruopščiai tikrinti.

Sekretorė pasisuko į kompiuterį.

– Pavardė?

– Maiklas O'Konelis.

Ji paspaudė keletą klavišų.

– Baigė mokyklą tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt penktais.

– Gal esama ko nors daugiau, kas mums praverstų?

– Be raštiško leidimo negaliu pasakyti jums pažymių ir kitų duomenų.

– Be abejo, – atsakė Skotas. – Ką gi – ačiū.

Jis padvejojo; moteris vėl ėmė įvedinėti duomenis į kompiuterį. Skotas sugavo žvilgsnį vyresnės moters, išėjusios iš direktoriaus pavaduotojo kabineto, vos tik jis paminėjo O'Konelio pavardę. Atrodė, kad ji dvejoja. Paskui gūžtelėjo pečiais ir prie jo priėjo.

– Pažinojau jį, – tarė. – Jis gaus darbą?

– Programuotojo. Įvedinės į kompiuterį duomenis ir panašiai. Darbas nėra labai svarbus, bet dalis informacijos yra susijusi su Pentagono užsakymais, todėl kaip visada tokiais atvejais turime šį tą sužinoti apie žmogaus praeitį.

Moteris nustebusi papurtė galvą.

– Džiaugiuosi, kad jis ėmė gyventi dorai. *Raytheon* – stambi korporacija.

---

* *Raytheon* – stambi JAV bendrovė, gaminanti gynybos įrangą.

– Vadinasi, tada gyveno nedorai?

Moteris nusišypsojo.

– Galima sakyti ir taip.

– Na, mokykloje visi prisiverdame košės. Mes stengiamės nekreipti dėmesio į tai, ką išdarinėja paaugliai. Bet turime saugotis baisesnių dalykų.

Moteris linktelėjo galvą.

– Suprantu. Ne smulkmenų.

Ji padvejojo.

– O O'Konelis? – priminė Skotas.

– Nenorėčiau kalbėti. Ypač jeigu jis smarkiai pasikeitė. Nenorėčiau atimti iš jo galimybę.

– Jūs mums tikrai padėtumėte.

Moteris vėl padvejojo, paskui tarė:

– Kai čia mokėsi, nieko gera iš jo negalėjai tikėtis.

– Kaip suprasti?

– Gudrus. Gerokai gudresnis už daugelį. Ryškiai gudresnis. Bet neramus. Jis man priminė tą tylią kiaulę, knisančią gilią šaknį. Man keldavo nerimą štai kas: jeigu įsikaldavo į galvą, kad per tave turi bėdų, kad tu jam trukdai, ar jeigu ko užsigeisdavo, tada visas jėgas skirdavo vien tam. Jeigu koks dėstomas dalykas jį sudomindavo, mokydavosi jį vienais dešimtukais. O jeigu jam nepatikdavo mokytojas... na, įvykdavo keistų dalykų. Blogų dalykų. Pavyzdžiui, būdavo apdaužomas mokytojo automobilis. Ar būdavo sudarkomas pažymių žurnalas. Arba policija gaudavo melagingą pranešimą, neva mokytojas padaręs kažką neteisėta. Visada atrodydavo, kad prie to prikišęs nagus O'Konelis, bet niekam niekada nepavykdavo ko nors įrodyti. Netvėriau džiaugsmu, kai jis baigė mokyklą.

Skotas linktelėjo.

– Kodėl... – pradėjo jis, bet už jį užbaigė moteris.

– Jeigu būtumėte buvęs iš tos šeimos, irgi būtumėte turėjęs ydų.

– Kur...

– Man nereikėtų to daryti.

Ji išsitraukė popieriaus lapelį ir užrašė adresą.

– Nežinau, ar jis vis dar tas pats. Galėjo pasikeisti.

Skotas paėmė lapelį.

– Kaip čia yra, kad jį prisimenate? Juk praėjo dešimt metų.

Moteris nusišypsojo.

– Visą tą laiką laukiau, kol kas nors įeis pro šias duris ir pradės klausinėti apie Maiklą O'Konelį. Tik niekada nemaniau, kad tas žmogus norės siūlyti jam darbą. Maniau, kad tai bus policininkas.

– Jūs kalbate nė kiek neabejodama.

Moteris nusišypsojo.

– Kadaise buvau jo mokytoja. Vienuoliktoje klasėje dėsčiau anglų kalbą. Ir jis padarė ryškų įspūdį. Per tuos darbo mokykloje metus buvo kokia dešimtis mokinių, kurių neįmanoma užmiršti. Pusės dėl teigiamų priežasčių, kitų – dėl neigiamų. Ar jis dirbs kontoroje su jaunomis moterimis?

– Taip. Kodėl klausiate?

– Atrodė, kad merginos šalia jo visuomet jaučiasi nesmagiai. Kita vertus, jisai jas traukdavo. Niekaip negalėjau to suprasti. Kaip tave gali traukti žmogus, jei žinai, kad per jį turėsi nemalonumų?

– Nežinau. Gal man reikėtų su kai kuriomis iš jų pasikalbėti?

– Žinoma. Bet tiek laiko praėjo – kas žino, kur jos dabar? Šiaip ar taip, abejoju, ar jums pavyktų rasti daug žmonių, norinčių kalbėtis apie Maiklą. Kaip sakiau, jis darydavo įspūdį.

– O jo artimieji?

– Čia jo namų adresas. Kaip sakiau, nežinau, ar tėvas vis dar ten gyvena. Galite patikrinti.

– O motina?

– Ji prieš daug metų jokio vaidmens nevaidino. Visko nežinau, bet...

– Bet kas?

Moteris staiga įsitempė.

– Rodos, ji mirė, kai jis buvo mažas – dešimties, gal trylikos. Manau, man nederėtų sakyti ką nors daugiau. Jau ir taip per daug prikalbėjau. Mano pavardės jums nereikia, ar ne?

Skotas papurtė galvą. Jis jau išgirdo tai, ką jam reikėjo išgirsti.

– Gersite arbatos *Earl Grey*? Su šlakeliu pieno?

– Mielai, – atsakė Houp. – Labai ačiū, ponia Abramovič.

– Brangute, būkit gera – vadinkit mane Hilda.

– Ką gi, Hilda, labai jums ačiū. Jūs nepaprastai maloni.

– Tuoj pat grįšiu, – tarė senutė.

Houp išgirdo švilpiant arbatinį. Ji ėmė dairytis po butą stengdamasi kuo daugiau įsidėmėti. Ant sienos kabojo kryžius su kančia, šalia – ryškių spalvų paveikslas, vaizduojantis Jėzų per Paskutinę vakarienę. Paveikslas iš visų pusių buvo apkabinėtas išblukusiomis nespalvotomis nuotraukomis vyrų standžiomis apykaklėmis ir moterų nėriniais puoštais apdarais. Greta kabojo kitos fotografijos: tamsaus, bet žalio gamtovaizdžio, akmenimis grįstų gatvelių ir bažnyčios smailais bokštais. Houp mintyse padarė išvadą: seniai mirę giminės kažkokioje Rytų Europos šalyje, nelankyti ne vieną dešimtmetį. Įspūdis buvo toks, tarsi buto sienos būtų tapetuotos vaiduokliais. Houp ir toliau bandė išsiaiškinti senutės istoriją iš tokių dalykų kaip prie palangės apsilaupę dažai bei flakonėlių ir dėželių su vaistais virtinė. Kambaryje gulėjo šūsnys žurnalų ir laikraščių, priešais minkštą raudoną krėslą stovėjo ne mažiau kaip penkiolikos metų televizorius. Viskas bylojo apie nykią tuštumą.

Bute buvo vos vienas miegamasis. Houp apsidairiusi pamatė prie krėslo kraitelę su virbalais. Butas trenkė senatve ir katėmis. Kokios aštuonios jų, o gal daugiau, tupėjo ant sofos, palangės ir prie radiatoriaus. Kelios priėjusios ėmė trintis Houp į kojas. Houp spėjo, kad antra tiek slepiasi miegamajame.

Ji giliai įkvėpė ir mintyse nusistebėjo, kad žmonės galop tampa tokie vieniši.

Įėjo ponia Abramovič nešina dviem puodeliais garuojančios arbatos. Ji nusišypsojo pulkeliui kačių, šios bemat ėmė į ją trintis ir nusekė iš paskos.

– Pietums dar ankstoka, balandėlės. Luktelkit minutę. Leiskit mamytei pirma truputį pasišnekučiuoti. – Ji atsigręžė į Houp. – Baltakojo nematote mano mažajame žvėryne, ar ne?

– Ne, – nutaisiusi liūdną balsą atsakė Houp. – Vestibiulyje jo irgi nemačiau.

– Stengiuosi neleisti savo numylėtinių į vestibiulį. Ne visada pavyksta, nes joms patinka išeiti ir pareiti – žinote, brangute, kačių būdą. Neleidžiu, nes manau, kad *jisai* daro joms kažką labai bloga.

– Kodėl manote...

– Jis to nežino, bet aš jas visas iki vienos pažįstu. Ir kas kelios dienos kurios nors vis pasigendu. Norėčiau kviesti policiją, bet jis teisus. Ko gero, iš manęs atimtų mano mažąsias drauges, o aš to neištverčiau. Jis – blogas žmogus ir aš trokštu, kad jis išsikraustytų. Be reikalo aš...

Ponia Abramovič nutilo. Houp palinko į priekį. Senutė atsiduso ir apsidairė po butą.

– Bijau, brangute, kad jeigu tavo mažasis Baltakojis užsuko čia, tas blogas žmogus galėjo jį pasigauti. Ar jį nuskriausti. Negaliu žinoti.

Houp linktelėjo.

– Sprendžiant iš jūsų žodžių, jis baisus.

– Toks ir yra. Jis man varo baimę, tad paprastai su juo nesikalbu – nebent apsižodžiuojame kaip šiandien. Manau, jis kelia baimę ir kai kuriems kitiems šio namo gyventojams, bet jie irgi nenori nieko sakyti. O ką mes galim padaryti? Jis laiku moka už butą, netriukšmauja, nerengia audringų vakarėlių, o savininkams niekas daugiau nerūpi.

Houp gurkštelėjo saldžios arbatos.

– Norėčiau įsitikinti. Turiu galvoje, dėl Baltakojo.

Ponia Abramovič atsilošė.

– Yra vienas būdas... – iš lėto tarė. – Tau įsitikinti. Be to, padėtum ir man atsakyti į keletą klausimų. Aš sena ir nebe itin stipri. Be to, man baisu ir neturiu kur daugiau prisiglausti. O tu, brangute, atrodai kur kas stipresnė už mane. Net stipresnė, negu buvau tavo metų. Ir galiu kirsti lažybų, nedaug ko bijai.

– Taip.

Senutė vėl nusišypsojo, beveik droviai.

– Kai mano vyras dar buvo gyvas, mūsų butas buvo didesnis. Jis apėmė ir visą plotą, kuriame dabar gyvena ponas O'Konelis. Turėjome du miegamuosius, svetainę ir valgomąjį iškilmingoms progoms – žodžiu, visą šio aukšto galą. Bet, mano Alfredui mirus, savininkai butą padalijo. Iš mūsų vieno didelio buto padarė tris. Tik jie dirbo tingėdami.

– Tingėdami?

Ponia Abramovič gurkštelėjo arbatos. Houp pamatė, kad jos akyse netikėtai sublizga pyktis.

– Taip. Tingėdami. Kas, jei ne tinginys nesivargina pakeisti naujų butų spynų? Butų, kurie kadaise buvo *mano* butas.

Houp linktelėjo. Staiga pajuto viduje kažką panašaus į elektros įtampą.

– Man labai rūpi, ką jis padarė mano katytėms, – lėtai tarė ponia Abramovič. Jos akys susiaurėjo, balsas pažemėjo, ir Houp suvokė, kad ši moteris turi savyje kažką grėsminga. – Ir, manau,

tu irgi norėtum sužinoti apie Baltakojį. Įsitikinti galima vieninteliu būdu – apsidairius jo bute.

Ji palinko į priekį, prikišo veidą vos per gerą sprindį prie Houp ir sušnabždėjo:

– Jis to nežino, bet aš turiu raktą nuo jo buto durų.

•

– Na, – tarė ji, kai jos veidu perslinko šešėlis, – ar dabar matote, kas buvo pastatyta ant kortos?

Kiekvienas žurnalistas žino, kad rašytojas būtinai turi sugundyti informacijos šaltinį. Kita vertus, gal rašytojas instinktyviai žino, kaip išvilioti istoriją net tada, kai tai būna labai keblu. Vis dėlto aš žinojau, kad mūsų pokalbius nuo pat pradžios sau norima linkme kreipia ji per tuos mūsų susitikimus, o šie iš tikrųjų yra slapti pasimatymai informacijos tikslais. Na, bet papasakodamas šią istoriją aš išnaudosiu ją visai taip pat, kaip ji išnaudojo mane.

Kiek patylėjusi ji paklausė:

– Kaip dažnai girdite pusamžius draugus sakant, kad jie nori kažką keisti? Būti ne tuo, kas yra? Neva jie nori, kad kas nors nutiktų ir apverstų jų gyvenimą aukštyn kojomis – tuomet jiems nebereikėtų kęsti tos nykios pribaigti galinčios kasdienybės monotonijos?

– Gana dažnai, – atsakiau.

– Dauguma žmonių meluoja, kai sako, kad nori permainų, nes permainos kelia pernelyg didelę baimę. Iš tikrųjų jie nori atgauti jaunystę. Kai esi jaunas, kiekviena galimybė, iš kurių gali rinktis, yra nuotykis. Tik sulaukę vidutinio amžiaus imame abejoti savo sprendimais. Juk pradėję žengti kuriuo nors keliu turime eiti toliau, ar ne? Tada kyla gausybė sunkumų. Loterijoje nelaimime. Užtat išsikviečia viršininkas ir praneša, kad mažinami etatai, ir tu esi atleidžiamas. Žmona ar vyras po dvidešimties metų santuokos pareiškia: „Susitikau kitą ir noriu išeiti." Gydytojas susiraukęs pakelia akis nuo lapo su tyrimų rezultatais ir sako: „Šie skaičiai negeri. Užsakysiu papildomų tyrimų."

– Skotui ir Selei...

– Jiems tą akimirką sukūrė Maiklas O'Konelis. O galbūt ta akimirka sparčiai artėjo. Ar jie galėjo apsaugoti Ešlę?

Staiga ji prikišo delną prie lūpų, ir aš išgirdau ją aiktelint. Ji ne iškart susivaldė.

– Nors niekas to aiškiai nepasakė – kol kas – giliai širdyje visi žinojo, kad už tai, ką jie tikisi pirkti, teks sumokėti didžiulę kainą.

35

Vienas batas

Houp nesmagiai jausdamasi su raktu rankoje stovėjo priešais Maiklo O'Konelio buto duris. Jai už nugaros savo tarpduryje stūksojo ponia Abramovič, jai palei kojas sukiojosi katės. Ji nekantriai mostu paragino Houp eiti.

– Aš stovėsiu sargyboje. Viskas bus gerai, tik paskubėk, – sukuždėjo senutė.

Houp giliai įkvėpė ir įkišo raktą į spyną. Ji nelabai žinojo, ką daro ar ko ieško, nenumanė, ką konkrečiai tikisi sužinoti. Bet rankoje gniaužė raktą ir, jam vos girdimai pasukus užraktą, Houp įsivaizdavo, kaip O'Konelis ateina gatve, pasuka už kampo ir sutemoms leidžiantis prie jos prisiartina. Houp juto už ausies jo alsavimą, įsivaizdavo šnypščiantį jo balsą. Ji sugriežė dantimis ir pasakė sau, kad jeigu teks, grumsis iš paskutiniųjų.

– Greičiau, brangute, – vėl paragino ją ponia Abramovič. – Sužinok, ką jis daro mano katėms.

Houp stumtelėjusi pravėrė duris ir įžengė į vidų.

Nežinojo, uždaryti duris ar palikti praviras, kad... – kad kas? – pamanė. Jeigu jis grįš, aš būsiu įkliuvusi į spąstus. Kitų durų į lauką nėra. Nei atsarginio išėjimo kilus gaisrui. Houp dar kartą giliai įkvėpė ir uždarė duris beveik iki galo. Bent

jau, pamanė, išgirs ponios Abramovič perspėjimą, jei tik senutė įstengs sušukti.

Houp nužvelgė butą. Apšnerkštas, apleistas. O'Koneliui akivaizdžiai nerūpėjo aplinka, kurioje gyvena. Nei spalvingų plakatų ant sienų, nei gėlių ant palangių, nei margo kilimėlio ant grindų. Nei televizoriaus, nei stereoaparatūros, vien tolimajame kampe sukišti keli apdriskę kompiuterijos vadovėliai. Nugyventas asketiškas būstas. Suvokus, kad visas Maiklo O'Konelio gyvenimas vyksta vaizduotėje, Houp pasidarė neramu. Jis gyveno ne tame pasaulyje, kuriame padėdavo galvą ir miegodavo.

Ji paskubomis žengtelėjo toliau, vėl giliai įkvėpė, ir tą akimirką galvoje gimė planas.

Įsidėmėk, tarė sau. Viską įsimink.

Įsikišusi ranką į striukės kišenę susirado popieriaus skiautę. Ant nedidelio rašomojo stalo pamatė pigų rašiklį. Ji tuoj pat nusibraižė apytikrį buto planą, paskui vėl pasisuko į stalą.

Jis buvo padarytas iš pigaus medinio stalviršio, uždėto ant dviejų juodai dažyto metalo kartotekos dėžių. Priešais nešiojamąjį kompiuterį stovėjo viena medinė kėdė kieta atkalte. Visa aplinka dvelkė nuogu paprastumu. Houp įsivaizdavo, kaip Maiklas O'Konelis sėdi prieš ekraną jo nenatūralia šviesa užlietu veidu, visą dėmesį sukaupęs į mirgančius vaizdus. Kompiuteris atrodė naujas. Jis buvo įjungtas į tinklą, degė lemputė.

Houp giliai įkvėpė, pasiklausė, ar nieko negirdėti iš vestibiulio, ir atsisėdo priešais kompiuterį. Ant popieriaus skiautės užsirašė kompiuterio markę ir modelį, tada nužvelgė juodą ekraną. Lyg darbininkas, kišantis ranką prie nuogo elektros laido, palietė pelę aparato centre. Kompiuteris suburzgė, ekranas nušvito ir jame pasirodė užsklanda.

Houp pajuto, kaip perdžiūva lūpos, o gerklę tarsi kažkas užveržia virve.

Užsklandoje buvo Ešlės nuotrauka.

Ji buvo ne visai ryški ir neabejotinai fotografuota paskubomis iš kelių žingsnių. Kadre mergina buvo užfiksuota, kai staiga sukosi, nustebinta kažkokio netikėtai pasigirdusio už nugaros garso. Ešlės veide atsispindėjo baimė.

Spoksodama į nuotrauką Houp išgirdo, kad ima kvėpuoti negiliai, tankiai. Iš nuotraukos, kurią O'Konelis pasirinko užsklandai, ji suprato keletą dalykų, bet vien blogų. O'Koneliui be galo patiko ta akimirka, kai netikėtai užkluptą Ešlę apėmė siaubas.

Čia meilė, pamanė ji. Baisiausia, kokia tik gali būti.

Sukandusi lūpą paslinko žymeklį prie aplanko *My documents* ir juos atidarė. Failai buvo keturi: „Meilė Ešlei", „Neapykanta Ešlei", „Ešlės šeima" ir „Ešlės ateitis".

Ji spragtelėjo ties pirmuoju, bet ekrano langelyje pasirodė užrašas „Reikalingas slaptažodis".

Ji paslinko žymeklį prie antro failo.

Vėl pasirodė užrašas „Reikalingas slaptažodis".

Houp papurtė galvą. Ji pamanė sugebėsianti atspėti slaptažodį, jei tik pasėdės ir gerai pagalvos, bet jau dabar nerimavo, ar ne per ilgai išbuvo bute. Vis dar tankiai alsuodama ji išjungė viską kompiuteryje ir grąžino jį į pradinę padėtį. Tada ištraukė kartotekos stalčius, bet pamatė, kad jie tušti – vos pora nežinia kaip čia atsiradusių pieštukų ir pluoštelis spausdintuvo popieriaus.

Kai Houp atsistojo, šiek tiek svaigo galva. Paskubėk, paragino save. Tu gerokai rizikuoji.

Apsidairė. Reikia apžiūrėti miegamąjį, pamanė.

Šis trenkė prakaitu ir nepriežiūra. Ji prišoko prie komodos ir kiek įmanydama greičiau išnaršė stalčius. Ant lovos gulėjo vienintelis čiužinys, virš jo be jokios tvarkos buvo suversta paklodžių ir antklodė. Houp atsiklaupė ir pažiūrėjo po lova. Nieko. Pasisuko į nedidelę drabužių spintą. Viduje kabojo kelios

striukės ir poros marškinių. Vienintelis juodas sportinio kirpimo švarkelis. Du kaklaraiščiai. Dar vieni marškiniai su sagutėmis apykaklės kampuose ir laisvos, ilgos pilkos kelnės. Nieko, į ką vertėtų atkreipti dėmesį. Houp jau buvo benusisukanti, kai tolimajame spintos kampe pamatė vieną aptrintą darbinį batą su kyšančia iš jo sustandėjusia nuo purvo pilka sportine kojine. Dalį bato dengė krūva prakaitu permirkusių treningų.

Vienas batas – visai nelogiška, pamanė ji.

Ji apsidairė antro, bet jo niekur nebuvo matyti.

Tai sutrikdė Houp, ir ji sustingo įsmeigusi akis į batą, tartum šis galėtų ką nors jai pasakyti. Tada ji atsargiai patraukė į šalį treningus ir suėmė batą. Jis buvo sunkus, ir jai iškart toptelėjo, kad viduje gali kas nors būti. Kaip chirurgas, atidengiantis įpjautą odą, ji ištraukė kojinę ir pažiūrėjo į vidų.

Pati nepajuto, kaip aiktelėjo.

Bate gulėjo pistoletas.

Houp jau ruošėsi jį paimti, bet tarė sau: neliesk jo!

Kodėl – nežinojo pati.

Vis dėlto jai magėjo jį čiupti, pavogti, kad tik Maiklas O'Konelis jo neturėtų. Ar šiuo pistoletu jis nužudys Ešlę?

Houp pasijuto spąstuose, lyg kas laikytų ją panardintą po vandeniu. Ji žinojo: jei paims ginklą, O'Konelis supras, kad vienas iš jų čia buvo. O tada imsis žygių. Galbūt reaguodamas griebsis smurto. Galbūt jis kažkur paslėpęs dar vieną ginklą. Galbūt, galbūt... Jos viduje grūmėsi klausimai ir abejonės. Ak, kad galėtų kaip nors padaryti pistoletą nepavojingą – pavyzdžiui, išimti daužiklį. Kadaise skaitė apie tai detektyviniame romane, bet nenumanė, kaip tai padaryti. O išimti kulkas nebūtų prasmės. Jis suprastų, kad kažkas čia lankėsi, ir įdėtų naujas.

Houp spoksojo į pistoletą. Vamzdžio šone įžiūrėjo markę ir kalibrą – 25-as.

Ginklas buvo toks šlykštus, kad ji vos neapsivėmė.

Nebūdama įsitikinusi, kad teisingai daro, rūpestingai padėjo batą atgal į spintos kampą ir vėl uždengė treningais, kad viskas atrodytų visai taip kaip iki tol.

Jai magėjo bėgti. Kiek išbuvo bute? Penkias minutes? Dvidešimt? Jai atrodė, kad girdi žingsnius, balsus, ir suvokė, jog jai prasidėjo haliucinacijos. *Eik iš čia tuoj pat!* – įsakė sau.

Houp atsistojo ir pasuko lauk pro vonią, kurios nė nesivargino apžiūrėti, ir virtuvėlę, bet čia sustojo.

Katės, pamanė. Ponia Abramovič klaus apie jas.

Ji apsidairė po mažytę patalpą. Net stalo nėra – vien šaldytuvas, nedidelė keturių degiklių viryklė ir pora lentynų, nukrautų sriubų ir mėsos konservais. Jokių kačių ėdalo konservų. Jokių žiurknuodžių, kurių galėtų įmaišyti katėms ir paskutinį kartą jas pašerti.

Houp priėjo prie šaldytuvo ir atidarė dureles. Viduje O'Konelis laikė tik sumuštinių garnyrus ir porą skardinių alaus. Ji uždarė dureles, paskui apsigalvojo ir atidarė šaldiklį tikėdamasi išvysti porą šaldytų picų.

Tai, ką pamatė, trenkė lyg smūgis, ir ji vos susitvardė nesuspiegusi.

Į ją spoksojo ne mažiau kaip pustuzinis sušalusių kačių. Vienos dantys buvo apnuoginti, ir ta ledinė mirties grimasa, panaši į chimeros šypseną, varė šiurpą.

Panika apėmė Houp, ir ji žengtelėjo atatupsta. Širdis daužėsi, moterį pykino, jai svaigo galva ir atrodė, kad pašoko temperatūra. Iš krūtinės veržėsi riksmas, bet jį užgniaužė susitraukusi gerklė. Kiekviena kūno skaidula liepė jai dingti iš čia, sprukti, bėgti ir šiukštu neatsigręžti. Mėgino įsakyti sau likti rami, bet kur tau! Kai norėdama uždaryti šaldiklio dureles ištiesė ranką, ji drebėjo.

Staiga iš vestibiulio išgirdo prislopintą balsą.

– Greičiau, brangute! Kažkas priėjo prie lifto!

Houp pasisuko ir nubėgo prie buto durų.

– Paskubėk! – išgirdo kuždant ponią Abramovič. – Kažkas atvažiuoja!

Senutė vis dar stūksojo savo buto tarpduryje, kai Houp išlėkė į vestibiulį. Žiūrėdama, kaip ima didėti aukštus rodantys skaičiukai, ji uždarė O'Konelio buto duris. Ėmė grabalioti raktą ir vos neišmetė iš rankų bandydama pataikyti į spyną.

Ponia Abramovič pasitraukė atgal – ieškojo prieglobsčio savo bute. Katės jai palei kojas šmižinėjo pirmyn atgal, tarsi pajutusios senutės balse baimę ir paniką.

– Greičiau, greičiau, mums reikia sprukti!

Houp pamatė, kad senutė tuoj dings savo bute, pasitrauks iš akiračio palikusi duris vos praviras. Pajutusi, kaip raktas pasuka įleistinę spyną ir ji užsifiksuoja, Houp žengė atatupsta ir atsigręžė į liftą. Kai jis pasiekė aukštą, ji pamatė iš kabinos sklindančią šviesą.

Ji sustingo neįstengdama pasijudinti.

Liftas tarsi stabtelėjo, bet tuoj nesustodamas nuvažiavo aukščiau.

Nuo adrenalino jai ėmė spengti ausyse, kiekvienas garsas, rodės, sklinda iš toli lyg aidas iš kitapus plataus kanjono.

Houp ėmė tirti save – vertinti širdį, plaučius, protą, bandydama nuspręsti, kas vis dar veikia, o ką atjungė baimė.

Jai už nugaros ponia Abramovič pravėrė duris kiek plačiau ir iškišo galvą.

– Netikras aliarmas, brangute. Ar sužinojai, kas nutiko mano katėms?

Houp giliai įkvėpė, mėgindama suvaldyti pašėlusiai besidaužančią širdį. Į galvą atėję žodžiai dvelkė šalčiu.

– Ne, – pamelavo ji. – Niekur nematyti jų nė ženklo.

Iš moters akių Houp suprato, kad ji šiek tiek nusivylusi.

– Man turbūt jau metas eiti, – tarė Houp šaltai. Vis dėlto jai

užteko proto nemačiomis įsikišti Maiklo O'Konelio buto raktą į striukės kišenę, kai pasisuko ir nuskubėjo prie laiptų. Ji žinojo, kad laukiant lifto prireiks kantrybės, o jos nebeturėjo.

Houp kiek įmanydama greičiau pasileido laiptais žemyn; nuo įtampos jai susitraukė skrandis. Palenkusi pečius į priekį dūmė į apačią – jai žūtbūt reikėjo ištrūkti į lauką. Staiga pakėlusi akis prieš save tamsiame vestibiulio tarpduryje pamatė kažkokį pavidalą. Ji vos nesustingo apimta neregėtos baimės, bet tuoj pamatė, kad tai tik įeinantys kiti du namo gyventojai.

– Ei! – sukriokė vienas, kai ji brovėsi pro juos į vakaro šaltį džiaugdamasi ją apsupusia tamsa.

Nuo paskutinių laiptelių prieš šaligatvį ji beveik nušoko ir nė karto nežvilgtelėjusi per petį perėjo siaurą gatvę, pasuko prie savo automobilio, sugrabaliojo raktelius ir galop sudribo ant vairuotojo sėdynės. Girdėjo vidinį balsą, įsakmiai raginantį: „Bėk! Tuoj pat dink!" Jau buvo bevažiuojanti, kai pakėlė akis ir vėl sustingo.

Iš priekio šaligatviu kėblino Maiklas O'Konelis.

Houp sekė jį akimis, kai jis stabtelėjo priešais namą, pasirausęs kišenėje išsitraukė raktus ir, nė nežvilgtelėjęs į jos pusę, žengė priekin ir dingo viduje. Ji dar palaukė ir netrukus pamatė jo bute užsidegant šviesas.

Houp baiminosi, jog jis kaip nors supras, kad jos ten būta. Gal ji ką nors perstatė ar ko nors nepadėjo į vietą. Ji įjungė pavarą ir nuvažiavo. Nesidairydama atgal nuvažiavo iki sankryžos, pasuko į platesnę gatvę ir po kelių kvartalų radusi vietą prie šaligatvio sustojo. Tada pagalvojo: kiek laiko praėjo? Trys minutės? Keturios? Penkios? Kiek sekundžių prabėgo nuo tada, kai ji įsibrovė į butą, iki jis grįžo?

Skrandis vėl susitraukė ir galop šleikštulys ją įveikė. Houp atidarė dureles ir tyliai niekam nematant išvėmė į nutekamąjį griovelį visą ponios Abramovič arbatą *Earl Grey*.

Kitas rytas Skotui prasidėjo anksti. Prieš pat auštant jis atsikėlė pigaus motelio kambaryje ir niūriai pilkoje lapkričio prieblandoje nuvažiavo ten, kur užaugo Maiklas O'Konelis. Sustojęs kitoje gatvės pusėje priešais jo namus, išjungė variklį ir sėdėdamas laukė, jausdamas, kaip į vidų smelkiasi pirmi žiemos pranašai. Gatvė buvo nyki, tik ne ką geresnė už automobilių gyvenamųjų priekabų parką. Visi namai buvo prisiploję prie žemės ir šaukėsi remonto. Nuo kraigų luposi dažai, lietaus nutekamieji latakai buvo atšokę nuo stogų, dažname kieme prieš namą voliojosi sulūžę žaislai, automobiliai ir išardyti sniegaeigiai. Vėjas blaškė duris su tinkleliais nuo vabzdžių. Ne vienas langas buvo užlopytas tvirto plastiko lakštais. Atrodė, kad šiame rajone žmonės nebeturi iš ko rinktis. Čia karaliavo alus, loterijos bilietai, svajonės apie motociklus, tatuiruotės ir prisigėrusieji šeštadienio vakarą. Paaugliai, matyt, vienodai nerimavo dėl nėštumo ir ledo ritulio, o pagrindinis vyresniųjų rūpestis buvo, ar varganos pensijos užteks ir nereikės prašyti iš valdžios maisto talonų. Skotas retai buvo matęs tokių nedraugiškų rajonų.

Kaip ir mokykloje išvakarėse, žinojo esąs visai ne savo vietoje.

Skotas stebėjo, kaip čia gausėjantys, čia retėjantys būriai vaikų lipa į mokyklinius autobusus, o dėžutėmis su pietumis nešini vyrai ir moterys traukia į darbą. Kai gatvėje aprimo, jis išlipo iš automobilio. Kišenėje turėjo pluoštelį dvidešimties dolerių banknotų ir spėjo, kad nemažai jų ryte išleis.

Skotas nusigręžė nuo O'Konelio namo ir pasuko į artimiausią namą tiesiai prieš jį kitapus gatvės.

Jis garsiai pabeldė nekreipdamas dėmesio į kimiu balsu už durų pašėlusiai lojantį šunį. Netrukus kažkokia moteris piktai užriko ant šuns nutilti, ir durys atsidarė.

– Taip?

Tarpduryje stovėjo netoli keturiasdešimties metų moteris su kabančia nuo lūpos cigarete, vilkinti rausvu švarku su maisto

parduotuvės emblema. Vienoje rankoje sunkiai išlaikydama kavos puodelį, kita gniaužė šuns antkaklį.

– Atleiskite, iš tikro jis gana draugiškas, bet velniškai išgąsdina žmones, kai ima ant jų šokinėti. Mano vyras vis sako, kad turėčiau geriau jį dresuoti, bet... – ji gūžtelėjo pečiais.

– Nieko baisaus, – pro duris su tinkleliu nuo vabzdžių atsakė Skotas.

– Kuo galiu padėti?

– Aš dirbu Masačusetso valstijos lygtinio paleidimo valdyboje, – pamelavo Skotas. – Mes tikriname pirmąkart nusikaltusiojo – tokio Maiklo O'Konelio – duomenis. Anksčiau gyveno kitapus gatvės. Pažinojote?

Moteris linktelėjo.

– Šiek tiek. Porą metų jo nemačiau. Ką jis iškrėtė?

Kiek pagalvojęs Skotas atsakė:

– Žinot, kai ką pavogė.

Iš tiesų, dingtelėjo jam.

– Bent jau taip atrodo.

Moteris paniekinamai suprunkštė.

– Ir tas prakeiktas kvailys įkliuvo, ką? Visad maniau, kad jis kiek gudresnis.

– Gudrus vyrukas, tiesa?

– Apsimesdavo gudrus. Abejoju, ar tai tas pats.

Skotas nusišypsojo.

– Šiaip ar taip, – tarė iš lėto, – mums labiausiai rūpi jo praeitis. Aš dar neapklausiau jo tėvo, bet, žinot, kartais kaimynai... – Baigti jam nė nereikėjo, nes moteris energingai pakinkavo galvą.

– Žinau ne kažin ką. Gyvenam čia vos porą metų. Bet jo tėvas – šitas gyvena čia nuo ledynmečio. Ir nėra čia itin mėgstamas.

– Kodėl?

– Gauna invalidumo pensiją. Dirbo vienoje Portsmuto laivų statykloje. Pateko į kažkokį nelaimingą atsitikimą. Sako, susižeidė nugarą. Kas mėnesį gauna pinigų iš bendrovės, valstijos ir dar federalinės valdžios. Bet turint galvoje, kad teigia esąs neįgalus, sakyčiau, gyvena visai neblogai. Papildomai uždarbiauja dengdamas stogus – keistas darbas vyrui, tvirtinančiam, kad yra invalidas. Mano vyras sako, kad jam moka vokelyje. Visados maniau, kad čia pasirodys ir ims šniukštinėti, klausinėti koks vyrukas iš mokesčių inspekcijos.

– Bet tai nepaaiškina, kodėl žmonės jo...

– Tiesiog jis niekingas girtuoklis. O kai pasigeria, ima plūstis. Triukšmauja. Kartais net girdi jį visaip plūstantis vidury nakties, bet keisčiausia, kad plūstis neturi ant ko. Kartais išeina į lauką ir ima šaudyti iš kažkokio seno pistoleto, kurį laiko tame jovale, kurį jis vadina namais. Aplink vaikai, bet jam nė motais. Kartą šovė į vieną iš rajone laikomų šunų – laimė, ne mano. Šiaip ar taip, ėmė šaudyti visiškai be jokios priežasties, vien todėl, kad gali. Žodžiu, tikrų tikriausias blogiukas.

– O sūnus?

– Jau sakiau – beveik jo nepažinojau. Bet, kaip sako, obuolys, velniai rautų, nuo obels netoli rieda. Atrodo, šiuo atveju – tikrai.

– O motina?

– Mirė. Visai jos nepažinojau. Žuvo per nelaimingą atsitikimą. Bent jau taip pasakojama. Kai kas mano, kad ji nusižudė. Kiti kaltina tėvą. Policija gana įdėmiai tyrė tą įvykį. Jis atrodė gana įtartinas. Paskui tyrimą nutraukė. Nežinau – gal įmanoma ką nors sužinoti iš to meto laikraščių. Tai atsitiko prieš man čia atsikraustant.

Šuo vėl sulojo, ir Skotas žengtelėjo atatupstas.

– Labai ačiū, – tarė. – Vienas dalykas. Prašom niekam apie tai nepasakoti. Jei žmonės ims apie tai kalbėti, mes nieko nepešime klausinėdami.

– Aišku, – moteris koja pastūmė šunį ir užtraukė dūmą. – Klausykit, ar jūs ten, Masačusetse, negalit pasodinti tėvo į kalėjimą kartu su sūnum? Tada čia tikrai būtų ramiau.

Likusią ryto dalį Skotas sukiojosi po rajoną apsimetęs vienokiu ar kitokiu tyrėju. Vos kartą jo paprašė asmens dokumento, bet jis lengvai išsisuko iš padėties. Sužinojo nedaug. O'Koneliai atsikėlė čia anksčiau už daugumą kitų rajono gyventojų, o su kaimynais bendravo menkai. Tai, kad O'Koneliai čia nebuvo populiarūs, padėjo Skotui vienu atžvilgiu: žmonės mielai apie juos kalbėjo. Bet jų žodžiai tik dar labiau patvirtino tai, ką jis jau buvo girdėjęs ar numanė.

Nebuvo jokių ženklų, kad vyresnysis O'Konelis būtų išėjęs iš namų, nors Skotas manė, jog vyras galėjo nepastebimai išeiti, kol jis pats su kuo nors kalbėjosi. Šiaip ar taip, nedidelis juodas dodžo markės pikapas nepajudėjo iš vietos visą dieną. Skotas nusprendė, kad tai vyresniojo O'Konelio mašina.

Jis žinojo turėsiąs pabelsti į tas duris, bet vis dar dvejojo, kuo apsimesti. Tada nusprendė imtis dar vieno žygio – vietos bibliotekoje sužinoti, kokiomis aplinkybėmis mirė O'Konelio motina.

Kitaip nei apšepę namai šalutinėse gatvelėse ir buvusiose dirbamosiose žemėse, miesto bibliotekos pastatas buvo dviejų aukštų, iš plytų ir stiklo. Jis stovėjo šalia policijos valdybos ir miesto valdžios kontorų komplekso.

Skotas priėjo prie registratorės stalo. Neaukšta, liesa moteris, gal penkeriais ar šešeriais metais vyresnė už Ešlę, kaišiojanti korteles į knygų viršelius, visai maloniai jo paklausė:

– Ar galėčiau kuo nors padėti?

– Taip. Ar jūs saugote mokyklos metraščius? Ir dar: ar galėtumėte parodyti, kur laikote vietos laikraščių mikrofilmus?

– Mielai. Mikrofilmų kambarys štai ten, – ji mostelėjo ranka

į mažesnį kambarį. – Rinkinys gana aiškiai pažymėtas. Ar jums reikia parodyti, kaip naudotis aparatu?

Skotas papurtė galvą.

– Manau, susitvarkysiu pats. O kur metraščiai?

– Žinynų skyriuje. Kurių metų ieškote?

– Linkolno mokyklos, 1995 metų abiturientų laidos.

Moters veide pasirodė šiokia tokia nuostaba, paskui šypsena.

– Mano laida. Gal galiu jums padėti?

– Ar pažinojote jaunuolį Maiklo O'Konelio pavarde?

Ji sustingo ir kurį laiką tylėjo.

Skotas stebėjo, kaip jaunos moters veide šmėsteli blogi prisiminimai.

– Ką jis pridirbo? – galop sušnabždėjo ji.

Selė įniko į krūvą teisinių tekstų ir straipsnių ieškodama kažko, bet ko konkrečiai – gerai nežinojo. Kuo daugiau skaitė, vertino ir svarstė, tuo prasčiau jautėsi. Visai kas kita, piktai galvojo ji, kai į nusikaltimą žvelgi iš intelektualiosios pusės. Tuomet, kai į veiksmus žiūrima iš abstrakčios teismo salės aplinkos, pateikiami argumentai ir įrodymai, vyksta kratos ir poėmiai, išklausomi prisipažinimai, išvadas pateikia teismo ekspertai, ir galop viską perima teisingumo vykdymo sistema. O ji sumanyta taip, kad likusiai žmonijos daliai nereikėtų nė piršto pajudinti. Sistema užtušuoja nusikaltimo tikroviškumą, padaro jį kažkuo panašų į spektaklį. Šis procesas jai buvo pažįstamas ir įprastas. Bet tai, ką ji darė dabar, buvo žingsnis į visai kitą pusę.

Rask nusikaltimą.

Sugalvok, kaip padaryti, kad kaltė kristų Maiklui O'Koneliui.

Įkišk jį į kalėjimą. O tada galėsite gyventi sau toliau. Iš pažiūros viskas atrodė paprasta. Skoto entuziazmas įkvėpė, kol ji iš tikro prisėdo ir pabandė išnagrinėti visas galimybes.

Kol kas geriausia, ką ji sugalvojo, buvo sukčiavimas ir pinigų prievartavimas.

Bus nelengva, pamanė ji, bet galbūt jiems pavyktų nušviesti ligtolinius O'Konelio veiksmus taip, kad jie panėšėtų į kažkokią užmačią šantažu gauti pinigų iš jos ir Skoto. Ji spėjo sugebėsianti pavaizduoti prokurorui, kad visa, ką darė O'Konelis, ypač neduodamas ramybės Ešlei, buvo agresyvus sąmokslas. Išgalvoti jiems tereiks, neva jis grasinęs kažką padaryti, jeigu jie nesumokės tam tikros sumos. Skotas galėtų davęs priesaiką patvirtinti, kad kai Bostone įteikė O'Koneliui penkis tūkstančius dolerių, šis pareikalavo daugiau, o kai jie spyriojosi, ėmė spausti smarkiau. Jie net galėtų pasiteisinti, kodėl ligi tol nesikreipė į policiją – girdi, bijojo, kad jis ko nors jiems nepadarytų.

Bėda – veikiau, gailiai pamanė Selė, pirma bėda, nes jų tikriausiai bus daug – buvo ta, kad prisiminė, ką atidavęs tuos penkis tūkstančius dolerių sakė Skotas. Jo manymu, O'Konelis buvo pasislėpęs diktofoną ir įrašė visą jų pokalbį.

Jeigu tai tiesa, staiga jie atrodys esą melagiai. O'Konelis išsisuks nenubaustas, jiems gali būti pateikti kaltinimai, ir ji gali netekti advokatės praktikos, o Skotas – dėstytojo darbo. Taigi viskas vėl prasidės iš pradžių, jie turės nemalonumų, o Ešlės niekas nebesaugos nuo O'Konelio ir jo pykčio.

Be to, suvokė ji, net jeigu jiems pavyks, nebus jokios garantijos, kad O'Konelis negaus kokios sumažintos bausmės. Pora metų? Kiek laiko jis turėtų praleisti už grotų, kad Ešlė galėtų įgyti naują tapatybę ir išsivaduoti iš jo manijos? Trejų? Penkerių? Dešimties? Ar ji kada nors galės būti visiškai tikra, kad jis nepasirodys prie jos durų?

Selė atsilošė ant kėdės.

Užmušk jį, pamanė.

Ji garsiai aiktelėjo negalėdama patikėti tuo, ką sako vidinis balsas.

Kuo toks puikus tavo gyvenimas, kad nebūtų galima jo paaukoti?

Šis klausimas jai atrodė gana logiškas. Savo darbą ji nelabai mėgo, o santykiai su Houp jai kėlė daugybę abejonių. Praėjo daug savaičių, gal net mėnesių, nuo tada, kai ji džiaugėsi savo padėtimi. Kokia jos gyvenimo prasmė? Jai norėjosi juoktis, bet negalėjo prisiversti. Pusamžė moteris, miestelio advokatė, stebinti, kaip sulig kiekviena diena nerimo raukšlės vis giliau įsirėžia veido odoje. Jai dingtelėjo, kad vienintelis per visą gyvenimą jos paliktas pėdsakas yra Ešlė. Gal jos duktė – sumeluotos meilės vaisius, bet niekas nepaneigs, kad Ešlė – neabejotinai geriausia, ką pavyko sukurti jai ir Skotui per tą trumpą kartu praleistą laiką.

Dėl Ešlės ateities verta mirti. Dėl tavo – ne.

Selę vėl pribloškė tai, ką įsakmiai ragino daryti vidinis balsas. Tai juk beprotybė! Bet tik beprotybė ir buvo logiška.

Nužudyk jį, tarė sau.

Tada jai toptelėjo kita, dar keistesnė mintis.

Arba sugalvok, kaip padaryti, kad jis nužudytų tave.

Ir už tai sumokėtų.

Ji atsilošė, įsmeigė žvilgsnį į knygas ir popierius aplink.

Kažkas turi mirti. Staiga ji pasijuto visiškai tuo įsitikinusi.

•

Pirmą kartą nuo tada, kai ėmiausi šios istorijos, man ėmė sapnuotis košmarai.

Jie aplankydavo mane neprašyti, miegant versdavo vartytis lovoje išpiltą prakaito. Kartą prabudau gilią naktį, nusvirduliavau į vonią atsigerti vandens ir spoksojau į save veidrodyje. Paskui nutipenau kilimu dengtu koridoriumi ir pažiūrėjau į savo vaikus – įsitikinau, kad miega ne taip neramiai kaip aš. Grįžus žmona suniurnėjo: „Viskas gerai?“,

bet man nespėjus atsakyti vėl užmigo. Padėjau galvą ant pagalvės ir įsmeigiau akis į bekraštę tamsą.

Kitą rytą paskambinau jai.

– Manau, dabar turėčiau pasikalbėti su kai kuriais pagrindiniais šios dramos veikėjais, – pasakiau be jokių užuolankų. – Per ilgai atidėliojau.

– Taip. Laukiau, kad galop to pareikalausite. Tik nelabai žinau, kas šiuo metu norės su jumis kalbėtis.

– Jie nori, kad jų istorija būtų papasakota, bet nenori su manim kalbėtis? – paklausiau negalėdamas patikėti.

Kai ji prabilo, pajutau šiokią tokią sumaištį jos viduje; kai kurie šios istorijos įvykiai įgijo daugiau svarbos. Aš artinausi prie tikslo.

– Bijau, – atsakė ji.

– Ko?

– Ant svarstyklių – labai daug dalykų. Gyvenimas ant vienos lėkštės, mirtis ant kitos. Galimybė atsveria neviltį. Labai daug pastatyta ant kortos.

– Galiu juos rasti, – be ceremonijų pertariau ją. – Kiek galit žaisti su manim kaip katė su pele?! Galėčiau gauti dėstytojų sąrašus. Peržiūrėti teisininkų duomenų bazes. Panaršyti studentų interneto svetainėse. Ir lesbiečių. Psichopatų pokalbių kanaluose. Nežinau... Viename rasiu tiek informacijos, kad galėsiu nustatyti tikras pavardes, tikras vietas ir apskritai tiesą apie tai, ką man pasakojote.

– Manote, kad nesakiau jums tiesos?

– Ne, nemanau. Aš tik sakau, kad žinau užtektinai ir galėčiau viską toliau gvildenti savarankiškai.

– Galėtumėte, bet tada aš nebeatsiliepčiau į jūsų skambučius. O jūs, ko gero, niekuomet nebesužinotumėte, kas iš tikrųjų nutiko. Gal išsiaiškintumėte kokį nors faktą, gal net sudėtumėte į daiktą visas smulkmenas ir gautumėte, taip sakant, šios istorijos vaizdą, bet ne esmę. Taip ir nesužinotumėte, kas slypi giliau – dėl ko kas įvyko. Ar norėtumėte tuo rizikuoti?

– Ne, – atsakiau, – nenorėčiau.

– Taip ir maniau.

– Žaisiu pagal jūsų taisykles, bet nebeilgai. Man baigia trūkti kantrybė.

– Taip, girdžiu tai jūsų balse.

Bet neatrodė, kad tai būtų jai padarę bent menkiausią poveikį. Sulig tais žodžiais ji padėjo ragelį.

36

Figūros lentoje

Ešlė vis dar raukėsi ir pyko, kad jai neleido dalyvauti svarbiausiame sprendime, kurį jai kada nors teks daryti. Nelogiškas Houp, Skoto ir Selės draudimas Kateriną sutrikdė mažiau. Valandą ji nesitraukė nuo telefono – vis skambinėjo, kalbėjo nuleistu balsu, o galop kreipėsi į Ešlę:

– Mudviem reikia kai ką padaryti.

Ešlė stovėjo virtuvėje su puodeliu kavos rankoje ir žiūrėjo į kampą, kur vis dar buvo dabar jau tuščias Bevardžio dubenėlis. Niekam neužteko drąsos jį nuimti. Jai atrodė, kad ji supančiota, kai aplink dedasi dalykai, su kuriais ji glaudžiai susijusi, bet negali matyti.

– Ką?

– Na, – tyliai atsakė Katerina, – man nelabai patinka, kai turiu stebėti viską iš šalies.

– Man irgi.

– Manau, mudvi turime imtis tam tikrų žygių. Abejoju, ar kas nors iš šeimos kada nors apie juos pagalvojo. – Katerina iškėlė automobilio raktelius. – Važiuojam, – tiesiai tarė.

– Kur?

– Susitikti su vienu žmogumi, – žvaliai atsakė Katerina. – Įtariu, labai nemaloniu tipu.

Matyt, Ešlės išraiška rodė, kad ji kiek nustebusi, nes vyresnioji moteris nusišypsojo.

– Mums dabar to reikia – kokio bjauraus žmogaus.

Ji pasisuko ir nuėjo prie automobilio, Ešlė nusekė iš paskos.

– Tavo tėvams ir Houp nepasakosime apie šią kelionę, – išvažiuodama į gatvę tarė.

Ešlė nieko neatsakė ir tylėjo, kai Katerina padidino greitį vis žvilgčiodama į užpakalinio vaizdo veidrodėlį – ar niekas jų neseka.

– Mums reikia pagalbos žmogaus iš kitokio pasaulio negu mūsų. Turinčio kitas vertybes. Laimė, – atsiduso ji, – keletas kaimynų, su kuriais bendravau, tokį pažįsta.

Ešlei knietėjo paklausti dar kelių dalykų, bet tik atsilošė ir tylėjo, nusprendusi, kad visa, ką jai reikia žinoti, netrukus sužinos. Ji tik kilstelėjo antakius, kai Katerina išvairavo automobilį iš šalutinių gatvelių į platų prospektą, paskui į greitkelį ir pasuko ten, iš kur jos prieš kelias dienas pabėgo.

– Kur mes važiuojam?

– Į vieną vietelę vos už kokių keturiasdešimt penkių minučių kelio į šiaurę nuo čia, – linksmu balsu atsakė Katerina. – Gal pora šimtų metrų nuo ribos, skiriančios Masačusetsą nuo didingosios Vermonto valstijos.

– O ką ten rasim?

Katerina nusišypsojo.

– Jau sakiau – vyrą. Abejoju, ar tokį tu ar aš kada nors esam mačiusios. – Šypsena pranyko iš jos veido, ir ji jau rimčiau pridūrė: – Ir galbūt šiek tiek saugumo.

Ji nepaaiškino, ką turi galvoje, o Ešlė nepaklausė, nors abejojo, ar *saugumą* taip lengva rasti, juolab prie pat Vermonto ribos.

Skotas paskubomis išėjo iš miesto bibliotekos.

Istorija, kurią išgirdo, buvo kelianti nerimą – mažo Amerikos miestelio istorija, kurioje gandai, užuominos, pavydo apraiškos

ir persūdymai susimaišė su tiesa, vienu kitu faktu ir spėlionėmis. Tokios istorijos kaip jo išgirsta veikia panašiai kaip radiacija. Plika akimi gali jų nematyti, bet jos turi užkrečiamos galios.

– Jums reikia žinoti, – tarė jam bibliotekininkė, – kaip bjauriai mirė Maiklo O'Konelio motina.

Skotui atrodė, kad „bjauriai“ ne visai atspindi aplinkybes.

Kartais santykiai tarp moters ir vyro nuo pat pradžios būna permainingi ir neturėtų toliau rutuliotis, bet dėl kažkokios keistos, pragariškos priežasties sustiprėja ir virsta mirtinu *pas de deux*. Tokioje šeimoje gimė Maiklas O'Konelis: storžievis, beveik neišsiblaivantis tėvas, vien savo pykčio varžtais neleidžiantis subyrėti namams; motina, kadaise mokyklos pirmūnė, nusispjovusi į gražią ateitį dėl vyro, suviliojusio pirmais studijų koledže metais. Jis buvo gražus, į Elvį Preslį panašus tamsiaplaukis, raumeningo kūno, turėjo gerą darbą laivų statykloje, greitą automobilį, mėgdavo juoktis, ir visi tie dalykai paslėpė kitą – šiurkštesnę – jo pusę.

Šeštadienių vakarais policininkai nuolat lankydavosi O'Konelių namuose. Vietoj vestuvinių dovanų Maiklo motina gavo sulaužytą ranką, išmuštus dantis, mėlynių, pokalbių su socialiniais darbuotojais ir kelionių į skubios pagalbos kabinetą. Jis savo ruožtu gavo sulaužytą nosį. Medikai prastai ją sudėjo, ir gražus jo veidas buvo subjaurotas; jam ne kartą teko žvilgsniu tramdyti žmoną, kai ji mojavo prieš jį virtuviniu peiliu. Šis nuolatinis, be galo banalus skriaudų, smurto ir atleidimo ratas būtų niekados nenutrūkęs, jei ne du įvykiai: tėvas susižeidė, motina susirgo.

Vyresnysis O'Konelis paslydo ir nukrito dirbdamas dešimties metrų aukštyje; griūdamas trenkėsi į plieninę siją. Nedaug trūko, kad būtų miręs, bet pusmetį išgulėjo ligoninėje, kol sugijo du skilę slanksteliai. Per tą laiką jam pavyko įgyti priklausomybę nuo analgetikų, gauti nemenką draudimo išmoką ir invalidumo pašalpą – didžiąją jų dalį iššvaistė vaišindamas gėrimais

užsienio karų veteranų vietinio klubo lankytojus ir užkibęs ant greitai pralobti siūlančių apgavikų meškerės. Tuo tarpu Maiklo O'Konelio motiną užpuolė gimdos vėžys. Po operacijos ir jai taip pat tapus priklausomai nuo skausmą malšinančių vaistų jos gyvenime atsirado daugiau netikrumo.

Tą vakarą, kai mirė motina, O'Koneliui buvo trylika. Jo gimtadienis buvo išvakarėse.

Tai, ką Skotas sužinojo iš bibliotekininkės ir paskubomis pasiknaisiojęs vietos laikraščiuose, kėlė nerimą ir trikdė. Abu gimdytojai gėrė ir vaidijosi, pasak kai kurių kaimynų, jau kuris laikas. Bet tai nebuvo nė kiek neįprasta, o peštynės ne tokios aršios, kad būtų reikėję kviesti policiją. Tačiau tą ankstų vakarą, vos sutemus, staiga pasigirdo garsūs balsai, o po jų – du pistoleto šūviai.

Dėl tų šūvių ir kilo abejonių. Kai kurie kaimynai aiškiai prisiminė tarp pirmo ir antro praėjus nemažai laiko – pusei ar gal net pusantros minutės.

Policininkus iškvietė pats O'Konelio tėvas.

Atvažiavę jie pamatė motiną negyvą tysančią ant grindų. Krūtinėje žiojėjo iš arti pistoletu iššautos kulkos žaizda, antra kulka buvo sulindusi į lubas, sūnus paauglys gūžėsi kampe, o tėvas raudonais dryžiais nudraskytu veidu laikė rankoje trisdešimt aštunto kalibro pistoletą trumpu vamzdžiu. Vyresnysis O'Konelis papasakojo štai ką: juodu gėrė ir kaip paprastai susiriejo, tik šįsyk ji išsitraukė pistoletą, kurį jis laikė užrakintą komodos stalčiuje. Kaip jai pavykę rasti raktelį – jis nežino. Ji ėmė grasinti jį nušausianti. Girdi, nebegali pakęsti jo mušama, tad jis turi rengtis mirti. Bet jis lyg įsiutintas bulius puolė per virtuvę prie jos rėkdamas, ragindamas šauti. Jis čiupo ją už rankos, juodu ėmė grumtis. Pirmas šūvis pataikė į lubas, antras – jai į krūtinę.

Žodžiu, muštynės, kilusios dėl per daug svaigalų. Nelaimingas atsitikimas.

Taip pasakojo jis ar bent jau taip purtydama galvą Skotui papasakojo bibliotekininkė.

Skotas suprato, kad policininkai iškart suabejojo: gal ginklu švaistėsi O'Konelio tėvas, ir dėl gyvybės grūmėsi ne jis, o motina. Ne vienas detektyvas peržiūrėjęs nusikaltimo vietoje darytas nuotraukas pamanė, kad ne mažiau tikėtina, jog ji priešinosi, kai jis girtas jai grasino, ir sugriebė pistoleto vamzdį bandydama nesileisti nušaunama, o tada nuaidėjo lemtingas šūvis. Į lubas O'Konelis iššovė jau vėliau, kad jo versija atrodytų įtikimesnė.

Kas toje maišatyje įvyko – motina galėjo žūti bandydama apsiginti, bet taip pat tikėtina, kad įvyko banaliausia žmogžudystė dėl girtumo – galėjo atsakyti tik paauglys sūnus.

Jis galėjo papasakoti vieną tiesą – tuomet tėvas būtų atsidūręs kalėjime, o jis pats paskirtų globėjų namuose. Arba kitą ir tuomet jam pažįstamas – vienintelis jam pažįstamas – gyvenimas būtų tęsęsis daugiau ar mažiau kaip iki tol, tik jau be motinos.

Skotas pamanė, kad tai bene vienintelis dalykas, dėl kurio jis turėtų bent šiek tiek užjausti O'Konelį. Bet ta užuojauta būtų dėl senų dalykų, įvykusių beveik prieš penkiolika metų.

Skotui dingtelėjo, ką būtų daręs jis pats, ir suvokė: siaubingas pasirinkimas – anaiptol ne pasirinkimas. Tokiais atvejais žmogus vadovaujasi išmintimi, bylojančia, kad pažįstamas velnias geriau už nepažįstamą.

Taigi jaunasis O'Konelis patvirtino tėvo versiją.

Ar savo košmaruose jis vis dar mato, kaip nušauna motiną? – pamanė Skotas. Ar mato, kaip ji grumiasi nenorėdama mirti? Ar kasryt pabudus ir matant nepatikliai į jį žiūrintį tėvą jo viduje neįsišaknijo kažkoks baisus melas?

Skotas automobiliu pervažiavo miestą ir sustojo priešais O'Konelių namus. Nieko stebėtina. Netrūksta nieko, kad taptum žmogžudžiu.

Skotas menkai išmanė psichologiją, bet kaip kiekvienas istorikas suprato, kad kartais didžius įvykius sukelia emocijos. Vis dėlto jo žinių užteko suprasti, kad net visiškai nuo gyvenimo tikrovės atitrūkęs Froido sekėjas matytų, jog O'Konelis dėl savo praeities ilgainiui tapo pavojingas. Skotas susigriebė tankiai alsuojantis nuo minties, kad vienintelis patikimas dalykas O'Konelio gyvenime dabar yra Ešlė.

Ar jis nužudys Ešlę taip pat lengvai, kaip tėvas nužudė motiną?

Skotas pakėlė galvą ir dar kartą nukreipė žvilgsnį į namą, kuriame užaugo O'Konelis. Spoksodamas nepastebėjo, kad iš už netoliese augančio medžio pasirodė žmogysta. Taigi kai į jo langelį netikėtai pabeldė krumpliai, jis nustebęs atsigręžė jusdamas, kad širdis staiga suplaka tankiau.

– Lipk iš mašinos!

Reikalavimas buvo griežtas, iš balso galėjai suprasti, kad į jokius kompromisus žmogus nesileis.

Sutrikęs Skotas pakėlė akis ir pamatė prie pat lango prikištą tamsiaplaukio vyro veidą kreiva nosimi. Vienoje rankoje vyras gniaužė kirvakotį.

– Lipk lauk! – pakartojo jis.

Panikos apimtam Skotui pirmiausia šovė į galvą mintis įsijungti pavarą ir nuspausti akceleratorių, bet to nepadarė. Pamatęs, kad vyras patraukia kirvakotį it beisbolininkas, žvilgsniu palydintis skriejantį kamuoliuką, Skotas giliai įkvėpė, iš lėto atsisegė saugos diržą ir atidarė dureles.

Vyras grėsmingai jį nužvelgė vis dar lyg ginklu mosikuodamas kirvakočiu.

– Čia tu uždavinėji visus tuos klausimus? – piktai paklausė jis. – Kas, velniai rautų, esi?! Po perkūnais, gal pasakysi man, ko tau taip rūpi, kol nenukirtau galvos?

Selė pasisuko į savo kompiuterį ir suvokė, kad tai, ką ketino daryti, gali tapti potencialiu įkalčiu. Įkišusi ranką į rašomojo stalo stalčių ištraukė seną geltoną bloknotą. Būtų klaida pradėti kompiuteryje failą su kol kas nesukonkretinto nusikaltimo smulkmenomis. Selė priminė sau galvoti nuo to, kas jau buvo – panašiai, kaip elgiasi detektyvas. Popieriaus lapą galima sunaikinti. Čia tarsi vaikščiojant paplūdimiu: pėdsakai aukščiau potvynio ribos gali išlikti per amžius. Žemiau juos bemat ištrins niekada nenustojančios į krantą ristis bangos.

Ji sukando lūpą ir paėmė į ranką pieštuką.

Lapo viršuje užrašė: *Motyvas*.

Paskui kito stulpelio pavadinimą: *Priemonė*.

Tada ir būtiną trečią: *Proga*.

Selė įsmeigė akis į šiuos žodžius. Jie sudarė policijos darbo šventąją trejybę. Užpildyk skiltis po jais ir devyniais atvejais iš dešimties žinosi, ką suimti ir apkaltinti. Ir ne rečiau žmogus bus nuteistas. Nagrinėjant bylą jai kaip gynybos advokatei užduotis būtų paprasta: prikibti prie vienos iš šių sudedamųjų dalių ir ją atmesti. Tada lyg trikojė taburetė visas statinys sugriūtų. Dabar ji pati planavo nusikaltimą ir bandė numanyti, kaip bus tiriamas dar neapibūdintas nusikaltimas. Mintyse ji vis vartojo eufemizmus. *Nusikaltimas, incidentas* arba *įvykis*. Žodžio „žmogžudystė" ji kratėsi.

Lape ji pridėjo ketvirtą stulpelį: *Teismo ekspertizė*.

Prie šito ji gali padirbėti, pamanė. Selė ėmė vardyti įvairius dalykus, dėl kurių gali įklimpti. Reikia nepalikti įkalčių, iš kurių galima nustatyti DNR – plaukų, odos gabalėlių, kraujo. Balistika. Jeigu jiems teks naudoti šaunamąjį ginklą, reikia rasti tokį, pagal kurį niekas neprisikastų iki jų. Galima ir kita išeitis: atsikratyti jo taip, kad jis niekuomet nebūtų rastas. Bet tai būtų sunku pasiekti – nebent išmetus ginklą į vandenyną. Buvo ir kitų dalykų. Drabužių plaušeliai, išduoti galintys palikti pirštų

atspaudai, batų pėdsakai minkštoje žemėje, automobilio padangų raštas. Liudytojai, galėję matyti ką nors ateinant ar išeinant. Stebėjimo kameros. Ir ji net negalėjo būti įsitikinusi, kad ant kietos kėdės, iš viršaus spiginant ryškiai šviesai, priešais stovint detektyvų porai – vienam neabejotinai vaizduojančiam farą geriuką, kitam blogiuką – Skotas, Ešlė, Houp ar Katerina ko nors nepasakys. Jie gali bandyti suregzti kokią pasakėlę ar, dar blogiau, tiesiog pameluoti – farai visada melą perkanda, ir tada jie visi bus pasmerkti.

Nėra ko nė kalbėti: jei kuris nors iš jų bus pasodintas ant tos kėdės tardymo kambaryje, visa, ko jie kada nors tikėjosi, bus prarasta.

Tai, ką jie darys, privalo padaryti visiškai anonimiškai. Net įdėmiai viską tiriančiam žmogui turi pasirodyti, kad Ešlė čia niekuo dėta.

Kuo labiau Selė galvojo apie užduotį, tuo labiau neįmanoma ji atrodė, tad kuo toliau, tuo didesnė neviltis ją apėmė. Ji juto, kad aplink viskas byra – ne vien darbas, kurį apleido, bet jos santykiai su Houp ir gyvenimas apskritai. Rodės, netikrumas dėl Ešlės visa kita darė neįmanoma.

Selė papurtė galvą ir pažiūrėjo į popieriaus lapą priešais. Staiga prisiminė testus, laikytus studijuojant teisę. Tam tikra prasme dabar buvo tas pats. Vienintelis skirtumas, kad nesėkmė atsilieps ne pažymiui, o visų jų ateičiai.

Ji užsirašė: *Nupirkti daug lateksinių pirštinių.*

Jos bent sumažins galimybę nustatyti jų DNR ar rasti pirštų atspaudus, kai įvykdys tai, ką sumanys.

Selė užsirašė antrą priminimą: *Nueiti į Gelbėjimo armijos dėvėtų drabužių parduotuvę ir nusipirkti drapanų. Nepamiršti batų!*

Selė linktelėjo pati sau. Tu gali tai padaryti, mintyse tarė. Kad ir kas tai būtų.

Bjaurus žmogus, su kuriuo ruošėsi susitikti Katerina ir Ešlė, stovėjo prie savo aplamdyto ševrolė markės visureigio rūkydamas cigaretę ir dešine pėda kapstydamas žvyruotą automobilių aikštelės dangą lyg koks nekantraujantis arklys. Katerina bemat pastebėjo raudoną ir juodą medžiotojo striukę bei Nacionalinės šaunamųjų ginklų draugijos lipdukus, puošiančius automobilio galą. Vyras buvo žemas, pliktelėjęs, išsipūtusia krūtine. Iš tų, kurie bare viskį užsigeria alumi, pamanė Katerina. Matyt, kadaise jis dirbo tekstilės fabrike ar kokioje gamykloje, bet aptiko kur kas geresnį pajamų šaltinį.

Katerina sustojo kitoje gatvės pusėje nuo jo ir tarė Ešlei:

– Lik čia. Nekelk galvos. Jei tavęs prireiks, pamosiu ranka.

Na, o Ešlė nežinojo nė ką galvoti apie šią padėtį. Ji linktelėjo galvą ir apsisuko, kad galėtų stebėti Kateriną.

Ši išlipo iš mašinos.

– Spėju, ponas Džonsonas?

– Taip. O jūs tikriausiai ponia Freizjer?

– Taip.

– Šiaip jau man nepatinka susitikinėt tokiose vietose. Esu linkęs tvarkyt reikalus oficialiose parodose.

Katerina linktelėjo. Ji abejojo, ar vyras sako tiesą, bet toks akių dūmimas tikriausiai buvo būtinas.

– Dėkoju, kad nepagailėjote savo laiko, – tarė ji. – Nebūčiau skambinusi, bet susidarė tokia padėtis, kad nebegaliu laukti.

– Naudosit pati? Savo apsaugai?

– Taip. Niekam kitam.

– Matot, aš ne prekiautojas, o kolekcininkas, paprastai keičiuosi ginklais ir juos pardavinėju oficialiose šaunamųjų ginklų parodose. Suprantat: kitais atvejais man reikėtų federalinės valdžios leidimo.

Ji linktelėjo suvokusi, jog vyras kalba tam tikru kodu, kad apeitų įstatymus.

– Dėkoju dar kartą, – tarė ji.

– Suprantat: oficialus prekiautojas ginklais turi pateikt daugybę popierių federalinei valdžiai, be to, laukt tris dienas. O ginklų kolekcininkas gali mainytis ir prekiaut jais nesilaikydamas šių reikalavimų. Be abejo, privalau jūsų paklaust: jūs neketinat daryt nieko neteisėta su šiuo ginklu?

– Žinoma, ne. Jis apsaugai. Šiais laikais negali jaustis per daug saugus. Tai ką man turite?

Ginklų prekiautojas priėjo prie mašinos galo ir atidarė liuką kėbulo apačioje. Dėžėje gulėjo lagaminas plieno šonais su skaitmenine spyna. Vyras greitai jį atidarė. Juodo polistireno įklote gulėjo virtinė pistoletų ir revolverių. Katerina spoksojo į juos menkai gaudydamasi.

– Prastai nusimanau apie ginklus.

Ponas Džonsonas linktelėjo.

– Keturiasdešimt penkto kalibro ir devynių milimetrų – tikriausiai gerokai galingesni, negu jums reikia. Jums reikia pagalvot apie du šiuos – dvidešimt penkto kalibro automatinį ir trisdešimt antro kalibro revolverį. Trumpavamzdis trisdešimt antro kalibro revolveris turbūt jums tiks geriausiai. Jo dydis... eee... daugiau moteriškas. Būgne – šešios kulkos. Tik nusitaikykit ir šaukit. Labai patikimas, mažas, nesunkus – kiekvienas mokės su juo elgtis. Telpa į rankinuką. Labai populiarus tarp moterų. Trūkumas tas, kad kaunamoji galia ne itin didelė, suprantat? Didesnio ginklo ir kaunamoji galia didesnė. Bet tai nereiškia, kad šūvis iš trisdešimt antro kalibro revolverio žmogaus nenukaus. Nukaus. Suprantat, ką turiu galvoje?

– Be abejo. Manau, paimsiu tą trisdešimt antro kalibro.

Ponas Džonsonas nusišypsojo.

– Gerai pasirinkot. Pagal įstatymus dabar privalau jūsų paklaust, ar ruošiatės išvežt ginklą už valstijos ribų.

– Žinoma, ne, – pamelavo Katerina.

– Ar perduot jį kitam asmeniui.

Katerina nė nežvilgtelėjo į automobilyje laukiančią Ešlę.

– Nieku gyvu.

– Ir ar neketinat panaudot ginklo kokiam nors nelegaliam tikslui.

– Atsakymas vėl neigiamas.

Vyras linktelėjo galvą.

– Aišku.

Jis dirstelėjo į Kateriną, paskui į jos automobilį.

– Jūsų telefoną jau žinau. Be to, užsirašiau ginklo numerį. Jei pasirodys kas nors, pavyzdžiui, Alkoholio, tabako ir šaunamųjų ginklų valdybos agentas, ir pradės klausinėti, žinokit, kad atsakymus iš manęs gaus. Duosiu juos nenoriai, bet duosiu. Antraip mane gali kuriam laikui įkišt už grotų. Suprantat, ką noriu pasakyt? Jei norit nušaut savo vyrą – ką gi, tai jūsų reikalas. Aš tik noriu pasakyt...

Katerina pertraukė jį iškeldama ranką.

– Mano vyras prieš keletą metų mirė. Būkite ramus, pone Džonsonai. Ginklas tik senyvos, užmiestyje gyvenančios moters apsaugai.

Vyras nusišypsojo.

– Keturi šimtai dolerių. Grynaisiais. Pridėsiu dėželę kulkų nemokamai. Raskite kur pasitreniruoti. Įgūdžiai gali turėti labai daug reikšmės.

Jis paėmė ginklą ir įkišo į pigų odinį dėklą.

– Šitas už dyką, – tarė paduodamas revolverį. Katerina tuo pat metu padavė jam pinigus.

– Nepamirškit dar vieno dalyko. Kai nuspręsit nuspaust gaiduką, – tarė jis iš lėto, pakeldamas rankas, tarsi ruoštųsi šauti, – laikykit ginklą abiem rankomis, tvirtai įsiremkit kojomis ir giliai įkvėpkit. Ir dar kai kas...

– Kas?

– Ištuštinkit visą būgną. Paleiskit visas šešias kulkas. Jei nuspręsit ką nors nušaut, negyvą ar gyvą, ponia Freizjer, taip sakant, nesustokit pusiaukelėj. Tik Holivudo filmuose geriukas gali pataikyt blogiukui į revolverį laikančią ranką ar petį. Gyvenime taip nebūna. Jeigu jau nuspręsit, taikykit tiesiai į krūtinę, kad neliktų jokių abejonių. Norit ką nors nušaut? Tada reikia jį nudėt.

Katerina linktelėjo galvą.

– Įsiminsiu šiuos žodžius kaip poterius.

•

Meno istorijos fakulteto prodekanė sakė galinti man skirti tik porą minučių. Dabar buvo jos priėmimo valandos ir kaip paprastai už durų spietėsi studentų pulkas. Šypsodamasi ji man papasakojo, kokia įvairovė studentų dingsčių, skundų, klausimų ir kritikos tądien jos laukia.

– Na, – tarė ji atsilošdama ant kėdės, – kas šiandien atginė prie mano durų tikrą suaugusįjį?

Kiek įmanydamas migločiau, bet vildamasis ją prakalbinti, nušviečiau jai, kas mane domina.

– Ešlė? – tarė ji. – Taip, išties ją prisimenu. Mokėsi prieš keletą metų, ar ne? Jos atvejis buvo be galo keistas.

– Kuo?

– Mokėsi puikiais pažymiais, turėjo tikro menininko gyslelę, darbštuolė – turėjo puikų darbą puse etato muziejuje – o paskui viskas be galo dramatiškai tarsi subyrėjo į šipulius. Visados įtariau, kad įvyko kokia bėda dėl vaikino. Paprastai jie būna kalti, kai daug žadanti mergina staiga ima nesustabdomai ristis į nuokalnę. Dažniausiai tokioms bėdoms išspręsti užtenka daugybės popierinių servetėlių ašaroms nubraukti ir kelių puodelių karštos arbatos. Tačiau jos atveju po visą fakultetą sklido kalbos, daugiausia gandai, apie tai, kaip ją išmetė iš darbo ir apie nesąžiningas studijas. Bet aš nenorėčiau kalbėti apie tuos dalykus be jos leidimo. Raštiško. Gal kartais turite tokį dokumentą?

– Neturiu.

Prodekanė patraukė pečiais. Jos lūpose pasirodė kreiva šypsenėlė.

– Vadinasi, aš mažai ką galiu jums sakyti.

– Žinoma.

Atsistojau ruošdamasis eiti.

– Vis dėlto ačiū už sugaištą laiką.

– Klausykit, – tarė moteris, – gal galite man pasakyti, kas jai nutiko? Toks įspūdis, kad ji visiškai išnyko iš mūsų akiračio.

Sudvejojau nelabai žinodamas, kaip atsakyti jai į klausimą. Tuomet prodekanė sunerimusi pakėlė akis.

– Ar jai išties kas nors nutiko? – paklausė. Visas žaismingumas bemat pranyko iš jos balso. – Labai nenorėčiau sužinoti, kad taip yra.

– Taip. Manau, galima sakyti, kad jai išties kai kas nutiko.

37

Naudingas pokalbis

Skotas lėtai išlipo iš automobilio nenuleisdamas akių nuo vyro, nes žinojo, kad jis – O'Konelio tėvas. Tėvas grasinamai mojavo kirvakočiu. Skotas žengtelėjo atgal, kad ginklas jo nepasiektų, ir giliai įkvėpė mintyse stebėdamasis, koks ramus jaučiasi.

– Gal jums nederėtų grasinti man juo, pone O'Koneli.

Vyresnysis O'Konelis susiraukė ir subambėjo:

– Trainiojiesi po visą rajoną klausinėdamas apie mane. Taigi nuleisiu jį, kai pasakysi, kas tu toks.

Skotas įsmeigė žvilgsnį jam į akis. Paskui prisimerkė ir nutaisęs bejausmį veidą tylėjo, kol vyras prašneko:

– Laukiu atsakymo.

– Žinau. Tiesiog svarstau, kokio atsakymo sulauksite.

Šie žodžiai sutrikdė O'Konelio tėvą. Jis žengtelėjo atatupstas, paskui vėl į priekį ir pakeldamas kirvakotį pakartojo:

– Kas tu toks?

Neatitraukdamas žvilgsnio Skotas lėtai nužvelgė vyresnįjį O'Konelį nuo galvos iki kojų, tarsi nė kiek nebijodamas į galvą nutaikyto kirvakočio. Vyras buvo tvirtai, bet kartu glebiai sudėtas: virš dėmėtų džinsų kabojo nuo alaus išsipūtęs pilvas, ant raumeningų rankų puikavosi įvairios susipynusios tatuiruotės.

Virš džinsų vilkėjo vien juodais trumparankoviais marškinėliais su *Harley-Davidson* emblema – rodės, visai nepastebi lapkričio žvarbos. Trumpai kirpti juodi plaukai buvo su žilais rėžiais. Ant dilbio iš tolo šviečiantis ištatuiruotas vardas *Liusė*, matyt, buvo visa, kas liko iš jo santuokos – be sūnaus ir namo. Skotas pamanė, kad vyras tikriausiai išgėręs, bet kalbant jo liežuvis nesivėlė, ir ėjo vyras nesvirduliuodamas. Matyt, gėrė tol, kol pasijuto laisviau ir aptemo mąstymas – Skotas tikėjosi, kad tai į gera. Jis iš lėto sukryžiavo rankas ant krūtinės ir papurtė galvą žiūrėdamas į O'Konelį, šiuo gestu pabrėždamas, kad jis čia padėties šeimininkas.

– Galiu pridaryti jums tiek bėdų, kiek dar nesate ragavęs. Turiu galvoje pačias baisiausias bėdas, pone O'Koneli. Tokias, kurias lydės didelis skausmas. Kita vertus, galiu jums labai padėti. Gautumėte progą užsidirbti pinigų. Ką rinksitės?

Kirvakotis kiek nusileido.

– Kalbėk toliau.

Skotas papurtė galvą. Kalbėdamas jis improvizavo, nes iš anksto nežinojo, ką sakys.

– Gatvėje aš nesideru, pone O'Koneli. O žmogus, kuriam atstovauju, tikrai nenorėtų, kad imčiau pliaukšti jo reikalus vidury gatvės, kur kas tik nori gali nugirsti.

– Ką čia, po velnių, tauški?!

– Eime į jūsų namus, tada galėsime šnektelėti akis į akį. Priešingu atveju grįžtu į automobilį, ir niekados manęs nebematysite. Bet tada galite sulaukti kito svečio. Ir tas svečias, o gal net pora jų bus toli gražu ne tokie santūrūs kaip aš – patikėkite manimi, pone O'Koneli. Jie derasi visai ne taip kaip aš.

Skotas pamanė, kad didelę gyvenimo dalį O'Konelis tikriausiai praleido grasindamas kitiems ar klausydamasis kitų grasinimų, tad veikiausiai suprato tik tokią kalbą.

– Koks, sakei, tavo vardas? – paklausė Maiklo tėvas.

– Aš jo nesakiau ir vargu ar pasakysiu.

O'Konelis dvejojo, kirvakotis nusileido dar žemiau.

– Kas čia per reikalai? – piktokai paklausė jis, bet jo žodžiuose buvo justi šioks toks susidomėjimas.

– Skola. Bet kol kas nieko daugiau nesakysiu. Galite turėti naudos. Uždirbti pinigų. Arba ne. Spręskite pats.

– Kodėl turėtum man už kažką mokėt?

– Todėl, kad visada geriau sumokėti žmogui negu pasirinkti kitą variantą.

Skotas laukė, kol O'Konelio tėvas gromuliuos, ką galėtų reikšti „kitas variantas".

Vyras vėl patylėjo, ir kirvakotis nusileido prie šono.

– Na, gerai. Netikiu tais skiedalais. Kol kas. Bet į vidų gali užeit. Papasakosi, kas čia darosi. Galėsi išklot savo reikalą.

Tai taręs jis pamojo į savo namą kitapus gatvės ir nusivedė Skotą kirvakočiu rodydamas kelią.

Miške už žvyrkelio, besidriekiančio lygiagrečiai su Vestfildo upe, žemiau vietovės, vadinamos Česterfildo tarpekliu, ten, kur upelį iš abiejų pusių saugo beveik dvidešimties metrų aukščio pilkų uolų luitai, išrėžti kažkokio priešistorinio seisminio slinkio, plyti laukymė. Šaltesniais mėnesiais čia mėgsta lankytis medžiotojai, šiltesniu metų laiku – meškeriotojai. Karščiausiomis vasaros dienomis Ešlė su draugėmis niekam nematant ateidavo prie upelio ir nuogos maudydavosi vėsiuose duburiuose.

– Manau, tau reikėtų laikyti jį abiem rankomis, – griežtai tarė Katerina. – Tvirtai laikyk ginklą dešine ranka, paskui suimk jį ir kairiąja, nusitaikyk ir spausk gaiduką.

Ešlė truputį prasižergė, uždėjo kairį delną virš dešinio, įtempė raumenis ir smiliumi užčiuopė gaiduką.

– Šaunu, – tyliai tarė.

Ji nuspaudė gaiduką, ir revolveris pašoko su visu delnu. Šū-

vis nuaidėjo per mišką, nuo ąžuolo, į kurį taikėsi, atplyšo žievės gabalas.

– Oho! Jaučiu dilgsint visą dilbį.

Katerina linktelėjo.

– Man rodos, brangute, tau reikia iššauti penkis ar šešis kartus tvirtai suspaudus ginklą, kad visi šūviai kliūtų daugmaž į tą pačią vietą. Ar gali tai padaryti?

– Toks jausmas, kad jis nori šokinėti į šalis. Kur tik pakliūva. Tarsi būtų gyvas.

– Ko gero, galima sakyti, kad jis turi asmenybę.

Ešlė linktelėjo, ir Katerina pridūrė:

– Ir ne itin malonią.

– Pamėginsiu dar kartą.

Ji vėl atsistojo šaulio poza, tik šįsyk tvirtai suėmė ginklą dar ir kaire ranka.

– Pradedam.

Ji paleido likusias penkias kulkas. Trys pataikė į ąžuolo kamieną, pusmetrio ir didesniu atstumu viena nuo kitos. Kitos dvi nulėkė į mišką. Ešlė girdėjo, kaip jos nušvilpia į užmarštį kapodamos šakas ir retus žemai tebekabančius lapus. Šūvių aidas spengė ausyse atsimušęs nuo aplink augančių nuogų medžių. Ešlė pratisai sušvilpė.

– Neužsimerk, – mokė Katerina.

– Manau, reiktų pabandyti dar kartą.

Ešlė atidarė būgną ir numetė tuščias tūteles ant pušų spyglių paklotės. Tada neskubėdama paėmė dar šešias kulkas ir sukišo į ginklą.

– Panaudosiu šį daiktą tik vieną kartą.

– Taip, tiesa. Ir tai tik tada, jei būtinai reikės.

– Taigi, – Ešlė pasisuko ir vėl nusitaikė į ąžuolo kamieną. – Tik tada, jei būtinai reikės.

– Jei neturėsi kitos išeities.

– Jei neturėsiu kitos išeities.

Jos abi daug galėjo apie tai pasakyti, bet nenorėjo tarti žodžių garsiai – net tyliame bevardžiame miške.

Skotas sliūkino tik iki pusės žvyruotu keliuku, vedančiu prie O'Konelio namo, stovinčio už kokių trisdešimties metrų nuo ramios gatvės. Namas buvo vienaukštis, balto karkaso; nuo stogo it lūžęs paukščio sparnas karojo išklerusi televizijos antena, šalia pūpsojo naujesnė pilka palydovinės antenos lėkštė. Priekiniame kieme stovėjo išblukusi raudona tojota be vienų durelių; vienas jos ratas buvo paremtas šlakbetonio blokeliu. Metalo paviršius buvo išmargintas didelių rūdžių dėmių. Prie šoninių durų dar stovėjo naujesnis juodas pikapas. Jo dalis buvo pakišta po plokščiu stogu, padarytu iš vienintelio gofruoto plastiko lakšto. Stogas dengė ir pašiūrę automobiliui, bet ji buvo užgriozdinta aplamdytu sniego valytuvu ir sniegaeigiu be vikšrų. Eidamas pro pikapą Skotas pastebėjo, kad į jo kėbulą kaip pakliūva sumestos aliuminio kopėčios, medinių įrankių rinkinys ir kažkokios medžiagos stogams dengti. O'Konelis mostu rodė jam šonines duris, bet Skotas pastebėjo pagrindinį įėjimą namo priekyje. Jis abejojo, ar juo dažnai naudojamasi.

Turbūt yra ir užpakalinis įėjimas, pamanė. Reikia patikrinti, ar tikrai.

– Pro čia. Nekreipkite dėmesio į netvarką. Nelaukiau svečių, – gergždžiu balsu tarė O'Konelio tėvas.

Skotas pro aliuminines duris su tinkleliu nuo vabzdžių, paskui antras medines įėjo į nedidelę virtuvę. „Netvarka" buvo taiklus apibūdinimas. Dėžės nuo picų. Pakuotės nuo mikrobangų krosnelėje šildyti skirtų pietų. Trys sidabro spalvos dėžės alaus *Coors Light*. Butelis viskio *Johnnie Walker* juoda etikete šalia virtinės skardinių.

– Eime į svetainę. Galėsime atsisėsti, pone... kokia ten jūsų pavardė? Kaip man jus vadinti?

– Tiks ir Smitas, – atsakė Skotas. – O jeigu sunku įsiminti, nė kiek ne blogiau tiks ir Džonsas.

Maiklo tėvas prunkštelėjo.

– Gerai, pone Smitai ar pone Džonsai. Dabar, kai pakviečiau jus į vidų, gal atsisėstumėt štai ten, kad galėčiau jus stebėt. Galėsit viską paaiškint greitai ir maloniai, kad vėl neimčiau manyt, jog geriau su jumis bendrauti padedamam mano draugo kirvakočio. Ir siūlau kuo greičiau pereit prie to, kaip aš galiu užsidirbt pinigų. Norit alaus?

Skotas įėjo į nedidelę svetainę. Čia stovėjo aptriušusi sofa, priešais didžiulį televizorių – fotelis nuleidžiama atkalte, o šalia – stalą atstojantis raudonas ir baltas šaldytuvas. Grindys buvo nuklotos laikraščiais ir pornografiniais žurnalais, šūsnimis maisto prekių krautuvių lankstinukų ir įvairių medžioklės prekių parduotuvių katalogų. Ant sienos kabojo elnio galvos iškamša, įsmeigusi priešais save bereikšmį stiklinių akių žvilgsnį. Nuo vieno rago karojo teniso marškinėliai. Skotas bandė įsivaizduoti šiuos namus tada, kai Maiklas O'Konelis buvo mažas, ir nusprendė, kad juos būtų buvę galima padaryti beveik normalius. Išnešus lūženas iš kiemo, aptvarkius jovalą viduje, sutaisius sofą, pakeitus kėdes, pakabinus ant sienų keletą plakatų, naujai viską išdažius, aplinka taptų visai pakenčiama. Šen ir ten kūpsančios šiukšlių krūvos jam daug ką sakė apie tėvą, bet mažai apie sūnų. Matyt, mirusią žmoną ir čia nebegyvenantį sūnų Maiklo tėvui atstojo netvarka. Skotas atsisėdo ant kėdės; ši sugirgždėjo bausdamasi subyrėti. Skotas pasisuko į vyresnįjį O'Konelį.

– Klausinėjau žmonių, nes jūsų sūnus turi kai ką priklausančio žmogui, kuriam atstovauju. Mano klientas norėtų tą kai ką susigrąžinti.

– Vadinasi, esat teisininkas?

Skotas gūžtelėjo pečiais.

O'Konelis įsitaisė ant fotelio, bet kirvakočio vis dar nepaleido – laikė pasidėjęs ant kelių.

– Kas galėtų būti tas jūsų bosas?

Skotas papurtė galvą.

– Šiame pokalbyje vardai neturi jokios reikšmės.

– Ką gi, pone Smitai. Tada pasakykit man, kuo jis verčiasi.

Skotas nutaisė kiek įmanydamas grėsmingesnę šypseną.

– Mano klientas uždirba labai daug pinigų.

– Teisėtai ar neteisėtai?

– Gal jums nevertėtų užduoti šio klausimo, pone O'Koneli. O jeigu į jį atsakyčiau, tikriausiai meluočiau, – Skotas klausėsi besiliejančių jam iš burnos žodžių beveik stulbdamas, kaip lengvai prasimano žmogų, situaciją ir vedžioja už nosies vyresnįjį O'Konelį. Godumas, pamanė, labai stiprus narkotikas.

O'Konelis nusišypsojo.

– Vadinasi, norėtumėt susisiekt su mano neklaužada sūnum? Negalit rast jo mieste?

– Negalim. Toks įspūdis, kad jis dingęs.

– Todėl atėjot čia ir šniukštinėjat.

– Tikriname vieną iš daugybės galimybių.

– Mano vaikiui čia nepatinka.

Skotas pakėlė ranką ir pertraukė O'Konelio tėvą.

– Nekalbėkime apie akivaizdžius dalykus, – tarė griežtai. – Ar galite padėti mums rasti sūnų?

– Už kiek?

– Kiek galite mums padėti?

– Gerai nežinau. Mudu mažai kalbamės.

– Kada matėte jį paskutinį kartą?

– Prieš porą metų. Mudu ne itin sutariam.

– O per šventes?

O'Konelis papurtė galvą.

– Sakiau: mudu ne itin sutariam. Ką jis paėmė?

Skotas nusišypsojo.

– Pone O'Koneli, tokio pobūdžio informacija įstumtų jus į... kaip čia pasakius... pavojingą padėtį. Ar žinote, ką tai reiškia?

– Nesu kvailas. Aišku, žinau. Ar labai pavojingą, pone Džonsai?

– Spėlioti beprasmiška.

– Velniai rautų, ar į didelę bėdą jis įkliuvo? Į tokią, už kurią muša, ar tokią, už kurią užmuša?

Skotas įkvėpė oro, bandydamas nuspręsti, iki kokios ribos leisti sau prasimanyti.

– Tarkime tik, kad jis gali atitaisyti padarytą žalą. Bet tam reikės, kad jis mums padėtų. Reikalas subtilus, pone O'Koneli, o jeigu bus dar gerokai uždelsta, gali kilti problemų.

Skotas pajuto viduje baisų šaltį.

– Ką – narkotikai? Jis pavogė iš kažko narkotikų? Ar pinigų?

Skotas nusišypsojo.

– Pone O'Koneli, štai ką jums pasakysiu. Jei jūsų sūnus mėgins su jumis susisiekti, o jūs mums apie tai pranešite, gausite atlygį.

– Kiek?

– To jau klausėte, – Skotas pasikėlė nuo kėdės ir apžvelgė kambarį. Vienintelis koridorius vedė į miegamuosius namo gale. Ankšta, pamanė, veiksmai čia būtų labai suvaržyti. – Tarkime, tai būtų maloni Kalėdų dovana.

– Jeigu man pavyks rasti vaikį, kaip jus rasiu? Turite telefono numerį?

– Pone O'Koneli, labai nemėgstu telefonų, – nutaisęs kiek įmanoma oresnį balsą atsakė Skotas. – Jie palieka įrašus, juos galima susekti. – Jis pamojo į kompiuterį. – Mokate siųsti elektronines žinutes?

O'Konelis ėmė tankiai šnopuoti.

– Žinoma. Kas to nemoka? Bet turiu gaut pažadą, pone Džonsai ar Smitai, trauk jus velniai, kad mano sūnus dėl to nebus nužudytas.

– Gerai, – be jokių pastangų melavo Skotas, – pažadėti tai nesunku. Jei sūnus su jumis susisieks, siųskite žinutę šiuo adresu.

Skotas priėjo prie stalo, rado neapmokėtą telefono sąskaitą ir pieštuko galą.

Sugalvojo elektroninio pašto adresą ir užrašė ant sąskaitos.

Padavė lapuką O'Koneliui.

– Nepameskit. O kokiu telefonu galiu jums paskambinti?

Neatitraukdamas akių nuo adreso Maiklo tėvas išpyškino telefono numerį.

– Gerai, – tarė jis. – Kas dar?

Skotas nusišypsojo.

– Mudu daugiau nepasimatysime. Jeigu kartais kas nors jūsų paklaus, manau, jums užteks proto pasakyti, kad šis trumpas susitikimas niekada neįvyko. O jeigu tas kas nors bus jūsų sūnus, šio perspėjimo laikykitės dvigubai griežčiau. Mes supratome vienas kitą?

O'Konelio tėvas dar kartą žvilgtelėjo į adresą, išsišiepė ir patraukė pečiais.

– Man tinka.

– Na ir gerai. Nesistokite. Lydėti nereikia.

Skoto širdis tankiai plakė jam pėdinant atgal. Jis žinojo, kad kažkur už nugaros yra ne vien kirvakotis, bet dar pistoletas, apie kurį pasakojo kaimynai, ir tikriausiai stambaus kalibro šautuvas – tai patvirtino ant sienos kabanti elnio galva stiklinėmis akimis. Jam teliko tikėtis, kad Maiklo tėvui neužteko elementarios nuovokos užsirašyti jo mašinos numerius, nors dar kartą pamatęs seną savitą poršė vargu ar jo neatpažins. Skotas mintyse sakė sau išeinant įsidėmėti kiekvieną smulkmeną: jam gali tekti

grįžti į šiuos namus, tad reikia gerai žinoti baldų išdėstymą. Jis įsidėmėjo, kad durų spynos silpnutės, ir išėjo į lauką. Godulys – baisus dalykas, o žmogus, galintis už pinigus išduoti savo vaiką, turi jo protu nesuvokiamo žiaurumo. Staiga jis pajuto šleikštulį ir vos neapsivėmė. Vis dėlto jam užteko proto iškišti galvą už namo kampo; kaip ir tikėjosi, užpakalinėje sienoje pamatė dar vienas duris. Skotas nusisuko ir nuskubėjo į gatvę. Horizonte pamatė plaukiančius pilkus debesis.

Maiklas O'Konelis pamanė, kad pastarosiomis dienomis laikėsi per daug tyliai, per daug nuošaliai.

Priversti Ešlę suprasti, kad niekas – išskyrus jį – negali jos apginti, įmanoma tik pirštu prikišamai parodant, kokie pažeidžiami yra visi aplinkiniai. Suvokti, kokia didelė jo meilė jai ir kad Ešlė žūtbūt turi būti šalia jo, jai trukdė kiautas, kuriuo tėvai ją apšarvavo. O galvodamas apie Kateriną burnoje juto kartumą. Ji buvo sena, silpna, gyveno viena, ir jis turėjo progą patraukti ją iš kelio, bet to nepadarė net tada, kai buvo ranka pasiekiama. Maiklas nusprendė antrąkart tos klaidos nedaryti.

Jis sėdėjo prie savo kompiuterio ir negalvodamas stumdė žymeklį, nė nejusdamas tylos aplink. Aparatas buvo naujas. Kai senąjį sudaužė Merfis, Maiklas bemat nuėjo ir nusipirko vietoj jo kitą. Netrukus Maiklas pasisuko ir pora greitų spragtelėjimų kompiuterį išjungė.

Pajuto nesutramdomą norą padaryti ką nors nenuspėjama, ką nors, kas patrauktų Ešlės dėmesį, kas nebūtų jos nepastebėta ir parodytų jai, kad bėgti nuo jo – beprasmiška.

Jis atsistojo ir pasirąžė – iškeldamas rankas virš galvos, išriesdamas nugarą ir šitaip nesąmoningai mėgdžiodamas kates vestibiulyje. Maiklas O'Konelis pajuto pasitikėjimo savimi antplūdį. Laikas vėl aplankyti Ešlę – bent jau tam, kad jiems visiems primintų vis dar esąs šalia ir vis dar laukiąs. Pasiėmė

apsiaustą ir automobilio raktelius. Ešlės artimieji nenumano, kaip arti viena kitos eina meilės ir mirties linijos. Jis nusišypsojo pamanęs, kad visi jie nesupranta: šioje istorijoje romantikas yra jis. Tik meilė ne visuomet išreiškiama rožėmis, deimantais ar per daug sentimentaliais atvirukais. Metas jiems parodyti, kad jis liko toks pat prisirišęs, koks buvo. Galvoje sumanymai ritosi vienas per kitą.

Skotui grįžus namo suskambo telefonas.

– Skotai? – balsas buvo Selės.

– Taip.

– Atrodai uždusęs.

– Jau lauke išgirdau skambant telefoną. Buvau tik parvažiavęs, tad teko bėgti į vidų. Viskas gerai?

– Taip. Panašiai.

– Ką nori pasakyti?

– Iš pažiūros nieko neįvyko. Ešlė su Katerina visą dieną kažką darė, ką – nesako. Aš savo kontoroje bandžiau rasti išeitį iš šios bjaurios padėties, bet nieko gera nesugalvojau. Houp neištarė beveik nė žodžio nuo tada, kai grįžo iš Bostono. Ji tik sako, kad nedelsdami visi turime pasikalbėti dar kartą. Ar gali tuoj pat atvažiuoti?

– Sakė kodėl?

– Aš juk tau sakiau – ne. Nesiklausai, ką kalbu? Tai kažkaip susiję su tuo, ką ji sužinojo Bostone sekdama O'Konelį. Ji atrodo labai susinervinusi. Dar nesu mačiusi jos tokios paniurusios. Sėdi kitame kambaryje, spokso prieš save ir kartoja, kad visi turime tuoj pat pasikalbėti.

Skotas sudvejojo pagalvojęs apie tai, dėl ko Houp tapo tokia tyli, nes tai jai buvo visiškai nebūdinga. Jis bandė nepaisyti kone desperatiškų gaidelių Selės balse. Ji tuoj neatlaikys, pamanė. Prisiminė paskutinius jųdviejų mėnesius drauge, kai jis dar

nežinojo apie jos romaną su Houp, bet kažkokiame gilesniame, labiau instinktyviame lygmenyje suvokė, jog viskas tarp jo ir Selės negerai. Pats nepajuto, kaip linktelėjo galvą.

– Gerai, – atsakė. – Aš irgi sužinojau kur kas daugiau apie O'Konelį. Nieko, velniai rautų, gera, ir...

Jis nutilo. Pirmą kartą nuo tada, kai pervažiavo per visą valstiją, mintyse ėmė rastis šiokios tokios neaiškios minties užuomazgos.

– Nežinau, kaip reikėtų tai panaudoti, bet... Tuoj atvažiuosiu. Kaip Ešlė?

– Ji atrodo užsidariusi savyje. Toks įspūdis, kad nieko aplinkui nemato. Manau, koks populiarus psichologas pasakytų, kad jai prasideda sunki depresija. Tas vaikinas jos gyvenime – nelyginant kokia labai sunki liga. Tokia kaip vėžys.

– Tau nederėtų taip kalbėti, – papriekaištavo Skotas.

– Man nederėtų būti realiste? Turėčiau būti optimiste?

Skotas patylėjo. Selė kartais būna labai griežta, pamanė jis, o kitąsyk – siutinamai tiesmuka. Bet dabar, kai jų dukra atsidūrė tokioje padėtyje, Selė jį baugino. Jis nežinojo, katras iš jų teisus: ar jis, manydamas: *Mes galime išsisukti iš šios padėties*, ar jinai, manydama: *Mes įkliuvome į didelę bėdą ir klimpstame tik giliau*. Jam norėjosi rėkti.

Bet tik sugriežė dantimis ir atsakė:

– Aš sakiau: tuoj atvažiuosiu. Pasakyk Ešlei...

Jis vėl nutilo įsivaizduodamas giliai alsuojančią Selę.

– Ką jai pasakyti? Kad viskas bus gerai? – paklausė ji su kartėliu balse. – Skotai, – kiek padvejojusi pridūrė, – pasistenk atsivežti sumanymą, ką mums daryti toliau. Arba picą.

•

– Jie vis dar nenori, – tarė ji.

– Suprantu, – atsakiau, nors nebuvau tuo įsitikinęs. – Vis dėlto man reikia pasikalbėti bent jau su vienu iš jų. Antraip istorija nebus baigta.

– Na, – iš lėto tarė ji akivaizdžiai gerai apgalvodama žodžius prieš juos tardama, – vienas jų nori – net trokšta – papasakoti, ką žino. Bet aš nesu įsitikinusi, kad jūs visiškai pasirengęs tam pokalbiui.

– Kažkokia nesąmonė! Žmogus nori kalbėtis, bet kas? Kiti jam neleidžia manydami, kad šitaip save saugo? O gal jūs saugote juos visus?

– Jie abejoja, ar jūs iki galo suprantate jų padėtį.

– Gal išprotėjote?! Kalbėjau su įvairiais žmonėmis, aptariau tuos dalykus. Jie atsidūrė keblioje padėtyje, tiek žinau. Kad ir ką darė, kad iš jos ištrūktų, atrodytų pateisinama...

– Tikrai? Jūs taip manote? Tikslas pateisina priemones?

– Aš tai sakiau?

– Sakėte.

– Turėjau galvoje, kad...

Ji pakėlė ranką ir mane pertraukė. Stovėdama žiūrėjo pro kiemą ir medžius į gatvę. Ji giliai atsiduso.

– Jie atsidūrė kryžkelėje. Reikėjo rinktis. O kai žmonės – paprasti žmonės – būna priversti rinktis, tai visada skaudžiai kiekvienam atsiliepia. Štai ką turite suprasti.

– O iš ko jie galėjo rinktis?

– Geras klausimas, – atsakė ji nerimastingai sukikendama. – Atsakykite į jį už mane.

38

Blogio matas

Skotas ėjo takeliu prie buvusios žmonos namo kupinas viduje besigrumiančių abejonių ir netikrumo. Pasiekęs duris pakėlė ranką paspausti skambutį, bet sudvejojo. Jis nusisuko ir įsmeigė akis į gatvę užplūdusią tamsą. Dabar jis buvo kur kas arčiau Maiklo O'Konelio, bet žinojo, kad šis vis dar slepiasi nuo jo. Skotui dingtelėjo, ar jų taikinys irgi stebi jį taip pat įdėmiai. Jis nežinojo, ar įmanoma atitrūkti, įgyti pranašumą. Skotas tuo abejojo. Ką galėjai žinoti – gal tą pačią akimirką kažkur tame pačiame kvartale pasislėpęs aklinoje tamsoje O'Konelis stovi ir jį stebi. Skotas pajuto viduje kylant įsiūtį ir jam norėjosi garsiai šaukti. Jis pamanė, kad visa, ką sužinojo per tą pažintinę kelionę, visa, ką manė būsiant nenuspėjama, iš tikrųjų buvo visiškai nuspėjama, visiškai numatoma ir laukta. Skotas negalėjo atsikratyti minties, kad O'Konelis sužinojo viską, ką jis darė, nors tai turėjo būti neįmanoma.

Iš jo lūpų išsiveržė trumpa aimana, ir jis pajuto, kad pažastys prakaituoja. Jis supykęs staiga žengtelėjo šalin nuo durų pasiryžęs stoti akis į akį prieš žmogų, kurį manė jį stebint, bet sustojo.

Durys jam už nugaros atsidarė. Selė.

Ji pasekė Skoto žvilgsnį ir kurį laiką spoksojo į naktį ta pačia kryptimi. Ji iškart suprato, ką jis tikisi pamatyti.

– Manai, jis kažkur netoliese? – jos balsas buvo sausas, griežtas.

– Taip. Ir ne.

– Tai taip ar ne?

– Manau, arba jis čia pat, kur nors patamsyje, ir stebi kiekvieną mūsų žingsnį. Arba jo čia nėra. Mes nežinome, kaip yra iš tikro, tad bet kuriuo atveju esame išdurti.

Selė ištiesė ranką ir uždėjo jam ant peties. Šis nedidelis stebinančio švelnumo gestas jai pasirodė neįprastas suvokus, kad daug metų neprisilietė prie vyro, su kuriuo kadaise miegojo vienoje lovoje.

– Užeik, – tarė. – Viduje irgi liksim išdurti, bet ten šilčiau.

Houp gėrė alų ir butelį laikė prispaudusi prie kaktos, tarsi karščiuotų. Ešlė su Katerina buvo išsiųstos į virtuvę sutaisyti ko nors valgyti – bent jau tokios lengvai perprantamos dingsties Selė griebėsi, kad jų nebūtų kambaryje, kai jie kurs kokį nors planą. Skotas vis dar jautė šiokią tokią įtampą, tarsi pojūtis, apnikęs jį už durų spoksant į tamsą, vis dar nebūtų jo apleidęs. O Selė buvo susikaupusi. Ji atsigręžė į Skotą ir pamojo Houp pusėn.

– Grįžusi ji bemaž nepravėrė burnos. Bet man atrodo, ji kažką sužinojo.

Skotui nespėjus nieko pasakyti, Houp trinktelėjo alaus butelį ant stalo.

– Manau, kad viskas blogiau, negu įsivaizdavome, – pagaliau prašneko ji.

– Blogiau? Po paraliais, kas gali būti dar blogiau? – paklausė Selė.

Staiga mintyse Houp išvydo pomirtinę užšaldytos katės kaukę prašieptu snukučiu.

– Jis labai nesveikas, iškrypęs žmogus. Jam patinka kankinti ir žudyti gyvūnėlius.

– Iš kur žinai?

– Mačiau.

– Viešpatie aukščiausiasis! – sušuko Skotas.

– Sadistas? – paklausė Selė.

– Gal dar ir sadistas. Tikrai panašus į tokį. Bet čia dar ne viskas. Dar kai kas, – Houp balsas buvo įsitempęs, atšiaurus, panašus į granitą. – Jis turi pistoletą.

– Ir jį matei? – rūsčiai paklausė Skotas.

– Taip. Patekau į jo butą, kai buvo išėjęs.

– Kaip tau pavyko?

– Koks skirtumas? Patekau, ir tiek. Susidraugavau su viena jo kaimyne. Pasirodo, ji turi raktą. Tai, ką pamačiau viduje, mane įtikino, kad viskas eis tik blogyn. Ne geryn. Jis tikrai blogas žmogus. Ar labai blogas? Nežinau. Toks blogas, kad nužudytų Ešlę? Nemačiau nieko, kas leistų suprasti, kad to nepadarytų. Jis turi šifruotų failų, susijusių vien su ja. Vienas pavadintas „Meilė Ešlei“, kitas – „Neapykanta Ešlei“. Ko gero, jau tai pasako viską, ką reikia žinoti. Bet čia dar ne viskas. Jis turi failų, skirtų ir mums. Man nepavyko sužinoti, kas juose. Bet manija tikriausiai tėra menka dalelė to, su kuo turime reikalą. Pasakykit man štai ką. Jis nesveiko proto. Jis ryžtingas. Jis apimtas manijos. Ką visa tai kartu paėmus reiškia? Ar galime nuo to pasislėpti? Ar kas nors galėtų pasislėpti?

– Ką nori pasakyti, Houp? – paklausė Selė.

– Noriu pasakyti, kad visa, ką mačiau, rodo, jog vienintelė galima baigtis – kokia nors neišvengiama tragedija. O ką tai reiškia – žinote.

Houp sunkiai sekėsi atsikratyti galvoje vaizdų, matytų O'Konelio bute. Užšaldytos negyvos katės, pistoletas bate, plikos lyg vienuolyne sienos, apšnerkšta, sujaukta aplinka, ir vis-

kas nukreipta į vienintelį tikslą – Ešlę. Ji susmuko ant kėdės galvodama, kaip sunku perteikti žodžiais pačią paprasčiausią mintį: O'Konelis gyvenime neturi nieko, vien tą savo siekį.

Selė pasisuko į Skotą.

– O kaip tavo kelionė? Ką nors sužinojai?

– Sužinojau daug, bet nieko, kas paneigtų tai, ką prieš kelias akimirkas sakė Houp. Mačiau, kur jis užaugo. Ir net kalbėjausi su jo tėvu. Vargu ar rastum kitą tokį niekingą, šlykštų, nedorą šunsnukį.

Visi susimąstė apie šį teiginį. Daug ką buvo galima pasakyti, bet visi trys žinojo: kad ir ką pasakytų, jie nepridurs nieko nauja prie to, ką jau žino.

Tylą nutraukė Selė.

– Mes turime...

Kuo toliau, tuo didesnį šaltį ji juto viduje. Jai atrodė, kad jeigu jos širdies veiklą stebėtų aparatu, dabar jis rodytų tiesią liniją.

– Ar jis žmogžudys? – paklausė ji netikėtai. – Ar mes tuo įsitikinę?

– Kas yra žmogžudys? Turiu galvoje, iš kur mes galime žinoti? Žinoti tvirtai, be jokių abejonių, – tarė Skotas. – Visa, ką išsiaiškinau, man sako, kad atsakymas į tavo klausimą – teigiamas. Bet kol jis atvirai nieko nepadarė...

– Galbūt jis nužudė Merfį.

– Galbūt jis nužudė Džimį Hofą* ir dar Džoną Kenedį – ką mes galime žinoti, – atrėžė Skotas. – Turime sutelkti dėmesį į tai, ką tikrai žinome.

– Na, tikrai mes žinome ne per daugiausia, – atsakė Selė. – Tiesą sakant, tikrai nežinome beveik nieko. Visa, ką žinome – kad jis yra nedoras ir yra kažkur netoliese. Ir kad gali padaryti

* James (Jimmy) Hoffa (g. 1913) – įtakingas JAV profsąjungų veikėjas, turėjęs ryšių su mafija. 1975 m. dingo, iki šiol nerastas.

ką bloga Ešlei, nors gali ir nepadaryti. Gal jis persekios ją amžinai, o gal ir nepersekios. Po šimts velnių, jis gali padaryti bemaž bet ką, bet gali ir nepadaryti.

Visi vėl nutilo. Houp pamanė, kad jie visi pasiklydę labirinte ir, kad ir kokiu taku pasuktų, išėjimo neranda.

Galop Selė pakuždomis tarė:

– Kažkas turi mirti.

Nuo paskutinio žodžio visi kambaryje sustingo.

Pirmas prašneko Skotas. Balsas buvo gargždus, tarsi jam skaudėtų gerklę.

– Buvo sumanyta sugalvoti kokį nusikaltimą ir pakišti jį O'Koneliui. Tai ir turėjai ištirti.

– Vienintelis būdas tai padaryti taip, kad būtume tikri – po velnių, labai nenoriu vartoti šio žodžio – arba sugalvoti ką nors sudėtinga, o tam, ko gero, neturime laiko, arba priversti Ešlę meluoti. Turiu galvoje, galėtume ją sumušti ir liepti jai pareikšti, neva tai padarė O'Konelis. Tai būtų užpuolimas, ir už jį O'Konelis tikriausiai turėtų kažkiek laiko sėdėti kalėjime. Žinia, kažkuris iš mūsų turėtų primušti ją, kad liktų mėlynių, išbyrėtų dantys ir lūžtų šonkauliai – tada nusikaltimas bus laikomas sunkiu. Kaip jums patinka toks scenarijus? O jeigu koks detektyvas imtų kamantinėti ir išaiškėtų tiesa...

– Gerai, bet ką...

– Mums visada lieka seniai apsvarstytas atsarginis variantas – kreiptis į valdžios institucijas ir gauti laikino apribojimo teismo nutartį. Ar kuris nors bent per nago juodymą tikite, kad tas popierėlis ją apsaugos?

– Ne.

– Ar iš to, ką žinome apie O'Konelį, galime manyti, kad jis padarys klaidą ir pažeis nutartį nepadarydamas nieko bloga Ešlei, ir bus galima patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn? Nepamirškite – tai ilgas procesas, ir kol jis vyks, O'Konelis bus paleistas už užstatą.

– Negalime, kad jį kur velnias, – suniurnėjo Skotas.

Selė žvilgtelėjo į jį.

– Tas vyras, su kuriuo susitikai... jo tėvas...

– Bjaurybė. Blogio įsikūnijimas.

Selė linktelėjo.

– O kokie jo santykiai su sūnumi?

– Jo nekenčia. Sūnus nekenčia jo. Jie nesimatė jau daug metų.

– Ką žinai apie tą neapykantą?

– Jis skriausdavo ir O'Konelio motiną, ir O'Konelį. Jis iš tų, kurie per daug išgeria, o paskui švaistosi kumščiais. Nė vienas rajono kaimynas jo nemėgsta. Tikriausiai kiekvienam vaikui šalia jo būtų tikras pragaras, juo labiau tokiam kaip Maiklas O'Konelis.

Selė giliai įkvėpė stengdamasi suteikti logikos savo tariamiems žodžiams, nors žinojo, kad juose glūdi tikrų tikriausia beprotybė.

– Ar teigtum, – atsargiai tarė ji, – ar tu teigtum, kad tam tikra prasme dėl šio žmogaus Maiklas O'Konelis yra toks, koks yra – aišku, psichologiniu požiūriu?

Skotas linktelėjo.

– Be abejo. Net naiviausias Froido teorijos šalininkas tarp mūsų tai supranta.

– Smurtas gimdo smurtą, – balsu samprotavo Selė.

– Taigi.

– Ešlei kilo grėsmė todėl, kad šis žmogus išugdė sūnui nesveiką, galbūt kraugerišką, maniakišką poreikį būti mylimam, turėti kitą žmogų... nežinau, kaip tu pasakytum – žlugdyti ar žlugti pačiam.

– Tokį įspūdį aš susidariau, – Skotas irgi ėmė kalbėti garsiau. – Ir dar kai kas. Motina – o ji taip pat buvo velnio nešta ir pamesta – mirė įtartinomis aplinkybėmis. Galimas daiktas, jisai ją nužudė. Tiesiog nepavyko jo apkaltinti.

– Vadinasi, negana to, kad jis galbūt išugdė žmogžudį, ko gero, ir pats yra žmogžudys? – paklausė Selė.

– Taip. Manau, galima taip sakyti.

– Jei žvilgtelėsi į praeitį, – Selės žodžiai buvo persmelkti nevilties, – ar sutiksi, kad dabar Ešlei gresia pavojus iš Maiklo O'Konelio dėl to, kaip jo psichiką kadaise paveikė tėvas?

– Sutinku.

– Vadinasi, – bemat tarė ji, – viskas paprasta.

– Kas paprasta? – paklausė Houp.

Selė nusišypsojo, bet jos žodžiai buvo visiškai nejuokingi.

– Užuot žudę Maiklą O'Konelį, nužudysime jo tėvą ir sugalvosime, kaip padaryti, kad tuo būtų apkaltintas sūnus.

Kambaryje vėl stojo tyla.

– Logiška, – paskubomis ėmė aiškinti Selė. – Sūnus nekenčia tėvo. Tėvas nekenčia sūnaus. Taigi, jeigu jie bus suvesti akis į akį, mirtis nebus netikėta baigtis, tiesa?

Skotas iš lėto linktelėjo.

– Argi ne akivaizdu, kad juodu – grėsmės Ešlei pagrindas?

Šįsyk Selė pasisuko į Houp. Ši irgi pritariamai linktelėjo.

– Ar galėsime būti žudikai? – paklausė Selė. – Ar galėtume nužudyti žmogų – nors ir pačiais kilniausiais sumetimais – o pabudę kitą rytą gyventi toliau, tarsi nebūtų įvykę nieko ypatinga?

Houp pažiūrėjo į Skotą. Dabar jam atsakyti nebūtų lengva, pamanė.

– Suprantate: žmogžudystė neišvengiamai keičia viską, – kiekvienas Selės žodis buvo kupinas rūstybės. – Bet šios žmogžudystės tikslas – grąžinti Ešlei gyvenimą, koks jis buvo iki Maiklo O'Konelio. Ko gero, mums tai pavyktų – jeigu jai nebūtų leista dalyvauti beveik visame šiame procese. O užtikrinti tai būtų gana sunku. Bet mes, visi trys, esame bendrininkai. Mes juk nuo to pasikeisime, ar ne? Aš mąstau giliai, nes šią akimirką, apie tai kalbėdami, mes žengiame žingsnį. Iki jo mes buvome

geriukai, bandantys apsaugoti savo dukrą nuo blogio. Bet kai žengsime žingsnį šia linkme – nors ir mažytį – staiga tapsime blogiukais. Mat, kad ir ką *galėjo* padaryti Maiklas O'Konelis ar ką Maiklas O'Konelis *galėtų* planuoti padaryti, mes neką už jį geresni. Jį stumia psichologinės jėgos, kurias galima suprasti; jo blogis kyla iš jo auklėjimo, jo praeities ar dar ko. Turbūt nevalia jo kaltinti, kad tapo blogiuku. Jis tapo skurdo ir skausmo auka, nors pats to nežino. Taigi, kad ir ką jis padarė mums ar galėtų padaryti Ešlei, jis bent jau turi kažkokį dorovinį ar emocinį pagrindą. Gal tas pagrindas visiškai netikęs, bet jis bent jau paaiškinamas. O štai mes... Noriu pasakyti, kad mes turėsime elgtis šaltakraujiškai, savanaudiškai ir neturėsime jokio pasiteisinimo. Išskyrus galbūt vieną.

Ir Houp, ir Skotas įdėmiai klausėsi kalbančios Selės. O ji nenustygo ant kėdės, tarsi kiekvienas ištartas žodis ją kankintų, kol pagaliau sustingo ir nekrustelėjo.

– Kokį? – atsargiai paklausė Houp.

– Ešlė bus saugi.

Visi vėl tylėjo.

Selė garsiai aiktelėjo ir sulaikė kvapą.

– Su viena labai svarbia sąlyga, – tarė ji beveik pašnibždomis.

– Kokia dar sąlyga? – piktai paklausė Skotas.

– Kad mums pavyks neįkliūti.

•

Nusileido tamsa; mudu sėdėjome ant medinių kėdžių plačiomis parankėmis jos akmenimis grįstame vidiniame kieme. Sunkios kėdės, sunkios mintys. Galvoje man kirbėjo begalė klausimų, aš kaip niekada spyriau ją sudaryti man galimybę pasikalbėti su pagrindiniais šios istorijos veikėjais ar bent jau su vienu iš jų ir sužinoti apie tą akimirką, kai iš aukų jie virto nusikaltimo bendrininkais. Bet ji mane siutino, mat nesileido prispiriama. Spoksojo į drėgmės pritvinkusią vasaros tamsą, ir tiek.

– Nuostabu, kokie veiksmai šauna į galvą žmogui, kai atsiduria ties riba, ar ne? – paklausė ji.

– Na, – atsakiau atsargiai, – kai esi priremtas prie sienos...

Ji nusijuokė, bet nelinksmai.

– Bet čia ir yra esmė, – staiga tarė. – Jie *manė* esantys priremti prie tos nuvalkioto posakio sienos. Bet kaip gali būti įsitikinęs tokiu dalyku?

– Jie jautė pagrįstą baimę. O'Konelio keliama grėsmė buvo akivaizdi. Bet visko jie tiesiog nežinojo. Taigi nenorėdami blaškytis nežinomybėje jie ėmė patys tvarkytis.

Ji vėl nusišypsojo.

– Kalbate taip, tarsi viskas būtų be galo paprasta ir aišku. Kodėl jums nepažiūrėjus iš priešingos pusės?

– Kaip?

– Įsivaizduokite, kad žiūrite į šią problemą teisėsaugininko akimis. Įsimylėjęs jaunuolis, siekiantis savo svajonių merginos. Tokių milijonai. Jūs ir aš žinome, kad jo siekis iš tikrųjų yra manija – bet ką galėtų įrodyti policijos detektyvas? Ar jums neatrodo, kad Maiklas O'Konelis paslėpė savo kompiuterinius išpuolius prieš juos taip puikiai, kad jų nebuvo įmanoma susekti? O kaip jie reagavo? Mėgino jį papirkti. Mėgino jam grasinti. Paprašė žmogaus jį sumušti. Jeigu jūs būtumėte policininkas, susidūręs su šia situacija, ką, jūsų manymu, būtų lengviau patraukti baudžiamojon atsakomybėn? Aš spėju, kad Skotą, Selę ir net Houp. Jie jau melavo. Jie jau veidmainiavo. Net Ešlė nusižengė įstatymams įsigydama revolverį. O dabar jie rengė sąmokslą nužudyti žmogų. Nekaltą. Galbūt jis nebuvo nekaltas tam tikra psichologine ar moraline prasme, bet vis tiek... Ir jie norėjo *neįkliūti.* Argi jie galėjo teigti besivadovaują be galo kilniais sumetimais?

Į šį klausimą neatsakiau.

Bet mintyse nepalioviau savęs klausinėjęs: kaip jiems pavyko?

– Ar prisimenate, kas jiems priminė, kad kažką pasakyti ir padaryti – ne tas pats? Kas jiems paaiškino, kaip sunku nuspausti gaiduką?

Nusišypsojau.

– Prisimenu. O'Konelis.

Ji karčiai nusijuokė.

– Taip. Tuos žodžius jis pasakė tvirčiausiam iš jų visų, žmogui, kuris būtų mažiausiai praradęs, jei būtų suvaręs šratus jam į krūtinę, žmogui, kurio didžioji gyvenimo dalis jau praėjo ir iššaudamas būtų rizikavęs mažiausiai. Bet tą lemtingą akimirką ji juk nesiryžo šauti, ar ne?

Ji patylėjo žiūrėdama į tamsą.

– Bet kažkam drąsos turės užtekti.

39

Netobulo nusikaltimo pradžia

Selė prašneko pirma.

– Mums reikės nuspręsti, kokios užduotys turi būti atliktos, o paskui jas pasiskirstyti. Turime sukurti planą, o paskui jo laikytis – šventai.

Ją pačią nustebino žodžiai, sklindantys iš jos lūpų. Jie buvo tokie negailestingai apgalvoti, tarsi juos būtų taręs kažkoks jai nepažįstamas žmogus. Jų trijulė mažiausiai panėši į žudikus, pamanė. Ji labai abejojo, ar jie iš tikro galėtų padaryti kažką panašaus į tai, ką ji siūlo.

Houp pakėlė akis.

– Tokie dalykai man visai svetimi. Aš net nesu gavusi baudos už viršytą greitį. Beveik neskaitau detektyvinių romanų ar trilerių – tik studijų metais viename kurse perskaičiau „Nusikaltimą ir bausmę“, kitame – Kapotės „Šaltakraujiškai“.

Skotas kiek nesmagiai nusijuokė.

– Puikumėlis, – tarė. – Pirmoje kaltės graužiamas nusikaltėlis vos neišprotėja ir galop prisipažįsta, antroje... na, blogiukus sučiumpa, nes jie visiškai sutrikę, ir skiria mirties bausmę. Gal mums nederėtų imti *šių* knygų pavyzdžiu.

Skotui jo paties komentaras pasirodė gana juokingas, bet niekas net nenusišypsojo.

Selė mostelėjo ranka.

– Bala nematė, – tarė pašaipiai. – Mes ne žmogžudžiai. Mums nederėtų šitaip net galvoti.

Trumpą tylą nutraukė Skotas.

– Kitaip sakant, turime laukti, kol kas nors atsitiks, o tada tikėtis, kad tai nebus tragedija?

– Ne... Taip... Gerai nežinau, – staiga Selė suabejojo ir tuo, ką sako balsu, ir tuo, ką jaučia. – Gal mes per mažai pasitikime teisinėmis priemonėmis. Ko gero, mums reikėtų gauti apribojančią teismo nutartį. Kartais jos puikiai pasiteisina.

– Nesuprantu, kokia čia išeitis, – paprieštaravo Skotas. – Ji nieko neišsprendžia. Mes, o svarbiausia – Ešlė, ir toliau gyvensime nuolatinėje baimėje. Kaip gali žmogus šitaip gyventi? Net jeigu O'Konelis atstos, kiekvieną prabėgusią dieną, kiekvieną dieną, kai *atrodys*, kad jo nebėra jos gyvenime, visa ta apgaulinga ramybė peraugs į vis didesnį netikrumą. Šitaip niekas neišsispręs! Tik susidarys saugumo iliuzija. Net jeigu taps tikrai saugu – kaip mes kada nors tai sužinosime? Be jokių abejonių?

Selė giliai atsiduso.

– Tu labai gerai moki argumentuoti dalykus, dėl kurių neįmanoma ginčytis, Skotai. Sakyk man: ar nuspausi gaiduką ir nušausi žmogų?

– Taip, – leptelėjo jis.

– Atsakyta paprastai, greitai. Bet čia kalba jausmai, ne protas. O tu, Houp? Ar nužudytum žmogų – visai nepažįstamą – tam, kad apsaugotum Ešlę? O gal lemiamą akimirką staiga sau pasakytum: „Ką aš darau?! Ji – ne mano vaikas."

– Ne. Žinoma, nenužudyčiau, – atsakė Houp.

– Mes ir vėl baisiai skubame atsakyti.

Skotas pajuto augančią neviltį.

– O tu, šėtono advokate? Ar tu taip padarytum?

Selė susiraukė.

– Taip... Ne... Nežinau.

Skotas atsilošė ant kėdės.

– Kai ko paklausiu. Kai Ešlė buvo maža ir susirgdavo – ar atsimeni, kaip melsdavai: „Verčiau jau sirgčiau aš. Susargdink mane, o ją išgydyk.“

Selė linktelėjo.

– Manau, kiekviena motina yra tai patyrusi.

– Ar paaukotum gyvybę dėl savo dukros?

Selė pajuto, kaip gerklę užgniaužia jausmai. Ji pritariamai linktelėjo. Bandydama susitvardyti nurijo seiles, bet vos nepaspringo.

– Galiu tai padaryti, – lėtai atsakė. – Galiu suplanuoti nusikaltimą – užtektinai apie tai nusimanau. Ir galbūt pavyks. O gal nepavyks. Bet net tuomet, jei visi sėsime į kalėjimą, bent jau būsime bandę ją apginti. O tai jau šis tas.

– Taip, bet to negana, – Skotą nustebino šaltas jo tonas. – Pasakyk man, ką manai.

Selė pasimuistė.

– Kokia, mūsų manymu, yra silpniausia O'Konelio vieta?

– Tikriausiai tai kaip nors susiję su jo tėvu, – atsakė Skotas.

– Iš tikrųjų tai blogi jų santykiai, – kalbėjo toliau Selė. – Įtariu, kad tokios neapykantos O'Konelis neįstengs suvaldyti.

Skotas ir Houp dabar nieko nebesakė.

– Reikia taikyti į ten, kur jis atrodo pažeidžiamas. Jam pavyko sužinoti, kur mes labiausiai pažeidžiami – mums reikia panaudoti šį ginklą prieš jį patį. Argi jis neišmokė mūsų kai ko, ką mums reikia žinoti? Jis išsiaiškino, kokios mūsų didžiausios silpnybės, ir jomis pasinaudojo. Su Ešle pasielgė taip pat. Jis viską apverčia aukštyn kojomis, kad galėtų būti padėties šeimininkas. Kodėl mes čia susirinkome? Todėl, kad manome, jog

jis ruošiasi padaryti jai ką nors bloga. Gal net ją nužudyti, jei nebepajėgs suvaldyti savo nevilties. Taigi, jei mes luktelsime, truputį pagalvosime, galime pasielgti su juo taip, kaip jis elgėsi su mumis. Galime sukelti maišatį nepalikdami pėdsako.

Du kiti ir toliau tylėjo, bet visa, ką sakė Selė, atrodė logiška. Skotas ir Houp žiūrėjo į šią moterį – vienas ją kadaise mylėjo, kita tebemylėjo – bet vargiai ją pažino.

– Turime suvesti tėvą su sūnumi. Nuo to viskas priklausys. Jie turi susitikti akis į akį. Tikėkimės, jie susipeš. Reikia, kad detektyvas galėtų įrodyti, jog jie susiėjo ir susimušė. Mes turime rasti būdą padaryti taip, kad tas vaidas kiltų. Paslapčiomis, nepalikdami nė menkiausio pėdsako, niekieno nepastebėti – tik to, kuris per mus žus.

Selė žiūrėjo į kitą kambario pusę, o kai pakėlė akis, tai į lubas, bet ne į Houp ar Skotą. Paskui prašneko – mąsliai, tarsi spėliodama balsu.

– Žinot, būtų logiška. Jie vienas kito nekenčia ir vienas kitu nepasitiki. Anksčiau tarp jų jau būta smurto. Taigi kažkoks nebaigtas reikalas. Sūnus įsiūčio pagautas užmuša tėvą – nieko stebėtina.

– Tiesa, – pritarė Skotas. – Teisingumas, koks vaizduojamas graikų tragedijose. Bet jie jau daug metų nesikalba. Kaip mes...

Selė jį nutildė iškeldama ranką ir tyliai tarė:

– Jeigu jis pamanytų, kad Ešlė buvo tėvo namuose...

Skotas ją pertraukė.

– Nori panaudoti ją kaip jauką? – Jis papurtė galvą. – Betgi tai neįmanoma.

– O kokį kitą jauką mes turime? – šaltai paklausė Selė.

– Man rodos, sutarėme, kad Ešlės į šį reikalą nevelsime, – priminė Houp.

Selė patraukė pečiais.

– Ešlė galėtų paskambinti nežinodama, kam tai daro. Galime surašyti jai tekstą.

Houp pasilenkė į priekį.

– Tarkime... bet tik tarkime, kad galime suvesti juodu į vieną kambarį. Tada pasirodome mes... Kaip mes jį užmušime? – Staiga ji pasibaisėjo savo pačios ištartu žodžiu.

Selė prieš atsakydama tylomis mąstė.

– Mes per silpni... – Tada jos veidas sustingo. – Sakei, Maiklas O'Konelis turi pistoletą?

– Taip. Paslėpęs savo bute.

Selė linktelėjo.

– Turime panaudoti tą ginklą. Net ne tokį kaip anas – būtent tą ginklą. Su Maiklo pirštų atspaudais ir galbūt DNR pėdsakais.

– Kaip mes jį gausime? – paklausė Skotas.

Houp jau kišo ranką į savo džinsų kišenę. Ji iškėlė raktą nuo O'Konelio buto durų.

Pašnekovai į ją sužiuro. Nors nei Skotas, nei Selė nieko nepasakė, abu tą akimirką pagalvojo: tai įmanoma.

Selė liko viena, o Skotas su Houp nuėjo vakarienės, kurią sutaisė Katerina su Ešle. Manė, kad jausis klaikiai, bet nieko panašaus. Beveik visus jausmus nustelbė jėgų antplūdis ir kone piktdžiugiškas jaudulys dėl ateityje laukiančios žmogžudystės.

Jai norėjosi garsiai nusijuokti iš šios ironiškos situacijos. Mes padarysime šį tą, kas amžinai mus pakeis, tam, kad mums nereikėtų niekada keistis. Ji nugirdo iš virtuvės sklindantį Houp balsą ir pamanė, kad vienintelis kelias į tuos laikus, kai jos viena kitą mylėjo, veda pro Maiklą O'Konelį ir jo tėvą. *Ar mirtis gali sukurti gyvenimą?* – klausė ji savęs. Be abejo, nusprendė, atsakymas turi būti teigiamas. Kariai, ugniagesiai, gelbėtojai, policininkai – jie visi žino, kad vieną dieną gali tekti rinktis viena iš dviejų. Paaukoti gyvybę, kad galėtų išlikti kiti. Argi jie dabar daro ką kita?

Selė ištiesė ranką ir paėmė geltono popieriaus bloknotą ir pigų rašiklį.

Ji ėmė užsirašinėti bloknote mintis. Pradėjo nuo daiktų, kurių gali prireikti, ir smulkmenų, iš kurių neabejotinai įsitrauksiantys į šį reikalą policijos tyrėjai susidarys įtikinamą portretą. Užsirašinėdama tai, ką reikia apgalvoti, ji suvokė, kad pats gaiduko nuspaudimo veiksmas nėra toks svarbus kaip tai, kaip į jį bus žiūrima vėliau. Ji palinko į priekį lyg susirūpinusi studentė, per egzaminą staiga prisiminusi atsakymus, ir ėmė iš naujo nagrinėti nusikaltimą.

Sugalvok žmogžudystę, paragino save mintyse.

Ji pakėlė ranką sau prieš akis. Netrukus mes įkūnysime visas savybes, kurių visuomet baisiausiai nekentėme, pamanė. Ji iš lėto sugniaužė pirštus į kumštį, bet jai neatrodė, kad laiko suspaudusi kumštį. Pojūtis buvo toks, tarsi staiga pirštais būtų apglėbusi O'Koneliui kaklą ir neleistų orui patekti į trachėją. Selė įsivaizdavo galinti staiga, netikėtai nusiųsti jį į nebūtį.

•

Metas buvo vėlus, tad tarpduryje sudvejojau.

Kažką nugirsti. Kažkas papasakoja tau istoriją. Pakuždomis ištaria žodžius. Ir staiga ima rodytis, kad klausimų kur kas daugiau negu atsakymų. Turbūt ji pajuto mane dvejojant, nes paklausė:

– Dabar imate suprasti, iš kur tas jų nenoras kalbėtis su jumis?

– Taip, – atsakiau. – Be abejo. Jie nori išvengti baudžiamojo persekiojimo. Žmogžudystei senatis netaikoma.

Ji pašaipiai purkštelėjo.

– Tai akivaizdu. Buvo akivaizdu nuo pat pradžios. Pabandykite įžvelgti šį tą giliau negu vien praktinę viso šio reikalo pusę.

– Na gerai – todėl, kad jie bijo išdavysčių, susijusių su šia istorija.

Ji garsiai įkvėpė oro tarsi kažko baimindamasi.

– Malonėkite pasakyti, kokias turėjote galvoje išdavystes – kaip šitaip grakščiai pavadinote.

Kiek pamąsčiau.

– Selė buvo baigusi teisės studijas, taigi turėjo labiau gerbti įstatymų galią.

– Taip, taip, – sulinksėjo ji. – Teismo pareigūnė, bet matė vien įstatymų spragas, o ne jų stipriąsias vietas. Kalbėkite toliau.

– O Skotas... na, jis istorijos profesorius. Matyt, geriau negu kiti iš jų jis turėjo suprasti vienašališkų veiksmų pavojų. Juk jis vienintelis iš jų suvokė, kas yra socialinis teisingumas.

– Žmogus, niekinęs smurtą, staiga tampa jo šalininku? – paklausė ji.

– Taip. Net kai jaunystėje išėjo į armiją, tai veikiau buvo politinis aktas, arba, kaip galbūt pasakytumėte jūs, pernelyg entuziastingas patriotizmas. Todėl jo rankos jeigu ir neliko visiškai švarios, tai bent jau nesusipurvino. Bet Houp...

– O ką Houp? – paklausė ji šiurkštokai.

– Man atrodo, kad iš jų visų ji mažiausiai... kaip čia pasakius... buvo linkusi į nusikaltimą. Juk ji buvo menkiausiai čia dėta.

– Nejaugi? Argi iš jų visų daugiausia rizikavo ne jinai? Moteris myli kitą moterį, ir tai užkrauna sunkią visuomeninę naštą. Ji labiausiai surizikavo dėl meilės ir iš pažiūros atsisakė troškimo turėti savo šeimą, pasirodyti *normali* pasauliui, todėl priėmė Ešlę kaip savą. Ir ką ji matė žiūrėdama į Ešlę? Ar matė dalelę savęs? Ar matė gyvenimą, kurį galėjo pasirinkti? Ar pavydėjo jai, mylėjo ją, juto kažkokį be galo stiprų ryšį, kokio mes paprastai tikimės iš motinos ar tėvo? Ir, būdama sportininkė, argi ji nevertino tiesmukos taktikos – imti viską į savo rankas?

Netikėta jos klausimų kruša užklupo mane taip staigiai kaip atslinkusi tamsa.

– Taip, – atsakiau. – Visa tai suprantu.

– Visa Houp gyvenimo esmė buvo rizikuoti, vadovautis nuojauta. Todėl ji ir buvo tokia graži.

– Žiūrėjau į tai kitaip.

– Ar jums neatrodo, kad tam tikra prasme Houp buvo visos šios istorijos pagrindinis elementas?

Papurčiau galvą, bet vos pastebimai.

– Taip ir ne.

– Kaip suprasti? – rūsčiai paklausė ji.

– Pagrindinis elementas ir toliau buvo Ešlė.

40

Bėgimas šešėliuose

Ešlė pasisuko lovoje, kojomis įsispyrė į medinį galvūgalį ir pajuto, kaip kojų raumenys įsitempia, o galop nuo įtampos ima drebėti. Šitaip ji darydavo būdama maža, kai kūnas atrodė nuo jos atitrūkęs, o ją kamuodavo „augimo skausmai“ – pojūtis, kad kaulai nebetelpa odoje. Padėdavo sportas ir intensyvus bėgiojimas popietėmis stebint Houp, bet daug naktų ji vartėsi lovoje negalėdama užmigti, laukdama, kol jos kūnas įgaus galutinį pavidalą.

Dar buvo ankstus rytas, tad namuose retkarčiais vis pasigirsdavo miego garsai. Gretimame kambaryje garsiai knarkė Katerina. Selė su Houp nė nekrebždėjo, nors vėlyvą praėjusią naktį Ešlė girdėjo jas šnekantis. Žodžiai buvo per daug neaiškūs, kad būtų juos supratusi, bet spėjo, kad pašnekesys susijęs su ja. Jau kuris laikas Ešlė negirdėjo prislopintų, netyčia išsprūdusių glamonių garsų, ir tai kėlė jai nerimą. Ji labai norėjo, kad motina liktų su Houp, bet pastaraisiais metais Selė taip užsisklendė savyje, kad Ešlė nelabai žinojo, kuo viskas baigsis. Kartais jai ateidavo mintis, kad nepakels emocinės dar vienų skyrybų naštos, net jeigu jos bus be pykčio. Iš patirties Ešlė žinojo, kad net „draugiškų skyrybų“ atveju kamuoja nė kiek ne mažesnis vidinis skausmas.

Kurį laiką Ešlė klausėsi, nebandydama sulaikyti akių kampučiuose tvinkstančių ašarų. Bevardis visuomet miegodavo koridoriaus gale, nutriušusiame šuns guolyje, šalia pagrindinio miegamojo, kad galėtų būti netoli Houp. Bet kai Ešlė buvo maža, jis ta savo stebuklinga šuniška nuojauta dažnai pajusdavo, kad kažkas neduoda jai ramybės, nešaukiamas ateidavo, nosimi atsidarydavo duris į jos kambarį ir ramiai įsitaisydavo ant kilimėlio prie jos komodos. Paskui žiūrėdavo į Ešlę, kol ši papasakodavo jam, kas slegia širdį. Atrodė, tarsi ramindama šunį ji nusiramina pati.

Ešlė sukando lūpą. Pati jį nušaučiau – vien už tai, ką padarė Bevardžiui.

Ji nukėlė kojas nuo lovos ir atsistojo. Kurį laiką akimis lėtai klaidžiojo po pažįstamus nuo vaikystės daiktus. Ant sienos aplink plakatą kabojo dešimtys jos pačios piešinių. Šalia nuotraukos: draugų, jos pačios, pasidabinusios per Heloviną, varančios kamuolį futbolo aikštėje, išsirengusios į išleistuvių vakarą. Virš siuvinėto balto balandžio kabojo didelė margaspalvė vėliava su žodžiu TAIKA viduryje. Tuščias šampano butelis su įkištomis dviem popierinėmis gėlėmis simbolizavo naktį pirmame koledžo kurse, kai prarado skaistybę. Apie šį įvykį ji slapčia pasipasakojo Houp, bet ne motinai ir tėvui. Ji iš lėto iškvėpė galvodama, kad visa, ką mato priešais, yra ženklai to, kas ji kadaise buvo, bet dabar jai reikėjo kitko – pamatyti, kuo taps. Ji priėjo prie rankinės ilgu dirželiu, kabančios ant durų rankenos, ir įkišusi ranką išsitraukė revolverį.

Ešlė pasvėrė jį rankoje, paskui nusigręžė nuo durų ir atsistojo šaulio poza. Pirmiausia nusitaikė į lovą. Paskui užmerkusi vieną akį pasisuko ir nukreipė ginklą į langą. Paleisk visas šešias kulkas, priminė sau. Taikykis į krūtinę. Gaiduką spausk tolygiai. Laikyk ginklą kiek įmanydama tvirčiau.

Jai buvo kiek nesmagu, kad gali atrodyti juokingai.

Jis nestovės kaip įbestas, pamanė. Galbūt lėks į priekį, bandydamas sumažinti atstumą iki jo laukiančios mirties. Ji vėl atsistojo ta pačia poza, tik kiek plačiau pražergė ant grindų basas kojas, pati šiek tiek palinko. Mėgino prisiminti: kokio ūgio O'Konelis? Ar jis stiprus? Ar greitai judės? Ar maldaus pasigailėti? Ar prižadės nuo jos atstoti?

Šauk jam, velniai rautų, į širdį, tarė sau, – jeigu tik jisai ją turi.

– Pykšt, – garsiai sukuždėjo. – Pykšt. Pykšt. Pykšt. Pykšt. Pykšt.

Ji nuleido revolverį prie šono.

– Tu negyvas, o aš gyva. Ir mano gyvenimas vėl juda į priekį, – tarė tyliai, kad niekas jos neišgirstų, nors ir kaip neramiai dabar miega. – Kad ir kaip, po paraliais, bus prastai, blogiau negu dabar būti negali.

Vis dar nepaleisdama iš rankos ginklo šonu priėjo prie lango krašto ir pasislėpusi už užuolaidos nužvelgė vieną gatvės pusę, paskui kitą. Švisti ėmė visai neseniai, prieblandoje dar galėjai išskirti namų apybrėžas. Lauke bus šalta, pamanė. Vejas dar dengs tirpstantis šerkšnas. Per daug šalta, kad O'Konelis būtų galėjęs praleisti visą naktį lauke ją stebėdamas.

Ešlė linktelėjo ir įdėjo ginklą atgal į rankinę. Tada paskubomis užsitempė triko, išsitraukusi iš stalčiaus apsivilko medvilninį sportinį nertinį su gobtuvu ir čiupo sportbačius. Ji abejojo, ar per kelias ateinančias dienas daug akimirkų galės pabūti viena, bet atrodė, kad dabar pasitaikė kaip tik tokia. Pirštų galiukais tipendama iš kambario šiek tiek gailėjosi, kad palieka revolverį namie. Bet bėgti su juo negalėtų, pamanė. Per sunkus. Be to, būtų per daug kvaila.

Ore dvelkė iš Kanados į Vermontą plūstelėjęs šaltis. Ji tyliai uždarė lauko duris, užsitraukė megztą kepuraitę ant ausų ir greitai pasileido gatve norėdama nutolti nuo namų, kol niekas nelie-

pė jai nedaryti to, ką daro. Kad ir koks pavojus grėsė, Ešlė netruko jį pamiršti, kai sparčiai ėmė didinti greitį. Tankiai plakanti širdis sušildė rankas; net šaltis, rodės, nespėja jai pavymui.

Ešlė bėgo netausodama jėgų, stengdamasi be pertrūkio mąstyti ir leisti dunksinčioms į šaligatvį pėdoms pyktį paversti savotiška bėgiko poezija. Jai tiek įgriso draudimai, įsakinėjimai ir suvaržymai, padiktuoti artimųjų ir ją apnikusių baimių, kad nusprendė galinti surizikuoti. Aišku, tarė sau, nebūk tokia kvaila ir nepalengvink užduoties potencialiam persekiotojui. Taigi ji bėgo kur pakliūva, zigzagais.

Dabar man trūksta prabangos, kurią tegali suteikti neapgalvotas elgesys, pamanė.

Nubėgo tris kilometrus, penkis, šešis, ir ryto spontaniškumas virto pastovumu, kuris, tikėjosi, ją apsaugos. Vėjas nebebuvo šaltas, netvilkė lūpų ar įkvėpus plaučių, ir ji juto, kaip sprandą pila prakaitas. Kai apsisuko ir pasileido namų link, pasijuto šiek tiek išvargusi, bet ne tiek, kad turėtų bėgti lėčiau. Užtat viduje juto kažkokį čia stipresnį, čia silpnesnį deginantį karštį. Nužvelgusi kelią priešais staiga pamatė kažką judant. Nuo tol negalėjo atsikratyti pojūčio, kad ji nebe viena. Ešlė papurtė galvą ir bėgo toliau.

Likus kokiems aštuoniems kvartalams iki namų pro šalį pavojingai arti pralėkė automobilis. Ešlė aiktelėjo, norėjo sušukti ką nors nešvankaus, bet bėgo toliau.

Šeši kvartalai nuo namų pasigirdo balsas, šaukiantis kažką vardu jai bėgant pro šalį. Ji nebuvo įsitikinusi, kad šaukia ją, ir neatsigręžė pažiūrėti, tik paspartino žingsnį.

Iki namų likus keturiems kvartalams kažkas netoliese nuspaudė automobilio klaksoną. Iš netikėtumo jai vos nepakirto kojų ir ji pasileido sprinterio greičiu.

Gal trys šimtai metrų iki namų ji staiga išgirdo už nugaros cypiant padangas. Ji išsižiojo gaudydama kvapą ir vėl neatsisuko

pažiūrėti, tik nuo asfalto krašto užšoko ant nelygaus betoninio šaligatvio, suskilinėjusio, sulūžinėjusio nuo medžių šaknų ir panašaus į neramų vandenyno paviršių prieš audrą. Šaligatvis, rodės, kandžioja kulkšnis, pėdos ėmė skųstis nuovargiu. Ešlė pasileido greičiau. Norėjosi užsimerkti, neįsileisti į ausis jokių garsų. Bet tai buvo neįmanoma, tad ėmė niūniuoti. Akis visą laiką buvo įsmeigusi tiesiai prieš save, nieku gyvu nesukdama nei į vieną pusę, nei į kitą tartum lenktynių žirgas su akidangčiais, kiek kojos įkerta rūkdama namų link. Peršoko gėlių lysvę, tekina nuskriejo veja ir vos neatsitrenkė į lauko duris. Tik tada sustojo ir lėtai atsigręžė.

Pažiūrėjo į vieną gatvės pusę, paskui į kitą. Pamatė vyrą, važiuojantį automobiliu iš kiemo į gatvę. Besijuokiantys vaikai išsipūtusiomis kuprinėmis traukė į mokyklinio autobuso stotelę. Moteris, užsimetusi ant naktinių marškinių ilgą skaisčiai žalią apsiaustą, ėmė iš pašto dėžutės ryto laikraštį.

O'Konelio – nė ženklo. Bent jau Ešlė jo nepamatė.

Ji atlošė galvą ir ėmė godžiai gaudyti šaltą orą. Akys klaidžiojo po visai normalų ryto miestą ir ji vos susilaikė nepratrūkusi raudoti. Tą akimirką suvokė: jam visai nereikia būti netoliese, kad būtų juntamas.

Iš savo vietos visai netoli toje pačioje gatvėje Maiklas O'Konelis ganė akis į Ešlę, kai ši dvejodama stovėjo motinos namų prieangyje. Palinkęs virš savo automobilio vairo jis gurkšnojo kavą iš didelio puodelio. Jis manė, kad jeigu jinai mokėtų žiūrėti, ko gero, jį pastebėtų, nes jis nesistengė slėptis. Laukė, ir tiek.

Jam buvo kilusi mintis pabandyti pastoti jai kelią, kai bėgiojo. Bet netikėtai užklupta ji galėjo pulti į paniką ir kuo lengviausiai pabėgti. Šio rajono gatveles ir užpakalinius kiemus ji pažinojo kur kas geriau negu jis, tad nors ir koks greitas buvo, vargu ar būtų ją pavijęs. Tačiau, svarbiausia, ji galėjo pradėti šaukti ir

patraukti kaimynų dėmesį, o tada kas nors galėjo iškviesti policiją. Jeigu ji būtų ištaisiusi sceną, jam būtų tekę sprukti nespėjus pasikalbėti. Labiausiai jis nenorėjo, kad tektų aiškinti savo veiksmus kokiam juo netikinčiam policijos pareigūnui.

Jis turi nutaikyti tinkamą akimirką. Ne dabar – ne gatvėje, kur ji užaugo. Čia dar buvo juntama jos praeitis. Jis, Maiklas, buvo jos ateitis.

Kur kas lengviau, pamanė jis, gerti į save jos vaizdą. Jam ypač patiko stebėti, kaip juda jos kojos. Jos buvo ilgos, lanksčios, ir jis gailėjosi, kad vienintelę kartu praleistą naktį neskyrė joms daugiau dėmesio. Vis dėlto jam pavyko įsivaizduoti jas nuogas, žvilgančias, ir jausdamas kylant geismą ėmė muistytis ant sėdynės. Jis užsinorėjo, kad Ešlė nusiimtų megztą kepuraitę, ir jis pamatytų jos plaukus, o kai pakėlė akis, ir ji taip padarė, nusišypsojo ir jam dingtelėjo, ar jis negali pasąmone siųsti jai visokių žinučių tiesiai iš savo minčių į jos. Tada jis dar labiau patikėjo, kaip glaudžiai juodu susiję.

Maiklas O'Konelis garsiai nusijuokė.

Jam užteko iš tolo žiūrėti į Ešlę ir justi kūne jos šilumą. Susidarė įspūdis, kad jinai įkvepia jam jėgų. Jis ištiesė ranką, tarsi pastūmėtas aistros nebegalėtų ramiai sėdėti, ir atidarė dureles.

Tą pačią akimirką Ešlė netoliese atsisuko ir nepamačiusi jo judesio apimta nevilties įžengė į namus.

Maiklas iškėlė vieną koją į gatvę šalia durelių ir atsistojo neatitraukdamas akių nuo tos vietos, iš kurios dingo Ešlė. Vaizduotėje vis dar ją matė.

Pagrobk ją, tarė sau.

Jam tai atrodė labai paprasta.

Jis nusišypsojo. Tereikia užklupti ją vieną.

Ne visai vieną, pamanė. Tiesiog vieną jo pasaulyje. Ne jos.

Aš nematomas, pamanė sėsdamas į automobilį ir nuvažiuodamas nuo šaligatvio.

Maiklas klydo. Selė stovėjo savo miegamajame antrame aukšte ir jį stebėjo. Ji taip suspaudė palangę, kad nagai sulindo į dažus, krumpliai pabalo, o medis vos nelūžo. Pirmą kartą matė O'Konelį gyvą. Kai pirmą kartą pastebėjo žmogystą prie automobilio vairo, bandė save įtikinti, kad jis ne tas, ką ji mano esant, nors tuo pat metu žinojo save apgaudinėjanti. Čia buvo jis. Niekas kitas negalėjo būti. Jis buvo arti kaip visada, jiems pasiekiamas ranka, lyg šešėlis lydėjo Ešlę kiekviename žingsnyje. Net tada, kai jinai negalėjo jo matyti, jis buvo čia pat. Selei svaigo galva, ėmė pyktis, o nerimas tiesiog gniuždė. Meilė – tai neapykanta, pamanė. Meilė – blogis. Meilė – negeras dalykas.

Ji stebėjo, kaip automobilis nuvažiuoja gatve ir dingsta.

Meilė – mirtis, pamanė.

Sunkiai alsuodama atsitraukė nuo lango. Nusprendė tuoj pat visiems nesakyti, kad pastebėjo O'Konelį jų gatvėje, vos keli metrai nuo jų lauko durų, šnipinėjantį Ešlę. Artimieji įsius, pamanė. O supykę žmonės elgiasi neapgalvotai. Mes turime būti ramūs. Išmintingi. Susikaupę. Imkis darbo. Imkis darbo. Imkis darbo. Ji nusisuko ir susirado bloknotą, kuriame rašėsi pastabas. Pastabas dėl žmogžudystės. Bet kai paėmė pieštuką, pastebėjo, kad ranka šiek tiek dreba.

Vėlyvą popietę Selė nuvažiavo pirkti daiktų, reikalingų jų užduočiai. Grįžo tik vakarop. Patikrino Ešlę. Ši atrodė keista – kamuojama nuobodulio susirangiusi ant lovos skaitė. Besiklausant virtuvėje besikuičiančios Katerinos, dingtelėjo, kur Houp. Tada paskambino Skotui.

– Klausau.

– Skotai? Čia Selė.

– Viskas gerai?

– Taip. Dieną praleidome daugmaž be incidento, – tarė ji ir

neužsiminė, kad ryte matė gatvėje tykantį O'Konelį. – Abejoju, ar labai ilgai taip bus.

– Suprantu.

– Gerai. To ir tikėjausi. Nes manau, kad turi dabar čia atvažiuoti.

– Gerai... – jis sudvejojo.

– Laikas veikti.

Selė nusijuokė, bet nelinksmai – veikiau iš kažkokio užslėpto cinizmo.

– Man atrodo, kad pastarąsias kelias savaites mudu sutariame geriau negu tada, kai buvome susituokę.

Skotas nusišypsojo – irgi gailiai.

– Keistas požiūris. Galbūt. Bet kai gyvenome drauge, kartais būdavo visai neblogai.

– Tavo gyvenime nebuvo melo – ne taip kaip mano.

– „Melas" – stiprus žodis.

– Klausyk, Skotai, aš nenoriu vėl vaidytis dėl to, dėl ko vaidydavomės kadaise, aišku?

Kurį laiką abu tylėjo, paskui Selė pridūrė:

– Mes nukrypome nuo reikalo. Esmė ne ta, kokie buvome. Svarbiausia – ką galime nuveikti ir kas esame. O dar svarbiau Ešlė.

– Gerai, – sutiko Skotas, jausdamas, kad tarp jųdviejų tyvuliuoja milžiniškas jausmų liūnas – apie jį jie niekada nekalbėjo ir niekados nekalbės.

– Turiu planą, – staiga prisipažino Selė.

– Gerai, – giliai įkvėpęs atsakė jis pats tuo abejodamas.

– Nežinau, ar jis vykęs. Nežinau, ar duos vaisių. Nežinau, ar mums pavyks jį įvykdyti.

– Klok.

– Mums nereikėtų kalbėtis telefonu. Bent jau apie tuos dalykus.

– Žinoma. Be abejo, nereikėtų. Logiška.

Skotas visai nebuvo įsitikinęs, kodėl tai logiška, bet vis tiek ištarė šį žodį.

– Tuoj pat atvažiuosiu.

Jis padėjo ragelį ir pamanė, kad gyvenimo monotonijoje slypi kažkas baisaus. Jo būtis – dėstymas, gyvenimas vienam su visomis tomis vėlėmis valstybės veikėjų, karių ir politikų, įeinančių į jo kursą, – buvo visiškai nuspėjamas. Jis spėjo, kad tai tuoj pasikeis.

Houp grįžo namo prieš atvažiuojant Skotui. Ji buvo išėjusi pasivaikščioti ir ne itin sėkmingai bandė suvokti, kas darosi. Selę ji rado svetainėje, įsikandusią pieštuką ir įnikusią į kažkokius palaidus popieriaus lapus. Houp įėjus ji pakėlė akis.

– Turiu planą. Nesu įsitikinusi, kad jis išdegs. Bet atvažiuoja Skotas, ir galėsime kartu jį aptarti.

– Kur mano motina ir Ešlė?

– Viršuje. Nelabai patenkintos, kad neleidžiama dalyvauti pokalbyje.

– Mano motinai nepatinka, kai jai neleidžia dalyvauti kokiuose reikaluose. Keista, turint galvoje, kad žmogus būdamas suaugęs beveik visą gyvenimą praleido Vermonto miškuose, bet nieko čia nepakeisi. Ji tokia.

Houp sudvejojo, ir Selė pakėlė akis: jai pasirodė, kad Houp kažko nesako.

– Kas yra?

Houp papurtė galvą.

– Gerai nežinau, bet pamėgink suprasti. Ji daro tai, ko mes prašome, ar ne? Tai va: jai tai nebūdinga. Visiškai. Ji visuomet būdavo kaip tas vienišas vilkas. Iš tų, kuriems nė motais, ką mano kiti. Ir tas tariamas jos nuolankumas... Nemanau, kad mes turėtume tikėti, jog ji kada nors tiksliai vykdys ko jos prašy-

sime. Ji nelabai nuspėjama. Už tai mano tėvas ją mylėjo – aš irgi, tik retkarčiais, kai dar augau, tai sukeldavo sunkumų – jei supranti, ką noriu pasakyti.

Selė nusišypsojo.

– Argi tu daug nuo jos skiriesi?

Houp patraukė pečiais, bet atsakydama nusijuokė.

– Turbūt nelabai.

– Ir ar tau neatrodo, kad mane irgi patraukei šiomis savybėmis?

– Niekada nemaniau, kad tai, jog esu užsispyrusi ir nenuspėjama, – geriausios mano būdo savybės.

– Na, tai bent rodo, kad tiek žinai, – Selė vėl įniko į popierius, išskleistus ant kelių, bet prieš tai išspaudė šypsenėlę.

Abi moterys tylėjo. Keista, pamanė Houp: tai pirmas švelnus dalykas, Selės pasakytas per daugelį savaičių.

Pabeldė į duris.

– Tikriausiai Skotas, – tarė Selė.

Ji susirinko popierius, o Houp tuo metu nuėjo jo įleisti. Per tas kelias vienatvės akimirkas ji atlošė galvą ir giliai įkvėpė. Kai šitas reikalas pajudės, trauktis bus neįmanoma.

Katerina viduje virė. Ji žiūrėjo į merginą, kol galop Ešlė trenkė knygą ant grindų, kai perskaitė tą patį puslapį trečią kartą, ir tarė:

– Nežinau, ar dar ilgai pajėgsiu ištverti. Su manim elgiasi kaip su šešiamete. Įsako eiti į savo kambarį. Liepia rasti kokį užsiėmimą, kai mano tėvai planuoja mano ateitį. Po paraliais, Katerina, aš juk ne kūdikis! Aš galiu už save pakovoti.

– Sutinku, brangute, – atsakė Katerina.

– Žinai, man reikėtų pasiimti tą prakeiktą revolverį ir išspręsti šią problemą kartą ir visiems laikams.

– Aš manau, brangioji Ešle, kad tavo tėvai tam tikra prasme

to ir stengiasi išvengti. O aš įtaisiau tą ginklą ne tam, kad tu nesusitvardžiusi imtum šaudyti kur pakliūva vien todėl, jog esi įsiutusi. Gavau jį tam, kad galėtum apsiginti, jei O'Konelis tave persekios.

Ešlė atlošė galvą.

– Jis jau.

– Ką jau, širdele?

– Mane persekioja. Tikriausiai šią akimirką jis gatvėje. Laukia, ir tiek.

– Ko laukia, balandėle?

– Tinkamos progos. Jis beprotis. Įsimylėjęs beprotis. Beprotis, apsėstas manijos. Nežinau, koks dar beprotis. Bet jis yra. Gyvenime jam bent kiek svarbus vienintelis dalykas – aš.

Katerina linktelėjo galvą. Staiga ji palinko į priekį.

– Gali tai padaryti?

Ešlė atsimerkė ir pažiūrėjo į kitą kambario pusę – pirma į Kateriną, paskui į rankinę su revolveriu.

– Gali tai padaryti? – pakartojo Katerina.

– Taip, – tvirtai atsakė Ešlė. – Galiu. Tikrai galiu. Aš žinau.

– Aš negalėčiau. Privalėjau tai padaryti. Šratiniu šautuvu, kai jis stovėjo tiesiai prieš mane. Privalėjau, bet nepadariau. Ar gali būti stipresnė negu aš tada, brangute? Ar gali būti ryžtingesnė? Ar esi drąsesnė?

– Nežinau. Bet taip, manau, kad galiu.

– Man reikia žinoti.

– Kaip žmogus gali žinoti, ar galės, kol ko nors iš tikrųjų nepadaro? Turiu galvoje, esu ganėtinai įpykusi. Gal ir ganėtinai išsigandusi. Bet ar galiu nuspausti gaiduką? Manau, taip.

– Įsivaizduoju, kad galėtum, – tarė Katerina. – Bent jau galbūt. Nemaža tikimybė, kad galėtum. Lauke tamsu. Tu įsitikinusi, kad jis ten?

– Taip.

– Galėtum padaryti visam tam galą įsikišdama revolverį į striukės kišenę ir apie vidurnaktį išeidama su manim pasivaikščioti. Kai jis bandytų mus sulaikyti, tu imtum veikti. Gal jis sakytų, kad nori tik pasikalbėti su tavim – jie visuomet taip sako. Bet, užuot kalbėjusi, tu tiesiog jį nušautum. Ten pat. Tą pačią akimirką. Atvyks policija ir tikriausiai tave suims. O tada motina nusamdys geriausią advokatą. Išbandytum laimę teisme. Negali pasakyti, kad žmonės, tarp kurių gyvena tavo mama ir Houp, būtų labai linkę toleruoti vyrus – ypač tokius, kurie persekioja jauną merginą. Ar bent jau išteisinti dėl įrodymų stygiaus.

– Manote...

– Manau, gali tai padaryti, jei tik esi pasiryžusi sumokėti reikiamą kainą.

– Sėsti į kalėjimą?

– Galbūt. Užsitraukti negarbę. Tapti garsenybe visiems, kitaip žiūrintiems į šiuos dalykus – o taip tikrai nutiks, kaip tavo tėvai ir pranašauja. Bet gal ir verta taip padaryti.

Ešlė atlošė galvą.

– Labai ilgai to nebeištversiu. Vieną minutę mane apima siaubas, kitą aš kupina įtūžio. Vieną akimirką jaučiu, kad esu saugi, kitą – kad man gresia pavojus.

– Kodėl mes negalim griebtis smurto, kol jie dar nesigriebė smurto prieš mus? – nuožmiai tarė Katerina. – Kodėl viskas taip velniškai nesąžininga? Kodėl mes turim laukti, kol tapsim aukomis?

– Nesiruošiu laukti.

– Gerai, aš taip ir maniau. Taigi pagalvokime, ką mes galime padaryti.

Ešlė pritariamai linktelėjo.

Skotas pažiūrėjo į kelias krūveles daiktų, sudėtų svetainėje.

– Buvai apsipirkti.

– Atspėjai, – atsakė Selė.

– Nori mums paaiškinti? – Skotas paėmė ir ėmė vartyti rankose dėželę su servetėlėmis, turinčiomis amoniako. – Pavyzdžiui, kas čia?

– Jeigu kas pamanys, kad paliko DNR pėdsakų kompromituojančioje vietoje, – ramiu, lygiu balsu pasakojo Selė, – galės jomis nuvalyti, ir įkalčių neliks.

Skotas išpūtė žandus. Jam jau svaigo galva. Servetėlės rankoms, pamanė. Žmogžudystės įrankio dalis.

Selė žiūrėjo į savo buvusį vyrą ir jautė, kad jis dvejoja. Pasitikėjimo kupinu balsu ji kalbėjo toliau:

– Suprantu, kad susitarėme suvesti O'Konelį su tėvu. Mes galime tai padaryti. Skotas daugiau ar mažiau netyčia rado būdą tai padaryti. Ir manau, galime spėti, kad jie susivaidys. Tai mes jau apsvarstėme. Tada turime rasti būdą, kaip pavogti O'Konelio ginklą, panaudoti jį prieš jo tėvą, kaip neva panaudotų jis, ir grąžinti į O'Konelio slėptuvę, kol jis dar jo nepasigedo.

– O kodėl nepalikus jo... eee... nusikaltimo vietoje? – paklausė Skotas.

– Apie tai galvojau, – atsakė Selė. – Bet jis bus pagrindinis įrodymas. Policininkams ir prokurorams labai patinka rasti žmogžudystės ginklą. Juo jie grįs savo teoriją. Teisme toks įrodymas nenuginčijamas. Svarbiausia – kad nekiltų jokių abejonių – jis turi būti rastas pas jį.

– O kas tie kiti daiktai? – paklausė Houp.

Selė nužvelgė sudėtus daiktus. Keli mobilieji telefonai, tūbelė itin stiprių klijų, nešiojamasis kompiuteris, mažo dydžio vyriškas kombinezonas, dvi dėželės lateksinių pirštinių, kelios poros chirurgo antbačių, dvi juodos standžiai priglundančios vilnonės kepurės veidui ir galvai uždengti bei peiliukas su daugybe įrankių.

– Mano galva, viso to mums reikės. Praverstų ir dar kai kas,

pavyzdžiui, keli plaukai iš šukų, paimtų iš O'Konelio buto. Aš vis dar rengiu planą.

– O kam kompiuteris? – paklausė Skotas.

Selė atsiduso ir atsigręžė į Houp.

– Jis tokios pat markės ir modelio kaip tas, kurį matei O'Konelio bute, tiesa?

Houp apžiūrėjo aparatą.

– Taip. Mano nuomone, toks pat. Bent jau tokį atsimenu.

– Sakei, – tarė Selė, – kad tame kompiuteryje yra užšifruotų failų apie Ešlę. Ir apie mus. Šiame jų nėra.

Houp linktelėjo.

– Rodos, suprantu.

– Policija paims jo kompiuterį. Pageidaučiau, kad tą, kurį mes paruošime tam tikslui.

– Apkeisime juos?

– Taigi. Tada nebeliks saito, jungiančio jį ir mus. Tikriausiai jis kažkur turi atsarginių kopijų su visa medžiaga apie Ešlę, bet vis tiek... Laikas bus labai svarbus.

Ji padavė jiems po geltoną lapą iš bloknoto. Viršuje buvo nubraižiusi grafiką.

Houp pažvelgė į popierių. Selė surašė užduotis, įvykius, veiksmus, bet kiekvieną pažymėjo kokia nors abėcėlės raide. Kai Houp pakėlė akis, pamatė, kad Selė ją stebi.

– Nepaskirstei vaidmenų, – tarė Houp. – Surašei tris žmones, atliekančius tarpusavyje susijusias užduotis, bet dar nepasakei, kas ką darys.

Selė atsilošė ant kėdės stengdamasi neprarasti savitvardos.

– Bandžiau protauti taip, kaip protautų šiuolaikiniai policijos pareigūnai, – tarė ji. – Reikia išmąstyti, ką jie ras ir kaip interpretuos. Nusikaltimai visada turi tam tikrą logiką. Nuo vieno dalyko jie turėtų pereiti prie kito. Jie turi šiuolaikinių metodų, tokių kaip DNR tyrimai, ginklų teisminė ekspertizė, ir daugybę

kitų galimybių, apie kurias mes girdėję tik viena ausimi. Stengiausi kuo daugiau jų išnagrinėti ir prisiminti, kas trukdo tyrimams. Pavyzdžiui, gaisras pridaro daug keblumų, bet nebūtinai sunaikina įkalčius, susijusius su šaunamaisiais ginklais. Vandeny visokios žaizdos ir DNR tampa sunkiai ištiriami, o pirštų atspaudai dingsta. Mūsų bėda ta, kad norime įvykdyti smurtinį nusikaltimą, bet norime palikti pėdsaką. Ne idealų, bet pakankamą, kad nuvestų policiją mūsų norima kryptimi. Jeigu elgsimės atsargiai, policija visa kita padarys net ir be O'Konelio prisipažinimo.

– O kas, jeigu jis policijai praneš, kad čia mūsų darbas?

– Turime būti tam pasirengę. Galime vienas kitam sukurti daugiau ar mažiau patikimą alibi. O svarbiausia – turime padaryti, kad tokia galimybė atrodytų nelogiška. Čia ir glūdi visa gudrybė. Reikia, kad policininkai tiesiog netikėtų niekuo, ką jis sako – o jie bus linkę taip elgtis – ir išsisukti nuo bet kokio mums rodomo dėmesio. Nepamirškite, kaip neįtikėtina, kad mes darome tai, ką netrukus darysime. Na, o policijai patinka paprasti atsakymai į paprastus klausimus. Net paprastus klausimus apie mirtį.

Selė nutilo ir įsmeigė akis pirma į Skotą, paskui į Houp.

– Bet aš nemanau, kad jis taip padarys, – tarė Selė.

– Kaip?

– Praneš policijai, kad čia mūsų darbas. Jeigu elgsimės tinkamai, jis to nesužinos.

Skotas linktelėjo.

– Bet aš ten buvau, klausinėjau. Kas nors gali mane prisiminti.

– Štai kodėl tam tikru lemiamu momentu turėsi būti už daugelio kilometrų ir ką nors daryti prie liudytojų. Tarkime, mokėti kortele ir pateikti skundą ten, kur yra vaizdo kamera. Kita vertus, gali būti, kad privalėsi būti netoliese.

Skotas staiga atsilošė.

– Suprantu, bet...

– Tas pats taikytina ir Ešlei su Katerina. Nors jos turės atlikti tam tikrą vaidmenį.

Kiti vėl tylėjo.

Selė giliai įkvėpė.

– Taigi prieiname prie svarbiausio klausimo – paties nusikaltimo. Galvojau apie tai ir manau, kad jį turėsiu įvykdyti aš.

Ji laukė, kol kas nors ką pasakys, bet niekas neprasižiojo.

– Pistoletą turėsiu paimti aš, – galop tarė Houp. – Aš vienintelė žinau, kur jis. Aš turiu raktą.

– Taip, bet tu jau kartą ten buvai. Tau kyla ta pati problema kaip ir Skotui. Ne, pistoletą paimti turės kas nors kitas. Gali pasakyti man, kur jis.

Houp linktelėjo, bet Skotas papurtė galvą.

– Jei darysime prielaidą, kad jis liko ten, kur buvo. O tai labai abejotina.

Selė sukosėjo, paskui tarė:

– Taip, bet jeigu mums nepavyks paimti pistoleto, mes dar nebūsime žengę lemiamo žingsnio. Vis dar galėsime atsitraukti, o kitą dieną sugalvoti naują planą.

Skotas taip ir nenustojo purtęs galvą.

– Gerai, jei mes pavogsime pistoletą ir perduosime jį tau... Kodėl manai, kad įstengsi iššauti? Ypač tokiomis aplinkybėmis?

– Turėsiu, ir tiek. Manau, čia mano užduotis.

Houp papurtė galvą.

– Kažin. Man atrodo, kad kils tam tikras pavojus, jei nusikaltimą įvykdys Ešlės mama – stengiuosi būti panaši į tave, Sele, ir galvoti kaip policininkas. Farui tai gali pasirodyti visai logiška: tu stengeisi apsaugoti dukrą. Bet aš abejoju, ar koks nors faras pamanys, kad motinos *partnerė* gali to imtis. Kitaip sakant, kadangi esu tolima Ešlei – ji ne mano vaikas, ne mano kraujas – manęs niekas nekamantinės. Jūs taip nemanote? Be to, esu jaunesnė, greitesnė ir stipresnė, jeigu iš tikrųjų tektų bėgti.

Skotas ir Selė įsispitrijo į ją. Abu jautė, ką ji ketina pasakyti, bet nė vienas nesiryžo ištarti žodžių, kad jai sukliudytų.

Houp bandė šypsotis, nors ją pačią kamavo abejonės.

– Ne, – tarė ji iš lėto, – su pistoletu rankoje turėčiau būti aš.

•

Šį kartą neabejojau, kad girdžiu, kaip lūžinėja jos balsas.

– Ar kada susimąstote, kaip smarkiai gyvenimas gali pasikeisti per vieną akimirką? Tokia daugybė dalykų atrodo nereikšmingi, bet staiga įgauna svarbos.

Artinosi vidurnaktis, ir ji mane nustebino paskambindama.

– Jums neatrodo, – netikėtai paklausė ji, – kad mes padarome geresnius sprendimus tamsoje, vieni, kai gulime lovoje naktį ir bandome išbristi iš bėdų vandenyno? O gal geriau laukti ryto, kai šviesu ir aišku? Įdomu, kokius sprendimus jie darė, – lėtai tarė ji. – Naktį? Dieną? Pasakykit man.

Neatsakiau. Pamaniau, kad atsakymas jai nelabai rūpi, bet ji neatlyžo.

– Kaip jūs apibūdintumėte, kas vyko? Jūs juk rašytojas. Ar jie išmintingai elgėsi? Ar ėmėsi sunkių, bet reikalingų veiksmų? O gal elgėsi kvailai? Kokia buvo sėkmės tikimybė? Ar nesėkmės? Jie buvo tokie *išmintingi* žmonės, bet netrukus ketino pasielgti visai neišmintingai.

Nieko neatsakiau, o ji sutramdė aimaną.

– Turiu jums vardą, – tarė ji bemat ir užklupo mane nepasirengusį. – Spėju, kad jį žinodamas atsidursite kiek arčiau atsakymų.

Laukiau paruošęs rašiklį, nesakydamas nieko, įsivaizduodamas viską.

– Pabaiga, – tarė ji. – Ar ją matote? Pasakysiu taip: ar manote, kad jie buvo pasirengę netikėtumui?

– Ne. Ar kas nors būna tam pasirengęs?

Ji nusijuokė, bet paskui tas garsas tarsi pavirto verksmu. Telefonu sunkiai galėjai pasakyti.

41

Veiksmas rutuliojasi

Selė pažiūrėjo į Houp. Jos buvo savo miegamajame, kambarį blausiai apšvietė tik vienintelė geltona naktinė lempa.

– Negaliu tau leisti tai daryti, – tarė Selė.

– Abejoju, ar turi kitą išeitį, – vos pastebimai gūžtelėdama pečiais atsakė Houp. – Manau, kad sprendimas priimtas. Šiaip ar taip, tai bene mažiausiai pavojinga viso sumanymo dalis.

Tai buvo melas, bet ar baisus, Houp nebuvo įsitikinusi.

– Sumanymo?

– Kai geresnio žodžio nėra, tinka.

Selė papurtė galvą.

– Turguje sprogsta bomba, ir mes tai vadiname *žala civilinės paskirties statiniams*. Operacija nenusiseka, ir mes vadiname tai *komplikacijomis*. Žūva kareiviai, ir jie virsta *gyvosios jėgos nuostoliais*. Susidaro įspūdis, kad mūsų gyvenimas – vieni eufemizmai.

– O mudvi? – paklausė Houp. – Kokį žodį pasirinktum mudviem apibūdinti?

Selė susiraukė ir priėjo prie veidrodžio. Kadaise ji buvo graži. Kadaise buvo energinga. Dabar sunkiai pažino moterį, žvelgiančią į ją.

– Manau, mudvi nežinome, ką atneš rytojaus diena. *Netikrumas* – štai tinkamas žodis.

Houp pajuto suvirpant emocijas.

– Galėjai pasakyti, kad myli mane.

– Myliu. Tiesiog nebemyliu savęs.

Jiedvi tylėjo, kol Selė žiūrėjo į savo popieriaus lapus.

– Žinai, kai tai padarysime, viskas pasikeis.

– Maniau, svarbiausia atkurti viską, kaip buvo anksčiau.

– Viena ir kita, – ryžtingai pareiškė Selė. – Manau, bus viena ir kita.

Ji paėmė nuo popierių krūvelės ranka surašytus nurodymus.

– Šituos reikia duoti Ešlei ir Katerinai. Ar norėsi būti kartu, kai su jomis kalbėsiuos? Tiesą sakant, nereikia, neik. Jei tavęs nebus, negalės nieko klausinėti.

– Lauksiu tavęs čia.

Houp aukštielninka atsigulė lovoje ir susirangė po antklode, nes pajuto, kaip nugara perbėga drebulys.

Selė rado Ešlę su Katerina Ešlės kambaryje.

– Noriu kai ko judviejų paprašyti. Ar galite padaryti tai, kas čia surašyta – čia nėra daug – nieko neklausinėdamos? Man reikia žinoti.

Katerina paėmė sąrašą Selei iš rankos, perbėgo akimis ir padavė Ešlei.

– Manau, galime tai padaryti.

– Aš surašiau scenarijų ir duosiu tau mobilųjį telefoną. Norėčiau, kad jį išmestum po to, kai jam paskambinsi, – tarė Selė. – Aišku, galėsi improvizuoti, bet pagrindinius dalykus privalėsi susakyti. Matai?

Ešlė linktelėjo galvą žiūrėdama į žodžius popieriaus lape.

– Manai, kad...

– Atrodo, čia klausimo pradžia, – kreivai šyptelėjusi pertarė ją Selė. – Reikalas tas, kad privalai – kartoju – privalai įtikinti

O'Konelį leistis į tą kelionę. Reikia priversti jį ten nuvažiuoti. Mums visiems atrodo, kad pyktis, pavydas ir gal truputis neryžtingumo yra puikiausias receptas, kuris jį paskatins. Jei gali rasti geresnį žodžių derinį, nedvejodama jį pavartok. Bet galutinis rezultatas žūtbūt turi būti tas pats. Supranti? Houp, tavo tėvas ir aš to tikimės. Ar galėsi šitaip suvaidinti, Ešle, širdele? Mat nuo tavo gebėjimo įtikinti daug kas priklausys.

– Kas konkrečiai? – paklausė Ešlė.

– Dar vienas klausimas. Į jį nebus atsakyta. Žiūrėk į lapo apačią. Čia keli telefono numeriai. Nesitikiu, kad įstengsi juos visus įsiminti, bet iki vakaro šį popierių ir visa kita turi sunaikinti. Kol kas viskas.

– Viskas?

– Tavęs prašo atlikti vieną vaidmenį – kaip tu ir pageidavai. Bet koks bus paskutinis veiksmas, tau nebus pasakyta. O tai, ko iš tavęs prašoma, riboja, kaip čia pasakius, tau kylantį pavojų. Katerina, tikiuosi, jūs pasirūpinsite, kad šis reikalas būtų sutvarkytas iki galo. Ir kad kiti sąrašo punktai bus įvykdyti.

– Nesakyčiau, kad man tai patinka, – atsakė Katerina. – Nepasakyčiau, kad man patinka veikti užrištomis akimis.

– Mes visi esame nežinomybėje. Bet aš turiu būti visiškai įsitikinusi, kad kiekvienas atliksime savo vaidmenį.

– Mes padarysime, ko prašai. Tik aš nesuprantu...

– Čia ir yra esmė: jūs nesuprantat.

Selė tarpduryje stabtelėjo, pažiūrėjo į Kateriną, paskui į savo dukrą.

– Kažin ar supranti, kaip žmonės tave myli, – tarė ji atsargiai. – Ir ką jie gali būti pasiryžę dėl tavęs padaryti.

Ešlė neatsakė – tik linktelėjo galvą.

– Be abejo, – įsiterpė Katerina, – tą patį būtų galima pasakyti apie Maiklą O'Konelį. Todėl visi čia ir esame.

Sėdėdamas poršė Skotas iš Selės jam duoto mobiliojo telefono paskambino Maiklo O'Konelio tėvui. Vyras atsiliepė po trečio pyptelėjimo.

– Ponas O'Konelis? – dalykišku tonu paklausė Skotas.

– Kas čia skambina?

Žodžiai buvo nelabai aiškūs – matyt, išgerta pora ar trejetas butelių alaus.

– Čia ponas Smitas, pone O'Koneli.

– Kas? – vyras trumpai sutriko.

– Ponas Džonsas, jeigu jums labiau patinka.

O'Konelio tėvas nusijuokė.

– A, taip, taip, aišku. Klausykit, tas elektroninio pašto adresas, kurį man davėte, klaidingas. Bandžiau juo rašyti, bet man atėjo pranešimas, kad žinutės pristatyti neįmanoma.

– Šiek tiek pakeitėme veikimo būdą, bet to būtinai reikėjo, užtikrinu jus. Atsiprašau.

Skotas spėjo, kad O'Konelio tėvas turėjo kompiuterį dėl vienintelės priežasties – kad lengvai galėtų naršyti po pornografinius tinklalapius.

– Duosiu jums mobiliojo telefono numerį, – Skotas greitai jį padiktavo.

– Gerai, užsirašiau. Bet sūnus nė velnio į mane nesikreipia, ir aš nesitikiu, kad kreipsis.

– Pone O'Koneli, iš visko sprendžiant, padėtis gali keistis. Manau, kad jis į jus kreipsis. Jeigu taip atsitiks, prašom tuoj pat skambinti tuo numeriu, kaip mes anksčiau tarėmės. Pastarosiomis dienomis mano kliento noras pasikalbėti su jūsų sūnumi, kaip čia pasakius, sustiprėjo. Jam, taip sakant, atsirado didesnis poreikis. Todėl jūs, be abejo, suprasite, kad jeigu paskambinsite pranešti, jis jausis jums skolingas gerokai daugiau, negu aš spėjau iš pradžių. Jūs gerai suprantate, ką jums sakau?

Kiek padvejojęs O'Konelis atsakė:

– Taip. Jeigu man pasiseks, ir vaikiščias pasirodys, man nuskils dar labiau. Bet aš jau sakiau: jis į mane nesikreipė ir vargu ar kreipsis.

– Visuomet galime turėti tokią viltį. Taip visiems būtų geriau, – tarė Skotas ir išjungė mobilųjį.

Jis atlošė galvą ir nuspaudė lango atidarymo mygtuką, nes jam atrodė, kad dūsta. Apėmė baisus šleikštulys, bet kai pabandė vemti, tik sausai sukosėjo.

Tankiai alsuodamas jis pažiūrėjo į Selės duotą geltoną popieriaus lapą su užduotimis. Jos gebėjimas organizuoti ir su matematiko tikslumu galvoti apie tokį sunkų dalyką kaip tas, kurio jie netrukus imsis, tiesiog šiurpino. Kurį laiką jis juto, kad jam vėl kyla temperatūra, o burnoje atsiranda šleikštus kartumas.

Skotas manė, kad visą gyvenimą svarbūs įvykiai jį aplenkia. Į karą išėjo, nes žinojo, kad čia lemiamas jo kartos įvykis, bet vėliau laikėsi nuošaliau ir nerizikavo. Pats siekdamas žinių ir dėstydamas jis stengėsi vien padėti studentams, bet niekada sau. Jo santuoka buvo žeminanti nesėkmė su vienintele išimtimi – Ešle. Ir štai dabar, kai pusamžis varganai stūmė dienas, ši grėsmė buvo pirmas kartas, kai jo buvo prašoma padaryti kai ką išties neįprasta, kas peržengia visas ribas ir suvaržymus, kuriuos jis buvo kruopščiai nubrėžęs savo gyvenimui. Vaidinti smarkų tėvą ir grasinti: „Nudėsiu tą vyruką“, kai galimybė, kad taip nutiks, visai menka, – viena. Dabar, kai jų planas įvykdyti žmogžudystę jau buvo pradėtas įgyvendinti ir nenumaldomai stūmėsi į priekį, jis sudvejojo. Jam dingtelėjo, ar meluoti nėra visa, ką jis geba.

Meluoti, pamanė jis, štai ką gerai moku. Turiu didžiulę patirtį.

Jis vėl pažvelgė į sąrašą. Suprato: vien žodžių šįkart neužteks.

Skrandyje vėl ėmė kilti šleikštulio banga, bet ją užgniaužė, įjungė pavarą ir pirmiausia nuvažiavo į ūkinių prekių parduotuvę. Jis žinojo, kad vėliau, gal vidurnaktį, jam teks važiuoti į oro uostą. Per ateinančias valandas jis nesitikėjo ilgai pamiegoti.

Rytas įpusėjo; Katerina su Ešle vienintelės buvo likusios namie. Selė išvažiavo apsirengusi tarsi į darbą, kitus drabužius susikrovusi į lagaminėlį. Houp nerūpestingai užsimetusi ant peties kuprinę irgi išėjo iš namų, tarsi nevyktų nieko neįprasta. Nė viena moteris nepasakė Ešlei ar Katerinai, kas laukia tą dieną.

Bet abi – Katerina ir Ešlė – matė iš jų akių, kad jos kažką slepia.

Net jeigu Selė ir Houp ilgai miegojo praėjusią naktį, to nebuvo matyti iš jų įtampos kupinų gestų ir nervingų frazių. Vis dėlto abiejų veiksmai buvo nepaprastai tikslingi, ir tai ganėtinai sutrikdė Ešlę. Ji dar nebuvo mačiusi jų akyse tokių ledinių žvilgsnių ir taip ryžtingai veikiančių.

Šnopuodama įėjo Katerina.

– Kažkas akivaizdžiai vyksta, brangute, – rankoje ji laikė geltoną popieriaus lapą su nurodymais.

– Švelniai pasakyta, – atsakė Ešlė. – Po šimts velnių, negaliu pakęsti, kai man tenka stovėti lauke ir stengtis pamatyti, kas dedasi viduje.

– Mes turime laikytis plano – kad ir koks jis būtų.

– Ar nors vienas mano tėvų sugalvotas planas kada nors davė vaisių? – tarė Ešlė, nors jai toptelėjo, kad kalba it aikštinga paauglė.

– Šito nežinau, bet paprastai Houp daro visai taip, kaip sako darysianti. Ji tvirta kaip uola.

Ešlė linktelėjo.

– Buka kaip aulas. Po skyrybų tėvas paleisdavo savo juostinį grotuvą, ir mes šokdavome svetainėje. Mums buvo sunku sutarti, tad užuot kalbėjęsi garsiausiai leisdavome visus jo septintojo dešimtmečio rokenrolus. *Jethro Tull**, *Rolling Stones*, *Grateful Dead*, *Who*, Hendriksą, Džoplin. Jis mane išmokė visų tvisto

* Britų grupė. „Bukas kaip aulas" (angl. *Thick as a brick*) – jų albumo pavadinimas.

atmainų, – Ešlė staiga pažiūrėjo pro langą nenujausdama, kad tie patys prisiminimai prieš kelias dienas kilo tėvui. – Kažin ar mudu su juo kada nors vėl šoksime. Visada maniau, kad pašoksime vieną kartą – kai tekėsiu, visiems žiūrint. Jis prišoks, mes keletą kartų pasisuksime, ir visi plos. Aš – su ilga balta suknia. Jis – su smokingu. Maža būdama norėjau viena – įsimylėti. Tik kad ta meilė nevirstų liūdesio ir pykčio kupina maišatimi kaip tarp mano motinos ir tėvo. Kad būtų kažkas panašiau į Houp ir mamos santykius, tik aš turėčiau labai labai gražų, protingą vaikiną. Žinot, kai sakydavau tai Houp, ji visada man sakydavo, kaip tai bus nuostabu. Mes juokdavomės, įsivaizduodavome vestuvines sukneles, gėles ir visa kita, ką įsivaizduoja mažos mergaitės. – Ešlė žengtelėjo atatupsta. – O dabar, kai pirmas vyras sako, kad mane myli ir kalba nuoširdžiai, aš išgyvenu košmarą.

– Gyvenimas yra keistas, – atsakė Katerina. – Mes turime tikėti, kad taviškiai žino, ką daro.

– Manote, jie žino?

Katerina pamatė, kad Ešlė dešinėje rankoje laiko revolverį.

– Po perkūnais, jei tik gausiu progą... – pradėjo, bet nebaigė Ešlė, paskui parodė į sąrašą. – Gerai. Pirmas veiksmas. Pirma scena. Dešinės scenos pusėje pasirodo Ešlė ir Katerina. Kokie pirmi mūsų žodžiai?

Katerina pažiūrėjo į savąjį sąrašą.

– Pradžia – sudėtingiausia. Turime įsitikinti, kad O'Konelio nėra kur nors netoliese. Matyt, mudviem vis dėlto teks pasivaikščioti.

– Kas toliau? – paklausė Ešlė.

Katerina žvilgtelėjo į popieriaus lapą.

– Tada ateina tavo didžioji akimirka. Šitą vietą tavo motina pabraukė tris kartus. Tu pasirengusi?

Ešlė neatsakė – nebuvo tuo įsitikinusi.

Ešlė apsivilko skrandą su gobtuvu, Katerina – striukę, ir jos kartu išėjo pro laukujes duris. Prieangyje stabtelėjo ir apsidairė į šalis. Tvyrojo šeimų rajonui įprasta ramybė. Ešlė laikė suėmusi giliai skrandos kišenėje paslėpto revolverio rankeną ir smiliumi nervingai trynė saugiklį. Ji negalėjo patikėti, kad iš O'Koneliui juntamos baimės į pasaulį ėmė žiūrėti kaip į daugybę grėsmių. Gatvė, kurioje pražaidė didžiąją vaikystės dalį gyvendama čia motinos, čia tėvo namuose, jai turėjo būti tokia pat pažįstama kaip jos kambarys antrame aukšte. Bet taip nebebuvo. O'Konelis pavertė ją kažkuo visiškai skirtingu. Jis atrėžė nuo jos viską, kas jai priklausė: mokyklą, butą Bostone, darbą, o dabar ir rajoną, kuriame ji užaugo. Jai dingtelėjo mintis, ar jis suvokia, koks genialus jo blogis.

Ešlė palietė revolverio vamzdį. Nužudyk jį, tarė sau, nes jis žudo tave.

Vis dar dairydamosi aplink Katerina su Ešle koja už kojos ėjo gatve. Ešlė norėjo paraginti jį pasirodyti – jei jis kur nors netoliese. Nors lijo, ji staiga nusiėmė megztą slidininko kepuraitę ir papurtė galvą, kad plaukai užkristų ant pečių, tada vėl pridengė galvą. Pirmą ir vienintelį kartą per kelis mėnesius ji norėjo atrodyti neatsispiriamai.

– Eik nesustodama, – paragino Katerina. – Jeigu jis čia – pasirodys.

Pėdindamos šaligatviu jos išgirdo už nugaros gatve pradedantį važiuoti automobilį. Ešlė stipriau sugniaužė ginklą ir pajuto, kad širdis ima plakti dažniau. Garsas stiprėjo, ir ji beveik sulaikė kvėpavimą.

Kai automobilis su jomis susilygino, ji staigiai pasisuko, ištraukė ginklą ir pražergusi kojas atsistojo šaulio poza, kurios taip uoliai mokėsi savo kambaryje. Nykštys nuslydo prie saugiklio, paskui prie gaiduko. Jai prireikė tiek pastangų, kad staigiai iškvėpus iš burnos pasigirdo garsas, panašus į krioksmą, iškart virtęs švilpesiu, išduodančiu įtampą jos viduje.

Automobilis pravažiavo pro jas. Prie vairo sėdėjo pusamžis vyras. Jis net nepasisuko – žiūrėjo į namų numerius kitapus gatvės tikriausiai ieškodamas kažkokio adreso.

Ešlė sudejavo. Bet Katerina nepametė galvos.

– Slėpk tą ginklą, – tarė ramiai, – kol kokia miela namisėda mama nepastebėjo jo tavo rankoje.

– Po velnių – kur jis?!

Palydovė nieko neatsakė.

Jiedvi iš lėto ėjo toliau. Dabar Ešlė jautėsi visai rami, susikaupusi, pasirengusi išsitraukti ginklą ir viską baigti. Į visus jo klausimus ji atsakys greitošauda. Ar šitaip ir jaučiasi žmogus, pasirengęs nudėti kitą? Bet tikrojo O'Konelio, o ne to, panašaus į vaiduoklį, kuris taip ilgai sėlino jai iš paskos kiekviename žingsnyje, niekur nebuvo matyti.

Kai jos kantriai apėjo kvartalą ir parkulniavo prie Selės ir Houp namo, Katerina suniurnėjo:

– Gerai, viena mes žinom: jo čia nėra. Bet kažkur jis turi būti. Tu pasirengusi kitam žingsniui?

Ešlė abejojo, ar kas nors ja dėtas būtų galėjęs atsakyti į šį klausimą, kol nepabandė veikti.

Maiklas O'Konelis pritemdytame kambaryje sėdėjo prie savadarbio rašomojo stalo, užlietas iš kompiuterio ekrano sklindančios neryškios šviesos. O'Konelis ruošė nedidelį netikėtumą Ešlės artimiesiems. Su vienais apatiniais, po dušo susilaižęs plaukus, paleidęs iš kompiuterio garsiakalbių technomuziką, jis barbeno pirštais per klaviatūrą į elektroninių akordų ritmą. Dainos, kurių klausėsi, buvo pašėlusiai greitos.

O'Konelis juto malonumą, kad už dalį pinigų, gautų iš Ešlės tėvo, kai šis apgailėtinai stengėsi jį papirkti, įsigijo kompiuterį vietoj to, kurį sudaužė Matjus Merfis. Dabar jis įtemptai triūsė – planavo virtinę elektroninių išpuolių manydamas, kad jie pridarys didelių nemalonumų jų gyvenime.

Pirmiausia jis anonimiškai praneš Vidaus pajamų tarnybai, neva Selė prašo savo klientų pusę honoraro mokėti čekiu, o kitą – grynaisiais. Mokesčių inspektoriai nieko nemėgsta taip baisiai, pamanė Maiklas O'Konelis, kaip bandančiųjų nuslėpti nemažą pajamų dalį. Jie netikės, kai ji bandys tai neigti, todėl įnirtingai tikrins jos sąskaitas.

Apie tai pagalvojęs jis balsu nusijuokė.

Paskui taip pat anonimiškai jis praneš Kovos su narkotikais agentūros Naujosios Anglijos skyriui, neva Katerina savo daržinėje įrengtame šiltnamyje augina daug marihuanos. Jis tikėjosi, kad pranešimo pakaks kratos orderiui išduoti. Net jeigu krata nieko neįrodys – Maiklas žinojo, kad taip ir bus – jis įtarė, kad rūstūs KNA pareigūnai sunaikins visas vertingas jos senienas ir prisiminimus sukeliančius dalykėlius. Jis įsivaizdavo namus, nuklotus jos širdžiai brangių daiktų nuolaužomis.

Trečią netikėtumą jis planavo Skotui. Naršydamas internete pasivadinęs *istprof* jis aptiko danų tinklalapį, siūlantį šlykščiausią pornografiją su vaikais įvairiausiomis provokuojančiomis pozomis. Maiklas ketino nusipirkti klastotą kredito kortelę ir pagal jos numerį nusiųsti atrinktus pornografijos vaizdus Skotui į namus. Pranešti policijai, kada jie ateis, bus palyginti nesunku. Tiesą sakant, jis manė, kad jam gali nereikėti to daryti. Vietos policijai veikiausiai paskambins iš JAV muitų tarnybos – Maiklas žinojo, kad ji kontroliuoja tokių dalykų patekimą į šalį.

Jis sukikeno įsivaizduodamas, kokius pasiteisinimus bandys sugalvoti Ešlės artimieji įkliuvę į įvairias biurokratines pinkles ar sėdėdami prie stalo ryškiai apšviestame belangiame kambaryje priešais KNA agentą, mokesčių inspektorių ar policijos pareigūną, jaučiantį vien panieką tokiems savimi pasitikintiems vidurinės klasės atstovams.

Gal šie bandys kaltinti jį, bet Maiklas tuo abejojo. Vis dėlto nebuvo tuo įsitikinęs, todėl susilaikė. Jis žinojo, kad nuspaudęs

reikiamus klavišus jis neabejotinai paliks elektroninį pėdsaką, pagal kurį bus galima atsekti jo kompiuterį. Pamanė, kad jam reikia vieną rytą įsilaužti į Skoto namus, kai šis bus paskaitose, ir išsiųsti prašymą į Daniją iš jo kompiuterio. Be to, būtinai reikėjo sukurti neatsekamą elektroninį kelią kitiems dviem pranešimams. Jis atsiduso. Tam reikės vykti į Vermonto pietus ir Masačusetso vakarus. Išgalvoti žmones, tariamai siuntusius pranešimus, nebus sunku, manė jis. O pranešimus galės išsiųsti iš interneto kavinių ar vietos bibliotekų.

Jis atsilošė ant kėdės ir dar kartą balsu nusijuokė.

Nebe pirmą kartą Maiklas O'Konelis paklausė savęs, kodėl jie mano galintys su juo varžytis.

Kai šypsodamasis galvoje kūrė tuos nemalonius netikėtumus Ešlės tėvams ir Katerinai, suskambo mobilusis telefonas, gulintis ant stalo kampo.

Maiklas nustebo. Jis neturėjo draugų, kurie galėtų jam skambinti. Mechaniko darbą metė, o mokykloje, kurioje retkarčiais lankydavo pamokas, niekas jo telefono numerio nežinojo.

Kurį laiką žiūrėjo į langelį telefono priekyje, rodantį skambinančiojo tapatybę. Pamatė vien vardą, nuo kurio, rodės, sustos širdis: *Ešlė*.

•

Prieš pasakydama man detektyvo pavardę, ji privertė mane pažadėti, kad kalbėsiu atsargiai.

– Nepasakysite jam nieko, – tarė ji. – Ničnieko, kas priverstų jį suklusti. Privalote tai prižadėti – antraip nesakysiu jo pavardės.

– Aš būsiu atsargus, prižadu.

Dabar, policijos nuovados laukiamajame, sėdėdamas ant nušiurusios sofos, aš nebebuvau toks įsitikinęs, kad sugebėsiu tesėti pažadą. Man iš dešinės atsidarė durys ir įėjo maždaug mano amžiaus vyras žilstelėjusiais plaukais, su akį rėžiančiu rausvu kaklaraiščiu,

nemenku pilvu ir nerūpestinga kreivoka šypsena lūpose. Jis ištiesė ranką, ir mes vienas kitam prisistatėme. Jis atlydėjo mane iki savo rašomojo stalo.

– Na, tai kuo galiu jums padėti?

Pakartojau pavardę, kurią buvau sakęs, kai anksčiau kalbėjomės telefonu. Jis linktelėjo.

– Žmogžudystės čia įvyksta gana retai. Paprastai vaikinas nužudo merginą, vyras žmoną. Šis įvykis buvo kiek kitoks. Bet nesuprantu, kodėl jus domina ši byla.

– Kai kurie mano pažįstami pasiūlė ja pasidomėti. Jie mano, kad išeitų geras knygos siužetas.

Detektyvas gūžtelėjo pečiais.

– Nežinau, ar išeitų. Pasakysiu štai ką: nusikaltimo vieta atrodė klaikiai. Tikra velniava. Bandyti joje ką nors išsiaiškinti buvo be galo sunku. Mūsų žmogžudysčių skyrius – ne toks, kaip rodo Holivudas, – jis rankos mostu aprėpė kambarį. Jis buvo kuklus, viskas jame – čia dirbantys vyrai ir moterys taip pat – buvo gerokai pavargę nuo metų naštos. – Nesvarbu, kad žmonės sako, neva mes kvaili lyg kelmai – mes sugebėjome šią žmogžudystę išaiškinti.

– Aš taip nemanau, – tariau. – Turiu galvoje, kad jūs kvaili lyg kelmai.

– Jūs veikiau išimtis, o ne taisyklė. Paprastai žmonės nesusidaro viso vaizdo, kol su antrankiais neatsisėda prieš vieną iš mūsų, mums jau pirštu prikišamai įrodžius jų kaltę, ir kai žino ne vienus metus praleisią už grotų.

Jis nutilo ir įdėmiai mane nužvelgė.

– Jūsų nenusamdė koks gynybos advokatas, ką? Vienas iš tų, kurie griebiasi jau baigtos bylos ir bando atknisti kokią klaidelę, kurią paskui galėtų kaišioti visiems po nosimi apeliaciniame teisme?

– Ne. Jau sakiau: aš tik ieškau siužeto.

Jis linktelėjo, bet nebuvau įsitikinęs, kad jis visiškai manimi tiki.

– Na ką gi, – iš lėto tarė detektyvas, – apie tuos dalykus nieko neišmanau. Gal siužetas ir išeitų. Bet tai buvo seniai. Gerai, žiūrėkite.

Jis įkišo ranką po stalu ir ištraukė didelį aplanką, išlankstomą kaip akordeono dumplės, ir atvertė jį ant stalo. Jame buvo pluoštas dvidešimties iš dvidešimt penkių centimetrų nuotraukų, atspaustų ant blizgaus popieriaus. Jis paskleidė jas virš visų savo popierių. Palinkau į priekį. Visose fotografijose pamačiau krūvas visokių nuolaužų. Ir lavoną.

– Tikra velniava, – tarė jis. – Kaip jums ir sakiau.

42

Pistoletas bate

Maždaug tuo pat metu, kai Katerina su Ešle vaikštinėjo gatvėmis spėliodamos, kur Maiklas O'Konelis, Skotas sėdėjo savo mašinoje, pastatytoje tolimajame kampe miško tankmėje įrengtos poilsio aikštelės palei Antrąją JAV magistralę. Šios aikštelės pranašumas buvo tas, kad pro medžius ir krūmus nuo kelio jos beveik nebuvo matyti. Iš dalies todėl jis ir nusprendė važiuoti į Bostoną šia magistrale. Čia negalėjai važiuoti taip greitai kaip greitkeliu, bet patrulių buvo mažiau, o eismas ne toks intensyvus. Jis vienas sėdėjo savo aplamdytame sename pikape – poršė paliko prie namų.

Skotas girdėjo, koks negilus jo kvėpavimas, ir sakė sau, kad elgiasi kvailai: kad ir koks įtemptas dabar metas, vakarop bus nepalyginti sunkiau. Po kelių minučių jam buvo atsidėkota už kantrybę, kai pamatė į aikštelę įvažiuojantį baltą naują *Taurus* modelio fordą. Automobilis sustojo už mažiau negu dešimties metrų. Prie vairo jis pažino Houp.

Nuleidęs ranką prie kojų, jis ištraukė nedidelį pigų storos raudonos drobės sportinį krepšį. Jį keliant subarškėjo metalas. Skotas išlipo iš pikapo ir greitai nuėjo per aikštelę.

Houp nuleido langelį.

– Įdėmiai stebėk, – be jokio pasisveikinimo tarė Skotas. – Jei ką nors pamatysi privažiuojant, tuoj pat mane įspėk.

Ji linktelėjo.

– Iš kur gavai...

– Šiąnakt. Po vidurnakčio. Nuvažiavau į Hartfordo oro uosto aikštelę ilgam paliekamiems automobiliams.

– Gerai sugalvojai. Bet ar ta aikštelė nestebima kameromis?

– Nestebima. Toje dalyje net fotografuoti draudžiama. Pakeisti tereiks kelių akimirkų. Automobilį išsinuomojai?

– Taip, – atsakė Houp. – Nusprendžiau, kad taip bus logiškiausia.

Skotas pradarė krepšį ir nuėjo prie fordo galo. Vos per kelias minutes pakeitė Rod Ailando valstijos numerių lenteles į tas, kurias nuėmė nuo automobilio praėjusią naktį. Krepšyje dar gulėjo nedidelis veržliaraktis ir replytės. Tikruosius automobilių numerius įkišo į krepšį ir padavė Houp.

– Nepamiršk, – įspėjo. – Turi vėl juos apkeisti prieš grąžindama automobilį.

Houp linktelėjo. Jau dabar ji atrodė išblyškusi.

– Klausyk, jei susipešite, skambink man. Būsiu visai netoli ir...

– Manai, jei kils keblumų, turėsiu laiko paskambinti?

– Ne, žinoma, ne. Gerai, aš vadovausiuosi... – jis nutilo. Per daug reikėjo pasakyti, bet nebuvo tinkamų žodžių.

Skotas pasitraukė nuo automobilio.

– Selė jau turėtų važiuoti greitkeliu.

– Tada aš irgi važiuoju, – atsakė Houp ir padėjo krepšį ant gretimos sėdynės.

– Neviršyk greičio. Netrukus pasimatysime.

Jis pamanė, kad turėtų pasakyti „Sėkmės!“, „Būk atsargi!“ ar kažką malonaus ar drąsinamo. Bet nepasakė – tik žiūrėjo, kaip Houp greitai išvažiuoja iš aikštelės. Žvilgtelėjo į laikrodį ban-

dydamas įsivaizduoti, kur dabar Selė. O ji tuo metu lygiagrečiu keliu važiavo į rytus. Apkeisti numerių lenteles dienai atrodė smulkmena, bet jis suprato: kai Selė jiedviem aiškino kreipti dėmesį į menkus, pažiūrėti nereikšmingus dalykus, jos žodžiuose buvo daug tiesos. Pirmą kartą jis suprato, kad viskas, ko iki tol išmoko per savo gyvenimą, neką jam padės vykdant užduotį, kuriai dabar ruošėsi.

Jausdamas, kad staiga gali apimti pražūtingas bailumas, Skotas grįžo į pikapą ir pasiruošė važiuoti rytų kryptimi į nežinomybę.

Houp privažiavo sankryžą, kurioje per kelias valstijas nusidriekusio greitkelio atšaka suko į šiaurryčius. Selės paliepimų ji laikėsi kiek įmanydama tiksliau, neviršijo greičio, kad nepatrauktų niekieno dėmesio, ir vis artėjo prie Selės nurodytos vietos, kur jos vėliau tą dieną susitiks. Nusprendė būsiant geriausia viską mintyse susisteminti. Apie tai, ką netrukus darys, galvojo tik kaip apie punktus sąrašo, panašaus į pirkinių – ir kad ji nuo vieno punkto tolydžiai eina prie kito.

Apie paskutines tris sąrašo eilutes stengėsi galvoti analitiškai ir šaltai.

Įvykdyk nusikaltimą.
Spruk. Susitik su Sele.
Nepalik jokio savo pėdsako.

Ji gailėjosi nesanti matematikė, gebanti žiūrėti į viską, ką daro, viso labo kaip į virtinę skaičių, susidėliojančių į teorijas ir hipotezes, galinti įsivaizduoti žmonių gyvenimą ir ateitį be jokio jausmo, grynai kaip aktuarijus į statistikos duomenis.

Bet tai buvo neįmanoma, todėl bandė nuteikti save taip, kad pajustų doruolio pyktį, nukreiptą į Maiklą O'Konelį ir jo gimi-

nę, mintyse teigdama sau, jog kelias, kuriuo jie pasuko, – vienintelė jiems likusi išeitis, ir vienintelis, kurio jis negalėjo būti numatęs. Jeigu pavyks pakankamai įniršti, galbūt vien to įsiūčio užteks stumti ją į priekį tol, kol padarys tai, ką pasišovė.

Kai kas turi mirti, sakė ji sau. Kol jis nenužudė Ešlės. Įveikdama vieną magistralės kilometrą po kito be perstojo kartojo šiuos žodžius lyg kokią iškreiptą mantrą.

Houp prisiminė rungtynes, kai likus kelioms minutėms iki teisėjo švilpuko baigtis dar nebūdavo aiški. Jeigu iš to tamsaus sportininko jėgų telkinio ji ištrauktų nedidelį stebuklą, to pakaktų išsivaduoti pusei sekundės, reikalingos baigčiai nulemti. Treniruodama merginas ji visada ragindavo jas įsivaizduoti tą akimirką, kai ant vienos svarstyklių lėkštės atsidurs pergalė, ant kitos – pralaimėjimas, kad tai akimirkai neišvengiamai atėjus jos būtų psichologiškai pasirengusios padaryti tai, kas būtina, ir veikti nedvejodamos.

Houp manė, kad šis potyris irgi bus toks.

Taigi sukandusi lūpą, padedama Skoto pasakojimo apie veiksmo vietą, ji ėmė įsivaizduoti įvykius, kaip juos vaizdavosi Selė. Mintyse matė apleistą, apgriuvusį namą, surūdijusį automobilį kieme priešais, variklio dalimis ir visokiomis lūženomis užgriozdintą garažą. Ji manė žinanti, kas lauks viduje: krūvos laikraščių, alaus butelių, pakuočių nuo išsinešti pirkto maisto ir gaižus tinginystės dvokas. Ir ten bus jis. Žmogus, kuris sukūrė žmogų, sukėlusį šią grėsmę jiems visiems. Ji žinojo, kad atsidūrusi akis į akį su juo turi įsivaizduoti Maiklą O'Konelį.

Mintyse matė save laukiančią.

Įeinančią į vidų.

Stovinčią prieš žmogų, kurį jie nusprendė turint mirti.

Houp važiavo į rytus apnikta minčių maišalynės. Ji veltui stengėsi save įtikinti, kad ši kelionė ničniekuo nėra nepaprasta.

Po pietų Selė atvažiavo į Bostoną ir sustojo kitapus gatvės nuo Maiklo O'Konelio daugiabučio, iš kur buvo gerai matyti durys į laiptinę. Rankoje ji gniaužė Houp duotą raktą.

Sėdėjo susigūžusi prie vairo, stengdamasi būti kuo mažiau pastebima, bet visą laiką jai atrodė, kad visi rajono gyventojai jau matė ją, įsidėmėjo veidą ir užsirašė automobilio numerius. Žinojo, kad ši baimė nepagrįsta, bet ji nepaliko jos minčių ir baudėsi užvaldyti jos jausmus ir veiksmus, tad Selė tvardėsi vargais negalais.

Selė gailėjosi tamsoje nesijaučianti taip drąsiai kaip O'Konelis. Jai – Skotui ir Houp taip pat – ši savybė padėtų atlikti tai, ką jie numatė.

Vėl papurtė galvą. Vienintelis jos maišto aktas, vienintelis kartas, kai nepaisė visuotinai priimtų suvaržymų, buvo jos pažintis su Houp. Dabar jai norėjosi juoktis iš savęs. Atsirado, mat, nusikaltėlė – pusamžė pasiturinti moteris, nelabai suprantanti, kokie jos santykiai su partnere.

O juo labiau kokia iš jos žudikė.

Ji paėmė geltoną bloknoto lapą ir bandė vaizduotis, kur dabar visi kiti. Houp tikriausiai jau laukia jos. Skotas laukia pasiruošęs. Ešlė turbūt namie su Katerina. O Maiklas O'Konelis bute – bent jau to ji tikėjosi.

Kodėl nusprendei, kad gali viską suplanuoti ir sėkmingai įvykdyti? – staiga piktai paklausė savęs.

Viską.

Selė pajuto, kaip perdžiūva gerklė. *Viskas* – nesąžiningas apibūdinimas. Vadink tą *viską* tikruoju vardu. Žmogžudystė. Iš anksto apgalvota. Tyčinė. Už tokią užmačią kai kuriose valstijose tave nusiųstų į elektros kėdę ar dujų kamerą. Net jei būtų rasta lengvinamųjų aplinkybių, už tą *viską* gautum nuo dvidešimt penkerių metų iki gyvos galvos.

Bet ne Ešlė, pamanė. Ešlei niekas nebegrėstų.

Tada lygiai taip pat netikėtai ji suvokė, kokia mintis sukasi galvoje. Visų gyvenimas bus sugriautas. Išskyrus O'Konelį. Jis gyvens kaip ligi tol, ir jam mažai kas betrukdys kibti prie Ešlės ar kitos tokios kaip Ešlė, jeigu jis to panorės.

Nebeliks nieko, kas apgintų jos dukrą.

Taigi žiūrėk, kad pavyktų!

Ji pakėlė akis, pamatė virš pastatų stogų pradedančius šliaužti šešėlius ir tarė sau: viskas prasideda dabar.

Jis sugniaužė rankoje mobilųjį telefoną ir pajuto jaudulio virpulį, bet laikėsi ramiai, kol išgirdo pažįstamą balsą.

– Maiklai? Čia tu?

Jis giliai įkvėpė.

– Sveika, Ešle.

– Sveikas, Maiklai.

Abu kurį laiką tylėjo. Ešlė akimirką žiūrėjo į motinos jai surašytus popierius – jos tekstą. Svarbiausi sakiniai buvo tris kartus pabraukti. Bet žodžiai lapuose atrodė neaiškūs, susilieję. Kol Ešlė dvejodama tylėjo, Maiklas O'Konelis palinko į priekį ant kėdės. Šis skambutis buvo nuostabus, bet tuo pat metu baisus. Iš jo Maiklas suprato laimintis. Jis nesusilaikė, ir jo veide pasirodė šypsena. Dešinė koja ėmė trūkčioti lyg būgnininko, pėda tramdančio griaudžiantį bosinį būgną.

– Nuostabu girdėti tavo balsą, – tarė jis. – Susidaro įspūdis, kad daugybė žmonių bando neleisti mums būti drauge. Žinai, kad to niekados nebus. Aš to neleisiu. – Jis nusišypsojo, sukikeno ir pridūrė: – Bandymai tave slėpti nieko gera jiems neduoda. Pati matei, ar ne? Kad ir kur būtum, rasiu tave.

Ešlė užsimerkė. Jo žodžiai badė odą it rakštys.

– Maiklai, aš daugybę kartų prašiau tavęs palikti mane ramybėje. Išbandžiau viską, ką galėjau, kad padėčiau suprasti: mes nebūsime kartu. Nenoriu, kad būtum mano gyvenime. Nė kiek

nenoriu, – ji žinojo, kad viską, ką sako, jau yra sakiusi anksčiau. Veltui. Nieko kito nesitikėjo ir šįsyk. Jos pasaulis dabar buvo beprotiškas, ir net didžiausia gausybė išminties ir logikos nieko nepakeis.

– Žinau, kad kalbi nenuoširdžiai, – atsakė jis. Jo balse bemat atsirado šaltukas. – Žinau, kad tave prikurstė taip kalbėti. Visi tie žmonės nori, kad būtum ne ta, kas esi. Žinau: kiti žmonės diktuoja tau, ką sakyti, todėl nekreipiu į tai dėmesio.

Bežiūrint į jai surašytą tekstą Ešlę apėmė panika išgirdus žodį „diktuoja". Kas, jeigu jis kažkaip viską pamatė, kažkaip sugebėjo viską sužinoti?

– Ne, Maiklai. Ne. Milijoną kartų – ne. Tu ne taip viską supratai. Nuo pat pradžios. Mes nebūsime drauge.

– Čia lemtis, Ešle. Taip buvo jos skirta.

– Ne. Kaip tau šovė tokia mintis?

– Tu nesupranti, kas yra meilė. Tikra meilė. Tobula meilė. Meilė nesibaigia niekada, – dėstė jis šaltai, laukdamas, kol kiekvieno žodžio aidas pasieks pašnekovę. – Meilė niekada nesibaigia. Meilė niekada nepraeina. Ji visuomet yra žmogaus viduje. Turėtum tai žinoti. Tariesi esanti menininkė, bet negali suprasti tokio paprasto dalyko. Kas tau pasidarė, Ešle?

– Nieko man nepasidarė, – atšovė ji.

– Ne, pasidarė, – O'Konelis pasisūpavo su kėde. – Kartais man atrodo, kad tu sunkiai sergi, Ešle. Apnikta kažkokios ligos. Negali būti sveikas tas, kuris nesugeba suprasti tiesos. Kuris nenori klausyti savo širdies. Bet tau nėra ko nerimauti, Ešle, nes aš galiu tave pagydyti. Aš ištiesiu tau pagalbos ranką. Kad ir kas nutiktų, kad ir kokių blogų dalykų įvyktų, žinok – aš visada tau padėsiu.

Ešlė juto, kaip akys pritvinksta ašarų. Ji jautėsi visiškai bejėgė.

– Maiklai, prašau tavęs...

– Tau nereikia nieko bijoti. – Jo balsas buvo kupinas tamsaus

pykčio, prasimušančio pro jo tariamus žodžius. – Aš tave apginsiu.

Visi jo žodžiai, pamanė Ešlė, turi visiškai priešingą prasmę. „Apginsiu“ reiškia „skaudinsiu“. „Nebijok“ reiškia „drebėk dėl visko“.

Ešlės padėtis buvo tokia beviltiška, kad jai pakirto jėgas. Ji pajuto kylant šleikštulio bangą, į kaktą plūstelint karštį. Ji užsimerkė ir atsišliejo sienos, tarsi nuo to kambarys aplink būtų galėjęs nustoti sukęsis. Ne, tai niekada nesibaigs.

Ešlė atsimerkė ir paklaikusi pažiūrėjo į Kateriną.

Ši girdėjo tik vieną pašnekovą, bet suprato, kad pokalbis sekasi prastai. Ji smarkiai dūrė smiliumi į tekstą ir iš visų jėgų ėmė badyti į žodžius.

– Sakyk, kas parašyta! Sakyk, Ešle! – įnirtingai paragino.

Ešlė pakėlė ranką, nusišluostė ašaras ir giliai įkvėpė. Ji nežinojo, kam duoda pradžią, bet nujautė, kad kažkam siaubingam.

– Maiklai, – tarė ji iš lėto, – aš stengiausi, be galo stengiausi. Bandžiau pasakyti tau „ne“, kaip tik galėjau. Man galva neišneša, kodėl to nesupranti. Dievaži. Tavyje yra kažko, ko aš niekados nesuprasiu. Todėl tuoj pat pasikalbėsiu su vieninteliu žmogumi, kuriam, mano manymu, kada nors pavyko priversti tave daryti tai, ką tau sako. Su žmogumi, kuris galbūt sugebės man paaiškinti, ką turiu sakyti tau, kad suprastum. Su žmogumi, kuris žinos, ką turiu daryti, kad netrukdytum man gyventi. Su žmogumi, kuris padės man tavęs atsikratyti – neturiu dėl to nė kruopelės abejonės. Su žmogumi, kuris man tikrai padės.

Ji žinojo: visa, ką ji sako, sugalvota tam, kad jis kuo labiau įniršt ų.

O'Konelis neatsakė, ir Ešlė pamanė, kad čia gali būti bene pirmas kartas, kai jis jos klausosi.

– Pasaulyje, manau, yra vienintelis žmogus, kurio tu nuoširdžiai bijai. Todėl šįvakar su juo susitiksiu.

– Ką čia šneki?! – piktai paklausė O'Konelis. – Ką turi galvoje? Žmogų, galintį tau padėti? Niekas negali tau padėti, Ešle. Niekas, išskyrus mane.

– Klysti. Yra vienas žmogus.

– Kas? – į Ešlės mobilųjį atlėkė O'Konelio riksmas.

– Ar žinai, kur aš esu, Maiklai?

– Ne.

– Netoli tavo namų, Maiklai. Ne buto, kuriame gyveni, bet namų, kuriuose užaugai. Šiuo metu einu susitikti su tavo tėvu, – kiek įmanydama šalčiau melavo Ešlė po kiekvieno žodžio truputį stabtelėdama. – Jis gali man padėti.

Sulig tais žodžiais ji išjungė aparatuką. Kai po kelių sekundžių mobilusis suskambo, ji nekreipė dėmesio.

Selė pakėlė akis nuo vairo ir pajuto, kaip visą kūną nupurto elektra: iš daugiabučio genamas įtūžio greitai išėjo O'Konelis. Susikišęs rankas į striukės kišenes jis vienu šuoliu įveikė laiptus ir vos ne sprinterio greičiu nuskubėjo gatve. Selė čiupo nuo keleivio sėdynės pigų sekundmatį. Pamačiusi, kad O'Konelis šoka į savo automobilį ir nuvažiuoja taip greitai, kad padangos skųsdamosi garsiai sucypė, nuspaudė paleidimo mygtuką.

Tada paėmė mobilųjį ir nuspaudė greitojo rinkimo klavišą.

Išgirdusi aparatuke Skoto balsą, atsakė: „Jau važiuoja" – ir užvožė dangtelį.

Skotas paleis savo sekundmatį.

Dvejoti nevalia – laiko ji turi labai mažai. Selė griebė kuprinę su keliais reikalingiausiais daiktais, negaišdama išlipo iš automobilio ir greitai perėjusi per gatvę pasuko prie O'Konelio namo. Galvą laikė nuleidusi, o slidininko kepurę kiek įmanydama daugiau užsimaukšlinusi ant akių. Selė vilkėjo dėvėtais drabužiais iš Gelbėjimo armijos parduotuvės: džinsais, sportbačiais ir jūreivio striuke. Virš lateksinių pirštinių buvo užsimovusi odines.

Tarė sau: pistoletas ten bus.

Jeigu nebus, atsarginio plano jie neturėjo, tik susitarimą, kad atsisakys viso sumanymo, grįš į Masačusetso vakarus ir bandys sugalvoti ką kita. Ji pamanė, kad O'Konelis gali pasiimti ginklą važiuodamas pas tėvą. Vienintelis veiksnys, kurio ji negalėjo numatyti iš anksto, buvo jo netikėtas įniršis. Ji net šiek tiek vylėsi, kad ginklą jis pasiims. Gal panaudos jį taip, kaip jie vylėsi, ir padarys klaidą, išspręsiančią visas jų problemas.

Bet gal pasiims pistoletą ir nukreips į juos.

O gal pasiims pistoletą ir nukreips į Ešlę.

Jeigu šis planas žlugs, jokio kito nebuvo – tik sprukti ir pulti į paniką.

Selė ėjo tuo pačiu keliu kaip prieš kelias dienas Houp. Netrukus ji atsidūrė prie buto durų – viena, su raktu rankoje.

Kaimynų nebuvo matyti. Vienintelės ją stebinčios akys buvo pulkelio kačių, miauksinčių vestibiulyje. *Ar vieną jūsų šiandien jis nugalabijo?* – dingtelėjo Selei. Ji atrakino duris ir kiek galėdama tyliau įėjo į vidų.

Selė liepė sau nesidairyti, netirti pasaulio, kuriame gyvena Maiklas O'Konelis, žinodama, kad tuomet jos pačios baimė tik dar labiau sustiprėtų. Be to, viso jos sumanymo sėkmė didele dalimi priklausė nuo greičio. Paimk pistoletą, kartojo sau. Tuoj pat.

Ji rado drabužių spintą. Kampą joje. Batą su sukišta iš viršaus nešvaria kojine.

Būk tenai, kuždėjo sau.

Ji ištraukė kojinę, prieš tai įsidėmėjusi, kaip ji sukišta, tada įkišo ranką į batą.

Kai lateksu ir oda aptempti pirštai palietė plieninį vamzdį, ji garsiai aiktelėjo.

Selė atsargiai ištraukė ginklą.

Padvejojo. Štai ji, lemiama akimirka, pamanė. Eik į priekį arba traukis.

Nematė jokios kitos išeities, vien baimę. Mintis paimti pistoletą baugino. Mintis jį palikti – taip pat.

Jusdama, tarsi kas kitas valdytų jos ranką, ji atsargiai įkišo ginklą į didelį plastiko maišą kuprinėje. Kojinę paliko ant grindų.

Reikia padaryti dar vieną dalyką. Ji greitai įėjo į nedidelę svetainę ir pažiūrėjo į aptriušusį stalą, ant kurio Maiklas O'Konelis laikė įjungtą nešiojamąjį kompiuterį. Sėdėdamas prie šio stalo jis pridarė mums visiems nemažai bėdos, pamanė. Dabar atėjo metas atsilyginti jam tuo pačiu. Nors buvo labai išsigandusi, kitas žingsnis suteikė jai šlykštaus pasitenkinimo. Ji ištraukė iš kuprinės tokio pat modelio kompiuterį ir greitai sukeitė su Maiklo aparatu. Ji žinojo, kad skirtumą anksčiau ar vėliau jis pastebės, tik nežinojo, ar tai įvyks iškart. Tai jai teikė pasitenkinimą. Ji kelias valandas siuntėsi medžiagos iš visokių pornografinių bei antivyriausybinių dešiniojo sparno ekstremistų tinklalapių ir išsaugojo kompiuterio atmintyje tiek įtūžio kupinų satanistiškų sunkiojo metalo dainų, kiek pavyko rasti. Kai įsitikino, kad kompiuteryje apstu inkriminuojančių dalykų, viename programos *Word* faile ėmė rašyti piktą laišką, prasidedantį žodžiais: „Brangus tėti, šunsnuki tu..." Toliau buvo teigiama, kad O'Konelis dabar supranta – prieš daugelį metų jam nederėjo meluoti gelbstint tėvą. Dabar jis pasiryžęs ištaisyti tą didžiąją gyvenimo klaidą. Jis esąs vienintelis žmogus pasaulyje, galintis įvykdyti teisingumą, kurio tėvas nusipelnė už motinos nužudymą. Selei be galo pravertė tai, ką Skotas sužinojo apie O'Konelių šeimos praeitį.

Selė su kompiuteriu padarė dar du dalykus. Ji atsuko užpakalinį dangtelį ir atsargiai atlaisvino srovės laido gnybtą, kad aparatas neįsijungtų. Prieš uždarydama dangtelį užlašino porą lašų labai stiprių klijų ant vieno jį laikančio varžtelio, kad šis nė kiek negalėtų pasisukti. Gal O'Konelis ir moka sutaisyti kompiuterį, pamanė ji, bet jis neįstengs patekti į jo vidų. Policijos teismo ekspertizės technikui tai pavyks.

Selė paskubomis patikrino, ar kompiuteris padėtas taip pat, kaip savąjį paliko O'Konelis, ir nusprendė, kad taip.

Tada įkišo O'Konelio kompiuterį į kuprinę prie pistoleto.

Žvilgtelėjo į sekundmatį: sugaišo vienuolika minučių.

Per lėtai, per lėtai, tarė sau užsimesdama kuprinę ant peties. Pajuto, kaip sunkus ginklas atsitrenkia į nugarą. Giliai įkvėpė. Neilgai trukus ji grįš.

Mobilusis ant automobilio sėdynės staiga suskambo. Skotas nebuvo įsitikinęs, kad sulauks šio skambučio, bet manė tai esant labai tikėtina, todėl buvo visai pasiruošęs, kai išgirdo balsą aparate.

– Čia ponas Džonsas?

Atrodė, kad Maiklo O'Konelio tėvas kažkur skuba, yra ne visai blaivus, bet susijaudinęs.

– Smitas, – pataisė jį Skotas...

– A, taip... ponas Smitas. Taigi. Čia...

– Žinau, kas skambina, pone O'Koneli.

– Velniai rautų – jūs buvote teisus. Man ką tik paskambino sūnus – sakėt, kad taip ir bus. Dabar jis čia važiuoja.

– Dabar?

– Taip. Nuo Bostono apie pusantros valandos kelio, tik jis važiuos greitai, tai gal bus anksčiau.

– Aš patvarkysiu reikalą. Ačiū jums.

– Vaikis kažką rėkė apie kažkokią merginą. Atrodė labai susinervinęs, vos ne pamišęs. Tas reikalas kažkaip susijęs su mergina, pone Džonsai?

– Ne, su pinigais. Ir jo skola.

– *Jisai* mano kitaip.

– Ką mano jisai, neturi nieko bendra su mūsų reikalu, ar ne, pone O'Koneli?

– Taip, tikriausiai. Tai ką aš turiu daryt?

Skotas nedvejojo – šio klausimo jis laukė.

– Laukite ten jo, ir tiek. Išklausykite jį, kad ir ką jis sakytų.

– O ką jūs darysite?

– Mes imsimės tam tikrų žygių, pone O'Koneli. O jūs gausite savo pelnytą atlygį.

– Ką man daryti, jeigu jis nuspręs išeiti?

Skotas pajuto, kaip perdžiūva gerklė, o krūtinę ima tampyti traukuliai.

– Pasitraukite į šalį ir praleiskite.

Laukdama Selės, Houp gurkšnojo kavą iš puodelio. Gėrimo kartumas degino liežuvį.

Ji sėdėjo automobilyje, pastatytame prekybos ir pramogų centro aikštelėje, už kokio šimto metrų nuo didelės maisto prekių parduotuvės. Mašinų važiavo daug, bet ji stovėjo kiek toliau nuo įėjimo, negu galėjo, nes tarp jos automobilio ir kito artimiausio buvo turbūt daugiau negu dvidešimt laisvų vietų.

Houp įsitempė, kai pamatė Selę lėtai važiuojant aikštelės tarpueiliu nekrintančiu į akis nuomotu automobiliu. Ji padėjo puodelį į laikiklį, greitai nuleido langelį ir pamojo Selei, kad patrauktų jos dėmesį. Ji palaukė, kol Selė pastatė mašiną už dviejų eilių, ir išlipusi pasuko prie jos. Selė buvo išblyškusi ir nervingai dairėsi į šalis.

Selė iš tolo ėmė purtyti galvą.

– Negaliu leisti tau to daryti. Ši užduotis turėtų būti mano...

– Tai jau aptarėme, – pertarė ją Houp. – Be to, mes jau pradėjome. Jei ką nors keisime, galime viską sugadinti.

– Negaliu, ir tiek.

Houp sulaikė kvapą. Dabar – tinkamiausia jai proga, pamanė. Ji gali trauktis iš žaidimo. Atsisakyti. Žengti į šalį ir paklausti: „Po velnių – ką mes sau galvojame?!“

– Gali. Ir leisi, – atsakė Houp. – Jei Ešlė turi kokių nors ga-

limybių, tai jos tik mūsų rankose. Na, o mes turime galimybių tik jei kiekvienas padarysime tai, ką sugebame. Paprasčiau nė būti negali.

– Tau baisu?

– Ne, – pamelavo Houp.

– Turime sustoti. Dabar pat. Man rodos, mes išsikraustėme iš proto.

Taip, ko gero, taip ir yra, pamanė Houp.

– Jei to neužbaigsime, o paskui Ešlei nutiks blogiausia, mes niekados, nė vieną akimirką – nors ir kiek metų kiekvienam iš mūsų liko gyventi – negalėsime sau atleisti, kad tam neužkirtome kelio. Manau, galėsiu atleisti sau už tai, ką netrukus padarysiu, bet jei stovėsime nuošalyje ir leisime, kad Ešlę ištiktų kas nors siaubinga, negalėsime sau dovanoti iki kapo duobės.

Houp giliai įkvėpė.

– Jei mes nieko nedarysime, o jis ims veikti, mes niekados nebeturėsime ramybės.

– Žinau, – sulinksėjo galvą Selė.

– Dabar – dėl ginklo. Jis kuprinėje?

– Taip.

– Laiko lieka nedaug, ar ne?

Selė pažiūrėjo į sekundmatį.

– Manau, atsilieki nuo jo maždaug penkiolika minučių. Skotas jau irgi užima padėtį.

Houp nusišypsojo, bet papurtė galvą.

– Vaikystėje žaisdavau daugybę žaidimų, kur svarbu ką nors padaryti kuo greičiau. Laikas visada yra labai svarbus veiksnys. Dabar – ne kitaip. Turiu važiuoti. Dabar. Tu tai žinai. Jei žaisime šį žaidimą, nesėkmė, patirta todėl, kad veikėme nepakankamai greitai, būtų siaubingas dalykas. Važiuok, Sele, ir tiek. Daryk tai, ką privalai. Aš irgi taip elgsiuos, ir galų gale viskas, ko gero, baigsis gerai.

Tą akimirką Selė galėjo daug ką pasakyti, bet nusprendė patylėti. Ji ištiesė ranką ir tramdydama ašaras tvirtai suspaudė Houp delną.

– Važiuok, – nusišypsojusi paragino Houp. – Nėra laiko. Nebeliko. Užteks kalbų – metas veikti.

Selė linktelėjo ir palikusi kuprinę ant mašinos grindų atsistojo už poros žingsnių. Houp įjungė variklį ir išvažiuodama iš aikštelės pamojo ranka. Iki greitkelio buvo vos keli šimtai metrų; Houp žinojo turinti skubėti, kad sumažintų atotrūkį nuo Maiklo O'Konelio. Ji stengėsi nežiūrėti į užpakalinio vaizdo veidrodėlį, kol nuvažiavo gana toli nuo susitikimo vietos – nenorėjo matyti vienišos likusios Selės.

Skotas pastatė aplamdytą pikapą studentų automobilių aikštelėje prie didelio dvimečio koledžo už kokių dešimties kilometrų nuo namo, kuriame užaugo Maiklas O'Konelis. Mašina bemat dingo toje didžiulėje maišalynėje.

Įdėmiai apsidairęs ir įsitikinęs, kad netoliese nieko nėra, Skotas nusirengė drabužius ir apsimovė senus džinsus, apsivilko medvilninį sportinį nertinį, aptriušusią mėlyną skrandą su gobtuvu, apsiavė sportbačius. Ant galvos ir ausų užsimaukšlino tamsiai mėlyną megztos vilnos kepurę ir, nors saulė jau leidosi, užsidėjo akinius nuo saulės. Čiupo kuprinę, patikrino, ar mobilusis tikrai guli skrandos kišenėje, ir išlipo lauk.

Jo sekundmatis parodė, kad Maiklas O'Konelis kelyje kiek mažiau negu septynios minutės. Skotas priminė sau, kad jis skubės ir visiškai dėl nieko nesustos – nebent jį sustabdytų koks policininkas, bet tai būtų tik į naudą.

Skotas susikūprino ir pasuko per aikštelę. Jis žinojo, kad priešais koledžą sustoja autobusas. Juo Skotas privažiuos maždaug pusantro kilometro iki O'Konelio namo. Skotas įsidėmėjo tvarkaraštį, smulkių kelionei į priekį turėjo dešinėje kišenėje, o kelionei atgal – kairėje.

Autobuso stotelėje po stogine laukė koks šešetas įvairaus amžiaus studentų. Skotas tarp jų neišsiskyrė – dvimečiame koledže gali sutikti ir devyniolikmečių, ir penkiasdešimt devynerių metų studentų. Skotas stengėsi nepažiūrėti niekam iš laukiančiųjų į akis. Liepė sau galvoti apie visokius niekus – gal tada atrodys nematomas.

Atvažiavus autobusui susirado tuščią sėdynę palei galą. Atsisėdęs nusisuko ir, kol autobusas švokšdamas judėjo į priekį, neatitraukė akių nuo monotoniško rudo užmiesčio kraštovaizdžio.

Skotas vienintelis iš keleivių išlipo toje stotelėje.

Jis vienas pastovėjo šalikelėje stebėdamas, kaip autobusas išnyksta vakaro prieblandoje, tada greitu žingsniu pasileido kelkraščiu, nelabai suprasdamas, kur link skuba, tik žinodamas, kad laikas labai svarbu.

•

Nusikaltimo vietos fotografijos atrodo tarsi ne iš šio pasaulio. Į jas žiūrint susidaro įspūdis, kad bandai žiūrėti ne ištisinį filmo veiksmą, o tik vieną kadrą po kito. Dvidešimties iš dvidešimt penkių centimetrų, spalvotos, atspaustos ant blizgaus popieriaus, jos sudaro didelės dėlionės kibučius.

Bandžiau suvokti kiekvieną nuotrauką, tad spoksojau į jas kaip į knygos puslapius.

Priešais sėdintis detektyvas stebėjo mano veidą.

– Mėginu įsivaizduoti tą vietą, – paaiškinau, – kad galėčiau geriau suprasti, kas įvyko.

– Įsivaizduokite, kad šios nuotraukos – žemėlapio linijos, – patarė jis. – Visose nusikaltimo vietose galop įžvelgi logiką. Nors – turiu pripažinti – šįsyk buvo ne pyragai.

Jis ištiesė ranką ir pavartė kelias fotografijas.

– Žiūrėkite čia, – jis parodė išvartytus apdegusius, pajuodusius baldus.

– Kartais tereikia patirties. Išmoksti įžvelgti tai, kas slypi už netvarkos, ir tada šį tą supranti.

Įdėmiai pažiūrėjau bandydamas ką nors įžvelgti savo akimis.

– Ką konkrečiai šiuo atveju?

– Vyko siaubingos muštynės. Tiesiog siaubingos.

43

Atviros durys

Prieš kelias dienas apžiūrinėdamas tą rajoną Skotas pamatė, kur jam reikia laukti.

Jis žinojo turintis būti nepastebimas; jei kas nors jį pamatys ir supras, kad tamsiais drabužiais apsirengęs vyras, paslapčiomis stebintis O'Konelio namą, ir tiek daug klausinėjęs kostiumuotas vyras – tas pats žmogus, kils nemaža problema. Bet jam reikėjo stebėti namo priekį, ypač – negrįstą keliuką, ir daryti tai nepatraukiant kaimynų ar jų šunų dėmesio. Jo pasirinkta vieta gal buvo tolokai, bet tiko jo reikmėms: sukiužusi daržinė. Pusė jos stogo buvo įgriuvusi, o pati virtusi akį rėžiančia lūžena. Iš kampo, kuriame tūnojo, Skotas matė O'Konelio namo prieigas. Jis tikėjosi, kad Maiklas O'Konelis važiuos greitai, o įveikiant paskutinį posūkį jo automobilio padangos net cyps spjaudydamos žvirgždą ir žemes, kai jis priartės prie buvusių namų. Atvažiuok garsiai, šnabždėjo sau Skotas, tarsi būtų galėjęs paskatinti O'Konelį elgtis neapgalvotai. Pasistenk, kad kas nors pamatytų tave atvažiuojantį!

Aplinkiniuose namuose degė šviesos. Skotas įkvėpė šalto oro. Tai viename, tai kitame lange matė šmėstelint žmones, visur švytėjo televizorių ekranai.

Jis pakėlė prieš akis ranką norėdamas pažiūrėti, ar ji dreba. Nusprendė, kad šiek tiek. Ne tiek, kad tai ką nors galėtų pakeisti.

Šįvakar sužinosime daug atsakymų, tarė mintyse. Jeigu vis dar liko klausimų apie tai, kas yra jis, kas yra Selė ir net kas yra Houp, į juos lemta gauti atsakymus.

Jis pagalvojo apie Houp ir pajuto užplūstant kažką artima panikai.

Nepažįstu jos, pamanė. Tik vos vos numanau, kas ji.

Bet staiga visas jo gyvenimas ėmė priklausyti nuo jos.

Skotas giliai įkvėpė bandydamas suvokti, kaip jam apskritai galėjo ateiti į galvą mintis, kad jų trijulė gali sėkmingai atlikti žygį, tokį svetimą jų gyvensenai. Tą trumpą dvejonės akimirką jis išgirdo besiartinantį automobilį.

Per tą laiką Selė grįžo į Bostoną ir nuvažiavo į itin prabangų prekybos centrą Bruklino rajone. Pirmiausia sustojo prie bankomato tiesiai prieš parduotuves ir paėmė iš kortelės sąskaitos šimtą dolerių. Vos tik automatas išspjovė pinigus, ji pakėlė galvą, kad saugos kamera būtinai užfiksuotų jos veidą. Kvituko su laiko spaudu nepamiršo įsidėti į kišenę.

Tada įėjo į prekybos centrą ir pasuko prie prabangaus apatinio trikotažo skyriaus.

Selė pastoviniavo tarp kabyklų su šilkiniais ir nėriniais puoštais apdarais, kol pastebėjo jauną pardavėją. Mergina tikriausiai buvo ne vyresnė už Ešlę.

– Ar negalėtumėte man padėti? – kreipėsi į ją Selė.

– Mielai, – atsakė pardavėja. – Ko ieškote?

– Norėjau ką nors nupirkti dukrai. Ji panašaus ūgio ir sudėjimo kaip jūs. Norėčiau ko nors ypatinga, nes pora pastarųjų savaičių jai buvo sunkios. Išsiskyrė su vaikinu – žinot, kaip būna – taigi norėčiau nupirkti jai ką nors tokio, kad ji pasijustų seksuali ir graži, nes kažkoks šūdžius privertė ją pasijusti visai priešingai. Suprantat, ką turiu galvoje?

– Dar ir kaip, – linksėdama galvą atsakė pardavėja. – Jūs labai dėmesinga.

– Argi motina gali būti kitokia? Žinot, dar norėčiau nupirkti ką nors malonaus dovanų ypatingai draugei. Pastaruoju metu elgiausi su ja... eee... ne itin gražiai. Gal šilkinę pižamą?

– Galėčiau padėti išrinkti ir ją. Ar žinote dydį?

– Taip. Pižama būtų labai ypatingai draugei. Masačusetso vakaruose, kur gyvename, mudvi esame labai artimos, bet pastaruoju metu mūsų santykiai klostosi labai permainingai, tad norėčiau išpirkti savo kaltę. Gėlės visada malonu, bet kai ryšys toks ypatingas, geriau rasti ką nors ilgaamžiškesnio – jums taip neatrodo?

Pardavėja nusišypsojo.

– Tai jau tikrai.

Selė pamanė, kad jai paminėjus Masačusetso vakarus – šis rajonas visoje valstijoje garsėjo palankiu požiūriu į lesbietes – mergina tikrai įsidėmės tai, ką ji, Selė, ir norėjo. Ji nusekė pardavėjai įkandin tarp sukabintų brangių apatinių, galvodama, kad jau pasakė pakankamai – mergina tikrai ją prisimins. Selė priminė sau panaudoti ir mokėjimo kortelę, nes tai bus dar vienas įrodymas, kad buvo čia. Dar pamanė, kad prieš išeidama turėtų pasikalbėti su parduotuvės vedėja ir pagirti, jog išsirinko gerus darbuotojus. Tokie pašnekesiai prireikus vėliau visuomet prisimenami.

Selė pasijuto, lyg vaidintų scenoje, o žodžius sufleruotų būtinybė.

– Čia kai kurios gražiausios mūsų prekės, – tarė pardavėja.

Selė nusišypsojo, tartum tai, ką daro, būtų natūraliausias dalykas pasaulyje.

– Tikrai gražu.

Maždaug tuo pat metu Katerina su Ešle didelėje natūralaus ir ekologiško maisto parduotuvėje kiek toliau negu už kilometro nuo Selės ir Houp namų rideno vežimėlį, prikrautą brangių produktų. Per visą laiką parduotuvėje jos neištarė nė žodžio.

Kai salės priekyje jos išsuko iš vieno tarpueilio, Ešlė pastebėjo didžiulį bokštą, sukrautą iš šviežių moliūgų ir papuoštą išdžiūvusiais kukurūzų stiebais su burbuolėmis. Šis statinys buvo skirtas Padėkos dienai, todėl jo centre tarp graikinių riešutų ir spanguolių puikavosi popierinis kalakutas. Ešlė niuktelėjo Katerinai ir ranka parodė į bokštą.

Katerina linktelėjo.

Jiedvi pristūmė vežimėlį arčiau papuošalo. Kai susilygino su kraštu stalo, ant kurio viskas buvo sukrauta, Katerina sušuko:

– Velniai rautų – pamiršome pupelių mirkalą!

Sulig tais žodžiais jiedvi pasuko vežimėlį taip, kad priekinis ratukas kliudė stalo koją. Visas statinys sudrebėjo, Ešlė riktelėjo ir palinko į priekį, tarsi bandydama neleisti jam griūti, bet iš tikrųjų patraukė vieną iš didžiausių moliūgų bokšto apačioje.

Visas statinys bemat su garsiu trenksmu griuvo. Džiovinti aguročiai ir kukurūzų burbuolės nuriedėjo grindimis, švieži geltoni moliūgai ir patisonai pasipylė į visas puses.

Katerina aiktelėjo, paskui garsiai sušuko:

– Dieve brangus!

Netrukus prie šitos jovalynės pasirodė keli pagalbiniai darbininkai ir parduotuvės vedėjas. Darbininkai ėmė iš naujo statyti bokštą, o Katerina su Ešle ėmė baisiausiai atsiprašinėti ir užsispyrė mokėti už padarytą žalą. Vedėjas prieštaravo, bet Katerina išsitraukė iš piniginės penkiasdešimties dolerių banknotą ir jam atkišo.

– Tada bent pasirūpinkite, kad šie mieli jaunuoliai sutvarkytų mudviejų su Ešle sukeltą netvarką ir kad jiems būtų deramai atsilyginta už pagalbą.

– Ne, ne, – kratėsi pinigų vedėjas. – Ponia, to tikrai nereikia.

– Primygtinai prašau.

– Aš irgi, – įsiterpė Ešlė.

Vedėjas purtydamas galvą paėmė pinigus. Darbininkai lengviau atsiduso.

Tada Ešlė nurideno vežimėlį į eilę prie kasos, o Katerina išsitraukė kortelę sumokėti už pirkinius. Abi moterys vis atsisukdavo į parduotuvės saugos kameras. Jos beveik neabejojo, kad jas prisimins buvus čia šį vakarą. Selė taip joms ir prisakė: *Būtinai padarykite ką nors vieša, kas patvirtintų, kad niekur nebuvote išvažiavusios.*

Šią užduotį jiedvi įvykdė. Jos nežinojo, kas tuo metu vyksta kurioje kitoje Naujosios Anglijos dalyje, bet spėjo, kad kažkas labai pavojinga.

Priekiniai Maiklo O'Konelio automobilio žibintai apšvietė papilkėjusį buvusių jo namų priekį, atsispindėjo nuo tėvo sunkvežimio poliruoto šono. Automobilio durelės garsiai trinktelėjo, ir Skotas pamatė O'Konelį stimpinantį virtuvės durų link. Nekantri jo eigastis, rodės, nušviečia tamsą.

Labai svarbu, kad O'Konelis būtų įniršęs, pamanė Skotas. Įpykę žmonės nepastebi smulkmenų, kurios vėliau gali paaiškėti esančios svarbios.

Jis stebėjo, kaip O'Konelis patraukia šoninių durų rankeną ir dingsta viduje. Skoto akiplotyje jis buvo ne ilgiau kaip kelias sekundes, bet kiekvienas judesys, kurį pamatė Skotas, jam sakė, kad tai, ką Maiklui pasakė Ešlė, nuginė jį tiesiai į šiuos namus.

Skotas giliai įkvėpė ir pasilenkęs perbėgo per kelią stengdamasis laikytis šešėlyje. Kiek kojos įkerta pasileido prie kieme palikto O'Konelio automobilio. Pasilenkęs ištraukė iš kuprinės latekso pirštines ir jas užsitempė. Tada išsitraukė kietą guminį plaktuką ir dėželę cinkuotų stogo vinių. Vienintelį kartą žvilg-

telėjo į namo galą, giliai įkvėpė ir suvarė vieną vinį į Maiklo O'Konelio užpakalinės padangos šoną. Pasilenkė ir išgirdo šnypščiant lėtai išeinantį orą.

Tada porą vinių numetė ant keliuko priešais namą.

Kiek įmanydamas tyliau Skotas nusigavo prie vyresniojo O'Konelio sunkvežimio galo. Į jį padėjo pradarytą dėželę su likusiomis vinimis, šalia – plaktuką. Šis nė kiek nekrito į akis tarp gausybės įrankių, išmėtytų sunkvežimio gale ir pastogėje mašinai.

Baigęs pirmą savo užduotį Skotas pasisuko ir neskubėdamas grįžo į slėptuvę. Eidamas per gatvę išgirdo iš namo sklindant pirmą pakeltą balsą, įsielektrinusį pykčiu. Skotui norėjosi palaukti, išgirsti žodžius, bet suprato negalįs to daryti.

Priėjęs prie apgriuvusios daržinės išsitraukė mobilųjį ir paspaudė greitojo rinkimo klavišą.

Houp atsiliepė po antro signalo.

– Tu netoli? – paklausė jis.

– Mažiau negu dešimt minučių.

– Prasidėjo. Paskambink man, kai sustosi.

Houp neatsakiusi išjungė telefoną. Tada paspaudė akceleratorių ir padidino greitį. Jie planavo, kad ji atvažiuos mažiausiai dvidešimt minučių vėliau už Maiklą O'Konelį. Beveik pagal planą, pamanė ji. Bet nuo tos minties jai nepasidarė nė kiek ramiau.

Namo viduje, apšnerkštoje svetainėje, Maiklas O'Konelis su tėvu stovėjo vienas priešais kitą kelių žingsnių atstumu.

– Kur jinai?! – sugniaužęs kumščius klausė sūnus. – Sakyk, kur jinai?!

– Kur kas? – atsakė tėvas.

– Ešlė, velniai rautų! Ešlė! – Jis apsidairė paklaikusiomis akimis.

Tėvas pašaipiai nusijuokė.

– Kažkokia velniava, dievaži.

Maiklas vėl atsisuko į tėvą.

– Ji slepiasi? Kur ją padėjai?

Vyresnysis O'Konelis papurtė galvą.

– Vis dar nesuprantu, ką čia, po velnių, tauški. Ir kas, po perkūnais, ta Ešlė? Mergina, kurią pažinojai mokykloje?

– Ne. Žinai, apie ką kalbu. Ji tau skambino. Turėjo čia būti. Sakė, kad jau važiuoja. Liaukis mane maustyti, antraip – tepadeda man Dievas – aš tau...

Maiklas O'Konelis užsimojo prieš tėvą kumščiu.

– Antraip ką gi tu man padarysi? – nė nemėgindamas slėpti pašaipos paklausė tėvas.

Jis išliko ramus. Neskubėdamas gurkšnojo alų iš butelio ir primerktomis akimis žiūrėjo į sūnų kitoje kambario pusėje. Tada iš lėto priėjo prie fotelio, sudribo ant jo, dar kartą gerokai patraukė iš butelio ir gūžtelėjo pečiais.

– Nežinau, ką nori pasakyti, vaikuti. Apie tą tavo Ešlę nieko nežinau. Daug metų neduodi jokios žinios, paskui staiga paskambini man ir imi klykti apie kažkokią mergšę, tarsi būtum koks mokinukas, ir klausinėji visokių dalykų, nors aš nė velnio nesuprantu, apie ką ten tauški, paskui atleki – netikėtai, lyg būtų kilęs pasaulinis gaisras, vėl klausinėji šio ir ano, o aš vis dar neturiu nė menkiausio supratimo, kas čia dedasi. Gal atsikimšk alaus, nurimk ir liaukis elgęsis kaip kūdikis.

Kalbėdamas jis ranka rodė į virtuvę ir šaldytuvą.

– Gerti nenoriu. Iš tavęs apskritai nieko nenoriu. Niekados nenorėjau. Man tik rūpi, kur Ešlė.

Tėvas vėl patraukė pečiais ir išskėtė rankas.

– Velniai rautų, visiškai nenumanau, ką čia tauški. Paistai kažkokias nesąmones.

Maiklas O'Konelis netverdamas pykčiu dūrė pirštu į tėvo pusę.

– Sėdėk čia, seni! Sėdėk ir nesijudink iš vietos. Man reikia apsidairyti.

– Nesiruošiu niekur eiti. Nori apsidairyti? Prašom. Mažai kas pasikeitė nuo tada, kai išsikraustei.

Sūnus papurtė galvą.

– Ne, pasikeitė, – tarė tūžmingai eidamas per mažąją svetainę ir spardydamas iš po kojų laikraščius. – Tu gerokai pasenai, tikriausiai kur kas labiau prasigėrei, o šitie namai dar labiau apšnerkšti.

Tėvas nenuleido akių nuo sūnaus, kai šis pralėkė pro šalį. Kai Maiklas ėjo į kambarius namo gale, vyresnysis O'Konelis nesikėlė iš fotelio.

Pirmiausia Maiklas įėjo į kambarį, kuris kadaise buvo jo. Sena jo lova vis dar buvo įkišta į kampą, ant sienos tebekabojo kadaise jo prilipdyti *AC/DC* ir *Slayer* plakatai. Pora pigių sporto trofėjų, prie sienos prikalti seni futbolo marškinėliai, keli mokykliniai vadovėliai, nutapytas skaisčiai raudonas *Corvette* modelio ševrolė – ir nieko daugiau. Maiklas perėjo per kambarį ir staigiai atidarė drabužių spintos duris beveik tikėdamasis išvysti joje pasislėpusią Ešlę. Bet spinta buvo tuščia, tik kabojo pora senų dulkėmis ir pelėsiais pradvokusių striukių, o apačioje stovėjo dėžė su pasenusiais vaizdo žaidimais. Maiklas spyrė į dėžę, ir diskeliai pažiro ant grindų.

Viskas kambaryje priminė jam tai, ko nekentė: kas jis buvo, kokios kilmės. Jis pamatė, kad tėvas tiesiog suvertė didžiumą motinos daiktų ant jo lovos – sukneles, kelnių kostiumus, apsiaustus, batus, kelias dėžutes su pigiais papuošalais ir tris jų trijų nuotraukas, darytas per vienas iš retų jų atostogų viename Meino kempinge. Nuotraukos sužadino tik klaikius prisiminimus; buvo per daug girtaujama ir vaidijamasi, tad namo visi važiavo tylėdami. Atrodė, tarsi tėvas norėdamas atsikratyti būtų sumetęs į šį kambarį viską, kas jam priminė mirusią žmoną ir

susvetimėjusį sūnų; šie daiktai dabar čia dulkėjo ir sendami gėrėsi dvokų.

– Ešle! – sušuko jis. – Kur, po velnių, esi?!

Nuo fotelio svetainėje tėvas užriko:

– Nieko čia nerasi! Bet ieškok toliau – jei nuo to tau smagiau.

Jis nusijuokė dirbtiniu, apsimestu juoku, šitaip dar labiau įsiutindamas sūnų.

Maiklas O'Konelis sugriežė dantimis ir atidarė vonios kambario duris. Atitraukė dušo užuolaidą, aplipusią purvais ir pelėsiais. Buteliukas tablečių staiga nukrito nuo kriauklės kampo ant grindų, ir tabletės išsilakstė po grindis. Maiklas pasilenkė, paėmė plastiko buteliuką, pamatė, kad vaistai nuo širdies, ir nusijuokė.

– Ką – turi bėdų su širdute? – garsiai paklausė.

– Palik mano daiktus ramybėje! – atsakydamas sušuko tėvas.

– Dėjau ant tavęs skersą, – panosėje sušnabždėjo Maiklas O'Konelis. – Tikiuosi, tavo liga bus velniškai skausminga, kol tave pribaigs.

Jis metė buteliuką atgal ant grindų, kartu su išsibarsčiusiomis tabletėmis sutraiškė padu ir išėjo iš vonios kambario. Tada įėjo į miegamąjį.

Didelė lova buvo nepaklota, patalynė purvina. Kambarys dvokė cigaretėmis, alumi ir nešvariais skarmalais. Plastikinė skalbinių dėžė kampe buvo su kaupu prigrūsta sportinių nertinių ir apatinių. Stalelis prie lovos nukrautas tablečių buteliukais ir pustuščiais svaigalų buteliais; tarp jų stovėjo sugedęs žadintuvas. Maiklas supylė visas tabletes į saują, susikišo jas į kišenę, o buteliukus numetė ant lovos. *Tai bent netikėtumas lauks, kai tau jų prireiks!* – pamanė.

Maiklas O'Konelis priėjo prie spintos ir atidarė dvivėres duris. Pusė spintos – ta, kurioje kadaise kabojo motinos drabužiai – buvo tuščia. Kitoje gulėjo tėvo apdarai: laisvos kelnės,

išeiginiai marškiniai, sportinio stiliaus švarkai ir kaklaraiščiai, žodžiu, viskas, kuo jis niekuomet nevilkėjo.

Neuždaręs spintos nuėjo prie įstiklintų stumdomųjų durų į kiemą už namo. Patraukė, bet jos buvo užrakintos. Prispaudęs veidą prie stiklo pažvelgė į tamsą. Paskui atrakino duris ir išėjo į lauką nekreipdamas dėmesio į tėvą, šaukiantį už nugaros:

– Ką, po velnių, darai dabar?!

Maiklas O'Konelis apsidairė į šalis. Čia nėra kur pasislėpti, nusprendė.

Apsisukęs grįžo į vidų.

– Paieškosiu rūsyje, – suriko. – Jei nori, kad man tektų mažiau vargintis, pasakyk, kur ji, seni. Arba man gali tekti klausti tavęs piktuoju.

– Gerai. Apieškok rūsį. Ir žinai ką? Nelabai dabar tavęs bijau. Niekada nebijojau.

Dar pažiūrėsim, pamanė Maiklas O'Konelis.

Jis priėjo prie vienvėrių durų, vedančių iš koridoriaus į rūsį. Ši patalpa buvo tamsi, troški, nuklota dulkių, priregzta voratinklių. Kartą, kai jam buvo devyneri, tėvas įkišo jį tenai ir užrakino duris, mat motinai išėjus Maiklas kažkaip užrūstino senį. Šis trenkė vaikui per galvą, paskui nugrūdo laiptais ir valandą paliko tamsoje. Dabar stovėdamas laiptų viršuje Maiklas O'Konelis galvojo tėvo ir motinos labiausiai nekentęs už tai, kad jie nuolatos vienas kitą aprėkdavo ir aptalžydavo, bet nuo to, rodės, juos rišantys saitai tik stiprėjo. Visa, kas turėjo juos išskirti, iš tikrųjų tik dar glaudžiau surišdavo.

– Ešle! – sušuko jis. – Tu rūsyje?

Vienintelė lemputė palubėje menkai apšvietė kertes. Maiklas stebeilijosi į kiekvieną užkaborį tikėdamasis ją pamatyti.

Jos čia nebuvo.

Jis pajuto, kaip krūtinėje kaupiasi pyktis, o karštis gyslomis plūsta į sugniaužtus kumščius. Apsisuko ir grįžo į svetainę, kur jo laukė tėvas.

– Ji čia buvo, ar ne? – paklausė Maiklas O'Konelis. – Anksčiau. Kalbėtis su tavim. Tiesiog aš nespėjau, o ji liepė tau meluoti man, tiesa?

Tėvas gūžtelėjo pečiais.

– Vis dar nesuprantu, ką čia paistai.

– Sakyk man tiesą!

– Aš ir sakau tiesą. Nenumanau, apie ką šneki.

– Jei nepasakysi man, kas nutiko, ką ji tau sakė čia atėjusi, kur išėjo – tau skaudės, seni. Aš nejuokauju. Galiu tai padaryti ir padarysiu. Patikėk manim – skausmas bus nežmoniškas, bet man kaip ir visada tavęs bus nė velnio negaila. Taigi sakyk: kai ji pas tave užėjo, ką jai pasakei?

– Arba pasidarei dar didesnis beprotis, negu prisimenu, arba dar didesnis kvailys. Kol kas negaliu apsispręsti.

Tėvas pakėlė alaus butelį prie lūpų ir atsilošė į fotelio atkaltę.

Maiklas O'Konelis žengtelėjo į priekį ir vienu įnirtingu smūgiu išmušė butelį vyresniajam O'Koneliui iš rankos. Butelis trenkėsi į sieną ir sudužo į šipulius. Tėvas beveik nesureagavo, nors kurį laiką žiūrėjo į šukes; tik tada pasisuko ir įsmeigė žvilgsnį į sūnų.

– Šitas klausimas visada buvo svarbus – ar ne? Katras iš mudviejų taps žiauresnis.

– Dėjau ant tavęs skersą, seni. Atsakyk į mano klausimus.

– Pirma atnešk man kitą butelį alaus.

Maiklas O'Konelis sugriebė tėvą už marškinių ir vos nepakėlė nuo fotelio. Tą pačią akimirką tėvas dešine ranka stvėrė sūnų už megztinio apykaklės ir taip ją pasuko, kad ėmė dusinti. Jų veidus skyrė gal tik pusė sprindžio, vieno akys buvo įsmigusios į kito. Tada Maiklas pastūmė tėvą, ir šis atleido gniaužtus.

Maiklas O'Konelis priėjo prie televizoriaus ir kurį laiką į jį žiūrėjo.

– Tai šitaip leidi vakarus? Prisisiurbdamas ir žiūrėdamas teliką?

Tėvas neatsakė.

– Tau kenkia per daug spoksoti į tą idiotišką dėžę – nežinojai?

Maiklas šiek tiek palaukė, kad tėvas suvoktų pašaipių jo žodžių prasmę, tada karatisto spyriu trenkė į televizorių. Šis nubildėjo ant grindų, kineskopas pažiro į šipulius.

– Šunsnukis! Už tai dar sumokėsi.

– Nejaugi? Ką dar turiu sudaužyt, kad pasakytum, kas atsitiko, kai ji tau paskambino? Ar ilgai ji čia buvo? Ką tau pažadėjo? Ką sakei jai padarysiąs?

Tėvui nespėjus atsakyti, Maiklas priėjo prie knygų spintos ir nušlavė nuo lentynos ant grindų visus niekučius ir nuotraukas.

– Čia buvo tik tavo motinos palikti menkniekiai. Man jie nieko nereiškia.

– Nori, kad rasčiau ką nors, kas tau kažką reiškia? Ką ji tau sakė?

– Vaikuti, – pro kietai sučiauptas lūpas iškošė tėvas, – nežinau, kas tau ta mergšė. Nežinau ir į ką tave įvėlė. Turi bėdų? Dėl pinigų?

Maiklas O'Konelis pažvelgė į tėvą.

– Ką čia šneki?!

– Kas tavęs ieško, vaikuti? Nes manau, kad jie tuoj tave suras, o tada gražiai su tavim nesielgs. Bet gal ir pats jau tai žinai.

– Na, gerai, – iš lėto tarė O'Konelis. – Suteikiu tau paskutinę galimybę – paskui prieisiu ir pradėsiu atsilyginti už visus kartus, kai mušei mane vaikystėje. Ar mergina, vardu Ešlė, šiandien tau skambino? Ar prašė pagalbos skiriantis su manimi? Ar sakė, kad važiuoja pas tave?

Tėvas ir toliau spoksojo į sūnų primerktomis įsiūčio kupinomis akimis. Nors atrodė, kad po akimirkos kitos jis nebesutramdys įniršio, jam pavyko pro sučiauptas lūpas iššnypšti:

– Ne. Velniai rautų – ne! Jokios Ešlės nebuvo. Jokios merginos. Nebuvo nieko tokio, ką čia ką tik šnekėjai. Ir tai, po velnių, tiesa, nori tikėk, nori – ne.

– Tu meluoji. Meluoji, senas šunsnuki!

Tėvas papurtė galvą ir nusijuokė, taip dar labiau įsiutindamas Maiklą. Šiam atrodė, tarsi stovėtų ant prarajos krašto ir stengtųsi išlaikyti pusiausvyrą. Dabar jam labiausiai norėjosi pajusti, kaip kumščiai gurina tėvui veidą. Bet Maiklas tik giliai įkvėpė ir tarė sau vis dėlto turįs išsiaiškinti, kas vyksta – juk kažkam jį čia iškvietė. Jis tik negalėjo suprasti kam.

– Ji sakė...

– Nežinau, ką ji sakė. Bet panelė – man nusišikt, kuo ji vardu – čia neskambino ir pro tas šonines duris nebuvo įėjusi.

Maiklas O'Konelis žengtelėjo atatupstas.

– Aš ne...

Jo mintys karštligiškai sukosi. Jis negalėjo suprasti, kam Ešlė nusiuntė jį namo – aiškiai turėjo būti kažką sumaniusi. Jis niekaip nesusigaudė, ko ji tuo siekė.

– Su kuo turi bėdų? – paklausė tėvas.

– Su niekuo. Ką nori pasakyti? – atšovė Maiklas supykęs, kad tėvas pertraukė jo minčių eigą.

– Kokios tos bėdos? Narkotikai? O gal kažką su vaikinais apiplėšei, paskui išdūrei juos ir palikai be grobio dalies? Ką iškrėtei, kad pinigingi vyrukai tavęs ieško? Ką nors iš jų pavogei?

– Nenumanau, apie ką čia kalbi, – savimi patenkinta tėvo išraiška Maiklą trikdė.

Tą akimirką jis suvokė, kad tėvas turėtų kur kas labiau siusti dėl sudaužyto televizoriaus. Jis nesiunta todėl, kad žino netrukus gausiąs naują, pamanė Maiklas O'Konelis.

– Ką maustei, vaikuti? Nes kažkas ne juokais ant tavęs pyksta.

– Kas tau sakė?

Tėvas patraukė pečiais.

– Aš nieko nesakau. Žinau, ir tiek.

Maiklas O'Konelis išsitiesė. Gryniausios nesąmonės, pamanė. O gal ir ne.

– Tėve, aš tave mušiu. Turi suprasti. Esi senas, silpnas ir tau labai skaudės. Dabar sakyk – apie ką čia šneki?! – suriko jis iš kitos kambario pusės.

Dviem dideliais žingsniais jis bemat atsidūrė vėl priešais tėvą. Šis nesikėlė iš fotelio. Šypsodamas jis spėliojo, ar sugebės užlaikyti sūnų namuose, kol pasirodys paslaptingasis ponas Smitas ir imsis reikiamų žygių – kad ir kokie jie būtų.

Už kelių šimtų metrų nuo O'Konelio namų, gretimoje gatvėje, Houp pamatė kelis senus aplamdytus automobilius ir *Harley-Davidson* emblemomis papuoštus pikapus, kaip pakliūva sustatytus šalikelėje. Iš aptriušusio, apleisto rančos stiliaus namo, stovinčio atokiai nuo gatvės, sklido šviesos, buvo girdėti garsūs balsai ir kietojo roko melodijos. Houp suprato, kad vyksta kažkoks vakarėlis. Alus su pica, spėjo ji, o desertui – metamfetaminas. Nuomotą automobilį ji pastatė už poros žingsnių nuo vieno iš jau stovinčių. Taigi atrodys, kad ji – dar viena viešnia.

Kiek įmanydama greičiau užsitraukė Selės pirktą juodą kombinezoną, į kišenę susikišo tamsiai mėlyną slidininko kaukę. Paskui užsimovė lateksines pirštines, ant jų – odines. Riešus ir kulkšnis apvyniojo izoliacine juosta, kad nebūtų atviros odos tarp kombinezono ir pirštinių bei batų.

Kuprinę su pistoletu viduje užsimetė ant peties ir iš lėto nubėgo O'Konelio namų link; jos apdaras padėjo jai susilieti su tamsa. Mobiliuoju, kurį laikė rankoje, paskambino Skotui.

– Viskas gerai. Aš čia, už poros šimtų metrų. Ko man dairytis?

– Vaikinas vairuoja penkerių metų tojotą su Masačusetso numeriais, – atsakė Skotas. – Tėvas turi juodą pikapą, pusė pakišta

po pašiūre. Vienintelė šviesa lauke – prie šoninių durų. Pro jas ir įeisi.

– Jie vis dar...

– Taip. Girdžiu kažką dūžtant viduje.

– Juodu vieni?

– Bent jau nieko daugiau nematau.

– Kur man...

– Prie pašiūrės, dešinėje. Ji užgriozdinta visokiais įrankiais ir variklių dalimis. Tu juos matysi, jie tavęs – ne.

– Gerai, – atsakė Houp. – Įdėmiai stebėk. Paskambinsiu vėliau.

Skotas išjungė telefoną. Atsirėmė į senos, sukiužusios daržinės sieną ir ėmė stebėti. Labai mažai šviesos, pamanė. Šioje kaimiškoje pasaulio dalyje gatvės žibintų nėra. Jei tik Houp laikysis šešėlyje, viskas jai bus gerai.

Tada susigriebė, kad teiginys „viskas jai bus gerai“ neturi jokios prasmės. Nė vienam iš jų viskas nebus gerai, suprato jis. Gal tik Ešlei, o dėl jos jie ir ėmėsi to, ką dabar darė.

Skotas pamanė: jeigu besirutuliojantys nakties įvykiai taip luošina ir baugina jį, kaip pavyksta sutramdyti savo abejones Houp, tikrajam veikėjui scenoje, kurią pastatė jie trys?

Susilenkusi per juosmenį, panašesnė į laukinį žvėrį negu į sportininkę, kuria kadaise buvo, Houp perbėgo kiemo šoną ir prislinko prie užpakalinės automobilio pašiūrės sienos. Ji apsisuko, pasilenkė ir greitai apsidairė, kur esanti. Artimiausi namai buvo už kokių trisdešimties keturiasdešimties metrų, kitapus gatvės.

Houp atsirėmė galva į pašiūrės sieną ir užmerkė akis.

Bandė apžvelgti savo jausmus, tarsi galėtų rasti tą, kuris suteiks jai jėgų, padėsiančių ištverti kelias ateinančias minutes. Ji įsivaizdavo Bevardį, negyvą gulintį jai ant rankų, o paskui mintyse šunį pakeitė Ešle.

Tai suteikė jai tvirtybės.

Šiek tiek padėjo ir mintis, kad O'Konelis puls ir Kateriną. Ji žinojo, kad motina priešinsis iš paskutiniųjų, bet vargu ar tiek vyresnė už jį moteris gali laimėti tokią kovą.

Ji surašė į lygtį visas grėsmes jų gyvenimui ir ją išsprendė. Iš gautos sumos pabandė atimti abejones ir netikrumą. Visa, kas sėdint jaukioje jų svetainėje atrodė taip aiškiai apibrėžta ir akivaizdu, dabar atrodė iškreipta, neteisinga ir stulbinamai neįmanoma. Ją pilte pylė prakaitas ir ji žinojo, kad jos rankos dreba.

Kas aš? – staiga paklausė savęs.

Ji prisiminė, kad tėvui mirus atėjo metas, kai ji buvo ne juokais išsigandusi. Bijojo ne tiek esanti palikta; veikiau bijojo nepajėgsianti tapti tuo, kuo norėjo jis. Dabar jai atrodė, jog miręs tėvas būtų norėjęs, kad ji būtų štai tokioje padėtyje: gūdžią naktį stovinti atremta į sieną galva, jaučianti, kaip žemės drėgmė skverbiasi pro kombinezoną. Ji rizikuoja tam, kad apsaugotų kitą žmogų – tai jis suprastų. Tėvas visuomet norėdavo, kad ji imtųsi atsakomybės, nesvarbu, dėl gerų dalykų ar dėl blogų. *Kapitonė – tu*, girdėjo tamsoje jo balsą.

Tą akimirką Houp pamanė tikrai tuoj išprotėsianti.

Mesk visus niekus iš galvos! – paliepė sau.

Houp užsidėjo slidininko kaukę ant galvos ir uždengė ja veidą.

Įkišusi į kuprinę ranką ištraukė pistoletą.

Pirštu užčiuopė gaiduką. Pirmą kartą per savo gyvenimą laikė rankoje šaunamąjį ginklą. Gailėjosi neturinti daugiau patirties, bet tuo pat metu nustebo pajutusi iš plieninės rankenos į delną tekant kažką panašaus į elektros srovę – kažkokią nepažįstamą, beveik svaiginančią galią.

– Man reikia žinoti, kas darosi! – pratrūko šauksmu Maiklas O'Konelis.

Kiekvienas jo išrėktas žodis buvo apsunkęs nuo neapykantos, per daugybę metų susikaupusios šitam žmogui, kuris dabar

priešais patenkintas savimi sūpuojasi ant fotelio, ir nuo meilės Ešlei. Maiklas jautė, kaip daužosi širdis; iš to įsiūčio jam vos nesvaigo galva.

– Kas darosi? Stovi čia, šauki apie kažkokią merginą, kai tau kur kas labiau reiktų nerimauti dėl priešo, kurį įsigijai, – mostaguodamas ranka atsakė tėvas.

– Nežinau, apie ką kalbi. Aš nieko neišdūriau.

Tėvas abejingai gūžtelėjo pečiais, ir tas judesys įsiutino sūnų. Maiklas sugniaužęs kumščius žengė žingsnį į priekį; vyresnysis O'Konelis pagaliau atsikėlė nuo savo fotelio ir pasitempęs atsistojo prieš sūnų.

– Manai, tiek subrendai ir sustiprėjai, kad gali su manim muštis?

– Verčiau to neklausk, seni. Užsiauginai pilvą, praradai formą. Ta tavo apsimesta nugaros trauma gali virsti kuo tikriausia. Tau gerai sekdavosi tik kulti moteris ir vaikus, bet ir tai buvo labai seniai. Aš nebe vaikas. Verčiau rimtai apie tai pagalvok.

Tėvas sudvejojo išgirdęs jo balse šaltuką. Jis išpūtė krūtinę ir papurtė galvą.

– Tada be vargo tave sudorodavau. Gal manai, kad esi tikras vyras, bet aš vis dar gerokai stipresnis, tad geriau nemėgink kelt prieš mane rankos. Aš vis dar galiu sutrint tave į miltus.

– Tada buvai skystakošis ir dabar toks likai. Mama – ir ta prieš tave atsilaikydavo. Po teisybei, jei nebūdavo girta, net nepajėgdavai jos primušt. Taip iš tikrųjų ir nutiko, ar ne? Tą vakarą, kai ji mirė? Buvo per daug girta, tad negalėjo pasipriešint, o tu pasinaudojai proga ir ją nužudei.

Tėvas suurzgė.

– Man nereikėjo meluoti ir tave gelbėti. Reikėjo iš pat pradžių pasakyti farams tiesą, – karčiai tarė Maiklas O'Konelis.

– Nepersistenk, – šaltai atsakė tėvas. – Nedrįsk kišt nosį kur nereikia.

Jų balsai tilo, tik neapykantos juose buvo vis daugiau. Dabar vyrai stovėjo vos per porą žingsnių vienas nuo kito lyg šunys akimirką prieš tai, kai liaujasi urzgę ir šoka pjautis.

– Manai, gali mane užmušti ir likti nenubaustas – kaip buvo su ja? Aš taip nemanau, seni.

Tėvas staiga puolė į priekį ir smarkiai vožė sūnui per veidą. Mažame kambaryje nuaidėjo smūgio garsas.

Maiklas O'Konelis išsišiepė it laukinis. Jis dešine ranka staigiai sugriebė tėvą už gerklės. Pirštai ėmė gniaužti trachėją, ir tą pačią akimirką Maiklas pajuto pasitenkinimą. Jausdamas, kaip traukiasi raumenys, o gniaužiamos sausgyslės ima braškėti, pajuto beveik nesutramdomą aistrą. Panikos apimtas vyras stvėrė sūnų už riešo, suleido į jį nagus ir jusdamas, kad ima dusti, bandė išsivaduoti. Kai tėvo veidas sodriau paraudo, Maiklas O'Konelis staiga stumtelėjo jį atatupstą ir paleido. Vyriškis trenkėsi į kavos staliuką, ir viskas, kas ant jo buvo, nukrito ant grindų. Krisdamas jis įsikibo į fotelio parankę, parvertė kartu jį ir išsitiesęs aukštielninkas gaudė kvapą išsipūtusiomis iš nuostabos akimis. Sūnus nusijuokė ir į jį nusispjovė.

– Lik čia, seni. Lik per amžius. Bet išklausyk, ką sakau: jei kada nors tau paskambins Ešlė ar kas nors, susijęs su ja, o tu pažadėsi kaip nors jiems padėti, aš grįšiu ir tave užmušiu. Pirmiausia sukelsiu tau tokį skausmą, kad maldausi manęs liautis, o paskui nugalabysiu. Supratai?! Aš norėčiau padaryti galą visai savo praeičiai – tuomet jausčiausi kur kas geriau. O labiausiai norėčiau pradėt nuo tavęs.

Tėvas nekrustelėdamas tysojo ant grindų. Sūnus pamatė jo akyse augančią baimę ir pirmą kartą tą vakarą pamanė, kad į šiaurę važiuoti vertėjo.

– Vilkis, kad niekados daugiau manęs nepamatysi, apgailėtinas seni. Nes kitą kartą atsidursi dėžėje, užkastoje į žemę – tau ten ir vieta. Jau daug metų turėjai ten būti.

Maiklas O'Konelis pasisuko ir nė karto nežvilgtelėjęs per petį išėjo pro šonines duris.

Vėsus nakties oras tvoskė jam it dar vienas nemalonus prisiminimas, bet jis įstengė galvoti vien apie tai, kokį žaidimą sugalvojo Ešlė ir kodėl ji mano, kad jo tėvas gali jai padėti. Vienas iš jų melavo.

Jis atsisėdo prie savo automobilio vairo, užvedė variklį ir nusprendė turįs tuoj pat gauti atsakymą į šiuos klausimus.

Houp klausėsi, kaip jie barasi, paskui kaip viskas bilda, kol jie trumpai mušėsi. Ji smarkiai suspaudė rankoje pistoletą ir sulaikė kvapą, kai Maiklas O'Konelis išlėkė pro duris ir nustybrino prie automobilio, stovinčio vos už poros žingsnių nuo jos slėptuvės. Houp palaukė, kol jis atbulomis išvažiavo iš kiemo, padidino greitį ir dingo tamsoje.

Ji žinojo, kad kita akimirka – lemiama.

Selė jai sakė: *Nedelsk nė sekundės. Vos tik jis išeis, privalai įeiti.*

Ji atsistojo.

Ausyse girdėjo Selės balsą.

Nedvejok. Nelauk. Iškart eik į vidų. Nesakyk nė žodžio – nuspausk gaiduką, ir tiek. Nesidairyk atgal. Išeik.

Houp vienintelį kartą giliai įkvėpė ir išėjo iš pašiūrės. Greitai perėjo apšviestą plotelį prie šoninių durų. Nuleidusi akis pamatė, kaip kairė ranka suima durų rankeną. Įžengė į vidų.

Houp atsidūrė virtuvėje, bet už koridoriaus matė svetainę, kaip ir pasakojo Skotas. Ji stovėjo vos nesustingusi ir žiūrėjo, kaip O'Konelio tėvas ima keltis nuo grindų.

Jis atsisuko į ją. Nustebęs neatrodė.

– Ponas Džonsas atsiuntė? – paklausė išsitiesdamas ir nusivalydamas nuo drabužių dulkes. – Tas bjaurybė išėjo mažiau negu prieš minutę. Automobilis, kuris ką tik išlėkė, buvo jo.

Houp pakėlė pistoletą ir atsistojo šaulio poza.

Vyresnysis O'Konelis atrodė sutrikęs.

– Ei, – riktelėjo jis, – jums reikia vaikigalio, trauk jį velniai, o ne manęs!

Viskas aplink dabar atrodė padidinta. Kiekviena spalva ryškesnė, kiekvienas garsas garsesnis, kiekvienas dvokas gaižesnis. Houp alsavimas, rodės, aidu atsiduoda ausyse nenutrūkstamų garsų lavina. Ji stengėsi negalvoti apie tai, ką daro.

Taikydama tiesiai vyrui į krūtinę ji nuspaudė gaiduką.

Ir nieko neatsitiko.

•

Detektyvas atsinešė didelę dėžę su sulaužytu raudonu antspaudu. Su trenksmu metė ją ant stalo vidurio, paskui palinko į priekį ir šypsodamas lūpų kampučiais manęs paklausė:

– Žinot, kaip vaikai elgiasi Kalėdų rytą? Kai spokso į visas tas į gražų popierių suvyniotas dėžes po eglute?

– Aišku, bet ką...

– Įkalčių rinkimas šiek tiek panašus į tas dovanas. Visi vaikai mano, kad didžiausia dovana bus geriausia, bet dažnai taip nebūna. Paprastai vertingiausia dovana guli mažiau įspūdingoje, ne tokioje ryškioje pakuotėje. Kai pagaliau ateina teismas, mažiausias dalykas dažnai tampa svarbiausias. Taigi kai ateini į nusikaltimo vietą ir pakeli vieną ar kitą daiktą arba kai su orderiu atlieki kratą, reikia turėti galvoje visus dėlionės kibučius.

– O šiuo atveju?

Detektyvas nusišypsojo ir ištraukė pistoletą, įdėtą į plastiko maišelį, taip pat su raudonu įkalčiams skirtu antspaudu. Jis padavė man ginklą, ir aš bandžiau į jį įsižiūrėti per permatomą gaubtą. Ant rankenos ir vamzdžio pamačiau miltelių pirštų atspaudams imti likučius.

– Būkit atsargus, – įspėjo jis. – Nemanau, kad tas šlykštynė užtaisytas, bet apkaba rankenoje, tad negaliu būti tuo įsitikinęs. – Jis nusišypsojo. – Nustebtumėte, sužinoję, kiek nelaimingų atsitikimų,

vos nesibaigiančių mirtimi, įvyksta įkalčių saugyklose, kai žmonės ima mosuoti ginklais, kurie turėtų būti neužtaisyti.

Atsargiai pavarčiau ginklą.

– Ne itin įspūdingas.

Detektyvas pritariamai linktelėjo.

– Šūdas, o ne ginklas, – tarė vos pastebimai purtydamas galvą. – Pigesnį nelabai rasi. Pagamintas kažkokios Ohajo bendrovės. Kiekvieną dalį ji štampuoja, paskui visas surenka į daiktą, įkiša į dėžę ir siunčia kokiam prastos reputacijos prekeivai. Gera ginklų parduotuvė niekada tokiu mėšlu neprekiautų. Ir joks tikras profesionalas niekada tokio nenaudotų.

– Vis dėlto jis veikia.

– Galima sakyti, taip. Mažo – dvidešimt penkto – kalibro automatinis. Lengvas. Profesionaliems žudikams – turbūt suprantate, kad čia tokių nedaug – patinka dvidešimt antro ir dvidešimt penkto kalibro pistoletai, nes prie jų lengva pritaisyti dulsiklį, o kai užtaisai *magnum* kulka, savo užduotį atlieka švariai ir gražiai. Bet profesionalūs žudikai niekada nenaudotų tokio niekam tikusio ginklo – per daug nepatikimas. Su juo nelengva elgtis, užsikerta ir saugiklis, ir pats šaudymo mechanizmas, be to, taikliai šaudo tik iš labai arti. Kaunamoji jėga taip pat menka. Nesustabdytų vidutiniško sudėjimo pitbulio ar žagintojo – nebent pirmu šūviu pavyktų pataikyti tiesiai į širdį ar kokią kitą gyvybiškai svarbią vietą.

Žiūrėdamas, kaip vartau ginklą rankose, jis vėl nusišypsojo.

– Arba jei šautum iš arti – labai arti. Taip arti, kaip būna meilužiai.

Jis vėl nusišypsojo.

– Bet šiaip jau nėra išmintinga atsidurti taip arti žmogaus, kurį nori nušauti.

Linktelėjau. Detektyvas vėl sudribo ant kėdės.

– Matot: kas dieną sužinot vis naujų dalykų.

Vėl iškėliau pistoletą ir atkišau prieš šviesą, tarsi jis galėtų man ką nors pasakyti.

– Taigi papasakojau jums, koks velnioniškai prastas šis ginklas, – tarė detektyvas. – Vis dėlto jis, matyt, savo padarė. Galima sakyti.

44

Pasirinkimas

Houp akimirksniu suvokė padariusi klaidą.

Tuo metu, kai mintyse šmėsčiojo viena už kitą šiurpesnės galimybės, ji prispaudė nykštį prie saugiklio ir paspaudė žemyn įsitikinti, kad pistoletas paruoštas šauti. Tada pakėlė pirštinėtą kairę ranką ir sugrabaliojusi atitraukė vamzdį, kad kulka atsidurtų jame – jai neužteko proto visa tai padaryti prieš įeinant į namą. Vamzdis grįžo į pirmykštę padėtį, ginklas užsitaisė. Jai dingtelėjo siaubinga mintis, kad nei ji, nei Selė nė nepasivargino patikrinti, ar ginklas gerai užtaisytas.

Tą akimirką ji nežinojo, bėgti ar veikti toliau.

O'Konelio tėvas, jau pradėjęs kelti rankas rodydamas, kad pasiduoda, staiga visa gerkle suriaumojo ir iš kitos kambario pusės puolė link Houp.

Kai ji antrą kartą nutaikė ginklą ruošdamasi šauti, jis jau buvo čia pat. Kai ji nuspaudė gaiduką, vyresnysis O'Konelis trenkėsi į ją.

Houp pajuto, kaip pistoletas pašoka rankoje, išgirdo pokštelint ir dunkstelint, tada apsisuko ir trenkėsi į virtuvės stalą. Šis su trenksmu parvirto, tušti svaigalų buteliai išsilakstė grindimis ir sudužo atsitrenkę į sienas ir spinteles. Houp buvo parblokš-

ta ant grindų; nuo smūgio jai ko nenutrūko kvapas. Leisdamas siaubą varančius garsus, rodos, sklindančius iš pačių žarnų, O'Konelio tėvas užgriuvo ant jos. Jis nagais ėmė draskyti veidą dengiančią kaukę, pirštais bandė suimti gerklę ir tuo pat metu iš visų jėgų tvatino kumščiu.

Houp nežinojo, ar kliudė pirmu šūviu. Ji žūtbūt stengėsi pakelti ginklą ir šauti vėl, bet O'Konelio ranka staiga lyg spaustuvai suveržė jos ranką – jis stengėsi nukreipti ginklą į orą.

Houp keliu spyrė į kirkšnį ir išgirdo jį aiktelint iš skausmo, bet jis ir toliau vis taip pat smarkiai puolė. Ji iškart pajuto, kad jis stipresnis už ją; dabar jis bandė užlaužti ranką, laikančią ginklą, nukreipti vamzdį nuo savo krūtinės į jos. Tuo pat metu laisvąja ranka toliau ją kūlė. Dauguma smūgių buvo pro šalį, bet nemažai pataikė, tad iš skausmo Houp akyse pasipylė raudoni ratilai.

Ji vėl spyrė, šį kartą taip smarkiai, kad kartu su šeimininku nulėkė į šalį, o po kambarį išsilakstė daugiau nuolaužų. Šiukšliadėžė parvirto, ant grindų pabiro pradvokę kavos tirščiai ir kiaušinių lukštai. Houp išgirdo, kad dūžta daugiau stiklo.

O'Konelio tėvas buvo patyręs barų peštukas ir žinojo, kad dauguma muštynių laimimos keliais pirmais smūgiais. Jis buvo sužeistas ir juto, kaip kūną varsto skausmas, bet jam pavyko jo nepaisyti ir kautis iš paskutiniųjų. Giliai širdyje jis kur kas aiškiau negu Houp nujautė, kad šios grumtynės su anoniminiu, kauke užsidengusiu veidą priešu yra svarbiausios jo gyvenime. Jeigu jų nelaimės – mirs. Jis spaudė pistoletą, stengdamasis nukreipti jį užpuolikui į kūną. Vieną akimirką jam šmėstelėjo mintis, kad beveik taip pat elgėsi prieš daugel metų, kai grūmėsi su girta žmona.

Houp toli gražu nepuolė į paniką. Kaip gyva nebuvo jautusi tokio raumenų akstino. Adrenalinas trinksėjo ausyse, ji gaudė orą stengdamasi rasti jėgų laimėti. Ji visu smarkumu smogė

O'Konelio tėvui į šoną, ir juodu vos ne riste nusiritę trenkėsi į ruošos stalą. Aplink juos pasipylė lėkštės ir stalo įrankiai. Matyt, šis veiksmas davė vaisių: O'Konelio tėvas sukriokė iš skausmo, ir Houp pastebėjo raudoną kraujo ruoželį, tekantį baltais stalo dažais. Pirmas jos šūvis pataikė į peties raumenis ir kaulą; nors audiniai buvo suplėšyti į skutus, o kaulas sutrupėjęs, jis sukandęs iš skausmo dantis grūmėsi toliau.

O'Konelis sugriebė ginklą abiem rankomis. Houp staiga tvojo jam laisvąja ranka taip, kad jis galva vožėsi į ruošos stalą. Ji pamatė, kad jis prašiepęs dantis, o veidas virtęs pykčio ir siaubo kauke. Jinai dar kartą spyrė keliu ir pataikė jam į kirkšnį, tada laisvąja ranka stūmė jį laikydama už smakro ir per jį trankydama. Nuo smūgio jis buvo apkvaitęs, bet ji vis tiek negalėjo išsivaduoti iš po jo.

Įnirtingai sugniaužusi pistoletą Houp ėmė talžyti O'Konelį kaire ranka, visais raumenimis priešindamasi, kad tik ginklas nebūtų nukreiptas į ją.

Staiga tą akimirką ji pajuto, kad O'Konelis kiek atleido pistoletą laikančią jos ranką. Jai dingtelėjo mintis, kad galbūt laimi, bet tada visą kūną pervėrė neapsakomas skausmas. Jos akys persivertė, ir ji vos nenualpo. Svaigstančioje galvoje nusileido tamsa, grasinanti aptemdyti sąmonės likučius.

Pasirodo, O'Konelio tėvas stvėrė iš aplink besivoliojančių nuolaužų virtuvinį peilį. Viena ranka laikydamas Houp už pistoletą gniaužiančio riešo suvarė peilį jai į šoną taikydamas į širdį. Į šį judesį jis sudėjo visą kūno svorio jėgą.

Houp pajuto, kaip peilio smaigalys į ją įsirėžia. Galvoje šmėstelėjo vienintelė mintis: *Štai ji, lemiama akimirka. Gyvenk ar mirk.*

Ji ištiesė kairę ranką, sugriebė pistoletą ir nukreipė O'Konelio tėvui į veidą, iškreiptą skausmo ir įniršio. Tuo metu, kai peilio ašmenys, rodės, sminga jai į sielą, pakišo ginklą O'Koneliui po smakru ir nuspaudė gaiduką.

Skotui magėjo žvilgtelėti į šviečiantį savo laikrodžio ciferblatą, bet nedrįso atitraukti akių nuo mašinos pašiūrės ir O'Konelio namo šoninių durų. Jis pakuždomis skaičiavo sekundes nuo tada, kai tamsus Houp siluetas pranyko viduje.

Ji per ilgai užtruko!

Jis žengė žingsnį iš savo slėptuvės, paskui atgal negalėdamas apsispręsti, ką daryti. Jautė, kaip pašėlusiai daužosi širdis. Vidinis balsas šaukė jam, kad viskas susiklostė ne taip, kaip turėjo, viskas nenuskilo, ir jam reikia sprukti – nelaukiant nė akimirkos, tučtuojau, kol jo dar giliau neįtraukė į kažkokį pražūtingą įvykių verpetą. Baimė it kokia potvynio banga baudėsi jį paskandinti.

Burna buvo sausa, lūpos perdžiūvusios. Tamsa, rodės, jį dusina, ir jis atlaisvino sportinių marškinių apykaklę.

Skotas liepė sau trauktis, bėgti iš ten – kad ir kas atsitiko, jam reikia sprukti.

Bet to nedarė – liko stovėti kaip įbestas. Jo akys bandė įžvelgti pro tamsą, įtemptos ausys stengėsi pagauti kokį garsą. Apsidairė į šalis, bet nieko nepamatė.

Gyvenime būna akimirkų, kai žinai turįs kažką daryti, bet visi veiksmų variantai atrodo vienas už kitą pavojingesni; rodos, kad ir ką pasirinksi, sulauksi vien nevilties. Skotas suprato: kad ir kas dabar vyksta, kažkaip netiesiogiai Ešlės gyvenimas gali priklausyti nuo to, ką per kelias artimiausias sekundes darys jis.

Gal ne vien Ešlės, bet jų visų.

Nors Skotui baisiai norėjosi pasiduoti viduje augančiai panikai, jis giliai įkvėpė ir, stengdamasis mesti iš galvos visus svarstymus, mintis, galimybes ir tikimybes, tekinas pasileido prie namo.

Siaubo apimta Houp norėjo rėkti ir prasižiojo, bet nesuriko. Vietoj baimės klyksmo pasigirdo šaižus, negarsus kvėpavimo garsas.

Antras jos šūvis pataikė O'Konelio tėvui tiesiai po smakru. Kulka išlėkė pro burną, sutrupino dantis, sudraskė dantenas ir liežuvį, kol galop įstrigo smegenyse. Vyras mirė beveik akimirksniu. Kulkos jėga bloškė jį atgal, vos nepakylėjo virš Houp, bet paskui jis susmuko ant jos ir prispaudė prie grindų taip, kad ji duso nuo jo svorio.

Jo ranka vis dar gniaužė peilį, bet jis nebesmigo giliau į kūną. Staiga Houp vos neprarado sąmonės – toks veriantis skausmas persmelkė. Deginantys jo rėžiai badė šoną, plaučius ir širdį, juodomis nepakeliamų smilkulių marškomis krito galvoje. Akies mirksniu ji pasijuto išsekusi; kažkoks balsas viduje ragino užsimerkti, užmigti – ten, kur guli, tuoj pat. Bet suveikė valios jėga, ir Houp sukaupė jėgas nustumti nuo savęs vyro lavoną. Pabandė kartą, bet neužteko jėgų. Pastūmė antrą. Lavonas lyg ir pasislinko per kelis pirštus. Trečią kartą jai pasirodė, tartum bandytų išjudinti į žemę giliai sulindusį riedulį.

Houp išgirdo atsidarant duris, bet nematė, kas įeina.

Gaudydama kvapą ji vėl stengėsi neprarasti sąmonės.

– Dieve brangus!

Balsas pasirodė pažįstamas. Ji sudejavo.

Staiga įvyko stebuklas: O'Konelio tėvo svoris lyg prie dugno prispaudusi vandenyno banga pranyko, ir ji iškilo į paviršių. Pavidalas, buvęs O'Konelio tėvu, sudribo ant linoleumu dengtų grindų šalia jos.

– Houp! O Viešpatie! – ji išgirdo šnibždamą savo vardą ir sukaupusi jėgas atsisuko į balso pusę.

– Sveikas, Skotai, – įveikdama skausmą ji įstengė šyptelėti. – Turėjau šiokių tokių bėdų.

– Tai jau tikrai. Reikia išvest tave iš čia.

Ji linktelėjo ir vargais negalais atsisėdo. Iš šono tebestyrojo peilis. Skotas jau tiesė prie jo ranką, bet Houp papurtė galvą.

– Neliesk jo, – griežtai tarė.

– Supratau, – linktelėjo galvą jis.

Skoto padedama Houp atsistojo. Nuo tų pastangų galva ėmė svaigti dar labiau, bet Houp nepasidavė. Sukandusi dantis, prisilaikydama Skoto ji peržengė per vyresniojo O'Konelio lavoną.

– Man reikia pagalbos, – sukuždėjo ji. – Pistoletas... negalim jo palikt.

Skotas apsidairė ir pamatė ginklą ant grindų. Pakėlė jį, nuėmė Houp kuprinę. Tada įmetė pistoletą atgal į plastiko maišelį, jį užvyniojo ir užsimetė kuprinę ant laisvojo peties.

– Eime į lauką, – paragino.

Juodu išsvirduliavo pro duris. Skotas padėjo Houp nusigauti iki tamsiosios pašiūrės pusės ir atšliejo ją į sieną.

– Turiu pagalvoti.

Houp linktelėjo gerte gerdama šaltą orą. Jis padėjo prablaivyti galvą; jėgų padaugėjo jau vien todėl, kad ištrūko iš smaugusių mirties gniaužtų. Ji pabandė žengtelėti į priekį.

– Aš paeičiau.

Skoto būsena buvo neaiški – kažkas tarp siaubo, panikos ir ryžto. Jis suvokė turįs mąstyti aiškiai ir veiksmingai. Atsmaukė Houp nuo veido kaukę ir suprato, kodėl Selė ją pamilo. Atrodė, tarsi jos poelgio skausmas išraižė veide neregėtos drąsos raukšlytes. Tą akimirką jis suvokė: tai, ką ji padarė, buvo ne vien Selės ir Ešlės, bet ir jo labui.

– Tikriausiai ant grindų liko mano kraujo. Jei policija...

Skotas linktelėjo. Įtemptai pagalvojęs suprato, ką reikia daryti.

– Palauk čia. Ištversi?

– Jaučiuosi gerai, – atsakė Houp, nors buvo akivaizdu, kad taip nėra. – Aš užsigavau, bet nesu sužeista, – atsakė ji senu sportininkų žargonu. Jei tik užsigauni, gali žaisti toliau, sužeista – nebegali.

– Tuoj grįšiu.

Skotas nėrė už pašiūrės kampo ir susigūžęs, kad būtų kuo mažiau matomas, apžvelgė netvarkingai suverstas mechanizmų dalis, nežinia kaip čia atsiradusius įrankius, tuščias dažų skardines ir krūvas stogo dangos lapų. Jis žinojo, kad kažkur už poros žingsnių yra tai, ko jam reikia, bet abejojo, ar sugebės pastebėti beveik aklinoje tamsoje.

Padėk, Fortūna, sukuždėjo jis panosėje.

Tada pamatė tai, ko reikia – raudoną plastiko kanistrą.

– Būk geras, – tarė sau, – būk pilnas!

Pakėlė kanistrą, pakratė ir pajuto, kad kokiame trečdalyje teliūškuojasi skystis. Atsuko kamštį ir iškart pajuto seno benzino tvaiką – jo negalėjai supainioti su jokiu kitu.

Skotas pasilenkė ir kiek galėdamas greičiau išlėkė iš pašiūrės, perbėgo apšviestą plotą ir įsmuko pro duris.

Staiga apėmė šleikštulys, bet Skotui pavyko nesusivemti. Kai tą vakarą pirmą kartą įėjo į šį namą, visos mintys buvo sutelktos į Houp ir kaip ją išvaduoti iš grumtynių vietos. Šįsyk jis buvo vienas su O'Konelio tėvo lavonu ir tik dabar nuleidęs akis pamatė sukrešėjusį kraują bei subjaurotą į chimeros panašų vyriškio veidą. Jis aiktelėjo ir liepė sau likti ramiam, bet nepavyko. Jautė, kaip daužosi širdis, viskas aplink atrodė lyg nušviesta prožektorių. Grumtynių paliktos nuolaužos ir kraujas spindėjo, tarsi kažkas būtų išdažęs ryškiais dažais. Jam dingtelėjo, kad smurtinė mirtis viską pašviesina, o ne patamsina.

Eidamas netvirtu žingsniu Skotas gaudyte gaudė kvapą.

Pažiūrėjo į tą vietą, kur rado O'Konelio prispaustą prie grindų Houp – kraujo tikriausiai turėjo būti ten – ir išties pamatė ant grindų užtiškusius raudonus lašelius. Jis šliūkštelėjo benzino į tą vietą, likusį išpylė tėvui ant marškinių ir kelnių. Apsidairęs aplink pamatė pašluostę. Suvilgė ją į sumišusį su krauju benziną ant vyro krūtinės, tada susikišo į kišenę.

Jam vėl užėjo šleikštulys, ir jis buvo betiesiąs ranką į ką nors atsiremti, bet apsigalvojo: juk sulig kiekviena sekunde žmogžudystės vietoje didėja tikimybė palikti kokį išdavikišką įkaltį. Jis atsistojo, numetė kanistrą į benzino balą ir priėjo prie dujinės viryklės. Šalia degiklių gulėjo degtukai.

Priėjo prie pat durų, uždegė visą dėžutę ir metė ant O'Konelio tėvo krūtinės.

Benzinas užsidegė, liepsna šovė į viršų. Kurį laiką Skotas nekrustelėdamas žiūrėjo, kaip ugnis ima plisti, paskui apsisuko ir nėrė atgal į tamsą.

Houp rado atsišliejusią į pašiūrę. Pirštinėta ranka laikė suėmusi iš šono vis dar kyšančio peilio kriaunas.

– Reikia, kad pajėgtum paeiti, – tarė jis.

– Pajėgsiu, – gargždžiu balsu atsakė ji.

Vengdami apšviestų plotų juodu išėjo į gatvę. Skotas apkabino Houp, kad galėtų į jį pasiremti, ir jie lėtai žengė tamsa. Houp rodė jam kelią prie savo automobilio. Nė vienas neatsigręžė į O'Konelio namą. Skotas mintyse meldėsi, kad jo uždegta liepsna įsisiautėtų ne iškart ir praeitų kelios minutės, kol kas nors iš kaimyninių namų ją pastebės.

– Kaip tu? – sukuždėjo jis.

– Ištversiu, – atsišliedama į jį atsakė Houp.

Nakties oras padėjo jai blaiviau mąstyti, skausmą pavyko suvaldyti, nors sulig kiekvienu žingsniu ją persmelkdavo siaubingas dieglys. Ji jautėsi čia pasitikinti savimi ir stipri, čia kupina nevilties ir silpna. Žinojo: kad ir ką likusiai nakties daliai numatė Selė, viskas klostysis ne taip, kaip buvo planuota. Suprato tai iš kraujo, kurį jautė tvinkčiojantį žaizdoje.

– Nesustok, – ragino Skotas.

– Porelė išėjo naktį smagiai pasivaikščioti, ir tiek, – pajuokavo Houp pro sukąstus iš skausmo dantis. – Sankryžoje į kairę. Automobilis turėtų būti kiek toliau toje gatvėje.

Kiekvienas žingsnis atrodė lėtesnis už ankstesnįjį. Skotas nežinojo, ką darytų, jei privažiuotų automobilis ar jei kas nors išeitų į lauką ir įdėmiai į juos pažiūrėtų. Tolumoje girdėjo lojant šunis. Kai jie nusvirduliavo už kampo, iš pažiūros panašūs į padauginusią per vakarienę porelę, Skotas pamatė jos automobilį. Name priešais jį vykstantis vakarėlis per tą laiką tapo triukšmingesnis.

Houp pavyko suimti save į rankas. Jai atrodė, kad dirba kiekvienas kūno raumenėlis, kad ji atiduoda visas iki paskutinės kruopelės jėgas.

– Pasodink mane prie vairo, – ji stengėsi kalbėti valdingai, kad jam nė nekiltų mintis ginčytis.

– Vairuoti negali. Tau reikia į ligoninę, pas gydytoją.

– Taip, bet tik ne čia. Arti šitos vietos nevalia.

Houp galvojo stengdamasi išsaugoti šviesią sąmonę, bet dėl skausmo tai buvo sunku.

– Po velnių – lentelės su numeriais, – tarė ji. – Tiek vargta, kol jas apkeitėme. Sukeisk jas vėl.

Skotas sutriko. Jis nesuprato, kodėl ši užduotis turėjo būti pirmutinė. Jam atrodė kur kas svarbiau nuvežti Houp į skubios pagalbos kabinetą ir sustabdyti kraujavimą iš žaizdos.

– Daryk, ką sakau!

Jis pasodino ją ant vairuotojo sėdynės, kaip ji ir liepė. Tada čiupo kuprinę su krepšiu, giliai įkvėpė, susiraukęs vienintelį kartą žvilgtelėjo į namą, kur vyko vakarėlis, ir kiek įmanydamas greičiau nubėgęs prie automobilio priekio ir užpakalio vėl pritvirtino tikrąsias Masačusetso numerių lenteles prie nuomoto automobilio. Nuimtąsias įmetė į kuprinę prie pistoleto, į tą patį plastiko maišelį įkišo benzinu ir krauju išteptą pašluostę.

Skotas grįžo prie vairuotojo pusės. Houp per tą laiką įkišo raktelį į degimo spynelę. Jis matė, kad jos veidas iškreiptas skausmo, kai ji vyniojosi lipnią juostą nuo kulkšnių ir nusiplėšė

juostą ir dvi poras pirštinių nuo rankų. Pirštines, juostą ir veido kaukę padavė Skotui. Jis bejėgiškai stovėjo šalia, kai Houp ištraukė peilio ašmenis iš liemens.

– Dieve! – sudejavo ji.

Jos galva nusviro atgal, ir ji vos neprarado sąmonės. Nespėjus praeiti pirmai silpnumo bangai, atėjo antra. Kita vertus, skausmas neleido jai prarasti budrumo. Ji giliai įkvėpė.

– Turiu nuvežti tave į kokią ligoninę.

– Nusigausiu pati. Tu turi per daug ką nuveikti, – ji parodė į peilį. – Pasiliksiu jį.

Houp numetė jį ant automobilio grindų ir paspyrė, kad nebūtų matyti.

– Galėčiau jo atsikratyti, – tarė Skotas.

Nors Houp sunkiai sekėsi aiškiai mąstyti, ji papurtė galvą.

– Atsikratyk tų daiktų ir lentelių ten, kur niekas negalėtų jų susieti su šiuo automobiliu.

Ji iš paskutiniųjų stengėsi nieko nepamiršti, likti susikaupusi, bet skausmas neleido mąstyti ramiai, logiškai. Norėjo, kad šalia būtų Selė. Ši pajėgtų įžvelgti visus aspektus, visas smulkmenas. Tai ji gerai moka, pamanė Houp. Bet ji tegalėjo atsigręžti į Skotą ir žiūrėti į jį taip, tarsi jis būtų Selės dalis – kadaise taip ir buvo, pamanė.

– Gerai, – tarė ji. – Mes vėl laikomės plano. Vairuoti galiu. O tu daryk tai, ką privalai, – ji rankos mostu parodė į kuprinę su pistoletu.

– Negaliu tavęs palikti. Selė man niekados neatleistų.

– Jei nepaliksi, ji neturės galimybės tau atleisti. Mes gerokai atsiliekame nuo grafiko. Tai, ką turi dabar padaryti, viską nulems.

– Tu tuo įsitikinusi?

– Taip, – atsakė Houp, nors žinojo meluojanti. Dabar ji niekuo nebuvo įsitikinusi. – Važiuok. Tuoj pat.

– Ką man pasakyti Selei?

Houp sudvejojo. Galvoje šmėstelėjo dešimtis minčių, bet ji tepasakė:

– Tik pasakyk jai, kad man viskas bus gerai. Paskambinsiu jai vėliau.

– Tu tuo įsitikinusi? – jis metė žvilgsnį į jos šoną, kur neseniai styrojo peilio kriaunos, ir pamatė kraujo dėmę ant juodo mechaniko kombinezono.

– Žaizda tikrai ne tokia gili, kaip atrodo, – vėl pamelavo Houp. – Važiuok, kol dar turim progą.

Mintis, kad po visko, ką ji padarė, juos gali ištikti nesėkmė, jai pasirodė nepakeliama. Ji mostelėjo Skotui.

– Važiuok.

– Gerai, – atsakė jis išsitiesdamas ir žengtelėdamas atatupstas.

– Ei, Skotai.

– Ką?

– Ačiū, kad atėjai į pagalbą.

Jis linktelėjo.

– Visą sunkų darbą nuveikei tu.

Jis uždarė vairuotojo dureles ir žiūrėjo, kaip Houp pasilenkusi prie vairo užveda variklį. Jis atsitraukė atbulas. Houp nuvažiavo sklandžiai. Jis stebėjo, kol ji važiavo gatve, vienas stovėdamas tamsoje, kol raudoni užpakaliniai žibintai išnyko viską aplink gaubiančioje tirštoje kaip rašalas tamsoje. Tada užsimetė kuprinę ant peties ir negreitai nubėgo prie autobusų stotelės. Skotas žinojo vėluojantis ir kad tai gali būti pražūtinga, bet privalėjo laikytis Selės sugalvoto plano. Jis gerai nesuvokė, ką iki ryto nuveiks Houp, bet jų sėkmė dabar daugiausia priklausė nuo jos. Tada suprato, kad gal ir klysta: nemenkos Fortūnos pagalbos tą naktį dar reikės kitur.

Selė sėdėjo automobilyje priešais didelį prekybos ir pramogų centrą. Dirstelėjo į savo laikrodį, paskui į sekundmatį, paėmė mobilųjį ir rimtai svarstė, ar skambinti, bet nusprendė to nedaryti. Ji buvo už kokių keturiasdešimt penkių minučių kelio nuo Bostono, netoli kelias valstijas jungiančio greitkelio. Šią vietą pasirinko dėl tų pačių priežasčių kaip ir tą, kurioje perdavė Houp pistoletą. Skirtumas buvo tik tas, kad iš čia Skotas lengvai išvažiuos į kelią, kuriuo galės grįžti į Masačusetso vakarus.

Selė atlošė galvą į sėdynės atramą ir užsimerkė. Ne, ji negalvos apie visas galimas nesėkmes, kurios galėjo ištikti tą naktį, nes tuomet apniks neapsakoma baimė. Jie visi – žudymo meno mėgėjai, pamanė. Gal kiekvienas jų ir turi kompetencijos, kuri leistų visai neblogai suplanuoti, suorganizuoti ir parengti žmogžudystę, bet kai reikėjo ją įvykdyti, jie buvo visiškai žali naujokai. Kurdama tos nakties užmačias ji kažkodėl manė, kad jų patirties stoka bus didžiausias jų pranašumas. Profesionalai nebūtų padarę to, ką padarė jie. Planas buvo pernelyg padrikas, pernelyg pagrįstas atsitiktinumu ir pernelyg priklausomas nuo to, ar kiekvienas dalyvis deramai atliks savo užduotis. Čia ir buvo viso sumanymo stiprybė, pamanė ji.

Išsilavinę žmonės nedarytų to, ką darė jie. Tik narkomanai ar smurtauti linkę žmonės įvykdo vis sunkesnius nusikaltimus, kol pagaliau nužudo žmogų – tai buvo logiška.

Ji kietai užmerkė akis.

Gal mintis, kad jie sugebės lyg niekur nieko įvykdyti žmogžudystę, nuo pat pradžių buvo tuščia fantazija. Ji tuoj pat išvydo mintyse antrankiais surakintus, policininkų apsuptus Skotą su Houp ir parodymus duodantį O'Konelio tėvą. Paskui ateis eilė jai – vos tik Skotas ar Houp palūš tardomi.

O Ešlė ateityje viena turės vargti su Maiklu O'Koneliu – na ir kas, kad šalia bus Katerina.

Selė atsimerkė ir apžvelgė žalsvai apšviestą automobilių aikštelę.

Skoto – nė ženklo. Houp šiuo metu turėtų būti pakeliui į namus.

Maiklas O'Konelis tikriausiai šalikelėje bando sutaisyti kiaurą padangą arba laukia techninės pagalbos sunkvežimio. Turbūt pyksta, keikiasi ir spėlioja, kas, po velnių, čia dedasi. Vieno dalyko jis negalėjo tikėtis – kad atsidurs spektaklyje, kuriame vienas iš svarbiausių vaidmenų teko jam. Selė nusišypsojo. Jai dingtelėjo mintis, kad vaidmuo, kurio atlikėjas turėjo mažiausiai galimybių praleisti kokią frazę ar žengti klaidingą žingsnį, buvo jo, o pats Maiklas to nė nežinojo. Jį smaugė, o jis nė nesuvokė, kad tą akimirką jį neutralizuoja, traukia iš Ešlės gyvenimo.

Selė sugniaužė kumštį ir mintyse tarė: *Mes patvarkėme tave, šunsnuki!*

Ji iš lėto iškvėpė. *Gal.*

Skotas tuoj tuoj turėtų privažiuoti.

Iš nevilties ir įniršio ji ėmė trankyti per vairą.

– Po velnių – kur tu?! – karštligiškai sušnabždėjo ji vėl apsidairydama aplink. – Nagi, Skotai! Pasirodyk čia!

Ji vėl paėmė į ranką mobilųjį, bet iškart padėjo. Ji suprato: laukti yra antras pagal sunkumą dalykas. Sunkiausias – tikėti žmogumi, kuriam kadaise sakei mylinti, kurį palikai, kuriam buvai neištikima ir su kuriuo paskui išsiskyrei. Po teisybei, jos santykiai su buvusiu vyru išliko daugiau ar mažiau civilizuoti vien dėl Ešlės. Dėl jos, spėjo jinai, jie pajėgs ištverti iki ryto.

Tada jos mintys nukrypo į Houp. Selė papurtė galvą ir pajuto akyse ašaras. Žinojo galinti visiškai ja pasikliauti, nors pastaraisiais mėnesiais beveik nė velnio nepadarė, už ką būtų nusipelniusi to pasitikėjimo. Selė pasijuto blaškoma netikrumo jūroje.

– Važiuok! – sukuždėjo vėl, tarsi vien žodžių galėtų užtekti, kad kažkas įvyktų.

Tolimajame kampe aikštelės, kurioje Skotas paliko savo pikapą, stovėjo didelis žalias šiukšlių konteineris. Skotas pajuto didžiulį palengvėjimą pamatęs, kad konteineris beveik pilnas ne vien polietileninių maišų su atliekomis, bet ir visokių butelių, skardinių ir neišvežtų šiukšlių. Jis paėmė iš pažiūros tik puspilnį maišą, atrišo viršų ir sumetė į jį vogtas numerių lenteles, lipnios juostos likučius ir pirštines. Tada rūpestingai užrišo maišą iš naujo ir padėjo šiukšlių krūvos viduryje. Numanė, kad konteineris bus ištuštintas netrukus, galbūt kitą dieną.

Jis greitai grįžo prie pikapo, palaukė, kol iš aikštelės nevažiuos joks kitas automobilis, ir tik tada įjungė variklį.

Padėjęs kuprinę ant grindų, Skotas vėl apsivilko kostiumą ir pasirišo kaklaraištį. Jis žinojo turintis skubėti, bet dar svarbiau buvo nepatraukti dėmesio. Jam magėjo paspausti, bet jis paklusniai neviršijo leistino greičio. Net greitkelyje važiuodamas susitikti su Sele uoliai laikėsi vidurinės juostos.

Jis nežinojo, ką pasakys ją pamatęs.

Jam atrodė neįmanoma žodžiais išreikšti to, kas įvyko naktį. Jeigu nieko jai nepasakys, Selė jo nekęs. Jei papasakos viską – patirs siaubą ir neapykantą jam. Ji norės tuoj pat atsidurti šalia Houp, tad nedarys to, kas toliau numatyta plane.

Taigi viskas gali žlugti.

Važiuodamas tamsoje suprato meluosiąs. Gal nedaug, bet ir nemažai. Tai jį pykdė ir liūdino, bet, svarbiausia, jautėsi nekompetentingas ir labai nesąžiningas.

Nuvažiavęs nuo greitkelio ir įsukęs į automobilių aikštelę Skotas pastebėjo Selę. Jis bemat padidino greitį ir sustojo šalia. Čiupęs kuprinę su pistoletu ir benzinu bei krauju ištepta pašluoste, išlipo iš mašinos.

Selė nesikėlė nuo sėdynės, tik įjungė variklį.

– Vėluoji, – prikišo. – Nežinau, ar man liko užtektinai laiko. Viskas vyko pagal planą?

– Ne visai, – atsakė Skotas. – Viskas nebuvo taip paprasta, kaip manėme.

– Ką nori pasakyt? – griežtu advokatės tonu paklausė Selė.

– Kilo šiokios tokios grumtynės. Houp pavyko, ji padarė tai, ką buvo pasišovusi padaryti, – jis padvejojo. – Bet per susidūrimą ją galbūt truputį sužeidė. Dabar jinai važiuoja automobiliu namo. Aš išsigandau, kad ten galėjo likti kokių įrodymų, jog jos ten būta, todėl sukėliau nedidelį gaisrą.

– O Dieve! – sušuko Selė. – To nebuvo planuota!

– Man buvo neramu dėl įvykio vietos. Pamaniau, kad šitaip bus lengviausia suklaidinti kokį farą, jei kartais susiprotėtų, kas ten vyko. Argi ne apie tai mums kalbėjai?

Selė linktelėjo.

– Taip, taip. Gerai. Nemanau, kad dėl to būtų bėdų.

– Kuprinėje šalia to daikčiuko guli pašluostė. Nuo jos kažkiek benzino liks ant vamzdžio. Paskui atsikratyk jos.

Selė vėl linktelėjo.

– Gudriai padarei. Bet Houp... ką ten sakei apie Houp?

Gal man ant kaktos parašyta, kad meluoju? – dingtelėjo Skotui.

– Dabar ji neatsilieka nuo grafiko. Daryk, ką privalai, pasikalbėsi su ja vėliau.

– Kas konkrečiai nutiko Houp? – įsakmiai paklausė Selė.

– Privalai važiuoti. Tau reikia grįžti į Bostoną. Laikas labai svarbu. Nežinia, ką darys O'Konelis.

– Kas nutiko Houp? – pakartojo Selė su neslepiamu pykčiu balse.

– Sakiau tau: ji susigrūmė. Ją sužeidė peiliu. Kai ją palikau, liepė pasakyti tau, kad jai viskas gerai. Aišku? Štai jos žodžiai: „Pasakyk Selei, kad man viskas gerai." Tau reikia baigti užduotį šiąnakt. Mums visiems reikia tai padaryti. Houp savąją atliko. Aš savo irgi. Dabar tu baik savo. Tai paskutinis dalykas ir... – jis nebaigė sakinio.

Selė dvejojo.

– Sužeidė peiliu? Kaip suprasti – *sužeidė peiliu*? Sakyk man tiesą!

– Aš ir sakau tau tiesą, – šaltai atsakė Skotas. – Jai įpjovė, ir tiek. Dabar važiuok.

Selei atėjo į galvą šimtas skirtingų atsakymų buvusiam vyrui, bet ji susilaikė. Nors ir kokia įpykusi buvo, suprato: kadaise, prieš daug metų, jam melavo, o dabar jis meluoja jai, bet ji ničnieko negali pakeisti. Ji linktelėjo galvą, nes savo balsu nebepasitikėjo, paėmė kuprinę ir išvažiavo į naktį. Skotas ir vėl liko stovėti ir žiūrėti, kaip automobilio žibintai pranyksta tamsoje.

•

– Taigi, – tarė detektyvas rodydamas į nusikaltimo vietoje darytas fotografijas, – ugnis viską kaip reikiant sujaukė. O dar labiau negu ugnis – tas prakeiktas vanduo, kuriuo viską apipila ugniagesiai. Aišku, negali jų prašyti to nedaryti, – pašaipiai nusijuokdamas pridūrė jis. – Mums gerokai pasisekė, kad visas namas nesuliepsnojo. Gaisras iš virtuvės beveik neišplito. Matote visą apdegusią užpakalinę sieną? Padegimų specialistas sakė, kad padegėjas nė velnio apie tuos dalykus neišmanė, todėl, užuot pasklidusi į kambarį, ugnis metėsi siena į lubas. Todėl ją ir pastebėjo kaimynas kitapus gatvės. Taigi apskritai mums pasisekė, kad pavyko atkurti, kas įvyko.

– Ar ligi tol buvote tyręs daug žmogžudysčių? – paklausiau.

– Čia? Pas mus ne taip kaip Bostone ar Niujorke. Mūsų skyrius gana negausus, bet valstijos teismo ekspertizės biuras labai neblogas, o patologų anatomų skyriuje dirba ne kokie mulkiai, tad kai nužudomas žmogus, paprastai mes visai gerai gaudomės. Žmogžudystės čia dažniausiai įvyksta, kai nebesusivaldo susikivirčiję sutuoktiniai ar kai nepavyksta koks narkotikų sandėris. Dažniausiai blogiukas ar bent jau jo draugužis būna nusikaltimo vietoje, tad mums pasako, ko ieškoti.

– Bet šįsyk taip nebuvo, ar ne?

– Ne. Iš pradžių kilo klausimų, ir mums teko gerokai pasikasyti pakaušį. Be to, daugybė žmonių nė nemanė lieti ašaras, kad O'Konelis padėjo šaukštą. Jis buvo bjaurus vyras žmonai, bjaurus tėvas, bjaurus kaimynas ir be galo nesąžiningas šunsnukis. Velniai rautų, jei būtų turėjęs šunį, tikriausiai būtų marinęs badu ir du kartus per dieną spardęs – šiaip sau, iš principo, suprantat? Šiaip ar taip, to, kas buvo likę name ir nusikaltimo vietoje, mums užteko nusikaltimui išaiškint.

Linktelėjau galvą.

– Bet kas nukreipė jus teisinga linkme?

– Tiesą sakant, du dalykai. Matot, įvyko gaisras ir buvo rastas apdegęs lavonas. Kadangi esame visai buki, iš pradžių pamanėme, kad vyresnysis O'Konelis pasigėrė ir kažkaip sugebėjo padegti namus ir save patį. Na, žinot – neteko nuovokos su cigarete ir buteliu škotiško viskio rankoje. Aišku, tai veikiau būtų įvykę svetainėje sėdint krėsle ar miegamajame gulint lovoje, o ne ant virtuvės grindų. Bet kai patologas anatomas paguldo lavoną ant stalo, nurėžia apdegusios mėsos, pamato šautinę žaizdą ir randa dvidešimt penkto kalibro kulką smegenyse, o kitą – petyje, na, tada viskas ima atrodyti visai kitaip. Taigi grįžome į tą permirkusią jovalynę ieškodami, už ko užsikabinti. Bet patologas anatomas dar rado po vyruko nagais odos atplaišėlių, taigi gavome gana įdomios DNR bandinį. Taigi staiga paaiškėja, kad netvarka namuose atsirado dėl muštynių, kurios nekaip baigėsi tam šunsnukiui. Paskui, kai ėmėme klausinėti aplinkinius, vienas kaimynas prisiminė matęs automobilį su Masačusetso numeriais, išrūkusį iš ten prieš pat prasidedant gaisrui. Turėdami jo parodymus ir DNR testo rezultatus gavome kratos orderį. Kaip manot, ką tada išsiaiškinom?

Jis šypsodamas sukikeno. Šitaip policininkas rodė pasitenkinimą dar kartą įsitikinęs, kad retkarčiais pasaulyje nutinka tai, kas ir turi nutikti.

Vargu ar aš būčiau padaręs tą pačią išvadą.

45

Monologas telefonu

Pro rinkliavų būdeles palei Meino valstijos sieną Houp važiavo šiaurės kryptimi, į vietovę pajūryje, kurioje prisiminė atostogavusi vasarą prieš daug metų, netrukus po to, kai jiedvi su Sele įsimylėjo. Į savo pirmą bendrą kelionę jos pasiėmė mažąją Ešlę. Vietovė buvo negyvenama. Peraugusių tamsių medžių ir susiraizgiusių krūmų parkas siekė vandenį, o iš Atlanto atriedėjusios bangos atsimušdavo į pakrantės uolas ir tiško aukštais sūraus vandens purslais. Vasarą, kai prie uolų žaisdavo ruoniai, o dešimties skirtingų rūšių paukščiai klykaudavo skrisdami prieš vėją, pučiantį į kranto pusę, čia jauteisi kaip pasakoje. Dabar, pamanė Houp, ten nepamatysi gyvos dvasios. Ji neprisiminė jokios kitos vietos, kur būtų taip ramu, kad ji galėtų sugalvoti, ką daryti toliau.

Houp nuleido alkūnę ir prispaudė ja žaizdą šone. Kraujas ėmė sunktis lėčiau; skausmas jau anksčiau virto nuolatiniais diegliais. Ne kartą jai jau atrodė, kad neteks sąmonės, bet po automobilio ratais bėgant kilometrams ji atgaudavo šiek tiek jėgų ir sukandusi iš skausmo dantis imdavo tikėti galinti ištverti visą kelionę.

Ji bandė įsivaizduoti, kas įvyko jos viduje. Mintyse matė įvairius organus: skrandį, blužnį, kepenis, žarnas – ir lyg žaidžiantis vaikas spėliojo, kuriuos perrėžė ar perdrėskė peilio ašmenys.

Vietovė atrodė dar tamsesnė už ją gaubiančią naktį. Guotai juodų pušų, it kokie nebylūs liudytojai stovinčių šalikelėje, rodės, stebi jos kelionę. Kai nuvažiavo nuo greitkelio, aiktelėjo staiga nudiegta skausmo. Atsargiai sukdama vairą nuvažiavo vingiuotais keliukais, primenančiais vaikystės namus. Houp bandė valdyti kvėpavimą, mintyse vis kartojo, kad nakties orą reikia įtraukti saikingai.

Bandė įsivaizduoti, kad iš tikrųjų važiuoja į namus, kuriuose prabėgo vaikystė. Mintyse matė motiną prieš daug metų; į viršų sušukuotais plaukais, ji sode prižiūri gėles. Tuo metu tėvas jai įrengtoje aikštelėje bando mušinėti futbolo kamuolį. Girdėjo jį šaukiantį apsiauti futbolo batelius ir ateiti pažaisti. Iš balso galėjai suprasti, kad jis stiprus, visai ne toks kaip vėliau ligoninėje, išvargintas ligos.

Tuoj atvažiuosiu, pamanė ji.

Nedidelės rudos lentelės kas keli kilometrai rodė jai kelią į parką; ji jau užuodė sūroką orą. Prisiminė nuošalią automobilių aikštelę parke. Žinojo, kad šaltą lapkričio naktį ji bus tuščia. Vienintelis metro pločio takas, tirštai nuklotas pušų spygliais, vedė pro medžių ir krūmų guotus, paskui pro pramogų aikštelę. Dar geras kilometras, ir ji bus vandenyno krante. Pakėlė akis ir pamatė pilnatį. Ji žinojo, kad jai gali prireikti šykščios jos šviesos. Mėnulį juosė geltonas apvadas, ir ji pamanė, kad pirmas sniegas ir šalčiai nebe už kalnų. Houp abejojo, ar dar kas nors čia atvažiuos. Nežinojo, ką sakytų, jei taip atsitiktų. Ji nebeturėjo jėgų meluoti net visai nesmalsiam policininkui ar parko prižiūrėtojui.

Houp pamatė kitą ženklą – didelę baltą H mėlyname fone. Ligoninė.

Mane nesąžiningai gundo, pamanė. Ji buvo pamiršusi, kad parkas – vos už trijų kilometrų nuo ligoninės.

Bandė įsivaizduoti pasukanti ta kryptimi. Platus skaisčios

šviesos ruožas, raudonas neoninis užrašas Į SKUBIOS PAGALBOS SKYRIŲ. Netoliese apskritame keliuke tikriausiai stovi pora greitosios pagalbos automobilių. Vos įėjus pro duris prie rašomojo stalo sėdi slaugytoja, vertinanti, ar labai skubios pagalbos reikia.

Houp įsivaizdavo ją: kresna pusamžė moteris, kurios neišmuša iš vėžių nei kraujas, nei pavojus. Ji vieną kartą žvilgtelės į žaizdą Houp šone, ir ši nė nepajus, kaip atsidurs dienos šviesos lempų nutviekstame apžiūros kabinete, o virš jos palinkęs gydytojas ir slaugytojos kuždėsis bandydami išgelbėti jai gyvybę.

Kas jus sužeidė? – paklaus kuris nors laikydamas bloknotą ir pasiruošęs užrašyti jos žodžius.

Pati susižeidžiau.

Ne, rimtai, kas tai padarė? Policininkai jau važiuoja čia, jie norės žinoti. Pasakykit mums dabar.

Negaliu sakyti.

Mums kilo klausimų, mums reikia atsakymų. Kodėl jūs čia? Kodėl jūs taip toli nuo namų? Ką šiąnakt veikėte?

Nesakysiu.

Negaliu sakyti ir nesakysiu – skirtingi dalykai. Mums kilo įtarimų. Ir abejonių. Jei ištempsite iki ryto, užduosime kur kas daugiau klausimų.

Aš į juos neatsakinėsiu.

Ne, atsakinėsite. Anksčiau ar vėliau atsakysite. Ir pasakykite mums, kodėl ant jūsų kombinezono yra svetimo kraujo dėmių? Kaip jos ten atsirado?

Houp sugriežė dantimis ir nuvažiavo toliau.

Selė sustabdė automobilį beveik toje pačioje vietoje priešais Maiklo O'Konelio daugiabutį kaip ir prieš kelias valandas. Gatvė buvo tuščia, tik vienur kitur stovėjo automobiliai. Tvyrojo miestui būdinga tamsa – juoda naktis stengėsi išliaužti į kertes,

sulieti šešėlius į daiktą, įveikti net menkiausią šviesą, atslenkančią iš ne tokių snūdžių miesto dalių.

Ji pažiūrėjo pirma į savo laikrodį, paskui į sekundmatį, einantį visą dieną, ir giliai įkvėpė. Laikas slinko pernelyg lėtai.

Selė pažiūrėjo į Maiklo O'Konelio pastato fasadą. Jo buto languose vis dar buvo tamsu.

Įdėmiai pažvelgusi į vieną gatvės pusę, paskui į kitą, Selė pajuto viduje augantį nerimą. Kada jis grįš? Po dviejų minučių? Po dvidešimties? Ar jis apskritai važiuoja čia?

Selė papurtė galvą. Jei viskas būtų buvę deramai suplanuota, tarė mintyse, būtų buvęs paskirtas žmogus sekti jį išėjusį iš tėvo namų, kad kiekvienas jo žingsnis būtų stebimas. Ji sukando lūpą. Bet tuomet jiems visiems būtų kilęs pavojus, nes vienas jų būtų atsidūręs arčiau O'Konelio, negu ji norėjo. Štai kodėl ji numatė, kad jis turi užgaišti, kol grįš išėjęs iš tėvo namų. Bet Skotas grąžino ginklą pavojingai uždelsęs, ir dabar ji nenumanė, kur gali būti O'Konelis. Ar padanga subliūško, kaip prižadėjo Skotas? Ar dėl to jis pakankamai užtruko? Visi „gal" šaukė jai it kokie nesuderinti instrumentai, nedarniai bandantys sugroti simfoniją.

Dirstelėjusi į šone gulinčią kuprinę su pistoletu ji šiaip taip įveikė norą tiesiog imti ir įkišti jį į šiukšlių konteinerį už namo. Net tada tikimybė, kad farai jį ras, būtų gana didelė. Bet tuomet nebūtų to jai reikalingo tikrumo, o šią abejonių kupiną naktį ši plano dalis turėjo nesukelti jų dar daugiau.

Ji sugriebė mobilųjį telefoną. Mintys karštligiškai pasisuko į Houp.

Kur tu? – klausė ji mintyse.

Tu gyva ir sveika?

Selei drebėjo rankos. Ji nežinojo, ar iš baimės, kad O'Konelis ją užklups ir šitaip viską sugriaus, ar iš baimės dėl Houp. Mintyse matė savo partnerę, bandė įsivaizduoti, kas jai nutiko, perskaityti

tarp Skoto jai pasakytų žodžių eilučių, bet kiekvienas žingsnis, žengtas vaizduotėje šia kryptimi, tik dar labiau ją gąsdino.

O'Konelis ją vijosi, artinosi sulig kiekviena praeinančia minute – jinai tai juto ir žinojo turinti veikti negaišdama. Tačiau paralyžiuota netikrumo ji dvejojo.

Houp dabar nežinia kur, kamuojama skausmo – Selė juto ir tai. O ji niekuo negali jai padėti.

Ji tyliai, pratisai sudejavo.

Tada, sukaupusi neregėtas valios jėgas, stvėrė kuprinę ir šoko iš automobilio. Mintyse meldėsi, kad tamsa ją slėptų, kai nulenkusi galvą greitai perėjo gatvę. Žinojo: jei kas nors ją pastebėjęs įžvelgs ryšį tarp jos, kuprinės ir O'Konelio bei jo buto, viskas gali išaiškėti. Jai užteko proto nebėgti ir net eiti ne per greitai. Jei kas nors pažiūrės jai į veidą, tai bus pražūtinga. Jei kas nors užkalbins, tai irgi bus pražūtinga. Jei per kelias ateinančias akimirkas nutiks kas nors verta dėmesio, tai bus pražūtinga. Jiems visiems.

Selė žinojo, kad dabar turi parodyti visą drąsą ir sumanumą. Šią akimirką visa, kas buvo padaryta naktį, pakibo ant plauko. Jeigu ji patirs nesėkmę, jie visi bus pasmerkti, Ešlė, ko gero, taip pat. Ji, Selė, turi su savimi ginklą, kuriuo buvo nužudytas žmogus. Dabar ji visiškai pažeidžiama.

Nesustok, kuždėdama ragino save.

Eidama daugiabučio vestibiuliu, išgirdo lifte balsus, tad nėrė į laiptinę ir, šokdama iš karto per dvi pakopas, pasileido aukštyn.

Stabtelėjo prie tvirtų priešgaisrinių durų, bandė ką nors per jas išgirsti, supratusi, kad tai neįmanoma, pro jas įėjo ir nesustodama nužingsniavo koridoriumi prie O'Konelio buto. Kaip ir prieš kelias valandas, rankoje laikė ponios Abramovič raktą. Akimirką ją apėmė siaubas įsivaizduojant, kad jis viduje – užgesinęs šviesas guli ant lovos. Jai reikia sugalvoti kokį planą. Kas, jeigu jis išties dabar viduje? Kas, jeigu jis pasirodys jai

nebaigus užduoties? Kas, jeigu jisai pastebės ją vestibiulyje? Kas, jeigu pamatys ją lifte? Ar išeinančią iš pastato, gatvėje? Ką ji sakys? Ar susigrums su juo? Bandys slėptis? O gal jis jos nė nepažins?

Nuo visų tų klausimų ranka drebėjo atidarant duris.

Selė greitai įžengė į vidų ir jas uždarė.

Ji klausėsi, ar neišgirs kvėpavimo, žingsnių, tualete nuleidžiamo vandens, barškinamų kompiuterio klavišų – bet ko, kas jai galėtų parodyti, kad ji ne viena, – bet negirdėjo nieko, vien nervingą savo kvėpavimą, o jis, rodės, sulig kiekviena sekunde garsėja ir stiprėja. *Padaryk tai dabar! Nagi, padaryk! Laiko nėra!*

Bijodama įjungti šviesą ji nėrė per koridorių ir trenkėsi į sieną. Nusikeikė ant savęs. Pro miegamojo langą prasiskverbė šiek tiek šviesos iš gatvės, jos užteko šį tą įžiūrėti. Žvilgtelėjusi į veidrodį, pamatė save ir vos nesukliko.

Selė puolė prie drabužių spintos, karštligiškai atidarė kuprinę ir išėmė pistoletą. Kaip Skotas ją ir įspėjo, užuodė aitrų benzino dvoką. Ji įkišo ginklą atgal į batą, iš viršaus prispaudė be poros likusia kojine, kad nuslopintų tą smarvę. Pastūmusi batą atgal į vietą, tikėdamasi, kad viskas taip, kaip ir įsidėmėjo anksčiau, atsistojo.

Selė liepė sau judėti ramiai, nesiblaškant, apgalvoti kiekvieną žingsnį, bet neįstengė. Paėmė dabar jau tuščią kuprinę, paskubomis apsidairė, nusprendė, kad viskas atrodo kaip pirmą kartą, ir pasisuko eiti.

Tamsa ir vėl ją sukaustė, tad ji suklupo.

Selė bandė suvaldyti ją smelkiančias baimes, liepė sau nebėgti. Nenorėjo į ką nors atsitrenkti ar ką nors nuversti – neturėjo likti jokio ženklo, kad kažkas tą dieną du kartus lankėsi bute. Dabar negali būti nieko svarbiau, tarė sau laukdama, kol širdis ims plakti lėčiau.

Pastangos išeiti neskubant buvo vos ne skausmingos.

Kai Selė pagaliau pasiekė duris, nedaug trūko iki panikos. *Jis ten*, pamanė. Įsivaizdavo girdinti spynoje jo raktą. Jai atrodė, kad girdi balsus, žingsnius.

Selė liepė sau nepaisyti baimės sukeltų iliuzijų ir išsliūkino iš buto. Apsidairė į dešinę, kairę ir įsitikino esanti viena. Vis dėlto ranka drebėjo, ir Selei atrodė, kad iš visų pusių girdi besiartinant žingsnius. Ji sukaupė visą ryžtą ir įsakė sau laikytis.

Kaip ir anksčiau užrakino duris ir pasuko į vestibiulį. Šįsyk vėl pasirinko laiptus. Pro pirmo aukšto vestibiulį vėl išėjo į tamsą. Staiga ją užplūdo pergalės džiugesys. Ji perėjo gatvę jausdamasi beveidė, nematoma.

Grindinyje prie pat automobilio buvo lietaus kanalizacijos grotelės. Numetė pro jas ponios Abramovič raktą ir išgirdo, kaip jis apačioje pliumpteli į purviną vandenį.

Tik tada, kai įlipo į automobilį, uždarė dureles ir atlošė galvą, pajuto, kad akys tvinksta ašaromis. Staiga patikėjo, kad viskas bus gerai, ir tarė sau: jai niekas nebegresia. Mums pavyko. Ešlei niekas nebegresia.

Tada prisiminė Houp ir ją iš naujo apniko panika. Rodės, ji kyla iš kažkokios juodos gelmės joje, nenumaldomai veržiasi lauk grasindama užlieti ją kita, neapibrėžiama baime. Selė garsiai aiktelėjo ir sulaikė kvapą. Tada paėmė mobilųjį ir surinko Houp numerį.

Įvažiavęs į savo kiemą Skotas pajuto palengvėjimą. Pikapą pastatė įprastoje vietoje už namo, kur jį sunkiai galėjo pamatyti kas iš gatvės ar kuris kaimynas. Čiupo visus drabužius, kuriais vilkėjo tą vakarą, sėdo į poršė ir išvažiavo į gatvę. Nuspaudė akceleratorių, kad išgirstų visi, kas dar nemiega ir žiūri televizorių ar skaito.

Miesto centre buvo studentų pamėgta picerija. Tokį vėlų metą – artinosi vidurnaktis – čia pasirodęs dėstytojas veikiausiai

bus pastebėtas. Jis nieko nenustebins: niekam nebuvo paslaptis, kad vėlų vakarą taisydami rašinius dėstytojai kartais pajusdavo baisiai stingantys energijos. Kur pasirodyti – čia ar kur kitur – nebuvo didelis skirtumas.

Skotas sustojo tiesiai prieš picerija. Kai kurie prie lango sėdintys jaunuoliai atkreipė dėmesį į sportinį automobilį. Poršė niekuomet nelikdavo nepastebėtas.

Skotas nusipirko porciją picos su kepta ant grotelių vištiena bei ananaso gabaliukais ir tyčia sumokėjo už ją kortele.

Jeigu jo klaus, negalės paaiškinti, kur buvo anksčiau tą vakarą. *Namie, taisiau rašinius*, atsakys. *Ne, kai taisau studentų darbus, į telefono skambučius neatsakinėju.* Per tokį laiką jis nebūtų galėjęs nuvažiuoti iš O'Konelio tėvo namų iki Bostono, paskui grįžti į Masačusetso vakarus. *Nužudyti žmogų, paskui nusipirkti porciją picos? Detektyve, tai absurdiška!* Ne per geriausias alibi, bet vis šioks toks. Ar juo patikės, nemaža dalimi priklausė nuo to, ar Selė padarys su ginklu tai, ką žadėjo. Dabar tiek daug nulems, ar ginklas bus rastas toje pačioje vietoje, kur gulėjo, kad Skotas nuo įtampos vos nepradėjo dusti ir garsiai nesukosėjo.

Jis nusinešė picą į laisvą vietą prie baro ir ėmė iš lėto valgyti. Stengėsi negalvoti apie tą dieną, neatkurti galvoje visų epizodų. Tačiau nors akys buvo įsmeigtos į picą, į sąmonę įslinko nužudyto vyro vaizdas. Jam pasirodė, kad užuodžia su niekuo nesupainiojamą benzino tvaiką, o paskui ne mažiau šleikštų svylančios mėsos dvoką, ir vos nepradėjo žiaukčioti. Tu vėl buvai kare, tarė sau. Įkvėpė oro, valgė toliau ir sutelkė mintis į tai, ką dar liko nuveikti. Jis turi išmesti visus apdarus, kuriais vilkėjo O'Konelio tėvo namuose, artimiausioje Gelbėjimo armijos rinktuvėje. Iš ten jie pranyks labdaros nasruose. Priminė sau nepamiršti batų – jie gali būti sutepti krauju. Pats nepajuto, kaip mintyse kristalizavosi dviprasmybė: ko gero, krauju suteptos mūsų visų sielos.

Jis pažiūrėjo į picą ir pamatė, kad prie burnos ją kelianti ranka dreba.

Ką aš padariau?!

Jis nieku gyvu nenorėjo atsakyti į savo paties klausimą. Nukreipė mintis į Houp. Kuo labiau stengėsi įsivaizduoti jos padėtį, sužeistą šoną, tuo aiškiau suprato dar negreitai galėsiąs vėl lengvai kvėpuoti.

Skotas lyg paklaikęs apsidairė po picerija. Nužvelgė kitus, atėjusius pavalgyti vėlų vakarą. Beveik visi stengėsi nebendrauti su kitais ir buvo įsmeigę akis pro langą arba į sieną. Akimirką jam dingtelėjo mintis, kad jie geba įžvelgti, ką jis iš tikrųjų darė tą vakarą, kad jo veidas paženklintas kalte lyg kokiu skaisčiai raudonų dažų rėžiu.

Jis pajuto, kad koją ima tampyti traukuliai.

Viskas paaiškės, pamanė. Mes visi sėsime į kalėjimą.

Išskyrus Ešlę. Jis stengėsi išlaikyti galvoje jos atvaizdą, tarsi šis būtų galėjęs apsaugoti nuo nepakeliamos nevilties, kuri baudėsi jį užgriūti.

Staiga jam pasirodė, kad valgo ne picą, o kreidą. Gerklė buvo perdžiūvusi. Troško būti vienas, bet tuo pat metu geidė draugijos.

Pastūmė nuo savęs popierinę lėkštę.

Pirmą kartą Skotas suvokė, kad visa, ką jie padarė siekdami grąžinti tikrumą į Ešlės gyvenimą, visus juos nubloškė į tamsią abejonių duobę.

Skotas lėtai išėjo iš picerijos, sėdo į automobilį ir pagalvojo, ar kada nors galės vėl ramiai miegoti. Vargu, nusprendė.

Houp vis dar sėdėjo nuomotame automobilyje, bet išjungusi variklį ir žibintus. Įrėmusi galvą į vairą ji ilsėjosi. Sustojo nuošaliausioje dalyje nedidelės automobilių aikštelės prie įėjimo į pajūrio parką, kuo toliau nuo pagrindinio kelio, stengdamasi kiek įmanydama pasislėpti.

Svaigo galva, jautėsi be galo išvargusi, bet mintyse spėliojo, ar užteks jėgų pabaigti tos nakties darbus. Kvėpavo sunkiai, negiliai.

Šalia ant sėdynės buvo pasidėjusi tiek daug žalos padariusį peilį, pigų tušinuką ir popieriaus lapą. Rausėsi atmintyje – ar nepamiršo nieko, įrodančio jos kaltę. Pamatė mobilųjį ir tarė sau turinti jo atsikratyti. Tuo metu, kai ištiesė į jį ranką, jis suskambo.

Houp žinojo, kad skambina Selė.

Houp pakėlė telefoną, priglaudė prie ausies ir užsimerkė.

– Houp? – pasigirdo Selės balsas. Iš nerimo jis gergždė. – Houp?!

Ji neatsakė.

– Girdi mane?

Houp vėl neatsakė.

– Kur esi? Tau nieko neatsitiko?

Houp atėjo į galvą daug dalykų, kuriuos galėtų pasakyti, bet nė vienas nevirto burnoje garsais, neištrūko pro lūpas. Ji giliai įkvėpė.

– Būk gera, Houp, pasakyk man, kur esi.

Houp papurtė galvą, bet nieko neatsakė.

– Tu sužeista? Sunkiai?

Taip.

– Prašau, Houp, atsakyk man, – maldavo Selė. – Turiu žinoti, kad tau nieko neatsitiko. Važiuoji namo? Į ligoninę? Kur esi? Atvažiuosiu ten. Padėsiu tau – tik pasakyk man, ką daryti.

Nieko tu negali padaryti, pamanė Houp. *Tik kalbėk toliau. Kaip nuostabu girdėti tavo balsą! Ar prisimeni, kaip mes susipažinom? Mūsų pirštų galiukai susilietė, kai spaudėme viena kitai ranką, ir aš pamaniau, kad mudvi užsidegsime – ten, galerijoje, visiems matant.*

– Tu negali kalbėti? Šalia yra dar kažkas?

Ne. Aš viena. Ne visai. Tu dabar esi šalia. Ir Ešlė. Be to, Ka-

terina su mano tėvu. Girdžiu lojantį Bevardį – jis nori į futbolo aikštes. Aš apsupta prisiminimų.

Selė dabar labiau už viską norėjo pulti į paniką, pasiduoti visai tai baimei, kuri su uragano jėga siautėjo aplink ją, bet jai pavyko įsikibti į kažką savo viduje ir sutramdyti visus tuos siaučiančius vėjus.

– Houp, žinau, kad manęs klausaisi. Neabejoju. Aš kalbėsiu. Jei gali ką nors pasakyti – prašau tavęs, pasakyk. Tik pranešk man, kur važiuoti, ir aš tuoj būsiu ten. Labai prašau.

Aš esu vienoje vietoje, kurią tu prisiminsi. Kai suprasi kur – šypsosiesi ir verksi.

– Houp, viskas baigėsi. Mes atlikom viską iki galo. Mums pavyko. Viskas jau praėjo. Ji bus saugi, aš žinau. Viskas bus, kaip buvo anksčiau. Ji gyvens netrukdomai, mudvi su tavim gyvensime drauge, Skotas dėstys, ir viskas bus taip, kaip buvo, kai jautėmės laimingi. Aš labai klydau, žinau, kad elgiausi siaubingai, ir tau buvo sunku, bet prižadu: nuo šiol mes žengsime į priekį drauge, tu ir aš. Būk gera – nepalik manęs. Tik ne dabar, kai mes turime šansą.

Tai mūsų vienintelis šansas.

– Houp, maldauju – kalbėk su manim!

Jei kalbėsiuos su tavim, neįstengsiu padaryti to, ką turiu padaryti. Tu mane atkalbėsi. Pažįstu tave, Sele. Tavo žodžiai bus įtaigūs ir tuo pat metu gundantys bei juokingi – kaip kadaise; dėl to iš pat pradžių man taip patikai. Ir jeigu aš leisiu sau su tavim kalbėtis, nepajėgsiu nuginčyti visų argumentų, kuriuos pasitelksi į pagalbą, kad mane atkalbėtum.

Selė klausėsi tylos laužydama galvą, ką galėtų pasakyti. Negalėjo žodžiais išreikšti to, kas vyksta, – tai buvo pernelyg juoda ir košmariška. Ji tik žinojo, kad turi būti kažkokia frazė, kažkoks žodžių derinys, kurį ištardama sukliudytų tam, ką ji bijojo vykstant.

– Houp, mylimoji, prašau tavęs – leisk man padėti.

Tu padedi. Kalbėk, nesustok. Tai įkvepia man jėgų.

– Kad ir kas nutiko, galiu mus išsukti. Žinau, kad galiu. Pasitikėk manim. Juk tokia mano specialybė, tokie mano įgūdžiai. Nėra nė vienos problemos, kurios negalėtume išspręsti eidamos išvien. Argi šįvakar tuo neįsitikinome?

Houp ištiesė ranką, pasidėjo popieriaus lapą ir rašiklį prieš save. Įspraudė mobilųjį tarp peties ir ausies, kad galėtų klausytis toliau.

– Houp, mums pavyks. Mes galim laimėti, aš žinau. Tik pasakyk man, kad tu irgi žinai.

Tik ne tai. Per daug klausimų. Mums visiems kils pavojus. Turiu tai padaryti. Tik tokiu atveju galėsiu būti įsitikinusi, kad visi esam saugūs.

Selė nutilo, ir Houp lape parašė: **Mano gyvenime per daug liūdesio.**

Papurtė galvą. Pirmas melas, o jų – begalė, pamanė. Rašė toliau.

Mane nepagrįstai apkaltino mokykla, kurią myliu.

– Houp, maldauju, – kuždėjo Selė. – Žinau, kad tu klausaisi. Pasakyk man, kas negerai. Pasakyk, ką man daryti. Maldauju tavęs.

O moteris, kurią myliu, nebemyli manęs.

Rašydama šiuos žodžius Houp purtė galvą. Sukando apatinę lūpą. Ji turi sugalvoti, kaip parodyti, kad čia – vienos melagystės, išreikšti viską taip, kad tiesą suprastų viena Selė, o ne raštelį rasiantis parko prižiūrėtojas ar jį skaitysiantis detektyvas.

Taigi atvažiavau į šią vietą, kuri mudviem kadaise taip patiko, kad galėčiau prisiminti, kaip viskas buvo tada, ir įsivaizduoti, kokia būtų ateitis, jei tik turėčiau daugiau jėgų.

Selei ašaros ritosi skruostais. Ji pasidavė kai kam kur kas stipresniam už siaubą – neišvengiamybės pojūčiui. *Ji nori mus apsaugoti.*

– Houp, mylimoji, maldauju, – lemeno ji neatlaikydama prislėgusios nevilties naštos. – Leisk man atvažiuoti ir būti šalia. Mes juk visuomet – nuo pat pradžių – viena kita pasitikėjome. Pilnatvę mes jutome tik tada, kai būdavome drauge. Prašau tavęs – leisk būti šalia ir vėl ją pajusi.

Sele, aš ir taip ją jaučiu.

Bandžiau nusidurti peiliu, bet tik išdirbau viską aplink krauju ir dėl to gailiuosi. Norėjau perverti širdį, bet nepataikiau. Todėl pasirinkau kitą kelią.

Tai, ko reikėjo, pamanė Houp.

Vienintelį man vis dar liekantį kelią. Myliu jus visus ir tikiuosi, kad visi prisiminsite mane su meile.

Ji nebeturėjo jėgų.

Selės balsas dabar virto šnabždesiu.

– Klausyk, Houp, mano meile, kad ir kaip sunkiai tu sužeista, mes galim pasakyt, kad aš tai padariau. Skotas sakė, kad tau įpjovė. Pasakysim farams, kad įpjoviau aš. Jie mumis patikės, žinau. Tau nėra reikalo mane palikt. Mudvi susitarsim, ką sakyti, ir išsisuksim iš šitos padėties.

Houp nusišypsojo. Be galo viliojantis pasiūlymas, pamanė. Meluoti atsakant į visus klausimus. Gal tai ir pavyktų. Bet veikiausiai ne. *Tik taip galėsiu būti įsitikinusi.*

Ji norėjo tarti „sudiev", pasakyti visa, ką meilužiai ir partneriai šnabžda vienas kitam tamsoje, ką nors apie savo motiną ir Ešlę bei viską, kas tą vakarą nutiko, bet to nepadarė. Ji tik paspaudė savo mobiliajame telefone pokalbio pabaigos mygtuką ir nutraukė ryšį.

Savo automobilyje, vis dar stovinčiame gatvėje priešais Maiklo O'Konelio daugiabutį, Selė pasidavė visiems ją užplūdusiems jausmams ir pratrūko nesuvaldomai raudoti. Ji pajuto, tarsi trauktųsi, tarsi staiga būtų tapusi mažesnė, silpnesnė – viso

labo šešėlis žmogaus, kuriuo buvo prasidedant dienai. Kad ir ką jie padarė, ji abejojo, ar dėl to vertėjo sumokėti kainą, kurią jie sumokėjo. Ji pasilenkė, ėmė trypti kojomis, kulti vairą lyg beprotė mostaguodama rankomis. Kai liovėsi, ėmė dejuoti lyg gavusi smūgį į paširdžius. Selė užsimerkė, draskoma nepakeliamo skausmo ėmė siūbuoti pirmyn atgal, slinkdama žemyn nuo sėdynės. Ji nė nepastebėjo, kaip neslepiantis įtūžio Maiklas O'Konelis, garsiai keikdamasis, skleisdamas raudoną pyktį ir juodą kartėlį, nematantis ničnieko aplink, vos už poros žingsnių nugožino prie savo namo lauko durų.

Epilogas

„Na, tai norite išgirsti istoriją?“

– Matau, – kiek atsargiai tarė ji, – jums pavyko pasikalbėti su detektyvu, tyrusiu šią bylą?

– Taip, – atsakiau. – Labai daug sužinojau.

– Bet grįžote, nes turite dar keletą klausimų – tiesa?

– Taip. Vis dar manau, kad man reikia su kai kuo pasikalbėti.

Jinai linktelėjo, bet iš pradžių nieko neatsakė. Mačiau, kad ji rimtai svarsto, bandydama prisiminti, kas buvo, ir nuspręsti, ką verta sakyti.

– Pageidausite to paties, ar ne? Pasikalbėti su Sele arba Skotu?

– Taip.

Ji papurtė galvą.

– Nemanau, kad jie kalbėsis su jumis. Nesvarbu – ką tikitės iš jų išgirsti?

– Noriu sužinoti, kaip viskas pavyko?

Šįsyk ji nusijuokė, bet nelinksmai.

– Pavyko? Visai netinkamas žodis apibūdinti tam, ką jie ištvėrė, ką padarė ir kaip tai galėjo paveikti likusį jų gyvenimą.

– Jūs žinote, ką turiu galvoje – vertinimą.

– Ir jūs manote, kad jie pasakytų jums tiesą? Jums neatrodo, kad jeigu pabelstumėte į jų duris ir pasakytumėte: „Man reikia užduoti jums keletą klausimų apie žmogų, kurį nužudėte“, jie tik pažiūrėtų į jus

lyg į visišką beprotį ir prieš nosį užtrenktų duris? Net jeigu pakviestų jus į vidų, o jūs paklaustumėte: „Na, tai kaip gyvenate nuo tada, kai nužudėte žmogų ir likote nenubausti?“, kokį akstiną jie turėtų tiesos naštai nusimesti? Nejaugi nesuprantate, kaip kvaila būtų?

– Bet jūs žinote atsakymus į tuos klausimus?

– Be abejo, – atsargiai atsakė ji.

Diena ėjo vakarop; buvo tas neaiškus vasaros metas prieš pradedant temti, kai pasaulis atrodo išblukęs. Ji buvo atidariusi savo namų langus, tad į vidų sklido atsitiktiniai garsai, prie kurių pripratau daug kartų čia apsilankęs: vaikų balsai, vieno kito pravažiuojančio automobilio burzgimas. Dar viena maloni diena priemiestyje ėjo į pabaigą. Priėjau prie lango ir įkvėpiau oro.

– Niekada nežiūrėsite į šį būstą kaip į namus, ar ne? – paklausiau.

– Žinoma, ne. Čia labai nyku. Liūdna, kai viskas taip normalu.

– Jūs persikraustėte, tiesa? Po visų tų įvykių.

Ji pritariamai linktelėjo.

– Jūs įžvalgus.

– Kodėl?

– Nebejutau, kad galėsiu ramiai jaustis vienatvėje, kuri mane supo tiek daug metų. Per daug vaiduoklių. Per daug prisiminimų. Pamaniau, kad galiu išprotėti, – ji nusišypsojo. – Tai ką jums sakė policininkas?

– Kad iš tikro įvyko tai, ką numatė Selė. Tiesą sakant, jis to nesakė – aš taip spėjau iš jo žodžių. Kai detektyvai atėjo į Maiklo O'Konelio butą, rado žmogžudystės ginklą paslėptą bate. DNR tyrimas parodė, kad odos atplaišėlės po nužudyto tėvo nagais – Maiklo. Iš pradžių jis prisipažino buvęs name, susimušęs su tėvu, bet neigė jį nužudęs. Aišku, sunku patikėti, kai tai tvirtina žmogus, sadistiškai sutraiškęs bato padu kito vaistus nuo širdies, tad policininkai nė per nago juodymą juo nepatikėjo. Taigi jį suėmė, nors jis ne viską prisipažino, o kai paėmė iš taisyklos jo paliktą kompiuterį ir rado tą piktą laišką tėvui...

Ką gi – motyvas, priemonė, proga. Šventoji policijos darbo trejybė. Argi ne taip sakė Selė, kai sugalvojo tą planą?

– Tikrai taip, – patvirtino ji. – Įtariau, kad jis taip jums ir pasakys. Bet tikriausiai jis pasakė daugiau?

– Maiklas O'Konelis bandė suversti kaltę Ešlei, Skotui, Selei ir Houp, bet...

– Sąmokslas, kuriam įvykdyti reikėtų tokios daugybės neįtikėtinų dalykų, ar ne? Pavogti žmogžudystės ginklą, tris kartus perduoti jį iš vienų rankų į kitas, o paskui vėl padėti O'Konelio bute, sukelti gaisrą... Atrodo nelabai logiška, tiesa?

– Taigi. Visai nelogiška. Ypač kai dar prisidėjo Houp savižudybė ir jos paliktas pamišėliškas laiškelis. Detektyvas man sakė, kad norint patikėti O'Koneliu reikia įsivaizduoti, jog pasiryžusi nusižudyti moteris pusiaukelėje sustoja, nužudo žmogų, kurio kaip gyva nebuvo mačiusi, vietovėje, kurioje nėra buvusi, grįžta ilgiausią kelią į Bostoną, vėl padeda pistoletą O'Konelio bute, tuomet nuvažiuoja net iki Meino valstijos ir puola į vandenyną, prieš tai palikusi laiškelį, kuriame pamiršta apie visa tai užsiminti. Arba būtų galima pagalvoti, kad žudikė – Selė, bet ji maždaug žmogžudystės metu Bostone pirko įmantrius moteriškus apatinius. O Skotas... – na, jis galėjo tai padaryti, bet jam nebūtų užtekę laiko nužudyti žmogų, paskui nusigauti į Bostoną, grįžti į Masačusetso vakarus ir vėlų vakarą nusipirkti porciją picos. Ir ši versija atrodo visiškai neįtikima.

Kalbėdamas mačiau jos akyse besikaupiančias ašaras. Rodės, ji vis tiesiau sėdi ant kėdės, tarsi kiekvienas žodis vis labiau užveržtų kažkokio jos prisiminimo varžtus.

– Tai kas toliau? – paklausė, bet šįkart slopiu balsu.

– Ogi tas, kad galų gale įvyko tai, ką ir buvo numačiusi Selė. Maiklas O'Konelis prisipažino kaltas – tėvą nužudęs netyčia. Matyt, jis norėjo kautis teisme, nenustojo tvirtinęs esąs nekaltas iki paskutinės akimirkos. Bet kai farai jam pasakė, kad tėvas nužudytas to paties kalibro pistoletu kaip privatus seklys Merfis – girdi, jie pasiaiškins, ar ne jis

įvykdė ir šį nusikaltimą, Maiklas O'Konelis pasirinko lengvesnę išeitį. Aišku, farai blefavo. Po mirtinų šūvių į Merfį kulkų skeveldros buvo tokios deformuotos, kad buvo neįmanoma nustatyti, iš kokio ginklo jos šautos – man taip sakė policijoje. Bet šis grasinimas pasiteisino. Jis gavo nuo dvidešimties metų iki gyvos galvos. Po aštuonerių metų galės prašyti paleidžiamas pirma laiko.

– Taip, taip, – atsakė ji. – Tai mes žinome.

– Taigi jie gavo, ko norėjo.

– Jūs taip manote?

– Jie išvengė bausmės.

– Tikrai?

– Na, jei turiu tikėti tuo, ką man sakėte, taip ir buvo.

Ji atsistojo, priėjo prie bufeto kitoje kambario pusėje ir prisipylė nedidelę taurelę.

– Manau, ne per anksti, – tarė. Jos akių kampučiuose pamačiau žvilgant ašaras.

Vis dar nieko nesakiau, tik ją stebėjau.

– Sakote, „išvengė bausmės"? Išties manote, kad šitaip ir buvo?

– Jiems nereikės stoti prieš teismą, – atsakiau.

– Bet ar jums neatrodo, kad pačiuose mumyse yra kitų teismų, kur ant vienos svarstyklių lėkštės visuomet guli kaltė, ant kitos – nekaltumas? Ar kas nors – ypač tokie žmonės kaip Skotas ir Selė – kada nors lieka už ką nors nenubausti?

Neatsakiau, bet spėjau, kad ji teisi.

– Manote, naktį Selė viena gulėdama tamsoje ištisas valandas nerauda jusdama vien šaltį toje vietoje, kur kadaise gulėjo Houp? Tai argi ji liko nenubausta? O našta, kurią dabar velka Skotas – ar nesusimąstote, kaip tų dienų įvykiai kankina jį kiekvieną akimirką, kai nemiega? Gal jis užuodžia svylančios mėsos ir mirties tvaiką kaskart papūtus vėjeliui? Ar jis gali žiūrėti į tuos jaunus žinių trokštančių jaunuolių veidus žinodamas, kokį melą slepia savyje?

Kiek patylėjusi ji tarė:

– Norite, kad pasakočiau toliau?

Papurčiau galvą.

– Gerai apie tai pagalvokite, – tarė ji. – Jie ir toliau, iki savo dienų galo, mokės kainą už tai, ką padarė.

– Man reikia su jais pasikalbėti, – pakartojau.

Ji giliai atsiduso.

– Ne, tikrai, – prisispyriau. – Man reikėtų kai ko paklausti Selės ir Skoto. Gal jie nenorės su manim kalbėtis, bet pamėginti turiu.

– Jums neatrodo, kad reikia palikti juos vienus su savo košmarais?

– Jie turi būti laisvi.

– Gal – atsikratyti vieno iš jų. Bet ar jie iš tikrųjų laisvi?

Nežinojau, ką atsakyti.

Ji išgėrė didelį gurkšnį savo gėrimo.

– Taigi artėjame į pabaigą, ar ne? Papasakojau jums istoriją. Ką viso to pradžioje sakiau? Žmogžudystės istoriją? Istoriją apie tai, kaip buvo nužudytas žmogus?

– Taip. Jūs taip ir sakėte.

Ji nusišypsojo pro ašaras.

– Bet aš klydau. Tiksliau, tuomet sakiau jums netiesą. Ne, nieko panašaus. Tai meilės istorija.

Matyt, atrodžiau nustebęs, bet ji nekreipė į tai dėmesio – priėjo prie bufeto ir ištraukė stalčių.

– Štai kas čia buvo. Meilės istorija. Nuo pat pradžių tai buvo meilės istorija. Ar visa tai būtų nutikę, jei kas nors būtų nuoširdžiai mylėjęs Maiklą O'Konelį vaikystėje ir jis būtų sužinojęs skirtumą tarp tikros meilės ir manijos? Ir argi Selė su Skotu nemylėjo savo dukros taip, kad būtų padarę viską – absoliučiai viską – kad tik jai nenutiktų nieko bloga, visiškai nepaisydami, kokią kainą už tai turės sumokėti? O Houp – argi ji taip pat nemylėjo Ešlės, ir argi tas jos jausmas nebuvo gerokai stipresnis, negu kas nors kada suvokė? Be to, Houp mylėjo Selę taip karštai, kad net pati Selė to nesuprato, ir už tai jiems visiems

Houp davė dovanų savotišką laisvę – argi ne taip? Kai žiūri į visus tuos veiksmus, visus įvykius, visa, kas jų gyvenime pasirodžius Maiklui O'Koneliui nutiko tomis dienomis ir naktimis, argi nematyti, kad iš tikrųjų visa tai buvo dėl meilės? Dėl meilės pertekliaus. Dėl meilės stygiaus. Bet galų gale dėl meilės.

Nieko neatsakiau.

Mačiau, kaip kalbėdama ji išsitraukia iš stalčiaus bloknotą ir kažką užrašo.

– Turite padaryti dar porą čia surašytų dalykų, – staiga tarė, – kad gerai visa tai suprastumėte. Man rodos, išties gana svarbu, kad pasikalbėtumėte su vienu žmogumi. Turite gauti ir... kaip čia pasakius... išplatinti tam tikrą labai svarbią informaciją. Tikiu, kad tai padarysite.

– Kas čia? – paklausiau, kai ji padavė man popieriaus lapelį.

– Kai padarysite, kas reikalinga, važiuokite nurodytu laiku šiuo adresu ir suprasite.

Paėmiau lapelį, žvilgtelėjau ir įsikišau į kišenę.

– Turiu kelias nuotraukas, – tarė ji. – Dabar beveik visas laikau stalčiuose. Kai išsitraukiu, pravirkstu ir negaliu susivaldyti, o tai juk negerai, ar ne? Vis dėlto jums turbūt reikėtų vieną kitą pamatyti.

Ji vėl pasisuko į bufetą, atidarė stalčių, pasirausė po nuotraukas ir galiausiai vieną ištraukė. Pažiūrėjo į ją ir žvilgančiomis nuo ašarų akimis nusišypsojo.

– Štai, – tarė ji kiek virpančiu balsu. – Šita ne prastesnė už kitas. Ji daryta po valstijos pirmenybių finalinių rungtynių, buvo likusios vos kelios savaitės iki jos aštuoniolikto gimtadienio.

Nuotraukoje buvo du žmonės: purvais apsitaškiusi džiaugsmu trykštanti paauglė, virš galvos laikanti auksinę taurę, ir mergaitę iškėlęs pliktelėjęs dramblotas vyriškis, akivaizdžiai jos tėvas. Abiejų veidai švytėjo pasiaukojamai pasiektos pergalės džiaugsmu. Įsižiūrėjau į fotografiją. Ji atrodė gyva; beveik įsivaizdavau džiaugsmingus šūksmus, susijaudinusius balsus ir džiaugsmo ašaras – tą akimirką viso to tikriausiai netrūko.

– Fotografavau aš, – paaiškino. – Bet, po teisybei, gailėjausi, kad manęs nėra kadre.

Ji vėl giliai įkvėpė.

– Jos kūno taip ir nerado, – tarė. – Tik po kelių dienų kažkas pastebėjo jos automobilį ir rado ant prietaisų skydo paliktą laiškutį. O kitą dieną kilo didžiulė audra – papūtė tas rudens pabaigoje įprastas šiaurrytys – todėl narai negalėjo jos ieškoti. Tą lapkritį atoslūgio srovės pakrantėje buvo labai stiprios ir tikriausiai nunešė ją už daugelio kilometrų į jūrą. Iš pradžių sunkiai galėjau tai pakelti, bet laikui bėgant supratau, kad šitaip gal ir geriau – galėjau prisiminti ją geresniais laikais. Klausėte manęs, kodėl papasakojau jums šią istoriją?

– Taip.

– Dėl dviejų priežasčių. Pirma – ji buvo narsesnė, negu kas galėjo pagalvoti, ir kas nors turėtų tai žinoti.

Katerina nusišypsojo pro ašaras ir parodė į kišenę, į kurią įsikišau lapelį.

– O antra priežastis? – paklausiau.

– Visai netrukus turėtumėte suprasti pats.

Abu tylėjome. Paskui ji nusišypsojo.

– Meilės istorija, – pakartojo. – Meilės istorija apie mirtį.

Kalėjimų aplinka skiriasi – nelygu kada statytas ir kiek pinigų valstija pasiruošusi investuoti į šiuolaikines bausmės atlikimo vietų technologijas. Bet jeigu pamiršime šviesas, judesio bei kitokius jutiklius ir vaizdo kameras, kalėjimo esmė – užraktai.

Mane patikrino laukiamajame, pirma – su metalo ieškikliu, paskui senamadiškai. Paprašė pasirašyti popierių: jei mane paims įkaitu, nesitikėsiu, kad valstija imsis kokių nepaprastų priemonių mane išvaduoti. Apžiūrėjo mano portfelį. Kiekvienas mano rašiklis buvo atsuktas ir patikrintas. Mano bloknoto lapus suglamžė tikrindami, ar nebandau tarp jų įnešti ko nors draudžiama. Tada mane nusivedė ilgu koridoriumi, paskui pro elektroninį tambūrą, ir man už nugaros

užsidarė grotos. Palydovas atvedė mane į nedidelį kambarį, pasak jo, visai šalia kalėjimo bibliotekos. Paprastai kaliniai čia susitikdavo su advokatais, bet siužeto ieškantis rašytojas, matyt, atitiko advokatams keliamus reikalavimus.

Palubėje degė skaisčios šviesos, vienintelis langas sienoje išėjo į žvilgančią spygliuotos vielos tvorą ir bekraštį mėlyną be debesėlio dangų. Vieninteliai kambario baldai buvo tvirtas metalinis stalas ir pigios sulankstomosios kėdės. Palydovas rankos mostu parodė man į kėdę, paskui į šonines duris.

– Jis tuoj čia ateis. Atminkit: galit duoti jam pakelį cigarečių, jei jų atnešėt, bet tai ir viskas. Nieko daugiau. Aišku? Galit paspaust jam ranką, bet jokio kito fizinio sąlyčio negali būti. Valstijos Aukščiausiojo Teismo taisyklės neleidžia mums klausytis jūsų pokalbio, bet vaizdo kamera štai ten kampe, – jis pamojo į tolimąją kambario sieną, – filmuos visą susitikimą. Taip pat, kaip mane dabar, kai jus perspėju. Supratot?

– Be abejo, – atsakiau.

– Galėtų būti ir blogiau. Pas mus kur kas maloniau negu kai kuriose valstijose. Nenorėčiau sėdėti Džordžijos, Teksaso ar Alabamos cypėje.

Linktelėjau galvą.

– Vaizdo kamera – ir jūsų saugumui, – pridūrė prižiūrėtojas. – Čia yra vyrukų, kurie perrėžtų jums gerklę, jei pasakytumėt ne tai, ką reikia. Todėl tokius susitikimus įdėmiai stebim.

– Turėsiu tai omenyje.

– Bet jums nėra ko nerimaut. O'Konelis čia laikomas vos ne džentelmenu. Jam rūpi viena: pasakot žmonėms, koks jis nekaltas ir panašiai.

– Jis taip sako?

Mano palydovas nusišypsojo. Tuo metu atsidarė šoninės durys, ir į kambarį lydimas prižiūrėtojo įėjo Maiklas O'Konelis – su antrankiais, mėlynais darbiniais marškiniais ir tamsiais džinsais.

– Visi jie taip sako, – prieidamas nuimti antrankių tarė prižiūrėtojas.

Mudu paspaudėme vienas kitam ranką, paskui atsisėdome priešingose stalo pusėse. Jis buvo užsiauginęs retą barzdelę, tamsius plaukus nusikirpęs ežiuku. Aplink akis pamačiau raukšleles. Spėjau, kad prieš keletą metų jų nebuvo. Pasidėjau prieš save bloknotą ir varčiau rankoje pieštuką, o jis tuo metu užsidegė cigaretę.

– Blogas įprotis, – tarė. – Įsitaisiau čia.

– Galite dėl jo mirti.

Jis patraukė pečiais.

– Šitoj skylėj mažiausiai dėl to nerimauju. Mirti čia gali dėl daugybės dalykų. Velniai rautų – pašnairuosi į kokį bičą, ir jis tave nudės. Sakykit man, ko čia atėjot?

– Tyriau nusikaltimą, už kurį čia atsidūrėte, – atsargiai atsakiau.

Jo antakiai kilstelėjo.

– Tikrai? Kas jus atsiuntė?

– Niekas manęs nesiuntė. Man įdomu, ir tiek.

– Iš kur atsirado tas susidomėjimas?

Dvejojau. Žinojau sulauksiąs šio klausimo, bet atsakymo iš anksto neapgalvojau. Truputį atsilošiau ir atsakiau:

– Kai ką nugirdau, nepatikėsite – per vakarėlį – ir mano smalsumas buvo sužadintas. Šį bei tą išsiaiškinau ir nusprendžiau ateiti čia su jumis pasikalbėti.

– Aš to nepadariau. Aš nekaltas.

Linktelėjau, bet nieko neatsakiau, tikėdamasis, kad jis ir taip kalbės toliau. Jis stebėjo mano reakciją, paskui pratisai užtraukė dūmą ir išpūtė sruogelę į mano pusę.

– Jie jus atsiuntė?

– Ką turite galvoje?

– Skotą. Selę. Bet daugiausia Ešlę. Jie atsiuntė jus vien įsitikint, kad aš vis dar čia, už grotų?

– Ne. Niekas manęs nesiuntė. Atėjau savo valia. Su nė vienu iš tų žmonių niekada nesu kalbėjęsis.

– Kurgi ne, – jis prunkštelėjo. – Taip jau ir nesiuntė. Kiek jie jums moka?

– Niekas man nemoka.

– Taigi. Darote tai už dyką. Šunsnukiai prakeikti. Bent jau dabar galėtų palikt mane ramybėje.

– Manykite ką norite.

Jis, rodės, rimtai susimąstė. Tada palinko į priekį.

– Pasakykit man, – lėtai tarė, – kai su jais susitikot, ką sakė Ešlė?

– Su niekuo aš nesusitikau.

Sakiau netiesą ir mačiau, kad jis tai žino.

– Apibūdinkit ją man, – jis vėl palinko į priekį, tarsi jo klausimų jėga būtų stūmusi jį į priekį. Staiga kiekviename jo žodyje galėjai justi nekantrumą. – Kaip buvo apsirengusi? Ar nusikirpo plaukus? Papasakokit man apie jos rankas. Jos pirštai ilgi, grakštūs. O jos kojos? Vis dar tokios pat ilgos ir gundančios? Bet labiausiai norėčiau išgirst apie jos plaukus. Jinai jų nenusikirpo, tiesa? Ir nenusidažė? Tikiuosi, ne.

Jis ėmė tankiau alsuoti ir man dingtelėjo mintis, kad jam pakilo geismas.

– Negaliu pasakyti, – atsakiau. – Kaip gyvas nesu jos matęs. Nežinau, apie ką kalbate.

Jis pratisai, iš lėto iškvėpė.

– Kam gaišinat man laiką melais? – paskui pats sau prieštaraudamas pridūrė: – Kai ją pamatysit, aiškiai suprasit, apie ką kalbu. Kuo aiškiausiai.

– Ką aš suprasiu?

– Kodėl niekuomet jos nepamiršiu.

– Net čia, per daug metų?

Jis nusišypsojo.

– Net čia, per daug metų. Vis dar įsivaizduoju ją tokią kaip tada, kai buvom kartu. Man atrodo, tartum ji visuomet su manim. Net jaučiu, kaip ji prie manęs prisiliečia.

Linktelėjau.

– O tie kiti jūsų minėti žmonės?

Jis vėl nusišypsojo, bet šįkart šypsena buvo kitokia – medžiotojo.

– Jų irgi nepamiršiu.

Vienas jo lūpų kamputis šiurpiai prasišiepė.

– Čia jų darbas. Gerai nežinau kaip, bet jie tai padarė. Jie mane čia įkišo. Galit tuo neabejot. Galvoju apie juos kiekvieną dieną. Kiekvieną valandą. Kiekvieną minutę. Niekados nepamiršiu, ką jiems pavyko iškrėst.

– Bet jūs prisipažinote esąs kaltas. Teisme. Atsistojote prieš teisėją, prisiekėte sakyti tiesą ir pasakėte, kad įvykdėte šį nusikaltimą.

– Man taip buvo parankiau. Kitaip mano popieriai būtų buvę prasti. Teismas man būtų skyręs nuo dvidešimt penkerių metų iki gyvos galvos. Prisipažindamas gavau kokiais septyneriais metais kalėjimo mažiau, be to, teisę prašyti, kad paleistų neatlikus visos bausmės. Išsėdėsiu, kiek reikės, o paskui išeisiu į laisvę ir viską sutvarkysiu.

Jis vėl nusišypsojo.

– Ne tai tikėjotės išgirst?

– Daug nė nesitikėjau.

– Mums skirta būt kartu – Ešlei ir man. Niekas nepasikeitė. Vien tai, kad uždarytas čia ne vieniems metams, nieko nekeičia. Tiesiog turi praeit laiko, kol įvyks tai, kas neišvengiama. Galit vadint tai likimu, galit vadint apvaizda, bet taip jau yra. Aš kantriai lauksiu, o tada ją rasiu.

Pritariamai linktelėjau. Tuo aš tikėjau. Jis atsilošė ant kėdės, pakėlė akis į stebėjimo kamerą, užgesino cigaretę, iš marškinių kišenės išsitraukė suglamžytą pakelį ir užsirūkė kitą.

– Priklausomybė, – tarė išleisdamas pro lūpas skystą dūmelį. – Mesti beveik neįmanoma – bent jau taip sako. Blogiau už heroiną ar kreką, – jis nusijuokė. – Galima sakyt, kad aš narkomanas.

Tada pažiūrėjo į mane.

– Ar kada esate jautęs tokią nesveiką priklausomybę? Gal nuo kokio žmogaus?

Neatsakiau – tegul tylėjimas būna mano atsakymas.

– Norit žinot, ar nužudžiau tėvą? Ne. Aš to nedariau, – tarė jis šaltai su patenkinta savimi šypsena veide. – Jie sučiupo ne tą žmogų.

Man reikės išplatinti tam tikrą informaciją.

Taip ji man sakė – gerai prisiminiau jos žodžius. Neilgai sugaišau, kol supratau, ką ji turėjo galvoje.

Privažiavau prie namo ir išlipau. Dieną karštis paspaudė smarkiau. Pamaniau, kad stumdyti invalido vežimėlio ratus tokią karštą popietę turėtų būti labai sunku.

Pabeldžiau į Vilio Gudvino namų duris, žengtelėjau atgal ir laukiau. Gėlynas, kurį pirmą kartą mačiau prieš kelias savaites, pražydo spalvingomis, tvarkingomis lysvėmis ir panėšėjo į paradui išsirikiavusį karinį dalinį. Išgirdau vežimėlio ratus trinantis į medines grindis ir netrukus durys atsidarė.

– Ponas Gudvinas? Gal manęs neprisimenate, bet buvau čia prieš kelias savaites.

Jis nusišypsojo.

– Žinoma, prisimenu. Rašytojas. Nemaniau, jog dar kada jus pamatysiu. Turite daugiau klausimų?

Gudvinas šypsojosi. Pastebėjau kai kurias permainas nuo ano karto. Jo plaukai buvo labiau susišiaušę, nelygumas kaktoje, likęs nuo smūgio vamzdžiu, rodės, šiek tiek užsitraukė, o tankios garbanos geriau jį slėpė. Be to, jis pradėjo auginti barzdą, todėl jo smakras dabar bylojo apie ryžtą.

– Kaip laikotės? – paklausiau.

Jis mostelėjo ranka į ratelius.

– Tiesą sakant, pone Rašytojau, padariau nemažą pažangą. Ačiū, kad paklausėte. Sulig kiekviena diena vis labiau grįžta atmintis. Aišku, užpuolimo neprisimenu. Šitas epizodas visai užsimiršo ir vargu ar kada nors jį prisiminsiu. Bet kasdien pamažėle grįžta kiti prisiminimai – mokyklos, studijų, perskaitytų knygų, lankytų paskaitų. Taigi esu kukliai optimistiškas, jei taip galima pasakyti. Gal netrukus ateitis ims atrodyti visai šviesi.

– Džiugu. Labai džiugu.

Jis nusišypsojo, patogiau įsitaisė ir pasilenkė prie manęs.

– Bet atėjote ne paklausti, kaip gyvenu, ar ne?

– Ne.

– Kažką sužinojote? Apie mano užpuolimą?

Linktelėjau. Ką tik jis draugiškai juokavo; akimirksniu jo laikysena pasikeitė. Jis privažiavo arčiau manęs ir įsakmiai tarė:

– Ką? Pasakykite man! Ką sužinojote?

Dvejojau suprasdamas, kokių padarinių gali turėti tai, ką pasakysiu. Pamaniau, ar ne tokios pat mintys sukasi teisėjo galvoje, kai išgirsta prisiekusiųjų nuomonę. Kaltas. Laikas skelbti nuosprendį.

– Žinau, kas jus sužalojo, – stebėjau, kokia bus reakcija jo veide.

Ilgai laukti nereikėjo. Rodės, jam ant akių užkrinta ir mus skiriančioje erdvėje sutirštėja juodos tamsos ir šaltos neapykantos šešėlis. Jo ranka ėmė drebėti, pamačiau, kad lūpos kietai susičiaupia.

– Žinote, kas man tai padarė?

– Taip. Bėda ta, kad to, ką sužinojau, negalite pasakoti detektyvui. Čia ne ta informacija, kurią panaudojus galima iškelti bylą, ir ji tikrai nė kiek nepadės jums patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn.

– Bet jūs žinote? – jo balsas tapo šaižus, valdingas. – Žinote ir esate įsitikinęs?

– Taip. Esu visiškai įsitikinęs. Neturiu jokių didesnių abejonių. Bet supraskite – kaip jau sakiau, tai ne tokia informacija, kurią galėtų panaudoti koks faras.

– Pasakykite man, – jis kalbėjo beveik pašnibždomis, bet reikalavimas jo balse tiesiog kėlė šiurpą. – Kas man tai padarė?

Išėmiau iš portfelio policijos darytų Maiklo O'Konelio fotografijų kopiją ir padaviau jam. *Dėl dviejų priežasčių*, sakė man Katerina. Ši buvo antra.

– Čia jis?

– Taip.

– Kur jis?

Padaviau jam kitą popieriaus lapelį.

– Jis kalėjime. Čia jo adresas, kalinio numeris, kai kurios atlieka-

mos bausmės smulkmenos ir preliminari data, kada galės pirmą kartą prašytis paleidžiamas pirma laiko. Tai bus tik po daugelio metų, bet vis tiek jums duodu kartu su telefono numeriu, kuriuo kas nors gali paskambinti ir gauti daugiau informacijos, jei nuspręs, kad jos reikia.

– Ir jūs esate įsitikinęs? – vėl paklausė jis.

– Taip. Visiškai.

– Kodėl man tai duodate?

– Pamaniau, kad turite teisę žinoti.

– O iš kur jūs visa tai sužinojote?

– Prašau to manęs neklausti.

Jis patylėjo, paskui linktelėjo galvą.

– Ką gi. Gal taip ir sąžininga.

Vilis Gudvinas pažiūrėjo pirma į nuotrauką, paskui į lapelį.

– Tame kalėjime nesaldu, ar ne?

– Taip. Ne pyragai.

– Ten kalinčiajam gali nutikti beveik bet kas.

– Tikrai taip. Ten gali užmušti dėl pakelio cigarečių. Jis pats man taip sakė.

Jis linktelėjo.

– Manau, taip iš tiesų gali būti.

Jis pažiūrėjo priešais save, bet ne į mane, ir paklausė:

– Yra apie ką pagalvoti.

Žengtelėjau atatupstas pasiruošęs išvažiuoti, bet sudvejojau. Akimirką apėmė silpnumas, atrodė, kad pašoko temperatūra. *Ką aš padariau?* – pamaniau.

Pamačiau, kad Vilis Gudvinas pastėręs, o jo rankų raumenys įsitempę.

– Ačiū jums, – tarė lėtai. Jo žodžiai buvo apsunkę nuo patirto žiaurumo. – Ačiū, kad mane prisiminėte. Ačiū už tai, ką man davėte.

– Na ką gi – aš važiuoju.

Bet tai, kas liks man išvažiavus, niekada nepranyks.

– Ei – dar vienas klausimas, – staiga tarė jis.

– Prašom. Koks?

– Ar žinote, kodėl jis taip su manim pasielgė?

Giliai įkvėpiau.

– Taip.

Jo veidas vėl apsiniaukė, apatinė lūpa ėmė trūkčioti.

– Tai kodėl? – jis vos įstengė išlementi šį klausimą.

– Todėl, kad pabučiavote ne tą merginą.

Jis susimąstė, ėmė gaudyti kvapą, tarsi kas būtų išplėšęs orą jam iš plaučių. Mačiau, kad jis gromuliuoja mano žodžius.

– Todėl, kad pabučiavau...

– Taip. Vieną kartą. Už vienintelį bučinį.

Jis dvejojo, tarsi staiga jam būtų kilę dešimtys kitų klausimų. Bet jis nieko neklausė, tik vos pastebimai papurtė galvą. Pamačiau, kad ranka ant vežimėlio rato įsitempė, krumpliai pabalo, o giliai jo viduje įleido šaknis šalčiausias, kokį tik galėjau įsivaizduoti, įniršis.

Pagal Katerinos duotą lapelį susiradau muziejų viename didmiestyje, bet ne Bostone ar Niujorke. Buvo kelios minutės po penkių vakaro, gatvėse buvo gausu mašinų, o ant šaligatvių – namo traukiančių žmonių. Saulė jau pradėjo leistis, skambėjo pirmi vakarinės miestietiško gyvenimo simfonijos taktai. Girdėjau plerpiant automobilių klaksonus, burzgiant autobusų variklius, klegant skubančių žmonių balsus. Stovėjau plačių laiptų apačioje, ir žmonių srautas išsiskyrė priešais mane, tartum būčiau akmuo upėje, o iš abiejų pusių šniokštų vanduo. Akis buvau įsmeigęs į didžiulius laiptus priešais nelabai tikėdamas, kad ją atpažinsiu. Kai ją pamačiau, abejonių neliko – nežinau kodėl. Tą metą iš muziejaus ėjo daug kitų jaunų moterų, visos atrodė nerūpestingai kaip įprasta darbui pasibaigus, visos nešėsi persimetusios per petį kuprinę ar knygų krepšį. Visos buvo patrauklios, įspūdingos, žavingos. Bet Ešlė, rodės, visais atžvilgiais jas nustelbia. Ją supo keli kiti smagiai nusiteikę jaunuoliai. Palenkę galvas jie susijaudinę šnekėjosi – matyt, rytoj ar ne vėliau kaip poryt jų laukė kažkoks nuotykis.

Stebėjau ją, lipančią link manęs. Rodės, blėstanti šviesa atsispindi jos plaukuose, o švelnus vėjelis neša jos juoką. Kai ji grakščia eisena žengė pro mane, man norėjosi sukuždėti jos vardą ir paklausti, ar tai, ką mato ateityje, verta to, kas jau nugrimzdo į praeitį, bet žinojau, kad šis klausimas būtų baisiausiai nesąžiningas, nes atsakymas paaiškės tik kada nors ateityje.

Taigi nieko nesakiau ir žiūrėjau, kaip ji praeina pro šalį. Vargu ar ji mane pastebėjo.

Jos balse, eigastyje bandžiau įžvelgti ką nors, kas galėtų pasakyti tai, ką man reikėjo žinoti. Man pasirodė, kad įžvelgiau, bet negalėjau būti tikras. Man bežiūrint, Ešlę prarijo vakaro minios spūstis, ir ji dingo savo gyvenime.

Jei ten iš tikrųjų buvo Ešlė. Galėjo būti Megan, Sju, Keitė, Molė ar Sara. Abejojau, ar nuo to kas nors keistųsi.

Katzenbach, John

Ka598 Ne tas žmogus : romanas / John Katzenbach ; iš anglų kalbos vertė Vytautas Petrukaitis. – Vilnius : Tyto alba, 2008. – 566, [1] p.

ISBN 978-9986-16-671-9

Johnas Katzenbachas (g. 1950 m.) – vienas ryškiausių amerikiečių psichologinio trilerio meistrų. Jo trileriai išsiskiria kruopščiu nusikaltimų tyrimo aprašymu, psichologiškai įtaigiais veikėjų portretais ir išsamia nusikaltėlių bei jų veiksmų motyvų analize. Skotas Frimenas – koledžo profesorius: išsilavinęs, racionalus, savo dukrą Ešlę mylintis tėvas. Dukters kambaryje rastas nepasirašytas meilės laiškas jam sukelia ne pasididžiavimą, kad Ešlė patinka vaikinams, o nepaaiškinamą siaubą. Ešlė Frimen – graži, linksma koledžo studentė, kurios veidas, balsas ir kūnas tiesiog pakerėjo Maiklą O'Konelį. Maiklas įsitikinęs, kad Ešlė – jo gyvenimo moteris ir kad niekas jos iš jo neatims. O Ešlė lengvabūdiškai tiki, kad atsitiktinė pažintis ir vienintelė naktis su Maiklu tebuvo apmaudi klaida. Ji tiesiog nežino, ką gali gailesčio neturintis psichopatas Maiklas...

UDK 820(73)-3

JOHN KATZENBACH

NE TAS ŽMOGUS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė *Vytautas Petrukaitis*

Viršelio dailininkė *Ilona Kukenytė*

Tiražas 2500 egz.

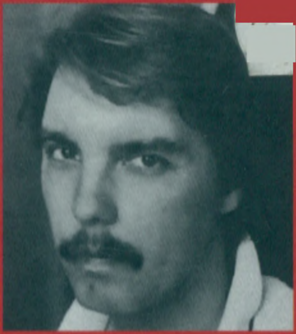
SL 1686. 2008 11 21. 21,91 apsk. l. l.

Išleido „Tyto alba", J. Jasinskio g. 10, LT-01112 Vilnius,

tel. 2497598, info@tytoalba.lt

Spausdino Standartų spaustuvė, S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius

Kai Skotas Frimenas pirmąsyk perskaitė laišką, kurį rado viršutiniame dukros komodos stalčiuje – suglamžytą, nukištą už senų baltų sportinių kojinių, – iškart suprato, kad kažkas mirs.

Johnas Katzenbachas (g. 1950 m.) – vienas ryškiausių amerikiečių psichologinio trilerio meistrų. Žinių apie nusikaltimus, teisingumo sampratą ir žurnalistiką įgijęs dirbdamas teismo korespondentu Naujajame Džersyje ir Majamyje, autorius savo knygose meistriškai kuria psichologinės įtampos pritvinkusią atmosferą. J. Katzenbacho trileriai išsiskiria kruopščiu nusikaltimų tyrimo aprašymu, psichologiškai įtaigiais veikėjų portretais ir išsamia nusikaltėlių bei jų veiksmų motyvų analize.

Skotas Frimenas – koledžo profesorius: išsilavinęs, racionalus, savo dukrą Ešlę mylintis tėvas. Dukters kambaryje rastas nepasirašytas meilės laiškas jam sukelia ne pasididžiavimą, kad Ešlė patinka vaikinams, o nepaaiškinamą siaubą.

Ešlė Frimen – graži, linksma koledžo studentė, kurios veidas, balsas ir kūnas tiesiog pakerėjo Maiklą O'Konelį. Maiklas įsitikinęs, kad Ešlė – jo gyvenimo moteris ir kad niekas jos iš jo neatims. O Ešlė lengvabūdiškai tiki, kad atsitiktinė pažintis ir vienintelė naktis su Maiklu tebuvo apmaudi klaida. Ji tiesiog nežino, ką gali gailesčio neturintis psichopatas Maiklas...

Į pasimatymą su Ešle atėjusį studentą jis sumuša taip, kad šis tampa neįgalus. Geriausia Ešlės draugė patenka į mįslingą automobilio avariją. Nepadeda nei pinigai, kuriuos Ešlės tėvai sumokėjo Maiklui, naiviai tikėdamiesi taip atsikratyti maniako, nei privatus seklys. Siaubo kilpa aplink Ešlę ir visą jos šeimą veržiasi vis tvirčiau...

Nepralenkiamo psichologinės įtampos meistro Johno Katzenbacho romane viskas sukasi apie klausimą – kaip toli galima nueiti, bandant apsaugoti savo vaiką?

ISBN 978-9986-16-671-9

9 789986 166719

TYTO ALBA

www.tytoalba.lt